

รายงานฉบับสมบูรณ์
โครงการการพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดจากข้อมูลปฐภูมิ
จำนวนมาก (Big Data) เพื่อมาตรการควบคุมการกระทำผิดซ้ำ
ในกลุ่มเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม

โดย
กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
กรกฎาคม ๒๕๖๔

ได้รับงบประมาณอุดหนุนจาก สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม
ปีงบประมาณ ๒๕๖๓
โดย สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการการพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดจากข้อมูลปฐมภูมิจำนวนมาก (Big Data) เพื่อมาตรการควบคุมการกระทำผิดซ้ำในกลุ่มเยาวชนในระบบการยุติธรรม

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ถึงปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลให้เด็กกระทำผิดครั้งแรก และกระทำผิดซ้ำ เพื่อนำมาออกแบบโปรแกรมการอบรมสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด และแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนและป้องกันการกลับมากระทำผิดซ้ำ โดยดำเนินการศึกษาข้อมูลจาก ๔ ส่วนคือ ๑) ข้อมูลปฐมภูมิจำนวนมาก (Big Data) ประกอบด้วยข้อมูลจากระบบสารสนเทศของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนซึ่งข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลความเสี่ยงในการกระทำผิดจากแบบสัมภาษณ์ความเสี่ยงและความจำเป็นในการกระทำผิดที่ดำเนินการสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม โดยพนักงานคุมประพฤติ จะแบ่งเป็น ๑๐ ด้าน ได้แก่ ด้านครอบครัว ด้านภูมิหลังทางการศึกษาอาชีพและสังคม ด้านเพื่อนและบุคคลที่ใกล้ชิด ด้านประวัติเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด ด้านประวัติการกระทำผิด ด้านปัญหาพฤติกรรม ด้านสภาวะทางกายและจิตใจ ด้านปัญหาพฤติกรรม ด้านการคุ้มครองสวัสดิภาพ และด้านการค้ำนุชย์ จากการสัมภาษณ์จะทำให้ทราบว่าเด็กและเยาวชนมีความเสี่ยงในด้านนั้นๆอยู่ในระดับสูง ปานกลาง หรือต่ำ ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวจะทำให้สามารถวางแผนในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูได้อย่างเหมาะสม เพื่อลดการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนได้ต่อไป โดยในการศึกษาจะแบ่งข้อมูลออกเป็น ๒ ชุด (๑) เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ - พ.ศ. ๒๕๖๓ จำนวน ๑๔๒,๓๗๗ คน และ (๒) เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘-พ.ศ. ๒๕๖๒ จำนวน ๒,๑๑๙ คน ๒) ศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ผ่าน Application Facebook ๔๖ ราย โดยเข้าไปตรวจสอบหารูปแบบการโพสต์ (ที่ตั้งสาธารณะ) ค้นหาคำศัพท์ คำสำคัญ ชื่อเรียกเฉพาะ รูปแบบการโพสต์และการพูดคุยจากหน้า Homepage และจำนวนการติดตามเพจต่างๆ จาก “การถูกใจและการติดตาม” ๓) เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กและเยาวชนที่อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในสังกัดของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในช่วงเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๓ ถึง กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ข้อมูลจากการแจกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) จำนวน ๓๘๔ คน แบ่งออกเป็น (๑) เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรก จำนวน ๒๐๐ คน (๒) เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) จำนวน ๑๘๔ คน และ ๔) การศึกษาเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่ที่อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในช่วงเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๓ - กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์/ประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ ๑. การวิเคราะห์รูปแบบการพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยง “กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ)”
จากฐานข้อมูลความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในระบบสารสนเทศจำนวนมาก (Big Data) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

๑. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเด็กและเยาวชนกระทำผิดครั้งแรกจากฐานข้อมูลความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในระบบสารสนเทศ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๓

๑.๑ ลักษณะข้อมูลทั่วไปของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรก

เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย และมีอายุ ๑๗ ปีมากที่สุด และมีผลการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่กระทำผิดในฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมากที่สุด รองลงมาคือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน และความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายปียังพบว่า ฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินจะมีผู้กระทำผิดเป็นอันดับ ๑ และ อันดับ ๒ ในทุกปี

เมื่อพิจารณาเฉพาะเด็กและเยาวชนที่มีผลการประเมินความเสี่ยงในระดับสูง พบว่าเด็กและเยาวชนจะมีความเสี่ยงสูงด้านชุมชนและสภาพแวดล้อมมากที่สุด รองลงมาคือความเสี่ยงด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด เมื่อพิจารณาแยกรายปีก็ยังพบว่าความเสี่ยงทั้ง ๒ ด้านยังคงเป็นอันดับ ๑ และอันดับ ๒

๑.๒ ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดครั้งแรกของเด็กและเยาวชนตามฐานความผิด ๗ ฐาน พบว่า

๑) การกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ พบว่าปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมากที่สุด คือปัจจัยความเสี่ยงด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติดระดับปานกลางและระดับสูง และความเสี่ยงด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิดระดับสูง ตามลำดับ เมื่อพิจารณาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดรายด้านตามข้อคำถาม พบว่าเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ มีประสบการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มากถึงร้อยละ ๗๗.๒๘ และเป็นผู้ใช้ยาเสพติด ถึงร้อยละ ๘๐.๗๓ และพบว่า เด็กและเยาวชนกว่าร้อยละ ๖๓.๙๐ มีเพื่อนอยู่ในแก๊งมิจาชีพ และเพื่อนหรือคนใกล้ชิดเด็กและเยาวชน ส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๙.๔๘ มีพฤติกรรมเที่ยวกลางคืน ดื่มสุราและยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข เป็นอันตรายและเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ทั้งนี้พบว่ามีปัจจัย ๔ ด้าน ที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการกระทำผิดยาเสพติดให้โทษ คือปัจจัยด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม ด้านภูมิหลังทางการศึกษา ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด และด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงทั้ง ๔ ด้านที่กล่าวมานั้น มีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมากกว่าความผิดอย่างอื่น

๒) การกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน พบว่าปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินมากที่สุด คือ ความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรมระดับสูง ความเสี่ยงด้านประวัติการกระทำผิดระดับปานกลาง และความเสี่ยงด้านครอบครัวระดับสูง ตามลำดับเมื่อพิจารณาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดรายด้านตามข้อคำถาม พบว่าเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมหนีเรียน ถึงร้อยละ ๘๖.๗๑ และออกจากบ้านโดยไม่ขออนุญาตผู้ปกครอง ก่อนอายุ ๑๓ ร้อยละ ๖๖.๔๗ ยังพบอีกว่าเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่มีประสบการณ์การต่อสู้และการทำร้ายผู้อื่น ถึงร้อยละ ๔๙.๒๔ เคยขโมยของมีค่าโดยไม่เผชิญหน้าถึง ร้อยละ ๔๗.๔๓ ทั้งนี้เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่กระทำผิดครั้งแรกเมื่ออายุ ๑๕ ปี ถึงร้อยละ ๕๘.๐๖ และร้อยละ ๔๑.๘๑ กระทำผิดครั้งแรกตั้งแต่อายุ ๑๐ ปี แต่ไม่ถึง ๑๕ ปี สำหรับด้านครอบครัว พบว่าเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๒.๖๘ บิดา/มารดาถึงแก่กรรม และร้อยละ ๖๒.๗๐ พักอาศัยอยู่กับบิดาหรือมารดาอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือญาติพี่น้อง/ผู้ปกครอง อีกทั้งยังพบอีกว่าในด้านความสัมพันธ์ของเด็กและเยาวชนที่อาศัยอยู่กับบิดามารดา/ผู้ปกครองนั้น เด็กและเยาวชนจะไม่มีความสัมพันธ์หรือมีความสัมพันธ์กับบิดามารดา/ผู้ปกครองน้อยมาก

ทั้งนี้พบว่ามีปัจจัย ๕ ด้าน ที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน คือ ปัจจัยด้านครอบครัว ด้านภูมิหลังทางการศึกษา ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ด้านประวัติการกระทำผิด และด้านปัญหาพฤติกรรม

ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยง ๕ ด้านดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินมากกว่าความผิดอื่น

๓) การกระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย พบว่าปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายมากที่สุดคือ ความเสี่ยงด้านประวัติการกระทำความผิดระดับสูงและปานกลาง เมื่อพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดรายด้านตามข้อคำถามพบว่า ร้อยละ ๘๐.๒๙ กระทำความผิดครั้งแรกเมื่ออายุ ๑๕ ปี แต่ไม่ถึง ๑๘ ปี โดยเป็นการกระทำความผิดที่มีผลร้ายเกิดขึ้นกับชีวิตและร่างกายของผู้เสียหายร้อยละ ๕๕.๕๔ ซึ่งเด็กและเยาวชนร้อยละ ๓๙.๙๔ มีพฤติกรรมรุนแรงในการกระทำความผิดคือ กระทำโดยเจตนาและ มีการวางแผน หรือเป็นการกระทำที่มีลักษณะหุนหันพลันแล่น โหดร้าย หรือมีการใช้อาวุธหรือสิ่งเทียมอาวุธ

ทั้งนี้พบว่ามีปัจจัย ๑ ด้านที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย คือปัจจัยด้านประวัติการกระทำความผิด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงด้านดังกล่าว มีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายมากกว่าความผิดอื่น

๔) การกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ พบว่าปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศมากที่สุดคือ ความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษาและสังคมระดับสูงและระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดรายด้านตามข้อคำถาม พบว่าเด็กและเยาวชนเคยทำผิดระเบียบร้ายแรงของโรงเรียนในเรื่องการใช้จ่าย/สารเสพติด ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ ทะเลาะวิวาทหนีเรียน ทำร้ายร่างกาย ลักทรัพย์ ขู่สาว พกพาอาวุธปืน/อาวุธ ถึงร้อยละ ๘๓.๑๓ และเคยมีพฤติกรรมทางเพศไม่เหมาะสม ร้อยละ ๘๒.๔๒ และยังพบอีกว่าเด็กและเยาวชนมีการใช้เวลาว่างไม่เหมาะสมร้อยละ ๕๖.๓๓ รวมทั้งเป็นเด็กและเยาวชนที่ไม่เคยเรียนหรือไม่ได้ศึกษาเล่าเรียนหรือออกจากโรงเรียนก่อนจบภาคบังคับถึงร้อยละ ๔๕.๕๒

ทั้งนี้พบว่ามีปัจจัย ๓ ด้านที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อเด็กและเยาวชนในการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ คือ ด้านครอบครัว ด้านภูมิหลังทางการศึกษาและสังคม ด้านประวัติการกระทำความผิดระดับปานกลาง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงด้านดังกล่าว มีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศมากกว่าความผิดอื่น

๕) การกระทำความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ความมั่นคง ชื่อเสียง และการปกครอง พบว่าปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำความผิดมากที่สุดคือ ความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษา ฯ ระดับปานกลางและความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรมระดับปานกลาง ตามลำดับ เมื่อพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดรายด้านตามข้อคำถาม พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๘๒.๙๕ เคยทำผิดระเบียบร้ายแรงของโรงเรียนในเรื่องการใช้จ่าย/สารเสพติด ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ ทะเลาะวิวาทหนีเรียน ทำร้ายร่างกาย ลักทรัพย์ ขู่สาว พกพาอาวุธปืน/อาวุธ และพบว่าร้อยละ ๗๒.๐๒ เคยมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เด็กและเยาวชนร้อยละ ๖๒.๐๓ มีลักษณะนิสัยไม่เหมาะสม และมีการใช้เวลาว่างไม่เหมาะสมอีกร้อยละ ๕๔.๑๐ ทั้งนี้ยังพบว่าเด็กและเยาวชนเคยออกนอกบ้านกลางคืนแม้ว่าผู้ปกครองไม่อนุญาตตั้งแต่อายุ ๑๓ ปี ถึงร้อยละ ๘๓.๐๐ และ เคยพูดปดเพื่อให้ได้สิ่งของ ฯ ตั้งแต่อายุ ๑๐ ปี ร้อยละ ๘๐.๗๓ เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเคยทำร้ายร่างกายคนอื่นตั้งแต่อายุ ๑๐ ปี ถึงร้อยละ ๗๙.๒๑ อีกทั้งเคยหนีโรงเรียน ตั้งแต่อายุ ๑๓ ปี ร้อยละ ๖๒.๖๗

ทั้งนี้พบว่ามีปัจจัย ๒ ด้านที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อเด็กและเยาวชนในการกระทำความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ความมั่นคง ชื่อเสียง และการปกครอง คือ ด้านภูมิหลังทางการศึกษาฯ และด้านปัญหาพฤติกรรม ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงด้านดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ความมั่นคง ชื่อเสียง และการปกครองมากกว่าความผิดอื่น

๖) **ลักษณะความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด** พบว่าปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิดมากที่สุดคือ ความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรมระดับปานกลาง ความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษาระดับปานกลาง และความเสี่ยงด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิดระดับปานกลาง ตามลำดับ เมื่อพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดรายด้านตามข้อคำถาม พบว่าเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่เคยออกนอกบ้านกลางคืนแม้ว่าผู้ปกครองไม่อนุญาตตั้งแต่อายุ ๑๐ ปี ถึงร้อยละ ๘๖.๑๗ เคยทำร้ายร่างกายคนอื่นตั้งแต่อายุ ๑๐ ปี ถึงร้อยละ ๘๔.๕๒ ทั้งนี้เด็กและเยาวชน เคยพูดปดเพื่อให้ได้สิ่งของฯ ตั้งแต่อายุ ๑๐ ปี ร้อยละ ๗๙.๙๓ และยังคงพบว่ามีเด็กและเยาวชนมากถึงร้อยละ ๗๐.๔๒ มักหนีโรงเรียนตั้งแต่อายุ ๑๐ ปี เด็กและเยาวชนร้อยละ ๘๕.๓๒ เคยกระทำความผิดระเบียบร้ายแรงของโรงเรียนในเรื่องการใช้ยาเสพติด ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ ทะเลาะวิวาท หนีเรียน ทำร้ายร่างกาย ลักทรัพย์ ชู้สาว พกพาอาวุธ และ เคยมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม ร้อยละ ๖๐.๓๑ ทั้งนี้ยังพบว่าเด็กและเยาวชนมากกว่ากึ่งหนึ่งคือร้อยละ ๖๑.๘๖ มีลักษณะนิสัยไม่เหมาะสม และมีการใช้เวลาว่างไม่เหมาะสม ร้อยละ ๕๙.๑๓ และพบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๖๘.๖๙ มีเพื่อน/บุคคลใกล้ชิดที่มีพฤติกรรมทั้ง หนีเรียน ทะเลาะวิวาท ดื่มสุรา เกี่ยวข้องกับอบายมุข/สิ่งผิดกฎหมาย เป็นอันตราย และมีเพื่อนอยู่ในกลุ่ม/แก๊งมิจฉาชีพ ถึงร้อยละ ๖๑.๗๕

ทั้งนี้พบว่าปัจจัย ๕ ด้านที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อเด็กและเยาวชนในการกระทำผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด คือ ปัจจัยด้านครอบครัวระดับปานกลาง ด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม ด้านภูมิหลังทางการศึกษาฯ ระดับปานกลาง ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด และด้านปัญหาพฤติกรรมระดับปานกลาง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงด้านดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิดมากกว่าความผิดอื่น

๗) **ความผิดอื่น ๆ** พบว่าปัจจัยความเสี่ยงทั้ง ๗ ด้านคือ ด้านครอบครัว ด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม ด้านภูมิหลังทางการศึกษาฯ ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด ด้านประวัติการกระทำผิด และด้านปัญหาพฤติกรรม สามารถทำนายโอกาสการกระทำผิดเกี่ยวกับความผิดอื่น ๆ หากแต่ไม่มีปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับความผิดอื่น ๆ ในเชิงบวก

๒. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) จากข้อมูลในระบบสารสนเทศที่ได้รับการปล่อยตัวปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๖๒

๒.๑ ลักษณะข้อมูลทั่วไปของเด็กและเยาวชนที่กระทำซ้ำ (ถูกจับซ้ำ)

เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่เป็นเพศชายและกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ในปีที่ ๑ หลังการปล่อยตัวมากที่สุด และเป็นการกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ) ฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมากที่สุด รองลงมาคือฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน และยังพบว่าเด็กและเยาวชนมีความเสี่ยงสูงด้านชุมชนและสภาพแวดล้อมมากที่สุด รองลงมาคือ ความเสี่ยงสูงด้านประวัติเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด เมื่อแยกพิจารณารายปีพบว่าเด็กและเยาวชนมีอัตราความเสี่ยงสูงด้านประวัติเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติดแนวโน้มสูงขึ้นทุกปีนับตั้งแต่ปี ๒๕๕๙ จนถึงปัจจุบัน

๒.๒ ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ของเด็กและเยาวชนตามฐานกระทำผิด ๗ ฐาน พบว่า

ปัจจัยด้านความเสี่ยงสามารถนำข้อมูลเข้าวิเคราะห์ด้วยสถิติการถดถอยโลจิสติกทวิ (binary logistic regression analysis) ได้เพียง ๓ ฐานความผิด คือ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย และความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ

๑) การกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ พบว่าปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมากที่สุดคือ ความเสี่ยงด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติดระดับปานกลางและสูง และความเสี่ยงด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิดระดับปานกลาง ตามลำดับ เมื่อพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) รายด้านตามข้อคำถาม พบว่าเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่เป็นผู้เสพถึงร้อยละ ๗๗.๔๙ และเคยหรือเคยเป็นบางครั้งในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ ๗๒.๗๐ และยังพบว่าเด็กและเยาวชนเคยจำหน่ายสารเสพติด ถึงร้อยละ ๕๒.๖๖ ทั้งนี้เด็กและเยาวชน มีเพื่อน/บุคคลใกล้ชิดที่มีพฤติกรรม หนีเรียน เทียวกลางคืน ดื่มสุรา เกี่ยวข้องกับอบายมุข/สิ่งผิดกฎหมาย เป็นอาชญากร อันธพาล และเข้าร่วมแก๊งหรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ถึงร้อยละ ๗๙.๒๗ และร้อยละ ๖๙.๕๘ มีเพื่อนว่างงาน

ทั้งนี้พบว่ามีปัจจัย ๒ ด้านที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อเด็กและเยาวชนในการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ คือ ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงด้านดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมากกว่าความผิดอื่น

๒) การกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) เกี่ยวกับทรัพย์สิน พบว่าปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) เกี่ยวกับทรัพย์สินมากที่สุดคือ ความเสี่ยงด้านประวัติการกระทำผิดระดับสูงและระดับปานกลาง และความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรมระดับสูง ตามลำดับ เมื่อพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) รายด้านตามข้อคำถามพบว่า เด็กและเยาวชนถูกดำเนินคดีในครั้งที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๒๐ ปี ถึงร้อยละ ๘๕.๒๕ โดย เคยถูกดำเนินคดีตั้งแต่ ๓ ครั้งขึ้นไป ร้อยละ ๖๙.๖๗ และยังพบว่าเคยกระทำความผิดครั้งแรกเมื่ออายุ ๑๐ ปี แต่ไม่ถึง ๑๕ ปี ถึงร้อยละ ๗๗.๐๕ ทั้งนี้เด็กและเยาวชนที่ถูกจับซ้ำในคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน ร้อยละ ๕๐ เคยรับการฝึกอบรม ๒ ครั้งขึ้นไป และร้อยละ ๔๑.๘๐ เคยรับการฝึกอบรม ๑ ครั้ง และพบว่าเด็กและเยาวชนเคยมีพฤติกรรมเหล่านี้ตั้งแต่อายุ ๑๐ ปี ถึงร้อยละ ๗๕.๐๐ และพบว่าเกินครึ่งของเด็กและเยาวชน หรือ ร้อยละ ๕๘.๓๓ เคยทำร้ายร่างกายคนอื่น รังแก ข่มขู่หรือทำให้ผู้อื่นหวาดกลัว และยังคงหนีออกจากบ้านไปค้างที่อื่นอย่างน้อย ๒ ครั้งในขณะที่อยู่กับผู้ปกครองหรือผู้ดูแล และมักพูดปดเพื่อให้ได้สิ่งของ ความสะดวกหรือเลี้ยงดูตามลำดับ และยังพบว่าเด็กและเยาวชนเคยหนีโรงเรียนก่อนอายุ ๑๓ ปี ถึงร้อยละ ๗๕.๐๐ รวมถึงเคยออกนอกบ้านกลางคืนแม้ว่าผู้ปกครองไม่อนุญาตก่อนอายุ ๑๓ ปี ร้อยละ ๖๖.๖๗ ทั้งนี้จากการศึกษายังพบข้อมูลเพิ่มเติมว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๕๐ เคยขโมยของที่มีค่าโดยไม่เผชิญหน้าเจ้าของก่อนอายุ ๑๐ ปี

ทั้งนี้พบว่ามีปัจจัย ๓ ด้านที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อเด็กและเยาวชนในการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน คือ ด้านครอบครัว ด้านประวัติการกระทำผิด และด้านปัญหาพฤติกรรม ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงด้านดังกล่าวนั้นมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินมากกว่าความผิดอื่น

๓) การกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ)เกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย พบว่าปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) เกี่ยวกับชีวิตและร่างกายมากที่สุดเพียงอันดับเดียวคือด้านประวัติการกระทำผิดระดับสูง เมื่อพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) รายด้านตามข้อคำถาม พบว่าเด็กและเยาวชนเคยถูกดำเนินคดีมาแล้ว ๒ ครั้ง ถึงร้อยละ ๖๔.๕๘ และถูกจับดำเนินคดีในครั้งนี้อยู่ในอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๒๐ ปี ร้อยละ ๕๒.๓๘ โดยพบว่าเด็กและเยาวชนกระทำความผิดครั้งแรกเมื่ออายุ ๑๐ ปีแต่ไม่ถึง ๑๕ ปี ร้อยละ ๕๐.๐๐ ทั้งนี้ยังพบอีกว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ร้อยละ ๔๓.๗๕ มีพฤติกรรมทำให้ผู้เสียหายบาดเจ็บสาหัส/ตาย และกระทำรุนแรง คือกระทำโดยมีเจตนาและมีการวางแผน หรือเป็นการกระทำที่มีลักษณะทรมานทารุณ โหดร้าย หรือมีการใช้อาวุธหรือสิ่งเทียมอาวุธ ถึงร้อยละ ๕๘.๓๓

ทั้งนี้จากผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงประวัติการกระทำผิดระดับสูงมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายมากกว่าความผิดอื่น

โดยสรุป การกระทำผิดครั้งแรกกับการกระทำผิดซ้ำมีปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดคล้ายคลึงกัน โดยในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พบว่าปัจจัยด้านยาเสพติดในระดับปานกลางและสูง และปัจจัยด้านเพื่อนซึ่งสามารถทำนายการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนได้เช่นเดียวกัน ส่วนการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน พบว่าปัญหาพฤติกรรมและประวัติการกระทำผิดยังคงเป็นปัจจัยที่สามารถทำนายการกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำได้ โดยการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินในครั้งแรก จะเป็นปัจจัยด้านครอบครัวเข้ามาอิทธิพลร่วมด้วย สำหรับความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย พบว่าปัจจัยประวัติการกระทำผิดเป็นปัจจัยที่สามารถทำนายการกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนได้

ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์รูปแบบการพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำจากข้อมูลความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในระบบสารสนเทศ (Big Data) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ข้อมูลมิติความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนจากนักจิตวิทยา (FCBT) และข้อมูลพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบน

๑. ผลการวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลทั่วไปและข้อมูลพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่าง

๑.๑ ลักษณะข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวอย่าง

จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๘๔ คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย โดยแบ่งออกเป็นเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรก ๒๐๐ คน และเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ๑๘๔ คน สำหรับเด็กและเยาวชนที่การกระทำผิดครั้งแรก ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๑๖-๒๐ ปี ร้อยละ ๙๖.๐๙ เมื่อพิจารณาจากการกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ) พบว่าเป็นการกระทำผิดครั้งที่ ๒ มากที่สุด ร้อยละ ๓๕.๔๒ เมื่อพิจารณาถึงลักษณะของการกระทำความผิด กลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำกระทำผิดฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษเกือบสองในสามของความผิดทั้งหมด ร้อยละ ๗๑.๐๐ รองลงมาคือ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ร้อยละ ๑๓.๕๐ และความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ร้อยละ ๑๑.๐๐

๑.๒ ข้อมูลพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบน

๑) การวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมการใช้ Facebook เป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดใช้กันเกือบทุกคน ร้อยละ ๙๙.๒ ซึ่งเป็นการใช้ผ่านโทรศัพท์มือถือและวัตถุประสงค์ที่เข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์บ่อย ๆ คือ “สนทนากับกลุ่มเพื่อน” โดยกลุ่มตัวอย่างใช้เวลากับสื่อสังคมออนไลน์ในช่วงเวลา ๒๐.๐๑-๒๓.๐๐ น.บ่อยที่สุด ร้อยละ ๗๖.๓ และยังสังเกตพบว่าเป็นช่วงเวลาของอันดับที่ ๑-๓ นั้นอยู่ในช่วงเวลาที่ต่อเนื่องกัน คือ ตั้งแต่ ๑๗.๐๑-๐๒.๐๐ น. หรือเป็นช่วงเวลาเย็นจนถึงค่ำ ทั้งนี้เป็นการใช้สื่อสังคมออนไลน์ต่อเนื่องกันมากกว่า ๔ ชั่วโมงต่อครั้ง ร้อยละ ๔๒.๕ และมีภาระค่าใช้จ่ายในการเข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์โดยเฉลี่ยในแต่ละเดือนระหว่าง ๕๐๐-๑,๐๐๐ บาทมากที่สุด ร้อยละ ๓๗.๘ กลุ่มตัวอย่าง

เข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่บ้านมากที่สุด ๘๘.๗ รองลงมาคือร้านบริการอินเทอร์เน็ต ร้อยละ ๔๕.๘ สำหรับด้านเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมพบว่ากลุ่มตัวอย่างเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์กลุ่มรณรงค์และแต่งรณรงค์มากที่สุด ร้อยละ ๘๒.๖ รองลงมาคือการทะเลาะวิวาทตบตีทำร้ายร่างกาย เช่น รุมตบกัน ยกพวกตีกัน ร้อยละ ๖๕.๙ ทั้งนี้เนื้อหาสื่อสังคมออนไลน์ที่รุนแรงและไม่เหมาะสมข้างต้น กลุ่มตัวอย่างเข้าถึง ๑-๒ ครั้ง/สัปดาห์มากที่สุด ร้อยละ ๔๙.๕ หากมีคลิปที่เป็นข่าวหรือได้รับความนิยม กลุ่มตัวอย่างจะเปิดให้เพื่อนดูมากที่สุด ร้อยละ ๖๙.๘ รองลงมา คือส่งต่อให้เพื่อนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ เช่น FB, Line, Mail ร้อยละ ๔๕.๐ ส่วนในด้านการแสดงพฤติกรรมเลียนแบบตามสื่อที่ตนเองได้เสพไปนั้น พบว่าเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเลียนแบบเนื้อหาสื่อสังคมออนไลน์ ร้อยละ ๕๗.๖ และกลุ่มตัวอย่างมากกว่ากึ่งหนึ่งเลียนแบบจาก Youtube มากที่สุด ร้อยละ ๖๔.๓ รองลงมาคือ Facebook ร้อยละ ๖๓.๕

๒) การวิเคราะห์การรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ เด็กและเยาวชนมีการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในระดับสูง โดยรับรู้ว่ามีเนื้อหาในสื่อสังคมออนไลน์มีทั้งข้อเท็จจริง และไม่ใช่ข้อเท็จจริงมากที่สุด ทั้งนี้ยังคิดว่าสื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางทำให้บุคคลอื่นรู้จักตัวตนของคุณมากขึ้น และเด็กและเยาวชนคิดว่าควรระมัดระวังการโพสต์ “ข้อความ คลิป” ลงสื่อสังคมออนไลน์เพราะอาจมีบุคคลอื่น Save เก็บไว้

๓) การวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบน เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบนในระดับปานกลาง ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่าพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบน ด้านความรุนแรงอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ ๔.๔๖ และรองลงมาคือเบี่ยงเบนด้านยาเสพติดอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ๓.๘๗ และเบี่ยงเบนด้านเพศอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ๓.๔๕ ตามลำดับ โดยเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบนมากที่สุดในเรื่องของ การที่เคยมีความสัมพันธ์เชิงชู้สาว (รวมถึงเพศสัมพันธ์) กับบุคคลที่รู้จักกันผ่านทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ ค่าเฉลี่ย ๔.๕๙ รองลงมาคือเด็กและเยาวชนจะมีความรู้สึกไม่พอใจเมื่อมีคนมาแสดงความเห็นขัดแย้ง ยุยง ทำทนาย โนโพนัดหรือหน้าโฮมเพจ เช่น หน้าวอลล์เฟซบุ๊ก ค่าเฉลี่ย ๔.๒๑ และเด็กและเยาวชนเคยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการนัดแนะรวมตัวหรือวางแผนในกลุ่มเพื่อนเพื่อไปเสพสิ่งเสพติดร่วมกัน ค่าเฉลี่ย ๔.๑๙

๒. ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดครั้งแรก จากข้อมูลในระบบสารสนเทศ ข้อมูลมิติความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ มิติความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบน

จากการวิเคราะห์สถิติการถดถอยโลจิสติกทวิ (binary logistic regression analysis) ฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ และฐานความผิดเกี่ยวกับกับทรัพย์ พบว่า

๑) การกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ พบว่าปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมากที่สุด คือ มิติความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ ด้านการเสพสารเสพติด พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบนด้านยาเสพติด และความเสี่ยงด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติดตามลำดับ เมื่อพิจารณาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดรายด้านตามข้อคำถามพบว่า เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบนด้านยาเสพติด พบว่าเด็กและเยาวชนเคยใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในการนัดแนะรวมตัวหรือวางแผนในกลุ่มเพื่อนเพื่อไปเสพสิ่งเสพติดร่วมกัน ร้อยละ ๔๓.๘๕ เคยเข้าดูเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ

ยาเสพติด (เช่น คลิปรีวีวยาเสพติด คลิปสูบกัญชา) ร้อยละ ๔๓.๐๘ และเคยซื้อ ขาย จัดหา ยาเสพติดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ร้อยละ ๔๐.๐๐ และความเสี่ยงด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด พบว่า เด็กและเยาวชนร้อยละ ๖๘.๒๙ เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร้อยละ ๗๓.๙๘ เป็นผู้เสพยาเสพติด และร้อยละ ๕๔.๔๗ เคยจำหน่ายสารเสพติด

ทั้งนี้พบว่ามีปัจจัย ๓ ด้านที่มีอิทธิพลเชิงบวกที่มีผลต่อเด็กและเยาวชนในการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ คือ ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด มิตความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำด้านการเสพยาเสพติด และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงด้านยาเสพติด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมากกว่าความผิดอื่น

๒) การกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน พบว่าปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินมีเพียง ๑ ด้านคือความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรม เมื่อพิจารณารายด้านตามข้อคำถาม พบว่าเด็กและเยาวชนมีปัญหาพฤติกรรมดังนี้ ร้อยละ ๗๕.๐๐ คือเคยทำร้ายร่างกายคนอื่นตั้งแต่อายุ ๑๐ ปี ร้อยละ ๗๕.๐๐ เคยพูดปดเพื่อให้ได้สิ่งของ ความสะดวกหรือเสี่ยงกฎเกณฑ์ ตั้งแต่อายุ ๑๐ ปี และร้อยละ ๗๕ เคยออกนอกบ้านกลางคืนแม้ว่าผู้ปกครองไม่อนุญาต ตั้งแต่อายุ ๑๓ ปี ทั้งนี้ยังพบว่าร้อยละ ๕๐ เคยหนีเรียนตั้งแต่อายุ ๑๓ ปี และร้อยละ ๓๗.๕๐ เคยหนีเรียนก่อนอายุ ๑๓ ปี

๓.๒ ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) จากข้อมูลในระบบสารสนเทศ
ข้อมูล มิตความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบน

การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) จากข้อมูลในระบบสารสนเทศ ข้อมูล มิตความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบน เป็นการวิเคราะห์โดยรวมทั้ง ๗ ฐานความผิด พบว่า

พฤติกรรมเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ของเด็กและเยาวชนพบว่าปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) มากที่สุดคือ ความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษา ความเสี่ยงด้านประวัติกระทำผิด และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบนด้านการฉ้อโกงตามลำดับ เมื่อพิจารณาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) รายข้อคำถาม พบว่า เด็กและเยาวชนร้อยละ ๘๘.๒๕ เคยกระทำผิดระเบียบร้ายแรงของโรงเรียน เรื่องการใช้ยาเสพติด ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ ทะเลาะวิวาท หนีเรียน ทำร้ายร่างกาย ลักทรัพย์ ชู้สาว พกพาอาวุธ และจากคามผิดดังกล่าวมีเด็กและเยาวชนร้อยละ ๕๑.๑๒ เคยโดนทัณฑ์บน/เชิญผู้ปกครอง ทั้งนี้ยังพบอีกว่าเด็กและเยาวชน ร้อยละ ๕๗.๓๐ ไม่เคยเรียนหรือไม่เคยศึกษาเล่าเรียนหรือออกจากโรงเรียนก่อนจบภาคบังคับ ซึ่งส่งผลให้เด็กและเยาวชนใช้เวลาว่างดังกล่าวไปกับการการใช้เสพยา/สารเสพติดถึงร้อยละ ๖๒.๙๒ และยังใช้เวลาว่างไม่เหมาะสมอีก ร้อยละ ๗๐.๒๒ ทั้งนี้ยังพบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๖๖.๘๕ มีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม

ผลการศึกษายังพบว่า เด็กและเยาวชนเคยกระทำผิดระเบียบ เรื่องการใช้ยาเสพติด ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ ทะเลาะวิวาท หนีเรียน ทำร้ายร่างกาย ลักทรัพย์ ชู้สาว พกพาอาวุธ ร้อยละ ๘๘.๒๕ และเด็กและเยาวชนกระทำผิดครั้งแรกเมื่ออายุ ๑๕ ปี แต่ไม่ถึง ๑๘ ปีร้อยละ ๕๔.๕๕ สำหรับด้านพฤติกรรมการใช้สื่อ

สังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบนด้านการฉ้อโกงพบว่าเด็กและเยาวชน ร้อยละ ๔๐.๗๖ เคยปกปิด โทกคนคนอื่นทั้ง ต่อหน้าและผ่านสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ เพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการ

ตอนที่ ๔ ผลการศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ผ่าน Application Facebook

จาก Facebook Account จำนวน ๔๖ Account สามารถค้นหาเจอ ๒๓ Account คิดเป็นร้อยละ ๕๐ และพบว่าเด็กและเยาวชนมีการติดตาม Facebook Fan Page ที่มีรูปแบบเนื้อหาเปี่ยงเบนเกี่ยวกับการแต่งรถ/รถซึ่ง มากที่สุด ร้อยละ ๖๖.๑๙ รองลงมาคือเกี่ยวกับเพศ ร้อยละ ๑๑.๔๓ เกี่ยวกับการพนันออนไลน์ ร้อยละ ๑๐.๙๕ ตามลำดับ โดย Facebook Fan page ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการแต่งรถ/รถซึ่งที่เด็กและเยาวชนติดตามมากที่สุดคือ “สายซิ่งประเทศไทย” รองลงมาคือ “ดันโล” Facebook Fan Page ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการพนันออนไลน์ที่เด็ก และเยาวชนติดตามมากที่สุดคือ “สล็อต” รองลงมาคือ “๙๘๘ ROYAL” Facebook Fan Page ที่มีเนื้อหา เกี่ยวกับยาเสพติดที่เด็กและเยาวชนติดตามมากที่สุดคือ “บุญเต็มสายเขียว” รองลงมาคือ “นักศึกษาัญญา Legalize freedom”

รูปแบบ/เนื้อหาที่เด็กและเยาวชนโพสต์/ติดตามมากที่สุดคือ การโพสต์และกดติดตามเกี่ยวกับคำคมชีวิต/ ความรัก/กวนๆ มากที่สุด รองลงมาคือ การโพสต์เกี่ยวกับเพศ ร้อยละ ๓๙.๑๓

ทั้งนี้ยังพบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๒๖.๐๙ เคยโพสต์รูปหรือเปลี่ยนรูปโปรไฟล์เป็น ตัวละคร Joker ซึ่งเป็นตัวละครในภาพยนตร์ The Joker เวอร์ชัน จาเรต เลโด

จากกรณีศึกษาพบว่า เด็กและเยาวชนมีการโพสต์เนื้อหาที่สื่อถึงการ “น้อยใจ” บ่อยครั้ง และพบว่า เนื้อหาเกี่ยวกับเพศนั้นเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่จะไม่มีมีการกดติดตามแต่จะเป็นรูปแบบของการโพสต์หรือการแชร์บน หน้าโฮมเพจ โดย Facebook ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเพศส่วนใหญ่จะเป็น Facebook กลุ่มส่วนตัวจำเป็นต้องเป็น สมาชิก ซึ่ง Facebook ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเพศนั้นจะมีการเชิญชวนให้มีการเล่นการพนันออนไลน์อีกด้วย เช่นเดียวกับเนื้อหาเกี่ยวกับรถซึ่งและพนันออนไลน์ซึ่งจะเป็นกลุ่มส่วนตัวจำเป็นต้องเป็นสมาชิก

ตอนที่ ๕ ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ (การสนทนากลุ่ม)

๕.๑ ผลการสนทนากลุ่มกับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) พบว่าเด็ก และเยาวชนเข้าใช้ Facebook มากที่สุด โดยเป็นการเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ผ่านโทรศัพท์มือถือ ทั้งนี้เพื่อ วัตถุประสงค์การขายยาเสพติดมากที่สุดผ่านการส่งข้อความ หรือโพสต์โค๊ดลับเพื่อแจ้งให้ทราบว่ามียาเสพติดขาย เด็กและเยาวชนจะเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ช่วงเย็นถึงกลางคืนบ่อยที่สุด โดยจะใช้เวลาต่อเนื่องในการเข้าถึงสื่อ สังคมออนไลน์มากกว่า ๑ ชั่วโมงต่อครั้ง ทั้งนี้เคยใช้จ่ายผ่านอินเทอร์เน็ต โดยส่วนใหญ่เป็นการซื้อของที่ชื่นชอบ และการเล่นพนันออนไลน์ ซึ่งส่วนใหญ่เคยเล่นการพนันออนไลน์ โดยประมาณค่าใช้จ่ายต่อเดือน (ที่สามารถ คำนวณได้) น้อยสุดคือ ๒๙๙ บาท สูงสุดเกิน ๖๐,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายรวมทั้งค่าซื้อของ ค่าอินเทอร์เน็ตราย เดือน สำหรับรายได้ส่วนใหญ่ได้มาจากการขายยาเสพติด

ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยเข้าดูคลิปรุนแรง ฆ่ากัน แต่จะไม่มีการนำมาเลียนแบบทันที โดยการเด็ก และเยาวชนจะเลียนแบบพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการแก๊งเพื่อนที่ความรุนแรงน้อย หรือเลียนแบบการแต่งกาย คำพูด ของบุคคลที่มีชื่อเสียงหรือเน็ตไอดอล และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดว่าสื่อสังคมออนไลน์มีผลต่อพฤติกรรม

แต่ไม่ได้ส่งผลโดยตรงต่อการกระทำผิด แต่ละคนอยากทำหรือไม่อยากทำอยู่แล้ว เพียงแต่สื่อสังคมออนไลน์ทำให้การกระทำผิดง่ายขึ้นหรือสะดวกขึ้น

๕.๒ ผลการสนทนากลุ่มกับเจ้าหน้าที่ พบว่าเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่าเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่กระทำความผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ในฐานยาเสพติดมากที่สุด รองลงมาคือฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ทั้งนี้มีเพียงศูนย์ฝึกฯ แห่งหนึ่งที่ให้ข้อมูลว่าเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่กระทำความผิดฐานชีวิตและร่างกาย ซึ่งอาจเกิดจากวิถีชีวิตและทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันตัว พร้อมทั้งมีข้อพิพาทของคนในพื้นที่มายาวนาน เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่มี “ความคิดแบบผู้กระทำความผิด” ด้านการประเมินสถานการณ์ต่ำเกินไป รองลงมาคือ ต้องการความตื่นเต้นเร้าใจและยกเหตุผลข้ออ้าง ซึ่งเจ้าหน้าที่มองว่านี่อาจเป็นสาเหตุของการกระทำความผิดครั้งแรกและกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ทั้งนี้การกระทำความผิดซ้ำของเพศชายและเพศหญิงมีความแตกต่างกันคือ เพศชายมีความมั่นใจและกระทำความผิดซ้ำด้วยตนเอง สำหรับเพศหญิงจะเป็นกระทำความผิดซ้ำจากการทำตามคูรัก หรือเพื่อน

เจ้าหน้าที่ให้ความคิดเห็นว่าสื่อสังคมออนไลน์อาจสามารถพยากรณ์การกระทำความผิดบางส่วนแต่ไม่ใช่ทั้งหมด โดยสื่อสังคมออนไลน์เป็นตัวผลักดันหรือส่งเสริมความมั่นใจในการกระทำความผิดมากกว่าที่จะเป็นปัจจัยโดยตรง และเพศชายมักมีการเลียนแบบพฤติกรรมในทางเปี่ยงเบนจากสื่อสังคมออนไลน์มากกว่าเพศหญิง สำหรับเพศหญิงจะตกเป็นเหยื่อการเลียนแบบพฤติกรรมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบนทางเพศจากเพศชาย

ข้อเสนอแนะ

๑. มาตรการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงกระทำความผิดในเด็กและเยาวชน เพื่อไม่ให้เกิดการกระทำผิดครั้งแรก มีข้อเสนอแนะดังนี้

๑.๑ แนวทางการเฝ้าระวัง และป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงกระทำความผิดในเด็กและเยาวชน ซึ่งสามารถจัดทำแนวทางการเฝ้าระวังโดยแบ่งตามฐานความผิด ๗ ฐานดังนี้

๑) พฤติกรรมเสี่ยงกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ควรมุ่งเน้นให้สถานศึกษา ควรมีการให้ความรู้เด็กและเยาวชนในการดูแลตัวเองให้ห่างไกลจากยาเสพติด ผลกระทบเมื่อเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ควรหมั่นสังเกตพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับการยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด รวมทั้งสังเกตการคบเพื่อนที่อาจชักจูงไปในทางที่ไม่เหมาะสม รวมถึงพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ

๒) พฤติกรรมเสี่ยงกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ควรให้ครอบครัวและสถานศึกษาหมั่นสังเกตพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนเช่นการลักเล็กขโมยน้อย การออกจากบ้านโดยไม่ขออนุญาตผู้ปกครอง การหนีโรงเรียน การพูดปด และใช้วิธีการจัดการพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเหล่านั้นในเชิงสร้างสรรค์ ผู้ปกครองและครอบครัวควรให้ความสนใจเด็กและเยาวชน รวมทั้งเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนสามารถพูดคุยและขอคำปรึกษาได้เสมอ

๓) พฤติกรรมเสี่ยงกระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ควรให้สถานศึกษาส่งเสริมกิจกรรมการรู้เท่าทันอารมณ์ และการจัดการปัญหาอย่างสร้างสรรค์และไม่ใช้ความรุนแรง โดยเน้นการใช้วินัยเชิงบวกตั้งแต่เด็กๆ และเปิดโอกาสให้ใช้วิธีการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทด้วยวิธีการเชิงสมานฉันท์เมื่อเกิดความขัดแย้ง ทั้งนี้ในส่วนครอบครัวควรมีการสังเกตพฤติกรรมเด็กและเยาวชนตั้งแต่เด็ก ว่ามีพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงหรือไม่ และควรมีวิธีการจัดการที่เหมาะสม หรือควรขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ

๔) พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดเกี่ยวกับเพศ ควรให้ครอบครัวและสถานศึกษาเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเรียนรู้เรื่องเพศ พัฒนาการทางเพศตามช่วงวัย และการจัดการอารมณ์ทางเพศ รวมทั้งมีแนวทางหรือวิธีการจัดการพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนอย่างเหมาะสม โดยหลีกเลี่ยงการผลักดันให้เด็กออกจากกระบวนการศึกษา

๕) พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดเกี่ยวกับความสงบสุข และกระทำความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด ควรให้ครอบครัวและสถานศึกษาหมั่นสังเกตพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน เช่น การนัดรวมกลุ่ม การทำกิจกรรมที่ไม่พึงประสงค์ การทำผิดกฎระเบียบต่างๆของบ้าน หรือโรงเรียน และควรหลีกเลี่ยงการผลักดันให้เด็กออกนอกระบบการศึกษา

๑.๒ การป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนสำหรับสถานศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดส่วนใหญ่เป็นเด็กและเยาวชนที่อยู่ในสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาสามารถจัดให้มีโปรแกรมหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถลดความเสี่ยงต่อการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนได้ ดังนี้

๑) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นต้น โดยมุ่งเน้นให้สามารถวิเคราะห์สถานการณ์และวิเคราะห์ข้อกฎหมายได้ว่า สถานการณ์ใดเข้าข่ายความผิดฐานใด รวมถึงบทลงโทษที่จะต้องได้รับหากกระทำความผิดกฎหมาย

๒) การเสริมสร้างความรู้ ทักษะ “การคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหาและตัดสินใจ” เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถประเมินสถานการณ์ และแก้ปัญหา ตัดสินใจ ในทางที่ถูกต้องได้อย่างเหมาะสม

๓) การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ “พฤติกรรมวัยรุ่น” ให้กับบุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครอง เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงสาเหตุของพฤติกรรม และสามารถสื่อสาร รวมถึงเป็นที่ปรึกษาที่ดีให้กับเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาได้

๔) การเสริมสร้างความรู้ ทักษะ “การรับมือ และการแก้ปัญหาที่จะเจอในวัยรุ่นทุกช่วงวัย” ให้กับเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา โดยมีผู้เชี่ยวชาญจากกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเข้าร่วมเป็นวิทยากร และกิจกรรม เพื่อมุ่งเน้นให้เด็กและเยาวชนรับรู้ถึงแนวทางการรับมือต่อปัญหา และวิธีการจัดการปัญหาอย่างเหมาะสม

๕) จัดให้มีกิจกรรม “เพื่อนช่วยเพื่อน” โดยมุ่งเน้นให้ เพื่อน รุ่นพี่ รุ่นน้อง ภายในโรงเรียนคือบุคคลที่สามารถให้คำแนะนำ เป็นคู่คิดได้ทั้งการเรียน กิจกรรม

๑.๓ การป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

การป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนก่อนจะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ควรมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

๑) กระทรวงศึกษาธิการ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการศึกษา

- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนสามารถร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการศึกษา เพื่อนำข้อมูลปัจจัยความเสี่ยงดังกล่าว มาเป็นข้อมูลในการสร้างแนวทางการเฝ้า

ระวังและป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดของนักเรียนต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับมัธยมศึกษาที่เด็กและเยาวชนจะมีช่วงอายุประมาณ ๑๓-๑๘ ปี

- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนสามารถให้ความร่วมมือกับทางสถานศึกษา โดยการให้เจ้าหน้าที่มีความรู้ด้านกฎหมาย หรือการปรับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเป็นวิทยากรในการจัดกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน และอาจจะร่วมออกแบบแนวการปรับ/แก้ไขพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยง รวมทั้งประสานงานและให้ข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานที่มีชำนาญเฉพาะด้านตามปัญหาของเด็กที่พบ

- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ให้ความร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการหรือสถานศึกษาต่างๆ เพื่อออกแบบ “แบบประเมินความเสี่ยง ความจำเป็น” ซึ่งเป็นการนำเอาแบบประเมินความเสี่ยงความจำเป็น (Risk & Need) ที่ทางกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีอยู่แล้วนั้น ไปปรับข้อความให้เหมาะสมและนำมาใช้ประเมินเด็กและเยาวชนที่อยู่ในสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางให้กับสถานศึกษาในการออกแบบหลักสูตร กิจกรรม ให้สอดคล้องกับความเสี่ยงของเด็กและเยาวชน รวมทั้งใช้เป็นแนวทางให้กับครูประจำชั้น ครูแนะแนว ในการช่วยเหลือเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูง

๒) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) สำหรับด้านครอบครัวที่ผลการวิจัยพบว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดส่วนใหญ่ ไม่มีความสัมพันธ์หรือมีความสัมพันธ์กับผู้ปกครองน้อย กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนควรร่วมมือกับ “บ้านพักเด็กและครอบครัว” กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์โดยวิธีการแลกเปลี่ยนข้อมูลเนื่องจากกรมพินิจฯ มีข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยความเสี่ยงที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในแต่ละภูมิภาคและแต่ละพื้นที่ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวนี้สามารถทำให้กรมพินิจฯและบ้านพักเด็กและครอบครัว สามารถลงพื้นที่เชิงรุกในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงดังกล่าว โดยติดต่อประสานงานกับชุมชน หรือเครือข่าย อื่น ๆ ในพื้นที่ เพื่อไปให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลบุตรหลาน เช่น การทำ “กิจกรรมครอบครัวเข้มแข็ง” เพื่อให้เด็กและเยาวชน ผู้ปกครองมีกิจกรรมทำร่วมกัน สร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัวมากยิ่งขึ้น และจากผลการวิจัยซึ่งพบว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างที่ไม่เหมาะสม ทั้งนี้เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงด้านปัจจัยดังกล่าว กรมพินิจฯ และบ้านพักเด็กและครอบครัวสามารถให้คำแนะนำแก่พื้นที่ที่มีความเสี่ยงเกี่ยวกับการสร้างลานกิจกรรมของชุมชนและเพิ่มกิจกรรมนันทนาการในชุมชนมากขึ้น ซึ่งกรมพินิจฯ สามารถให้ความร่วมมือโดยการนำเสนอรูปแบบกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ เพื่อให้ชุมชนหรือพื้นที่พิจารณาตามความเหมาะสม

๓) สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) เนื่องจากเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำในฐานยาเสพติดให้โทษ ดังนั้นควรมีการประสานงานกับ ปปส. เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่เสี่ยงด้านยาเสพติด ซึ่งกรมพินิจฯ นั้นมีข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ และ ปปส. เองนั้นมีข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่เสี่ยงเกี่ยวกับยาเสพติดและผู้ค้ารายใหญ่และรายย่อยในพื้นที่ จากข้อมูลเบื้องต้นทั้ง ๒ หน่วยงานสามารถทำงานเชิงบูรณาการร่วมกัน โดยวิธีการการศึกษาวิจัยเพิ่มเติม

๔) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.) เนื่องจากกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในแต่ละพื้นที่ ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ดังกล่าว กรมพินิจฯ ควรร่วมมือกับ “ตำรวจชุมชน” และประสานงานกับผู้นำชุมชน เพื่อเฝ้าระวังการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ รวมทั้งให้ความรู้เด็กและเยาวชนเกี่ยวกับข้อกฎหมายต่างๆ ในกลุ่มพื้นที่เสี่ยง เช่น ชุมชนแออัด ชุมชนที่มีสถิติการกระทำผิดสูง และแลกเปลี่ยนข้อมูลการทำความผิดผ่านทางออนไลน์ของเด็กและเยาวชน

๒. มาตรการการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนที่อยู่ในความดูแลของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีข้อเสนอแนะดังนี้

๒.๑ การป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน รายงานความผิด

๑) เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ควรเน้นการใช้โปรแกรมบำบัดยาเสพติดที่เข้มข้น และเป็นโปรแกรมเฉพาะทางในการบำบัด ยาเสพติดให้เหมาะสมทั้งกลุ่มผู้ใช้ ผู้เสพ และผู้ติด และนักบำบัดจะต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการใช้โปรแกรม โดยเด็กและเยาวชนควรรับโปรแกรมดังกล่าวมากกว่าการบำบัดในปัญหาอื่นๆ และควรเน้นการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถยับยั้งตนเองไม่ให้ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ไม่ว่าจะเป็นการเสพ หรือเข้าไปเกี่ยวข้องกับรูปแบบต่างๆ รวมถึงการบำบัดแก้ไขพฤติกรรมในเด็กและเยาวชนที่จำหน่ายยาเสพติดและหากเด็กและเยาวชนเป็นผู้เสพ หรือผู้ติดยาเสพติด และไม่ได้อยู่ในความดูแลของกรมพินิจฯ เช่น ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว อยู่ระหว่างคุมประพฤติ หรืออยู่ระหว่างปฏิบัติตามเงื่อนไขของแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูในกรณีที่เข้ามาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาในชั้นก่อนฟ้อง กรมพินิจฯ ควรประสานส่งต่อเด็กและเยาวชนกลุ่มดังกล่าวเข้าสู่ระบบการบำบัดยาเสพติดของหน่วยงานสาธารณสุข เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการบำบัดที่เหมาะสมรวมถึงได้รับการติดตามภายหลังการบำบัดเพื่อลดการกระทำผิดซ้ำต่อไป

มีการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนฝึกอาชีพตามความถนัดและความสนใจเพื่อสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ภายหลังปล่อยตัว และควรเสริมทักษะการคบเพื่อนควบคู่ไปกับการบำบัดยาเสพติดด้วยโปรแกรมเข้มข้น ข้างต้น รวมทั้งควรเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด รวมทั้งควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่ถูกต้อง และการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศ เพื่อให้เด็กและเยาวชนไม่ถูกชักจูงเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ได้ง่าย และสามารถเลือกรับสื่อ และสื่อสารได้อย่างเหมาะสม

๒) เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ควรเน้นการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูในโปรแกรมที่สามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและไม่เหมาะสมที่มีความเฉพาะ เช่น การใช้การแก้ไขฟื้นฟูโดยใช้เทคนิค FCBT รวมถึงการเสริมทักษะชีวิตให้สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ด้วยตนเอง และเสริมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวให้กับเด็กและเยาวชนที่ยังมีครอบครัว และครอบครัวจะต้องไม่ละเลยต่อการจัดการปัญหาพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่พบ เช่น การทำร้ายร่างกายบุคคลอื่น รักแก๊งผู้อื่นจนทำให้ผู้อื่นหวาดกลัว พฤติกรรมหนีออกจากบ้าน พุดบด ลักขโมย เป็นต้น โดยกรมพินิจฯ สามารถใช้ช่องทางคลินิกให้คำปรึกษารอบครอบครัวอบอุ่นที่มีอยู่ในสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ในส่วนของสถานศึกษาควรมีการเสริมสร้างความรู้ในเรื่องการจัดการปัญหา และพฤติกรรมให้เด็กและเยาวชน และครอบครัว โดยกรมพินิจฯ ดำเนินการตามโครงการ

ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาร่วมกับเครือข่ายในการป้องกันปัญหาพฤติกรรมและการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนอย่างยั่งยืน เพื่อให้ความรู้และวิธีการในการจัดการพฤติกรรมของนักเรียนในความดูแลได้ตั้งแต่แรก

๓) เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย ควรเน้นการบำบัดแก้ไขฟื้นฟู ในโปรแกรมที่สามารถปรับความคิดและทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรง และเสริมทักษะการจัดการอารมณ์ และการแก้ไขปัญหาโดยไม่ใช้ความรุนแรง รวมถึงการใช้กิจกรรมหรือโปรแกรมการเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy Program) และส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนทำกิจกรรมเอื้อสังคม (Pro-Social) เพื่อให้เด็กและเยาวชนเกิดความเห็นใจผู้อื่นมากขึ้นส่งผลทางบวกในการใช้ความรุนแรง

๔) เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเพศ , ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ความมั่นคง ชื่อเสียง และการปกครอง และความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด ควรเน้นการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูโดยการจัดการศึกษาหรือฝึกวิชาชีพที่เหมาะสม ควบคู่ไปกับโปรแกรมการปรับเปลี่ยนทัศนคติเกี่ยวกับการเรียนและทำงาน เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาหรือฝึกวิชาชีพ และให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาวะทางเพศที่ถูกต้อง รวมถึงส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ควรเสริมทักษะการคบเพื่อน และให้ความรู้ ด้านกฎหมายที่จำเป็น ในชีวิตประจำวัน และการเสริมสร้างกิจกรรมที่ต้องอยู่ในกฎระเบียบเพื่อให้เด็กและเยาวชนเคารพกฎระเบียบของสังคมและสามารถอยู่ร่วมกับสมาชิกในสังคมอื่นได้

ทั้งนี้ ข้อเสนอในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนข้างต้น สามารถใช้โปรแกรมหรือกิจกรรมที่กรม พินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ใช้ในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูอยู่แล้ว แต่ควรมีการนำโปรแกรมหรือกิจกรรมเฉพาะ ด้านที่สอดคล้องและเหมาะสมกับลักษณะปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ความเสี่ยงการกระทำผิดเด็กและเยาวชนแต่ละ ฐานความผิด เพื่อลดปัจจัยความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนได้ อีกทั้งยังเป็นการลดการใช้ ทรัพยากรในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูที่อาจจะไม่ตรงความเสี่ยงของเด็กและเยาวชนแต่ละราย เช่น เวลา และบุคลากร เป็นต้น

๒.๒ แนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (ภาพรวม)

๑) การพัฒนาเครื่องมือ “การประเมินปัจจัยป้องกัน (Protective Factor)” ซึ่งจากการศึกษาวิจัยของ Shepherd, Luebbers, Ogloff (๒๐๑๖) พบว่าเยาวชนที่มีปัจจัยป้องกัน ๓ ชนิดขึ้นไปจะกระทำผิดซ้ำซ้ำกว่า เยาวชนที่ไม่มีปัจจัยป้องกันเลย และ De Vries Robbé, Willis (๒๐๑๗) พบว่าปัจจัยป้องกันสามารถเพิ่มความแม่นยำในการทำนายความเสี่ยงของการกระทำผิดซ้ำได้ และยังสามารถลดการกระทำผิดหากนำมาใช้คู่กับ แบบประเมินความเสี่ยง ดังนั้นทางกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนควรพัฒนาแบบประเมินปัจจัยป้องกัน (Protective Factor) ซึ่งสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนสามารถนำไปประเมินเด็กและเยาวชนร่วมกับ แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น (Risk & Need) เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาแนวทางการเขียนแผน แก้ไข บำบัด ฟื้นฟูเด็กและเยาวชน รวมทั้งปัจจัยดังกล่าวสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการดูแลเด็กและเยาวชน ของผู้ปกครองหลังเด็กและเยาวชนพ้นจากระบบการยุติธรรม สำหรับศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนสามารถ นำผลการประเมินดังกล่าวมาช่วยออกแบบพัฒนาโปรแกรมการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนร่วมกับปัจจัย ความเสี่ยงและความจำเป็น ทั้งนี้ควรมีการประเมินปัจจัยป้องกัน (Protective Factor) อีกครั้งก่อนที่เด็กและ เยาวชนจะได้รับการปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกฯ เพื่อเป็นการหาความเสี่ยง ความจำเป็น และปัจจัยป้องกันที่เหลืออยู่ สำหรับออกแบบแนวทางในการสงเคราะห์ ช่วยเหลือ ติดตามเด็กและเยาวชนภายหลังออกจากกระบวนการ ยุติธรรม

๒) การติดตามสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนหลังได้รับการปล่อยออกจากกระบวนการยุติธรรม
เพื่อไม่ให้กระทำผิดซ้ำ สามารถดำเนินการได้ดังนี้

- จัดทำมาตรการและออกแบบรูปแบบติดตามสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนให้สอดคล้องกับความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนแต่ละราย เพื่อเป็นแนวทางในการช่วยเหลือให้เด็กและเยาวชนไม่หวนกลับมากระทำผิดอย่างมีมาตรฐาน

- ประสานงานกับชุมชนที่มีการปล่อยตัวเด็กและเยาวชนไปอยู่ในชุมชน เช่น หน่วยงานท้องถิ่น ผู้นำชุมชน หรือ ตำรวจชุมชน ในการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมกับชุมชน หรือร่วมมือกับตำรวจชุมชน ในการดูแลเด็กและเยาวชนในชุมชน โดยมีกิจกรรมให้ความรู้ด้านกฎหมายกับเด็กและเยาวชน รวมทั้งผู้ปกครอง พร้อมทั้งความรู้ด้านพฤติกรรมวัยรุ่น ทั้งนี้ควรส่งเสริมให้มีบุคลากรที่เชี่ยวชาญด้านการให้คำปรึกษา เพื่อที่จะให้คำปรึกษาด้านเด็กและเยาวชนกับผู้ปกครองและตัวเด็กและเยาวชนเอง ซึ่งวิธีการนี้จะเป็นการเฝ้าระวังเด็กและเยาวชนที่เคยกระทำผิดไม่ให้กระทำผิดซ้ำ และเป็นการนำเอาผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังเด็กและเยาวชนที่อยู่ในชุมชนนั้นๆ

๓) การส่งเสริมอาชีพ จากผลวิจัยพบว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างไม่เหมาะสม ใช้เวลาว่างไปกับการเสพสิ่งเสพติดและอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่ว่างงาน รวมทั้งเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ไม่สามารถกลับไปศึกษาต่อได้ ด้วยปัจจัยดังกล่าวกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนควรส่งเสริมความรู้ ทักษะด้านวิชาชีพเพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถนำกลับไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้หลังได้รับการปล่อยตัว โดยขอความร่วมมือไปยัง มหาวิทยาลัย, วิทยาลัย, ศูนย์ฝึกอาชีพแต่ละท้องถิ่น เพื่อมาให้ความรู้ ทักษะเพื่อนำไปประกอบอาชีพต่อไป

๓. การพัฒนาโปรแกรมบำบัดแก้ไขฟื้นฟู เกี่ยวกับ “การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ”

จากผลการวิจัยพบว่าเด็กและเยาวชนรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในระดับสูง คือมีความเข้าใจทั้งในเนื้อหา วัตถุประสงค์ และสามารถแยกแยะข้อมูลที่เป็นเท็จและข้อมูลจริงที่มีอยู่ในสื่อฯ ได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ผ่าน Application Facebook และการทำสนทนากลุ่ม (Focus Group) เด็กและเยาวชนได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อฯ ว่า พวกเขารู้เท่าทันสื่อเป็นอย่างดี หากแต่ไม่สามารถยับยั้งชั่งใจ ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ หรือบางเหตุการณ์ไม่รู้จักตัดสินใจหรือไม่สามารถหาทางออกของปัญหาได้ อย่างไรก็ตามโลกในยุคดิจิทัลมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาโปรแกรมบำบัดแก้ไขฟื้นฟู เกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศหากแต่มีการสอดแทรกกระบวนการยับยั้งชั่งใจ การควบคุมอารมณ์ และกระบวนการตัดสินใจร่วมด้วย ทั้งนี้ในการศึกษารั้วนี้ได้มีการออกแบบ “โปรแกรมการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ” ไว้เช่นกัน ซึ่งโปรแกรมฯ ประกอบไปด้วยแนวคิดการวิเคราะห์ ประเมินสถานการณ์ การยับยั้งชั่งใจ การรู้เท่าทันอารมณ์และความรู้กฎหมายด้านต่างๆ ซึ่งโปรแกรมฯ ดังกล่าวสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาต่างๆ ได้โดยจะมีรายละเอียดในหัวข้อ “โปรแกรมการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ” ทั้งนี้ควรมีการทดลองใช้โปรแกรมการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศ ในหน่วยงานสังกัดกรมพินิจฯ เพื่อประเมินผลโปรแกรมฯ และปรับปรุงโปรแกรมฯ ให้สามารถใช้ได้จริง รวมทั้งควรจัดทำคู่มือโปรแกรมการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศ และมีการอบรมเจ้าหน้าที่ในการใช้โปรแกรมฯ ไปใช้ โดยอาจขยายผลนำไปใช้กับเด็กและเยาวชนในการการดูแลของหน่วยงานสังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ

ข้อท้าทาย

การศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์พบว่าเด็กและเยาวชนมีการเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ได้ง่าย มีความถนัดในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ และมีวัตถุประสงค์การใช้ไม่เหมาะสม จากผลการวิจัยและการสนทนากลุ่มยังพบว่าเด็กและเยาวชนใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบนด้านยาเสพติดมากที่สุดคือ มีการโฆษณาซื้อ ขาย ยาเสพติดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ จะเห็นได้ว่าเด็กและเยาวชนสามารถเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างสะดวกและง่ายดาย แม้ว่าบางเว็บไซต์จะมีการสอบถามอายุของผู้เข้าชมก็ตาม รวมทั้งผลวิจัยยังพบว่าเด็กและเยาวชนใช้เวลากับสื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบนมากกว่า ๑ ชั่วโมงต่อครั้งและเป็นการใช้ต่อเนื่องช่วงเย็นถึงกลางคืน

จากผลวิจัยข้างต้นยังคงเป็นข้อท้าทายในการหามาตรการป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบนได้อย่างไร ทั้ง ๑) การเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเบี่ยงเบนและ ๒) การควบคุมระยะเวลาการเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเบี่ยงเบน ซึ่งความท้าทายนี้เกิดขึ้นกับหลายภาคส่วน โดยเฉพาะในยุคสังคมดิจิทัลที่ข้อมูลทุกอย่างสามารถค้นหาได้ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต มาตรการป้องกันการเข้าถึงข้อมูลเบี่ยงเบนจึงมีข้อจำกัดมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นความท้าทายของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนด้วยเช่นกัน เนื่องจากสื่อสังคมออนไลน์เป็นปัจจัยโดยอ้อมให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิด เช่น เด็กและเยาวชนเล่นการพนันออนไลน์และหารขายยาเสพติดเพื่อหาเงิน ซึ่งกรมพินิจฯ อาจให้ข้อมูลกับสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) และกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (ปปท.) เพื่อนำข้อมูลและแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้สื่อสังคมออนไลน์ไปดำเนินการต่อไป

สารบัญ

หน้า

บทที่ ๑ บทนำ.....	- ๔ -
๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	- ๔ -
๒. วัตถุประสงค์ของการศึกษา	- ๕ -
๓. คำถามการวิจัย	- ๕ -
๔. สมมุติฐาน.....	- ๕ -
๕. นิยามศัพท์เฉพาะ.....	- ๕ -
๖. กรอบแนวคิดในการวิจัย	- ๗ -
๗. ขอบเขตของการศึกษา.....	- ๑๐ -
๘. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	- ๑๐ -
๙. โครงสร้างของการนำเสนอ.....	- ๑๐ -
๑๐. การสรุปผลวิจัย อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะ	- ๑๑ -
๑๑. นำเสนอผลการศึกษา.....	- ๑๑ -
๑๒. ทดสอบโปรแกรมอบรม	- ๑๑ -
บทที่ ๒ ทบทวนวรรณกรรม	- ๑๒ -
๑. แนวคิดเกี่ยวกับการกระทำผิดและการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน	- ๑๒ -
๒. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับปัจจัย สาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิด และการกระทำผิดซ้ำ.....	- ๑๕ -
๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแบบประเมินความเสี่ยง ความจำเป็น และการตอบสนอง (Risk, Need, and Responsivity).....	- ๒๒ -
๒.๒ แนวคิด ทฤษฎีเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ FCBT (Forensic CBT)	- ๒๙ -
๒.๓ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสื่อสังคมออนไลน์และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ในทางเปี่ยงเบน	- ๓๒ -
๓. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	- ๔๒ -
๓.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดครั้งแรกของเด็กและเยาวชน.....	- ๔๒ -
๓.๒ งานวิจัยเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน.....	- ๔๕ -
๓.๓ งานวิจัยเกี่ยวข้องกับการพฤติกรรมเปี่ยงเบนและความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม การใช้สื่อสังคมออนไลน์กับพฤติกรรมเปี่ยงเบน	- ๔๖ -
๓.๔ งานวิจัยเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ.....	- ๕๐ -
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย.....	- ๕๒ -
๑. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	- ๕๒ -
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	- ๕๕ -
๓. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	- ๕๗ -

๔. การเก็บข้อมูล	- ๕๘ -
๕. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย	- ๕๙ -
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	- ๖๑ -
๑. ผลการวิเคราะห์รูปแบบการพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำจากฐานข้อมูลความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในระบบสารสนเทศจำนวนมาก (Big Data) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	- ๖๒ -
๒. ผลการวิเคราะห์รูปแบบการพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำจากข้อมูลความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในระบบสารสนเทศ (Big Data) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ข้อมูลมิติความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนจากนักจิตวิทยา (FCBT) และข้อมูลพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบน	- ๑๒๑ -
๓. ผลการศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ผ่าน Application Facebook	- ๑๕๖ -
๔. ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ (การสนทนากลุ่ม)	- ๑๖๙ -
บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล	- ๑๘๑ -
บทที่ ๖ การออกแบบโปรแกรมรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ สำหรับเด็กและเยาวชน	- ๒๑๐ -
โปรแกรมรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศสำหรับเด็กและเยาวชน	- ๒๒๔ -
บรรณานุกรม	- ๓๔๗ -
ภาคผนวก	- ๓๕๔ -
ภาคผนวก ก	- ๓๕๕ -
ภาคผนวก ข	- ๓๖๔ -

บทที่ ๑ บทนำ

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการศึกษาสถานการณ์จำนวนผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชน ข้อมูลสถิติของกองยุติธรรมศาสตร์ และแผนงาน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ชี้ว่ามีจำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ รวมทั้งสิ้น ๒๐,๘๔๒ คดี ลดลงจากปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ลงร้อยละ ๓๗.๐๗ แต่เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับประชากรไทยในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ที่แสดงถึงประชากรในช่วงอายุระหว่าง ๑๐-๑๘ ปี จำนวนทั้งสิ้น ๗,๒๔๔,๔๐๘ คน ทำให้เห็นได้ว่าประเทศไทยมีอัตราการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนเทียบกับประชากรเด็กและเยาวชนคิดเป็นร้อยละ ๐.๒๘ หรือ ๒๘๗ คดีต่อประชากรอายุ ๑๐-๑๘ ปี ๑๐๐,๐๐๐ คน หรือลดลงเพียงร้อยละ ๑๕ เท่านั้น เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. ๒๕๕๘

ข้อมูลทางสถิติยังพบลักษณะทางประชากรที่น่าสนใจต่าง ๆ เช่น เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดส่วนใหญ่มีอยู่ในช่วงอายุมากกว่า ๑๕ ปี ไม่ได้ประกอบอาชีพ มีปัญหาทางครอบครัว เช่น ครอบครัวแยกกันอยู่ และมักต้องโทษความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ อนึ่งเมื่อย้อนหลังกลับไปตั้งแต่ปี ๒๕๕๘-๒๕๖๑ กรมพินิจฯ ได้ติดตามการปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรม โดยเมื่อตรวจสอบจากข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นระยะเวลา ๑ ปี ๒ ปี และ ๓ ปี พบว่า การกระทำความผิดซ้ำมีแนวโน้มลดลงเช่นกัน แต่เป็นเพียงการลดลงในจำนวนที่น้อยมาก (เพียงหลักหน่วย) (กองยุติธรรมศาสตร์และแผนงาน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน, ๒๕๖๓)

ในทางทฤษฎีเชื่อว่า สาเหตุของการกระทำความผิดของเด็กนั้นมีความเกี่ยวพันกันหลายทฤษฎี เช่น ทฤษฎีทางเลือก (Choice theory) ทฤษฎีกิจวัตรประจำวัน (Routine activities theory) ทฤษฎีอุปนิสัย (Trait theory) ทฤษฎีชีวสังคม (Biosocial theory) และทฤษฎีจิตสังคม (Psychological theory) (Siegel and Welsh, ๒๐๑๔) ซึ่งสะท้อนให้เห็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนที่เชื่อมโยงกับปัจจัยหลากหลายด้าน ทั้งด้านปัจจัยด้านกายภาพ ปัจจัยด้านจิตใจ ปัจจัยทางสังคม และปัจจัยด้านเทคโนโลยีสื่อสารสมัยใหม่ ซึ่งเป็นตัวแปรใหม่ที่กำลังมีความสำคัญ เนื่องจากสามารถพยากรณ์พัฒนาการทางสมองและการอยู่ร่วมกันในสังคม ทั้งนี้มีความเชื่อว่าเด็กและเยาวชนเป็นวัยที่ความสามารถด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์แตกต่างจากผู้ใหญ่ค่อนข้างมาก เนื่องจากพัฒนาการทางสมองในส่วน frontal lobe ซึ่งช่วยในเรื่องการตัดสินใจ การคิดวิเคราะห์ และการจัดการความเสี่ยงยังพัฒนาไม่ได้เต็มที่

ข้อมูลดังกล่าวเป็นที่น่าสงสัยและนำไปสู่โจทย์การวิจัยใน ๒ ประเด็น คือ (๑) ปัจจัยที่ทำให้เด็กกระทำความผิดครั้งแรก และกระทำความผิดซ้ำ นั้นเป็นปัจจัย (สาเหตุ/ที่มา) ในเรื่องเดิมหรือไม่ เพื่อจะเป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำกลับไปค้นหาแนวทางคุ้มครองและป้องกันที่ถูกต้อง และ (๒) การแก้ไขปัญหาด้วยการใช้โปรแกรมการอบรมสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด เพื่อฟื้นฟูให้พวกเขามีทักษะการใช้เหตุผล อีกทั้งการเรียนรู้ทักษะทางสังคม การใช้ชีวิต หลักคุณธรรม ที่จำเป็น เพื่อป้องกันการกลับมากระทำความผิดซ้ำ โปรแกรมการอบรมแบบใดจึงจะสามารถปลูกและเปลี่ยนความคิด ความเชื่อ ให้กับเด็กและเยาวชนเหล่านี้ได้

ดังนั้น เมื่อกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีเป้าหมายสำคัญในการป้องกันและลดจำนวนเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำ โดยกรมพินิจฯ ได้มีการพัฒนาเครื่องมือที่หลากหลายในการดำเนินงานเพื่อบำบัดแก้ไขฟื้นฟู ตลอดจนวางแผนป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน กล่าวคือ เมื่อเด็กและเยาวชนเข้าสู่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน หรือศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนแล้ว เด็กและเยาวชนจะต้อง

ได้รับการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น เพื่อกำหนดโปรแกรมบำบัดฟื้นฟูที่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชน เป็นรายบุคคล การประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นดังกล่าว เป็นเพียงข้อมูลปัจจัยแวดล้อม ภูมิหลัง และพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน แต่ยังไม่ได้มีการนำข้อมูลปฐมภูมิที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก รวมถึงพฤติกรรมการใช้สังคมออนไลน์ของเด็กและเยาวชนมาร่วมในการวิเคราะห์ด้วย การวิจัยครั้งนี้จึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่นำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดครั้งแรก และกระทำผิดซ้ำ รวมทั้งนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาโปรแกรมบำบัดแก้ไขฟื้นฟู เพื่อลดจำนวนเยาวชนผู้กระทำความผิดซ้ำลง

๒. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๒.๑ เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีนัยสำคัญอธิบายพฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดกฎหมายอาญาจากข้อมูลสารสนเทศของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และจากข้อมูลบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ปฐมภูมิจำนวนมาก

๒.๒ เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้เครือข่ายออนไลน์ของเยาวชน การรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ ทั้งในมิติเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ อาทิ เชิงปริมาณ: จำนวนครั้ง วัน และงบประมาณที่ใช้ เชิงคุณภาพ: เข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ใด ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร วัตถุประสงค์ และเป้าหมายผู้รับสื่อสาร

๒.๓ เพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาโปรแกรมบำบัดแก้ไขฟื้นฟู สำหรับใช้ลดจำนวนเยาวชนกระทำผิดซ้ำ รวมถึงพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายในการควบคุมและยับยั้งพฤติกรรมเสี่ยงของเยาวชนไม่ให้กระทำผิดกฎหมาย

๓. คำถามการวิจัย

- ๓.๑ ปัจจัยเชิงสาเหตุที่สามารถพยากรณ์กระทำผิดครั้งแรก/การกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน
- ๓.๒ ปัจจัยเชิงสาเหตุใดสามารถพยากรณ์กระทำผิดครั้งแรก/การกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน
- ๓.๓ พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำเป็นอย่างไร

๔. สมมุติฐาน

จากคำถามการวิจัย และวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นสมมุติฐานการวิจัย ดังนี้

๔.๑ ปัจจัยด้านข้อมูลปฐมภูมิจำนวนมาก (Big Data) : แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น (R&N) สามารถพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงการกระทำผิดครั้งแรกและการกระทำผิดซ้ำแยกตามฐานความผิด ๗ ฐานความผิด

๔.๒ ปัจจัยด้านความเสี่ยงและความจำเป็น (R&N) ข้อมูล FCBT และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ สามารถพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงการกระทำผิดครั้งแรกและการกระทำผิดซ้ำแยกตามฐานความผิด ๗ ฐานความผิด

๕. นิยามศัพท์เฉพาะ

๕.๑ พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิด หมายถึง เด็กและเยาวชนที่ประพฤตินิสัยไม่สมควร และได้กระทำความผิดกฎหมายซึ่งเกี่ยวข้องกับ ๗ ฐานความผิด ได้แก่ เกี่ยวกับทรัพย์สิน เกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย เกี่ยวกับเพศ เกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ชื่อเสียงและการปกครอง เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ เกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิดและความผิดอื่น ๆ โดยแบ่งการกระทำผิดออกเป็นดังนี้

๑) การกระทำผิดครั้งแรกของเด็กและเยาวชน คือ การกระทำที่มีโทษทางอาญา และถูกจับดำเนินคดีเป็นครั้งแรกและเข้าสู่กระบวนการในชั้นสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

๒) การกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน คือ เด็กและเยาวชนที่ผ่านกระบวนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูหรือวิธีการอื่นสำหรับเด็กและเยาวชนแล้ว กระทำการที่มีโทษทางอาญา และถูกจับกุมดำเนินคดีในกระบวนการยุติธรรมอีกครั้ง

๕.๒ ข้อมูลปฐมภูมิจำนวนมาก (Big Data) หมายถึง ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่ได้จากการเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลโดยตรง เช่น ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การสังเกต การทดลอง การทดสอบ ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีขนาดใหญ่และจำนวนมากจากระบบสารสนเทศของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในที่นี้หมายถึง (๑) ข้อมูลการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น (R&N) ของเด็กและเยาวชนระหว่างปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๖๒ ประกอบด้วย ๘ ด้าน ได้แก่ ด้านครอบครัว ด้านภูมิหลังทางการศึกษา อาชีพและสังคม ด้านเพื่อนและบุคคลที่ใกล้ชิด ด้านประวัติเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด ด้านประวัติการกระทำผิด ด้านปัญหาพฤติกรรม ด้านสภาวะทางกายและจิตใจ และด้านปัญหาพฤติกรรม (๒) พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของเด็กและเยาวชนผ่าน Application Facebook ของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดครั้งแรกและกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งจะประกอบด้วย จำนวน Facebook Fan page ที่เด็กและเยาวชนกดติดตาม รูปแบบการโพสต์และการแชร์ข้อมูลบนหน้าโฮมเพจของเด็กและเยาวชน

๕.๓ การประเมินมิติความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ Forensic Cognitive Behavioral Therapy CBT (FCBT) หมายถึง การประเมินมิติความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งประกอบด้วย ๘ ด้านคือ (๑) ประวัติการมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม (๒) รูปแบบบุคลิกภาพต่อต้านสังคม (๓) เพื่อนหรือคนรู้จักมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม (๔) ความคิดแบบผู้กระทำความผิด (๕) การศึกษาและการทำงาน (๖) ครอบครัว/ชีวิตสมรส ปัจจุบัน (๗) กิจกรรมยามว่าง/นันทนาการ (๘) การเสพสารเสพติด

๕.๔ พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ หมายถึง พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่ใช้เครือข่ายสังคมเพื่อการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล การแชร์ การแบ่งปันหรือถ่ายทอดข้อมูลของตนเอง และรับชมข้อมูลเนื้อหาของบุคคลอื่น ผ่านโปรแกรมประยุกต์หรืออินเทอร์เน็ต โดยพิจารณาจาก ช่องทางการเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ ความถี่ในการใช้ ช่วงเวลาที่เข้าใช้ วัตถุประสงค์ในการใช้ เช่น เพื่อการติดต่อสื่อสาร เพื่อค้นหาข้อมูลเพื่อความบันเทิง เพื่อแสดงตัวตน เพื่อโฆษณาชวนเชื่อและค้าขาย เพื่อการหาคู่ ทักแชทความเข้าใจเนื้อหาสำคัญในสื่อ และการเลียนแบบสื่อสังคมออนไลน์

๕.๕ สื่อสังคมออนไลน์ หมายถึง เครือข่ายสังคมที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลในการติดต่อสื่อสาร ผ่านโปรแกรมประยุกต์หรืออินเทอร์เน็ต ซึ่งมีการแบ่งปัน แลกเปลี่ยน การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาอย่างใดอย่างหนึ่งระหว่างกัน

๕.๖ พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบน หมายถึง พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่ใช้เครือข่ายสังคมที่ไม่เป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคม ขัดต่อศีลธรรมอันดี ซึ่งอาจเป็นการกระทำที่รบกวนความสงบสุข หรือใช้สื่อสังคมออนไลน์ไปก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้กระทำหรือผู้อื่นทั้งร่างกายและจิตใจ ซึ่งการกระทำนั้นอาจเป็นลักษณะฝ่าฝืนกฎหมายหรือไม่ก็ได้ ซึ่งประกอบด้วย

๑) พฤติกรรมทางเพศ หมายถึง พฤติกรรมทางเพศและประสบการณ์ทางเพศที่กระทำให้บุคคลอื่นเสียหาย ผิดศีลธรรม ผิดกฎระเบียบที่วางไว้ หมกมุ่นหรือทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น

๒) พฤติกรรมการใช้ยาเสพติด หมายถึง ประวัติเกี่ยวข้องกับยา/สารเสพติด ทั้งในกรณีของการเสพและการจำหน่าย

๓) พฤติกรรมการฉ้อโกง หมายถึง พฤติกรรมที่เจตนาปกปิดความจริง หลอกลวง ซึ่งอาจกระทำ แสดงออกด้วยทางวาจา กิริยาท่าทาง ลายลักษณ์อักษร เครื่องขยายเสียง วิทยุ โทรศัพท์ หรือสื่ออื่น ๆ ก็ได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินของคนอื่น หรือให้คนอื่นทำลาย ยกเลิก ถอนเอกสารสิทธิ

๔) พฤติกรรมการใช้ความรุนแรง หมายถึง การกระทำ การแสดงออก การประทุพติตัวที่ไม่อยู่ในระเบียบแบบแผน ไม่เป็นที่ยอมรับ และก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น เช่น การรังแก ข่มขู่ บังคับให้ผู้อื่นหวาดกลัวหรือกระทำการใด ๆ โดยไม่เต็มใจ การใช้อาวุธหรือร่างกายทำร้ายสัตว์หรือผู้อื่น การทำลายทรัพย์สินให้เกิดความเสียหาย

๕.๗ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ หมายถึง ทักษะและความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลที่ตนต้องการ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ทำความเข้าใจ และประเมิน ซึ่งการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ โดยพิจารณาจาก (๑) ความเข้าใจสื่อเชิงวิพากษ์ (๒) การเลือกช่องทางการสื่อสารผ่านสื่อและสารสนเทศ

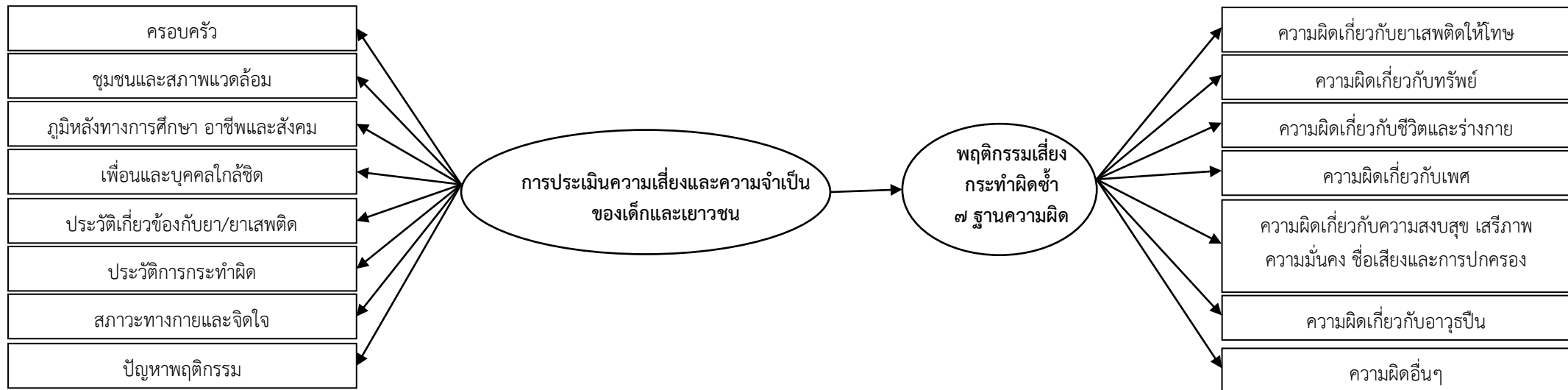
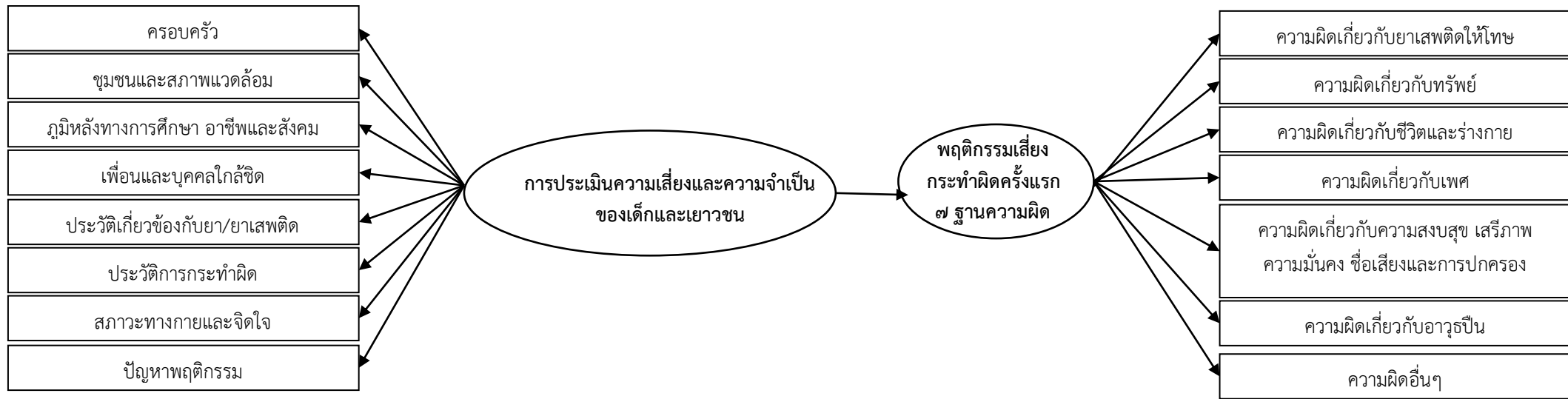
๖. กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากกระบวนการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย การปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ และการพัฒนาโมเดลจากผลการวิเคราะห์ทางสถิติ และข้อมูลปฐมภูมิจำนวนมากที่กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่ได้มีการจัดเก็บไว้ในระบบสารสนเทศ คือ ข้อมูลการประเมินความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ได้แก่ ความเสี่ยงด้านครอบครัว ด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม ด้านภูมิหลังทางการศึกษาอาชีพและสังคม ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยาหรือสารเสพติด ด้านประวัติการกระทำผิดรวมถึงปัญหาพฤติกรรม จึงได้มีการศึกษาปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรม ความเสี่ยงในการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนทั้งการกระทำผิดครั้งแรกและการกระทำผิดซ้ำใน ๗ ฐานความผิดหลักอัน ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ทรัพย์สิน ชีวิตและร่างกาย การกระทำผิดทางเพศ ความสงบสุข เสรีภาพชื่อเสียงและการปกครอง อาวุธและวัตถุระเบิดและความผิดอื่นๆ ตามกรอบแนวคิดที่หนึ่ง (ดังภาพ กรอบแนวคิดที่ ๑)

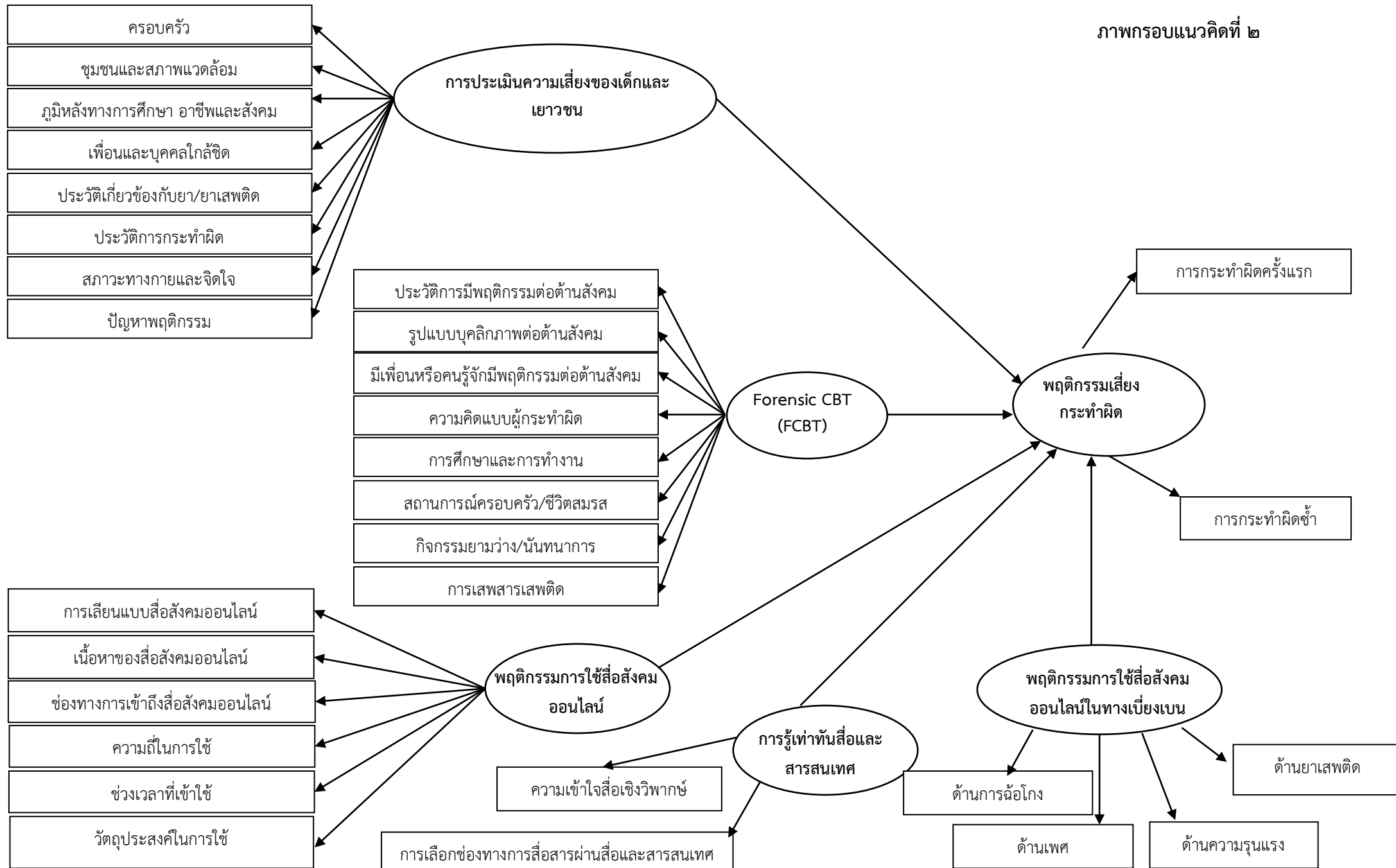
นอกจากนี้จากการทบทวนวรรณกรรมทำให้ทราบว่าในปัจจุบันเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์มากขึ้นซึ่งถือว่าเป็นข้อมูลปฐมภูมิจำนวนมากที่อาจนำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดของเด็กและเยาวชนได้ ผู้วิจัยจึงได้มีการศึกษาข้อมูลพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ของเด็กและเยาวชนการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศรวมถึงพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบน เช่น การฉ้อโกงความรุนแรง การกระทำทางเพศที่ไม่เหมาะสมและการใช้หรือจำหน่ายยาเสพติด โดยนำมาวิเคราะห์ร่วมกับพฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในด้านต่างๆจากข้อมูลการประเมินความเสี่ยงในระบบสารสนเทศและข้อมูลมิติความเสี่ยงอื่นๆ ที่กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้มีการประเมินเด็กและเยาวชนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประวัติการมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม รูปแบบบุคลิกภาพต่อต้านสังคม การมีเพื่อนหรือคนรู้จักมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม การมีความคิดแบบผู้กระทำผิด การศึกษาและการทำงานสถานการณ์ครอบครัวชีวิตสมรส กิจกรรมยามว่าง นันทนาการ และการเสพสารเสพติดของเด็กและเยาวชน มาร่วมกันทำนายพฤติกรรมการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนทั้งการกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำด้วยเช่นกัน ตามกรอบแนวคิดที่สอง (ดังภาพ กรอบแนวคิดที่ ๒)

ซึ่งหากผลการศึกษาทราบว่าในการพยากรณ์การกระทำผิดครั้งแรกและการกระทำผิดซ้ำใน ๗ ฐานความผิดมีปัจจัยทางข้อมูลความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำในด้านต่างๆข้อมูลมิติความเสี่ยงและข้อมูลพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนจะทำให้กรมพินิจฯ สามารถเสนอมาตรการในการควบคุมการกระทำผิดซ้ำในเด็กและเยาวชนได้

ภาพกรอบแนวคิดที่ ๑

ภาพกรอบแนวคิดที่ ๒

๗. ขอบเขตของการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (Quantitative & Qualitative Research) โดยแบ่งการศึกษาดังนี้

๗.๑ การศึกษาเชิงปริมาณ

๑) ศึกษาข้อมูลปฐมภูมิจำนวนมาก (Big Data) ประกอบด้วย

- ข้อมูลจากระบบสารสนเทศของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
- ศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ผ่าน Application Facebook

๒) ศึกษาข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กและเยาวชนที่อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในสังกัดของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในช่วงเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๓ ถึง กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

๗.๒ การศึกษาเชิงคุณภาพ

๑) เป็นการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กและเยาวชนที่อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในสังกัดของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในช่วงเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๓ - กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์/ประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) และบันทึกข้อมูล เพื่อนำกลับไปวิเคราะห์

๒) เป็นการศึกษาจากเจ้าหน้าที่ในสังกัดของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในช่วงเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๓ - กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์/ประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) และบันทึกข้อมูล เพื่อนำกลับไปวิเคราะห์

๘. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

กรมพินิจฯ ได้แบบจำลองรูปแบบการพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดครั้งแรก และกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน และมาตรการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนรวมทั้งโปรแกรมอบรมการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบถึงพฤติกรรมการใช้เครือข่ายออนไลน์ของเด็กและเยาวชน ทั้งในมิติเชิงปริมาณและคุณภาพที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ซึ่งจะนำไปสู่ภาพรวมของการแก้ไขปัญหาสำหรับเด็กและเยาวชนได้ทั้งด้านการป้องกันเด็กและเยาวชนก่อนที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม และการแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมแล้วไม่ให้เกิดกระทำผิดซ้ำ

๙. โครงสร้างของการนำเสนอ

โครงร่างการวิจัยฉบับนี้ คณะผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น ๕ บท โดยแต่ละบทมีรายละเอียดดังนี้ บทที่ ๑ บทนำ เป็นบทที่กล่าวถึง ความเป็นมาของปัญหา จุดมุ่งหมายของการศึกษา ขอบเขตของการวิจัย ข้อตกลงเบื้องต้น สมมติฐานของการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ กรอบแนวคิดในการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะตามลำดับ บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำเสนอการทบทวนวรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการกระทำผิดและการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน บทที่ ๓ วิธีดำเนินงานวิจัย มีเนื้อหาเกี่ยวกับ ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพ การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการพัฒนารอบแนวคิดการวิจัย บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีเนื้อหาเกี่ยวกับผลการวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลทั่วไป และผลการวิเคราะห์ผลการทดสอบสมมติฐาน บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัย ประกอบด้วย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

๑๐ การสรุปผลวิจัย อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะ

ในขั้นตอนนี้ คณะผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ที่ได้มาทำการแปลผล และเขียนรายงานผลการวิจัย อภิปรายผล ถึงข้อค้นพบที่เกิดขึ้น และนำเสนอข้อเสนอนะต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อีกทั้งข้อเสนอนะต่อการวิจัยในครั้งต่อไป

๑๑ นำเสนอผลการศึกษา

คณะผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาศึกษาการพยากรณ์พฤติกรรมความเสี่ยงกระทำผิดจากข้อมูลปฐภูมิจำนวนมาก (Big Data) เพื่อมาตรการควบคุมการกระทำผิดซ้ำในกลุ่มเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมต่อผู้บริหาร

๑๒ ทดสอบโปรแกรมอบรม

นำข้อเสนอนะเกี่ยวกับโปรแกรมอบรมการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ ไปทดสอบสอน จัดอบรมให้กับ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง (Train the trainer) รวมทั้งจัดทำเป็นคู่มือสอน และสื่อประกอบการสอน

บทที่ ๒ ทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงการกระทำผิดครั้งแรกและการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนพร้อมทั้งพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมแนวความคิด ทฤษฎี เอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอตามลำดับดังนี้

๑. แนวคิดเกี่ยวกับการกระทำผิดและการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน

๑.๑ ความหมายของพฤติกรรมเสี่ยงต่อการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

๑.๒ ความหมายการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

๑.๓ ความหมายของการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน

๒. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัจจัย สาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิด และการกระทำผิดซ้ำ

๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความเสี่ยง ความจำเป็น และการตอบสนอง (Risk, Need, and Responsivity)

๒.๑.๑ การประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น (R&N)

๒.๒ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับ FCBT (Forensic CBT)

๒.๓ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสื่อสังคมออนไลน์และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์

๒.๓.๑ ความหมายและพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์

๒.๓.๒ พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบน

๒.๓.๓ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (Media & Information Literacy)

๓. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๓.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดครั้งแรกของเด็กและเยาวชน

๓.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน

๓.๓ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเปี่ยงเบนและความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์และพฤติกรรมเปี่ยงเบน

๓.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศ

๑. แนวคิดเกี่ยวกับการกระทำผิดและการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน

๑.๑ ความหมายของพฤติกรรมเสี่ยงต่อการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด เป็นเด็กที่ พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ.๒๕๔๖ มุ่งเน้นเพื่อให้เด็กได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพโดยการปกป้อง ดูแล พัฒนาและฟื้นฟูเด็กและครอบครัว ซึ่งอยู่ในสถานะที่จะต้องได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ (พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖, ๒๕๔๖:๑๗)

เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด หรือมีพฤติกรรมเสี่ยง หมายถึง เด็กที่ประพฤติน่าสงสัยไม่สมควรเด็กที่ประกอบอาชีพหรือคบหาสมาคมกับบุคคลที่น่าจะชักนำไปในทางกระทำผิดกฎหมาย หรือขัดต่อศีลธรรมอันดีหรืออยู่ในสภาพแวดล้อม หรือสถานที่อันอาจชักนำไปในทางเสียหาย ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๔) ตั้งแต่พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.๒๕๔๖ ประกาศใช้ผู้ปฏิบัติไม่ว่าจะเป็นตำรวจ พนักงานฝ่ายปกครองหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติตามกฎหมายนี้ ต่างก็มีความเห็นในการตีความว่าเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิดได้แก่เด็กที่มีพฤติกรรมอย่างไร เพราะในมาตรา ๔ บัญญัติเป็นเพียงกว้างๆ ไว้โดยรายละเอียดต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่

กำหนดในกฎกระทรวง แต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ก็ได้มีการออกกฎกระทรวงอธิบายรายละเอียดแต่อย่างใด ดังนั้นจึงทำให้ผู้ปฏิบัติตามกฎหมายมีความเห็นเป็น ๒ แนวทาง คือ

แนวทางที่หนึ่ง เห็นว่า ถึงแม้จะไม่มีกฎกระทรวงอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิดก็ตาม การที่เด็กประพฤติตนไม่สมควร คือการกระทำที่ไม่เหมาะสมต่อวัย วุฒิภาวะศีลธรรมอันดีและมาตรฐานทางสังคมที่ส่วนใหญ่ยอมรับ ถือได้ว่าประพฤติตนไม่สมควร แล้วต้องได้รับการคุ้มครองสวัสดิการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กแล้ว เช่น การที่เด็กอายุไม่ถึงสิบห้าปีนำรถจักรยานยนต์ที่บิดา มารดาซื้อให้ไปแข่ง ขนกับเพื่อนก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อคนทั่วไป ถือได้ว่าเด็กประพฤติตนไม่สมควรแล้ว บิดา มารดาเป็นผู้ส่งเสริมหรือยินยอมให้เด็กประพฤติตนไม่สมควร หรือน่าจะทำให้เด็กมีความประพฤติเสี่ยงต่อการกระทำความผิด จึงมีความผิดตามมาตรา ๒๖ และต้องถูกลงโทษตามมาตรา ๗๘

แนวทางที่สอง เห็นว่าในกฎหมายบัญญัติว่าทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนั้น เมื่อยังไม่มีกฎกระทรวงกำหนดรายละเอียดเข้าไว้ทำให้ไม่สามารถรู้ได้ว่าพฤติกรรมอย่างไร จึงจะเป็นพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิดตามที่กฎหมายกำหนดดังนั้นเมื่อยังไม่มีกฎกระทรวงซึ่งเป็นกฎหมายลูกมาอธิบายมาตรการดังกล่าวจึงไม่สามารถชี้ขาดได้ว่าพฤติกรรมใดเสี่ยงต่อการกระทำความผิด ดังนั้นจึงยังไม่สามารถดำเนินการในเรื่องนี้ได้ซึ่งการตีความตามความเห็นนี้ทำให้มีปัญหาในทางปฏิบัติเป็นอย่างมาก

ต่อมาปัญหาดังกล่าวได้หมดไป โดยเมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๔๙ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ออกกฎกระทรวงกำหนดเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด พ.ศ. ๒๕๔๙ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ และมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้ คือ

ข้อ ๑. เด็กที่ประพฤติตนไม่สมควร ได้แก่เด็กที่มีพฤติกรรมอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

๑. ประพฤติตนเกรหรือข่มเหงรังแกผู้อื่น
๒. มั่วสุมในลักษณะที่ก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่น
๓. เล่นการพนันหรือมั่วสุมในวงการพนัน
๔. เสพสุรา สูบบุหรี่ เสพยาเสพติดให้โทษ หรือของมีเมาอย่างอื่น เข้าไปในสถานที่เฉพาะเพื่อการจำหน่าย หรือดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์
๕. เข้าไปในสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ
๖. ซื้อหรือขายบริการทางเพศ เข้าไปในสถานการณ้ค้าประเวณี หรือเกี่ยวข้องกับการค้าประเวณีตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี
๗. ประพฤติตนไปในทางซู้สาวหรือส่อไปในทางลามกอนาจารในที่สาธารณะ
๘. ต่อต้านหรือท้าทายคำสั่งสอนของผู้ปกครองจนผู้ปกครองไม่อาจอบรมสั่งสอนได้
๙. ไม่เข้าเรียนในโรงเรียน หรือสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับ

ข้อ ๒. เด็กที่ประกอบอาชีพที่น่าจะชักนำไปในทางกระทำความผิดกฎหมายหรือขัดต่อศีลธรรมอันดีได้แก่เด็กที่ประกอบอาชีพ ดังต่อไปนี้

๑. ขอดานหรือกระทำการส่อไปในทางขอดาน โดยลำพังหรือโดยมีผู้บังคับ ชักนำ ยุยง หรือส่งเสริม หรือ

๒. ประกอบอาชิวหรือกระทำการใดอันเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือขัดต่อศีลธรรมอันดี

ข้อ ๓. เด็กที่คบหาสมาคมกับบุคคลที่น่าจะชักนำไปในทางกระทำผิดกฎหมาย หรือขัดต่อศีลธรรมอันดี ได้แก่เด็กที่คบหาสมาคมกับบุคคล ดังต่อไปนี้

๑. บุคคลหรือกลุ่มคนที่รวมตัวกันมั่วสุมเพื่อก่อความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่นหรือกระทำการอันขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี หรือ

๒. บุคคลที่ประกอบอาชีพที่ขัดต่อกฎหมายหรือศีลธรรมอันดี

ข้อ ๔. เด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมหรือสถานที่อันอาจชักนำไปในทางเสียหาย ได้แก่ เด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมหรือสถานที่ ดังต่อไปนี้

๑. อาศัยอยู่กับบุคคลที่มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษหรือให้บริการทางเพศ

๒. เร่ร่อนไปตามสถานที่ต่าง ๆ โดยไม่มีที่พักอาศัยเป็นหลักแหล่งที่แน่นอน

๓. ถูกทอดทิ้งหรือถูกปล่อยปละละเลยให้อยู่ในสภาพแวดล้อมอันอาจชักนำไปในทางเสียหาย

ดังนั้นถ้าเด็กมีพฤติกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมายดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นเด็กที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการกระทำความผิด ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.๒๕๔๖ มาตรา ๔ แล้ว

๑.๒ ความหมายการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนอย่างต่อเนื่องโดย “เด็ก” หมายความว่า บุคคลอายุไม่เกินสิบห้าปีบริบูรณ์ “เยาวชน” หมายความว่า บุคคลอายุเกินสิบห้าปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึงสิบแปดปีบริบูรณ์ (พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓)

ตามหลักอาชญาวิทยานั้นไม่ใช่คำว่าประกอบอาชญากรรมกับเด็กและเยาวชนเพราะถือว่าเด็กและเยาวชนไม่มีความรู้สึกผิดชอบเหมือนผู้ใหญ่ ดังนั้นการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนแม้ว่าเป็นความผิดตามกฎหมายแต่ถือว่าเป็นเพียงการกระทำความผิดนอกกฎหมาย เป็นความผิดพลาดที่เกิดจากความด้อยประสบการณ์ ความบกพร่องในสภาพแวดล้อม รวมทั้งบุคลิกภาพ สภาพจิตใจหรือการกระทำผิดที่ผิดระเบียบแบบแผน (ร้อยตำรวจเอก เรืองชัย เรืองไพศาล, ๒๕๕๓) และเรียกเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดว่า Juvenile Offender (Loeber & Farnington, ๑๙๙๘ อ้างใน สุภัทรา ปากสิทธิ์, ๒๕๕๑)

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนที่ผ่านมาผู้วิจัยพบว่าการให้ความหมายของคำว่า “การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน” ที่ค่อนข้างกว้าง ทั้งในเชิงจริยธรรม วัฒนธรรม พฤติกรรม และกฎหมาย ดังนี้

Power E and Witmer (๑๙๕๑) ให้ความหมายของเด็กกระทำผิดว่า ต้องพิจารณาถึงเกณฑ์ ๓ ประการ คือ

๑. ความหนักเบาของความผิดหรือความร้ายแรงของการกระทำ

๒. ความถี่ของการกระทำ หรือกระทำบ่อยครั้งแค่ไหน

๓. ทศนคติของผู้กระทำผิดต่อสังคมหรือต่อผู้มีสิทธิอำนาจตามกฎหมาย

จากเกณฑ์ทั้ง ๓ ประการนี้เขาได้แบ่งเด็กที่กระทำผิดออกเป็น ๕ กลุ่มด้วยกันคือ เกเรที่สุด เกเรธรรมดา เกเรเป็นบางครั้งโอกาส ไม่ค่อยเกเร และเกเรน้อยที่สุด

สัมพันธ์ ศิริมา (๒๕๔๔) ให้ความหมายการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนไว้ว่า เด็กและเยาวชนซึ่งมีส่วนเข้ามาพัวพันกับสถาบันหรือหน่วยงานที่เป็นฝ่ายบังคับใช้กฎหมาย อันเนื่องมาจากการกระทำที่ขัดต่อกฎหมาย

สุภัทรา ปากสิทธิ์ (๒๕๕๑) ให้ความหมายการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนไว้ว่า การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในบริบทของสังคมไทยที่กล่าวไว้ในกฎหมายซึ่งสรุปได้จากมาตรา ๑๑(๑) (๒) และ (๔) ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๓๔ ว่าการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนตามกฎหมายไทยนั้น หมายถึงการกระทำผิดทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายอื่นที่มีโทษทางอาญาและการกระทำผิดต่อกฎหมายอื่น ๆ ซึ่งบัญญัติไว้ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของศาลเยาวชนและครอบครัวจะพิจารณา หรือมีคำสั่ง

สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ศึกษาเด็กและเยาวชนกระทำผิดต่อหรือกระทำที่ขัดต่อกฎหมายอาญาเท่านั้นซึ่งเป็นกฎหมายที่มุ่งหมายในอันที่จะป้องกันความเสียหายต่อสังคม และรักษาไว้ซึ่งความสงบสุขภายในสังคม อีกทั้งกฎหมายอาญาก็เป็นทั้งกฎและบรรทัดฐานของสังคมที่ยอมรับโดยทั่วกันว่านำมาซึ่งความสงบเรียบร้อยของสังคม โดยครอบคลุมเด็กและเยาวชนที่อยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน

๑.๓ ความหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน

ก๊อตเฟรดสัน (Gottfredson,อ้างในสุวรรณ ใจคลองแคล่ว,๒๕๔๖) กล่าวว่าผู้กระทำผิดติดนิสัย (Persistence offender)โดยทั่วไปหมายถึง ผู้ที่กระทำผิดซ้ำซากหรือกระทำความผิดบ่อยครั้ง จนถือว่าติดเป็นนิสัย ซึ่งแต่เดิมจะใช้คำว่าผู้กระทำผิดโดยสันดาน ผู้ที่กระทำผิดติดนิสัยพิจารณาจากการที่ผู้นั้นกระทำผิดซ้ำซาก คือ การกระทำผิดซ้ำหลาย ๆ ครั้ง ถ้ากระทำผิดซ้ำเพียงครั้งเดียวหรือกระทำผิดครั้งที่สองยังไม่ถือเป็นการกระทำผิดติดนิสัย เพราะอาจพลาดพลั้งได้ แต่ถ้ากระทำผิดตั้งแต่สามครั้งขึ้นไป ควรจะถือได้ว่าเป็นการกระทำผิดซ้ำซาก

แฮร์รี่ วิลบาซ (๑๙๔๒) ผู้วิจัยเรื่อง what Constitute Recidivism กล่าวว่า การกระทำผิดซ้ำ คือ การกระทำซ้ำซึ่งพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ภายหลังจากที่ผู้ที่มีพฤติกรรมดังกล่าวได้รับประสบการณ์ด้านลบอันเนื่องมาจากพฤติกรรมดังกล่าวมาแล้ว หรือเคยได้รับการปฏิบัติหรือฝึกฝนให้มีพฤติกรรมที่แตกต่างไปจากพฤติกรรมเดิมของตน

ชื่นจิตร วาณิชสุวรรณ (๒๕๕๔) กล่าวว่า การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนที่มากกว่า ๑ ครั้งขึ้นไป ส่วนการกระทำผิดซ้ำในมิติทางกฎหมาย หมายถึงการกระทำผิดของผู้ที่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกมาแล้ว ถ้าได้กระทำความผิดใด ๆ อีกในระหว่างที่ต้องรับโทษหรือในเวลาที่พักโทษให้ถือว่ากระทำความผิดครั้งใหม่นั้นคือการกระทำผิดซ้ำ

สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ศึกษาเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวจากจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน พ้นจากการคุมประพฤติ ซึ่งกระทำผิดซ้ำในคดีเดิมหรือคดีใหม่ และถูกดำเนินคดีในชั้นพนักงานสอบสวน หรือศาลมีคำพิพากษาให้คุมประพฤติ หรือเข้ารับการฝึกอบรมอีกครั้ง

๒. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัย สาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิด และการกระทำผิดซ้ำ

แนวคิดการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

สาเหตุแห่งการกระทำความผิดมีอยู่หลายประการอาจจะแยกออกเป็น ๘ แนวคิด (เสกสิทธิ์ สุวรรณยาธิปัตติ,๒๕๕๔)

๑. แนวคิดทางกฎหมาย แนวคิดนี้นักกฎหมายเน้นว่าสาเหตุแห่งการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนเกิดจากความเผลอว้าวัย การรู้เท่าไม่ถึงการณ์หรือการถูกหลอกลวงใช้จากผู้ใหญ่ ซึ่งไม่ถือว่าเป็นการกระทำความผิดทาง

อาญา โดยถือเป็น เพียงพฤติกรรมเบี่ยงเบน จึงไม่ลงโทษทางอาญา แต่จะใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแทนเพื่อแก้ไขความประพฤติ

๒. แนวคิดทางสังคมนิยม นักสังคมนิยมอธิบายถึงสาเหตุแห่งการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนว่า เนื่องจากคนในสังคมถูกแบ่งแยกชนชั้นและได้รับโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรที่ต่างกัน จึงเป็นเหตุที่บีบบังคับให้คนที่กระทำความผิด ทฤษฎีในกลุ่มแนวคิดทางสังคมนิยมที่สำคัญ ๑ ประกอบไปด้วย ทฤษฎีมาร์คซิสต์ (Marxist) โดย Karl Mark และทฤษฎีโอกาสที่แตกต่าง (Differential Opportunity Theory) ของ Richard Cloward และ Lioy Ohlin

๓. แนวคิดทางสังคมวิทยา นักสังคมวิทยาอธิบายถึงสาเหตุแห่งการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนว่า มาจากการที่เด็กและเยาวชนนั้นได้รับแบบอย่างความประพฤติที่ไม่ดี จากบุคคลที่อยู่รอบข้าง เด็กและเยาวชนยังขาดความหนักแน่นทางจิตใจ จึงถูกครอบงำ ชักจูงได้ง่ายทำให้พฤติกรรมเด็กและเยาวชนประพฤติผิดไปจากบรรทัดฐานของสังคมและกลายเป็นการกระทำความผิดต่อกฎหมายในที่สุด

๔. แนวคิดทางจิตวิทยา นักจิตวิทยาอธิบายถึงสาเหตุแห่งการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนว่าการกระทำความผิดนั้นอาจเกิดจากจากความผิดปกติของร่างกายหรือทางจิตซึ่งอาจมีมาตั้งแต่กำเนิดหรือเกิดขึ้นภายหลังความเจ็บป่วย หรือ อุบัติเหตุซึ่งสาเหตุดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะผลักดันให้อารมณ์ของบุคคลแปรปรวน ยิ่งเป็นเด็กและเยาวชนก็อาจจะทำให้ขาดความยับยั้งชั่งใจ ไม่สามารถควบคุมตัวเองได้ซึ่งอาจเป็นการกระทำที่รุนแรง

๕. แนวคิดทางชีววิทยา การกระทำความผิดของเด็กเยาวชนเป็นผลมาจากความผิดปกติและความบกพร่องหรืออ่อนด้อยทางชีวภาพนั้นจะก่อให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบน และส่งผลให้ก่อการกระทำความผิดได้ ทฤษฎีในแนวคิดทางชีววิทยาประกอบไปด้วย ทฤษฎีอาชญากรโดยกำเนิดของ Cesare Lombroso ที่มองว่าคนที่กระทำความผิดนั้น มีโครงสร้างของร่างกาย และเกิดมาเพื่อการกระทำความผิดโดยเฉพาะ

๖. แนวคิดทางนิเวศวิทยา นั้นมองว่าการกระทำความผิดเป็นผลมาจากระบบสถานะแวดล้อมในสังคม โดยทฤษฎีนิเวศวิทยาที่ถูกนำมาใช้อธิบายอย่างแพร่หลายคือ ทฤษฎีนิเวศวิทยาแห่งชิคาโก ของเบอร์เกส (Burgess) และจากทฤษฎีนี้ ชอร์วและแม็คเคย์ (Shaw and McKay) ได้ทำการศึกษาวิจัยโดยใช้ทฤษฎีนิเวศนี้เพื่อดูการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน พบว่า การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนมีมากที่สุดในเขตผู้มีรายได้น้อยอาศัยหนาแน่น แหล่งเสื่อมโทรม

๗. แนวคิดจากความเชื่อในวงการอาชญาวิทยา มองว่าการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนนั้นเกิดจากการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรมาจากคนใกล้ชิด โดยทฤษฎีที่อยู่ในกลุ่มแนวคิดนี้ประกอบด้วย ทฤษฎีความแตกต่างในการคบหาสมาคมหรือความสัมพันธ์ที่แตกต่าง (Theory of Differential Association) ทฤษฎีการเลียนแบบ (Imitation Theory)

๘. แนวคิดจากความไร้ระเบียบในสังคม แนวคิดนี้มองว่าสถานะไร้ระเบียบสังคม คือสถานะไร้กฎเกณฑ์ทางสังคม มีความสลับซับซ้อนเต็มไปด้วย ความยากจน สมาชิกในสังคมขาดสิ่งยึดเหนี่ยวทางจิตใจ ไม่เกรงกลัวกฎหมาย ทำให้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน หรือกระทำความผิดขึ้นในสังคม

ปัจจัยหรือสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

แนวคิดเกี่ยวกับสาเหตุการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน มีความเชื่อในเรื่องปัจจัยหลายปัจจัยที่มีอิทธิพลและนำมาใช้อธิบายการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน และส่วนใหญ่จะคล้ายคลึงกัน จึงสามารถสรุปปัจจัยสาเหตุการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนได้ดังนี้ (อรสม สุทธิสาคร, ๒๕๔๓)

๑. ปัจจัยอันเกิดจากผู้กระทำผิดเอง

๑.๑. พันธกรรม หมายถึงสิ่งที่ได้รับการถ่ายทอดจากบิดา มารดา เช่น ปัญญาอ่อน จิตบกพร่อง ซึ่งเป็นผลร้ายต่อเด็ก เพราะจะทำให้เด็กไม่สามารถใช้สติปัญญาไตร่ตรอง ยับยั้ง หรือหักห้ามใจต่อสิ่งยั่วยุต่าง ๆ ได้ อุปนิสัยและอารมณ์บางอย่าง เช่น รัก โลภ โกรธ หลง เป็นต้น สามารถถ่ายทอดจากบิดา มารดาสู่บุตรได้ นอกจากนี้ยังเกิดจากความผิดปกติทางโครโมโซม อันจะมีผลทำให้มีพฤติกรรมที่ดุดัน กระด้างก้าวร้าวมีความรู้สึกที่เป็นลบหรือเป็นปรปักษ์ต่อสังคม

๑.๒. ความพิการหรือโรคภัยไข้เจ็บ เด็กที่มีร่างกาย หรือไม่สมประกอบซึ่งอาจเป็นมาแต่กำเนิดหรือประสบเคราะห์กรรมขึ้นในภายหลัง หรือโรคภัยเบียดเบียน เช่น ป่วยเป็นโรคเรื้อรังที่ไม่อาจรักษาให้หายขาดได้ ทำให้เด็กมีร่างกายพิการ หรือมีจิตใจผิดปกติซึ่งโรคภัยหรือความผิดปกตินี้ย่อมทำลายสุขภาพของเด็กทั้งร่างกายและจิตใจ ทำให้เกิดปมด้อย น้อยเนื้อต่ำใจ มองโลกในแง่ร้าย มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม ยิ่งถูกยั่วยุ ล้อเลียน เด็กและเยาวชนต้องการชดเชยโดยทำให้ตนเด่น หรือเป็นที่ยอมรับในสังคม ซึ่งบางครั้งกระทำในสิ่งที่ผิด หากโดนล้อเลียนมากขึ้นก็ยิ่งทำให้มีปฏิกิริยาโต้ตอบในทางที่รุนแรงยิ่งขึ้น นำไปสู่การกระทำผิดทางอาญาขึ้นได้

๑.๓. ภาวะแห่งจิตใจ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอันเนื่องจากผลแห่งการพัฒนาตามวัย โดยเฉพาะเด็กวัยรุ่นที่อยู่ในวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งร่างกายและจิตใจ หรือที่เรียกว่าวัยรุ่นตอนนั้น ทำให้เด็กปรับตัวไม่ได้ ประกอบกับบิดา มารดา ครูบาอาจารย์หรือผู้ปกครองไม่เข้าใจทำให้เด็กเกิดมีอารมณ์รุนแรง ฉุนเฉียว โกรธง่าย บางคนกลายเป็นคนเจ้าทุกข์ มักมีอารมณ์ขุ่นมัว เอาใจยาก ทำเรื่องเล็กให้เป็นเรื่องใหญ่ และชอบแสดงออกซึ่งพฤติกรรมในลักษณะที่เป็นภัยต่อผู้อื่นได้ นอกจากนี้ อมรากุล อินโชนานนท์ (๒๕๓๒) กล่าวว่าสาเหตุทางจิตใจหรือทางจิตวิทยา ได้แก่ ผลกระทบที่เกิดจากสัญชาติญาณ ความรู้สึก อารมณ์ ทัศนคติ และความคิดของคนอาจเป็นเหตุการณ์ที่สร้างความคิดหวัง ก่อให้เกิดความขัดแย้งรวมถึงการมีความผิดปกติทางใจและมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน

๑.๔. ระดับสติปัญญาและการศึกษา เด็กที่เกิดมาแต่ละคนย่อมมีระดับการสติปัญญาและความเฉลียวฉลาดไม่เท่ากัน เด็กบางคนฉลาดมาก บางคนโง่เขลาแม้กำเนิดช่วยตัวเองไม่ได้ บางคนโง่เขลาแต่ยังพอช่วยตนเองได้ บางคนเล่าเรียนไม่รู้เรื่อง ความจำไม่ดี เรียนไม่ทันเพื่อนทำให้เกิดความท้อแท้หรือเบื่อหน่ายในการเรียน ผลสุดท้ายคือการหนีเรียน เทียวเตร่เสเพล คบเพื่อนไม่ดี อาจถูกชักจูงให้เห็นผิดเป็นชอบและอาจกลายเป็นผู้กระทำผิดกฎหมาย

๑.๕. สัญชาติญาณ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในตนเอง โดยไม่มีใครสั่งสอนหรืออบรมให้ เช่น สัญชาติญาณความอยากรู้อยากเห็น อยากเผชิญภัย หรือสัญชาติญาณทางกามารมณ์ เป็นต้น ล้วนเป็นสิ่งที่อาจจะเป็นสาเหตุให้เด็กกระทำผิดได้อย่างหนึ่ง ตัวอย่างเช่น เด็กบางคนอาจมีสัญชาติญาณทางด้านกามารมณ์มาก กล่าวคือมีความปรารถนาทางเพศรุนแรงกว่าบุคคลธรรมดาอื่น ๆ จึงต้องหาทางออกเพื่อปลดปล่อยความใคร่หรือความพอใจของตนเอง ซึ่งบางครั้งอาจแสดงออกในทางที่ผิด คือ ข่มขืน หรือบางคนมีสัญชาติญาณในทางก้าวร้าวชอบบุกรุกผู้อื่น ทำให้ต้องทะเลาะวิวาทหรือทำร้ายผู้อื่นอยู่เสมอ (สุชา จันทรเฒ, ๒๕๔๑ :๑๘)

๑.๖. ความประพฤติ เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมหลายอย่าง เช่น คบเพื่อนไม่ดี ชอบดื่มสุราหรือเสพยาเสพติด ชอบเล่นการพนัน ชอบแสวงหาความสุข ด้วยการท่องเที่ยวตามสถานเริงรมย์หรือแหล่งอบายมุขและมีพฤติกรรมที่ก้าวร้าว เช่นเด็กและเยาวชนที่เสพยาเสพติดให้โทษ จะมีความต้องการสม่ำเสมอและต้องการเพิ่มปริมาณเสฟขึ้น จึงจำเป็นต้องใช้เงินจำนวนมากเพื่อความต้องการนี้ ทำให้เกิดการกระทำผิดขึ้นเพื่อหาเงินมาซื้อยาเสพติด

๑.๗. แรงจูงใจ แรงจูงใจของมนุษย์แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ประเภทแรกได้แก่ แรงจูงใจทางกายที่ทำให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมสนองความต้องการที่จำเป็นทางกาย เช่น ความต้องการอาหารและน้ำ เป็นต้น ประเภทที่สอง ได้แก่ แรงจูงใจทางจิตซึ่งเกี่ยวข้องกับความต้องการทางสังคม เช่น ต้องการความรัก อำนาจ ต้องการการยอมรับและการยกย่องนับถือ

มาสโลว์ (Maslow) ได้เสนอแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจไว้ว่าความต้องการของมนุษย์เป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการจูงใจ ซึ่งได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ไว้ ดังนี้

๑. มนุษย์มีความต้องการเสมอ และเป็นความต้องการที่มีไม่สิ้นสุด เมื่อความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นก็จะเกิดขึ้นอีก

๒. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรมอีกต่อไป

๓. ความต้องการของมนุษย์ มีลำดับขั้นตอนตามความสำคัญเมื่อความต้องการในระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว มนุษย์ก็ให้ความสนใจกับความต้องการในระดับสูงขึ้นและเรียกร้องให้มีการตอบสนองต่อไป

๒. ปัจจัยด้านครอบครัว

ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญอันดับแรกในการสร้างลักษณะนิสัยและบุคลิกภาพของเด็ก ประสบการณ์ต่าง ๆ ของเด็กมักจะเริ่มภายในครอบครัวเป็นแห่งแรก ถ้าครอบครัวมีความสามัคคีปรองดองบิดา มารดารักใคร่ ห่วงใยเอาใจใส่ และประพฤติตนเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับบุตร บุตรจะเจริญเติบโตในทางที่ดีทั้งสติปัญญาและความประพฤติ ในทางตรงกันข้าม ถ้าครอบครัว บิดา มารดา ไม่มีความสามัคคี ไม่ให้อภัยซึ่งกันและกัน มีการทะเลาะเบาะแว้งกันอยู่เสมอ เด็กก็จะรับเอานิสัยก้าวร้าว พุดจาหยาบคาย ชอบวิวาท หรือเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่บิดา มารดา ขี้บ่น จู้จี้ เด็กมักจะขาดความมั่นคงทางอารมณ์ ครอบครัวที่ยากจนหรือมีบุตรมากก็ย่อมทำให้บิดา มารดาดูแลไม่ทั่วถึง เด็กขาดความอบอุ่นทางจิตใจ ย่อมเติบโตขึ้นกลายเป็นเด็กมีปัญหาทางความประพฤติ (สุชา จันทรเฒ, ๒๕๔๑)

เนื่องจากครอบครัวมีความสำคัญอย่างยิ่งในการกำหนดพฤติกรรมของเด็ก นักวิชาการจึงได้ทำการศึกษาค้นคว้าปุมหลังและสภาพครอบครัวของเด็กที่กระทำผิด ทำให้พบว่า ในบรรดาเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดนั้น ส่วนใหญ่มีการกระทำผิดที่สืบเนื่องมาจากครอบครัวด้วยสาเหตุหลายประการ (โสภา ขปิลมณัน, ๒๕๓๖) ดังนี้

๒.๑. ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ภาวะความเป็นอยู่และความสัมพันธ์สำหรับสมาชิกในครอบครัวเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ซึ่งลักษณะของภาวะความเป็นอยู่และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวมีดังนี้

- ความแตกแยกของครอบครัว ความแตกแยกนี้อาจเกิดจากการหย่าร้าง การแยกกันอยู่ หรือการตายของบิดาหรือมารดา ครอบครัวที่ตกอยู่ในภาวะเช่นนี้ มักจะเป็นตัวการสำคัญที่ทำให้เด็กกระทำผิดซึ่งกลูอด (Glueck, ๑๙๖๘ อ้างใน สุทธิณี รัตนวราห, ๒๕๓๑) กล่าวว่า ในกลุ่มเด็กที่กระทำผิดนั้น มีจำนวนมากกว่าร้อยละ ๕๐

ที่มาจากครอบครัวที่แตกแยก ในขณะที่เดียวกันในกลุ่มที่ไม่ได้กระทำผิดนั้น มีเพียงร้อยละ ๑๐ เท่านั้นที่มาจากครอบครัวที่แตกแยก แต่ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่สมบูรณ์

- ความไม่สงบสุขของครอบครัว ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้เด็กกระทำผิด บิดา มารดาที่ทะเลาะเบาะแว้ง หรือทุบตีกัน ทำให้ครอบครัวขาดความสงบสุข เด็กที่ประสบกับสภาพเช่นนี้จะขาดความมั่นคงในจิตใจและอารมณ์ บางครั้งเด็กอาจตกเป็นเครื่องมือของบิดา มารดาในการต่อรองกับอีกฝ่ายหนึ่ง หรืออาจตกเป็นที่รองรับอารมณ์ของบิดา มารดาเมื่อทั้งสองฝ่ายทะเลาะวิวาทกัน ทำให้เด็กเสียใจ โกรธ ผิดหวังและถูกกดดัน ต้องหาทางแสดงออก ซึ่งส่วนหนึ่งมักเป็นการแสดงออกในรูปแบบของการกระทำผิด

๒.๒. ลักษณะของการอบรมเลี้ยงดู การอบรมเลี้ยงดูที่ดีและถูกต้องเหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญจะทำให้เด็กเจริญเติบโตเป็นพลเมืองดี ผู้ที่อบรมเลี้ยงดูซึ่งอาจเป็นบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลอื่น ๆ ต้องเป็นบุคคลที่มีสุขภาพจิตดีพร้อม และเป็นแบบฉบับที่ดีให้แก่บุตรธิดาได้ (ลักขณา สรวิวัฒน์, ๒๕๔๕)

๒.๒.๑ รูปแบบวิธีการเลี้ยงดู สามารถแบ่งออกเป็น ๓ แบบ

- แบบเผด็จการ หมายถึงการที่ผู้เลี้ยงดูใช้กฎระเบียบที่เข้มงวด เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมที่ต้องการโดยไม่มีการอธิบายเหตุผลใดทั้งสิ้น ถ้าเด็กไม่สามารถปฏิบัติตามได้ก็ถูกลงโทษอย่างรุนแรง แต่ถ้าเด็กปฏิบัติตามที่ต้องการก็จะไม่มีการให้คำชมเชยหรือให้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น

- แบบประชาธิปไตย หมายถึงวิธีการที่ผู้เลี้ยงดูให้ความสำคัญกับการอธิบายและให้เหตุผล เพื่อให้เด็กเข้าใจว่า ทำไมเขาจึงถูกคาดหวังให้ทำพฤติกรรมหนึ่งมากกว่าอีกพฤติกรรมหนึ่งและเมื่อเด็กสามารถปฏิบัติตามที่ต้องการ หรือว่าแสดงออกว่ามีความพยายาม บิดา มารดาจะให้รางวัลด้วยการให้การยอมรับ การลงโทษจะใช้ก็ต่อเมื่อเด็กตั้งใจที่จะปฏิเสธพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และจะให้การลงโทษที่ไม่รุนแรง

- แบบปล่อยปละละเลย วิธีนี้ อาจจะถือว่าไม่ใช่วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่แท้จริง เพราะเด็กเรียนรู้ด้วยการลองผิดลองถูกด้วยตนเองมากกว่าคำแนะนำของผู้เลี้ยงดู การขาดการเอาใจใส่ดูแล การปล่อยปละละเลยหรือการทอดทิ้งของบิดา มารดา จะมีผลทำให้เด็กขาดการเรียนรู้ที่จะพัฒนาจิตใจของตนเองให้สามารถควบคุมความประพฤติของตนให้อยู่ในกรอบความถูกต้อง ดังาม เด็กต้องการความอบอุ่นจากบิดา มารดา เพื่อสร้างให้มีจิตใจมั่นคง สามารถต่อต้านจากสิ่งยั่วยุที่ไม่ดีจากภายนอกได้ ถ้าบิดา มารดาไม่มีเวลาเอาใจใส่ยอมทำให้เด็กเกิดความว่าเหว ขาดความรัก ความอบอุ่น เด็กอาจเรียกร้องความสนใจด้วยการแสดงออกที่ก้าวร้าวรุนแรง ซึ่งเป็นการง่ายต่อการหันเหเข้าหาสิ่งที่ผิด

๒.๒.๒ การกวดขันความประพฤติและการลงโทษ บิดา มารดามีหน้าที่ให้การดูแลเอาใจใส่และกวดขันความประพฤติของลูก จึงต้องพิจารณาและกระทำการอย่างรอบคอบเหมาะสม มิฉะนั้นแล้วอาจเป็นผลนำไปสู่การกระทำผิดของเด็กได้ เช่น การเข้มงวดมากเกินไป การลงโทษรุนแรงเกินไป และไม่ชี้แจงเหตุผลที่ต้องลงโทษให้เด็กเข้าใจ จะทำให้เด็กเข้าใจผิดคิดว่าบิดา มารดาเกลียดชังตน หรือบางกรณีลงโทษแบบไม่อยู่กับร่องกับรอยขึ้นอยู่กับอารมณ์ของบิดา มารดา เช่น เด็กกระทำผิดอย่างเดียวกันหลายครั้ง บางครั้งถูกลงโทษ บางครั้งไม่ถูกลงโทษ บางครั้งแค่ดูว่ากล่าว บางครั้งถูกเขียนต้อยอย่างรุนแรง การทำเช่นนี้ทำให้เด็กเกิดความสับสน และไม่แน่ใจว่าสิ่งที่ทำลงไปนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่ ซึ่งการกวดขันความประพฤติเด็กนั้นบิดา มารดา ควรอาศัยเทคนิคเข้าช่วยและควรยึดเป็นแนวทางเดียวกัน ไม่ใช่เด็กกระทำผิดแต่มารดานิ่งเฉยไม่สนใจ แต่บิดาลงโทษรุนแรง ทำให้เด็กสับสนไม่อาจรู้ได้ว่าสิ่งใดควรทำ สิ่งใดไม่ควรทำ

๒.๓ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ภาวะเศรษฐกิจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กและเยาวชนกระทำผิด เนื่องจาก การที่ภาวะเศรษฐกิจเสื่อมโทรม คนว่างงานมากขึ้น สินค้าต่าง ๆ มีราคาสูง เกิดปัญหาความยากจน สันติภาพในการต่อสู้เพื่อเอาตัวรอด ปีบปั๋งคับให้กระทำผิดกฎหมายได้ ในทำนองเดียวกันถ้าผู้กระทำผิดมีภาวะเศรษฐกิจที่ ยากจน ก็ทำให้เกิดความยุ่งยาก และอาชญากรรมต่าง ๆ ขึ้น ความยากจนย่อมเป็นสาเหตุหนึ่งที่บีบบังคับให้จำเป็ นกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจที่เป็นสาเหตุที่มีผลต่อการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนสามารถแยก อธิบายได้ดังนี้ (นวลจันทร์ ทศนชัยกุล, ๒๕๔๓)

๒.๓.๑. ความยากจนขาดแคลน ด้านภาวะเศรษฐกิจของผู้กระทำผิดนั้นความยากจนเป็นสาเหตุที่บีบบังคับ ให้จำเป็ นต้องกระทำผิดฐานประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า ความยากจนเป็นต้นเหตุแห่ง อาชญากรรมอย่างหนึ่งในครอบครัวที่ยากจน เนื่องจากความยากจนเป็นบ่อเกิดแห่งความทุกข์ยากเดือดร้อน ทำให้ ขาดแคลนในสิ่งจำเป็น มนุษย์ทุกคนมีความจำเป็นที่จะต้องดิ้นรนในการยังชีพ คนที่ขาดแคลนจึงกล้ากระทำผิดได้ ง่าย

๒.๓.๒ การว่างงาน สภาพการไม่มีงานที่แน่นอนมั่นคง ทำให้ไม่มีรายได้เป็นปัจจัยทำให้คนประกอบ อาชญากรรม

๒.๔ ปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

ปัจจัยด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมนี้สามารถแบ่งออกได้ดังนี้ (สุชา จันทรเฒ, ๒๕๔๑)

๒.๔.๑ การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร รวมทั้งการอพยพจากชนบทเข้าสู่เมือง ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ อันเป็นสาเหตุของอาชญากรรม ได้แก่ ปัญหาความยากจน ปัญหาค่าครองชีพที่สูงขึ้น ปัญหาแหล่งเสื่อมโทรม ปัญหา การว่างงาน ปัญหาการศึกษา ปัญหาสาธารณสุข กล่าวคือ เด็กอาจมีที่อยู่อาศัยไม่ถูกสุขลักษณะ ขาดแคลนอาหาร ขาดแคลนบริการสุขภาพอนามัย ในบางกรณีไม่มีกระทั้งโรงเรียนที่จะเรียน คนจำนวนมากต้องตกอยู่ในภาวะที่บีบ คั้นด้วยความยากจน อันเป็นมูลฐานเบื้องต้นที่ก่อให้เกิดอาชญากรรมได้ง่าย เพราะสภาพแวดล้อมชักจูงให้เด็กและ เยาวชนหันไปสู่อายุมุขและอาชญากรรมนั่นเอง

๒.๔.๒ สภาพสังคม ถิ่นที่อยู่และชุมชน มีอิทธิพลต่อความประพฤติของเด็กและชุมชนนั้น ๆ ถ้าสังคม หรือวัฒนธรรมในชุมชนเป็นไปในทิศทางใด บุคคลในชุมชนก็จะปรับตัวให้เข้ากับทิศทางวัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ ถ้าบุคคลใดมีความประพฤติไปในทางที่ผิดกับวัฒนธรรมของสังคมหรือไม่คล้อยตามก็จะอยู่ในชุมชนนั้นไม่ได้ เด็กที่ เกิดและเจริญเติบโตมาในชุมชนที่สภาพแวดล้อมทางสังคมไม่ดี จึงมีโอกาสรับเอาสิ่งไม่ดี แต่สิ่งแวดล้อมนี้มี ผลกระทบต่อบุคคลแต่ละคนไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของบุคคลที่ได้รับการหล่อหลอมมาจากครอบครัวเป็น สำคัญ สภาพสังคมและวัฒนธรรมชุมชนที่ต่างกัน ย่อมทำให้จำนวนเด็กที่กระทำผิดมากน้อยต่างกันด้วย ในละแวก บ้านที่เป็นแหล่งเสื่อมโทรม มีความเป็นอยู่ไม่ดี บุคคลในละแวกบ้านนั้นก็จะมี ความประพฤติไปในทิศทางผิดระเบียบ สังคม เมื่อเด็กและเยาวชนเห็นตัวอย่างที่ไม่ดีจากผู้ใหญ่ที่กระทำผิดแต่ไม่ถูกจับกุมกลับใช้ชีวิตอย่างปกติ เด็กก็จะรับ อิทธิพลจากความประพฤติดังกล่าว ทำให้เกิดความเคยชินต่อการกระทำผิด ในที่สุดก็กระทำผิดเหมือนคนอื่น

ทัฟและอิงแลนด์ (Traft and England อ้างในศูนย์วิจัยและพัฒนาด้านอาชญาวิทยา, ๒๕๔๙) ได้ แบ่งประเภทของเขตที่มีการกระทำผิดของเยาวชนไว้ ๗ ประเภท คือ ๑) เขตที่มีความยากจน ๒) เขตชุมชนแออัด ๓) เขตที่ตัดขาดจากสังคมที่ยึดถือประเพณีอันดีงาม ๔) เขตที่มีบ้านพักอยู่กันหนาแน่น ๕) เขตที่มีชนกลุ่มน้อยอาศัย อยู่เพียงกลุ่มเดียว ๖) เขตแห่งความชั่วร้ายหรือเขตที่อยู่ในการคุ้มครองของเจ้าหน้าที่ ๗) เขตเสื่อมความเจริญใน ชนบท นอกเหนือจากเขตดังกล่าวทั้ง ๗ แล้วยังมีเขตอื่น ๆ ที่แตกต่างกันออกไปอีก รวมทั้งชุมชนอุตสาหกรรมหรือ แหล่งทำเหมืองแร่ ซึ่งจะมีการต่อสู้กันระหว่างฝ่ายลูกจ้างกับฝ่ายนายทุน หรือระหว่างสหภาพแรงงาน นำไปสู่การ กระทำที่รุนแรงเป็นอย่างมาก

๒.๔.๓ สิ่งแวดล้อมด้านการศึกษา เช่น ระบบการศึกษา โรงเรียน ครู เป็นต้น โรงเรียนมีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อชีวิตและอนาคตของเด็กและเยาวชน เพราะโรงเรียนอาจเป็นที่ทำให้เด็กกระทำผิด หรืออาจช่วยป้องกันเด็กกระทำผิด และอาจช่วยให้เด็กกระทำผิดแล้วให้กลับตัวเป็นคนดี ซึ่งขึ้นอยู่กับบทบาทและการทำหน้าที่ของโรงเรียน โรงเรียนปัจจุบันมุ่งการสอนทางวิชาการ โดยไม่ได้ตระหนักถึงการให้การอบรมทางสังคม และการปฏิบัติตนให้ถูกต้องเป็นที่ยอมรับของสังคม นอกจากนี้ หลักสูตรการศึกษาในปัจจุบันยังไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เด็กและเยาวชนไม่สามารถประยุกต์ความรู้ที่ได้จากระบบการศึกษามาปรับใช้กับชีวิตประจำวันจริงที่เผชิญอยู่ได้อย่างเหมาะสม มีเด็กและเยาวชนจำนวนมากที่ขาดโอกาสทางการศึกษา ทำให้เด็กและเยาวชนเหล่านี้ขาดความรู้และประสบการณ์ในการที่จะพิจารณาไตร่ตรองถึงสิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำ ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ครูส่วนหนึ่งยังขาดอุดมการณ์และจิตสำนึกของความเป็นครูในการอบรมสั่งสอนตามจรรยาบรรณของครูที่พึงมี

๒.๔.๔ เพื่อน การคบเพื่อนก็เป็นสิ่งสำคัญสำหรับเด็กและเยาวชน เพราะถ้าเด็กและเยาวชนได้เพื่อนเกรมีความประพฤติที่ไม่ดีแล้ว ก็อาจชักจูงให้เด็กหรือเยาวชนนั้นประพฤติเสียหายหรือเสียผู้เสียคนได้ โดยเฉพาะเด็กที่หมดที่พึ่งทางบ้าน พ่อแม่ไม่มีโอกาสอบรม สั่งสอนหรือเด็กที่พ่อแม่ไม่พยายามเข้าใจปัญหาของลูก ย่อมทำให้เด็กต้องหันไปพึ่งนอกรบ้านแทน และอาจเป็นได้ที่เพื่อนจะชักจูงไปในทางที่ผิด เช่น ชักชวนหนีโรงเรียนเที่ยวเตร่ จนกลายติดเป็นนิสัย เมื่อไม่มีเงินเที่ยวเตร่เหมือนเดิม ก็อาจถูกเพื่อนยืมยักยอกเงินพ่อแม่ หรือลักทรัพย์ผู้อื่น การกระทำผิดอาจได้มาจากการเรียนรู้และได้รับมาจากระบวนการในชีวิตที่บุคคลมาอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม เมื่อใดก็ตามที่คบเพื่อนแล้วจะเป็นแรงผลักดันที่สำคัญที่สุดในการก่อให้เกิดปัญหาเด็กกระทำผิด เด็กเกรส่วนใหญ่มักมีเพื่อนเป็นเด็กเกรด้วยกันและยังสอดคล้องกับกฎข้อที่ ๑ ของทฤษฎีเลียนแบบ (Jean Gabriel Trade อ้างใน สุดสงวน สุธีสร ,๒๕๔๗) ที่กล่าวว่า คนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันจะมีการเลียนแบบพฤติกรรมกัน ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าเด็กที่กระทำผิดมักจะมีเพื่อนเกรมากกว่าเด็กที่ไม่เคยกระทำผิด

๒.๔.๕ สถานเริงรมย์หรือแหล่งอบายมุข เช่น บ่อนการพนัน ซ่องโสเภณี สถานอาบอบนวด ผับ โรงน้ำขาน บ้างมีส่วนทำให้เด็กและเยาวชนเสียจำนวนไม่น้อย ถึงแม้ว่าเด็กและเยาวชนจะรู้ว่าเป็นแหล่งอบายมุข แต่สถานที่เหล่านี้ก็เป็นสิ่งล่อใจเห็นเด็กและเยาวชนพลัดเพลิน ติดอกติดใจ ทำให้เสียคนได้ง่าย เมื่อมีการเข้าไปในสถานที่เหล่านี้ครั้งหนึ่ง ก็มักจะหาทางเข้าไปอีกครั้งให้ได้เมื่อไม่มีเงินก็มักหาเงินโดยการกระทำผิด เช่น การลักทรัพย์ (สุชา จันทรเฒ,๒๕๔๑) เด็กและเยาวชนที่เข้าไปในสถานเริงรมย์ก็เพื่อปลดปล่อยความเครียดที่อาจได้รับจากบ้านหรือโรงเรียน หรือเพราะอยากรู้อยากลอง บรรยาการในสถานเริงรมย์ รวมถึงแสง สี เสียง ทำให้เกิดความพลัดเพลิน แต่ก็สร้างปัญหาตามมาเช่นกัน เช่น ทะเลาะวิวาท การตั้งครรภ์นอกสมรส การเสพสารเสพติด

๒.๔.๖ สารเสพติด หากเด็กและเยาวชนเสพสารเสพติดแล้ว ปัญหาของชาติที่จะตามมาภัยย่อมจะมีอีกมากมาย ไม่ว่าจะเป็นความสูญเสียทางเศรษฐกิจ หรือมีผลทำให้สังคมล่มสลาย และความเสียหายอื่น ๆ อีกมากมาย สุดท้ายจะคาดเดาได้หมด (อัจฉรา ทองตัน,๒๕๓๖) สารเสพติดมีผลต่ออารมณ์และความประพฤติของผู้ใช้ได้เมื่อสารเสพติดเป็นเวลานานจนติดก็ย่อมก่ออันตรายอย่างใหญ่หลวงแก่เด็กและเยาวชน เพราะพิษภัยของตัวยาคจะทำลายสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจให้เสื่อมโทรม ทำให้เกิดโรคภัยและเป็นที่ยังเกียจของสังคม สารเสพติดมักจะเป็นสาเหตุแห่งการกระทำผิดอื่น ๆ ด้วยเพราะเมื่อติดแล้วทำให้เกิดความต้องการเสมอ เป็นเหตุให้ต้องหาเงินมาซื้อ ถ้าไม่มีเงินก็จำต้องลักขโมยหรือวิ่งราว ปล้นชิงทรัพย์ และถ้าเป็นเด็กและเยาวชนหญิงก็มักถูกบังคับให้ค้าประเวณี (สุชา จันทรเฒ,๒๕๔๑)

๒.๔.๗ สื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ สื่อต่าง ๆ นับว่ามีอิทธิพลต่อการกระทำผิดของเด็กอยู่มาก แม้จะมีสาเหตุแห่งการกระทำผิดของเด็กโดยตรงก็ตาม แต่ก็เป็ผลทางอ้อมที่โน้มน้าวจิตใจและทัศนะของเด็กให้เห็นผิดเป็นชอบได้ เด็กชอบเลียนแบบอยู่แล้วเมื่อเห็นตัวอย่างจากภาพยนตร์ โทรทัศน์

หนังสือพิมพ์ หรือหนังสืออ่านเล่น ก็เก็บเอาไปเลียนแบบ สื่อบางประเภทมุ่งแต่จะเร้าความสนใจของผู้อ่านจึงลงเรื่องราวหรือแสดงรูปอันขัดต่อศีลธรรมอันดี บางเรื่องก็ลงรายละเอียดของวิธีการประกอบอาชญากรรมซึ่งกลายเป็นการชี้ช่องให้เด็กและเยาวชน การแพร่ภาพ เสียงและความคิดของสื่อมวลชนมีทั้งผลดีและผลร้าย ผลดีก็คือให้ความบันเทิง ส่วนผลร้ายนั้น คือเป็นตัวอย่างที่เลวร้ายต่อเด็กและเยาวชน เพราะเด็กและเยาวชนยังอ่อนต่อความนึกคิดในทางผิดชอบชั่วดี ย่อมจะเอาอย่างกระทำนั้น และรับเอาค่านิยมผิด ๆ เข้าไป (โกศล วงศ์สวรรค์และคณะ, ๒๕๓๗)

๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแบบประเมินความเสี่ยง ความจำเป็น และการตอบสนอง (Risk, Need, and Responsivity)

Don Andrews และ James Bonta (๑๙๙๐) ได้มีการรวบรวมข้อมูลจากนักโทษในเรือนจำและสถานควบคุม ต่าง ๆ เพื่อสืบหาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของผู้ต้องขังและได้พัฒนามาเป็นกระบวนการความเสี่ยงความ จำเป็นและการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูที่เหมาะสม หรือ Risk, Need, and Responsivity จนได้รับความนิยมและถูกนำมาพัฒนาต่อยอดจนถึงปัจจุบัน โดยประกอบไปด้วย

๑. ปัจจัยความเสี่ยง (Risk) คือปัจจัยด้านบุคลิกภาพ สังคม หรือสภาพแวดล้อมที่ทำให้บุคคลกระทำความผิด เช่น สภาพแวดล้อมในชุมชนที่เต็มไปด้วยอาชญากรรม หรือการที่สมาชิกในครอบครัวหรือชุมชนมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทั้งนี้ การศึกษาวิจัยพบว่า ผู้กระทำผิดที่มีการประเมินความเสี่ยงอยู่ในเกณฑ์สูง จะได้รับประโยชน์จากการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูมากกว่าผู้กระทำที่มีผลการประเมินความเสี่ยงอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ดังนั้นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด จึงต้องมุ่งเป้าไปที่ผู้กระทำผิดที่มีความเสี่ยงสูงก่อนเป็นอันดับแรก พร้อมกับปรับโปรแกรมหรือกิจกรรมบำบัดให้มีความเข้มข้น และทำให้ระยะเวลาของการบำบัด สัมพันธ์กับระดับความเสี่ยง ทั้งนี้ได้สรุปปัจจัยเสี่ยงที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดออกเป็น ๘ ปัจจัย โดยแบ่งออกเป็นปัจจัยหลักหรือปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิด ๔ ปัจจัย (Big ๔) และปัจจัยรองหรือปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่ออีก ๔ ปัจจัย (Moderate ๔) ต่อมาได้มีศึกษาค้นคว้าต่อถึงปัจจัยความเสี่ยงทั้ง ๘ ประการเพื่อใช้สำหรับวางแผนบำบัดแก้ไขฟื้นฟู เพื่อลดโอกาสการกระทำผิดซ้ำของผู้กระทำผิดและพบว่าปัจจัยที่ไม่สามารถแก้ไขได้จึงได้ทำการแบ่งปัจจัยความเสี่ยงออกเป็น ๒ ประเภท คือ (Polaschek, Devon, ๒๐๑๒)

ปัจจัยเสี่ยงแบบคงที่ (static risks) เป็นปัจจัยความเสี่ยงซึ่งเมื่อเกิดหรือมีขึ้นในตัวบุคคลแล้ว ไม่สามารถกลับไป เปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขให้ลดลงได้อีก หากแต่สามารถเพิ่มขึ้นได้เท่านั้น ตัวอย่างเช่น ประวัติการกระทำผิดเนื่องจากบุคคลผู้นั้นย่อมไม่สามารถย้อนไปในอดีตและยับยั้งไม่ให้ตัวเองกระทำผิดในสิ่งที่ได้ทำลงไปแล้ว แต่จะเป็นการกระทำผิดซ้ำเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

ปัจจัยเสี่ยงที่เปลี่ยนแปลงได้ (dynamic risks) คือปัจจัยที่สามารถถูกทำให้ลดหรือ ทวีความรุนแรงขึ้นได้ เช่น การมีรูปแบบความคิดแบบผู้กระทำผิด การคบหาหรือยุ่งเกี่ยวกับบุคคลที่มีแนวโน้มหรือมีพฤติกรรมเป็นอาชญากร หรือการใช้ยาหรือสารเสพติด เป็นต้น ความเสี่ยงเปลี่ยนแปลงได้นี้สามารถทำให้ลดลงได้ผ่านการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูประเภทต่าง ๆ เช่น การบำบัดแบบปรับความคิดและพฤติกรรม การปรับเปลี่ยนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งจะนำไปสู่การยกเลิกใช้สารเสพติดในที่สุด ในขณะเดียวกันกลุ่มความเสี่ยงที่เปลี่ยนแปลงได้นี้ หากไม่ได้รับการแก้ไขก็อาจทวีความรุนแรงขึ้น ซึ่งอาจส่งผลให้ความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของบุคคลนั้นสูงขึ้น

จากกรอบแนวคิดเกี่ยวกับความเสี่ยงทั้งสองประเภท จะเห็นได้ว่าการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิดเพื่อลดความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำนั้น ผู้บำบัดสามารถทำการแก้ไขบำบัดเพียงปัจจัยเสี่ยงที่เปลี่ยนแปลงได้เท่านั้น เนื่องจากปัจจัยเสี่ยงแบบคงที่นั้นย่อมไม่ตอบสนองต่อการบำบัดรักษาใด ๆ จึงได้เกิดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับความ

จำเป็น (Need) ขึ้นในลำดับต่อมา ซึ่งสามารถแยกปัจจัยความจำเป็นตามลักษณะปัจจัยความเสี่ยงได้ ดังนี้ มีประวัติต่อต้านสังคม มีรูปแบบต่อต้านสังคม รูปแบบความคิดแบบผู้กระทำความผิด คบเพื่อนที่มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม ความบกพร่องของครอบครัว ปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียนที่ทำงาน มีกิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ/สันทนาการที่ไม่เหมาะสม มีการใช้ยา/สารเสพติด

นอกจากมุ่งประเมินปัจจัยความเสี่ยงและความจำเป็นในตัวผู้กระทำความผิดเพื่อให้สามารถวางแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเพื่อลดการกระทำผิดซ้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ยังมีการกล่าวถึงหลักการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูที่เหมาะสม หรือ Responsivity ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับเปลี่ยนแผนแก้ไข บำบัด ฟื้นฟูให้เหมาะสมกับผู้เข้ารับการบำบัดแต่ละราย เพื่อลดความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำได้มากที่สุด

จากแนวคิดข้างต้นกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจึงนำมาพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น (R&N) ในการจำแนกเด็กและเยาวชนเพื่อใช้ออกแบบการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูให้เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนแต่ละราย

๒.๑.๑ การประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น (R&N)

๑) ความเป็นมาของการสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น (R&N) (คู่มือประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน)

กระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนในประเทศไทยได้เริ่มแยกจากกระบวนการยุติธรรมทาง อาญา โดยทั่วไป ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๔ โดยมีกฎหมายเฉพาะสำหรับสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด และจัดตั้งศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนขึ้นที่ละจังหวัด จนครบทุกจังหวัด เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๔๙ ทั้งนี้เจตนารมณ์ของกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนตั้งแต่เริ่มแรก และยังคงเป็นที่ยอมรับตลอดมา คือมีหลักการสำคัญมุ่งไปในทางที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กและเยาวชน ได้มีโอกาสแก้ไขความประพฤติและปรับปรุงตัวเองให้เข้ากับสภาพสิ่งแวดล้อมทั้งทางครอบครัวและสังคม แทนการใช้วิธีการลงโทษให้หลบจำโดยมีหลักแนวคิดที่ว่าสาเหตุที่กระทำความผิดนั้น มีความเกี่ยวข้องกับวิธีการ อบรมสั่งสอนและความเอาใจใส่ดูแลจากบิดามารดา หรือผู้ปกครองที่ไม่เหมาะสมหรือการอาศัยอยู่ในสภาพ แห่งสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่ไม่เหมาะสม หรือด้วยเหตุปัญหาสุขภาพร่างกายและจิตใจการจัดทำข้อเสนอแนะและแนวทางในการปฏิบัติต่อเด็กหรือเยาวชนเพื่อการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูจึงจำเป็นต้องดำเนินการ โดยต้องมีการพินิจถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพสิ่งแวดล้อม สภาพทางบ้านและครอบครัว สภาพทางร่างกายและจิตใจ เพื่อจะวิเคราะห์และได้ทราบถึงมูลเหตุแห่งการกระทำผิดนั้น แล้วหาทางสงเคราะห์อบรมแก้ไขด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสมต่อไป

ดังนั้นในการพิจารณาคดีที่เด็กหรือเยาวชนเป็นจำเลย ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว จำเป็นต้องคำนึงถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญหา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และฐานะของจำเลย ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทั้งปวงเกี่ยวกับจำเลย และของบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่จำเลยอาศัยอยู่ หรือบุคคลที่ให้การศึกษาหรือให้ทำงาน หรือมีความเกี่ยวข้องเป็นประเด็นที่จะต้องพิจารณาด้วย ดังกล่าวจะปรากฏในรายงานแสดงข้อเท็จจริง ซึ่งสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจะต้องมีการดำเนินการตามมาตรา ๓๖ (๑) และมาตรา ๘๒ (๒) แห่งพระราชบัญญัติ ศาลเยาวชน ฯ พ.ศ. ๒๕๕๓ ดังนี้

มาตรา ๓๖ ให้สถานพินิจมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ และตามกฎหมายอื่น และโดยเฉพาะให้ มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) สืบเสาะและพินิจเรื่องอายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่ง จิต นิสัย อาชีพ และฐานะของเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดและของบิดามารดา ผู้ปกครอง หรือ บุคคล ซึ่งเด็กหรือเยาวชนนั้นอาศัยอยู่ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทั้งปวงเกี่ยวกับเด็กหรือเยาวชนนั้น รวมทั้งสาเหตุ แห่งการ กระทำความผิด เพื่อรายงานต่อศาล

มาตรา ๘๒ เมื่อผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้รับตัวเด็กหรือเยาวชนตามมาตรา ๗๓ แล้วให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้ ฯลฯ

(๒) ทำรายงานในคดีที่มีการสืบเสาะ เพื่อแสดงถึงข้อเท็จจริงตามมาตรา ๓๖ (๑) และแสดงความเห็น เกี่ยวกับสาเหตุแห่งการกระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชน แล้วส่งรายงานและความเห็นนั้นไปยังพนักงานสอบสวน หรือ พนักงานอัยการแล้วแต่กรณี และถ้ามีการฟ้องร้องเด็กหรือเยาวชนต่อศาล ให้เสนอรายงานและความเห็น นั้นต่อ ศาลพร้อมทั้งความเห็นเกี่ยวกับการลงโทษหรือการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน

จากบทบัญญัติของข้อกำหนดดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่ารายงานแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเด็กและ เยาวชนนั้น มีความสำคัญต่อการพิจารณาและพิพากษาคดีเป็นอย่างยิ่ง โดยข้อความในรายงานนอกจากจะ แสดง เกี่ยวกับประวัติของเด็กหรือเยาวชนแล้ว ยังต้องสืบค้นถึงสาเหตุที่ก่อให้เกิดเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด เพื่อจัดให้มีการ แก้ไขที่ต้นเหตุหรือสาเหตุที่แท้จริง ตลอดจนวิธีการประคับประคองเด็กหรือเยาวชนนั้น มิให้หวนกลับไปกระทำความ ผิดอีกและหากเด็กหรือเยาวชนรายใดจำเป็นต้องรับการแก้ไขบำบัด ผู้ที่ให้การแก้ไขบำบัดก็ต้องเข้าใจลักษณะ จำเพาะของเด็กและเยาวชนรายนั้นเพื่อจัดให้มีการแก้ไขบำบัดและฟื้นฟูให้เหมาะสมแก่เด็กหรือเยาวชนแต่ละรายซึ่ง ทางหนึ่งที่จะทราบข้อมูลทั้งหลายที่กล่าวมาคือ วิธีการจำแนก (Classification of Juvenile Offender) ซึ่งเป็น วิธีการที่มีการใช้แบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น มาใช้ในการสัมภาษณ์ เด็กหรือเยาวชนแต่ละรายในเชิงลึก และนำข้อมูลมาวิเคราะห์แปลผล ทำให้ทราบถึงสาเหตุการกระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชน รวมทั้งเพื่อทำนาย แนวโน้มการกระทำผิดซ้ำ ตลอดจนใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้ตรงกับสภาพปัญหา

ดังนั้นวิธีการจำแนกในการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนเพื่อการแก้ไขฟื้นฟูดังกล่าวนี้ จึงต้องเป็น กระบวนการที่สามารถค้นหาลักษณะเฉพาะของเด็กและเยาวชนซึ่งจะนำไปสู่การวางแผนการควบคุมดูแล และ แก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมเสีย รวมถึงการให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนให้มีความสอดคล้องกับปัญหาและ ความต้องการได้อย่างเหมาะสม จากแนวคิดข้างต้นจึงมีการพัฒนาแนวความคิดในการกำหนดหลักเกณฑ์ สำหรับใช้ การจำแนกเด็กและเยาวชนโดยมีหลักเกณฑ์ในการจำแนกเด็กและเยาวชน ๒ ประการที่สำคัญ คือ ใช้หลักเกณฑ์ ของความเสี่ยงหรือแนวโน้มของการกระทำผิดซ้ำ (Risk of Recidivism) และหลักเกณฑ์ของการหาปัญหาหรือความ จำเป็นในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟู (Needs) เพื่อให้การดำเนินการแก้ไขฟื้นฟูมีความสอดคล้องกับปัญหาและความ จำเป็นของเด็กและเยาวชนแต่ละราย และการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนในแนวทางดังกล่าวก็จะสามารถ เปลี่ยนแปลงแก้ไขพฤติกรรมเสียของเด็กและเยาวชนให้สามารถกลับตนเป็นพลเมืองดี ไม่กระทำความผิดซ้ำและสามารถ ปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาของตนให้เปลี่ยนแปลงไปสู่พฤติกรรมที่พึงปรารถนา สามารถดำเนินชีวิต รวมกับผู้อื่นในสังคมได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมดังกล่าวแล้ว ข้างต้น

๒) ข้อมูลเบื้องต้นของแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น

แบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นเป็นแบบประเมินที่พัฒนาขึ้นเพื่อการจำแนกหา สาเหตุของการกระทำความผิดและวางแผนแก้ไข บำบัดฟื้นฟูโดยมีการสรุปข้อมูลเพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการ

ประกอบการพิจารณาดี ผลการประเมินประกอบด้วยข้อมูลเชิงลึกของเด็กและเยาวชนในด้านความเสี่ยง (Risk) และความจำเป็น (Need) โดยมีการนำข้อมูลมาเทียบค่าคะแนนเปอร์เซ็นต์ และแปลผลจากนั้นสรุปผลตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อประเมินความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำและความจำเป็น ในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นเป็นการประเมินซึ่งดำเนินการต่อจากขั้นการจำแนกขั้นต้น(ระยะรับตัวที่ศาลเยาวชนฯ) และขั้นการจำแนกเพื่อการรับตัว (ในชั้นสถานพินิจฯ) มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาสาเหตุการกระทำผิด และวางแผนบำบัดเด็กและเยาวชนให้ตรงกับสภาพปัญหาความจำเป็นของเด็กและเยาวชนแต่ละรายโดยมีการสรุปข้อมูลเพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการเสนอความเห็นต่อศาลเพื่อประกอบการพิจารณาดี โดยใช้การแปลผลข้อมูลจากคะแนนและสรุปผลตามเกณฑ์ที่กำหนด กระบวนการนี้ดำเนินการในชั้นสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนโดยพนักงานคุมประพฤติประกอบด้วยกิจกรรมหลัก ๓ กิจกรรม ได้แก่

๑. การประเมินความเสี่ยง และความจำเป็นเพื่อค้นหาข้อมูลด้านความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชน เพื่อประกอบการจัดทำรายงานการสืบเสาะและประมวลข้อเท็จจริง

๒. การประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมในการส่งเด็กและเยาวชนเข้าสู่มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา

๓.การประเมินคัดกรองเด็กและเยาวชนเพื่อพิจารณาความจำเป็นในการประสานงานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน

การดำเนินการทำแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นขั้นการจำแนกเพื่อหาสาเหตุของการกระทำผิดและวางแผนแก้ไขบำบัด ฟื้นฟูเด็กและเยาวชนเป็นการประเมินซึ่งดำเนินการต่อจากขั้นการจำแนกขั้นต้น (ระยะรับตัวที่ศาลเยาวชนฯ) และขั้นการจำแนกเพื่อการรับตัว (ในชั้นสถานพินิจ ฯ) โดยพนักงานคุมประพฤติดำเนินการสัมภาษณ์เด็กและเยาวชนและผู้ปกครองของเด็กและเยาวชนจากนั้นสรุปผลคะแนนความเสี่ยงและความจำเป็นหากคะแนนด้านความเสี่ยงอยู่ในระดับสูงให้ส่งต่อเด็กและเยาวชนเพื่อประเมินเพิ่มเติมโดยนักวิชาชีพภายในหน่วยงานและนำข้อมูลเกี่ยวกับแผนการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้คณะกรรมการสหวิชาชีพให้ข้อเสนอแนะจากนั้นนำผลการประชุมคณะกรรมการสหวิชาชีพประมวลสรุปลงไปในประมวลรายงานข้อเท็จจริงและเสนอความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุแห่งการกระทำผิดและความเห็นเกี่ยวกับการลงโทษหรือการใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนต่อศาลเยาวชนและครอบครัว ส่วนกรณีที่เด็กและเยาวชนมีคะแนนด้านความเสี่ยงอยู่ในระดับต่ำรวมทั้งอยู่ในเกณฑ์การเห็นเหตุให้ดำเนินการใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา นอกจากนี้ให้ส่งเด็กและเยาวชนเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชนตาม พรบ.อื่น ๆ ในกรณีที่จำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ

๓) ความหมายความเสี่ยงและความจำเป็น

ความเสี่ยง หมายถึง ความเป็นไปได้ถึงโอกาสของการเกิดปัญหาซึ่งปัญหาในที่นี้หมายถึงปัญหาพฤติกรรม การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน ความเสี่ยงมีปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องหลายประการ การประเมินความเสี่ยงในแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นนี้สามารถแบ่งได้ ๓ ระดับ คือ ความเสี่ยงระดับต่ำ ปานกลาง และสูง ซึ่งแต่ละระดับจะมีค่าคะแนนความเสี่ยงที่แตกต่างกันไป ปัจจัยที่เป็นปัจจัยเสี่ยงบางประการเป็นปัจจัยที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เช่น ประวัติการกระทำผิด และบางประการ สามารถแก้ไขได้ เช่น การใช้สารเสพติด เป็นต้น ระดับของความเสี่ยงจะใช้เป็นข้อบ่งชี้ถึงระดับความเข้มงวดของการควบคุมดูแลและการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ซึ่งมีเป้าหมายคือการลดระดับความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำหมดไปหรือเหลือน้อยที่สุด

ความจำเป็น หมายถึง สิ่งที่มีความสำคัญที่ต้องการได้รับการตอบสนองในที่นี้ หมายถึง ความจำเป็นที่เด็กและเยาวชนและครอบครัวต้องได้รับการแก้ไขช่วยเหลือบำบัดฟื้นฟูเพื่อให้ลดการกระทำผิดซ้ำอีก คือความจำเป็นที่มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนและความเสี่ยงต่อการกระทำผิด ซ้ำอีก

๔) ส่วนประกอบของแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น

แบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นเป็นแบบประเมินเพื่อค้นหาสาเหตุ ความเสี่ยง หรือแนวโน้มการกระทำผิดซ้ำ และความจำเป็นเพื่อการวางแผนแก้ไขบำบัด ฟื้นฟูเด็กและเยาวชน ตามเกณฑ์ความเสี่ยงและความจำเป็นที่สำคัญ โดยแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นประกอบด้วย กิจกรรมหลัก ๓ กิจกรรม ได้แก่

๑. การประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นเพื่อค้นหาข้อมูลด้านความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนมี ๑๐ ด้าน คือ

ด้านที่ ๑ ครอบครัว

ครอบครัวถือเป็นขั้นพื้นฐานของสังคมที่จะปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนได้เรียนรู้ระเบียบ กฎเกณฑ์ของ สังคม และความรับผิดชอบต่าง ๆ แต่เมื่อสถาบันครอบครัวซึ่งเป็นแหล่งอบรมบ่มพร่องย่อมสามารถพยากรณ์เด็กและเยาวชน เช่นเดียวกัน ในแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในส่วนของประวัติครอบครัว จะเป็นการค้นหาข้อมูล เกี่ยวกับลักษณะการอบรมเลี้ยงดู สถานภาพ ความสัมพันธ์ของบิดามารดา การเป็นแบบอย่างที่ไม่ดีของสมาชิกในครอบครัว เช่น การมีพฤติกรรมการใช้สารเสพติดของสมาชิกในครอบครัว พฤติกรรมอาชญากรรม และการใช้ความรุนแรงในครอบครัวที่เด็กและเยาวชนได้รับการทารุณทางด้านร่างกายหรือการทารุณทางเพศภายในครอบครัว รวมถึงปัญหาสุขภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีการแสวงหารายได้ ด้วยวิธีการที่ผิดกฎหมาย รวมทั้งเด็กและเยาวชนที่มาจากครอบครัวแตกแยกขาดความรักความอบอุ่น ทำให้เด็กและเยาวชนแสวงหาการยอมรับจากผู้อื่น คล้อยตามได้ง่ายเมื่อถูกชักจูงให้กระทำผิด ความอ่อนแอของครอบครัว ด้วยเหตุผลต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลให้ไม่สามารถทำหน้าที่ในการดูแลเด็กและเยาวชนทำให้เกิดปัญหาพฤติกรรม การกระทำผิดและเป็นข้อบ่งชี้ความสามารถในการป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีกปัจจัย ด้านครอบครัวจึงเป็นทั้งปัจจัยเสี่ยงคือเสี่ยงต่อการที่เด็กและเยาวชนในความดูแลจะเกิดปัญหาพฤติกรรมกระทำผิด และความจำเป็นที่ต้องได้รับการช่วยเหลือแก้ไขให้สามารถดูแลเด็กและเยาวชนได้

ด้านที่ ๒ ชุมชนและสภาพแวดล้อม

ข้อมูลด้านชุมชนและสภาพแวดล้อมของเด็กและเยาวชนเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการค้นหา สาเหตุในการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ในแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในส่วนข้อมูลด้านชุมชนและสภาพแวดล้อมนี้ จึงเป็นการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะ และสภาพแวดล้อมของที่พักอาศัย เพื่อนำมาประเมินว่าเด็กและเยาวชนอยู่ในชุมชนและสภาพแวดล้อมอย่างไร เป็นแหล่งที่มีปัญหาเสื่อมโทรม แหล่งมั่วสุมจำหน่ายยาหรือสารเสพติด หรือแหล่งอบายมุขหรือไม่ อย่างไร เพราะจากการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมที่พักอาศัย เป็นปัจจัยหนึ่งที่อาจชักนำให้เด็กและเยาวชนกระทำผิดได้

ด้านที่ ๓ ภูมิหลังทางการศึกษา อาชีพและสังคม

ในแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น ในส่วนข้อมูลภูมิหลังทางการศึกษา อาชีพและสังคมของเด็กและเยาวชน จะช่วยให้ทราบถึงสภาพปัญหาและความจำเป็นของเด็กและเยาวชน โดยเป็นการค้นหาข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับประวัติการศึกษา/อาชีพ การใช้เวลาว่าง ลักษณะนิสัย ความประพฤติของเด็ก/ เยาวชนเพื่อ

นำข้อมูลมาวิเคราะห์และใช้ในการวางแผนการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดให้สอดคล้องกับสาเหตุของการกระทำความผิดและสภาพปัญหาหรือความจำเป็นของเด็กและเยาวชนแต่ละรายได้

ด้านที่ ๔ เพื่อนและบุคคลใกล้ชิด

วัยรุ่นจะเป็นช่วงวัยที่ใกล้ชิดกับกลุ่มเพื่อนมากที่สุด การรวมตัวของกลุ่มเพื่อนมักเป็นพวกที่มีทัศนคติคล้ายคลึงกัน ทำให้มีแนวคิดคล้ายตามกัน ซึ่งหากอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่ดี อาจทำให้มีพฤติกรรมไม่ดีตามหรือชักชวนให้ร่วมกระทำความผิดได้ ในแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น ในส่วนของข้อมูลด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิดนี้จะเป็นการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับประเภทหรือลักษณะการประกอบอาชีพ พฤติกรรม และลักษณะนิสัยของกลุ่มเพื่อนที่เด็กและเยาวชนคบหา เพื่อนำมาวิเคราะห์หาความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน

ด้านที่ ๕ ประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/สารเสพติด

ประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/สารเสพติด ทั้งในกรณีของการเสพและการจำหน่าย เป็นความเสี่ยงต่อการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในส่วนของข้อมูลด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/สารเสพติดนี้จะเป็นการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการใช้ยา/สารเสพติดของเด็ก/เยาวชนเพื่อทราบถึงระดับของปัญหา รวมถึงสาเหตุของการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยา/สารเสพติด รวมทั้งแหล่งที่จำหน่ายและประวัติการเข้ารับการบำบัดของเด็กและเยาวชน เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาและความเสี่ยง หรือ แนวโน้มในการกระทำผิดซ้ำ

ด้านที่ ๖ ประวัติการกระทำผิด

ประสบการณ์การกระทำผิดในอดีตเป็นปัจจัยสำคัญที่จะบ่งชี้ถึงสาเหตุของการกระทำผิดที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน รวมไปถึงการทำนายถึงพฤติกรรมที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ในแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยง และความจำเป็นในส่วนของข้อมูลด้านประวัติการกระทำผิดจะเป็นการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการกระทำผิดหรือการถูกดำเนินคดีของเด็กและเยาวชน ประวัติการฝึกอบรม/จำคุก/คุมความประพฤติ อายุขณะกระทำผิดและถูกดำเนินคดีครั้งแรก ผลร้ายที่เกิดขึ้นกับผู้เสียหาย ความสำนึกในการกระทำ รวมทั้งพิจารณาถึงความรุนแรงของพฤติการณ์คดี เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลทำนายแนวโน้มการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนและความเหมาะสมต่อการใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีทางอาญา

ด้านที่ ๗ สภาวะทางกายและจิต

เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยรุ่น มีอารมณ์ วุฒิภาวะ สติปัญญา สภาพร่างกาย และการเจริญเติบโตทางสมองที่ยังไม่สมบูรณ์เท่าผู้ใหญ่ จึงทำให้เสี่ยงต่อการกระทำผิดได้ในแบบสัมภาษณ์ เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในส่วนของประวัติการประเมินด้านสภาวะทางกายและจิต จึงเป็นการค้นหา ข้อมูลทางการแพทย์เพื่อประเมินเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพในระบบต่าง ๆ การเจ็บป่วยหรือการเป็นโรคต่าง ๆ ความพิการ รวมทั้งสภาวะทางจิตของเด็กและเยาวชน เพื่อนำข้อมูลมาใช้ประกอบในการพิจารณาหาความเสี่ยง และความจำเป็นของเด็กและเยาวชนแต่ละราย ซึ่งข้อมูลทางการแพทย์จะสามารถแสดงสาเหตุการกระทำผิดใน เด็กและเยาวชนได้ และสามารถนำมาใช้ในการวางแผนแก้ไข บำบัดเด็กและเยาวชนได้ตรงกับสภาพปัญหามากขึ้น

ด้านที่ ๘ ปัญหาพฤติกรรม

เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยรุ่น ยังคงมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและฮอร์โมน ส่งผลให้วัยรุ่นมีอารมณ์แปรปรวนง่าย ไม่คงที่ ฉุนเฉียว โกรธง่าย และมักแก้ปัญหาด้วยความรุนแรง จึงทำให้เสี่ยงต่อการกระทำผิดได้ ในแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในส่วนของประวัติการประเมิน พฤติกรรมเกร (Conduct Behavior) จึงเป็นการค้นหาข้อมูลเพื่อประเมินพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน เกี่ยวกับการล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่นหรือการละเมิดกฎเกณฑ์ของสังคม เช่น พฤติกรรมขโมย พุดปด หลอกหลวง หนีเรียน หนีออก

จากบ้าน ชกต้อย รังแกคนอื่น รังแกสัตว์ และทำลายของสาธารณะ เป็นต้น ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้มีความเกี่ยวข้องกับระดับของปัญหาและความเสี่ยงต่อการทำผิดซ้ำ เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการแก้ไขบำบัดเด็ก/ เยาวชนได้ตรงกับสภาพปัญหามากยิ่งขึ้น

ด้านที่ ๙ การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก

เป็นการคัดกรองเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดหรือต้องหาว่ากระทำผิดว่าเด็กและเยาวชนนี้เป็นเด็ก/เยาวชนที่พึงได้รับการสงเคราะห์ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.๒๕๔๖ มาตรา ๓๒ หรือไม่ เช่น เป็นเด็กเร่ร่อนหรือเด็กกำพร้า เด็กที่ถูกทอดทิ้งหรือเด็กที่ผู้ปกครองไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดูได้ด้วยเหตุผลใด ๆ เป็นต้น กรณีที่เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดหรือต้องหาว่ากระทำผิดเข้าข่ายตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.๒๕๔๖ มาตรา ๓๒ ให้พนักงานคุมประพฤติพิจารณาวางแผนทางและประสานส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เด็ก/ เยาวชนได้รับการช่วยเหลืออย่างเหมาะสมต่อไป

ด้านที่ ๑๐ การค้ำมนุษย์

เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดบางรายอาจเข้าข่ายเป็นผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ.๒๕๕๑ หมวด ๔ บัญญัติเกี่ยวกับการช่วยเหลือและคุ้มครองสวัสดิภาพผู้เสียหายจากการค้ำมนุษย์ ดังนั้น พนักงานคุมประพฤติจำเป็นต้องพิจารณาประเด็นข้อคำถามเกี่ยวกับการค้ำมนุษย์เพื่อคัดกรองเด็กและเยาวชนที่เป็นผู้เสียหาย พร้อมให้พนักงานคุมประพฤติพิจารณาวางแผนทางและประสานส่งต่อในการช่วยเหลือเด็กและเยาวชนอย่างเหมาะสมต่อไป

๒. การประเมินคัดกรองเด็กและเยาวชนเพื่อประสานงานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน

การประเมินคัดกรองเด็กและเยาวชนเพื่อประสานงานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชนเป็นกิจกรรมที่พนักงานคุมประพฤติต้องดำเนินการกับเด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชนตาม พรบ.อื่น ๆ ในกรณีที่จำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพโดยให้พนักงานคุมประพฤติพิจารณาประเด็นต่าง ๆ ที่เด็กและเยาวชนควรได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ หากเด็กและเยาวชนมีประเด็นที่ควรได้รับการคุ้มครองให้ใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องนั้น ๆ ตามรายละเอียดข้างล่าง หากพบว่าเด็กและเยาวชนมีตั้งแต่ ๑ ประเด็นขึ้นไปที่ต้องได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ เช่น หากครอบครัวของเด็กหรือเยาวชนไม่สามารถเลี้ยงดูเด็กได้ หรือเด็กหรือเยาวชนไม่มีพ่อ แม่ ผู้ปกครองให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการประสานส่งต่อและรับความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป โดยดำเนินการตามแนวทางคู่มือการดำเนินงานการคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายและคู่มือแนวทางการจัดการรายคดี (Case Management) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

๓. การประเมินเพื่อส่งเด็กและเยาวชนเข้าสู่มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญา

ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๘๖ ในคดีที่เด็กหรือเยาวชนต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนด ไว้ให้จำคุกไม่เกินห้าปี ไม่ว่าจะมิโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตามถ้าปรากฏว่าเด็กหรือเยาวชนไม่เคยได้รับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ หากเด็กหรือเยาวชนสำนึกในการกระทำก่อนฟ้องคดีเมื่อคำนึงถึงอายุประวัติความประพฤติ สถิติปัญญา การศึกษาอบรม สภาพร่างกาย สภาพจิต อาชีพ ฐานะ และเหตุแห่งการกระทำความผิดแล้ว หาก ผู้อำนวยการสถานพินิจพิจารณาแล้วเห็นว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นอาจกลับตนเป็นคนดีได้โดยไม่ต้องฟ้องให้ดำเนินการใช้มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาโดยต้องมียกประกอบเพิ่มเติมคือ เด็กและเยาวชนได้ผ่านการทำแบบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นแล้วพบว่ามีคะแนนด้านความเสี่ยงอยู่ในระดับต่ำ ให้พนักงานคุมประพฤติพิจารณาในประเด็นของผู้เสียหายว่ายินยอมหรือไม่หากผู้เสียหายยินยอมก็สามารถ ดำเนินการพิจารณาตามเกณฑ์การประเมินเพื่อส่งเด็ก

และเยาวชนเข้าสู่มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาได้ ทั้งนี้พนักงานคุมประพฤติสามารถใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาความเหมาะสมในการให้เด็กเข้า มาตรการพิเศษเพิ่มเติมได้ หากเห็นแย้งกับเกณฑ์ที่กำหนดโดยเฉพาะใน ส่วนของผลการประเมินความเสี่ยงที่อาจมีผลในระดับต่ำแต่มีข้อค้นพบที่ขัดแย้งกับผลคะแนนนั้น ๆ โดยให้ระบุ ความเห็นลงไปด้วย

ทั้งนี้การจัดทำแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น (R&N) ข้างต้นนั้น เป็นเพียงการจำแนกเด็กและ เยาวชนว่ามีความเสี่ยงและความจำเป็นอยู่ในระดับใด หากแต่ยังขาดแผนแก้ไข บำบัดฟื้นฟูที่เหมาะสมกับเด็กและ เยาวชนแต่ละราย ซึ่งแนวคิดที่เป็นที่นิยมในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูคือ FCBT (Forensic CBT)

๒.๒ แนวคิด ทฤษฎีเอกสารที่เกี่ยวข้องกับ FCBT (Forensic CBT)

Tafrate, R. C., & Mitchell, D. (๒๐๑๔) ทำการศึกษา ค้นคว้า และวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการ บำบัดทางจิตวิทยาคลินิกที่สามารถ นำมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมได้ โดยเฉพาะกระบวนการทาง CBT ซึ่งเป็น กระบวนการบำบัดที่มีประสิทธิภาพตาม และยังพบว่ายังมีหลักการที่สำคัญในกระบวนการยุติธรรม (Forensic) ที่ สามารถนำมาใช้พัฒนาการบำบัดผู้กระทำผิดได้ ได้แก่

๑.ตัวแปรความเสี่ยงทางด้านอาชญาวิทยา (Criminal Risk variables) เป็นตัวแปรหลักที่สามารถ พยากรณ์พฤติกรรมต่อต้านสังคม แต่เนื่องจากผู้กระทำผิดส่วนมากมักมีปัญหาพฤติกรรม และความเสี่ยงหลายอย่าง ทำให้การสรุปปัญหาเพื่อนำไปสู่กระบวนการบำบัดนั้นเป็นสิ่งที่ยาก ซึ่งตัวแปรนี้ ถูกรวบรวมเป็นทฤษฎีโดย Andrews, Bonta, และ Wormith ว่าเป็นตัวแปรที่นำไปสู่การกระทำผิดซ้ำ

๒.ทฤษฎีความเสี่ยง ความจำเป็น และการตอบสนอง (Risk-Need-Responsivity) เป็นทฤษฎีที่ ได้รับการพัฒนาโดย Andrews, Bonta และ Hoge ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการประเมินผู้กระทำผิดและการ จัดทำแนวทางการบำบัดในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งทางผู้เขียนหนังสือได้ทำการศึกษาแล้วพบว่า โมเดล RNR นั้น เป็นโมเดลที่จะนำไปสู่กระบวนการบำบัดทางคลินิกที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นสำหรับการบำบัดผู้กระทำผิด โดยเฉพาะ การลดอัตราการกระทำผิดซ้ำ

ดังนั้นแนวคิดของ FCBT ใช้แนวคิดพื้นฐานจากความเสี่ยง Risk Based ในการประเมินปัญหาการ กระทำผิดซ้ำของผู้รับการบำบัดที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมมากกว่าให้ความสำคัญกับแนวคิดพื้นฐานจากอาการ Symptom Based เนื่องจากข้อค้นพบทางวิชาการและประสบการณ์จากผู้เชี่ยวชาญทำงานด้านนี้พบว่า (Forensic CBT การบำบัดความคิดและพฤติกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม, กรมพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชน, ๒๕๕๙)

- การมุ่งเน้นปัจจัยที่นำไปสู่ความเสี่ยง สามารถลดการกระทำผิดซ้ำได้มากกว่าการมุ่งเน้นไปที่ปัจจัย ที่นำไปสู่การกระทำผิดซ้ำมากนัก
- อาการเจ็บป่วยทางจิต เช่น ซึมเศร้า วิตกกังวล จิตเภทอารมณ์แปรปรวนสองขั้วไม่ปรากฏเป็น ปัจจัยที่นำไปสู่ความเสี่ยงของการกระทำผิดซ้ำ
- ผู้รับการบำบัดที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมที่มีความเจ็บป่วยทางจิตที่ไม่ได้มีแนวโน้มกระทำผิด ซ้ำมากกว่าผู้รับการบำบัดที่นำไปสู่ความเสี่ยงของการกระทำผิดซ้ำ
- ตัวทำนายการมีพฤติกรรมแบบผู้กระทำผิด (Criminal behaviors) ที่ดีที่สุดของผู้รับการบำบัด ที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมที่มีความเจ็บป่วยทางจิตไม่แตกต่างจากผู้รับการบำบัดที่ไม่มีความเจ็บป่วยทางจิต

- การบำบัดสุขภาพจิตให้กับผู้รับการบำบัดที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมที่มีความเจ็บป่วยทางจิต ช่วยลดอาการทางจิตและเพิ่มความสามารถในการรับมือกับปัญหาดังกล่าว แต่ไม่ได้ช่วยลดการกระทำผิดซ้ำ
- สิ่งช่วยลดการกระทำผิดซ้ำของผู้รับการบำบัดที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมที่มีความเจ็บป่วยทางจิต คือการบำบัดปัญหาสุขภาพทางจิตและการจัดการกับปัจจัยที่นำไปสู่ความเสี่ยง
- ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่นำไปสู่ความเสี่ยงและอาการเจ็บป่วยทางจิตเป็นความสัมพันธ์ที่ซับซ้อน
- ผู้รับการบำบัดที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรมที่มีความเจ็บป่วยทางจิต อาจต้องการการบำบัดปัญหาทางจิตนั้น เพื่อที่จะสามารถเปลี่ยนแปลงปัจจัยที่นำไปสู่ความเสี่ยงในชีวิตเขาได้
- การบำบัดอาการเจ็บป่วยทางจิตเป็นเพียงส่วนเสริมนั้น ไม่สามารถทดแทนการจัดการกับปัจจัยที่นำไปสู่ความเสี่ยงและปัญหาชีวิตที่ด้านอื่น ๆ ได้

จากข้อค้นพบข้างต้น สรุปได้ว่า การมุ่งเน้นไปที่มิติความเสี่ยง (Risk Domain) สามารถลดการกระทำผิดซ้ำได้มากกว่าการแก้ไขปัจจัยที่ไม่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำ เช่น การเห็นคุณค่าในตนเอง (Low Self-Esteem) ซึมเศร้า (Depress) , จิตเภท (Schizophrenia) เป็นต้น อีกทั้งการมุ่งเน้นการบำบัดอาการทางจิต ช่วยบรรเทาอาการนั้น จะไม่สามารถจัดการมิติความเสี่ยง เพื่อลดการกระทำผิดซ้ำได้ อย่างไรก็ตามผู้รับการบำบัดที่มีปัญหาสุขภาพจิต จึงควรแก้ไขบำบัดฟื้นฟูสุขภาพจิตก่อน แล้วจึงจัดการกับมิติความเสี่ยง จึงจะมีประสิทธิภาพในการลดการกระทำผิดซ้ำ

(๑) มิติความเสี่ยง (Risk Domain) ที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ

จากการศึกษาวิจัยการประเมิน ๒๖ ดัชนีความเสี่ยง พบว่า ปัญหาทางสุขภาพจิต (Mental Health) หลายด้านไม่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำ เช่น การเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ (Low Self-Esteem) ซึมเศร้า (Depress) , จิตเภท (Schizophrenia) ,การมีประวัติถูกทำร้ายร่างกายในวัยเด็ก (Physical abused) เป็นต้น และการศึกษายังพบว่า ปัญหาทางด้านอารมณ์ อาจไม่มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิด และการบำบัดรักษาอาการซึมเศร้า (Depress) เพื่อลดการมองโลกในแง่ร้าย การโทษตนเอง และการบำบัดอาการวิตกกังวล (Anxiety) เพื่อลดการสรุปเหตุการณ์ที่มากเกินไปจนจริงนั้น อาจไม่ช่วยลดการกระทำผิดซ้ำ เนื่องจากผู้รับการบำบัดที่กระทำผิดมีรูปแบบความคิดที่แตกต่างจากนี้ที่ผลักดันให้กระทำผิด โดยจากการวิจัยพบว่ามีมิติความเสี่ยงที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดซ้ำ ๘ ด้าน (๘ Risk Domain) ได้แก่ (Forensic CBT การบำบัดความคิดและพฤติกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม,กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน,๒๕๕๙)

Big four

- มีประวัติการมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม
- มีบุคลิกภาพต่อต้านสังคม
- มีเพื่อน หรือคนรู้จักมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม
- มีความคิดแบบผู้กระทำผิด

Moderate Four

- การศึกษา / การทำงาน
- ครอบครัว / การแต่งงาน
- กิจกรรมยามว่าง / นันทนาการ
- ใช้ยาเสพติด

ทั้งนี้ปัจจัยเสี่ยงทั้ง ๘ ด้าน สามารถพยากรณ์การกระทำผิดซ้ำของผู้รับการบำบัดในกระบวนการยุติธรรมมีรายละเอียด ดังนี้

๑) มีประวัติการมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม

คำนิยามหลัก มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมต่อต้านสังคมในหลากหลายรูปแบบในสถานการณ์ต่าง ๆ ตั้งแต่เด็กพิจารณาที่ ๑) มีความหลากหลายในรูปแบบการกระทำผิด เช่น ลักทรัพย์, ทำร้ายร่างกาย, เพศ ๒) อายุ เริ่มต้นของการมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมตั้งแต่อายุน้อย ๆ

คำนิยามรอง ความร้ายแรง/ระดับการได้รับบาดเจ็บ

๒) รูปแบบของบุคลิกภาพต่อต้านสังคม

คำนิยามหลัก

- ไม่ใส่ใจสิทธิและความจำเป็นของผู้อื่น
- ไม่รู้สึกผิด
- มีพฤติกรรมเสี่ยง/ไม่ไตร่ตรอง
- รู้สึกหงุดหงิดและเปื่อง่าย
- หลอกลวง / ควบคุมบงการ

คำนิยามรอง ขี้อาย / เก็บไว้นคนเดียว

๓) มีเพื่อนหรือคนรู้จักมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม

คำนิยามหลัก เพื่อนที่คบอยู่ปัจจุบันมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม แสดงทัศนคติต่อต้านสังคม และเสียด
สวิถีการดำเนินชีวิตทางบวก และความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลง

คำนิยามรอง ในอดีตเคยคบหาสมาคมกับเพื่อนที่เป็นผู้กระทำผิด

๔) ทัศนคติต่อต้านสังคม “การคิดแบบผู้กระทำผิด”

คำนิยามหลัก รูปแบบการคิดที่ส่งเสริมพฤติกรรมต่อต้านสังคม และการแสดงออกของพฤติกรรมที่
ก่อให้เกิดผลเสียต่อตนเอง การคิดแบบนี้อาจพบได้ใน ๒ ด้าน ได้แก่

(๑) การรับรู้ตนเองและผู้อื่นของผู้กระทำผิดประกอบด้วย ๖ รูปแบบความคิด ได้แก่

- เชื่อว่าตนเองเหนือกว่าผู้อื่น
- เชื่อว่าตนเองเป็นพวกเดียวกันกับเพื่อนที่มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม (Identifying with antisocial associates)
- ไม่ใส่ใจผู้อื่น (Disregard for Others)
- เป็นศัตรูกับผู้บังคับใช้กฎหมาย (Hostility Toward Criminal Justice Personnel)
- ไม่แสดงความรู้สึก (Emotionally Disengaged)
- แสวงอำนาจและควบคุมผู้อื่น (Power and Control)

(๒) การตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ๗ รูปแบบความคิด ได้แก่

- ประเมินสถานการณ์ต่ำเกินไป (Underestimating)
- ไม่ทำอะไรปล่อยให้มันเป็นไป (Path of Least Resistance)
- ไม่สามารถจัดการกับปัญหาได้ (Inability to Cope)
- เอาเปรียบคนอื่น (Exploit)
- ไม่เคารพกฎหมาย (Hostility Toward Law & Order)
- ต้องการความตื่นเต้นเร้าใจ (Demand for Excitement)
- ยกเหตุผลข้ออ้าง (Justifying)

๕) การศึกษา / การทำงาน

คำนิยามหลัก

- มีทัศนคติหรือความคาดหวังที่ไม่เป็นจริง
- ไม่พอใจ ไม่มีส่วนร่วม ไม่ได้รับการเสริมแรง
- มีสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับเพื่อนหรือเพื่อนร่วมงาน ไม่ผูกพัน ไม่ให้ความเคารพและไม่รู้สึก

ขอบคุณพวกเขา

๖) สถานการณ์ครอบครัว / ชีวิตสมรส

คำนิยามหลัก

- ขาดการใส่ใจดูแลกันในครอบครัว
- ความสัมพันธ์ที่เป็นอยู่เสริมแรงหรือเพิกเฉยต่อพฤติกรรมต่อต้านสังคม

การประเมินในมิตินี้ต้องเข้าใจก่อนว่า ความสัมพันธ์ในอดีตไม่เป็นตัวทำนายการกระทำผิดซ้ำแต่อาจมีผลต่อสุขภาพจิต ในขณะที่ความสัมพันธ์ของครอบครัวในปัจจุบันสำคัญมากกว่า ดังนั้นควรมุ่งไปที่ความสัมพันธ์ในปัจจุบัน

คำนิยามรอง ความสัมพันธ์ในอดีตเป็นอย่างไร

๗) กิจกรรมยามว่าง / นันทนาการ

คำนิยามหลัก

- ไม่ค่อยทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์
- ชอบทำกิจกรรมที่เสี่ยงและต่อต้านสังคม

๘) การเสพสารเสพติด

คำนิยามหลัก

- พฤติกรรมการเสพยาเสพติดในปัจจุบันสำคัญกว่าประวัติการเสพยา
- ทัศนคติทางบวกต่อยาเสพติด
- ต้องพึ่งยาเสพติดในการรับมือกับปัญหาในชีวิต

โดยรูปแบบความคิดที่มีต่อการเสพยาเสพติด ให้สำคัญกับความคิดที่เกิดขึ้นก่อนการเสพยาเสพติดแต่ละครั้ง เพื่อจัดการกับความคิดดังกล่าว

๒.๓ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสื่อสังคมออนไลน์และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบน

๒.๓.๑ ความหมายและพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์

๑) ความหมายของสื่อสังคมออนไลน์

ณัฐพร มั่งคุดมลาภ (๒๕๕๙) ให้ความหมายสื่อสังคมออนไลน์คือ รูปแบบของสังคมบนโลกอินเทอร์เน็ต ที่ผู้เล่นอินเทอร์เน็ตจะแบ่งปันความสนใจหรือเรื่องราวต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เชื่อมโยงไปในทิศทางเดียวกัน โดยส่วนใหญ่จะใช้เว็บไซต์เป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งมีทั้งการส่งอีเมลหรือข้อความหากัน

ราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๕๔) ได้บัญญัติคำว่า “Social Network” ใช้คำไทยว่า “เครือข่ายสังคมออนไลน์” หมายถึงกลุ่มบุคคลผู้ติดต่อสื่อสารกันโดยผ่านสื่อสังคม ซึ่งนอกจากจะส่งข่าวสารข้อมูลแลกเปลี่ยนกันแล้ว ยังอาจจะร่วมกันทำกิจกรรมที่สนใจด้วยกัน

แนวคิดและความหมายเกี่ยวกับสื่อสังคมออนไลน์ จากการศึกษาความหมายคำนิยามกล่าวได้ว่า สื่อสังคมออนไลน์ หมายถึง เครือข่ายสังคมที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลในการติดต่อสื่อสาร ผ่านโปรแกรมประยุกต์หรืออินเทอร์เน็ต ซึ่งมีการแบ่งเป็น แลกเปลี่ยน การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาบางอย่างใดอย่างหนึ่งระหว่างกัน และการแบ่งประเภทของสื่อสังคมออนไลน์นั้นจะแบ่งจากวัตถุประสงค์ของผู้ใช้ อย่างไรก็ตามสื่อสังคมออนไลน์แต่ละประเภทสามารถแชร์หรือแบ่งปันเนื้อหาให้แก่ผู้อื่นได้เข้าถึงได้ สามารถส่งข้ามไปยังสื่อสังคมออนไลน์ประเภทอื่นได้อีกด้วยยกตัวอย่างเช่น การชมคลิป วิดีโอผ่านยูทูบ หรือการอ่านกระทู้จากเว็บบอร์ดหรือบล็อก (Blogs) ต่าง ๆ สามารถแชร์ หรือแบ่งปันให้แก่เพื่อนผู้ใช้งานบุคคลอื่นในเครือข่ายสังคม เช่น เฟซบุ๊ก ได้เข้ามาแสดง ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาดังกล่าวได้อีกด้วย นอกจากนี้สื่อสังคมออนไลน์บางประเภท ยังมีคุณสมบัติในการถ่ายทอดสดเพื่อถ่ายทอดกิจกรรมที่ตนเองกำลังทำให้กับกลุ่มผู้ใช้ที่อยู่ในสื่อสังคมออนไลน์ได้รับชมอีกด้วย สื่อสังคมออนไลน์จึงถือเป็นสังคมมนุษย์อีกสังคม หนึ่งที่มีขนาดใหญ่และเชื่อมต่อถึงกันอย่างไม่รู้จบ สำหรับประเภทของสื่อสังคมออนไลน์ ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ เฟซบุ๊ก ไลน์ ยูทูบ ทวิตเตอร์ อินสตาแกรม เกมสตรีมมิ่ง เกมออนไลน์

๒) ประเภทของสื่อสังคมออนไลน์

สื่อสังคมออนไลน์ แบ่งตามหมวดการใช้งานได้ ๕ หมวด ดังนี้ (กมลลักษณ์ อินทร์เอก, ๒๕๖๐)

๑.หมวดการสื่อสาร (Communication) จัดแบ่งตามกลุ่มการใช้งานได้แก่

๑.๑ Blogs หรือ บล็อก เป็นเว็บไซต์ที่มีเนื้อหาหลากหลายขึ้นอยู่กับเจ้าของบล็อก โดยสามารถใช้เป็นเครื่องมือสื่อสาร การประกาศข่าวสาร การแสดงความคิดเห็น การเผยแพร่ผลงาน ในหลายด้านที่สามารถสื่อสารถึงกันระหว่างผู้เขียนบล็อก และผู้อ่านที่เป็นกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนของบล็อกนั้น ๆ ผ่านระบบ Comment ของบล็อก

๑.๒ Internet forums เป็นกระดานข่าว แผงข่าว หรือ Message board บนอินเทอร์เน็ต

๑.๓ Microblogging เป็นรูปแบบหนึ่งของ Social media ที่เป็นบล็อกมัลติมีเดียที่ส่งได้ทั้งรูปแบบที่เรียกว่า text messaging ที่อาจเป็นข้อความสั้น ๆ SMS (Short Message Service) หรือ MMS (Multimedia Message Service) ข้อความที่พัฒนามาจาก SMS ที่มีรูปแบบมัลติมีเดียผสมลงไปแล้วส่งให้ผู้รับผ่านทางเครือข่ายโทรศัพท์ รูปแบบของ IM หรือ Instant messaging การติดต่อสื่อสารในลักษณะนี้จะทำผ่านอินเทอร์เน็ตที่จะมีการทำในลักษณะ Real time ในการติดต่อกันในเวลาจริงกันในการสื่อสารระหว่างบุคคล ๒ คน หรือมากกว่าโดยการแชร์ข้อความที่ส่งออกไปผ่านทางอุปกรณ์บนเครือข่าย เช่น แชท (Chat) หรือใช้กล้อง Web cams นอกจากนี้ Microblogging อาจใช้เป็นการส่ง email และส่งเสียงเพลงที่สร้างในรูปแบบของดิจิทัล หรือการเข้าเว็บ เช่น Twitter Tumblr

๑.๔ Social network เป็นรูปแบบของเว็บไซต์ในการสร้างเครือข่ายสังคมสำหรับผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ต เขียนและอธิบายความสนใจ และกิจกรรมที่ได้ทำและเชื่อมโยงกับความสนใจและกิจกรรมของผู้อื่น ในบริการเครือข่ายสังคมที่ต้องติดต่อกันในลักษณะ Real Time จะประกอบไปด้วยการ แชท ส่งข้อความ ส่งอีเมล วิดีโอ เพลง อัปโหลดรูป บล็อก บริการเครือข่ายสังคมที่เป็นที่นิยมได้แก่ Facebook, LinkedIn, MySpace, Skyrock, Netlog Multiply

๑.๕ Social network Aggregation การติดต่อสื่อสารที่เชื่อมโยงความสนใจและด้วยการแชร์กิจกรรมของผู้อื่นในการบริการเครือข่ายสังคม เหมือนกับ Social network อื่น แต่มีโปรแกรม

ทำงานที่ให้ความยินยอมให้กลุ่มเครือข่ายสังคมอื่นข้ามเข้ามาทำติดต่อกิจกรรมในเว็บได้ ด้วยการใช้ระบุตัวตนและผู้ใช้เป็นสมาชิกยอมรับ เช่น FriendFeed, Spokeo

๒. หมวดความร่วมมือและแบ่งปัน (Collaboration)

๒.๑ Site Wikipedia เว็บไซต์ในรูปแบบข้อมูลอ้างอิง ซึ่งก็คือสารานุกรมออนไลน์ ที่จัดทำขึ้นมาหลาย ๆ ภาษาในลักษณะเนื้อหาเสรี

๒.๒ Social bookmarking คือการบริการบนเว็บที่แบ่งปันการค้นหาค้นหาอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์บริการค้นหาค้นหาแบบรวมกลุ่มเป็นที่นิยมในการจัดเก็บ แบ่งหมวดหมู่และค้นหาสิ่งต่าง ๆ ด้วยเทคนิคโฟล์คโซโนมี (Folksonomy หรืออนุกรมวิธานที่ผู้ใช้สร้างเอง) บนอินเทอร์เน็ตหรืออินเทอร์เน็ต

๒.๓ Social News เว็บไซต์ข่าวสารที่ผู้ใช้สามารถส่งข่าวโดยผสม Social bookmarking บล็อก และการเชื่อมโยงเนื้อหาเว็บเข้าด้วยกัน และมีการกรองความคัดเลือกรวบรวมเนื้อหาในลักษณะการร่วมลงคะแนนที่ทุกคนเท่าเทียมกัน ซึ่งข่าวอาจอยู่ในรูปแบบของสิ่งพิมพ์ การกระจายเสียง อินเทอร์เน็ตการบอกเล่าเรื่องราวของบุคคลอื่น หรือกลุ่มคนเช่น thairath, dailynews (ลักษณะการนำเสนอข่าวออนไลน์)

๓. หมวดมัลติมีเดีย

๓.๑ Photo Sharing เป็นการอัปโหลดรูปภาพแล้วสามารถ Share ให้เพื่อน ๆ สามารถเห็นได้ เช่น Flickr ,Twitpic, Pinterest

๓.๒ Live Casting เป็นการใช้งานดูรายการสดผ่านทางอินเทอร์เน็ตและ Video Live Chat เช่น Ustream.tv, Skype

๓.๓ Video Sharing เป็นการอัปโหลดวิดีโอ แล้วสามารถส่งให้เพื่อนผ่านอินเทอร์เน็ตได้ เช่น Youtube

๓.๔ Audio and Music Sharing ลักษณะการใช้งานสามารถฟังเพลง และสามารถนำ Embed ไปวางในเว็บไซต์ของเราเพื่อแชร์ได้

๔. หมวดรีวิวและแสดงความคิดเห็น

๔.๑ Questions and Answer ลักษณะคือผู้ใช้งานจะเป็นผู้ตั้งคำถามและตอบคำถามเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

๔.๒ Product review ลักษณะการเขียนรีวิวสินค้าหรือทริปท่องเที่ยว

๕. หมวดบันเทิง

๕.๑ Virtual world ลักษณะการใช้งานเป็นโลกเสมือนจริงที่ผู้ใช้เป็นผู้ควบคุมตัวละครให้ เดิน วิ่ง พุดคุย เปรียบเสมือนอยู่บนโลกอีกใบ เช่น Game Online

๓) พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์

แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะประชากรกับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์

มีการกล่าวถึงลักษณะประชากรที่ต่างกันหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ สถานะทางเศรษฐกิจ สังคมและการศึกษา ในกระบวนการสื่อสารมีองค์ประกอบสำคัญที่เกี่ยวข้องอยู่ ๒ ฝ่าย คือ ผู้ส่งสาร และผู้รับสาร การที่ผู้ส่งสารสื่อสารกับผู้รับสารให้มีประสิทธิภาพ ผู้ส่งสารจะต้องวิเคราะห์ลักษณะของผู้รับสารจะได้ทำการสื่อสารเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับลักษณะกลุ่มเป้าหมาย (ดารณี พานทองพาลสุข และสุรเสกข์ พงษ์หาญยุทธ์,๒๕๕๕)

Samuel (๑๙๗๘ อ้างใน อัจฉรา ทองอยู่, ๒๕๕๐) ได้อธิบายว่า ความหมายของการเปิดรับข่าวสารสามารถจำแนกตามพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารดังนี้

๑) การแสวงหาข้อมูล กล่าวคือ บุคคลจะแสวงหาข้อมูลเมื่อต้องการให้มีความคล้ายคลึงกับบุคคลอื่น ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือเรื่องทั่ว ๆ ไป

๒) การเปิดรับข้อมูล กล่าวคือ บุคคลจะเปิดรับข่าวสารเพื่อต้องการทราบข้อมูลที่ตนเองสนใจ อยากรู้ เช่น เปิดดูโทรทัศน์เฉพาะรายการที่สนใจหรือมีผู้แนะนำมา หรือขณะอ่านหนังสือพิมพ์หรือดูโทรทัศน์ หากมีข้อมูลข่าวสารที่มีความสำคัญเกี่ยวข้องกับตนเองก็จะให้ความสนใจ อ่านหรือดูเป็นพิเศษ

๓) การเปิดรับประสบการณ์ กล่าวคือ บุคคลจะเปิดรับข่าวสารเพราะต้องการกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเพื่อผ่อนคลายอารมณ์

แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะประชากรกำหนดว่า คนที่มีลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกัน ทำให้พฤติกรรมแตกต่างกันออกไป ซึ่งการสื่อสารของบุคคลที่อยู่ในแต่ละกลุ่มประชากรย่อมมีกิจกรรม และการดำเนินชีวิต ที่ต่างกันผู้รับสารที่มีลักษณะทางประชากรต่าง ๆ ย่อมมีทัศนคติที่คล้ายคลึงกันในส่วนแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะประชากรนั้น (ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ, ๒๕๓๔) ได้แก่

- สถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ (Social and economic status) หมายถึง อาชีพ รายได้ เชื้อชาติ ตลอดจนภูมิหลังของครอบครัว เป็นปัจจัยที่ทำให้คนมีวัฒนธรรมต่างกัน มีประสบการณ์ที่ต่าง มีทัศนคติ ค่านิยม เป้าหมายและพฤติกรรมที่ต่างกัน ผู้ที่มีรายได้สูงมักจะใช้สื่อมวลชนเพื่อแสวงหาข่าวสาร หรือเรื่องราวที่หนักๆ เช่น การอ่าน การดู หรือการฟังการเมือง ปัญหา สังคม และเศรษฐกิจคนที่มีฐานะดีอาศัยอยู่ในเมืองโอกาสที่จะเลือกใช้สื่อได้หลากหลายประเภทและบ่อยครั้งกว่าโดยเฉพาะสื่อที่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ในการใช้ตัวแปรรายได้ถือเป็นตัวแปรสำคัญ ที่กำหนดฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม

- การศึกษา นักวิชาการสื่อสาร พบว่า การศึกษาเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ค่อนข้างสูงกับตัวแปรที่เกี่ยวกับการรับสาร และการใช้สื่อ การศึกษาของผู้รับสารทำให้ผู้รับสารมีพฤติกรรมการสื่อสารต่างกันไป โดยเฉพาะคนที่มีการศึกษาน้อย การศึกษาเป็นปัจจัยที่ทำให้มีความคิด ค่านิยม ทัศนคติ และพฤติกรรมแตกต่างกัน คนที่มีการศึกษาสูงจะมีความได้เปรียบอย่างมาก กล่าวคือ เป็นผู้รับสารที่ดีเพราะเป็นผู้มีความรู้กว้างขวาง และเข้าใจสารได้ดี โดยทั่วไปแล้วคนที่มีการศึกษาสูง มักจะใช้สื่อมวลชนมากกว่าบุคคลที่มีการศึกษาน้อย โดยนิยมใช้สื่อประเภทออนไลน์ เช่น แอปพลิเคชันอินสตาแกรม เป็นต้น

โดยสรุปแล้วแนวคิดด้านประชากรและพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นแนวคิดที่พยายามชี้ให้เห็นถึงประเด็นความแตกต่าง ด้านคุณสมบัติทางประชากรระหว่างบุคคล ซึ่งมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมที่ต่างออกไป นั่นคือ คนที่มีคุณสมบัติทางประชากรที่ต่างออกมาก็จะมีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์รับสารต่างออกไปด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำทฤษฎีนี้มาสนับสนุนงานวิจัยเพื่อร่วมอธิบายพฤติกรรมของผู้รับสารที่ต่างกันจะมีผลต่อการเลียนแบบที่ต่างออกไป โดยพฤติกรรมการเลียนแบบนี้ Bandura (๑๙๙๗) กล่าวว่า มนุษย์เรียนรู้พฤติกรรมใหม่ ๆ จากการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลอื่น ๆ หรือพฤติกรรมที่ปรากฏในสื่อ และกาญจนา แก้วเทพ (๒๕๔๕) ได้กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมการเลียนแบบตัวแบบ (Model) นั้นจะมากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์และความสนใจของผู้เลียนแบบที่มีต่อตัวแบบ ผู้เลียนแบบจะมีแนวความคิดของตนเองอยู่ และจะอาศัยแนวความคิดของตนเองนั้นมาเป็นตัวกำหนดแนวทางการปฏิบัติตัว ซึ่งจะส่งผลไปยังพฤติกรรมการบริโภคของตนเองอีกด้วย แนวความคิดของตนเองนั้นเกิดขึ้นโดยอาศัยการยึดเป้าหมายไว้กับสิ่งที่ต้องการจะเป็น หรือที่เรียกว่าตัวตนในอุดมคติ เช่น ถ้าผู้เลียนแบบให้ความสนใจหรือมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับตัวแบบมาก โอกาสที่ผู้เลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบจะมีมาก นอกจากนี้ผลของพฤติกรรมที่ตัวแบบได้รับ และทำให้ผู้เลียนแบบเกิดความพอใจ ย่อมทำให้เกิด

พฤติกรรมการเล่นแบบ ในทางตรงกันข้ามหากผู้เล่นแบบมีความเป็นตัวของตัวเองอยู่มาก มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงหรือพฤติกรรมของตัวแบบมีความซับซ้อนมาก ในขณะที่ผู้เล่นแบบมีความสามารถจำกัดในการเล่นแบบ ย่อมทำให้ผู้เล่นแบบไม่สามารถเลียนแบบตัวแบบได้ หรือมีพฤติกรรมเลียนแบบผู้อื่นน้อย หรืออาจเป็นตัวแบบเสียเอง

ความก้าวหน้าและสถิติการใช้สื่อสังคมออนไลน์

ความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีไม่ใช่เพียงแต่สามารถตอบสนองต่อความสะดวกสบาย ยังสามารถพยากรณ์วิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปของผู้คน จากสภาพการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Communication and Information Technology) ได้มีพัฒนาการและกระจายไปยังกลุ่มประชากรทุกกลุ่ม ส่งผลให้เกิดการเปิดรับข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็วและทั่วถึงประชากรทั่วโลกต่างสามารถและสร้างโอกาสในการรับรู้ร่วมกันสูง เช่น การเข้าถึงของระบบอินเทอร์เน็ต เคเบิล ดิจิทัล รวมถึงวิวัฒนาการของการสื่อสารมวลชนและการตลาดที่ในปัจจุบันสามารถเข้าถึงได้ครอบคลุมเกือบทุกกลุ่มและก่อให้เกิดสื่อใหม่ (New Media หรือ Social Media) ซึ่งเป็นเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่สามารถเชื่อมโยงผู้คนที่ย่าง ๑ ได้ทั่วทุกมุมโลกหรืออุปกรณ์ดิจิทัลอื่น ๆ ที่เชื่อมผ่านระบบเครือข่ายที่เชื่อมเครือข่ายคอมพิวเตอร์และแต่ละช่วงอายุมีลักษณะแนวคิดต่อการสื่อสารที่แตกต่างกัน ซึ่งวรรณ บุญศาสตร์ (๒๕๕๙) ได้สรุปพฤติกรรมของกลุ่มผู้บริโภคยุคดิจิทัลได้ ๗ ข้อ เพื่อใช้ในการศึกษาการตลาดได้แก่ ๑) Believe เป็นกลุ่มที่มีความเชื่อในเรื่องของการบอกต่อ ๆ กันอย่างที่เราเห็นในเว็บไซต์หรือในแหล่ง Social Network ต่าง ๆ ที่นำมาแชร์และเล่าสู่กันฟัง ยิ่งมากคอมเมนต์ ก็ยิ่งมีผลต่อการชักจูง ๒) Multitasking เป็นกลุ่มที่ชอบทำอะไรหลาย ๆ อย่างในเวลาเดียวกัน เปิดรับสื่อพร้อม ๆ กันเช่น เปิดโทรทัศน์และเล่นอินเทอร์เน็ตไปพร้อมกัน ๓) Excitement กลุ่มผู้บริโภคที่ชอบความตื่นเต้น ความสดใหม่ และชอบความแปลก จะไม่ได้มองหาสินค้าที่ใช้ได้ตลอดไป หรือซื้อแล้วใช้ครั้งเดียวตลอดกาลเพราะฉะนั้นนักการตลาดจึงควรหาวิธีที่จะทำให้สินค้าหรือบริการไม่หยุดนิ่ง ๔) Instantaneous เนื่องจากเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาททำให้ชีวิตมีความสะดวกสบายมากขึ้น ทำให้นักการตลาดจะต้องวางแผนให้ดูว่าจะทำอย่างไรให้ผู้บริโภคได้รับรู้ข้อมูลได้รวดเร็วที่สุด เช่น การทำเว็บไซต์เพื่อโปรโมทสินค้าต้องไม่ทำให้ซับซ้อน ๕) Don't make me think หรืออาจแปลได้ว่าผู้บริโภคเริ่มขี้เกียจมากขึ้น สินค้าและบริการที่ออกมาต้องตอบสนองความสะดวกสบายของไลฟ์สไตล์อีกด้วย ๖) Sit down shopping คือการเข้าสู่ Shopping Online มากยิ่งขึ้น ผู้บริโภคไม่จำเป็นต้องออกไปซื้อของนอกบ้านอีกต่อไป เพียงแต่ใช้ปลายนิ้วคลิกก็สามารถซื้อของทั้งในและต่างประเทศได้อย่างสะดวกสบาย และ ๗) Deal Starred คนมีความตระหนี่มากขึ้น มักหาโปรโมชั่นสินค้าและบริการต่าง ๆ ผ่านเว็บไซต์ที่รวบรวมสุดยอดดีลราคา

We Are Social และ Hootsuite เผยผลสำรวจ “Global Digital ๒๐๑๙”(Marketing Oops,๒๐๑๙) ที่อัปเดตสถานการณ์การใช้งานดิจิทัลและอินเทอร์เน็ต ประจำปี ๒๐๑๙ ที่รวบรวมทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยมีสถิติที่น่าสนใจ ๑) มากกว่า ๕๐% ของประชากรโลก เข้าถึงอินเทอร์เน็ตและโซเชียลมีเดีย ๒) มีจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ๔,๓๘๘ ล้านคนของประชากรโลก ๓) ทั่วโลกมีจำนวนผู้ใช้โทรศัพท์มือถือ ๕,๑๑๒ ล้านคน ๔) ในจำนวนผู้ใช้ Social Network ๓,๔๘๔ ล้านคนของจำนวนประชากร ๕) ในจำนวนผู้ใช้ Social Network ทั้งหมด พบว่ามีมากถึง ๓,๒๕๖ ล้านคนที่ใช้งานผ่านโทรศัพท์มือถือ ๖) ใช้เวลาบนอินเทอร์เน็ต โดยเฉลี่ยอยู่ที่ ๖ ชั่วโมง ๔๒ นาทีต่อวัน ลดลงจากปี ๒๐๑๘ ที่ใช้เวลาอยู่บนอินเทอร์เน็ต ๖ ชั่วโมง ๔๙ นาที ถ้าแยกระยะเวลาการใช้งานอินเทอร์เน็ตผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์จะพบว่า ๑) ใช้เวลาบนอินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์มือถือโดยเฉลี่ยอยู่ที่ ๓ ชั่วโมง ๑๔ นาทีต่อคนต่อวัน ๒) ใช้เวลาบนอินเทอร์เน็ตผ่านคอมพิวเตอร์และแท็บเล็ต ประมาณ ๓ ชั่วโมง ๒๘ นาทีต่อคนต่อวัน

สำหรับพฤติกรรมการใช้ “Social Media” ทั่วโลก เป็นดังนี้ ๑) การใช้งาน Social Media เติบโตในประเทศกำลังพัฒนา และ “จีน” เป็นประเทศที่มีการเติบโตของจำนวนผู้ใช้ Social Media มากสุดของโลก ตามมาด้วย อินเดีย , อินโดนีเซีย, บราซิล และ ฟิlippินส์ ๒) กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ที่ใช้ Social Media ยังคงเป็นกลุ่มอายุ ๑๘-๒๔ ปี และช่วงอายุ ๒๕-๓๔ ปี และประชากร ๑ คน โดยเฉลี่ยแล้วมีบัญชี Social Media ๘.๙ บัญชี ๓) Facebook ยังเป็นสื่อสังคมออนไลน์ทรงอิทธิพลอันดับ ๑ ของโลก หากแต่ประเทศไทยมีผู้ใช้งาน Facebook ลดลง ๒๐% ๔) Instagram โตขึ้นในกลุ่มคนรุ่นใหม่ โดยกลุ่มผู้ใช้ Instagram ส่วนใหญ่คือ คนอายุ ๑๘-๒๔ ปี และช่วงอายุ ๒๕-๓๔ ปี ๕) Twitter เป็นแพลตฟอร์มที่เข้าถึงกลุ่มผู้ชายได้ดี

สำหรับแนวโน้มการใช้ดิจิทัลในประเทศไทย คือ ๑) คนไทยส่วนใหญ่ของประเทศเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและนิยมใช้ Social Media ผ่านมือถือ โดยประเทศไทยมีประชากร ๖๙.๒๔ ล้านคน มีเบอร์โทรศัพท์มือถือ ๙๒.๓๓ ล้านเลขหมาย ซึ่งมากกว่าประชากรไทยทั่วประเทศ นั่นหมายความว่าประชากรหนึ่งคนมีหมายเลขโทรศัพท์มากกว่า ๑ หมายเลข ทั้งนี้คนไทย ๕๗ ล้านคนสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ต โดย ๕๕ ล้านคน เป็นกลุ่มที่ใช้อินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์มือถือเป็นประจำ ๒) คนไทยใช้เวลาบนโลกออนไลน์กว่า ๙ ชั่วโมง ๑๑ นาทีต่อวัน ใช้เวลาอยู่กับ Social Media ๓ ชั่วโมง ๑๑ นาทีต่อวัน (นับรวมทุกอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์) ใช้เวลาดู Online Streaming หรือ Video on Demand ๓ ชั่วโมง ๔๔ นาทีต่อวัน ใช้เวลาฟังเพลงแบบ Music Streaming ๑ ชั่วโมง ๓๐ นาทีต่อวัน ๓) คนไทย ๙๐% ที่ใช้อินเทอร์เน็ตทุกวัน ซึ่ง Google.com เป็นเว็บไซต์อันดับ ๑ ที่คนไทยใช้มากที่สุด ตามมาด้วย Google.co.th , Facebook.com ,Youtube.com และยังมี Portal Website ของไทยติดอันดับด้วยคือ Pantip.com และ Sanook.com ๔) คำค้นหาบน Google สูงสุดในไทย คือ “บอล” ตามมาด้วย หนังสือ , ผลบอล , แพล และ หวย ๕) Online Streaming กำลังมาแรง ซึ่งที่ยอดนิยมคือ Video Streaming ๘๘% , ทีวีออนไลน์ ๕๓% , Game Streaming ๓๖% , ดู Live Game Streaming ๓๑% และ ดูการแข่งขัน E-Sport ๒๐% ๖) คนไทยมี Account สื่อสังคมออนไลน์ ๑๐.๕ บัญชีต่อคน ๗) Facebook ยังรั้งอันดับ ๑ สื่อสังคมออนไลน์ ตามมาด้วย YouTube และ Line ๘) กลุ่มผู้ใช้ Social Network ในไทย กลุ่มใหญ่คือ อายุ ๑๘ – ๒๔ ปี และ ๒๕ – ๓๔ ปี และกลุ่มผู้ใช้งาน Social Network ที่น่าสนใจ คือ กลุ่มอายุ ๔๕ – ๕๔ ปี และ กลุ่มอายุ ๑๓ – ๑๗ ปี ซึ่งกลุ่มวัยรุ่นยังเป็นผู้บริโภคกลุ่มสำคัญที่เข้าถึงโฆษณาบน Facebook ได้เป็นอย่างดี ๙) คนไทยอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป ทำธุรกรรมการเงินผ่านออนไลน์

เด็กและเยาวชนกับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์

จากการสำรวจในโครงการติดตามสภาวะการณ์เด็กในหัวข้อ “๑ วันในชีวิตเด็กไทย” ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ) โดย นายอมรวิชช์ นครทรัพย์ ที่ปรึกษาวิชาการสำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) (แหล่งที่มา : MGROnline, ๒๕๕๖)เปิดเผยข้อมูลการสำรวจในโครงการติดตามสภาวะการณ์เด็ก จากกลุ่มตัวอย่าง ๓,๐๕๓ คน ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด พบว่าพฤติกรรมเด็กไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากและเปลี่ยนแปลงเร็วกว่าระบบการศึกษาไทยจะไล่ตามทัน โดยวงจรชีวิตของเด็กไทยในหนึ่งวันจะเริ่มต้นนอนตั้งแต่ ๐๖.๑๘ นาฬิกา และเข้านอนในเวลา ๒๒.๒๑ นาฬิกา วันหยุดจะนอน ๒๓.๓๙ นาฬิกา โดยเฉลี่ยเด็กไทยมีเวลานอนเฉลี่ย ๗-๘ ชั่วโมง ถือว่าเด็กไทยมีเวลานอนไม่น้อยมาก ที่น่าสนใจพบว่า สิ่งแรกที่ได้กส่วนใหญ่ ร้อยละ ๕๑.๑๐ ทำหลังตื่นนอน คือการเช็คโทรศัพท์มือถือ เช่นเดียวกับสิ่งสุดท้ายที่เด็กร้อยละ ๓๕.๐๐ ทำก่อนนอนคือใช้โทรศัพท์มือถือเล่น Facebook และ Line ทั้งนี้ เพราะปัจจุบันเด็กไทยอยู่กับสื่อมากขึ้น โดย ตัวเลขที่ใช้โทรศัพท์มือถือสูงขึ้น ๒-๓ เท่าใน ๑ ปี เพราะในโทรศัพท์มือถือมีทุกสิ่งที่เด็กต้องการทั้งอินเทอร์เน็ต เพชบุ๊ก ไลน์ กล้องถ่ายรูป โดยเด็กร้อยละ ๗๕.๗๐ เล่นโซเชียลเน็ตเวิร์คบ่อยจนถึงประจำ และยังพบว่าเด็กร้อยละ ๒๐.๓๐ ใช้มือถือระหว่างคาบเรียนบ่อยถึงประจำ เด็กร้อยละ ๔๒.๕๐ รู้สึกทนนิดถ้าอยู่คนเดียว

โดยไม่มีโทรศัพท์ และเด็กร้อยละ ๒๘.๗๐ และจากการศึกษายังพบอีกว่าเด็กชาย เคยถูกคุกคามทางเพศจากเพื่อนใหม่ที่รู้จักกันทางโซเชียลมีเดีย

ส่วนการสำรวจความคิดเห็นของเยาวชนในหัวข้อ “ชีวิตประจำวันของเยาวชนยุคสื่อออนไลน์” ของ ศูนย์วิจัยมหาวิทยาลัยกรุงเทพ ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ (กรุงเทพโพลล์, ๒๕๕๖) พบว่า เยาวชนใช้โทรศัพท์มือถือถือในการเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๖๙.๔๐ รองลงมาคือคอมพิวเตอร์หรือโน้ตบุ๊ก ร้อยละ ๒๕.๓๐ และอื่น ๆ ร้อยละ ๕.๓๐ โดยใช้เฉลี่ยต่อวันมากที่สุดคือประมาณ ๓-๔ ชั่วโมง และจากการสำรวจการมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและการสื่อสารในครัวเรือน ๒๕๖๑ (ไตรมาส ๑) ของสำนักสถิติแห่งชาติ พบว่า จำนวนของประชากรที่มีอายุ ๖ ปีขึ้นไป ประมาณ ๖๓.๓ ล้านคน พบว่า มีผู้ใช้คอมพิวเตอร์ ๑๗.๙ ล้านคน (ร้อยละ ๒๘.๓) ผู้ใช้อินเทอร์เน็ต ๓๖.๐ ล้านคน (ร้อยละ ๕๖.๘) และผู้ใช้โทรศัพท์มือถือ ๕๖.๗ ล้านคน (ร้อยละ ๘๙.๖) เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบแนวโน้มการใช้ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือของประชากรอายุ ๖ ปีขึ้นไปในช่วงระยะเวลา ๕ ปี ระหว่างปี ๒๕๕๗-๒๕๖๑ พบว่า ผู้ใช้คอมพิวเตอร์ลดลงจากร้อยละ ๓๘.๒ (จำนวน ๒๓.๘ ล้านคน) เป็นร้อยละ ๒๘.๓ (จำนวน ๑๗.๙ ล้านคน) ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๓๔.๙ (จำนวน ๒๑.๘ ล้านคน) เป็นร้อยละ ๕๖.๘ (จำนวน ๓๖.๐ ล้านคน) ผู้ใช้โทรศัพท์มือถือเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๗๗.๒ (จำนวน ๔๘.๑ ล้านคน) เป็นร้อยละ ๘๙.๖ (จำนวน ๕๖.๗ ล้านคน) เมื่อพิจารณาการใช้อินเทอร์เน็ตตามกลุ่มอายุต่าง ๆ ในปี ๒๕๕๗-๒๕๖๑ พบว่าทุกกลุ่มอายุมีแนวโน้มใช้อินเทอร์เน็ตสูงขึ้น โดยในปี ๒๕๖๑ กลุ่มอายุ ๑๕-๒๔ ปีมีการใช้อินเทอร์เน็ตสูงสุดคือ ร้อยละ ๙๑.๔ รองลงมาคือกลุ่มอายุ ๒๕-๓๔ ปี ร้อยละ ๘๔.๔ กลุ่มอายุ ๖-๑๔ ปี ร้อยละ ๖๙.๖ กลุ่มอายุ ๓๕-๔๔ ปี ร้อยละ ๖๒.๑ และในกลุ่มอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป มีเพียงร้อยละ ๒๑.๒

๒.๓.๒ พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบน

๑) การอยู่ร่วมกันของสมาชิกในสังคม เพื่อให้เกิดความสงบสุขและความเป็นระเบียบเรียบร้อย จำเป็นที่ต้องกำหนดกฎเกณฑ์ กติกาหรือข้อปฏิบัติต่าง ๆ ที่สมาชิกส่วนใหญ่ให้การยอมรับและถือปฏิบัติร่วมกัน ดังนั้นลักษณะพฤติกรรมของบุคคลในสังคม จึงถูกกำหนดให้เป็นไปตามกฎระเบียบของสังคมนั้น (ปันทา เผือกพันธุ์, ๒๕๓๗) ระเบียบแบบแผนที่กำหนดขึ้นมานั้นเรียกว่าบรรทัดฐานทางสังคม (Social Norms) พฤติกรรมใด ๆ ที่ผิดแปลกไปจากบรรทัดฐานทางสังคม มักถูกกำหนดให้เป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบน (Deviant Behavior) การเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนของสังคมเกิดจากการที่สังคมไม่สามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกทุกคน และไม่สามารถที่จะกำหนดกฎเกณฑ์เพื่อให้ทุกคนปฏิบัติตามทุกประการได้ การฝ่าฝืนกติกาของสังคมจึงได้เกิดขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากในกระบวนการทางสังคมมักจะก่อให้เกิดสิ่งกระตุ้นชักจูงให้เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนอยู่เสมอ ซึ่งส่งผลให้เกิดความเสียระเบียบของสังคม (Social Disorder) ตามมา (สุพัตรา สุภาพ, ๒๕๓๙)

๒) ประเภทของพฤติกรรมเบี่ยงเบน

พฤติกรรมเบี่ยงเบน อาจแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท คือพฤติกรรมที่เป็นโทษต่อบุคคลและสังคม และพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคลและสังคม (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๖๖) ดังนี้

๑. พฤติกรรมที่เป็นโทษต่อสังคม เป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่เกิดขึ้นแล้วคุกคามความปกติสุขของผู้คนในสังคม แบ่งเป็น ๒ ระดับ คือ

๑.๑ พฤติกรรมเบี่ยงเบนที่มีผลต่อบุคคลและสังคมมาก ได้แก่ พฤติกรรมที่ผิดกฎหมาย เช่น ขบถ ก่อการจลาจล การฆ่าตัวตาย และที่รบกวนมา คือการประทุษร้ายต่อร่างกายและทรัพย์สิน ลักขโมย การกระทำความผิดจรรยาบรรณ เป็นต้น ซึ่งผู้ที่ละเมิดจะถูกลงโทษรุนแรงตามที่กำหนดไว้

๑.๒ พฤติกรรมเบี่ยงเบนที่มีผลต่อบุคคลและสังคมน้อย เป็นพฤติกรรมที่ไม่ผิดกฎหมายและอาจจะไม่กระทบกระเทือนต่อสังคม แต่อาจจะก่อความยุ่งยากบางประการในด้านความสัมพันธ์ทางสังคมของสมาชิก เป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบน ที่ตัดสินโดยมาตรฐานทางศีลธรรมไม่ใช่กฎหมาย เช่น การฆ่าตัวตาย การมีจิตแปรปรวน

๒. พฤติกรรมเบี่ยงเบนที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม เป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่ละเมิดบรรทัดฐานของสังคม แต่ผลของการเบี่ยงเบนมีประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคม พฤติกรรมเบี่ยงเบนนี้มีไม่มากนัก เช่น นวัตกรรมของสมาชิกระดับมัธยมศึกษาของสังคมซึ่งเป็นผู้สร้างแนวทางของพฤติกรรมแบบใหม่ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาความตึงเครียด อันเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกของสังคม อันมีผลกระทบต่อเสถียรภาพหรือความมั่นคงของสังคม นวัตกรรมต่าง ๆ เหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนามนุษย์และสังคมนั้น ๆ

ปัญหาประการหนึ่งในการจัดประเภทพฤติกรรมเบี่ยงเบน คือ ความยากลำบากในการกำหนดว่าพฤติกรรมใดเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่มีผลต่อบุคคลและสังคมมาก หรือเป็นพฤติกรรมที่ผิดกฎหมายและพฤติกรรมใดเป็นพฤติกรรมที่ไม่ผิดกฎหมาย เช่น ในปัจจุบันสังคมไทยยังตัดสินไม่ได้แน่นอนว่าการทำแท้งและการเป็นโสเภณีเป็นพฤติกรรมที่ผิดกฎหมายหรือไม่ผิดกฎหมาย

๓) ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมเบี่ยงเบน (ชุดิกรณ ค้าขาย,๒๕๖๒) ได้แก่ แรงดึงดูดให้กระทำผิด ระยะเวลาในการใช้สื่อออนไลน์ แรงขัดขวางภายนอก และความถี่ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ตามลำดับ โดยแรงดึงดูดให้กระทำผิด ระยะเวลาในการใช้สื่อสังคมออนไลน์และความถี่ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์มีความสัมพันธ์ทิศทางบวกกับพฤติกรรมเบี่ยงเบน นั่นคือ เมื่อเด็กและเยาวชนใช้สื่อสังคมออนไลน์บ่อยครั้งต่อวัน มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นเวลานานต่อวัน และมีแรงดึงดูดให้กระทำผิดสูง จะทำให้มีโอกาสเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนสูงตามไปด้วย

การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (Media & Information literacy)

วิจัยจาก Stanford History Education Group (SHEG) ทีมส่งเสริมงานวิจัยจากมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด (แหล่งที่มา ;Stanford Graduate School of Education,๒๐๑๖) รายงานว่าวัยรุ่นมักถูกหลอกโดยโฆษณาแฝง และเวลาอ่านข่าวหรือบทความมักแยกไม่ออกว่าอะไรคือทัศนคติส่วนตัวของผู้เขียนและข้อเท็จจริง และไม่อาจตรวจทานได้ว่าข้อมูลที่กำลังหาเพื่อนำไปใช้งานต่อนั้นมีที่มาจากไหนกัน ยิ่งในสภาวะปัจจุบันของการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีการสื่อสารส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของภูมิทัศน์สื่อเมื่อสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางหลักในการรับข่าวสารในยุคดิจิทัล อีกทั้งยังเปิดอิสระให้ “ใครก็ได้” สามารถสร้างคอนเทนต์เนื้อหาเกี่ยวกับ “อะไรก็ได้” (User Generated Content: UGC) เพื่อเผยแพร่ผ่านช่องทางหลากหลายทางอินเทอร์เน็ต โดยยังมีประเด็นความคลุมเครือในเรื่องการกำกับดูแลเนื้อหาคอนเทนต์ว่าควรจะมีคามเข้มงวดอยู่ในระดับไหน ควรมีมาตรการอย่างไรเพื่อไม่ให้เป็นการกีดกันความคิดสร้างสรรค์ที่จะนำไปสู่การสร้างนวัตกรรม และเทคโนโลยีใหม่ ๆ สิ่งหนึ่งที่น่าจะเข้ามาแก้ปัญหาที่ยังไม่สามารถหาคำตอบที่ชัดเจนในขณะนี้ได้บ้าง คงจะหนีไม่พ้นการสร้างภูมิคุ้มกันให้ผู้เสพสื่อโดยการเสริมสร้างให้ทุกคนมีความรู้เท่าทันสื่อ (Media & Information Literacy) นั่นเอง จะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะสร้างพลัง อำนาจให้แก่ประชาชนผู้บริโภคสื่อ

ความหมายการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ

Alice.Y.L.Lee (๒๕๕๘) Media & Information Literacy คือ แนวคิดที่เกิดจาก ๓ แนวคิดที่มาผสมรวมกัน ประกอบด้วย ๑) แนวคิดการรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy : ML) ๒) การรู้เท่าทันสารสนเทศ (Information Literacy : IL) และ ๓) ทักษะ ด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศ (ICTs skills –

Information and Communication Technologies) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการรู้เท่าทันดิจิทัล (Digital Literacy : DL)

๑) การรู้เท่าทันสื่อ (ML) หมายถึง ความสามารถในการเข้าถึง เข้าใจ การประเมินผลการนำไปใช้ และการสร้างสรรค์สารในสื่อ (Media Messages) ในรูปแบบที่หลากหลาย

๒) การรู้เท่าทันสารสนเทศ (IL) หมายถึง ชุดของความสามารถชุดหนึ่งที่ปัจเจกบุคคลต้องมีเพื่อการตระหนักรู้เมื่อมีความจำเป็นต้องใช้สารสนเทศและหมายรวมถึงความสามารถในการเข้าถึงประเมินผลและใช้สารสนเทศจากแหล่งที่มาที่หลากหลายด้วย

๓) ทักษะด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศ (ICT skills) หมายถึง ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เครื่องมือสื่อสารและ/หรือเครือข่ายการสื่อสารเพื่อแก้ไขปัญหาด้านสารสนเทศในสังคมสารสนเทศ (an information society) ในปัจจุบันนี้

ดังนั้น การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (MIL) หมายถึง ความสามารถในการเข้าถึงประเมินผล/เข้าใจ และการใช้/สร้างสรรค์สื่อสารสนเทศในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งในแง่ของประสิทธิภาพและการวิพากษ์วิจารณ์ นอกจากนี้ยังไม่ใช่เป็นเพียงการรับมือกับเนื้อหาต่าง ๆ ในสื่อเท่านั้นแต่ยังเป็นการรับมือกับสารสนเทศทุกชนิดด้วย คนที่รู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศควรสามารถจัดการกับสารต่าง ๆ ที่มาจากแหล่งที่มาที่ต่างกัน เช่น สื่อมวลชน อินเทอร์เน็ต สื่อสังคม ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ ฯลฯ ในทุก ๆ ช่องทาง (platform) ของการสื่อสารอย่างถูกต้อง

Dennis Reineck และ Jan Lublinski (๒๐๑๕) ให้ความหมายว่า การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (MIL) หมายถึงความสามารถในการเข้าถึง วิเคราะห์ และสร้างสื่อ และเป็นข้อกำหนดเบื้องต้นสำหรับประชาชนในการตระหนักถึงสิทธิในเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น

National Association for Media Literacy Education (NAMLE) (๒๐๑๕) ได้ให้ความหมายของการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศว่า หมายถึง ความสามารถในการเข้าถึง วิเคราะห์ ประเมิน และสื่อสารข้อมูลได้หลากหลายรูปแบบ ซึ่งมีความเป็นสหวิทยาการโดยธรรมชาติ การรู้เท่าทันสื่อมีความจำเป็นและไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ในสภาพแวดล้อมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่มีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา รวมถึงการสื่อสารอย่างไม่มีที่สิ้นสุดที่ร่ายล้อมอยู่รอบตัวเรา

UNESCO (๒๐๑๓) ให้ความหมายว่า การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (Media & Information Literacy :MIL) ประกอบด้วยชุด ของความสามารถในการค้นหา ประเมินผล ใช้และมีส่วนร่วมในสื่อและสารสนเทศอย่างชาญฉลาด ความรู้เกี่ยวกับสิทธิของผู้เ็นทางออนไลน์ ทำความเข้าใจวิธีการต่อสู้กับคำพูดที่แสดงความเกลียดชัง และการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตแบบออนไลน์ ความเข้าใจในประเด็นด้านจริยธรรมที่รวมถึงการเข้าถึงและการใช้ข้อมูล และมีส่วนร่วมกับสื่อและไอซีทีเพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมกันการแสดงออก อย่างอิสระ มีการแลกเปลี่ยนระหว่างวัฒนธรรมการเสวนาระหว่างศาสนาสันติภาพ ฯลฯ

จากนิยามการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ เป็นทักษะและความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลที่ตนต้องการ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ทำความเข้าใจ วิเคราะห์และประเมิน สามารถในใช้สื่อในรูปแบบต่าง ๆ แสดงออกถึงความคิดเห็นของตน โดยมีความรับผิดชอบ สามารถเฝ้าระวังและตอบโต้ได้

องค์ประกอบของการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ

Nupairoj (๒๐๑๕) ได้ศึกษาเพื่อประเมินการรู้เท่าทันสื่อของ Gen Y ในประเทศไทยโดย นำเอากรอบการประเมินของ UNESCO มาใช้เป็นเครื่องมือวัดผลการศึกษพบว่า ในบริบทของประเทศไทยนั้น องค์ประกอบของการรู้เท่าทันสื่อควรมีการเพิ่มเติมจาก ๓ องค์ประกอบ ของ UNESCO เป็น ๔ องค์ประกอบ ได้แก่ ๑. ความสามารถในการเข้าถึงสื่อ (Access) ๒. เข้าใจวิเคราะห์ตีความและประเมินเนื้อหาของสื่อ (Evaluation) ๓.การ

แสดงออกอย่างสร้างสรรค์และมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อ (Creation) ๔.การสะท้อนคิด (Reflection) หรือ การพินิจพิจารณาการกระทำของตนเองว่าอาจมีผลกระทบหรือผลลัพธ์ต่อผู้อื่นอย่างไร ทั้งในมิติของจริยธรรมและความรับผิดชอบ

ณัฐนันท์ ศิริเจริญ (๒๕๕๗) ศึกษาเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (media and information literacy) โดยพิจารณาจากองค์ประกอบของการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ ๓ ด้าน ได้แก่

๑. Access/Retrieval คือการกำหนดสารสนเทศ การกำหนดแหล่งสารสนเทศ การเข้าถึงแหล่งสารสนเทศ การกำหนดกลยุทธ์การแสวงหาสารสนเทศการจำแนกสารสนเทศ

๒. Understanding/Assessment/Evaluation คือการตระหนักถึงผลกระทบของสื่อ การรับรู้และเข้าใจกระบวนการของสื่อเข้าใจผู้ผลิตสื่อการเข้าใจเนื้อหาสารสนเทศในแต่ละวัฒนธรรม การวิเคราะห์การสังเคราะห์การอภิปรายและการประเมินคุณค่าเนื้อหาสารสนเทศ

๓. Use/Communicate การใช้ประโยชน์จากสื่อและสารสนเทศที่ต้องการอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ การมีสุนทรียศาสตร์และค่านิยม การเข้าใจกระบวนการผลิตและการสร้างสรรค์การมีส่วนร่วม

นิลุบล รูปหมอก (๒๕๖๑) ศึกษาการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดสุพรรณบุรี: การทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลการวัด ได้แบ่งองค์ประกอบการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศออกเป็น ๓ องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ ๑ การเข้าถึง (Access) หมายถึงความสามารถในการเข้าถึงสื่อและ สารสนเทศ

องค์ประกอบที่ ๒ ความเข้าใจสำคัญ (Critical understanding) หมายถึงความสามารถในการเข้าใจ แยกแยะข้อเท็จจริง และข้อดีข้อเสียของสื่อและสารสนเทศ

องค์ประกอบที่ ๓ การสื่อสาร (Communicate) หมายถึงความสามารถในการสื่อสาร

เพ็ญพักตร์ เทียวสมบูรณ์กิจ (๒๕๕๗) ซึ่งได้ประยุกต์จากแนวคิดความรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ต(Internet literacy) ของ Livingstone (๒๐๐๑) เพื่อวัดความรู้เท่าทันสื่อโทรทัศน์ในยุคที่สื่อโทรทัศน์และสื่ออินเทอร์เน็ตหลอมรวมกัน โดยแบ่งแนวทางการวัดความรู้เท่าทันสื่อโทรทัศน์ออกเป็น ๔ มิติ

๑. มิติความสามารถเชิงวิเคราะห์ (Analytical competence) คือ ความรู้ความเข้าใจในคุณลักษณะต่าง ๆ ของสื่อโทรทัศน์เช่น โครงสร้างพื้นฐาน ระบบและเทคโนโลยีสื่อโทรทัศน์ ตลอดจนการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสื่อโทรทัศน์ซึ่งจะนำไปสู่การใช้สื่อโทรทัศน์อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. มิติความรู้เกี่ยวกับบริบทแวดล้อมของสื่อโทรทัศน์คือ ความเข้าใจในบริบททางด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจและการเมืองที่แวดล้อมการผลิตและบริโภคสารสนเทศและ เนื้อหาต่าง ๆ ในสื่อโทรทัศน์ความเข้าใจดังกล่าวจะทำให้บุคคลสามารถประเมินสื่อโทรทัศน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและรู้เท่าทันข้อดีข้อเสียต่าง ๆ

๓. มิติการทราบถึงสถานะและรายการโทรทัศน์ที่มีคุณภาพและน่าเชื่อถือ คือ ความรู้ความเข้าใจร่วมในหมู่ผู้ชมสื่อโทรทัศน์เกี่ยวกับสถานะและรายการโทรทัศน์ที่ถือเป็นคลาสสิกในบรรดาสื่อโทรทัศน์ทั้งหลาย โดยเฉพาะความเข้าใจว่าทำไมสถานะและรายการโทรทัศน์ดังกล่าวมีความสำคัญน่าเชื่อถือและมีประโยชน์

๔. มิติความสามารถในการผลิตเนื้อหาในสื่อโทรทัศน์ (Production competence) คือ ความสามารถในการผลิตเนื้อหาในสื่อโทรทัศน์ตลอดจนความสามารถในการตีความ บริโภคและเพลิดเพลินกับสื่อโทรทัศน์ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการแสดงออกถึงอัตลักษณ์ของผู้ใช้แต่ละคนผ่านทางการผลิตและสื่อสารเนื้อหาโทรทัศน์

วิสาลักษณ์ สิทธิขุนทด (๒๕๕๑) ศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุของการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียน ม.๓ ในกรุงเทพมหานคร ได้แบ่งตัวชี้วัดความรู้เท่าทันสื่อออกเป็น ๔ ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

๑. ความรู้ความเข้าใจด้านสถาบัน/องค์กรสื่อ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับ สภาพการเป็นเจ้าของสื่อ รู้ถึงบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน เข้าใจในวิธีการทำงานขององค์กรสื่อ รู้ว่าการดำเนินกิจการของสื่อมวลชนส่วนใหญ่เป็นการแสวงหาผลกำไร และเงื่อนไขทางธุรกิจ/ทุน มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของสื่อ

๒. ความรู้ความเข้าใจด้านการผลิตสื่อหมายถึง ความรู้ ความเข้าใจในเทคนิคในการสร้างความจริงของสื่อแต่ละประเภท ตระหนักว่าผลผลิตสื่อเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นอย่างมีโครงสร้างและปรุงแต่งหลายขั้นตอน โดยการคัดสรร กำหนดวิธีการทั้ง คำพูด ภาพ และเสียงเพื่อถ่ายทอด “ความรู้สึกที่เป็นจริง” และให้ “ความรู้สึกที่เป็นธรรมชาติ”

๓. การวิเคราะห์สาร หมายถึง ความเข้าใจถึงใจความสำคัญของสาร เข้าใจ ความหมายทั้งในระดับคำและความหมายระดับประโยคอย่างถูกต้อง สามารถตีความภาษาและ ถอดรหัสสัญลักษณ์ได้ทั้งความหมายตรงและความหมายแฝง เข้าใจจุดประสงค์ของผู้ส่งสารแยกแยะ ข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น

๔. การประเมินสาร หมายถึง สามารถตีความเนื้อสารอย่างเชื่อมโยงกับบริบททางสังคม วัฒนธรรม หรือแนวคิดอุดมการณ์ของสื่อ สามารถระบุ ทัศนคติ ค่านิยมที่มีอยู่ในเนื้อสาร รวมไปถึงสามารถตัดสินคุณค่าที่มีอยู่ในเนื้อสาร คาดคะเนถึงผลลัพธ์หรือสรุปในเชิงตรรกะที่จะเกิดขึ้นจาก การรับสารในระดับบุคคลและระดับสังคม โดยตระหนักว่าสื่อให้ความสำคัญกับการดำเนินชีวิตแบบ บริโภคนิยม และประเมินคุณค่าของบุคคลจากวัตถุซึ่งสอดคล้องกับเศรษฐกิจแบบทุนนิยม

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้องค์ประกอบความรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศทั้งหมด ๒ องค์ประกอบ คือ ๑. ความเข้าใจสื่อเชิงวิพากษ์ คือการเข้าใจ วิเคราะห์ ประเมิน แยกแยะข้อเท็จจริงและข้อดีข้อเสียของสื่อและสารสนเทศ และ ๒ การเลือกช่องทางการสื่อสารผ่านสื่อและสารสนเทศ คือ การพิจารณาเลือกช่องทาง วิธีการสื่อสารหรือการใช้ประโยชน์จากสื่อและสารสนเทศที่ต้องการอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพโดยทราบถึงผลกระทบหรือผลลัพธ์ต่อผู้อื่นอย่างไร

๓. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๓.๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดครั้งแรกของเด็กและเยาวชน

Baker, M. L., Sigmon, J. N., & Nugent, M. E. (๒๐๐๑) ศึกษา Truancy Reduction Keeps Children in School จากการสนับสนุนของ Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention (OJJDP) โดยได้สำรวจสถิติของเยาวชนที่หนีเรียน เพื่อศึกษาสาเหตุและปัจจัยของพฤติกรรมดังกล่าว และเพื่อพัฒนาโปรแกรมในการป้องกันไม่ให้เยาวชนออกจากสถาบันการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ทำให้เยาวชนหนีเรียนมี ๔ ปัจจัยคือ ปัจจัยด้านครอบครัว (เช่น ผู้ปกครองละเลยหน้าที่การดูแล อบรมสั่งสอน) ด้านโรงเรียน (เช่น อคติของครูผู้สอนหรือผู้บริหาร หรือการถูกเพื่อนกลั่นแกล้ง) ด้านเศรษฐกิจ (เช่น ครอบครัวฐานะยากจนจึงไม่สามารถจ่ายค่าเทอม หรือการย้ายถิ่นฐานบ่อยครั้ง) และด้านตัวบุคคล (เช่น ปัญหาด้านสติปัญญา ปัญหาสุขภาพจิต การติดสารเสพติด) ทั้งนี้ OJJDP ได้ทำการวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบของการหนีเรียน ซึ่งพบว่า การหนีเรียนเป็นปัจจัยเสี่ยงที่อาจนำไปสู่การกระทำผิดในคดีหุโทษและคดีร้ายแรงได้ โดยพบว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวค่อนข้างชัดเจนในกลุ่มเด็กผู้ชาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยอื่นๆ ที่เห็นตรงกันว่า การขาดความมุ่งมั่นฝักใฝ่ในการศึกษานับเป็นปัจจัยเสี่ยงของการใช้สารเสพติด การกระทำผิดกฎหมาย การท้องก่อนวัยอันควรและการออกจากโรงเรียนกลางคัน

Fabelo, T., Thompson, M. D., Plotkin, M., Carmichael, D., Marchbanks III, M. P., & Booth, E. A. (๒๐๑๑) ศึกษา Breaking Schools' Rules: A Statewide Study of How School Discipline Relates to Students' Success and Juvenile Justice Involvement โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนที่ลงทะเบียน

เข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ในโรงเรียนรัฐบาลทั่วรัฐเท็กซัส ในระหว่างปี ๒๐๐๐ – ๒๐๐๓ เพื่อติดตามความเปลี่ยนแปลงเป็นระยะเวลา ๘ ปีเป็นอย่างต่ำ โดยคณะผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบประวัติการศึกษากับข้อมูลการถูกดำเนินคดีที่ได้จากฐานข้อมูลยุติธรรมเด็กและเยาวชนอยู่เป็นระยะ พบว่านักเรียนที่เคยมีประสบการณ์ถูกล่วงโทษเพราะทำผิดกฎของโรงเรียนโดยใช้วิธี “พักการเรียนบ่อยครั้งหรือถูกไล่ออก” มีความเสี่ยงมากขึ้นที่จะถูกบังคับให้เข้าชั้นหรือให้ลาออกจากโรงเรียนในช่วงระหว่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ เมื่อเทียบกับเยาวชนที่ไม่เคยข้องเกี่ยวกับฝ่ายวินัยและการปกครองของโรงเรียน นอกจากนี้ นักเรียนที่ถูกพักการเรียนหรือไล่ออกจะมีแนวโน้มสูงขึ้นที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมเด็กและเยาวชน เนื่องจากการกระทำผิดกฎหมายทั้งคดีโทษเบาและคดีร้ายแรง

จากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่ถูกพักการเรียนบ่อยครั้งหรือถูกไล่ออก พบว่า ๓ ใน ๔ ของนักเรียนเหล่านี้เป็นบุคคลที่มีความบกพร่อง เช่น ปัญหาด้านอารมณ์ ปัญหาด้านสติปัญญา และเป็นบุคคลที่ต้องการการศึกษาพิเศษ (special education) ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงสรุปว่าปัญหาเหล่านี้อาจเป็นสาเหตุปัจจัยที่ทำให้เยาวชนแสดงพฤติกรรมต่อต้านกฎระเบียบของโรงเรียน ทำให้ถูกฝ่ายปกครองลงโทษด้วยวิธีเด็ดขาด ซึ่งเป็นการเพิ่มความเสี่ยงให้เยาวชนเข้าไปพัวพันกับการกระทำผิดกฎหมายต่อไป

Hoeben, E.M., Osgood, D.W., Siennick, S.E., & Weerman, F.M. (๒๐๒๐) ศึกษา Hanging out with the wrong crowd? The role of unstructured socializing in adolescents' specialization in delinquency and substance use โดยศึกษาการใช้เวลาอย่างไม่มีระเบียบแบบแผน (Unstructured socializing) กับกลุ่มเพื่อนที่มีความเชี่ยวชาญด้านการกระทำผิดในแต่ละด้าน (specialization) มีผลต่อระดับความเชี่ยวชาญของเยาวชนในการกระทำผิดด้านดังกล่าว รวมถึงระดับการใช้สารเสพติดหรือไม่ โดยใช้ข้อมูลจาก Prosper Peers Project ที่เก็บข้อมูลกลุ่มเยาวชน ๑๑,๑๘๓ คน (อายุ ๑๐ – ๑๗ ปี) จำนวน ๕ ระลอกในการวิเคราะห์ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การใช้เวลาอย่างไม่มีระเบียบแบบแผนกับเพื่อนที่มีพฤติกรรมเล็กน้อยทำลายทรัพย์สินให้เสียหาย ก่อความรุนแรง ตีแม่แอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ หรือใช้สารเสพติด จะเพิ่มความเสี่ยงที่เยาวชนจะมีส่วนร่วมในพฤติกรรมเหล่านั้น โดยพบว่าการใช้เวลากับกลุ่มเพื่อนที่มีความการกระทำผิดด้านใดด้านหนึ่ง จะเพิ่มความเสี่ยงที่เยาวชนจะแสดงพฤติกรรมนั้นมากขึ้น รวมถึงพัฒนาความเชี่ยวชาญในด้านนั้นเช่นกัน ในขณะที่เวลาที่ใช้เวลากับกลุ่มเพื่อนที่มีความเชี่ยวชาญที่หลากหลาย (หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมด้านเดียวกับเยาวชน อีกทั้งแสดงพฤติกรรมอื่นอีกอย่างน้อย ๑ ด้าน) จะเพิ่มจำนวนครั้งที่เยาวชนจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ทำเหมือนกัน แต่ไม่พบความเชื่อมโยงในการลดหรือเพิ่มความเชี่ยวชาญในการกระทำผิดด้านใดๆ ผู้วิจัยจึงสรุปว่า ในบริบทของการใช้เวลาว่างอย่างไม่มีระเบียบแบบแผน กลุ่มเพื่อนที่คบอยู่ในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะกระตุ้น ปลุกปั่นและส่งเสริมให้เยาวชนทำกิจกรรมต่อต้านสังคมที่เพื่อนทำเช่นกัน ส่งผลให้เยาวชนมีความเชี่ยวชาญด้านพฤติกรรมต่อต้านสังคมแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับเพื่อนที่คบในช่วงเวลานั้นของชีวิต

Steketee, M., Marshall, I., Enzman, D., & Killias, M. (๒๐๑๒) ศึกษา The lifestyles of youth and their peers ศึกษากลุ่มตัวอย่างเยาวชนจากประเทศต่างๆ ในแถบยุโรปและลาตินอเมริกา เพื่อเปรียบเทียบการกระทำผิดของเยาวชนในบริบทของประเทศและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ซึ่งหนึ่งในหัวข้อของงานวิจัยคือ การใช้เวลาว่างและการคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมต่อต้านสังคมมีผลอย่างไรกับการมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมทั่วไป และการกระทำผิดกฎหมายแบบเป็นกลุ่ม พบว่าระยะเวลาที่เยาวชนใช้เวลาว่างนอกบ้าน ในสถานที่สาธารณะ ช่วงเวลากลางวันมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมต่อต้านสังคม โดยสถิติเผยให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างใช้เวลาที่อยู่นอกบ้านบ่อยครั้งกับการก่อเหตุกระทำผิดกฎหมาย กล่าวคือ หากเยาวชนชอบออกไปเที่ยวนอกบ้านบ่อยครั้ง ก็มักจะมีแนวโน้มในการกระทำผิดเพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่แสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมในระดับสูง มักจะเป็นคนที่ชอบ

ออกไปเที่ยวข้างนอกตอนกลางคืนบ่อยๆ เช่นกัน นอกจากนี้ก็วิจัยยังพบความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มเพื่อนที่มีพฤติกรรมต่อต้านสังคมและการใช้เวลาว่าง พัฒนาการด้านสังคมในช่วงวัยรุ่นที่เห็นได้ชัดคือ ยิ่งเยาวชนมีอายุมากขึ้น ยิ่งใช้เวลากับครอบครัวน้อยลงและให้เวลากับกลุ่มเพื่อนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบรูปแบบการใช้เวลาแบบเดียวกันในกลุ่มตัวอย่าง ที่สำคัญนักวิจัยพบว่าวัยรุ่นที่ใช้ชีวิตแบบมีเพื่อนเป็นศูนย์กลาง เทียบกลางคืนบ่อยๆ และมักใช้เวลาว่างส่วนใหญ่อยู่กับกลุ่มเพื่อนในสถานที่สาธารณะ มีความเชื่อมโยงกับการแสดงพฤติกรรมที่ผิดกฎหมาย โดยนักวิจัยอธิบายว่า ความต้องการการยอมรับจากเพื่อนและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม สามารถจูงใจให้เยาวชนยอมแพ้อำนาจกดดันในการเข้าร่วมกลุ่มแก๊งที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมหรือให้ทำกิจกรรมที่ไม่ถูกกฎหมาย

พาทิมะห์ ขันธศักดิ์ (๒๕๕๘) ศึกษาสาเหตุการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนและกระบวนการพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ พบว่า สาเหตุการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนสามารถแบ่ง ออกเป็น ๓ ปัจจัย ดังนี้ ๑) ปัจจัยด้านครอบครัว ขาดการทำหน้าที่ดูแล อบรมเลี้ยงดู ปลูกฝังจริยธรรม คุณธรรมให้ถูกต้อง ขาดความรัก การดูแลเอาใจใส่ทั้งในด้านการเรียน ขาดคำปรึกษาที่ดีและคอยแนะนำช่วยเหลือจากพ่อแม่เมื่อมีปัญหา ๒) ปัจจัยด้านสังคม เกิดการเลียนแบบความประพฤติที่ไม่ดีจากบุคคลรอบข้าง เมื่อเด็กและเยาวชนขาดความหนักแน่นทาง จิตใจจึงอาจถูกครอบงำ ชักจูงจากบุคคลรอบข้างได้ง่าย ทำให้เด็กหรือเยาวชนหลงกระทำความผิด ๓) ปัจจัยด้าน ความผิดปกติของร่างกายและจิตใจ เกิดจากความผิดปกติของร่างกายและจิตใจ ขาดความยับยั้งชั่งใจ ไม่สามารถ ควบคุมตนเองได้ เกิดพฤติกรรมที่ไม่ดีและหลงกระทำความผิดจนนำไปสู่การกระทำที่รุนแรงต่อสังคม และคนรอบ ข้าง

สิริลักษณ์ รัตนวิทยากรณ์ (๒๕๕๓) ศึกษาองค์ประกอบของการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดชลบุรี พบว่า การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชนบ้านบึง จังหวัดชลบุรี มีสาเหตุสูงสุดมาจากทำตามเพื่อนคิดเป็นร้อยละ ๓๑.๘๙ รองลงมาได้แก่ อยากรู้/ อยากลอง รู้เท่าไม่ถึงการณ์ การใช้สารเสพติด สภาพครอบครัวไม่อบอุ่น/แตกแยก และ ต้องการความตื่นเต้น/ สนุกสนาน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๐๒, ๑๒.๙๙, ๙.๔๕, ๕.๙๑, และ ๔.๗๒ ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์ องค์ประกอบปัจจัยสำคัญภายในและภายนอก ที่เป็นสาเหตุและองค์ประกอบของการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในสถาน พินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดชลบุรีพบว่า ๑) องค์ประกอบที่เป็นปัจจัยภายในด้านการอบรมเลี้ยงดูของ พ่อแม่หรือผู้ปกครอง พบว่า มี ๑๒ ตัวแปรสำคัญที่เป็นองค์ประกอบของการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนใน สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน คือ ๑.๑) พ่อแม่หรือผู้ปกครองลงโทษ เมื่อกระทำความผิด ๑.๒) พ่อแม่หรือ ผู้ปกครองมักยกย่องความดีของคนอื่นมาเปรียบเทียบกับเด็กและเยาวชน ๑.๓) เมื่อเด็กและเยาวชนทำผิดพลาดพ่อ แม่หรือผู้ปกครองมักไม่ให้โอกาสในการแก้ตัว ๑.๔) พ่อแม่หรือผู้ปกครองไม่เคยชี้แจงเหตุผลก่อนการลงโทษ ๑.๕) พ่อแม่หรือผู้ปกครองให้ความเป็นกันเอง ๑.๖) พ่อแม่หรือผู้ปกครองให้โอกาสท่านเมื่อท่านขอคำปรึกษาแนะนำ ๑.๗) ท่านไม่มีอิสระในการคบเพื่อน ๑.๘) พ่อแม่หรือผู้ปกครองไม่เคยปล่อยให้เด็กและเยาวชนทำอะไรด้วยตนเอง ๑.๙) พ่อแม่หรือผู้ปกครองไม่เคยชมเชยหรือยกย่องเด็กและเยาวชนในขณะที่ทำความดี ๑.๑๐) พ่อแม่หรือผู้ปกครอง ไม่เคยให้คำปรึกษาเด็กและเยาวชนเลย ๑.๑๑) พ่อแม่หรือผู้ปกครองดูแลเอาใจใส่มากเกินไป และ ๑.๑๒) พ่อแม่หรือ ผู้ปกครองมักดักเตือนและควบคุมเกี่ยวกับความประพฤติของท่านอยู่เสมอ ๒) ปัจจัยภายในด้านความสัมพันธ์ของ ครอบครัว พบว่า มี ๒ ตัวแปรสำคัญที่เป็นองค์ประกอบของการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน คือ ๑) คนในครอบครัวโกรธกันมักนั่งเงียบหรือเดินหนีไปโดยใช้อารมณ์รุนแรง และ ๒) คนในครอบครัวของท่านไม่เคยทะเลาะกันเลย ๓) ปัจจัยภายนอกด้านอิทธิพลกลุ่มเพื่อนและการลอกเลียนแบบ จากเพื่อน พบว่า มี ๖ ตัวแปรสำคัญเป็นองค์ประกอบของการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและ

คุ้มครองเด็กและเยาวชน คือ ๓.๑) ขยายบริการทางเพศ ๓.๒) สูบบุหรี่ยา ๓.๓) เล่นการพนัน ๓.๔) ขับรถซิ่ง ๓.๕) ขยายยาเสพติด ๓.๖) ตั้งกลุ่มมั่วสุม/ก่อวุ่น ๔) ปัจจัยภายนอกด้านอิทธิพลของสื่อมวลชน พบว่ามี ๔ ตัวแปรสำคัญที่เป็นองค์ประกอบการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน คือ ๔.๑) อินเทอร์เน็ต ๔.๒) วิทยุ ๔.๓) เกม ๔.๔) หนังสือพิมพ์

เสกสิทธิ์ สวรรณาธิปัติ (๒๕๕๔) ศึกษาการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ยาเสพติด และชีวิตร่างกาย (คดีร้ายแรง) ของเด็กและเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล: การศึกษาวิจัยโดยใช้ทฤษฎีการควบคุมตนเองพบว่า โมเดลองค์ประกอบการควบคุมตนเองสามารถทำนายการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดกับกลุ่มตัวอย่างที่เคยมีประวัติการกระทำผิดได้ไม่สูงมากนัก ในขณะที่สามารถทำนายการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยมีประวัติการกระทำผิดได้มากกว่า ทั้งนี้การควบคุมตนเองสามารถทำนายการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดกับกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่กับครอบครัวได้เพียงเล็กน้อย ในขณะที่สามารถทำนายการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดกับกลุ่มตัวอย่างที่ได้พักอาศัยอยู่กับครอบครัวได้มากกว่า ๒ เท่า แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้พักอาศัยอยู่กับครอบครัวมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้มากกว่ากลุ่มที่พักอาศัยอยู่กับครอบครัว

๓.๒ งานวิจัยเกี่ยวข้องกับการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน

Elena and Juan (๒๐๑๖) ศึกษาปัจจัยเสี่ยงและการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนโดยการวิเคราะห์ Decision Tree โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำภายใน ๒ ปี ที่ถูกตั้งข้อหาในศาลเยาวชนแห่งอัลเมเรีย (สเปน) พบว่า ปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนกระทำผิดซ้ำคือ เพื่อนและคนใกล้ชิดที่มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม, อายุ, ปัญหาภายในโรงเรียน และ ประวัติอาชญากรรมของบุคคลในครอบครัว

Diana R. Clarke (๒๐๑๗) ศึกษาผลกระทบของปัจจัยเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในมุมมองของผู้เชี่ยวชาญด้านกระบวนการยุติธรรม เป็นการศึกษาโดยการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับความคิดเห็นของสาเหตุต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนจากผู้เชี่ยวชาญ ๙ ท่านประกอบด้วย หน่วยงาน ผู้พิพากษา ที่ปรึกษาทางด้านสุขภาพจิตที่อยู่ในฟลอริดา พบว่า ๑) กลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่ามีอิทธิพลของเพื่อนและปัจจัยต่าง ๆ เช่น สิ่งแวดล้อม, ประวัติอาชญากรรม, ประวัติสุขภาพจิต, การใช้สารเสพติดและการละเมิด, การหนีเรียน มีความสัมพันธ์ต่อการกระทำผิดซ้ำ และ ๒) กลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่าความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง (พ่อ แม่) เป็นปัจจัยสำคัญในการลดการกระทำผิดซ้ำในเด็กและเยาวชน ในช่วงอายุ ๑๗-๑๘ ปี

Novak, A., & Fagan, A. (๒๐๒๑) ศึกษา Expanding Research on the School-to-Prison Pipeline: Examining the Relationships between Suspension, Expulsion, and Recidivism among Justice-Involved Youth โดยศึกษาว่าการถูกพักการเรียนและการถูกไล่ออกจากโรงเรียนส่งผลกระทบอย่างไรต่อการกระทำผิดของเยาวชนที่เคยผ่านกระบวนการยุติธรรม รวมถึงศึกษาว่าช่วงอายุที่ถูกพักการเรียนหรือถูกไล่ออกเป็นครั้งแรกมีผลต่อการกระทำผิดอย่างไร โดยสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลจากกลุ่มเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีในระหว่างปี ๒๐๐๐-๒๐๐๓ และถูกพิพากษาให้เข้าร่วมโครงการ Pathways to Desistance Study ณ เมืองฟิลาเดลเฟีย ซึ่งในขณะนั้นมีเยาวชนอายุ ๑๔-๑๘ ปี จำนวน ๑,๓๕๔ คน โดยติดตามกลุ่มตัวอย่างเป็นระยะตลอดเวลา ๗ ปี พบว่าการถูกไล่ออกและการถูกพักการเรียนบ่อยครั้ง (๑๐ ครั้งขึ้นไป) จะเพิ่มความเสี่ยงและระยะเวลาของการกระทำผิดซ้ำในกลุ่มเยาวชนที่เคยผ่านกระบวนการยุติธรรม ซึ่งผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ประสิทธิภาพเชิงลบของการถูกตีตราและการถูกกีดกันที่โรงเรียนอาจเพิ่มผลกระทบความเสียหายอื่น ๆ เช่น ขาดทักษะทางสังคมและการพัฒนาทักษะทางการศึกษา ส่งผลให้เยาวชนยึดติดกับพฤติกรรมต่อต้านสังคม ซึ่งก่อให้เกิดการกระทำผิดซ้ำบ่อยครั้งมาก

ขึ้นและในอัตราที่เร็วขึ้น ผลการวิจัยเรื่องช่วงอายุเผยให้เห็นว่า เยาวชนที่เคยถูกไล่ออกครั้งแรกในช่วงชั้นประถมศึกษา มีความเป็นไปได้น้อยกว่าที่จะกระทำผิดซ้ำเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มเยาวชนที่ถูกไล่ออกครั้งแรกในอายุที่มากขึ้น โดยผู้วิจัยสันนิษฐานว่า คนที่ถูกไล่ออกในช่วงวัยเด็กมักกระทำผิดแบบลหุโทษ จึงมักไม่ค่อยเผชิญอุปสรรคในการกลับเข้าศึกษามากนัก แตกต่างจากคนที่ถูกไล่ออกครั้งแรกในวัยเยาวชน เนื่องจากเยาวชนในช่วงวัยนี้มักมีปัจจัยอื่นๆ เกี่ยวข้องที่เพิ่มอุปสรรคในการกลับเข้าสู่ระบบการศึกษา เช่น ปัญหาความสัมพันธ์ภายในครอบครัว การคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม จึงส่งผลให้เยาวชนเสี่ยงต่อกระทำผิดซ้ำมากขึ้น

ชาญกนิต กฤตยา สุริยะมณีและคณะ(๒๕๕๓) ศึกษาการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินในประเทศไทย แนวทางป้องกันและแก้ไขโดยอาศัยปัจจัยที่เป็นตัวทำนายด้านอาชญาวิทยาพบว่า ตัวแปรส่วนบุคคลเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุด คือสามารถทำนายการกระทำผิดซ้ำได้มากที่สุด รองลงมาคือกลุ่มตัวแปรทางด้านความผูกพันทางสังคม ตัวแปรด้านโอกาสในการกระทำผิด กลุ่มตัวแปรละแวกบ้านหรือชุมชนที่อยู่อาศัย และกลุ่มตัวแปรทางด้านการคบหาสมาคมกับเพื่อนที่เคยกระทำผิด ตามลำดับ และยังพบว่ากลุ่มตัวแปรทางด้านภูมิหลังทางประชากร คือประวัติการกระทำผิดของบิดา มารดานั้นมีอำนาจในการทำนายการกระทำผิดซ้ำได้เช่นกัน

ชื่นจิตร วาณิชสุวรรณ (๒๕๕๔) ศึกษาปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลาพบว่าปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนมี ๓ ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภาวะแห่งจิตใจหรือสภาวะทางอารมณ์ ปัจจัยภายในด้านแรงจูงใจหรือความประพฤติ และปัจจัยภายนอกด้านอิทธิพลจากสื่อมวลชน โดยปัจจัยทั้ง ๓ ปัจจัยสามารถร่วมพยากรณ์กลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำได้ร้อยละ ๕๙.๙

ปิยะณัฐ แยมสรพล (๒๕๕๓) ศึกษาประสบการณ์การกระทำผิดซ้ำของเยาวชนชายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนการศึกษารายกรณีพบว่าการกระทำผิดซ้ำของเยาวชนเป็นความต่อเนื่องของการกระทำผิดครั้งแรก ซึ่งเป็นอิทธิพลหลังจากบริบทชีวิตของพวกเขาผลักดันให้เยาวชนเข้าสู่วิถีชีวิตของการกระทำผิด และความเคยชินกับการอยู่ในวิถีชีวิตดังกล่าวก็มีผลเป็นแรงต้านที่จะมีผลในการขัดขวางเยาวชนไม่ให้ออกจากวิถีชีวิตเดิม ประกอบกับลักษณะวิถีชีวิตของเยาวชนผู้กระทำผิดซ้ำ และการรับรู้ตนเองภายหลังจากการปล่อยตัวของพวกเขาก็เป็นแรงสนับสนุนให้เยาวชนกระทำผิดซ้ำและกลับสู่วิถีเดิม

๓.๓ งานวิจัยเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนและความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์กับพฤติกรรมเบี่ยงเบน

กนิษฐา ไทยกล้า (๒๕๕๙) ศึกษาการติดตามความเคลื่อนไหวด้านอุปสงค์ อุปทาน สารเสพติดบนโลกออนไลน์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ความรู้ สารสนเทศทางด้านสารเสพติดแบบใหม่บนโลกออนไลน์ โดยจำแนกผลการศึกษาได้ดังนี้ ๑) ฐานข้อมูลคำแสลง ชื่อที่ใช้เรียกสารเสพติดต่าง ๆ พบว่า ยาบ้ามีชื่อใช้เรียกมากที่สุด ๙๒ ชื่อ เช่น เบ้ เม็ด เมล็ด รองลงมาคือกัญชา ๗๒ ชื่อ เช่น เป็ด เนื้อ เขียว ยานอนหลับ ยากล่อมประสาท ๕๑ ชื่อ และไอซ์ ๓๗ ชื่อ ตามลำดับ ๒) ผลการติดตามความเคลื่อนไหวของสารเสพติดบนอินเทอร์เน็ต พบว่า สารเสพติดชนิดใด ๆ ที่ ผิดกฎหมาย หรือมีการปราบปรามอย่างเข้มงวด และมีการลงโทษที่รุนแรงจะมีการใช้ ช่องทางการสื่อสารทางโลกออนไลน์น้อยกว่าสารเสพติดที่โทษน้อย อย่างเช่น พืชเสพติด ประเภทกัญชา กระเทียม ยารักษาโรค ที่นำมาใช้แบบผิดวิธี ได้แก่ ยานอนหลับ ยากล่อมประสาท ยาแก้ปวด ยาแก้แพ้ เป็นต้น เมื่อเปรียบเทียบสารเสพติดที่ผิดกฎหมายหรือเป็นกลุ่มที่จัดเป็นยาเสพติดประเภทที่ ๑ และ ๒ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๒ อย่างเช่น ยาบ้า ไอซ์ ยาอี ยาเค เฮโรอีน โคเคน ความเคลื่อนไหวบนโลกออนไลน์ มากกว่าร้อยละ ๘๐ จะเป็นข่าวการจับกุม รองมา คือ เว็บไซต์ที่ให้ความรู้ ลักษณะ ผลกระทบสารเสพติด ซึ่งต่างจากสารเสพติดที่จัดอยู่ในกลุ่ม พืช

เสพติด หรือ วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท อย่างเช่น กัญชา กระเทียม ป๊อบเปอร์ และกลุ่มยารักษาโรคที่มีการนำมาใช้เพื่อความมีเมา เช่น ยาแก้แพ้ ยาแก้ปวด ยาอนอนหลับ และยา กล่อมประสาท สารเสพติดในกลุ่มเหล่านี้มีความเคลื่อนไหวในสื่อสังคมออนไลน์ เว็บไซต์ สำหรับขายของเป็นส่วนใหญ่ และจากการสำรวจครั้งนี้พบว่า ผีบนอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่ มีเพียงข่าวการจับกุม มีเฟซบุ๊กเพียง ๑ เพจ ซึ่งต่างจากกัญชาและกระเทียมที่มีทั้งข่าว เว็บไซต์ให้ความรู้ เว็บไซต์ออนไลน์ และเฟซบุ๊ก

กัณดาภา ศิริวงค์ (๒๕๕๗) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม的开รับสื่อคลิปวิดีโอออนไลน์ที่มีเนื้อหาความรุนแรง ทศนคติ และรูปแบบการเลี้ยงดูของครอบครัวต่อพฤติกรรม的开เลียนแบบของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร พบว่า การเปิดรับสื่อคลิปวิดีโอออนไลน์ที่มีเนื้อหาความรุนแรงกับทศนคติในเรื่องความรุนแรงของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกสามารถอธิบายได้ว่า วัยรุ่นที่มีพฤติกรรม的开รับสื่อคลิปวิดีโอออนไลน์ที่มีเนื้อหาความรุนแรงที่บ่อยครั้ง ระยะเวลาในการรับชม เปิดรับสื่อในจำนวนความถี่มาก จะส่งผลให้มีแนวโน้มการเกิดพฤติกรรม的开เลียนแบบความรุนแรงสูงขึ้นตามไปด้วย ทั้งนี้ยังส่งผลถึงการรับรู้และเกิดทศนคติที่เห็นด้วยต่อโทษของคลิปวิดีโอออนไลน์ที่กำลังเผยแพร่อยู่ในปัจจุบัน และยังพบว่าทศนคติที่มีต่อโทษของคลิปวิดีโอออนไลน์ที่มีเนื้อหาความรุนแรงจะสามารถพยากรณ์พฤติกรรม的开เลียนแบบความรุนแรง

จิราพร เพชรดำ นายไพบูลย์ แยมกสิกร และคณะ (๒๕๕๔) ศึกษาปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการวิจัยครั้งนี้ให้ความหมายของพฤติกรรมเบี่ยงเบนคือ พฤติกรรมที่ผิดปกติไปจากพฤติกรรมของบุคคลส่วนใหญ่หรือความประพฤติที่แตกต่างไปจากบรรทัดฐานของกลุ่มโดยกลุ่มคนในสังคมเห็นว่าผิด พบว่า ปัจจัยเสี่ยงที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมเบี่ยงเบนคือ ปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน เกี่ยวกับมวลชนและสารสนเทศ เกี่ยวกับครอบครัว เกี่ยวกับเศรษฐกิจ เกี่ยวกับชุมชน เกี่ยวกับเพื่อน และเกี่ยวกับตัวเอง ตามลำดับ

ชุดิภรณ์ คำชาย (๒๕๖๒) ศึกษาอิทธิพลของสื่อสังคมออนไลน์ต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเด็กและเยาวชน พบว่าปัจจัยที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมเบี่ยงเบน ได้แก่ แรงดึงดูดให้กระทำผิด ระยะเวลาในการใช้สื่อออนไลน์ แรงขัดขวางภายนอก และความถี่ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ตามลำดับ โดย แรงดึงดูดให้กระทำผิด ระยะเวลาในการใช้สื่อสังคมออนไลน์และความถี่ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์มีความสัมพันธ์ทิศทางบวกกับพฤติกรรมเบี่ยงเบน นั่นคือ เมื่อเด็กและเยาวชนใช้สื่อสังคมออนไลน์บ่อยครั้งต่อวัน มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นระยะเวลานานต่อวัน และมีแรงดึงดูดให้กระทำผิดสูง จะทำให้มีโอกาสเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนสูงตามไปด้วย

ทักษิยา ทองจิตต์ (๒๕๕๓) ศึกษาอิทธิพลของสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง ต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ๑) การเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหารุนแรงของเยาวชน ๒) พฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชน ๓) สื่อที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเยาวชน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง ๑๔-๑๘ ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ ๔ ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ลักษณะครอบครัวมีทั้งอยู่กับพ่อแม่ ครอบครัวแตกแยก และอยู่คนเดียวตามลำพัง ส่วนใหญ่จะรวมกลุ่มทำกิจกรรมกับเพื่อน มีฐานความผิดที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงของเยาวชน ได้แก่ ฐานความผิดเกี่ยวกับลักทรัพย์ ฐานความผิดเกี่ยวกับการทำร้ายชีวิตและร่างกาย และฐานความผิดเกี่ยวกับเพศ มีพฤติกรรม的开รับสื่อที่มีเนื้อหารุนแรงจากสื่อมวลชนได้แก่ ภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ เกม และสื่อบุคคล ได้แก่ เพื่อน และสมาชิกในครอบครัว เนื้อหาการเปิดรับสื่อส่วนใหญ่จะเป็นประเภทการต่อสู้ การใช้กำลัง ขวาวอาชญากรรม ฆาตกรรม เหตุผลที่เปิดรับได้แก่ เพื่อความผ่อนคลาย การตอบสนองความอยากรู้อยากเห็น และการเข้ากลุ่มเพื่อน โดยเพื่อนจะเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การเปิดรับสื่อและสารที่มีเนื้อหารุนแรง และสื่อที่มีอิทธิพลต่อความก้าวร้าวของเยาวชนในชั้นรับรู้ ชั้นสนใจ ชั้นประเมิน ได้แก่ สื่อบุคคล คือ เพื่อน และในชั้น

ตัดสินใจมีอิทธิพลมาจากตนเอง เนื้อหาของสื่อที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเยาวชนพบว่า ในขั้นรับรู้ คือ เนื้อหาเกี่ยวกับการฆาตกรรม การก่ออาชญากรรม การต่อสู้ระหว่างกลุ่ม และการกระทำทางเพศ ส่วนขั้นสนใจ มีเนื้อหาของสื่อ คือ วิธีการในการฆาตกรรม การก่ออาชญากรรม และวิธีการต่อสู้ อาวุธที่ใช้ในการต่อสู้ รูปแบบของการกระทำทางเพศ ส่วนขั้นประเมิน มีเนื้อหาของสื่อ คือ ค่านิยมของกลุ่มเพื่อนในเรื่องของความรุนแรง ก้าวร้าว การกระทำทางเพศของเพื่อนภายในกลุ่ม และการปลุกฝังความรุนแรงจากครอบครัว ส่วนขั้นตัดสินใจ มีเนื้อหาของสื่อ คือ การชักชวนจากเพื่อนในกลุ่ม และแรงขับภายในของตนเอง วิธีการนำเสนอของสื่อที่มีผลต่อความก้าวร้าวของเยาวชน พบว่าในขั้นรับรู้ คือ ภาพข่าว และเรื่องราวการฆาตกรรม การนำเสนอภาพความก้าวร้าว รุนแรง และภาพการกระทำทางเพศ ขั้นสนใจ คือ เพื่อนชักชวนให้ดูสื่อที่มีเนื้อหารุนแรงและก้าวร้าวจนเกิดอารมณ์ความรู้สึกที่ก้าวร้าวและรุนแรงภายในกลุ่ม และนำไปสู่การแสดงออกถึงพฤติกรรมร่วมของกลุ่ม ขั้นประเมินทางเลือก คือ การแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง และการกระทำทางเพศ โดยเพื่อนภายในกลุ่ม และขั้นตัดสินใจคือการกระตุ้นให้ทำด้วยการยุยงส่งเสริม หรือชักชวนจากเพื่อนภายในกลุ่ม และแรงกระตุ้นจากเหตุการณ์ รวมทั้งแรงเสริมจากสภาพแวดล้อม ขณะลงมือกระทำ เช่นการด่าทอ และทำร้ายจากฝ่ายตรงข้าม

นิติ กาญจนวนิชย์ (๒๕๕๕) ศึกษาผลกระทบทางความคิดและพฤติกรรมจากการใช้สื่อทางเพศของเยาวชน ผู้กระทำผิดทางเพศบ้านเมตตาและบ้านกรุณา การวิจัยนี้มุ่งศึกษาเหตุผลในการใช้สื่อทางเพศของเยาวชนไทยที่กระทำผิดทางเพศ การตอบสนองของเยาวชนต่อการใช้เรื่องเพศในสื่อ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างการใช้สื่อทางเพศกับปัจจัยทางสังคม และจิตวิทยาที่มีต่อความคิด และพฤติกรรมทางเพศของเยาวชน พบว่าปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดอาชญากรรมทางเพศในหมู่เยาวชน ประการแรกคือ สื่อที่นำเสนอเรื่องเพศต่าง ๆ ทั้งสื่อกระแสหลัก และสื่อลามกจากการวิเคราะห์ตามทฤษฎีการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ ผู้วิจัยพบว่า เยาวชนผู้กระทำผิดทางเพศนั้นมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันในการเปิดรับข่าวสารที่สื่อมวลชนนำเสนอ โดยใช้สื่อเพื่อหลีกเลี่ยงหนีจากโลกความเป็นจริง และคลายเครียดเป็นอันดับแรก ในแง่ของผลกระทบจากการใช้สื่อทางเพศของเยาวชน สรุปได้ดังนี้ สื่อกระแสหลักกระตุ้นอารมณ์ทางเพศน้อยกว่าสื่อลามกที่ผิดกฎหมาย ซึ่งเยาวชนเปิดรับสื่อลามกได้ทางอินเทอร์เน็ตมากที่สุด สื่อเหล่านี้ทำให้เยาวชนเกิดจินตภาพเก็บไว้ในความทรงจำ โดยสามารถนำไปใช้ตอบสนองความต้องการทางเพศในแต่ละช่วงเวลา สร้างการเรียนรู้ทางเพศกับเยาวชนทั้งที่เป็นประโยชน์และที่เป็นโทษ และการจัดตั้งของรายการทางโทรทัศน์ไม่ได้ช่วยป้องกันเด็ก และเยาวชนจากสื่อที่มีเนื้อหาไม่เหมาะสม นอกจากนี้การใช้สื่อทางเพศของเยาวชนยังมีปฏิสัมพันธ์กับปัจจัยทางสังคม เช่น ครอบครัว เพื่อน โรงเรียน ศาสนา สุรา และยาเสพติด และปัจจัยทางจิตวิทยา คือ มุมมองเสรีต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ซึ่งส่งผลให้เยาวชนไทยส่วนหนึ่งกระทำผิดทางเพศ

ภัทรวดี แก้วเทศ (๒๕๕๘) ศึกษาความคิดเห็นต่อความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาเนื้อหาความรุนแรงบนสื่อออนไลน์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปิดรับ การเรียนรู้ความรุนแรงเชิงวัฒนธรรม และความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาความรุนแรงบนสื่อออนไลน์ โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ พบว่ากระบวนการเรียนรู้ทางสังคมได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากในสังคมโลกาภิวัตน์ การเรียนรู้ทางอ้อมได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ สื่อออนไลน์เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรุนแรงได้อย่างไร้ขอบเขตและพบว่าพฤติกรรมเปิดรับเนื้อหาความรุนแรงส่งผลทั้งต่อการเรียนรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับความรุนแรงบนสื่อออนไลน์ อาจทำให้เด็กมีความคุ้นชินกับความรุนแรง

มานิช ขาบรา (๒๕๕๐) ศึกษาการจัดการตัวตนในโลกเสมือนจริงกับโลกที่เป็นจริง กรณีศึกษาวัยรุ่นติดเกมออนไลน์ โดยมุ่งเน้นการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการตัวตนในโลกเสมือนจริงที่เราเรียกว่า เกมออนไลน์กับโลกความเป็นจริงว่ากรณีศึกษามีการจัดการตัวตนอย่างไรเมื่อถูกครอบงำของเกมออนไลน์ และรูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยแบบกรณีศึกษาโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก พร้อมกับการสังเกตควบคุมไปด้วย พบว่ากรณีศึกษาไม่

สามารถจัดการตัวตนในโลกความเป็นจริงได้ แต่กลับเอาการจัดการในโลกเสมือนจริงมาใช้แทน เช่น การคิดว่าตนเองได้รับการยอมรับในความสามารถในเกมออนไลน์ แต่โลกความเป็นจริงไม่มีเพื่อนหรือมีคนที่ยักเพียงไม่กี่คน หรือประสบความสำเร็จในการชนะเกมออนไลน์แต่ความเป็นจริงการเรียนได้ F และเพื่อน ๆ รุ่นเดียวกันจบการศึกษาไปหมดแล้ว รวมทั้งพฤติกรรมที่ไม่คาดคิดที่เกิดจากการจัดการตัวตนในเกมออนไลน์สามารถพยากรณ์โลกความเป็นจริงนั้นคือ กรณีศึกษาเป็นนักศึกษาที่เรียบร้อย และเป็นคนดี กลับกลายเป็นคนที่มีนิสัยชอบขโมยของเกิดขึ้น

รุ่งรวี รัตนดำรงอักษร (๒๕๔๐) ศึกษาภูมิหลังทางครอบครัว กระบวนการสังคมกรรม และการเปิดรับรายการโทรทัศน์ประเภทสารคดีเชิงสืบสวน ของเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึกกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๔๐ คน ที่เป็นเด็กและเยาวชนที่อยู่ในบ้านเมตตา บ้านกรุณา บ้านมูทิตา และบ้านปรานี ผลการศึกษาพบว่า ๑. เด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนส่วนมากมีภูมิหลังทางครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ เช่น บิดามารดาแยกทางกัน บิดามารดาหรือคนใดคนหนึ่งเสียชีวิต บิดามีภรรยาหลายคน และการที่ไม่ได้อาศัยอยู่กับบิดามารดา เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนส่วนมากมาจากครอบครัวที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ ๒. เด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนส่วนมากมาจากครอบครัวที่มีสมาชิกในครอบครัวมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน (ร้อยละ ๙๒.๕) เช่น เล่นการพนัน ดื่มสุรา เสพยาเสพติด การทะเลาะวิวาท และกระทำผิดกฎหมาย รองลงมาเป็นครอบครัวที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย (ร้อยละ ๕๒.๕) และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุมที่ลงโทษทางกาย (ร้อยละ ๔๐) ตามลำดับ ๓. การศึกษาการเปิดรับและแรงจูงใจในการเปิดรับรายการโทรทัศน์ พบว่า เด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนเปิดรับรายการละคร มากที่สุด รองลงมาเป็นรายการวไรตี้ ทอล์คโชว์ และรายการเกมส์โชว์ ตามลำดับ

สิริภิญญา อินทรประเสริฐ (๒๕๕๖) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลของสื่อกับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานครพบว่าสื่อที่กลุ่มตัวอย่างทุกคนเข้าถึงและใช้ประโยชน์อันดับแรกคือโทรทัศน์ รองลงมาคืออินเทอร์เน็ต และภาพยนตร์ เวลาที่เข้าชมสื่อแต่ละประเภทในหนึ่งวัน พบว่าสื่อที่มีการเข้าชมมากได้แก่ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ เกมคอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์เคลื่อนที่ ความรุนแรงที่อยู่ในสื่อด้านภาพและเสียง อันดับแรกคือภาพยนตร์รองลงมาคือโทรทัศน์และอินเทอร์เน็ต ความรุนแรงที่อยู่ในสื่อด้านเนื้อหา อันดับแรกคือโทรทัศน์รองลงมาคือภาพยนตร์และหนังสือพิมพ์ และพบว่าอิทธิพลของสื่อ ปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กและเยาวชน ปัจจัยแวดล้อมด้านสื่อของเด็กและเยาวชน และสถานการณ์ในชุมชน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและเยาวชน

สิริวรรณ ปัญญาภาศ (๒๕๕๑) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรุนแรงในสื่อเกมออนไลน์กับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กวัยรุ่นตอนปลายในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าความรุนแรงในสื่อเกมออนไลน์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กวัยรุ่นตอนปลายในจังหวัดเชียงใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ส่วนประเภทของเกมแนวภาษาหรือสวมบทบาทของตัวละครและเกมประเภทการยิงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กวัยรุ่นตอนปลายในจังหวัดเชียงใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ ความสัมพันธ์ระหว่างการเล่นเกมออนไลน์ประเภทผจญภัย เกมประเภทต่อสู้ และเกมประเภทการวางแผนรบมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กวัยรุ่นตอนปลายในจังหวัดเชียงใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยระยะเวลาในการเล่นเกมนออนไลน์เฉลี่ยต่อครั้งมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กวัยรุ่นตอนปลายในจังหวัดเชียงใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ และความถี่ในการเล่นเกมนออนไลน์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กวัยรุ่นตอนปลายในจังหวัดเชียงใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

อมรรัตน์ วงศ์โสภ (๒๕๕๘) ศึกษาพฤติกรรมการใช้และผลกระทบของสื่อสังคมออนไลน์ประเภทเฟซบุ๊กต่อการดำเนินชีวิตของนักศึกษา กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมและผลกระทบของการใช้สื่อสังคมออนไลน์ประเภทเฟซบุ๊กต่อการดำเนินชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย เป็น การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods research) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย จำนวน ๓๘๖ คน ได้มาโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ผลกระทบจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ประเภทเฟซบุ๊กต่อนักศึกษาเรียงตามลำดับคือ ด้านสุขภาพ ด้านการดำเนินชีวิตประจำวันและด้าน การศึกษาตามลำดับ โดยผลกระทบด้านสุขภาพพบว่ามีอาการปวดตา ปวดศีรษะ เมื่อยมือ ปวดไหล่ เวลาลำบากนาน ๆ ผลกระทบด้านการดำเนินชีวิตประจำวัน พบว่านักศึกษาเลือกใช้งานเฟซบุ๊กมากกว่าทำกิจกรรมอื่นในช่วงเวลาว่าง ทำให้ทำกิจกรรมอื่นน้อยลง มีโลกส่วนตัวสูง คุยกับคนในครอบครัวน้อยลง คนรอบข้างรู้สึกหงุดหงิด หวาดระแวง และเกิดการทะเลาะกันเนื่องจากความคิดเห็นไม่ตรงกัน และผลกระทบ ด้านการศึกษา พบว่านักศึกษาทำการบ้าน และงานที่รับมอบหมายต่าง ๆ เสรีจ๋า เนื่องจากใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับการใช้งานเฟซบุ๊ก ผลกระทบที่ตามมาพบว่า นักศึกษาไม่ส่งงาน ส่งงานช้า ขาดสมาธิในการเรียน เกรดตกในบางรายวิชา ขาดสมาธิในการทำงานและการอ่าน หนังสือสอบ ขาดเรียน ใช้ภาษาไม่ถูกต้องใช้คำแสลงในยุคสมัยใหม่ และสะกดคำไม่ถูกต้องตามหลักภาษา

๓.๔ งานวิจัยเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ

Lim and Yin (๒๐๑๐) ศึกษาความตระหนักรู้และความมั่นใจในทักษะการรู้เท่าทันสื่อของเยาวชนสิงคโปร์ พบว่าเยาวชนสิงคโปร์มีทักษะการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศบนพื้นฐานของ UNESCO ใน ๕ ประเด็นหลัก คือ ทักษะการเข้าถึงและการเลือกสื่อ มีการใช้งานเครื่องมือสืบค้นทางอินเทอร์เน็ตได้ดีกว่าเมื่อเทียบกับ OPAC ใน ห้องสมุด สำหรับการสืบค้น พวกเขาใช้ทักษะการค้นหาและการเข้าถึงการแสวงหาและดาวน์โหลดวิดีโอเพลงเพื่อ ความบันเทิงและใช้เป็นสื่อในชั้นเรียน มีทักษะการอ่านสื่ออย่างมีวิจารณญาณ มีความสามารถในการตีกรอบ ความหมายให้เข้าใจถึงบริบทของสื่อ แต่พวกเขายังขาดทักษะการตั้งคำถามในการประเมินค่าสื่อ ผลการวิจัยระบุว่า Google เป็นเครื่องมือในการค้นหาแต่ไม่ได้ให้ทักษะการวิเคราะห์ในการประเมินข้อมูลที่พบในเว็บ ด้านการจัดสรร และ การมีส่วนร่วม พบว่าพวกเขาจะมั่งคั่งกับเนื้อหาที่แบ่งปันกันทางออนไลน์ พวกเขาให้ความสำคัญกับการ รักษาความปลอดภัย ความเป็นส่วนตัว การเคารพสิทธิและทรัพย์สินทางปัญญา ด้านการรับรู้ความสามารถของ ตนเองพบว่ามีความเชื่อมั่นของการรู้เท่าทันสื่อ มีความเชื่อมั่นในการใช้เทคโนโลยีระดับปานกลาง พยายามใช้ และเลือกสิ่งประดิษฐ์ไฮเทคทางด้านเทคนิคที่เหมาะสม มีการรับรู้ความสามารถการรู้เท่าทันสื่อด้วยตนเองอยู่ใน ระดับสูงระหว่าง ๖๕%-๘๒% ในการเรียนรู้วิธีการใช้สิ่งประดิษฐ์ไฮเทค อินเทอร์เน็ต และการผลิตสื่อ พวกเขา สามารถควบคุมตนเองในการเล่นออนไลน์ มีความมั่นใจในการต่อต้านแรงกดดันจากเพื่อนที่ให้พวกเขาทำสิ่งที่ไม่มี เหตุผลมากกว่าร้อยละ ๖๐ แต่พวกเขามีความเชื่อมั่นต่ำที่จะแสดงความคิดเห็นของพวกเขากับผู้ใช้ออนไลน์อื่น ๆ ที่ ไม่เห็นด้วยกับพวกเขา

Livingstone & Bober (๒๐๐๒) ศึกษาความรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตของเยาวชน พบว่าปัจจัยที่สามารถ พยากรณ์ความรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตของเยาวชน ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์การใช้และสถานภาพเศรษฐกิจ สังคม นอกจากนี้ทักษะในการใช้อินเทอร์เน็ตส่งผลโดยตรงต่อการใช้อินเทอร์เน็ตและการเปิดรับความเสี่ยงบน อินเทอร์เน็ต โดยใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตสูงมีแนวโน้มที่จะเปิดรับความเสี่ยงสูงด้วยซึ่งเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงได้ ยาก ดังนั้นการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างมีประสิทธิภาพของเยาวชนจึงควรเป็นการหาจุดสมดุลระหว่างการใช้อินเทอร์เน็ต และการเปิดรับความเสี่ยง

จินดารัตน์ บวรบริหาร (๒๕๔๘) ศึกษาความรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ต การประเมินความเสี่ยงและพฤติกรรม การป้องกันตัวเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับต่ำ ทำให้มีความเสี่ยงต่อการใช้อินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับสูง และมีพฤติกรรม การป้องกันตัวเองอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสาม พบว่า ความรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตไม่มีความสัมพันธ์กับการประเมินความเสี่ยงบนอินเทอร์เน็ต ในขณะที่ความรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์ในทางลบกับพฤติกรรม การป้องกันตัวอย่างมีนัยสำคัญ

จุฑารัตน์ สมจริง (๒๕๕๗) ศึกษาการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเยาวชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงในจังหวัดตรัง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรม การเปิดรับสื่อและสารสนเทศจากที่พักอาศัยทุกวัน เฉลี่ยวันละ ๓-๔ ชั่วโมง ในช่วงเวลา ๒๐-๒๒ น. กลุ่มตัวอย่างมีระดับทักษะการรู้เท่าทันสื่อในระดับ ๑ จาก ๔ ระดับ และมีทักษะการรู้สารสนเทศในระดับต่ำ และพบว่าระดับทักษะการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศมีความสัมพันธ์เชิงลบกับพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเยาวชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงในจังหวัดตรัง คือ เมื่อมีทักษะการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศระดับต่ำ จะส่งผลให้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนในระดับมาก

ทัศนีย์ ประธาน (๒๕๖๑) ศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์และจิตลักษณะที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ ด้วยการนำตนเองของเยาวชน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้พบว่า ความคิดต่อสื่อสังคมออนไลน์ จิตลักษณะและการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เลอพร ศุภสร (๒๕๖๒) ศึกษาการเปิดรับข่าวอาชญากรรมของเด็กและเยาวชนศึกษากรณีเฉพาะกรณีสถาน พิณิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานีพบว่าเยาวชนที่อายุต่ำกว่า ๑๐ ปี คิดว่าข่าวอาชญากรรมทำให้เกิดเรียนรู้เทคนิควิธีการอาชญากรรมรูปแบบต่าง ๆ มากกว่าเยาวชนอายุตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป ส่วนเยาวชนที่กระทำผิดคดีพิกอาวุธปืนโดยไม่ได้รับอนุญาต และคดีลักทรัพย์ คิดว่าข่าวอาชญากรรมมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และ เลียนแบบการกระทำผิด

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นหลัก และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อนำข้อมูลเข้าและยืนยันข้อมูล โดยมีวัตถุประสงค์หลายประการ ได้แก่ ๑) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีนัยสำคัญอธิบายพฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดกฎหมายอาญาจากข้อมูลสารสนเทศของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และจากข้อมูลบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ปฐมภูมิจำนวนมาก เพื่อนำไปพัฒนาแบบจำลองพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ ๒) เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้เครือข่ายออนไลน์ของเยาวชนทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ๓) เพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาโปรแกรมบำบัดแก้ไขฟื้นฟู เพื่อลดจำนวนเยาวชนกระทำผิดซ้ำ รวมถึงพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายในการควบคุมและยับยั้งพฤติกรรมเสี่ยงของเยาวชน โดยมีการดำเนินการศึกษาวิจัยดังนี้

๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๑.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ

๑) เด็กและเยาวชนกระทำผิดครั้งแรกและมีฐานข้อมูลความเสี่ยงและความจำเป็นในระบบสารสนเทศจำนวนมาก (Big Data) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๓ จำนวน ๑๔๘,๔๗๕ ข้อมูล และมีข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์จำนวน ๑๔๒,๓๗๗ ข้อมูล

๒) เด็กและเยาวชนกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) และมีฐานข้อมูลความเสี่ยงและความจำเป็นในระบบสารสนเทศจำนวนมาก (Big Data) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และมีข้อมูลครบถ้วน ตั้งแต่ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๓ จำนวน ๔,๕๘๔ ข้อมูล โดยมีข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์จำนวน ๒,๑๑๙ ข้อมูล (จากการสำรวจพบว่า เด็กและเยาวชนกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ที่ได้รับการปล่อยตัวในปี ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙ ไม่มีฐานข้อมูลความเสี่ยงและความจำเป็นในระบบสารสนเทศจำนวนมาก (Big Data) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และข้อมูลความเสี่ยงและความจำเป็นบางส่วนในระบบสารสนเทศฯ ไม่ครบถ้วน)

๓) เด็กและเยาวชนกระทำผิดครั้งแรก และมีฐานข้อมูลความเสี่ยงและความจำเป็น (R&N) FCBT และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) และกระจายตัวตามภูมิภาค โดยจัดกลุ่มตามเกณฑ์การแบ่งภูมิภาคแบบ ๔ ภูมิภาค ซึ่งแบ่งตามหลักการบริหารและสถิติด้านภูมิศาสตร์ และวิธีคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) และสุ่มกลุ่มตัวอย่าง แบบโควตา(Quota Sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่าง ๒๐๐ คน จึงคำนวณตามสัดส่วนในแต่ละกลุ่มของประชากร

ตาราง ๓.๑ แสดงจำนวนการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรก

ภูมิภาค	ผลการสุ่มตัวอย่าง		
	ชื่อศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน	จำนวนประชากรกระทำผิดครั้งแรก	จำนวนกลุ่มตัวอย่างกระทำผิดครั้งแรก
ภาคเหนือ	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๗ จ.เชียงใหม่	๒๕๒ คน	๔๔ คน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๔ จ.ขอนแก่น	๔๒๓ คน	๗๔ คน
ภาคกลาง	และศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา	๖๘ คน	๑๒ คน
	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงชายบ้านอุเบกขา	๓๙ คน	๗ คน
	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตา	๔๙ คน	๙ คน
ภาคใต้	ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๘ จ.สุราษฎร์ธานี	๓๑๙ คน	๕๐ คน
รวม		๑,๑๕๐ คน	๒๐๐ คน

๔) เด็กและเยาวชนกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) และมีฐานข้อมูลความเสี่ยงและความจำเป็น (R&N) FCBT และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ จำนวน ๑๘๔ คน ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกเฉพาะศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนที่มีเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ และสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบบโควตา(Quota Sampling) โดยกำหนดโควตาไว้ว่าต้องได้กลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า ๙๐% ของประชากรเป้าหมายของแต่ละแห่ง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง ๓.๒ แสดงจำนวนการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ

ผลการสุ่มตัวอย่าง		
ชื่อศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน	จำนวนประชากรกระทำผิดซ้ำ	จำนวนกลุ่มตัวอย่างกระทำผิดซ้ำ
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา	๖๐ คน	๕๔ คน
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตา	๔ คน	๔ คน
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนสตรีรินทร์	๑๑ คน	๑๐ คน
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านอุเบกขา	๒๕ คน	๒๓ คน
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านบึง	๕ คน	๕ คน
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนพระนครศรีอยุธยา	๓ คน	๓ คน
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนจังหวัดพังงา	๑๒ คน	๑๑ คน
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๑ ระยอง	๕ คน	๕ คน
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๒ ราชบุรี	๑๐ คน	๙ คน
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๓ นครราชสีมา	๙ คน	๘ คน
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๔ ขอนแก่น	๑๕ คน	๑๔ คน
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๕ อุบลราชธานี	๒๖ คน	๒๓ คน
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๖ นครสวรรค์	๔ คน	๔ คน
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๗ เชียงใหม่	๒๖ คน	๒๓ คน
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๘ สุราษฎร์ธานี	๙ คน	๘ คน
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๙ สงขลา	๘ คน	๗ คน

ผลการสุ่มตัวอย่าง		
ชื่อศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน	จำนวนประชากรกระทำผิดซ้ำ	จำนวนกลุ่มตัวอย่างกระทำผิดซ้ำ
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๑๑ ลพบุรี	๔ คน	๔ คน
รวม	๒๓๖ คน	๒๑๒ คน

๕) เด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ที่ยินยอมให้ชื่อ Facebook Account จำนวน ๔๖ คน และสามารถเข้าไปค้นหาข้อมูลใน Facebook Account ได้จริงจำนวน ๒๓ คน

๓.๑.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ

๑) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำที่อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ๔ แห่ง เนื่องจากเป็นศูนย์ฝึกฯ ที่มีความเฉพาะ ดังนี้ ๑. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านอุเบกขา เป็นศูนย์ฝึกฯ ที่รับเด็กและเยาวชนชายกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำที่มีพฤติกรรมยากแก่การดูแล ๒. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี เป็นศูนย์ฝึกฯ แห่งเดียวที่รับเฉพาะเด็กและเยาวชนหญิง ๓. สำหรับศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตา เป็นศูนย์ฝึกฯ ที่รับเด็กและเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี ๔. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านสิรินธรเป็นศูนย์ฝึกฯ ที่ฝึกวิชาชีพให้เด็กและเยาวชนโดยเฉพาะ ซึ่งทั้ง ๔ ศูนย์ฝึกฯ รับเด็กจากทั่วประเทศ รวมจำนวนทั้งสิ้น ๘๐ คน

ตาราง ๓.๓ แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรก และเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำเพื่อวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

จำนวนกลุ่มเป้าหมาย		
ชื่อศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน	จำนวนกลุ่มเป้าหมาย	
	ผิดครั้งแรก	ผิดซ้ำ
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุทิตา	๘ คน	๑๒ คน
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี	๑๓ คน	-
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านสิรินธร	๒๐ คน	-
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านอุเบกขา	-	๒๗ คน
รวม	๔๑ คน	๓๙ คน

๒) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าหน้าที่ในในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ๔ แห่ง ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนแบบเจาะจง (Purposive sampling) เพื่อนำข้อมูลที่ได้นั้นมาใช้ในการวิจัยในเชิงปริมาณ จำนวน ๔๐ ท่าน ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพ (พ่อบ้าน/แม่บ้าน) นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพ(ครู) และพยาบาลวิชาชีพ ซึ่ง ๕ วิชาชีพนี้เป็นเจ้าหน้าที่ที่ดูแลใกล้ชิดเด็กและเยาวชนในด้านการแก้ไขบำบัดฟื้นฟู การดูแลเรื่อง กินอยู่หลับนอน และสุขภาพ โดยการเลือกเจ้าหน้าที่วิชาชีพละ ๑ คน เนื่องจากคำนึงถึงการไม่กระทบการทำงานกับเด็กและเยาวชนในสถานควบคุม

ตาราง ๓.๔ แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าหน้าที่ในศูนย์ฝึกฯ เพื่อวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

ชื่อศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน	นักจิตวิทยา	นักสังคม สงเคราะห์	นักวิชาการ อบรมและ ฝึกวิชาชีพ (ครู)	นักวิชาการ อบรมและ ฝึกวิชาชีพ (พ่อบ้าน/ แม่บ้าน)	พยาบาล วิชาชีพ
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๗ จ.เชียงใหม่	๑ คน	๑ คน	๑ คน	๑ คน	๑ คน
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๔ จ.ขอนแก่น	๑ คน	๑ คน	๑ คน	๑ คน	๑ คน
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๘ จ.สุราษฎร์ ธานี	๑ คน	๑ คน	๑ คน	๑ คน	๑ คน
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุกดา	๑ คน	๑ คน	๑ คน	๑ คน	๑ คน
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี	๑ คน	๑ คน	๑ คน	๑ คน	๑ คน
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านสิรินธร	๑ คน	๑ คน	๑ คน	๑ คน	๑ คน
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านอุเบกขา	๑ คน	๑ คน	๑ คน	๑ คน	๑ คน
ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรุณา	๑ คน	๑ คน	๑ คน	๑ คน	๑ คน
รวม	๘ คน	๘ คน	๘ คน	๘ คน	๘ คน

๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การรู้ทันสื่อและสารสนเทศ และพฤติกรรมเบี่ยงเบนจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งประกอบด้วย แบบสอบถามและแบบสนทนากลุ่ม (Focus Group) กรณีแบบสอบถามนั้น จะแยกออกเป็น ส่วน ๆ ตามตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้

๓.๒.๑ แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ประกอบด้วย

๑) แบบวัดพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีลักษณะข้อคำถามแบบมาตราประเมินค่า ๖ ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย และมีสอบถามเป็นลักษณะข้อคำถามแบบเลือกตอบ โดยแบ่งออกเป็น ๖ ด้าน ประกอบด้วย ๑) การเลียนแบบสื่อสังคมออนไลน์ ๒) เนื้อหาของสื่อสังคมออนไลน์ ๓) ช่องทางการเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ ๔) ความถี่ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ๕) ช่วงเวลาที่เข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์ ๖) วัตถุประสงค์ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ โดยมีข้อคำถามแบบมาตราประเมินค่าจำนวน ๑๒ ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์

คำตอบ	คะแนน
จริงที่สุด	ให้ ๖
จริง	ให้ ๕
ค่อนข้างจริง	ให้ ๔
ค่อนข้างไม่จริง	ให้ ๓
ไม่จริง	ให้ ๒
ไม่จริงเลย	ให้ ๑

เกณฑ์การแปลผลคะแนนเฉลี่ยแบบสอบถามพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์

เกณฑ์การแปลผลคะแนนเฉลี่ยแบบสอบถามพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์มีเกณฑ์เพื่ออธิบายพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งเป็น ๓ ระดับ โดยพิจารณาตามเกณฑ์การคำนวณความกว้างของอันตรภาคชั้น ดังนี้ (Best, ๑๙๘๑, pp.๒๐๔-๒๐๘)

คะแนนเฉลี่ย ๑.๐๐-๒.๖๖ หมายถึง ระดับต่ำ

คะแนนเฉลี่ย ๒.๖๗-๔.๓๓ หมายถึง ระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย ๔.๓๔-๖.๐๐ หมายถึง ระดับสูง

๒) แบบประเมินการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ แบบวัดที่ดัดแปลงจากแบบวัดนิลุบล รูปหมอก มีลักษณะข้อคำถามแบบมาตราประเมินค่า ๖ ระดับได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย โดยแบ่งออกเป็น ๒ ด้านประกอบด้วย ๑) ความเข้าใจสื่อเชิงวิพากษ์ ๒) การเลือกช่องทางการสื่อสารผ่านสื่อและสารสนเทศ โดยมีข้อคำถาม ๑๔ ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ

คำตอบ	ให้	คะแนน
จริงที่สุด	ให้	๖
จริง	ให้	๕
ค่อนข้างจริง	ให้	๔
ค่อนข้างไม่จริง	ให้	๓
ไม่จริง	ให้	๒
ไม่จริงเลย	ให้	๑

เกณฑ์การแปลผลคะแนนเฉลี่ยแบบประเมินการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ

เกณฑ์การแปลผลคะแนนเฉลี่ยแบบประเมินการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศมีเกณฑ์เพื่ออธิบายระดับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งเป็น ๓ ระดับ โดยพิจารณาตามเกณฑ์การคำนวณความกว้างของอันตรภาคชั้น ดังนี้ (Best, ๑๙๘๑, pp.๒๐๔-๒๐๘)

คะแนนเฉลี่ย ๑.๐๐-๒.๖๖ หมายถึง ระดับต่ำ

คะแนนเฉลี่ย ๒.๖๗-๔.๓๓ หมายถึง ระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย ๔.๓๔-๖.๐๐ หมายถึง ระดับสูง

นอกเหนือจากแบบสอบถามที่ได้จากการให้ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยจะทำการขอชื่อ Facebook เพื่อเข้าไปทั้งนี้ก็เพื่อทวนสอบกับข้อมูลที่ได้มาจากการสำรวจ และเจาะลึกในประเด็นของความถี่ ประเภท และระดับความรุนแรงของสื่อที่มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมกระทำผิดของกลุ่มตัวอย่าง

กรณีชื่อ Facebook เป็นชื่อเดียวกับชื่อของกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยจะคัดทิ้ง และไม่มีการขอรหัสผู้ใช้งาน (Password) แต่อย่างใด

๓) แบบประเมินพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบน แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง มีลักษณะข้อคำถามแบบมาตราประเมินค่า ๖ ระดับได้แก่ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย โดยแบ่งออกเป็น ๔ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านพฤติกรรมทางเพศ ๒) ด้านพฤติกรรมการฉ้อโกง ๓) ด้านพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด ๔) ด้านพฤติกรรมการใช้ความรุนแรง มีข้อคำถามทั้งหมด ๒๕ ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบน

คำตอบ	คะแนน
จริงที่สุด	ให้ ๖
จริง	ให้ ๕
ค่อนข้างจริง	ให้ ๔
ค่อนข้างไม่จริง	ให้ ๓
ไม่จริง	ให้ ๒
ไม่จริงเลย	ให้ ๑

เกณฑ์การแปลผลคะแนนเฉลี่ยแบบประเมินพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบน

เกณฑ์การแปลผลคะแนนเฉลี่ยแบบประเมินพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบนมีเกณฑ์เพื่ออธิบายพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งเป็น ๓ ระดับ โดยพิจารณาตามเกณฑ์การคำนวณความกว้างของอันตรภาคชั้น ดังนี้ (Best, ๑๙๘๑, pp.๒๐๔-๒๐๘)

คะแนนเฉลี่ย ๑.๐๐-๒.๖๖ หมายถึง ระดับต่ำ

คะแนนเฉลี่ย ๒.๖๗-๔.๓๓ หมายถึง ระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย ๔.๓๔-๖.๐๐ หมายถึง ระดับสูง

๓.๒.๒ แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็นแบบสนทนาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งออกเป็น ๒ ฉบับ สำหรับ ๒ กลุ่มตัวอย่าง

๑) แบบสนทนากลุ่ม “พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์” สำหรับเด็กและเยาวชน มีข้อความทั้งหมด ๑๐ ข้อ

๒) แบบสนทนากลุ่ม “ความคิดเห็นเกี่ยวกับการกระทำผิดครั้งแรกและการกระทำผิดซ้ำซึ่งมาจากพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์” สำหรับเจ้าหน้าที่ มีข้อความทั้งหมด ๔ ข้อ

๓.๓ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างเพื่อวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทดสอบหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) มีขั้นตอนดังนี้

๓.๓.๑ สร้างข้อความตามนิยามศัพท์เฉพาะของแนวคิดและองค์ประกอบพื้นฐานทฤษฎี โดยผู้เชี่ยวชาญ ๓ ท่าน ทำการพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ครอบคลุมวัตถุประสงค์ ความชัดเจนในเนื้อหา ความสอดคล้องของเนื้อหา ในแง่มุมต่าง ๆ หรือประเด็นต่าง ๆ ตามที่ควรจะถามตามความเหมาะสมของ สำนวนภาษา หลังจากผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแล้ว ผู้วิจัยจึงนำเครื่องมือที่ได้มาคำนวณหาความสอดคล้อง (index of consistency : IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญต้องประเมินตามเกณฑ์ดังนี้

ถ้าพิจารณาแล้วสอดคล้อง ให้คะแนน + ๑

ถ้าพิจารณาแล้วไม่แน่ใจ ให้คะแนน ๐

ถ้าพิจารณาแล้วไม่สอดคล้อง ให้คะแนน - ๑

$$\text{สูตรที่ใช้ในการคำนวณ IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

โดย IOC = ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความและวัตถุประสงค์

ΣR = ผลรวมคะแนนความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญแต่ละข้อ

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

พร้อมทั้งคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ ๐.๕ ขึ้นไปมาใช้ (สุวิมล ติรภานันท์, ๒๕๕๑, หน้า ๑๔๘)

๓.๓.๒ นำแบบสอบถามที่ได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (try out) ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านบึง วันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ จำนวน ๙๘ คน และได้รับแบบสอบถามกลับมาทั้งหมด ๙๘ ฉบับ คิดเป็น ๑๐๐% โดยนำข้อมูลที่ได้หาค่าอำนาจจำแนกโดยการหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งหมดโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) ต้องมีค่ามากกว่า ๐.๒ ขึ้นไปจึงจะถือว่าใช้ได้ (จิรัช ยันตรชัย, ๒๕๕๐, หน้า ๙๗) ผลการหาค่าอำนาจจำแนกได้ค่าดังนี้

๑) แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์มีข้อที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด ๑๒ ข้อ ซึ่งได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง ๐.๒๖๖-๐.๗๕๘

๒) แบบสอบถามการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศมีข้อที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด ๑๔ ข้อ ซึ่งได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง ๐.๔๒๘-๐.๖๔๕

๒) แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบนข้อที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด ๒๕ ข้อ ซึ่งได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง ๐.๒๐๐-๐.๖๓๓

๓.๓.๓ นำแบบสอบถามที่ได้ผ่านเกณฑ์การหาค่าอำนาจจำแนกมาทำการทดสอบหาความเชื่อมั่น (reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องภายใน (internal consistency) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) โดยมีค่าความเชื่อมั่นมากกว่า ๐.๖ ขึ้นไป (จิรัช ยันตรชัย, ๒๕๕๐, หน้า ๙๗) ผลการหาความเชื่อมั่นได้ค่าดังนี้

๑) แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์มีข้อที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด ๑๒ ข้อ ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๘๘๐

๒) แบบสอบถามการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศมีข้อที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด ๑๔ ข้อ ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๘๗๑

๓) แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบนข้อที่ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด ๒๕ ข้อ ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๙๐๔

นำแบบวัดที่ได้คุณภาพแล้ว ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริง

๓.๔ การเก็บข้อมูล

หลังจากตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยแล้วนั้น ทางผู้วิจัยได้ประสานงานกับสถาบันวิจัยและพัฒนา กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เพื่อประสานงานต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขอเข้าเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ทั้งเชิงข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพ มีรายละเอียดดังนี้

๓.๔.๑ การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

๑) ประสานกรมพินิจฯ เพื่อขอข้อมูลของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรก และกระทำผิดซ้ำ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๖๓ ในระบบสารสนเทศ

๒) ขอข้อมูลการใช้สื่อสังคมออนไลน์ Application Facebook ของเด็กและเยาวชนกระทำที่ให้ความยินยอมให้ชื่อ Facebook Account

๓) เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามโดยการแจกแบบสอบถาม โดยเก็บจากเด็กและเยาวชนกระทำผิดครั้งแรก และแบบสอบถามของเด็กและเยาวชนกระทำผิดซ้ำ โดยแบบสอบถามจะทำให้สัใจทุกฉบับ แทนการระบุตัวตนของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจะขอรวบรวมแบบสอบถามกลับทันทีหลังจากกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเสร็จสิ้น

๔) ขออนุญาตเจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน จัดทำข้อมูล FCBT ของเด็กและเยาวชนที่ตอบแบบสอบถาม

๓.๔.๑ การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

๑) สนทนากลุ่ม (Focus Group) กับนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพ (พ่อบ้าน/แม่บ้าน) นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพ(ครู) และพยาบาลวิชาชีพ

๒) สนทนากลุ่ม (Focus Group) กับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

๓.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

๑) การวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิจำนวนมาก (Big Data) จากระบบสารสนเทศของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ประกอบด้วย

๑. ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำซึ่งเกี่ยวข้องกับฐานความผิด ๗ ฐาน โดยใช้ข้อมูลจากเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรก จำนวน ๑๔๒,๓๗๗ และข้อมูลเด็กและเยาวชนกระทำผิดซ้ำ จำนวน ๒,๑๑๙ ข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดของข้อมูล ดังนี้

๑.๑ ข้อมูลฐานความผิดของการกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในระบบสารสนเทศจำนวนมาก (Big Data) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

๑.๒ ข้อมูลผลการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น (R&N) ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ ในด้านครอบครัว ด้านภูมิหลังทางการศึกษา อาชีพและสังคม ด้านเพื่อนและบุคคลที่ใกล้ชิด ด้านประวัติเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด ด้านประวัติการกระทำผิด ด้านปัญหาพฤติกรรม ด้านสภาพทางกายและจิตใจ และด้านปัญหาพฤติกรรม

๒. การพยากรณ์พฤติกรรมความเสี่ยงการกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำตามฐานความผิด ๗ ฐาน โดยใช้ข้อมูลจำนวน ๓๘๔ ข้อมูล ดังนี้

๒.๑ รูปแบบโมเดลการพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงการกระทำผิดครั้งแรก จากการเก็บข้อมูลแบบประเมินความเสี่ยง (R) และข้อมูลแบบประเมิน FCBT และข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ และพฤติกรรมใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบน จำนวน ๒๐๐ ข้อมูล

๒.๒ รูปแบบโมเดลการพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ข้อมูล จากการเก็บข้อมูลจากคือ ข้อมูลแบบประเมินความเสี่ยง (R) และข้อมูลแบบประเมิน FCBT และแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ และพฤติกรรมใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบน จำนวน ๑๘๔

๒) การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อมูลสารสนเทศของกลุ่มตัวอย่าง (Facebook) เมื่อได้รับชื่อ Facebook Account ของกลุ่มตัวอย่าง ทางผู้วิจัยจะเข้าไปดูหน้า Facebook โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- (๑) ตรวจสอบหารูปแบบการโพสต์ (ที่ตั้งสาธารณะ)
- (๒) ค้นหาความถี่ของ “ชุดคำ” ที่ไม่เหมาะสม เช่น เนื้อ, ใบ, ้วยรุ่นไทยใครเขาอนกัน, ดีด โดยการค้นหาตรง ช่อง “ค้นหา” พิมพ์คำที่ต้องการค้นหา และ เลือกแหล่งข้อมูลที่ต้องการค้นหา
- (๓) ค้นหา Facebook Fan page ที่ทางกลุ่มตัวอย่างติดตาม

๓.๕.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

๑) การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เด็กและเยาวชน และเจ้าหน้าที่ โดยการวิเคราะห์ความถี่ และการอธิบายเชิงพรรณนาของข้อมูลและเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงยืนยันกับผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณจากแบบสอบถาม

๓.๕.๓ การวิเคราะห์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ พร้อมทั้งปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ ได้แก่ สถิติการถดถอยโลจิสติกทวิ (binary logistic regression analysis) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for windows และการวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบลักษณะการแจกแจงของตัวอย่างด้วยสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ทั้งนี้ค่า Odds Ratio ในการวิเคราะห์สถิติการถดถอยโลจิสติกทวิ (binary logistic regression analysis) สามารถมีค่าได้มากกว่า ๑ แต่ไม่ต่ำกว่า ๐ กรณีที่ Odds Ratio มีค่ามากกว่า ๑ จะมีค่าเพิ่มขึ้นมากกว่า ๑๐๐ %

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดจากข้อมูลปฐภูมิจำนวนมาก (Big Data) เพื่อมาตรการควบคุมการกระทำผิดซ้ำในกลุ่มเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมเพื่อ ๑)วิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีนัยสำคัญอธิบายพฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดกฎหมายอาญาจากข้อมูลสารสนเทศของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และจากข้อมูลบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ปฐภูมิจำนวนมากเพื่อนำไปพัฒนาแบบจำลองพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ ๒) วิเคราะห์พฤติกรรมการใช้เครือข่ายออนไลน์ของเยาวชนทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ๓) พัฒนาข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาโปรแกรมบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเพื่อลดจำนวนเยาวชนกระทำผิดซ้ำ รวมถึงพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายในการควบคุมและยับยั้งพฤติกรรมเสี่ยงของเยาวชน โดยผู้วิจัยแบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็น ๔ ส่วน ดังนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์รูปแบบการพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำจากฐานข้อมูลความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในระบบสารสนเทศจำนวนมาก (Big Data) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

๔.๑.๑ ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดครั้งแรกของเด็กและเยาวชนตามฐานความผิด ๗ ฐานความผิด

๔.๑.๒ ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนตามฐานความผิด ๗ ฐานความผิด

๔.๒ ผลการวิเคราะห์รูปแบบการพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำจากข้อมูลความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในระบบสารสนเทศ (Big Data) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ข้อมูลมิติความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนจากนักจิตวิทยา (FCBT) และข้อมูลพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบน

๔.๒.๑ ผลการวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลทั่วไปของข้อมูล

๑) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์

ส่วนที่ ๑ ลักษณะข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบน

๒) ผลการวิเคราะห์ผลการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น (R&N)

๓) ผลการวิเคราะห์ผลมิติความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ (FCBT)

๔.๒.๒ รูปแบบการพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดครั้งแรก จากข้อมูลความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในระบบสารสนเทศ (Big Data) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ข้อมูลมิติความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนจากนักจิตวิทยา (FCBT) และข้อมูลพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบน

๔.๒.๓ รูปแบบการพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดซ้ำ จากข้อมูลความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในระบบสารสนเทศ (Big Data) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ข้อมูลมิติความเสี่ยง

ที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนจากนักจิตวิทยา (FCBT) และข้อมูลพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบน

๔.๓ ผลการศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ผ่าน Application Facebook

๔.๔ ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ (การสนทนากลุ่ม)

โดยมีรายละเอียดดังนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์รูปแบบการพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำจากฐานข้อมูลความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในระบบสารสนเทศจำนวนมาก (Big Data) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

๔.๑.๑ ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดครั้งแรกของเด็กและเยาวชนตามฐานความผิด ๗ ฐานความผิด

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

ผลวิเคราะห์ข้อมูลเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในระบบสารสนเทศปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๖๓

ตาราง ๔.๑ จำนวนข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดระหว่างปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๖๓

ข้อมูล	ปีงบประมาณ						รวม
	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	
ข้อมูลทั้งหมดในระบบสารสนเทศ	๓๓,๕๗๒	๓๐,๒๘๓	๒๖,๐๘๘	๒๒,๕๙๑	๒๐,๘๐๔	๑๕,๑๓๗	๑๔๘,๔๗๕
ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์	๒๙,๗๐๒	๒๙,๗๐๘	๒๕,๕๓๑	๒๒,๑๒๑	๒๐,๕๘๘	๑๔,๗๒๗	๑๔๒,๓๗๗
ร้อยละ	๘๘.๔๘	๙๘.๑๐	๙๗.๘๖	๙๓.๙๔	๙๘.๙๖	๙๗.๒๙	๙๕.๘๙

จากตาราง ๔.๑ พบว่าปี ๒๕๖๒ มีการบันทึกข้อมูลได้ครบถ้วนมากที่สุดโดยมีข้อมูลในระบบสารสนเทศจำนวน ๒๐,๘๐๔ ราย และมีข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ จำนวน ๒๐,๕๘๘ ราย คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๙๖ รองลงมา คือ ปี ๒๕๕๙ โดยมีข้อมูลในระบบสารสนเทศจำนวน ๓๐,๒๘๓ ราย และมีข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์จำนวน ๒๙,๗๐๘ รายคิดเป็นร้อยละ ๙๘.๑๐ ปี ๒๕๖๐ มีข้อมูลในระบบสารสนเทศจำนวน ๒๖,๐๘๘ รายและมีข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์จำนวน ๒๕,๕๓๑ รายคิดเป็นร้อยละ ๙๗.๘๖ ตามลำดับ

ตาราง ๔.๒ เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดจำแนกตามเพศ (แยกตามปี)

เพศ		ปีงบประมาณ						รวม
		๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	
ชาย	จำนวน	๒๗,๘๑๖	๒๗,๕๖๓	๒๓,๖๑๙	๒๐,๔๖๑	๑๙,๐๐๙	๑๓,๓๗๐	๑๓๑,๘๓๘
	ร้อยละ	๙๓.๖๕	๙๒.๗๘	๙๒.๕๑	๙๒.๕๐	๙๒.๓๓	๙๐.๗๙	๙๒.๖๐
หญิง	จำนวน	๑,๘๘๖	๒,๑๔๕	๑,๙๑๒	๑,๖๖๐	๑,๕๗๙	๑,๓๕๗	๑๐,๕๓๙
	ร้อยละ	๖.๓๕	๗.๒๒	๗.๔๙	๗.๕๐	๗.๖๗	๙.๒๑	๗.๔๐
รวม	จำนวน	๒๙,๗๐๒	๒๙,๗๐๘	๒๕,๕๓๑	๒๒,๑๒๑	๒๐,๕๘๘	๑๔,๗๒๗	๑๔๒,๓๗๗
	ร้อยละ	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐

จากตาราง ๔.๒ พบว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเป็นเพศชายร้อยละ ๙๒.๖๐ และเป็นเพศหญิงร้อยละ ๗.๔๐ โดยปี ๒๕๕๘ มีเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเป็นเพศชายมากที่สุดคือ ร้อยละ ๙๓.๖๕ รองลงมาคือปี ๒๕๕๙ ร้อยละ ๙๒.๗๘ และปี ๒๕๖๐ ร้อยละ ๙๒.๕๑ และมีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ ซึ่งสวนทางกับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเพศหญิงที่มีแนวโน้มสูงขึ้นตามลำดับ

ตาราง ๔.๓ เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดจำแนกตามอายุขณะกระทำผิด (แยกตามปี)

อายุขณะกระทำผิด		ปีงบประมาณ						รวม
		๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	
น้อยกว่า ๑๐ ปี	จำนวน	-	-	๑	-	-	-	๑
	ร้อยละ	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๐๐
๑๐ ปี	จำนวน	๒๙	๔๖	๓๒	๓๒	๓๒	๑๒	๑๘๓
	ร้อยละ	๐.๑๐	๐.๑๕	๐.๑๓	๐.๑๔	๐.๑๖	๐.๐๘	๐.๑๓
๑๑ ปี	จำนวน	๑๐๔	๘๗	๑๐๕	๗๕	๕๗	๓๘	๔๖๖
	ร้อยละ	๐.๓๕	๐.๒๙	๐.๔๑	๐.๓๔	๐.๒๘	๐.๒๖	๐.๓๓
๑๒ ปี	จำนวน	๓๑๐	๒๙๓	๒๘๔	๓๐๐	๒๔๕	๑๓๐	๑,๕๖๒
	ร้อยละ	๑.๐๔	๐.๙๙	๑.๑๑	๑.๓๖	๑.๑๙	๐.๘๘	๑.๑๐
๑๓ ปี	จำนวน	๑,๐๒๑	๑,๐๐๓	๘๓๑	๗๖๖	๗๑๒	๔๗๒	๔,๘๐๕
	ร้อยละ	๓.๔๔	๓.๓๘	๓.๒๕	๓.๔๖	๓.๔๖	๓.๒๐	๓.๓๗
๑๔ ปี	จำนวน	๒,๔๐๖	๒,๕๖๗	๒,๑๑๕	๑,๗๘๒	๑,๘๑๑	๑,๓๘๘	๑๒,๐๖๙
	ร้อยละ	๘.๑๐	๘.๖๔	๘.๒๘	๘.๐๖	๘.๘๐	๙.๔๒	๘.๔๘
๑๕ ปี	จำนวน	๕,๒๒๗	๕,๓๒๑	๔,๕๒๗	๓,๙๙๐	๓,๖๒๗	๒,๗๕๘	๒๕,๔๕๐
	ร้อยละ	๑๗.๖๐	๑๗.๙๑	๑๗.๗๓	๑๘.๐๔	๑๗.๖๒	๑๘.๗๓	๑๗.๘๘
๑๖ ปี	จำนวน	๘,๖๐๔	๘,๖๐๘	๗,๔๘๙	๖,๓๒๕	๖,๐๒๖	๔,๓๖๑	๔๑,๔๑๓
	ร้อยละ	๒๘.๙๗	๒๘.๙๘	๒๙.๓๓	๒๘.๕๙	๒๙.๒๗	๒๙.๖๑	๒๙.๐๙
๑๗ ปี	จำนวน	๑๑,๙๗๖	๑๑,๗๖๙	๑๐,๑๓๒	๘,๘๔๓	๘,๐๖๕	๕,๕๖๐	๕๖,๓๔๕
	ร้อยละ	๔๐.๓๒	๓๙.๖๒	๓๙.๖๙	๓๙.๙๘	๓๙.๑๗	๓๗.๗๕	๓๙.๕๗
ไม่พบข้อมูล	จำนวน	๒๕	๑๔	๑๕	๘	๑๓	๘	๘๓
	ร้อยละ	๐.๐๘	๐.๐๕	๐.๐๖	๐.๐๔	๐.๐๖	๐.๐๕	๐.๐๖
รวม	จำนวน	๒๙,๗๐๒	๒๙,๗๐๘	๒๕,๕๓๑	๒๒,๑๒๑	๒๐,๕๘๘	๑๔,๗๒๗	๑๔๒,๓๗๗
	ร้อยละ	๒๐.๘๖	๒๐.๘๗	๑๗.๙๓	๑๕.๕๕	๑๔.๔๖	๑๐.๓๔	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๔.๓ พบว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดส่วนใหญ่อายุ ๑๗ ปี จำนวน ๕๖,๓๔๕ คน คิดเป็น ร้อยละ ๓๙.๕๗ รองลงมาคือ อายุ ๑๖ และอายุ ๑๕ ปี คือร้อยละ ๒๙.๐๙ และ ร้อยละ ๑๗.๘๘ ตามลำดับ

โดยเด็กและเยาวชนที่มีอายุ ๑๗ ปีมีการกระทำผิดสูงสุดภายในปี ๒๕๕๘,๒๕๖๑,๒๕๖๐ คือ ร้อยละ ๔๐.๓๒,ร้อยละ ๓๙.๙๘ และร้อยละ ๓๙.๖๙ ตามลำดับ

เด็กและเยาวชนที่มีอายุ ๑๖ ปี มีการกระทำผิดสูงสุดภายในปี ๒๕๖๓,๒๕๖๐,๒๕๖๒ คือร้อยละ ๒๙.๖๑, ร้อยละ ๒๙.๓๓, และร้อยละ ๒๙.๒๗ ตามลำดับ

เด็กและเยาวชนที่มีอายุ ๑๕ ปี มีการกระทำผิดสูงสุดภายในปี ๒๕๖๓,๒๕๕๘,๒๕๖๐ คือร้อยละ ๑๘.๗๓, ร้อยละ ๑๘.๗๓ และร้อยละ ๑๗.๖๐ ตามลำดับ

ตาราง ๔.๔ จำนวนระดับความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๖๓

ระดับความเสี่ยงและ ความจำเป็น		ปีงบประมาณ						รวม
		๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	
สูง	จำนวน	๒,๑๐๒	๒,๑๑๔	๑,๙๐๒	๑,๕๓๑	๑,๓๑๐	๘๖๐	๙,๘๑๙
	ร้อยละ	๗.๐๘	๗.๑๒	๗.๔๕	๖.๙๒	๖.๓๖	๕.๘๔	๖.๙๐
ปานกลาง	จำนวน	๒๒,๘๐๘	๒๓,๒๖๔	๑๙,๖๗๙	๑๖,๗๔๙	๑๕,๕๓๘	๑๐,๙๐๗	๑๐๘,๙๔๕
	ร้อยละ	๗๖.๗๙	๗๘.๓๑	๗๗.๐๘	๗๕.๗๒	๗๕.๔๗	๗๔.๐๖	๗๖.๕๒
ต่ำ	จำนวน	๔,๗๙๒	๔,๓๓๐	๓,๙๕๐	๓,๘๔๑	๓,๗๔๐	๒,๙๖๐	๒๓,๖๑๓
	ร้อยละ	๑๖.๑๓	๑๔.๕๘	๑๕.๔๗	๑๗.๓๖	๑๘.๑๗	๒๐.๑๐	๑๖.๕๘
รวม	จำนวน	๒๙,๗๐๒	๒๙,๗๐๘	๒๕,๕๓๑	๒๒,๑๒๑	๒๐,๕๘๘	๑๔,๗๒๗	๑๔๒,๓๗๗

จากตาราง ๔.๔ พบว่าเด็กและเยาวชนมีความเสี่ยงและความจำเป็นในระดับปานกลางมากที่สุดจำนวน ๑๐๘,๙๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๖.๕๒ รองลงมาคือความเสี่ยงและความจำเป็นในระดับต่ำ ๒๓,๖๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๕๘ และมีความเสี่ยงและความจำเป็นระดับสูงจำนวน ๙,๘๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๙๐

โดยพบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงและความจำเป็นในระดับสูงจะพบมากที่สุดในปี ๒๕๖๐, ๒๕๕๙, ๒๕๕๘ คือ ร้อยละ ๗.๔๕, ร้อยละ ๗.๑๒ และร้อยละ ๗.๐๘ ตามลำดับ

เด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงและความจำเป็นในระดับปานกลางจะพบมากที่สุดในปี ๒๕๕๙, ๒๕๖๐, ๒๕๕๘ คือ ร้อยละ ๗๘.๓๑, ร้อยละ ๗๗.๐๘ และร้อยละ ๗๖.๗๙ ตามลำดับ

เด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงและความจำเป็นในระดับต่ำจะพบมากที่สุดในปี ๒๕๖๓, ๒๕๖๒, ๒๕๖๑ ตามลำดับ

ตาราง ๔.๕ เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดจำแนกตามฐานความผิด(แยกตามปี)

ฐานความผิด		ปีงบประมาณ						รวม
		๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	
๑. ความผิดเกี่ยวกับ ทรัพย์สิน	จำนวน	๖,๑๒๖	๕,๗๙๔	๔,๕๕๑	๓,๗๑๕	๒,๙๑๓	๑,๕๒๔	๒๔,๖๒๓
	ร้อยละ	๒๐.๖๒	๑๙.๕๐	๑๗.๘๓	๑๖.๗๙	๑๔.๑๕	๑๐.๓๕	๑๗.๒๙
๒. ความผิดเกี่ยวกับ ชีวิตและร่างกาย	จำนวน	๓,๖๙๑	๔,๒๒๗	๓,๐๓๐	๒,๑๑๖	๒,๑๔๘	๑,๒๐๗	๑๖,๔๑๙
	ร้อยละ	๑๒.๔๓	๑๔.๒๓	๑๑.๘๗	๙.๕๗	๑๐.๔๓	๘.๒๐	๑๑.๕๓
๓. ความผิดเกี่ยวกับเพศ	จำนวน	๑,๓๐๙	๑,๓๗๑	๑,๓๐๔	๑,๐๑๒	๙๐๕	๕๖๗	๖,๔๖๘
	ร้อยละ	๔.๔๑	๔.๖๑	๕.๑๑	๔.๕๗	๔.๔๐	๓.๘๕	๔.๕๔
๔. ความผิดเกี่ยวกับ ความสงบสุข เสรีภาพ ความมั่นคง ชื่อเสียง และการปกครอง	จำนวน	๗๙๔	๘๖๒	๖๘๙	๕๕๖	๕๑๓	๓๑๒	๓,๗๒๖
	ร้อยละ	๒.๖๗	๒.๙๐	๒.๗๐	๒.๕๑	๒.๔๙	๒.๑๒	๒.๖๒
๕. ยาเสพติดให้โทษ	จำนวน	๑๒,๒๓๘	๑๒,๐๔๔	๑๑,๖๑๘	๑๑,๐๙๔	๑๐,๕๑๒	๗,๑๒๒	๖๔,๖๒๘
	ร้อยละ	๔๑.๒	๔๐.๕๔	๔๕.๕๑	๕๐.๑๕	๕๑.๐๖	๔๘.๓๖	๔๕.๓๙
๖. ลักษณะความผิด เกี่ยวกับอาวุธและวัตถุ	จำนวน	๒,๔๗๙	๒,๒๐๔	๑,๔๙๖	๑,๐๙๒	๙๓๗	๕๕๐	๘,๗๕๘
	ร้อยละ	๘.๓๕	๗.๔๒	๕.๘๖	๔.๙๔	๔.๕๕	๓.๗๓	๖.๑๕

ฐานความผิด		ปีงบประมาณ						รวม
		๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	
ระเบิด								
ท.อื่นๆ	จำนวน	๓,๐๖๕	๓,๒๐๖	๒,๘๔๓	๒,๕๓๖	๒,๖๖๐	๑,๕๘๙	๑๕,๘๙๙
	ร้อยละ	๑๐.๓๒	๑๐.๗๙	๑๑.๑๔	๑๑.๔๖	๑๒.๙๒	๑๐.๗๙	๑๑.๑๗
ส.พ.ร.ก.ฉุกเฉินฯ	จำนวน	-	-	-	-	-	๑,๘๕๖	๑,๘๕๖
	ร้อยละ	-	-	-	-	-	๑๒.๖๐	๑.๓๐
รวม	จำนวน	๒๙,๗๐๒	๒๙,๗๐๘	๒๕,๕๓๑	๒๒,๑๒๑	๒๐,๕๘๘	๑๔,๗๒๗	๑๔๒,๓๗๗
	ร้อยละ	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๔.๕ พบว่าเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่กระทำผิดในฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษจำนวน ๖๔,๖๒๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๓๙ รองลงมาความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินจำนวน ๒๔,๖๒๓คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๒๙ และความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ๑๖,๔๑๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๕๓ ตามลำดับ

ฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินมีเด็กและเยาวชนกระทำผิดมากที่สุดในปี ๒๕๕๘,๒๕๕๙,๒๕๖๐ คือร้อยละ ๒๐.๖๒ ,ร้อยละ ๑๙.๕๐ และร้อยละ ๑๗.๘๓

ฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายมีเด็กและเยาวชนกระทำผิดมากที่สุดในปี๒๕๕๙, ๒๕๕๘,๒๕๖๐ คือ ร้อยละ ๑๔.๒๓ ,ร้อยละ ๑๒.๔๓ และ ร้อยละ ๑๑.๘๗ ตามลำดับ

ฐานความผิดเกี่ยวกับเพศมีเด็กและเยาวชนกระทำผิดมากที่สุดในปี๒๕๖๐,๒๕๕๙,๒๕๖๑ คือร้อยละ ๕.๑๑,ร้อยละ ๔.๖๑ และร้อยละ ๔.๕๗ ตามลำดับ

ฐานความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ความมั่นคง ชื่อเสียง และการปกครองมีเด็กและเยาวชนกระทำผิดมากที่สุดในปี๒๕๕๙,๒๕๖๐,๒๕๕๘ คือ ร้อยละ ๒.๙๐ ,ร้อยละ ๒.๗๐ และร้อยละ ๒.๖๗ ตามลำดับ

ฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมีเด็กและเยาวชนกระทำผิดมากที่สุดในปี ๒๕๖๒,๒๕๖๑,๒๕๖๐ คือ ร้อยละ ๕๑.๐๖ , ร้อยละ ๕๐.๑๕ และร้อยละ ๔๕.๕๑ ตามลำดับ

ฐานลักษณะความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิดมีเด็กและเยาวชนกระทำผิดมากที่สุดในปี ๒๕๕๘,๒๕๕๙,๒๕๖๐ คือ ร้อยละ ๘.๓๕ ,ร้อยละ ๗.๔๒ และร้อยละ ๕.๘๖ ตามลำดับ

ฐานความผิดอื่น ๆ มีเด็กและเยาวชนกระทำผิดมากที่สุดในปี ๒๕๖๒, ๒๕๖๑,๒๕๖๐ คือ ร้อยละ ๑๒.๙๒, ร้อยละ ๑๑.๔๖ และร้อยละ ๑๑.๑๔ ตามลำดับ

ตาราง ๔.๖ ผลการประเมินความเสี่ยงของเด็กและเยาวชนที่มีระดับความเสี่ยงสูงในแต่ละด้าน จำแนกเฉพาะด้านความเสี่ยง (แยกรายด้านและรายปี)

ปีงบประมาณ		ความเสี่ยง						
		ครอบครัว	ชุมชนและสภาพแวดล้อม*	ภูมิหลังทางการศึกษาฯ	เพื่อนและบุคคลใกล้ชิด	ประวัติเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	ประวัติการกระทำผิด	ปัญหาพฤติกรรม
๒๕๕๘	จำนวน	๓,๙๔๗	๒๐,๘๗๒	๔,๖๑๕	๔,๒๖๖	๕,๖๑๒	๙๙๓	๑๑๔
	ร้อยละ	๑๓.๒๙	๗๐.๒๗	๑๕.๕๔	๑๔.๓๖	๑๘.๘๘	๓.๓๔	๐.๓๘
	อันดับที่	๕	๑	๓	๔	๒	๖	๗
๒๕๕๙	จำนวน	๓,๙๗๔	๒๐,๗๒๕	๔,๖๙๙	๓,๙๙๓	๖,๑๔๓	๑,๑๓๒	๑๑๔
	ร้อยละ	๑๓.๓๘	๖๙.๗๖	๑๕.๘๒	๑๓.๔๔	๒๐.๖๘	๓.๘๑	๐.๓๘
	อันดับที่	๕	๑	๓	๔	๒	๖	๗
๒๕๖๐	จำนวน	๓,๔๕๑	๑๗,๙๔๗	๔,๒๑๘	๓,๓๗๙	๖,๐๙๗	๗๓๓	๙๔
	ร้อยละ	๑๓.๕๒	๗๐.๒๙	๑๖.๕๒	๑๓.๒๓	๒๓.๘๘	๒.๘๗	๐.๓๗
	อันดับที่	๔	๑	๓	๕	๒	๖	๗
๒๕๖๑	จำนวน	๒,๗๘๐	๑๕,๕๑๒	๓,๗๖๐	๒,๘๕๔	๕,๙๐๔	๕๔๓	๙๖
	ร้อยละ	๑๒.๕๗	๖๙.๖๕	๑๖.๘๘	๑๒.๘๑	๒๖.๕๑	๒.๔๔	๐.๔๓
	อันดับที่	๕	๑	๓	๔	๒	๖	๗
๒๕๖๒	จำนวน	๒,๔๘๗	๑๔,๗๒๙	๓,๕๖๒	๒,๔๑๒	๕,๗๙๐	๕๑๐	๗๘
	ร้อยละ	๑๒.๐๘	๗๑.๕๔	๑๗.๓๐	๑๑.๗๒	๒๘.๑๒	๒.๔๘	๐.๓๘
	อันดับที่	๔	๑	๓	๕	๒	๖	๗
๒๕๖๓	จำนวน	๑,๗๕๗	๑๐,๕๖๒	๒,๓๙๑	๑,๗๑๕	๔,๒๑๐	๒๕๖	๕๑
	ร้อยละ	๑๑.๙๓	๗๑.๗๒	๑๖.๒๔	๑๑.๖๕	๒๘.๕๙	๑.๗๔	๐.๓๕
	อันดับที่	๔	๑	๓	๕	๒	๖	๗
รวม	จำนวน	๑๐,๔๗๕	๕๘,๗๕๐	๑๓,๙๓๑	๑๐,๓๖๐	๒๒,๐๐๑	๒,๐๔๒	๓๑๙
	ร้อยละ	๘.๘๙	๔๙.๘๔	๑๑.๘๒	๘.๗๙	๑๘.๖๖	๑.๗๓	๐.๒๗
	อันดับที่	๔	๑	๓	๕	๒	๖	๗

จากตาราง ๔.๖ พบว่าเด็กและเยาวชนมีความเสี่ยงสูงด้านชุมชนและสภาพแวดล้อมมากที่สุดคือ ๕๘,๗๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๘๔ รองลงมาคือความเสี่ยงสูงด้านประวัติเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด จำนวน ๒๒,๐๐๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๖๖ และความเสี่ยงสูงด้านภูมิหลังทางการศึกษาและสังคมจำนวน ๑๓,๙๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๘๒

โดยเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงด้านชุมชนและสภาพแวดล้อมพบมากที่สุดในปี ๒๕๖๓ ,๒๕๖๒,๒๕๖๐ คือ ร้อยละ ๗๑.๗๒ ,ร้อยละ ๗๑.๕๔ และร้อยละ ๗๐.๒๙ ตามลำดับ

เด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงด้านประวัติเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด พบมากที่สุดในปี ๒๕๖๓,๒๕๖๒,๒๕๖๑ คือร้อยละ ๒๘.๕๙ ,ร้อยละ ๒๘.๑๒ และ ร้อยละ ๒๖.๕๑ ตามลำดับ และยังพบว่า ความเสี่ยงสูงด้านประวัติเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในทุกปีเมื่อพิจารณาจากปี ๒๕๕๘-๒๕๖๓ โดยมีค่าร้อยละ ๑๘.๘๘,ร้อยละ ๒๐.๖๘ ,ร้อยละ ๒๓.๘๘ ,ร้อยละ ๒๖.๕๑ , ร้อยละ ๒๘.๑๒ และร้อยละ ๒๘.๕๙ ตามลำดับ

เด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงด้านภูมิหลังทางการศึกษาและสังคมพบมากที่สุดในปี ๒๕๖๒, ๒๕๖๑, ๒๕๖๐ คือร้อยละ ๑๗.๓๐, ร้อยละ ๑๖.๘๘ และร้อยละ ๑๖.๕๒ ตามลำดับ

ทั้งนี้ความเสี่ยงด้านชุมชนและสภาพแวดล้อมมีจำนวนเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงในด้านนี้มากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับความเสี่ยงด้านอื่น ๆ ซึ่งจากการพิจารณาจากข้อคำถามในแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น (Risk & Need) พบว่า ข้อคำถามด้านชุมชนและสภาพแวดล้อมมีเพียงข้อคำถามเดียว และมีเกณฑ์การแบ่งกลุ่มความเสี่ยงออกเป็นเพียง ๒ กลุ่มคือ ๑) กลุ่มเสี่ยงสูงและ ๒) กลุ่มเสี่ยงต่ำ ต่างจากข้อคำถามในด้านอื่นๆ ที่มีข้อคำถามมากกว่า ๑ ข้อ และมีเกณฑ์การแบ่งกลุ่มความเสี่ยงออกเป็น ๓ กลุ่มคือ ๑) กลุ่มเสี่ยงสูง ๒) กลุ่มเสี่ยงปานกลาง และ ๓) กลุ่มเสี่ยงต่ำ ด้วยปัจจัยดังกล่าวส่งผลให้จำนวนเด็กและเยาวชนที่มีผลการประเมินว่าเป็นกลุ่มเสี่ยงสูงมีจำนวนมากกว่าด้านอื่นๆ

ส่วนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์กระทำผิดของเด็กและเยาวชนตามฐานกระทำผิด ๗ ฐาน ในระบบสารสนเทศปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๖๓

การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนตามฐานกระทำผิด ๗ ฐาน ปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๖๓ ใช้การวิเคราะห์สถิติการถดถอยโลจิสติกทวิ (binary logistic regression analysis) เพื่อศึกษาระดับความเสี่ยงด้านครอบครัว ด้านชุมชน ด้านภูมิหลังทางการศึกษาฯ ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด ด้านประวัติการกระทำผิด ด้านปัญหาพฤติกรรม ที่มีผลต่อการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนตามฐานกระทำผิด ๗ ฐาน

ตาราง ๔.๗ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ “การกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ” จำแนกตามความเสี่ยงปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๖๓

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Wald	Exp.(B)	P-value
ด้านครอบครัว					
ต่ำ	Referent		๔๗.๖๘๗		๐.๐๐๐
ปานกลาง	๐.๐๓๐	๐.๐๑๗	๓.๐๕๗	๑.๐๓๑	๐.๐๘๐
สูง	-๐.๑๐๔**	๐.๐๒๔	๑๘.๔๔๓	๐.๙๐๑	๐.๐๐๐
ด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม					
สูง	๐.๓๗๕**	๐.๐๑๕	๖๒๗.๖๐๘	๑.๔๕๕	๐.๐๐๐
ด้านภูมิหลังทางการศึกษา					
ต่ำ	Referent		๑๕๘.๐๕๘		๐.๐๐๐
ปานกลาง	๐.๒๑๘**	๐.๐๒๑	๑๐๗.๕๑๕	๑.๒๔๔	๐.๐๐๐
สูง	๐.๓๔๒**	๐.๐๒๗	๑๕๔.๖๓๑	๑.๔๐๘	๐.๐๐๐
ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด					
ต่ำ	Referent		๑,๔๐๖.๕๔๐		๐.๐๐๐
ปานกลาง	๐.๖๒๐**	๐.๐๑๗	๑,๓๔๐.๖๐๗	๑.๘๖๐	๐.๐๐๐
สูง	๐.๖๙๐**	๐.๐๒๔	๗๙๘.๘๔๑	๑.๙๙๔	๐.๐๐๐
ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด					
ต่ำ	Referent		๑๗,๕๘๕.๗๙๘		๐.๐๐๐
ปานกลาง	๑.๔๐๘**	๐.๐๑๕	๘,๖๘๔.๗๒๓	๔.๐๘๖	๐.๐๐๐
สูง	๒.๔๖๒**	๐.๐๑๙	๑๖,๕๒๔.๘๒๒	๑๑.๗๓๐	๐.๐๐๐

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Wald	Exp.(B)	P-value
ด้านประวัติการกระทำผิด					
ต่ำ	Referent		๙,๘๐๓.๖๘๙		๐.๐๐๐
ปานกลาง	-๑.๒๔๔**	๐.๐๑๔	๘,๐๖๓.๗๐๘	๐.๒๘๘	๐.๐๐๐
สูง	-๓.๒๓๐**	๐.๐๖๔	๒,๕๓๑.๐๒๕	๐.๐๔๐	๐.๐๐๐
ด้านปัญหาพฤติกรรม					
ต่ำ	Referent		๑,๙๑๔.๕๐๓		๐.๐๐๐
ปานกลาง	-๐.๗๑๑**	๐.๐๑๗	๑,๗๙๕.๙๒๖	๐.๔๙๑	๐.๐๐๐
สูง	-๑.๖๖๖**	๐.๑๒๓	๑๘๓.๖๙๔	๐.๑๘๙	๐.๐๐๐
Method	Enter				
-๒loglikelihood	๑๔๘,๔๖๓.๕๓๙ ^๒				
Cox& Snell R ^๒	๐.๒๘๕				
Nagelkerke R ^๒	๐.๓๘๑				
Percentage Correct	๗๔.๘๐				

** หมายถึง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑* หมายถึง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตาราง ๔.๗ ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษพบว่าความเสี่ยงทั้ง ๗ ด้านคือ ด้านครอบครัว ด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม ด้านภูมิหลังทางการศึกษาฯ ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด ด้านประวัติการกระทำผิด และด้านปัญหาพฤติกรรม สามารถทำนายการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑ ซึ่งประสิทธิภาพของสมการถดถอยโลจิสติกในภาพรวมโดยเฉลี่ยสามารถทำนายโอกาสการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ของเด็กและเยาวชนได้ถูกต้อง ร้อยละ ๗๔.๘๐

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมากที่สุดจำแนกตามความเสี่ยงคือ ความเสี่ยงด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติดระดับสูงโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ ๒.๔๑๒ รองลงมาคือความเสี่ยงด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติดระดับปานกลางโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ ๑.๔๐๘ และความเสี่ยงด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิดระดับสูงโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ ๑.๙๐ ตามลำดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม ด้านภูมิหลังทางการศึกษาฯ ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด และด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ

เด็กและเยาวชนที่อยู่ในชุมชนและสภาพแวดล้อมที่มีความเสี่ยงสูง มีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมากกว่ากลุ่มเด็กและเยาวชนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีความเสี่ยงต่ำ ๑.๔๕๕ เท่า (หรือร้อยละ ๔๕.๕)

ด้านภูมิหลังทางการศึกษาฯ เมื่อเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงกับเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงต่ำ พบว่า เด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษเพิ่มขึ้น ๑.๔๐๘ เท่าหรือเพิ่มขึ้น ๔๐.๘% และเมื่อเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงปานกลางและความเสี่ยงต่ำ พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงปานกลางมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดยาเสพติดเพิ่มขึ้น ๑.๒๔๔ เท่าหรือเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๒๔.๔ สะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีภูมิหลังทางการศึกษาที่มีความเสี่ยงสูงและกลางนั้นมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดยาเสพติดให้โทษมากกว่าความผิดอย่างอื่น

ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิดเมื่อเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงระดับสูง และเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงระดับต่ำ พบว่า เด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ

เพิ่มขึ้น ๑.๙๙๔ เท่าหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๙๙.๔ และเมื่อเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงปานกลางและความเสี่ยงต่ำพบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงปานกลางมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดยาเสพติดให้โทษเพิ่มขึ้น ๑.๘๖๐ เท่าหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๘๖ สะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีเพื่อนและบุคคลใกล้ชิดในระดับปานกลางและระดับสูงมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดคดียาเสพติดให้โทษมากกว่าความผิดอย่างอื่น

ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยาหรือสารเสพติด พบว่าเมื่อเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงกับเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงต่ำพบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดยาเสพติดให้โทษเพิ่มขึ้น ๑๑.๗๓๐ เท่าหรือร้อยละ ๑,๐๗๓ และเมื่อเปรียบเทียบเด็กที่มีความเสี่ยงปานกลางและความเสี่ยงต่ำพบว่าเด็กที่มีความเสี่ยงปานกลางมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดยาเสพติดให้โทษเพิ่มขึ้น ๔.๐๘๖ เท่าหรือร้อยละ ๓๐๘.๖ สะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีประวัติการเกี่ยวข้องกับยาหรือสารเสพติดในระดับปานกลางและระดับสูงมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดคดียาเสพติดให้โทษมากกว่าความผิดอย่างอื่น

สำหรับด้านครอบครัว ประวัติการกระทำผิด และด้านปัญหาพฤติกรรมนั้น มีอิทธิพลเชิงลบต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ

ด้านครอบครัว เมื่อเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงกับเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงต่ำพบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดยาเสพติดให้โทษลดลง ๐.๙๐๑ เท่าหรือลดลงร้อยละ ๑๐

ด้านประวัติการกระทำผิด เมื่อเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงกับเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงต่ำ พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดยาเสพติดให้โทษลดลง ๐.๐๔ เท่าหรือลดลงร้อยละ ๙๖ และเมื่อเปรียบเทียบเด็กที่มีความเสี่ยงปานกลางและความเสี่ยงต่ำพบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงปานกลางมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดยาเสพติดให้โทษลดลง ๐.๒๘๘ เท่าหรือร้อยละ ๗๑.๒ สะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีประวัติการกระทำผิดที่มีระดับความเสี่ยงสูงและกลางนั้นมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดอย่างอื่นมากกว่าความผิดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษ

ด้านปัญหาพฤติกรรมเมื่อเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงกับเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงต่ำพบว่า เด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดยาเสพติดให้โทษลดลง ๐.๑๘๙ เท่าหรือลดลงร้อยละ ๘๑.๑ และเมื่อเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงปานกลางและความเสี่ยงต่ำพบว่า เด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงปานกลางมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดยาเสพติดให้โทษลดลง ๐.๔๙๑ เท่าหรือลดลงร้อยละ ๕๐.๙ สะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีปัญหาพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงสูงและกลางนั้นมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดอย่างอื่นมากกว่าความผิดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษจำแนกรายข้อคำถาม

เมื่อพิจารณารายข้อโดยนำปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมากที่สุด ๓ อันดับ คือความเสี่ยงด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติดระดับสูงความเสี่ยงด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติดระดับปานกลางและความเสี่ยงด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิดระดับสูงพบว่า

๑) ความเสี่ยงด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติดระดับสูงและระดับปานกลางเรียงตามลำดับดังนี้

อันดับ ๑ ข้อ ๒ การใช้ยาเสพติดพบว่าร้อยละ ๘๐.๗๓ เป็นผู้เสพยาเสพติด

อันดับ ๒ ข้อ ๑ ประวัติการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พบว่าร้อยละ ๗๗.๒๘ เคยมีประวัติการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยมีรายละเอียดตามตาราง ๔.๗.๑

๒) ความเสี่ยงด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิดระดับสูงเรียงตามลำดับดังนี้

อันดับ ๑ ข้อ ๑ สถานภาพของเพื่อนที่คบ/บุคคลใกล้ชิดของเด็กและเยาวชน พบว่าร้อยละ ๖๓.๙๐ มีเพื่อนอยู่ในกลุ่มแก๊งมิจฉาชีพ

อันดับ ๒ ข้อ ๒ พฤติกรรมหรือนิสัยที่คบ/บุคคลใกล้ชิดพบว่า ร้อยละ ๕๙.๔๘ มีเพื่อน/บุคคลใกล้ชิดที่มีพฤติกรรมทั้ง ๓ ด้านดังนี้คือ คือ (๑)หนีเรียน เทียวกลางคืน ดื่มสุรา (๒) เกี่ยวข้องกับอบายมุข/สิ่งผิดกฎหมาย (๓)เป็นอาชญากร อันธพาล เข้าร่วมแก๊งหรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยมีรายละเอียดตามตาราง ๔.๗.๒

ตาราง ๔.๗.๑ วิเคราะห์ปัจจัยรายชื่อ“ความเสี่ยงด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติดระดับสูง” ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ อันดับ ๑-๒

๑.ประวัติการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์			๒.การใช้ยาเสพติด			๓.การจำหน่ายสารเสพติด			๔.การรับฝาก รับจ้างซื้อและ/หรือรับจ้างจำหน่าย		
ไม่เคย	๓,๘๖๐	๗.๓๕	เสี่ยง	๒,๖๒๙	๕.๐๑	ไม่เคย	๓๕,๗๒๑	๖๘.๐๒	ไม่เคย	๔๒,๖๓๔	๘๑.๑๘
เคย/เคยเป็นบางครั้ง	๔๐,๕๘๓	๗๗.๒๘	ผู้เสพ	๔๒,๓๙๙	๘๐.๗๓	เคย	๑๖,๗๙๖	๓๑.๙๘	เคย	๙,๘๘๓	๑๘.๘๒
เคยเป็นประจำสม่ำเสมอ	๘,๐๗๔	๑๕.๓๗	ผู้ที่ติด/ติดรุนแรง	๗,๔๘๙	๑๔.๒๖						

ตาราง ๔.๗.๒ วิเคราะห์ปัจจัยรายชื่อ“ความเสี่ยงด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิดระดับสูง” ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ อันดับ ๓

ชื่อย่อ	คำอธิบาย	จำนวน	ร้อยละ
๑.สถานภาพของเพื่อนที่คบ/บุคคลใกล้ชิดของเด็กและเยาวชน	กำลังเรียน/ทำงาน	๐	๐
	ว่างงาน	๓,๘๙๘	๓๖.๑๐
	อยู่ในกลุ่ม/แก๊งมิจฉาชีพ	๖,๙๐๐	๖๓.๙๐
๒.พฤติกรรมหรือนิสัยที่คบ/บุคคลใกล้ชิด	- เพื่อน/บุคคลใกล้ชิดมีนิสัยความประพฤติไม่เหมาะสมเช่นหนีเรียน เทียวกลางคืน ดื่มสุรา	๐ คะแนน = ๐	๐.๐๐
	- เพื่อน/บุคคลใกล้ชิดมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับอบายมุข/สิ่งผิดกฎหมายเช่น การพนัน ลักลอบขนส่ง/ค้าขายสินค้าหนีภาษีหรือละเมิดลิขสิทธิ์	๑ คะแนน = ๐	๐.๐๐
	- การเป็นอาชญากร อันธพาล เข้าร่วมแก๊งหรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	๒ คะแนน = ๔,๓๗๕	๔๐.๕๒
		๓ คะแนน = ๖,๔๒๓	๕๙.๔๘

ตาราง ๔.๘ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ “การกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน” จำแนกตามความเสี่ยง
ปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๖๓

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Wald	Exp(B)	P-value
ด้านครอบครัว					
ต่ำ	Referent		๑,๖๗๘.๖๑๑		๐.๐๐๐
ปานกลาง	๐.๖๑๔**	๐.๐๒๔	๖๕๔.๗๐๙	๑.๘๔๗	๐.๐๐๐
สูง	๑.๒๐๑**	๐.๐๓๐	๑,๖๕๓.๘๕๑	๓.๓๒๓	๐.๐๐๐
ด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม					
สูง	-๐.๒๒๒**	๐.๐๑๘	๑๕๕.๐๗๒	๐.๘๐๑	๐.๐๐๐
ด้านภูมิหลังทางการศึกษา					
ต่ำ	Referent		๓๘.๑๘๕		๐.๐๐๐
ปานกลาง	๐.๑๕๗**	๐.๐๒๕	๓๘.๐๙๑	๑.๑๗๐	๐.๐๐๐
สูง	๐.๑๕๙**	๐.๐๓๓	๒๒.๖๖๔	๑.๑๗๓	๐.๐๐๐
ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด					
ต่ำ	Referent		๗๔.๖๑๐		๐.๐๐๐
ปานกลาง	๐.๑๓๙**	๐.๐๒๐	๔๖.๖๗๔	๑.๑๔๙	๐.๐๐๐
สูง	๐.๒๔๒**	๐.๐๒๙	๖๙.๐๕๔	๑.๒๗๓	๐.๐๐๐
ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด					
ต่ำ	Referent		๓,๑๓๘.๑๙๒		๐.๐๐๐
ปานกลาง	-๐.๕๘๘**	๐.๐๑๙	๑,๐๐๗.๑๕๕	๐.๕๕๖	๐.๐๐๐
สูง	-๑.๓๓๒**	๐.๐๒๔	๓,๐๒๘.๙๔๕	๐.๒๖๔	๐.๐๐๐
ด้านประวัติการกระทำผิด					
ต่ำ	Referent		๑๐,๘๖๙.๘๔๔		๐.๐๐๐
ปานกลาง	๑.๗๓๑**	๐.๐๑๗	๑๐,๘๖๙.๗๙๐	๕.๖๔๕	๐.๐๐๐
สูง	๑.๑๒๘**	๐.๐๔๐	๗๙๖.๗๖๖	๓.๐๘๘	๐.๐๐๐
ด้านปัญหาพฤติกรรม					
ต่ำ	Referent		๒,๔๑๗.๘๗๖		๐.๐๐๐
ปานกลาง	๐.๘๕๓**	๐.๐๑๘	๒,๑๙๓.๕๘๕	๒.๓๔๗	๐.๐๐๐
สูง	๑.๙๔๒**	๐.๑๐๐	๓๗๖.๖๘๑	๖.๙๗๒	๐.๐๐๐
Method	Enter				
-๒loglikelihood	๑๐๘,๔๒๔.๘๘๑ ^a				
Cox& Snell R ^๒	๐.๑๔๗				
Nagelkerke R ^๒	๐.๒๔๕				
Percentage Correct	๘๓.๗๐				

** หมายถึง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑* หมายถึง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตาราง ๔.๘ ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน พบว่า ความเสี่ยงทั้ง ๗ ด้านคือ ด้านครอบครัว ด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม ด้านภูมิหลังทางการศึกษา ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด ด้านประวัติการกระทำผิด และด้านปัญหาพฤติกรรม สามารถทำนายการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับทรัพย์สิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑ ซึ่งประสิทธิภาพของสมการถดถอยโลจิสติกในภาพรวมโดยเฉลี่ยสามารถทำนายโอกาสการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินของเด็กและเยาวชนได้ถูกต้องร้อยละ ๘๓.๗๐

๑๓๔.๗ สะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีปัญหาด้านพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงในระดับสูงและกลางนั้นมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินมากกว่าความผิดอื่น

สำหรับด้านชุมชนและสิ่งแวดล้อมและด้านประวัติเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด มีอิทธิพลเชิงลบต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

เด็กและเยาวชนที่อยู่ในชุมชนและสภาพแวดล้อมที่มีความเสี่ยงสูง มีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินน้อยกว่ากลุ่มเด็กและเยาวชนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีความเสี่ยงต่ำ ๐.๘๐๑ เท่า หรือร้อยละ ๒๐

ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด เมื่อเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงกับเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงต่ำ พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินลดลง ๐.๒๖๔ เท่า หรือลดลงร้อยละ ๗๓.๖ และเมื่อเปรียบเทียบเด็กที่มีความเสี่ยงปานกลางและความเสี่ยงต่ำ พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงปานกลางมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินลดลง ๐.๕๕๖ เท่าหรือร้อยละ ๔๔.๔๐ สะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด ที่มีระดับความเสี่ยงสูงและกลางนั้นมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดอย่างอื่นมากกว่าความผิดที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินจำแนกรายข้อคำถาม

เมื่อพิจารณารายข้อโดยนำปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินมากที่สุด ๓ อันดับ คือ ความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรมระดับสูง ความเสี่ยงด้านประวัติการกระทำผิดระดับปานกลางและความเสี่ยงด้านครอบครัวระดับสูงพบว่า

๑) ความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรมระดับสูงเรียงตามลำดับดังนี้

อันดับ ๑ ข้อ ๑๕ มักหนี/ออกจากโรงเรียน พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๘๖.๗๑ เคยหนีโรงเรียนก่อนอายุ ๑๓ ปี

อันดับ ๒ ข้อ ๑๓ ออกนอกบ้านกลางคืนแม้ว่าผู้ปกครองไม่อนุญาตพบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๖๖.๔๗ เคยออกนอกบ้านก่อนอายุ ๑๓ ปี

อันดับ ๓ ข้อ ๔ เคยทำร้ายร่างกายคนพบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๕๖.๕๐ เคยทำร้ายร่างกายตั้งแต่อายุ ๑๐ ปีขึ้นไป

อันดับ ๔ ข้อ ๑๔ เคยหนีออกจากบ้านไปค้างที่อื่นอย่างน้อย ๒ ครั้งในขณะที่อาศัยกับผู้ปกครองหรือผู้ดูแลพบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๕๓.๗๘ เคยหนีออกจากบ้านไปค้างที่อื่นตั้งแต่อายุ ๑๐ ปีขึ้นไป

อันดับ ๕ ข้อ ๒ มักเป็นผู้ริเริ่มการต่อสู้ พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๔๙.๒๔ เคยเป็นผู้ริเริ่มการต่อสู้ตั้งแต่อายุ ๑๐ ปีขึ้นไป

อันดับ ๖ ข้อ ๗ เคยขโมยของที่มีค่าโดยไม่เผชิญหน้าเจ้าของพบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๔๗.๔๓ เคยขโมยของที่มีค่าโดยไม่เผชิญหน้าเจ้าของตั้งแต่อายุ ๑๐ ปีขึ้นไป

อันดับ ๗ ข้อคำถามที่ ๑๒ มักพูดปดเพื่อให้ได้สิ่งของ ความสะดวกหรือเลี่ยงกฎเกณฑ์พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๔๔.๔๑ มักพูดปดเพื่อให้ได้สิ่งของฯ ตั้งแต่อายุ ๑๐ ปีขึ้นไปโดยมีรายละเอียดตามตาราง ๔.๘.๑

๒) ความเสี่ยงด้านประวัติการกระทำผิดระดับปานกลาง เรียงตามอันดับดังนี้

อันดับ ๑ ข้อ ๑ อัตราโทษ (ครั้งนี้เคยถูกดำเนินคดีในข้อกล่าวหา)พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๘๙.๘๗ ถูกดำเนินคดีในอัตราจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๒๐ ปี

อันดับ ๒ ข้อ ๖ ผลร้ายที่เกิดกับทรัพย์สินของผู้เสียหาย พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๘๖.๗๗ กระทำผิดส่งผลให้ทรัพย์สินของผู้เสียหายได้รับความเสียหาย โดยมีรายละเอียดตามตาราง ๔.๘.๒

อันดับ ๓ ข้อ ๔ อายุขณะกระทำผิดและถูกจับกุมดำเนินคดีครั้งแรก พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๕๘.๐๖ กระทำผิดครั้งแรกเมื่ออายุ ๑๕ ปีแต่ไม่ถึง ๑๘ ปี และร้อยละ ๔๑.๘๑ กระทำผิดครั้งแรกเมื่ออายุ ๑๐ ปีแต่ไม่ถึง ๑๕ ปี

๓) ความเสี่ยงด้านครอบครัวระดับสูง เรียงตามลำดับดังนี้

อันดับ ๑ ข้อ ๒ ลักษณะที่อยู่อาศัย พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๖๒.๗๐ อาศัยอยู่กับบิดาหรือมารดาอย่างใดอย่างหนึ่ง ญาติพี่น้อง/ผู้ปกครอง

อันดับ ๒ ข้อ ๑ สถานภาพของบิดามารดาพบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๖๒.๖๘ บิดาถึงแก่กรรม, มารดาถึงแก่กรรม,ไม่รู้จักบิดา/มารดา

อันดับ ๓ ข้อ ๕ ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างเด็กและเยาวชนกับบิดามารดา / ผู้ปกครอง พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๔๖.๖๗ เด็กและเยาวชนมีผลรวมคะแนน ๑๐ คะแนน คือเด็กและเยาวชนกับบิดามารดา/ผู้ปกครองไม่มีความสัมพันธ์หรือมีน้อยมาก

อันดับ ๔ ข้อ ๓ การทำหน้าที่ของครอบครัว พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๓๐.๓๒ มีคะแนนเท่ากับ ๖ คะแนน และร้อยละ ๒๗.๙๒ มีคะแนนเท่ากับ ๕ คะแนน คือมีวิธีการควบคุมพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในระดับปานกลางโดยมีรายละเอียดตามตาราง ๔.๘.๓

ตาราง ๔.๘.๑ วิเคราะห์ปัจจัยรายข้อ“ความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรมระดับสูง” ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินอันดับ ๑

รายชื่อ	ไม่เคย		เคยตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป *เคยตั้งแต่อายุ ๑๓ ปีขึ้นไป (*หมายเหตุ :เฉพาะข้อ ๑๓,๑๕)		เคยก่อนอายุ ๑๐ ปี *เคยก่อนอายุ ๑๓ ปี (*หมายเหตุ :เฉพาะข้อ ๑๓,๑๕)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
๑ มักรังแก ข่มขู่ หรือทำให้ผู้อื่นหวาดกลัว	๑๓๗	๔๑.๓๙	๑๔๗	๔๔.๔๑	๔๗	๑๔.๒๐
๒ มักเป็นผู้ริเริ่มการต่อสู้	๑๒๒	๓๖.๘๖	๑๖๓	๔๙.๒๔	๔๖	๑๓.๙๐
๓ เคยใช้อาวุธที่อาจเป็นอันตราย สาหัสต่อร่างกายผู้อื่น	๑๙๒	๕๘.๐๑	๑๓๒	๓๙.๘๘	๗	๒.๑๑
๔ เคยทำร้ายร่างกายคน	๓๙	๑๑.๗๘	๑๘๗	๕๖.๕๐	๑๐๕	๓๑.๗๒
๕ เคยทำร้ายสัตว์	๑๙๕	๕๘.๙๑	๙๑	๒๗.๔๙	๔๕	๑๓.๖๐
๖ เคยขโมยของต่อหน้าเจ้าของ	๒๖๑	๗๘.๘๕	๔๕	๑๓.๖๐	๒๕	๗.๕๕
๗ เคยขโมยของที่มีค่าโดยไม่ เผชิญหน้าเจ้าของ	๒๐	๖.๐๔	๑๕๗	๔๗.๔๓	๑๕๔	๔๖.๕๓

รายชื่อ	ไม่เคย		เคยตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป *เคยตั้งแต่อายุ ๑๓ ปีขึ้นไป (*หมายเหตุ :เฉพาะข้อ ๑๓,๑๕)		เคยก่อนอายุ ๑๐ ปี *เคยก่อนอายุ ๑๓ ปี (*หมายเหตุ :เฉพาะข้อ ๑๓,๑๕)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
๘ บังคับให้ผู้อื่นมีกิจกรรมทางเพศด้วย	๓๒๖	๙๘.๔๙	๕	๑.๕๑	๐	๐.๐๐
๙ จงใจวางเพลิงโดยประสงค์ให้เกิดความเสียหายรุนแรง	๓๑๕	๙๕.๑๗	๑๓	๓.๙๓	๓	๐.๙๑
๑๐ จงใจทำลายทรัพย์สินผู้อื่น	๒๔๕	๗๔.๐๒	๗๓	๒๒.๐๕	๑๓	๓.๙๓
๑๑ จัดแวงเข้าบ้าน อาคาร หรือรถของคนอื่น	๑๕๑	๔๕.๖๒	๑๐๔	๓๑.๔๒	๗๖	๒๒.๙๖
๑๒ มักพูดเพื่อให้ได้สิ่งของความสะดวกหรือเลี้ยงกฏเกณฑ์	๒๙	๘.๗๖	๑๔๗	๔๔.๔๑	๑๕๕	๔๖.๘๓
๑๓ ออกนอกบ้านกลางคืนแม้ว่าผู้ปกครองไม่อนุญาต	๙	๒.๗๒	๑๐๒	๓๐.๘๒	๒๒๐	๖๖.๔๗
๑๔ เคยหนีออกจากบ้านไปค้างที่อื่นอย่างน้อย ๒ ครั้งในขณะที่อาศัยกับผู้ปกครองหรือผู้ดูแล	๘๘	๒๖.๕๙	๑๗๘	๕๓.๗๘	๖๕	๑๙.๖๔
๑๕ มักหนีโรงเรียน	๑๐	๓.๐๒	๓๔	๑๐.๒๗	๒๘๗	๘๖.๗๑

ตาราง ๔.๘.๒ วิเคราะห์ปัจจัยรายชื่อ “ความเสี่ยงด้านปัญหาประวัติการกระทำผิดระดับปานกลาง” ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินอันดับ ๒

ข้อย่อย	คำอธิบาย	จำนวน	ร้อยละ
๑.ครั้งนี้ถูกดำเนินคดีในข้อกล่าวหา	อัตราจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๓ ปี	๑๒๘	๐.๗๔
	อัตราจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๕ ปี	๑,๔๑๐	๘.๑๔
	อัตราจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๒๐ ปี	๑๕,๕๗๔	๘๙.๘๗
	อัตราจำคุกอย่างสูงเกิน ๒๐ ปี	๒๑๘	๑.๒๖
๒.ประวัติการถูกดำเนินคดี	๑ ครั้ง	๑๗,๓๓๐	๑๐๐
	๒ ครั้ง	๐	๐.๐๐
	ตั้งแต่ ๓ ครั้งขึ้นไป	๐	๐.๐๐
๓.ประวัติการฝึกอบรม/จำคุก/คุมประพฤติ/การเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)	ไม่เคย	๑๖,๗๒๔.๐๐	๙๖.๕๐
	ผลการเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดเป็นที่พึงพอใจหรือผลการ คุมประพฤติผ่านด้วยดี	๖๐๖.๐๐	๓.๕๐
	-ผลการเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดไม่เป็นที่พึงพอใจหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขคุมประพฤติหรือเพิกถอนการคุมประพฤติ	๐	๐.๐๐
	-อยู่ระหว่างการฝึกอบรม จำคุก คุมความประพฤติ หรือเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด		
	เคยรับการฝึกอบรม ๑ ครั้ง	๐	๐.๐๐
	เคยรับการฝึกอบรม ๒ ครั้งขึ้นไป	๐	๐.๐๐
	จำคุก	๐	๐.๐๐

ข้อย่อย	คำอธิบาย	จำนวน	ร้อยละ
๔.อายุขณะกระทำผิดและถูกจับดำเนินคดีครั้งแรก	กระทำผิดครั้งแรกเมื่ออายุ ๑๕ ปี แต่ไม่ถึง ๑๘ ปี	๑๐,๐๖๓	๕๘.๐๗
	กระทำผิดครั้งแรกเมื่ออายุ ๑๐ ปี แต่ไม่ถึง ๑๕ ปี	๗,๒๔๕	๔๑.๘๑
	กระทำผิดครั้งแรกเมื่ออายุต่ำกว่า ๑๐ ปี	๒๒	๐.๑๓
๕.ผลร้ายที่เกิดกับชีวิตและร่างกายของผู้เสียหาย	ไม่บาดเจ็บ	๑๖,๗๕๖	๙๖.๖๙
	บาดเจ็บเล็กน้อย	๓๗๔	๒.๑๖
	บาดเจ็บ รักษาไม่เกิน ๒๐ วัน	๑๕๘	๐.๙๑
	บาดเจ็บสาหัส/ตาย	๔๒	๐.๒๔
๖.ผลร้ายที่เกิดกับทรัพย์สินของผู้เสียหาย	ไม่ได้รับความเสียหาย	๒,๒๙๓	๑๓.๒๓
	ได้รับความเสียหาย	๕,๐๓๗	๘๖.๗๗
๗.ระดับความรุนแรงของพฤติกรรมในการกระทำผิด (เฉพาะกรณีที่มีการใช้กำลังประทุษร้าย)	ไม่มีการใช้กำลังประทุษร้าย	๑๖,๔๘๒	๙๕.๑๑
	ไม่รุนแรง	๕๐๔	๒.๙๑
	รุนแรง	๓๔๔	๑.๙๘

ตาราง ๔.๘.๓ วิเคราะห์ปัจจัยรายข้อ “ความเสี่ยงด้านครอบครัวระดับสูง” ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินอันดับ ๓

ข้อย่อย	คำอธิบาย	จำนวน	ร้อยละ
๑.สถานภาพของบิดา มารดา	อยู่ด้วยกัน	๔๔๑	๘.๓๔
	แยกกันอยู่	๑๒๘	๒.๔๒
	เลิกร้างกัน หย่าร้าง/ทิ้งร้าง	๑,๔๐๕	๒๖.๕๖
	บิดามีคู่ครองใหม่ มารดามีคู่ครองใหม่ ต่างฝ่ายยังไม่มีคู่ครอง		
	บิดาถึงแก่กรรม มารดาถึงแก่กรรม ไม่รู้จักบิดา/มารดา	๓,๓๑๖	๖๒.๖๘
๒.ลักษณะการอยู่อาศัย	อยู่กับบิดาและมารดา	๔๒๙	๘.๑๑
	อยู่กับบิดาหรือมารดาอย่างใดอย่างหนึ่ง ญาติพี่น้อง/ผู้ปกครอง	๓,๓๑๗	๖๒.๗๐
	อยู่กับเพื่อน/คู่ครอง นายจ้าง	๗๖๙	๑๔.๕๔
	ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง อยู่ตามลำพัง อยู่กับแก๊งค์มิจฉาชีพ	๗๗๕	๑๔.๖๕
๓.วิธีการควบคุมพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน	- ครอบครัวมีกฎระเบียบชัดเจน มีเหตุผล และมีการดูแล ให้ปฏิบัติตาม - ความเหมาะสมของการใช้วิธีการควบคุม และลงโทษ เมื่อมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม - ความเสมอต้นเสมอปลาย และความสอดคล้องกันของ ผู้ปกครองในการควบคุมพฤติกรรม - การให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสม / จำเป็น - ความสม่ำเสมอของการดูแลเอาใจใส่ - การใช้กำลังในการประทุษร้ายเด็กและเยาวชน	๐ คะแนน = ๐ ๑ คะแนน = ๐ ๒ คะแนน = ๕ ๓ คะแนน = ๘ ๔ คะแนน = ๓๗ ๕ คะแนน = ๑,๔๗๗ ๖ คะแนน = ๑,๖๐๔ ๗ คะแนน = ๕๐๖ ๘ คะแนน = ๓๐๕ ๙ คะแนน = ๒๕๙ ๑๐ คะแนน = ๘๑๕	๐.๐๐ ๐.๐๙ ๐.๑๕ ๐.๗๐ ๒๗.๙๒ ๓๐.๓๒ ๙.๕๗ ๕.๗๗ ๔.๙๐ ๑๕.๔๑ ๓.๘๖

ชื่อย่อ	คำอธิบาย	จำนวน	ร้อยละ
		๑๑ คะแนน = ๒๐๔ ๑๒ คะแนน = ๗๐	๑.๓๒
๔.ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างบิดา มารดาผู้ปกครอง	- การใช้กำลังประทุษร้ายต่อกันของบุคคลในครอบครัว - การทะเลาะเบาะแว้ง มีปากเสียงกัน - ความห่างเหิน มีนินทา เย็นชาต่อกัน	๐ คะแนน = ๙๕๗ ๑ คะแนน = ๕๘๑ ๒ คะแนน = ๑,๒๒๕ ๓ คะแนน = ๙๔๑ ๔ คะแนน = ๖๘๙ ๕ คะแนน = ๔๑๓ ๖ คะแนน = ๔๑๓	๑๘.๐๙ ๑๐.๙๘ ๒๓.๑๖ ๑๗.๗๙ ๑๓.๐๒ ๗.๘๑ ๙.๑๕
๕.ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างเด็กและเยาวชนกับบิดา มารดา/ผู้ปกครอง	- มีกิจกรรมร่วมกัน - รับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน - รับฟังปัญหา/ให้คำปรึกษา - การสนับสนุนส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน - ความใกล้ชิดสนิทสนม (คะแนนยิ่งสูงความสัมพันธ์ยิ่งน้อย)	๐ คะแนน = ๑ ๑ คะแนน = ๑ ๒ คะแนน = ๑๖ ๓ คะแนน = ๔๔ ๔ คะแนน = ๑๓๑ ๕ คะแนน = ๕๐๓ ๖ คะแนน = ๓๘๕ ๗ คะแนน = ๔๐๘ ๘ คะแนน = ๕๘๐ ๙ คะแนน = ๗๕๒ ๑๐ คะแนน = ๒,๔๖๙	๐.๐๒ ๐.๐๒ ๐.๓๐ ๐.๘๓ ๒.๔๘ ๙.๕๑ ๗.๒๘ ๗.๗๑ ๑๐.๙๖ ๑๔.๒๒ ๔๖.๖๗
๖.แบบอย่างที่ไม่ดีของบุคคลในครอบครัวและบุคคลที่เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย	- ลักษณะนิสัย/พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของบุคคล ในครอบครัว และบุคคลที่เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย - ประวัติการกระทำผิดของบุคคลในครอบครัวและ บุคคลที่เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย - ประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/สารเสพติด / แอลกอฮอล์ของบุคคลในครอบครัว และบุคคลที่เด็ก/ เยาวชนอาศัยอยู่ด้วย	๐ คะแนน = ๑,๘๗๕ ๑ คะแนน = ๑,๐๕๕ ๒ คะแนน = ๑,๑๔๔ ๓ คะแนน = ๑,๒๑๖	๒๕.๔๔ ๑๙.๙๔ ๒๑.๖๓ ๒๒.๙๙

ตาราง ๔.๙ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ “การกระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย” จำแนกตามความเสี่ยงปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๖๓

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Wald	Exp(B)	P-value
ด้านครอบครัว					
ต่ำ	Referent		๘๑๓.๖๐๓		๐.๐๐๐
ปานกลาง	-๐.๔๔๔**	๐.๐๒๔	๓๕๔.๘๓๗	๐.๖๔๒	๐.๐๐๐
สูง	-๑.๐๗๙**	๐.๐๓๙	๗๗๘.๙๕๒	๐.๓๔๐	๐.๐๐๐
ด้านชุมชน					
สูง	-๐.๐๗๕**	๐.๐๒๑	๑๒.๖๘๓	๐.๙๒๘	๐.๐๐๐
ด้านภูมิหลังทางการศึกษา					
ต่ำ	Referent		๙๓.๖๖๑		๐.๐๐๐
ปานกลาง	-๐.๒๒๐**	๐.๐๒๗	๖๘.๖๘๒	๐.๘๐๓	๐.๐๐๐
สูง	-๐.๓๗๓**	๐.๐๔๑	๘๑.๓๓๗	๐.๖๘๙	๐.๐๐๐
ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด					

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Wald	Exp(B)	P-value
ต่ำ	Referent		๓๔๓.๑๗๗		๐.๐๐๐
ปานกลาง	-๐.๓๗๓**	๐.๐๒๓	๒๖๔.๕๓๗	๐.๖๘๙	๐.๐๐๐
สูง	-๐.๕๙๗**	๐.๐๓๙	๒๓๗.๒๓๕	๐.๕๕๐	๐.๐๐๐
ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด					
ต่ำ	Referent		๑๗๒๒.๔๙๒		๐.๐๐๐
ปานกลาง	-๐.๔๙๑**	๐.๐๒๓	๕๖๐.๗๑๘	๐.๖๑๒	๐.๐๐๐
สูง	-๑.๓๗๕**	๐.๐๓๔	๑๖๓๗.๐๘๕	๐.๒๕๓	๐.๐๐๐
ด้านประวัติการกระทำผิด					
ต่ำ	Referent		๑๔๙๙๙.๒๙๒		๐.๐๐๐
ปานกลาง	๒.๔๘๒**	๐.๐๒๕	๑๐๐๙๐.๐๑๕	๑๑.๙๖๑	๐.๐๐๐
สูง	๔.๗๑๖**	๐.๐๔๓	๑๒๑๐๗.๔๗๗	๑๑๑.๗๐๘	๐.๐๐๐
ด้านปัญหาพฤติกรรม					
ต่ำ	Referent		๓๘.๖๑๖		๐.๐๐๐
ปานกลาง	-๐.๐๘๒**	๐.๐๒๕	๑๐.๕๗๒	๐.๙๒๑	๐.๐๐๑
สูง	-๐.๙๘๗**	๐.๑๘๐	๓๐.๑๖๔	๐.๓๗๓	๐.๐๐๐
Method	Enter				
-๒loglikelihood	๗๔,๖๐๑.๗๑๐ ^a				
Cox& Snell R ^๒	๐.๑๗๔				
Nagelkerke R ^๒	๐.๓๔๐				
Percentage Correct	๘๙.๕๐				

** หมายถึง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑ * หมายถึง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตาราง ๔.๙ ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายพบว่าความเสี่ยงทั้ง ๗ ด้านคือ ด้านครอบครัว ด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม ด้านภูมิหลังทางการศึกษา ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด ด้านประวัติการกระทำผิด และด้านปัญหาพฤติกรรม สามารถทำนายการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑ ซึ่งประสิทธิภาพของสมการถดถอยโลจิสติกในภาพรวมโดยเฉลี่ยสามารถทำนายโอกาสการกระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายของเด็กและเยาวชนได้ถูกต้อง ร้อยละ ๘๙.๕๐

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายมากที่สุดจำแนกตามความเสี่ยงคือ ความเสี่ยงด้านประวัติการกระทำผิดระดับสูงโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ ๔.๗๑๖ รองลงมาคือความเสี่ยงด้านประวัติการกระทำผิดระดับปานกลางโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ ๒.๔๘๒ ตามลำดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าปัจจัยด้านประวัติการกระทำผิด มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย

ด้านประวัติการกระทำผิด เมื่อเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงกับเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงต่ำ พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย เพิ่มขึ้น ๑๑๑.๗๐๘ เท่า หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๑,๐๗๐.๘ และเมื่อเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงปานกลางและความเสี่ยงต่ำ พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงปานกลางมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย เพิ่มขึ้น ๑๑.๙๖๑ เท่าหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑,๐๙๖.๑ สะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีประวัติการกระทำผิดที่มีความเสี่ยงในระดับสูงและกลางนั้นมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย มากกว่าความผิดอื่น

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายจำแนกรายข้อคำถาม

เมื่อพิจารณารายข้อโดยนำปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายมากที่สุด ๒อันดับ คือ ความเสี่ยงด้านประวัติการกระทำผิดระดับสูง ความเสี่ยงด้านประวัติการกระทำผิดระดับปานกลางพบว่า

๑) ความเสี่ยงด้านประวัติการกระทำผิดระดับสูงและระดับปานกลางเรียงตามลำดับดังนี้

อันดับ ๑ ข้อ ๔ อายุขณะกระทำผิดและถูกจับดำเนินคดีครั้งแรกพบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๘๐.๒๙ กระทำผิดครั้งแรกเมื่ออายุ ๑๕ ปี แต่ไม่ถึง ๑๘ ปี

อันดับ ๒ ข้อ ๑ ครั้งนี้ถูกดำเนินคดีในข้อกล่าวหาพบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๕๔.๙๑ ๙๑ ถูกดำเนินคดีในข้อกล่าวหาอัตราจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๒๐ ปี

อันดับ ๓ ข้อ ๕ ผลร้ายที่เกิดขึ้นกับชีวิตและร่างกายของผู้เสียหายพบว่าเด็กและเยาวชน ร้อยละ ๕๕.๕๔ ทำร้ายร่างกายผู้เสียหายบาดเจ็บสาหัส/ตาย

อันดับ ๔ ข้อ ๗ ระดับความรุนแรงของพฤติกรรมในการกระทำผิด พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๓๙.๙๔ มีพฤติกรรมรุนแรงในการกระทำผิด คือกระทำโดยมีเจตนาและมีการวางแผน หรือเป็นการกระทำที่มีลักษณะทรมาน ทารุณ โหดร้าย หรือมีการใช้อาวุธหรือสิ่งเทียมอาวุธ โดยมีรายละเอียดตามตาราง ๔.๙.๑

ตาราง ๔.๙.๑ วิเคราะห์ปัจจัยรายข้อ“ความเสี่ยงด้านปัญหาประวัติการกระทำผิดระดับสูงและระดับปานกลาง” ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายอันดับ ๑-๒

ข้อย่อย	คำอธิบาย	จำนวน	ร้อยละ
๑.ครั้งนี้ถูกดำเนินคดีในข้อกล่าวหา	อัตราจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๓ ปี	๑,๕๕๑	๑๐.๙๒
	อัตราจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๕ ปี	๒,๕๔๗	๑๗.๙๔
	อัตราจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๒๐ ปี	๗,๗๙๖	๕๔.๙๑
	อัตราจำคุกอย่างสูงเกิน ๒๐ ปี	๒,๓๐๔	๑๖.๒๓
๒.ประวัติการถูกดำเนินคดี	๑ ครั้ง	๑๔,๑๙๘	๑๐๐
	๒ ครั้ง	๐	๐.๐๐
	ตั้งแต่ ๓ ครั้งขึ้นไป	๐	๐.๐๐
๓.ประวัติการฝึกอบรม/จำคุก/คุมประพฤติ/การเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)	ไม่เคย	๑๓,๘๑๖	๙๗.๓๑
	ผลการเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดเป็นที่พึงพอใจหรือผลการ คุมประพฤติพ้นด้วยดี	๓๘๒	๒.๖๙
	-ผลการเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดไม่เป็นที่พึงพอใจหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขคุมประพฤติหรือเพิกถอนการคุมประพฤติ	๐	๐.๐๐
	-อยู่ระหว่างการฝึกอบรม จำคุก คุมความประพฤติ หรือเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด		
	เคยรับการฝึกอบรม ๑ ครั้ง	๐	๐.๐๐
	เคยรับการฝึกอบรม ๒ ครั้งขึ้นไป	๐	๐.๐๐
	จำคุก	๐	๐.๐๐
๔.อายุขณะกระทำผิดและถูกจับดำเนินคดีครั้งแรก	กระทำผิดครั้งแรกเมื่ออายุ ๑๕ ปี แต่ไม่ถึง ๑๘ ปี	๑๑,๓๙๙	๘๐.๒๙
	กระทำผิดครั้งแรกเมื่ออายุ ๑๐ ปี แต่ไม่ถึง ๑๕ ปี	๒,๗๗๕	๑๙.๕๕

ชื่อย่อ	คำอธิบาย	จำนวน	ร้อยละ
	กระทำผิดครั้งแรกเมื่ออายุต่ำกว่า ๑๐ ปี	๒๔	๐.๑๗
๕.ผลร้ายที่เกิดกับชีวิตและร่างกายของผู้เสียหาย	ไม่บาดเจ็บ	๑,๐๖๔	๗.๔๙
	บาดเจ็บเล็กน้อย	๑,๘๑๘	๑๒.๘๐
	บาดเจ็บ รักษาไม่เกิน ๒๐ วัน	๓,๔๓๐	๒๔.๑๖
	บาดเจ็บสาหัส/ตาย	๗,๘๘๖	๕๕.๕๔
๖.ผลร้ายที่เกิดกับทรัพย์สินของผู้เสียหาย	ไม่ได้รับความเสียหาย	๙,๙๑๘	๖๙.๘๕
	ได้รับความเสียหาย	๔,๒๘๐	๓๐.๑๕
๗.ระดับความรุนแรงของพฤติกรรมในการกระทำผิด (เฉพาะกรณีที่มีการใช้กำลังประทุษร้าย)	ไม่มีการใช้กำลังประทุษร้าย	๕,๒๔๔	๓๖.๙๓
	ไม่รุนแรง	๓,๒๘๔	๒๓.๑๓
	รุนแรง	๕,๖๗๐	๓๙.๙๔

ตาราง ๔.๑๐ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ “การกระทำผิดเกี่ยวกับเพศ” จำแนกตามความเสี่ยง
ปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๖๓

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Wald	Exp(B)	P-value
ด้านครอบครัว					
ต่ำ	Referent		๑๔.๒๘๕		๐.๐๐๑
ปานกลาง	๐.๑๒๐**	๐.๐๓๓	๑๓.๐๔๕	๑.๑๒๗	๐.๐๐๐
สูง	๐.๐๕๑	๐.๐๕๐	๑.๐๐๙	๑.๐๕๒	๐.๓๑๕
ด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม					
สูง	-๐.๑๑๖**	๐.๐๒๘	๑๗.๐๙๕	๐.๘๙๐	๐.๐๐๐
ด้านภูมิหลังทางการศึกษา					
ต่ำ	Referent		๗๙.๑๒๒		๐.๐๐๐
ปานกลาง	๐.๓๒๑**	๐.๐๓๗	๗๗.๐๙๐	๑.๓๗๙	๐.๐๐๐
สูง	๐.๓๗๓**	๐.๐๕๗	๔๑.๙๙๕	๑.๔๕๑	๐.๐๐๐
ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด					
ต่ำ	Referent		๓๒๓.๑๖๐		๐.๐๐๐
ปานกลาง	-๐.๕๑๑**	๐.๐๓๐	๒๘๙.๙๑๗	๐.๖๐๐	๐.๐๐๐
สูง	-๐.๖๗๐**	๐.๐๕๖	๑๔๔.๒๑๘	๐.๕๑๒	๐.๐๐๐
ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด					
ต่ำ	Referent		๑,๑๓๕.๘๓๗		๐.๐๐๐
ปานกลาง	-๐.๗๒๕**	๐.๐๓๒	๕๒๔.๔๑๐	๐.๔๘๔	๐.๐๐๐
สูง	-๑.๕๔๒**	๐.๐๕๒	๘๘๘.๐๙๑	๐.๒๑๔	๐.๐๐๐
ด้านประวัติการกระทำผิด					
ต่ำ	Referent		๑๒๔.๗๘๐		๐.๐๐๐
ปานกลาง	๐.๑๔๕**	๐.๐๒๖	๒๙.๙๐๘	๑.๑๕๖	๐.๐๐๐
สูง	-๑.๓๑๖**	๐.๑๔๒	๘๕.๒๕๙	๐.๒๖๘	๐.๐๐๐
ด้านปัญหาพฤติกรรม					
ต่ำ	Referent		๐.๐๕๕		๐.๙๗๓
ปานกลาง	๐.๐๐๓	๐.๐๓๖	๐.๐๐๗	๑.๐๐๓	๐.๙๓๔
สูง	๐.๐๕๒	๐.๒๓๓	๐.๐๕๐	๑.๐๕๓	๐.๘๒๔

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Wald	Exp(B)	P-value
Method	Enter				
-2loglikelihood	๔๙,๙๐๖.๓๖๗ ^๓				
Cox& Snell R ^๒	๐.๐๑๙				
Nagelkerke R ^๒	๐.๐๖๑				
Percentage Correct	๙๕.๕๐				

** หมายถึง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑* หมายถึง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตาราง ๔.๑๐ ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดเกี่ยวกับเพศพบว่ามีความเสี่ยง ๖ ด้าน คือ ด้านครอบครัว ด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม ด้านภูมิหลังทางการศึกษาฯ ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิดด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด และด้านประวัติการกระทำผิด สามารถทำนายการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑ ซึ่งประสิทธิภาพของสมการถดถอยโลจิสติกในภาพรวมโดยเฉลี่ยสามารถทำนายโอกาสการกระทำผิดเกี่ยวกับเพศของเด็กและเยาวชนได้ถูกต้อง ร้อยละ ๙๕.๕๐

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับเพศมากที่สุดจำแนกตามความเสี่ยงคือ ความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษาและสังคมระดับสูงโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ ๐.๓๗๓ รองลงมาคือความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษาและสังคมระดับปานกลางโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ ๐.๓๒๑ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าปัจจัยด้านครอบครัว ด้านภูมิหลังทางการศึกษาและสังคม ด้านประวัติการกระทำผิดระดับปานกลาง มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับเพศ

ด้านครอบครัว เมื่อเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงปานกลางกับเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงต่ำ พบว่า เด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงระดับปานกลางมีโอกาสกระทำผิดเกี่ยวกับเพศมากกว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงระดับต่ำ ๑.๑๒๗ เท่า หรือ ร้อยละ ๑๒.๗

ด้านภูมิหลังทางการศึกษาฯ เมื่อเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงกับเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงต่ำ พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับเพศ เพิ่มขึ้น ๑.๔๕๑ เท่าหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๔๕.๑ และเมื่อเปรียบเทียบเด็กที่มีความเสี่ยงปานกลางและความเสี่ยงต่ำพบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงปานกลางมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับเพศ เพิ่มขึ้น ๑.๓๗๙ เท่าหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๗.๙ สะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีปัจจัยด้านภูมิหลังทางการศึกษาฯ ที่มีระดับความเสี่ยงสูงและกลางนั้นมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดความผิดที่เกี่ยวข้องกับเพศมากกว่าอย่างอื่น

ด้านประวัติการกระทำผิด เมื่อเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงกับเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงต่ำ พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับเพศ ลดลง ๐.๒๖๘ เท่าหรือลดลงร้อยละ ๗๓.๒ และเมื่อเปรียบเทียบเด็กที่มีความเสี่ยงปานกลางและความเสี่ยงต่ำ พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงปานกลางมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับเพศ เพิ่มขึ้น ๑.๑๕๖ เท่าหรือร้อยละ ๑๕.๖สะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีประวัติการกระทำผิด ที่มีระดับความเสี่ยงสูงมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดอย่างอื่นมากกว่าความผิดที่เกี่ยวข้องกับเพศ แต่เด็กและเยาวชนที่มีประวัติการกระทำผิด ที่มีระดับความเสี่ยงปานกลางนั้นมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดทางเพศมากกว่าความผิดอื่น

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า สำหรับด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด และด้านประวัติการกระทำผิดระดับสูง มีอิทธิพลเชิงลบต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับเพศ

เด็กและเยาวชนที่อยู่ในชุมชนและสภาพแวดล้อมที่มีความเสี่ยงสูง มีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับเพศน้อยกว่ากลุ่มเด็กและเยาวชนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีความเสี่ยงต่ำ ๐.๘๙๐ เท่า หรือร้อยละ ๑๑

ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด เมื่อเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงกับเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงต่ำ พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับเพศลดลง ๐.๕๑๒ เท่า หรือลดลงร้อยละ ๔๘.๘ และเมื่อเปรียบเทียบเด็กที่มีความเสี่ยงปานกลางและความเสี่ยงต่ำพบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงปานกลางมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับเพศลดลง ๐.๖๐ เท่าหรือร้อยละ ๔๐ สะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีประวัติเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ที่มีระดับความเสี่ยงสูงและกลา่งนั้นมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดอย่างอื่นมากกว่าความผิดที่เกี่ยวข้องกับเพศ

ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด เมื่อเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงกับเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงต่ำ พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับเพศลดลง ๐.๒๑๔ เท่า หรือลดลงร้อยละ ๗๘.๖ และเมื่อเปรียบเทียบเด็กที่มีความเสี่ยงปานกลางและความเสี่ยงต่ำ พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงปานกลางมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับเพศลดลง ๐.๔๘๔ เท่าหรือร้อยละ ๕๑.๖ สะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด ที่มีระดับความเสี่ยงสูงและกลา่งนั้นมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดอย่างอื่นมากกว่าความผิดที่เกี่ยวข้องกับเพศ

ด้านประวัติการกระทำผิดระดับสูงมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับเพศน้อยกว่ากลุ่มเด็กและเยาวชนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีความเสี่ยงต่ำ ๐.๒๖๘ เท่า หรือร้อยละ ๗๓.๒

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับเพศจำแนกรายข้อคำถาม

เมื่อพิจารณารายข้อโดยนำปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับเพศมากที่สุด ๒ อันดับคือความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษาและสังคมระดับสูงและความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษาและสังคมระดับปานกลางพบว่า

๑) ความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษาและสังคมระดับสูงและระดับปานกลางเรียงลำดับดังนี้

อันดับ ๑ ข้อ ๓ การทำผิดระเบียบร้ายแรงของโรงเรียนพบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๘๓.๑๓ เคยทำผิดระเบียบของโรงเรียนในเรื่องการใช้ยาเสพติด/สารเสพติด ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ ทะเลาะวิวาทหนีเรียน ทำร้ายร่างกาย ลักทรัพย์ ชู้สาว พกพาอาวุธปืน/อาวุธ

อันดับ ๒ ข้อ ๑๑ พฤติกรรมทางเพศ พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๘๒.๔๒ มีพฤติกรรมทางเพศดังต่อไปนี้ข้อ ๑ ข้อ คือ (๑) เคยสำเร็จความใคร่โดยมีลักษณะผิดปกติ (๒) มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุ ๑๐-๑๘ ปี (๓) เคยมีเพศสัมพันธ์โดยไม่สมัครใจ

อันดับ ๓ ข้อ ๑๐ ลักษณะนิสัยของเด็กและเยาวชน พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๕๙.๙๐ มีลักษณะนิสัยไม่เหมาะสม ๒-๓ ข้อ

อันดับ ๔ ข้อ ๙ การใช้เวลาว่างอื่นๆของเด็กและเยาวชน (คำถามปลายเปิด) พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๕๖.๓๓มีการใช้เวลาว่างไม่เหมาะสม ๒-๓ กิจกรรม

อันดับ ๕ ข้อ ๑ประวัติการศึกษาพบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๔๕.๕๒ไม่เคยเรียนหรือไม่ได้ศึกษาเล่าเรียนหรือออกจากโรงเรียนก่อนจบภาคบังคับโดยมีรายละเอียดตามตาราง ๔.๑๐.๑

ตาราง ๔.๑๐.๑วิเคราะห์ปัจจัยรายชื่อ“ความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษาและสังคมระดับสูงและระดับปานกลาง” ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับเพศอันดับ๑-๒

ข้อย่อย	คำอธิบาย	จำนวน	ร้อยละ
๑.ประวัติการศึกษา	กำลังศึกษาเล่าเรียนหรือจบการศึกษามัธยมศึกษา	๒,๘๖๓	๕๔.๔๘
	ไม่เคยเรียนหรือไม่ได้ศึกษาเล่าเรียนหรือออกจากโรงเรียนก่อนจบมัธยมศึกษา	๒,๓๙๒	๔๕.๕๒
๒.ประวัติการเรียนซ้ำชั้น	ไม่เคยซ้ำชั้น	๔,๕๐๒	๘๕.๖๗
	เคยเรียนซ้ำชั้น	๗๕๓	๑๔.๓๓
๓.การทำผิดระเบียบร้ายแรงของโรงเรียน	ไม่เคย	๘๘๔	๑๖.๘๒
	เคยทำผิดระเบียบของโรงเรียนในเรื่องการใช้ยาเสพติด/สารเสพติด ต้มเครื่องต้มแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ ทะเลาะวิวาทหนีเรียน ทำร้ายร่างกาย ลักทรัพย์ ชู้สาว พกพาอาวุธปืน/อาวุธ	๔,๓๗๑	๘๓.๑๓
๔.มาตรการโรงเรียนใช้กรณีเด็กและเยาวชนทำผิดระเบียบในข้อ ๓	ไม่เคย/ว่ากล่าวตักเตือน	๒,๘๒๓	๕๓.๗๒
	ทำทัณฑ์บน/เชิญผู้ปกครอง	๒,๒๕๓	๔๒.๘๗
	ให้ออก	๑๗๙	๓.๔๑
๕.ปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการศึกษา	ไม่เคยหรือตอบว่าเคยในกรณีที่เคยถูก พูดคำว่าให้ เสียใจ กลับแก่งให้ ได้รับความอับอาย และทำลายสิ่งของส่วนตัว ได้รับความเสียหาย	๔,๖๔๗	๘๘.๔๓
	เคย	๖๐๘	๑๑.๕๗
๖.การดำรงชีพด้วยการประกอบมีงานชีพ	ไม่ใช่	๕,๑๖๐	๙๘.๑๖
	ใช่	๙๕	๑.๘๑
๗.การใช้เวลาว่าง โดยการเล่นพนัน	ไม่ใช่	๔,๗๒๙	๘๙.๙๙
	ใช่	๕๒๖	๑๐.๐๑
๘.การใช้เวลาว่างโดยการเสพยา/สารเสพติด	ไม่ใช่	๔,๒๓๘	๘๐.๖๕
	ใช่	๑,๐๑๗	๑๙.๓๕
๙.การใช้เวลาว่างอื่นๆของเด็กและเยาวชน (คำถามปลายเปิด ดุลยพินิจของผู้สอบถาม)	มีการใช้เวลาว่างเหมาะสม	๔๖๓	๘.๘๑
	มีการใช้เวลาว่างเหมาะสม ๑ กิจกรรม	๑,๖๓๙	๓๑.๑๙
	มีการใช้เวลาว่างไม่เหมาะสม ๒-๓ กิจกรรม	๒,๙๖๐	๕๖.๓๓
	มีการใช้เวลาว่างไม่เหมาะสม ๔ กิจกรรมขึ้นไป	๑๙๓	๓.๖๗
๑๐.ลักษณะนิสัยของเด็กและเยาวชน	มีลักษณะนิสัยเหมาะสม	๒๔๘	๔.๗๒
	มีลักษณะนิสัยไม่เหมาะสม ๑ ข้อ	๑,๕๙๗	๓๐.๓๙
	มีลักษณะนิสัยไม่เหมาะสม ๒-๓ ข้อ	๓,๑๔๘	๕๙.๙๐
	มีลักษณะนิสัยไม่เหมาะสม ๔ ข้อขึ้นไป	๒๖๒	๔.๙๙
๑๑.พฤติกรรมทางเพศ	๑๑.๑ การสำเร็จความใคร่ - เคยสำเร็จความใคร่โดยมีลักษณะปกติ - เคยสำเร็จความใคร่โดยมีลักษณะผิดปกติ	๐ คะแนน = ๘๑๓ ๑ คะแนน = ๔,๓๓๑	๑๕.๔๗ ๘๒.๔๒
	๑๑.๒ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร - มากกว่า ๑๘ ปี - ๑๐-๑๘ ปี - ต่ำกว่า ๑๐ ปี	๒ คะแนน = ๑๐๒ ๓ คะแนน = ๒	๑.๙๔ ๐.๐๔ ๐.๑๓
	๑๑.๓ ประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์		

ชื่อย่อ	คำอธิบาย	จำนวน	ร้อยละ
	- ไม่เคย / เคยโดยสมัครใจ - เคย โดยไม่สมัครใจ	๔ คะแนน = ๗	

ตาราง ๔.๑๑ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ “การกระทำผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ความมั่นคง ชื่อเสียง และการปกครอง” จำแนกตามความเสี่ยงปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๖๓

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Wald	Exp.(B)	P-value
ด้านครอบครัว					
ต่ำ	Referent		๓.๔๖๑		๐.๑๗๗
ปานกลาง	๐.๐๖๕	๐.๐๔๓	๒.๓๕๕	๑.๐๖๗	๐.๑๒๕
สูง	๐.๑๐๙	๐.๐๖๔	๒.๙๓๒	๑.๑๑๕	๐.๐๘๗
ด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม					
สูง	-๐.๐๖๘	๐.๐๓๗	๓.๔๔๑	๐.๙๓๔	๐.๐๖๔
ด้านภูมิหลังทางการศึกษา					
ต่ำ	Referent		๑๙.๒๕๒		๐.๐๐๐
ปานกลาง	๐.๑๘๘**	๐.๐๔๗	๑๖.๐๘๖	๑.๒๐๗	๐.๐๐๐
สูง	๐.๐๗๐	๐.๐๗๖	๐.๘๖๒	๑.๐๗๓	๐.๓๕๓
ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด					
ต่ำ	Referent		๑๑๗.๙๗๕		๐.๐๐๐
ปานกลาง	-๐.๔๐๒**	๐.๐๓๙	๑๐๕.๐๐๖	๐.๖๖๙	๐.๐๐๐
สูง	-๐.๕๓๗**	๐.๐๗๒	๕๕.๔๒๗	๐.๕๘๔	๐.๐๐๐
ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด					
ต่ำ	Referent		๖๒๔.๑๐๑		๐.๐๐๐
ปานกลาง	-๐.๗๓๙**	๐.๐๔๑	๓๒๐.๘๕๕	๐.๔๗๗	๐.๐๐๐
สูง	-๑.๓๘๓**	๐.๐๖๔	๔๖๖.๑๖๙	๐.๒๕๑	๐.๐๐๐
ด้านประวัติการกระทำผิด					
ต่ำ	Referent		๑๒๓.๔๕๗		๐.๐๐๐
ปานกลาง	-๐.๓๔๐**	๐.๐๓๖	๘๗.๓๙๗	๐.๗๑๒	๐.๐๐๐
สูง	-๑.๐๑๔**	๐.๑๔๙	๔๖.๔๔๒	๐.๓๖๓	๐.๐๐๐
ด้านปัญหาพฤติกรรม					
ต่ำ	Referent		๑๐.๐๘๑		๐.๐๐๖
ปานกลาง	๐.๑๔๐**	๐.๐๔๗	๘.๙๕๕	๑.๑๕๐	๐.๐๐๓
สูง	๐.๓๕๕	๐.๒๘๕	๑.๕๔๘	๑.๔๒๖	๐.๒๑๓
Method	Enter				
-๒loglikelihood	๓๓,๑๕๐.๒๑๙ ^๓				
Cox& Snell R ^๒	๐.๐๐๙				
Nagelkerke R ^๒	๐.๐๔๔				
Percentage Correct	๙๗.๔๐				

** หมายถึง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑

* หมายถึง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตาราง ๔.๑๑ ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ความมั่นคง ชื่อเสียง และการปกครองพบว่ามีความเสี่ยง ๕ ด้านคือ ด้านภูมิหลังทางการศึกษาฯ ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด ด้านประวัติการกระทำผิด และด้านปัญหาพฤติกรรม สามารถทำนายการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑ ซึ่งประสิทธิภาพของสมการถดถอยโลจิสติกในภาพรวมโดยเฉลี่ยสามารถทำนายโอกาสการกระทำผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ฯ ของเด็กและเยาวชนได้ถูกต้อง ร้อยละ ๙๗.๔๐

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ฯ มากที่สุดจำแนกตามความเสี่ยงคือ ความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษา าระดับปานกลางโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ ๐.๑๘๘ รองลงมาคือความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรมระดับปานกลางโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ ๐.๑๔๐ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ปัจจัยด้านภูมิหลังทางการศึกษาฯ และด้านปัญหาพฤติกรรม มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ความมั่นคง ชื่อเสียงและการปกครอง

ด้านภูมิหลังทางการศึกษาฯ เด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงปานกลางมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ฯ มากกว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงระดับต่ำ ๑.๒๐๗ เท่าหรือร้อยละ ๒๐.๗

ด้านปัญหาพฤติกรรม พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงระดับปานกลางมีแนวโน้มจะกระทำผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ฯ มากกว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงระดับต่ำ ๑.๑๕๐ เท่า หรือ ร้อยละ ๑๕

ส่วนด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด และด้านประวัติการกระทำผิด มีอิทธิพลเชิงลบต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ความมั่นคง ชื่อเสียงและการปกครอง

ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด เมื่อเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงกับเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงต่ำ พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ฯ ลดลง ๐.๕๘๔ เท่า หรือลดลงร้อยละ ๔๑.๖ และเมื่อเปรียบเทียบเด็กที่มีความเสี่ยงปานกลางและความเสี่ยงต่ำ พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงปานกลางมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ฯ ลดลง ๐.๖๖๙ เท่า หรือร้อยละ ๓๓.๑ สะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีประวัติเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ที่มีระดับความเสี่ยงสูงและกลา่งนั้นมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดอย่างอื่นมากกว่าความผิดที่เกี่ยวข้องกับความสงบสุข เสรีภาพ ฯ

ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด เมื่อเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงกับเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงต่ำ พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ฯ ลดลง ๐.๒๕๑ เท่า หรือลดลงร้อยละ ๗๔.๙ และเมื่อเปรียบเทียบเด็กที่มีความเสี่ยงปานกลางและความเสี่ยงต่ำพบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงปานกลางมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ฯ ลดลง ๐.๔๗๗ เท่าหรือร้อยละ ๕๒.๓ สะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด ที่มีระดับความเสี่ยงสูงและกลา่งนั้นมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดอย่างอื่นมากกว่าความผิดที่เกี่ยวข้องกับความสงบสุข เสรีภาพ ฯ

ด้านประวัติการกระทำผิด เมื่อเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงกับเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงต่ำ พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ฯ ลดลง ๐.๓๖๓ เท่า หรือลดลงร้อยละ ๖๓.๗ และเมื่อเปรียบเทียบเด็กที่มีความเสี่ยงปานกลางและความเสี่ยงต่ำพบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงปานกลางมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ฯ ลดลง ๐.๗๑๒ เท่า

หรือร้อยละ ๒๘.๘ สะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด ที่มีระดับความเสี่ยงสูงและกลางนั้นมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดอย่างอื่นมากกว่าความผิดที่เกี่ยวข้องกับความสงบสุข เสรีภาพ ฯ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ฯ จำแนกรายข้อคำถาม

เมื่อพิจารณารายข้อโดยนำปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ฯ มากที่สุด ๒ อันดับคือความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษาฯระดับปานกลาง และความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรมระดับปานกลางพบว่า

๑) ความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษาฯระดับปานกลางเรียงลำดับดังนี้

อันดับ ๑ ข้อ ๓ การทำผิดระเบียบร้ายแรงของโรงเรียนพบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๘๒.๙๕ เคยทำผิดระเบียบของโรงเรียนในเรื่องการใช้ยาเสพติด/สารเสพติด ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ ทะเลาะวิวาทหนีเรียน ทำร้ายร่างกาย ลักทรัพย์ ชู้สาว พกพาอาวุธปืน/อาวุธ

อันดับ ๒ ข้อ ๑๑ พฤติกรรมทางเพศพบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๗๒.๐๒ มีพฤติกรรมทางเพศตั้งน้อยอย่างน้อย ๑ ข้อ คือ (๑) เคยสำเร็จความใคร่โดยมีลักษณะผิดปกติ (๒) มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุ ๑๐-๑๘ ปี (๓) เคยมีเพศสัมพันธ์โดยไม่สมัครใจ

อันดับ ๓ ข้อ ๑๐ ลักษณะนิสัยของเด็กและเยาวชนพบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๖๒.๐๓ มีลักษณะนิสัยไม่เหมาะสม ๒-๓ ข้อ

อันดับ ๔ ข้อ ๙ การใช้เวลาวางอื่นๆของเด็กและเยาวชน (คำถามปลายเปิด)พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๕๔.๑๐ มีการใช้เวลาว่างไม่เหมาะสม ๒-๓ กิจกรรมโดยมีรายละเอียดตามตาราง ๔.๑๑.๑

๒) ความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรมระดับปานกลางเรียงลำดับดังนี้

อันดับ ๑ ข้อ ๑๓ ออกนอกบ้านกลางคืนแม้ว่าผู้ปกครองไม่อนุญาตพบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๘๓.๐๐ เคยออกนอกบ้านกลางคืนตั้งแต่อายุ ๑๓ ปี

อันดับ ๒ ข้อ ๑๒ มักพูดปดเพื่อให้ได้สิ่งของ ความสะดวกหรือเลี่ยงกฎเกณฑ์พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๘๐.๗๓ เคยพูดปดเพื่อให้ได้สิ่งของ ฯ ตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป

อันดับ ๓ ข้อ ๔ เคยทำร้ายร่างกายคนพบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๗๙.๒๑ เคยทำร้ายร่างกายตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป

อันดับ ๔ ข้อ ๑๕ มักหนีโรงเรียน พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๖๒.๖๗ เคยหนีโรงเรียนตั้งแต่อายุ ๑๓ ปี และร้อยละ ๒๘.๕๓ เคยหนีโรงเรียนก่อนอายุ ๑๓ ปีโดยมีรายละเอียดตามตาราง ๔.๑๑.๒

ตาราง ๔.๑๑.วิเคราะห์ปัจจัยรายชื่อ“ ความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษาและสังคมระดับปานกลาง” ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ฯ อันดับ๑

ชื่อย่อ	คำอธิบาย	จำนวน	ร้อยละ
๑.ประวัติการศึกษา	กำลังศึกษาเล่าเรียนหรือจบการศึกษามัธยมศึกษา	๑,๕๖๔	๕๙.๓๘
	ไม่เคยเรียนหรือไม่ได้ศึกษาเล่าเรียนหรือออกจากโรงเรียนก่อนจบมัธยมศึกษา	๑,๐๗๐	๔๐.๖๕
๒.ประวัติการเรียนซ้ำชั้น	ไม่เคยซ้ำชั้น	๒,๓๕๓	๘๙.๓๓
	เคยเรียนซ้ำชั้น	๒๘๑	๑๐.๖๗
๓.การทำผิดระเบียบร้ายแรงของโรงเรียน	ไม่เคย	๔๔๙	๑๗.๐๕
	เคยทำผิดระเบียบของโรงเรียนในเรื่องการใช้ยาเสพติด/สารเสพติด ต้มเครื่องต้มแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ ทะเลาะวิวาทหนีเรียน ทำร้ายร่างกาย ลักทรัพย์ ชู้สาว พกพาอาวุธปืน/อาวุธ	๒,๑๘๕	๘๒.๙๕
๔.มาตรการโรงเรียนใช้กรณีเด็กและเยาวชนทำผิดระเบียบในข้อ ๓	ไม่เคย/ว่ากล่าวตักเตือน	๑,๕๖๓	๕๙.๓๔
	ทำทัณฑ์บน/เชิญผู้ปกครอง	๑,๐๐๗	๓๘.๒๓
	ให้ออก	๖๔	๒.๔๓
๕.ปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการศึกษา	ไม่เคยหรือตอบว่าเคยในกรณีที่เคยถูก พูดคำว่าให้ เสียใจกลั่นแกล้งให้ ได้รับความอับอาย และทำลายสิ่งของส่วนตัว ให้ได้รับความเสียหาย	๒,๔๒๙	๙๒.๒๒
	เคย	๒๐๕	๗.๗๘
๖.การดำรงชีพด้วยการประกอบอาชีพ	ไม่ใช่	๒,๖๐๕	๙๘.๙๐
	ใช่	๒๙	๑.๑๐
๗.การใช้เวลาว่าง โดยการเล่นพนัน	ไม่ใช่	๒,๔๔๐	๙๒.๖๓
	ใช่	๑๙๔	๗.๓๗
๘.การใช้เวลาว่างโดยการเสพยา/สารเสพติด	ไม่ใช่	๒,๑๖๔	๘๒.๑๖
	ใช่	๔๗๐	๑๗.๘๔
๙.การใช้เวลาว่างอื่นๆของเด็กและเยาวชน (คำถามปลายเปิด ดุลยพินิจของผู้สอบถาม)	มีการใช้เวลาว่างเหมาะสม	๒๔๖	๙.๓๔
	มีการใช้เวลาว่างเหมาะสม ๑ กิจกรรม	๙๑๒	๓๔.๖๒
	มีการใช้เวลาว่างไม่เหมาะสม ๒-๓ กิจกรรม	๑,๕๒๕	๕๕.๑๐
	มีการใช้เวลาว่างไม่เหมาะสม ๔ กิจกรรมขึ้นไป	๕๑	๑.๙๔
๑๐.ลักษณะนิสัยของเด็กและเยาวชน	มีลักษณะนิสัยเหมาะสม	๑๓๓	๕.๐๕
	มีลักษณะนิสัยไม่เหมาะสม ๑ ข้อ	๗๗๗	๒๙.๕๐
	มีลักษณะนิสัยไม่เหมาะสม ๒-๓ ข้อ	๑,๖๓๔	๖๒.๐๓
	มีลักษณะนิสัยไม่เหมาะสม ๔ ข้อขึ้นไป	๙๐	๓.๔๒
๑๑.พฤติกรรมทางเพศ	๑๑.๑ การสำเร็จความใคร่ - เคยสำเร็จความใคร่โดยมีลักษณะปกติ - เคยสำเร็จความใคร่โดยมีลักษณะผิดปกติ ๑๑.๒ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร - มากกว่า ๑๘ ปี - ๑๐-๑๘ ปี - ต่ำกว่า ๑๐ ปี ๑๑.๓ ประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ - ไม่เคย / เคยโดยสมัครใจ- เคย โดยไม่สมัครใจ	๐ คะแนน = ๗๑๕ ๑ คะแนน = ๑,๘๙๗ ๒ คะแนน = ๒๑ ๓ คะแนน = ๑ ๔ คะแนน = ๐	๒๗.๑๕ ๗๒.๐๒ ๐.๘๐ ๐.๐๔ ๐.๐๐

ตาราง ๔.๑๑.๒ วิเคราะห์ปัจจัยรายชื่อ “ความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรมระดับปานกลาง” ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ฯ อันดับ ๒

รายชื่อ	ไม่เคย		เคยตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป *เคยตั้งแต่อายุ ๑๓ ปีขึ้นไป (*หมายเหตุ : เฉพาะข้อ ๑๓,๑๕)		เคยก่อนอายุ ๑๐ ปี *เคยก่อนอายุ ๑๓ ปี (*หมายเหตุ : เฉพาะข้อ ๑๓,๑๕)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
๑ มักรังแก ข่มขู่ หรือทำให้ผู้อื่นหวาดกลัว	๕๑๑	๗๗.๕๔	๑๔๓	๒๑.๗๐	๕	๐.๗๖
๒ มักเป็นผู้ริเริ่มการต่อสู้	๔๔๕	๖๗.๕๓	๒๐๖	๓๑.๒๖	๘	๑.๒๑
๓ เคยใช้อาวุธที่อาจเป็นอันตรายสาหัสต่อร่างกายผู้อื่น	๕๑๔	๗๘.๐๐	๑๔๔	๒๑.๘๕	๑	๐.๑๕
๔ เคยทำร้ายร่างกายคน	๑๑๑	๑๖.๘๔	๕๒๒	๗๙.๒๑	๒๖	๓.๙๕
๕ เคยทำร้ายสัตว์	๕๗๐	๘๖.๔๙	๘๑	๑๒.๒๙	๘	๑.๒๑
๖ เคยขโมยของต่อหน้าเจ้าของ	๖๓๖	๙๖.๕๑	๒๑	๓.๑๙	๒	๐.๓๐
๗ เคยขโมยของที่มีค่าโดยไม่เผชิญหน้าเจ้าของ	๓๕๑	๕๓.๒๖	๒๗๗	๔๒.๐๓	๓๑	๔.๗๐
๘ บังคับให้ผู้อื่นมีกิจกรรมทางเพศด้วย	๖๕๓	๙๙.๐๙	๖	๐.๙๑	๐	๐.๐๐
๙ จงใจวางเพลิงโดยประสงค์ให้เกิดความเสียหายรุนแรง	๖๕๓	๙๙.๐๙	๖	๐.๙๑	๐	๐.๐๐
๑๐ จงใจทำลายทรัพย์สินผู้อื่น	๖๑๒	๙๒.๘๗	๔๔	๖.๖๘	๓	๐.๔๖
๑๑ จัดแฉเข้าบ้าน อาคาร หรือรถของคนอื่น	๖๑๑	๙๒.๗๒	๔๕	๖.๘๓	๓	๐.๔๖
๑๒ มักพูดปดเพื่อให้ได้สิ่งของความสะดวกหรือเลี่ยงกฎเกณฑ์	๙๗	๑๔.๗๒	๕๓๒	๘๐.๗๓	๓๐	๔.๕๕
๑๓ ออกนอกบ้านกลางคืนแม้ว่าผู้ปกครองไม่อนุญาต	๔๖	๖.๙๘	๕๔๗	๘๓.๐๐	๖๖	๑๐.๐๒
๑๔ เคยหนีออกจากบ้านไปค้างที่อื่นอย่างน้อย ๒ ครั้งในขณะที่อาศัยกับผู้ปกครองหรือผู้ดูแล	๔๕๗	๖๙.๓๕	๑๙๔	๒๙.๔๔	๘	๑.๒๑
๑๕ มักหนีโรงเรียน	๕๘	๘.๘๐	๔๑๓	๖๒.๖๗	๑๘๘	๒๘.๕๓

ตาราง ๔.๑๒ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ “ลักษณะความผิดปกติเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด”
จำแนกตามความเสี่ยงปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๖๓

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Wald	Exp.(B)	P-value
ด้านครอบครัว					
ต่ำ	Referent		๓๕.๕๙๙		๐.๐๐๐
ปานกลาง	๐.๐๘๖**	๐.๐๒๙	๘.๕๘๔	๑.๐๙๐	๐.๐๐๓
สูง	-๐.๑๒๒**	๐.๐๔๕	๗.๔๓๗	๐.๘๘๕	๐.๐๐๖
ด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม					
สูง	๐.๑๑๓**	๐.๐๒๖	๑๘.๘๒๑	๑.๑๑๙	๐.๐๐๐
ด้านภูมิหลังทางการศึกษา					
ต่ำ	Referent		๑๔.๓๑๗		๐.๐๐๑
ปานกลาง	๐.๑๒๐**	๐.๐๓๕	๑๒.๐๔๔	๑.๑๒๘	๐.๐๐๑
สูง	๐.๐๖๒	๐.๐๔๙	๑.๖๓๕	๑.๐๖๔	๐.๒๐๑
ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด					
ต่ำ	Referent		๑๕.๙๓๙		๐.๐๐๐
ปานกลาง	๐.๑๑๔**	๐.๐๒๙	๑๕.๙๑๒	๑.๑๒๑	๐.๐๐๐
สูง	๐.๑๐๒*	๐.๐๔๔	๕.๓๖๗	๑.๑๐๗	๐.๐๒๑
ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด					
ต่ำ	Referent		๖๘๐.๘๐๒		๐.๐๐๐
ปานกลาง	-๐.๓๖๗**	๐.๐๒๖	๑๙๙.๓๔๖	๐.๖๙๓	๐.๐๐๐
สูง	-๐.๙๒๑**	๐.๐๓๖	๖๖๐.๒๒๑	๐.๓๙๘	๐.๐๐๐
ด้านประวัติการกระทำผิด					
ต่ำ	Referent		๑,๐๙๙.๑๑๗		๐.๐๐๐
ปานกลาง	-๐.๘๑๐**	๐.๐๒๖	๙๓๙.๗๗๕	๐.๔๔๕	๐.๐๐๐
สูง	-๒.๐๓๒**	๐.๑๔๓	๒๐๑.๔๗๖	๐.๑๓๑	๐.๐๐๐
ด้านปัญหาพฤติกรรม					
ต่ำ	Referent		๖๗.๙๐๙		๐.๐๐๐
ปานกลาง	๐.๒๓๓**	๐.๐๒๙	๖๗.๘๖๔	๑.๒๗๐	๐.๐๐๐
สูง	๐.๐๕๑	๐.๒๒๖	๐.๐๕๑	๑.๐๕๒	๐.๘๒๑
Method	Enter				
-๒loglikelihood	๖๓,๗๒๖.๔๗๗ ^a				
Cox& Snell R ^๒	๐.๐๑๕				
Nagelkerke R ^๒	๐.๐๓๙				
Percentage Correct	๙๓.๘๐				

** หมายถึง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑

* หมายถึง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตาราง ๔.๑๒ ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ลักษณะความผิดปกติเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด พบว่าความเสี่ยงทั้ง ๗ ด้านคือ ด้านครอบครัว ด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม ด้านภูมิหลังทางการศึกษา ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด ด้านประวัติการกระทำผิด และด้านปัญหาพฤติกรรม สามารถทำนายการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑ ซึ่งประสิทธิภาพของสมการถดถอยโลจิสติกในภาพรวมโดยเฉลี่ยสามารถทำนายโอกาสการกระทำผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิดของเด็กและเยาวชนได้ถูกต้อง ร้อยละ ๙๓.๘๐

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิดมากที่สุดจำแนกตามความเสี่ยงคือ ความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรมระดับปานกลางโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ ๐.๒๓๙ รองลงมาคือความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษาระดับปานกลางโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ ๐.๑๒๐ และความเสี่ยงด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิดระดับปานกลางโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ ๐.๑๑๔ ตามลำดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าปัจจัยด้านครอบครัวระดับปานกลาง ด้านชุมชนและสภาพแวดล้อมด้านภูมิหลังทางการศึกษาระดับปานกลาง ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด และด้านปัญหาพฤติกรรมระดับปานกลางมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด

ด้านครอบครัว เมื่อเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงปานกลางและความเสี่ยงต่ำ พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงระดับปานกลางมีแนวโน้มจะกระทำผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิดมากกว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงต่ำ ๑.๐๙๐ เท่า หรือ ร้อยละ ๙

ด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม เมื่อเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงและความเสี่ยงต่ำพบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงระดับสูงมีแนวโน้มจะกระทำผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิดมากกว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงระดับต่ำ ๑.๑๑๙ เท่า หรือ ร้อยละ ๑๑.๙

ด้านภูมิหลังทางการศึกษา เมื่อเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงปานกลางและความเสี่ยงต่ำพบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงปานกลางมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิดเพิ่มขึ้น ๑.๑๒๘ เท่า หรือ ร้อยละ ๑๒.๘

ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด เมื่อเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงกับเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงต่ำ พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิดเพิ่มขึ้น ๑.๑๐๗ เท่า หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐.๗ และเมื่อเปรียบเทียบเด็กที่มีความเสี่ยงปานกลางและความเสี่ยงต่ำพบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงปานกลางมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิดเพิ่มขึ้น ๑.๑๒๑ เท่าหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๒.๑ สะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีประวัติเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ที่มีระดับความเสี่ยงสูงและกลาสนนั้นมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดที่เกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิดมากกว่าความผิดอย่างอื่น

ด้านปัญหาพฤติกรรม เมื่อเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงปานกลางกับเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงต่ำ พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงระดับปานกลางมีโอกาสกระทำผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิดมากกว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงระดับต่ำ ๑.๒๗๐ เท่า หรือ ร้อยละ ๒๗

สำหรับด้านครอบครัวระดับสูง ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด และด้านประวัติการกระทำผิดมีอิทธิพลเชิงลบต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด

ด้านครอบครัว เมื่อเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงกับเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงต่ำ พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงระดับสูงมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิดน้อยกว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงระดับต่ำ ๐.๘๘๕ เท่า หรือ ร้อยละ ๑๑.๕ สะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่ครอบครัวมีระดับความเสี่ยงสูงนั้นมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดอย่างอื่นมากกว่าความผิดที่เกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด

ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด เมื่อเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงกับเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงต่ำ พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิดลดลง ๐.๓๙๘ เท่า หรือลดลงร้อยละ ๖๐.๒ และเมื่อเปรียบเทียบเด็กที่มีความเสี่ยงปานกลางและความเสี่ยง

ต่ำ พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงปานกลางมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิดลดลง ๐.๖๙๓ เท่าหรือลดลงร้อยละ ๓๐.๗ สะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด ที่มีระดับความเสี่ยงสูงและกลางนั้นมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดอย่างอื่นมากกว่าความผิดที่เกี่ยวข้องกับอาวุธและวัตถุระเบิด

ด้านประวัติการกระทำผิด เมื่อเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงกับเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงต่ำ พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิดลดลง ๐.๑๓๑ เท่า หรือลดลงร้อยละ ๘๖.๙ และเมื่อเปรียบเทียบเด็กที่มีความเสี่ยงปานกลางและความเสี่ยงต่ำพบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงปานกลางมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิดลดลง ๐.๔๔๕ เท่าหรือลดลงร้อยละ ๕๕.๕ สะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีประวัติการกระทำผิดที่มีระดับความเสี่ยงสูงและกลางนั้นมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดอย่างอื่นมากกว่าความผิดที่เกี่ยวข้องกับอาวุธและวัตถุระเบิด

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิดจำแนกรายข้อคำถาม

เมื่อพิจารณารายข้อโดยนำปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิดมากที่สุด ๓ อันดับคือความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรมระดับปานกลาง ความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษาฯ ระดับปานกลาง และความเสี่ยงด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิดระดับปานกลางพบว่า

๑) ความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรมระดับปานกลาง เรียงลำดับดังนี้

อันดับ ๑ ข้อ ๑๓ ออกนอกบ้านกลางคืนแม้ว่าผู้ปกครองไม่อนุญาต พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๘๖.๑๗ เคยออกนอกบ้านกลางคืนตั้งแต่อายุ ๑๐ ปีขึ้นไป

อันดับ ๒ ข้อ ๔ เคยทำร้ายร่างกายคน พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๘๔.๕๒ เคยทำร้ายร่างกายตั้งแต่อายุ ๑๐ ปีขึ้นไป

อันดับ ๓ ข้อ ๑๒ มักพูดปดเพื่อให้ได้สิ่งของ ความสะดวกหรือเลี่ยงกฎเกณฑ์ พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๗๙.๙๓ เคยพูดปดเพื่อให้ได้สิ่งของฯ ตั้งแต่อายุ ๑๐ ปีขึ้นไป

อันดับ ๔ ข้อ ๑๕ มักหนีโรงเรียน พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๗๐.๔๒ มักหนีโรงเรียนตั้งแต่อายุ ๑๐ ปีขึ้นไป และร้อยละ ๒๐.๗๗ มักหนีโรงเรียนก่อนอายุ ๑๐ ปี โดยมีรายละเอียดตามตาราง ๔.๑๒.๑

๒) ความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษา ฯ ระดับปานกลางเรียงลำดับดังนี้

อันดับ ๑ ข้อ ๓ การทำผิดระเบียบร้ายแรงของโรงเรียนพบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๘๕.๓๒ เคยกระทำผิดระเบียบ เรื่องการใช้ยาเสพติด ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ ทะเลาะวิวาท หนีเรียน ทำร้ายร่างกาย ลักทรัพย์ ชู้สาว พกพาอาวุธ

อันดับ ๒ ข้อ ๑๐ ลักษณะนิสัยของเด็กและเยาวชน พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๖๑.๘๖ มีลักษณะนิสัยไม่เหมาะสม ๒-๓ ข้อ

อันดับ ๓ ข้อ ๑๑ พฤติกรรมทางเพศ พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๖๐.๓๑ หมายความว่าเด็กและเยาวชนเคยมีพฤติกรรมดังต่อไปนี้อย่างน้อย ๑ ข้อ คือ (๑)เคยสำเร็จความใคร่โดยมีลักษณะผิดปกติ (๒) มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุ ๑๐-๑๘ ปี (๓) เคยมีเพศสัมพันธ์โดยไม่สมัครใจ

อันดับ ๔ ข้อ ๙ การใช้เวลาวางอื่นๆ ของเด็กและเยาวชน (ข้อคำถามปลายเปิด) พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๕๙.๑๓ มีการใช้เวลาว่างไม่เหมาะสม ๒-๓ กิจกรรมโดยมีรายละเอียดตามตาราง ๔.๑๒.๒

๓) ความเสี่ยงด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิดระดับปานกลาง

อันดับ ๑ ข้อ ๒ พฤติกรรมหรือนิสัยของเพื่อนที่คบ/บุคคลใกล้ชิด พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๖๘.๖๙ หมายความว่า มีเพื่อน/บุคคลใกล้ชิดที่มีพฤติกรรมทั้ง ๒ ด้าน จาก ๓ ด้านดังนี้ (๑) หนีเรียน เทียวกลางคืน ตีมั่วสุรา (๒) เกี่ยวข้องกับอบายมุข/สิ่งผิดกฎหมาย (๓) เป็นอาชญากร อันธพาล เข้าร่วมแก๊งหรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

อันดับ ๒ ข้อ ๑ สถานภาพของเพื่อนที่คบ/บุคคลใกล้ชิดของเด็กและเยาวชน พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๖๑.๗๕ มีเพื่อนอยู่ในกลุ่ม/แก๊งมีงานชีพโดยมีรายละเอียดตามตาราง ๔.๑๒.๓

ตาราง ๔.๑๒.๑วิเคราะห์ปัจจัยรายชื่อ“ความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรมระดับปานกลาง” ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิดอันดับ๑

รายชื่อ	ไม่เคย		เคยตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป *เคยตั้งแต่อายุ ๑๓ ปีขึ้นไป (*หมายเหตุ :เฉพาะข้อ ๑๓,๑๕)		เคยก่อนอายุ ๑๐ ปี *เคยก่อนอายุ ๑๓ปี (*หมายเหตุ :เฉพาะข้อ ๑๓,๑๕)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
๑ มักรังแก ข่มขู่ หรือทำให้ผู้อื่นหวาดกลัว	๑,๓๘๕	๗๓.๙๕	๔๘๑	๒๕.๖๘	๗	๐.๓๗
๒ มักเป็นผู้ริเริ่มการต่อสู้	๑,๒๕๔	๖๖.๙๕	๖๐๐	๓๒.๐๓	๑๙	๑.๐๑
๓ เคยใช้อาวุธที่อาจเป็นอันตรายสาหัสต่อร่างกายผู้อื่น	๑,๒๓๗	๖๖.๐๔	๖๓๓	๓๓.๘๐	๓	๐.๑๖
๔ เคยทำร้ายร่างกายคน	๒๑๕	๑๑.๔๘	๑,๕๘๓	๘๔.๕๒	๗๕	๔.๐๐
๕ เคยทำร้ายสัตว์	๑,๕๓๔	๘๑.๙๐	๓๐๘	๑๖.๔๔	๓๑	๑.๖๖
๖ เคยขโมยของต่อหน้าเจ้าของ	๑,๘๒๒	๙๗.๒๘	๔๙	๒.๖๒	๒	๐.๑๑
๗ เคยขโมยของที่มีค่าโดยไม่เผชิญหน้าเจ้าของ	๑,๑๓๑	๖๐.๓๘	๖๖๘	๓๕.๖๖	๗๔	๓.๙๕
๘ บังคับให้ผู้อื่นมีกิจกรรมทางเพศด้วย	๑,๘๗๑	๙๙.๘๙	๒	๐.๑๑	-	๐.๐๐
๙ จงใจวางเพลิงโดยประสงค์ให้เกิดความเสียหายรุนแรง	๑,๘๖๖	๙๙.๖๓	๗	๐.๓๗	-	๐.๐๐
๑๐ จงใจทำลายทรัพย์สินผู้อื่น	๑,๗๖๖	๙๔.๒๙	๑๐๖	๕.๖๖	๑	๐.๐๕
๑๑ จัดแวงเข้าบ้าน อาคาร หรือรถของผู้อื่น	๑,๘๓๔	๙๗.๙๒	๓๙	๒.๐๘	-	๐.๐๐
๑๒ มักพูดบดเพื่อให้ได้สิ่งของ ความสะดวกหรือเลี้ยงกฏเกณฑ์	๒๙๘	๑๕.๙๑	๑,๕๙๗	๗๙.๙๓	๗๘	๔.๑๖
๑๓ ออกนอกบ้านกลางคืนแม้ว่าผู้ปกครองไม่อนุญาต	๑๓๔	๗.๑๕	๑,๖๑๔	๘๖.๑๗	๑๒๕	๖.๖๗
๑๔ เคยหนีออกจากบ้านไปค้างที่อื่นอย่างน้อย ๒ ครั้งในขณะที่อาศัยกับผู้ปกครองหรือผู้ดูแล	๑,๓๖๒	๗๒.๗๒	๕๐๖	๒๗.๐๒	๕	๐.๒๗

รายชื่อ	ไม่เคย		เคยตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป *เคยตั้งแต่อายุ ๑๓ ปีขึ้นไป (*หมายเหตุ :เฉพาะข้อ ๑๓,๑๕)		เคยก่อนอายุ ๑๐ ปี *เคยก่อนอายุ ๑๓ปี (*หมายเหตุ :เฉพาะข้อ ๑๓,๑๕)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
๑๕ มักรณีโรงเรียน	๑๖๕	๘.๘๑	๑,๓๑๙	๗๐.๔๒	๓๘๙	๒๐.๗๗

ตาราง ๔.๑๒.๒วิเคราะห์ปัจจัยรายชื่อ“ความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษาระดับปานกลาง” ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด อันดับ ๒

ข้อย่อย	คำอธิบาย	จำนวน	ร้อยละ
๑.ประวัติการศึกษา	กำลังศึกษาเล่าเรียนหรือจบการศึกษาภาคบังคับ	๓,๗๘๓	๖๐.๑๖
	ไม่เคยเรียนหรือไม่ได้ศึกษาเล่าเรียนหรือออกจากโรงเรียนก่อนจบภาคบังคับ	๒,๕๐๕	๓๙.๘๔
๒.ประวัติการเรียนซ้ำชั้น	ไม่เคยซ้ำชั้น	๕,๗๘๒	๙๑.๙๕
	เคยเรียนซ้ำชั้น	๕๐๖	๘.๐๕
๓.การทำผิดระเบียบร้ายแรงของโรงเรียน	ไม่เคย	๙๒๓	๑๔.๖๘
	เคยทำผิดระเบียบของโรงเรียนในเรื่องการใช้ยาเสพติด/สารเสพติด ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ ทะเลาะวิวาทหนีเรียน ทำร้ายร่างกาย ลักทรัพย์ ขู่สาว พกพาอาวุธปืน/อาวุธ	๕,๓๖๕	๘๕.๓๒
๔.มาตรการโรงเรียนใช้กรณีเด็กและเยาวชนทำผิดระเบียบในข้อ ๓	ไม่เคย/ว่ากล่าวตักเตือน	๓,๓๔๖	๕๓.๒๑
	ทำทัณฑ์บน/เชิญผู้ปกครอง	๒,๗๙๖	๔๔.๔๗
	ให้ออก	๑๔๖	๒.๓๒
๕.ปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการศึกษา	ไม่เคยหรือตอบว่าเคยในกรณีที่เคยถูก พูดตว่าให้ เสียใจกลั่นแกล้งให้ได้รับความอับอาย และทำลายสิ่งของส่วนตัว ได้รับความเสียหาย	๕,๗๓๘	๙๑.๒๕
	เคย	๕๕๐	๘.๗๕
๖.การดำรงชีพด้วยการประกอบอาชีพ	ไม่ใช่	๖,๒๓๔	๙๙.๑๔
	ใช่	๕๔	๐.๘๖
๗.การใช้เวลาว่าง โดยการเล่นพนัน	ไม่ใช่	๕,๗๔๖	๙๑.๓๘
	ใช่	๕๔๒	๘.๖๒
๘.การใช้เวลาว่างโดยการเสพยา/สารเสพติด	ไม่ใช่	๔,๕๐๕	๗๑.๖๔
	ใช่	๑,๗๘๓	๒๘.๓๖
๙.การใช้เวลาว่างอื่นๆของเด็กและเยาวชน (คำถามปลายเปิด ดุลยพินิจของผู้สอบถาม)	มีการใช้เวลาว่างเหมาะสม	๔๗๗	๗.๕๙
	มีการใช้เวลาว่างเหมาะสม ๑ กิจกรรม	๑,๙๕๙	๓๑.๑๕
	มีการใช้เวลาว่างไม่เหมาะสม ๒-๓ กิจกรรม	๓,๗๑๘	๕๙.๑๓
	มีการใช้เวลาว่างไม่เหมาะสม ๔ กิจกรรมขึ้นไป	๑๓๔	๒.๑๓
๑๐.ลักษณะนิสัยของเด็กและเยาวชน	มีลักษณะนิสัยเหมาะสม	๒๙๘	๔.๗๔
	มีลักษณะนิสัยไม่เหมาะสม ๑ ข้อ	๑,๙๐๐	๓๐.๒๒
	มีลักษณะนิสัยไม่เหมาะสม ๒-๓ ข้อ	๓,๘๙๐	๖๑.๘๖
	มีลักษณะนิสัยไม่เหมาะสม ๔ ข้อขึ้นไป	๒๐๐	๓.๑๘
๑๑.พฤติกรรมทางเพศ	๑๑.๑ การสำเร็จความใคร่	๐ คะแนน =	๓๙.๐๔
	- เคยสำเร็จความใคร่โดยมีลักษณะปกติ	๒,๕๕๕	๖๐.๓๑
	- เคยสำเร็จความใคร่โดยมีลักษณะผิดปกติ	๑ คะแนน =	๐.๕๙

ชื่อย่อ	คำอธิบาย	จำนวน	ร้อยละ
	๑๑.๒ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร - มากกว่า ๑๘ ปี - ๑๐-๑๘ ปี - ต่ำกว่า ๑๐ ปี ๑๑.๓ ประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ - ไม่เคย / เคยโดยสมัครใจ - เคย โดยไม่สมัครใจ	๓,๗๙๒ ๒ คะแนน = ๓๗ ๓ คะแนน = ๑ ๔ คะแนน = ๓	๐.๐๒ ๐.๐๕

ตาราง ๔.๑๒.ทวิเคราะห์ปัจจัยรายชื่อ“ความเสี่ยงด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิดระดับปานกลาง” ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด อันดับ ๓

ชื่อย่อ	คำอธิบาย	จำนวน	ร้อยละ
๑.สถานภาพของเพื่อนที่คบ/ บุคคลใกล้ชิดของเด็กและเยาวชน	กำลังเรียน/ทำงาน	๔๖	๐.๘๕
	ว่างงาน	๒,๐๒๕	๓๗.๔๐
	อยู่ในกลุ่ม/แก๊งมิจฉาชีพ	๓,๓๔๓	๖๑.๗๕
๒.พฤติกรรมหรือนิสัยที่คบ/ บุคคลใกล้ชิด	- เพื่อน/บุคคลใกล้ชิดมีนิสัยความประพฤติไม่เหมาะสมเช่น หนีเรียน เที่ยวกลางคืน ดื่มสุรา - เพื่อน/บุคคลใกล้ชิดมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับอบายมุข/สิ่ง ผิดกฎหมายเช่น การพนัน ลักลอบขนส่ง/ค้าขายสินค้าหนี ภาษีหรือละเมิดลิขสิทธิ์ - การเป็นอาชญากร อันธพาล เข้าร่วมแก๊งหรือเกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด	๐ คะแนน = ๓ ๑ คะแนน = ๑,๓๕๔ ๒ คะแนน = ๓,๗๑๙ ๓ คะแนน = ๓,๓๔๘	

ตาราง ๔.๑๓ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ “ความผิดอื่นๆ” จำแนกตามความเสี่ยงปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๖๓

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Wald	Exp.(B)	P-value
ด้านครอบครัว					
ต่ำ	Referent		๒๔๔.๑๕๗		๐.๐๐๐
ปานกลาง	-๐.๒๗๗**	๐.๐๒๑	๑๙๙.๙๒๓	๐.๗๔๓	๐.๐๐๐
สูง	-๐.๔๔๔**	๐.๐๓๗	๑๔๓.๒๙๒	๐.๖๔๒	๐.๐๐๐
ด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม					
สูง	-๐.๒๗๘**	๐.๐๑๙	๒๐๓.๓๖๐	๐.๗๕๘	๐.๐๐๐
ด้านภูมิหลังทางการศึกษา					
ต่ำ	Referent		๔๑๓.๓๑๓		๐.๐๐๐
ปานกลาง	-๐.๔๓๙**	๐.๐๒๓	๓๖๗.๙๔๒	๐.๖๔๕	๐.๐๐๐
สูง	-๐.๖๔๗**	๐.๐๔๒	๒๓๗.๑๕๔	๐.๕๒๔	๐.๐๐๐
ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด					
ต่ำ	Referent		๕๙๓.๗๔๕		๐.๐๐๐
ปานกลาง	-๐.๕๐๐**	๐.๐๒๑	๕๖๕.๓๙๓	๐.๖๐๖	๐.๐๐๐
สูง	-๐.๕๖๕**	๐.๐๔๐	๑๙๕.๙๓๖	๐.๕๖๘	๐.๐๐๐

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Wald	Exp.(B)	P-value
ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด					
ต่ำ	Referent		๒๒๘๘.๗๔๙		๐.๐๐๐
ปานกลาง	-๐.๗๖๗**	๐.๐๒๒	๑๒๔๕.๙๔๐	๐.๔๖๔	๐.๐๐๐
สูง	-๑.๓๙๐**	๐.๐๓๔	๑๖๘๗.๙๕๕	๐.๒๔๙	๐.๐๐๐
ด้านประวัติการกระทำผิด					
ต่ำ	Referent		๕๑๖๒.๑๑๓		๐.๐๐๐
ปานกลาง	-๑.๘๗๖**	๐.๐๒๗	๔๙๒๘.๖๒๘	๐.๑๕๓	๐.๐๐๐
สูง	-๓.๖๔๓**	๐.๒๑๙	๒๗๕.๕๓๑	๐.๐๒๖	๐.๐๐๐
ด้านปัญหาพฤติกรรม					
ต่ำ	Referent		๑๗.๑๕๐		๐.๐๐๐
ปานกลาง	-๐.๐๙๖**	๐.๐๒๙	๑๐.๘๑๔	๐.๙๐๙	๐.๐๐๑
สูง	-๐.๙๔๐**	๐.๓๖๓	๖.๗๐๗	๐.๓๙๐	๐.๐๑๐
Method	Enter				
-๒loglikelihood	๘๒,๗๙๓.๕๙๕ ^a				
Cox& Snell R ^๒	๐.๑๑๒				
Nagelkerke R ^๒	๐.๒๒๒				
Percentage Correct	๘๘.๘๐				

** หมายถึง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑ * หมายถึง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตาราง ๔.๑๓ ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ความผิดอื่น ๆ พบว่าความเสี่ยงทั้ง ๗ ด้านคือ ด้านครอบครัว ด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม ด้านภูมิหลังทางการศึกษาฯ ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับ ยา/ยาเสพติด ด้านประวัติการกระทำผิด และด้านปัญหาพฤติกรรม สามารถทำนายการกระทำผิดของเด็กและ เยาวชนเกี่ยวกับความผิดอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑ ซึ่งประสิทธิภาพของสมการถดถอยโลจิสติกใน ภาพรวมโดยเฉลี่ยสามารถทำนายโอกาสการกระทำผิดเกี่ยวกับความผิดอื่นๆ ของเด็กและเยาวชนได้ถูกต้องร้อยละ ๘๘.๘๐

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าไม่มีปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับความผิดอื่น ๆ ในเชิงบวก หากแต่มีปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงลบมากที่สุดหรือมีปัจจัยที่เป็นการทำนายโอกาสการกระทำผิดน้อยกว่า คือ ความเสี่ยง ด้านประวัติการกระทำผิดระดับสูงโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ -๓.๖๔๓ รองลงมาคือความเสี่ยงด้านประวัติการกระทำผิด ระดับปานกลางโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ -๑.๘๗๖ และความเสี่ยงด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติดโดยมีค่า สัมประสิทธิ์ -๐.๓๙๐ ตามลำดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑ สรุปได้ว่าความผิดอื่นๆ ไม่สามารถสะท้อนให้ เห็นถึงปัจจัยความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการพยากรณ์การกระทำผิด เนื่องจากไม่สามารถแยกรายละเอียดของประเภท ความผิดได้

๔.๑.๒ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนตามฐานความผิด ๗ ฐานความผิด

ส่วนที่ ๑ ผลวิเคราะห์ข้อมูลเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ)ในระบบสารสนเทศที่ได้รับการปล่อยตัวปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๖๒

ตาราง ๔.๑๔ จำนวนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ)ในระบบสารสนเทศที่ได้รับการปล่อยตัวปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๖๒

ปีงบประมาณ	เด็กและเยาวชนกระทำผิดซ้ำในระบบสารสนเทศ		กระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ)					
			ปีที่ ๑	ปีที่ ๒	ปีที่ ๓	ซ้ำปีที่ ๑ และ ปีที่๒	ซ้ำปีที่ ๑ และปีที่ ๓	ซ้ำปีที่ ๒ และปีที่ ๓
๒๕๕๘	๑,๒๗๘	จำนวน	๙๔๗	๕๒๘	๓๑๘	๒๒๓	๒๓๐	๑๓๒
		ร้อยละ	๗๔.๑๐	๔๑.๓๑	๒๔.๘๘	๑๗.๔๕	๑๘.๐๐	๑๐.๓๓
๒๕๕๙	๑,๐๓๑	จำนวน	๑,๐๓๑	๓๐๕	๖๓	๓๐๕	๖๓	๒๑
		ร้อยละ	๑๐๐.๐๐	๒๙.๕๘	๖.๑๑	๒๙.๕๘	๖.๑๑	๒.๐๔
๒๕๖๐	๙๒๔	จำนวน	๙๒๐	๑๗๕	๑๐๑	๑๗๕	๑๐๑	๑๑
		ร้อยละ	๙๙.๕๗	๑๘.๙๔	๑๐.๙๓	๑๘.๙๔	๑๐.๙๓	๑.๑๙
๒๕๖๑	๗๘๓	จำนวน	๗๘๓	๑๔๔		๑๔๔		
		ร้อยละ	๑๐๐.๐๐	๑๘.๓๙		๑๘.๓๙		
๒๕๖๒	๕๖๘	จำนวน	๕๖๘					
		ร้อยละ	๑๐๐.๐๐					
๒๕๕๘-๒๕๖๒	๔,๕๘๔	จำนวน	๔,๒๔๙	๑,๑๕๒	๔๘๒	๘๔๗	๓๙๔	๑๖๔
		ร้อยละ	๙๒.๖๙	๒๕.๑๓	๑๐.๕๑	๑๘.๔๘	๘.๖๐	๓.๕๘

จากตาราง ๔.๑๔ จำนวนเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ)ในระบบสารสนเทศที่ได้รับการปล่อยตัวปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๖๒พบว่าเด็กและเยาวชนมีการกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ)มากที่สุด ในปี ที่ ๑ ของทุกปีงบประมาณ โดยมีเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ในปี ที่ ๑ และปีที่ ๒ มากที่สุดในปี๒๕๕๙ จำนวน ๓๐๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๕๘ เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ในปี ที่ ๑ และปีที่ ๓ มากที่สุดในปี ๒๕๕๘ จำนวน ๒๓๐ คนคิดเป็นร้อยละ ๑๘.๐๐ และเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ในปี ที่ ๒และปีที่ ๓ มากที่สุดในปี ๒๕๕๘ จำนวน ๑๓๒ คนคิดเป็นร้อยละ ๑๐.๓๓

ตาราง ๔.๑๕ ร้อยละการกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ)ของเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวในปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๖๒ จำแนกตามเพศ (แยกตามปี)

ปีงบประมาณ	เพศ	กระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ)							
		ปีที่ ๑	ร้อยละ	ปีที่ ๒	ร้อยละ	ปีที่ ๓	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
๒๕๕๘	ชาย	๙๓๐	๙๘.๒๐	๕๑๕	๙๗.๕๔	๓๑๖	๙๙.๓๗	๑,๗๖๑	๙๘.๒๒
	หญิง	๑๗	๑.๘๐	๑๓	๒.๔๖	๒	๐.๖๓	๓๒	๑.๗๘
	ไม่ระบุ	-	-	-	-	-	-	-	๐.๐๐
	รวม	๙๔๗	๑๐๐.๐๐	๕๒๘	๑๐๐.๐๐	๓๑๘	๑๐๐.๐๐	๑,๗๙๓	๑๐๐.๐๐

ปีงบประมาณ	เพศ	กระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ)							
		ปีที่ ๑	ร้อยละ	ปีที่ ๒	ร้อยละ	ปีที่ ๓	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
๒๕๕๕	ชาย	๑,๐๑๓	๙๘.๒๕	๓๐๐	๙๘.๓๖	๖๒	๙๘.๔๑	๑,๓๗๕	๙๘.๒๘
	หญิง	๑๘	๑.๗๕	๕	๑.๖๔	๑	๑.๕๙	๒๔	๑.๗๒
	ไม่ระบุ	-	-	-	-	-	-	-	๐.๐๐
	รวม	๑,๐๓๑	๑๐๐.๐๐	๓๐๕	๑๐๐.๐๐	๖๓	๑๐๐.๐๐	๑,๓๙๙	๑๐๐.๐๐
๒๕๖๐	ชาย	๘๙๕	๙๗.๒๘	๑๗๕	๙๘.๓๑	๙๘	๙๗.๐๓	๑,๑๖๘	๙๗.๔๑
	หญิง	๒๒	๒.๓๙	๓	๑.๖๙	๓	๒.๙๗	๒๘	๒.๓๔
	ไม่ระบุ	๓	-	-	-	-	๐.๐๐	๓	๐.๒๕
	รวม	๙๒๐	๑๐๐.๐๐	๑๗๘	๑๐๐.๐๐	๑๐๑	๑๐๐.๐๐	๑,๑๙๙	๑๐๐.๐๐
๒๕๖๑	ชาย	๗๖๔	๙๗.๕๗	๑๔๑	๙๗.๙๒			๙๐๕	๙๗.๖๓
	หญิง	๑๙	๒.๔๓	๓	๒.๐๘			๒๒	๒.๓๗
	ไม่ระบุ	-	-	-	-			-	๐.๐๐
	รวม	๗๘๓	๑๐๐.๐๐	๑๔๔	๑๐๐			๙๒๗	๑๐๐.๐๐
๒๕๖๒	ชาย	๔๒๗	๗๕.๑๘					๔๒๗	๗๕.๑๘
	หญิง	๒๕	๔.๔๐					๒๕	๔.๔๐
	ไม่ระบุ	๑๑๖	๒๐.๔๒					๑๑๖	๒๐.๔๒
	รวม	๕๖๘	๑๐๐.๐๐					๕๖๘	๑๐๐.๐๐
๒๕๕๘-๒๕๖๒	ชาย	๔,๐๒๙	๙๕	๑,๑๓๑	๙๘	๔๗๖	๙๙	๕,๖๓๖	๙๕.๗๕
	หญิง	๑๐๑	๒	๒๔	๒	๖	๑	๑๓๑	๒.๒๓
	ไม่ระบุ	๑๑๙	๓	-	-	-	-	๑๑๙	๒.๐๒
	รวม	๔,๒๔๙	๑๐๐	๑,๑๕๕	๑๐๐	๔๘๒	๑๐๐	๕,๘๘๖	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๔.๑๕ ร้อยละการกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ)พบว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ ๙๕.๗๕ เพศหญิงร้อยละ ๒.๒๓ และไม่ระบุร้อยละ ๒.๐๒ โดยการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ในปีที่ ๑ มีเพศชายกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) จำนวน ๔,๐๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๕ และมากที่สุด ในปี ๒๕๕๙ ร้อยละ ๙๘.๒๕ รองลงมาคือปี ๒๕๕๘ ร้อยละ ๙๘.๒๐ และปี๒๕๖๑ ร้อยละ ๙๗.๕๗ ตามลำดับ

การกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ในปีที่ ๒ มีเพศชายกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ) จำนวน ๑,๑๓๑ คน คิดเป็น ร้อยละ๙๘ และมากที่สุดในปี ๒๕๕๙ ร้อยละ ๙๘.๓๖ รองลงมาคือปี ๒๕๖๐ ร้อยละ ๙๘.๓๑ และปี ๒๕๖๑ ร้อยละ ๙๗.๙๒ ตามลำดับ

การกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ในปีที่ ๓ มีเพศชายกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) จำนวน ๔๗๖ คนคิดเป็น ร้อยละ ๙๙ และมากที่สุดในปี ๒๕๕๘ ร้อยละ ๙๙.๓๗ รองลงมาคือปี ๒๕๕๙ ร้อยละ ๙๘.๔๑ และปี ๒๕๖๐ ร้อยละ ๙๗.๐๓ ตามลำดับ

ตาราง ๔.๑๖ ร้อยละการกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ)ของเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวในปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๖๒ จำแนกตามฐานความผิด

ฐานความผิด	กระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ)							
	ปีที่ ๑	ร้อยละ	ปีที่ ๒	ร้อยละ	ปีที่ ๓	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
๒๕๕๘								
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	๑๐๙	๑๑.๕๑	๔๖	๘.๗๑	๓๖	๑๑.๓๒	๑๙๒	๑๐.๓๓
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	๕๕	๕.๘๑	๓๕	๖.๖๓	๑๓	๔.๐๙	๘๐	๖.๒๖
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	๗	๐.๗๔	๖	๑.๑๔	๕	๑.๕๗	๑๓	๑.๐๒
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ความมั่นคง ชื่อเสียง และการปกครอง	๑๓	๑.๓๗	๖	๑.๑๔	-	-	๑๙	๑.๓๓
ยาเสพติดให้โทษ	๖๕๙	๖๙.๕๙	๓๘๒	๗๒.๓๕	๒๓๑	๗๒.๖๔	๘๘๙	๖๙.๕๖
ลักษณะความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด	๕๗	๖.๐๒	๓๐	๕.๖๘	๑๓	๔.๐๙	๙๗	๖.๐๓
อื่นๆ	๔๗	๔.๙๖	๒๓	๔.๓๖	๒๐	๖.๒๙	๕๙	๔.๖๒
ไม่ระบุ	-	-	-	-	-	-	๑๑	๐.๘๖
รวม	๙๔๗	๑๐๐.๐๐	๕๒๘	๑๐๐.๐๐	๓๑๘	๑๐๐.๐๐	๑๖๙๓	๑๐๐.๐๐
๒๕๕๙								
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	๑๕๖	๑๕.๑๓	๓๖	๑๑.๘๐	๖	๙.๕๒	๑๕๖	๑๕.๑๓
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	๔๘	๔.๖๖	๑๓	๔.๒๖	-	-	๔๘	๔.๖๖
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	๑๒	๑.๑๖	๓	๐.๙๘	-	-	๑๒	๑.๑๖
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ความมั่นคง ชื่อเสียง และการปกครอง	๙	๐.๘๗	๑	๐.๓๓	-	-	๙	๐.๘๗
ยาเสพติดให้โทษ	๗๑๖	๖๙.๔๕	๒๒๘	๗๔.๗๕	๕๐	๗๙.๓๗	๙๙๔	๖๙.๔๕
ลักษณะความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด	๕๑	๔.๙๕	๑๕	๔.๙๒	๑	๑.๕๙	๕๑	๔.๙๕
อื่นๆ	๓๙	๓.๗๘	๙	๒.๙๕	๖	๙.๕๒	๕๔	๓.๗๘
ไม่ระบุ								
รวม	๑,๐๓๑	๑๐๐.๐๐	๓๐๕	๑๐๐.๐๐	๖๓	๑๐๐.๐๐	๑,๐๓๑	๑๐๐.๐๐
๒๕๖๐								
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	๑๐๙	๑๑.๘๕	๒๒	๑๒.๓๖	๙	๘.๙๑	๑๐๙	๑๑.๘๐
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	๔๐	๔.๓๕	๑๒	๖.๗๔	๓	๒.๙๗	๕๕	๔.๓๓
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	๑๑	๑.๒๐	๒	๑.๑๒	-	-	๑๑	๑.๑๙

ฐานความผิด	กระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ)							
	ปีที่ ๑	ร้อยละ	ปีที่ ๒	ร้อยละ	ปีที่ ๓	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ความมั่นคง ชื่อเสียง และการปกครอง	๕	๐.๕๔	๑	๐.๕๖	-	-	๕	๐.๕๔
ยาเสพติดให้โทษ	๖๖๘	๗๒.๖๑	๑๒๕	๗๐.๒๒	๗๙	๗๘.๒๒	๖๖๙	๗๒.๔๐
ลักษณะความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด	๓๙	๔.๒๔	๓	๑.๖๙	๕	๔.๙๕	๔๐	๔.๓๓
อื่นๆ	๔๘	๕.๒๒	๑๓	๗.๓๐	๕	๔.๙๕	๔๙	๕.๓๐
ไม่ระบุ	-	-	-	-	-	-	๑	๐.๑๑
รวม	๙๒๐	๑๐๐.๐๐	๑๗๘	๑๐๐.๐๐	๑๐๑	๑๐๐.๐๐	๙๒๔	๑๐๐.๐๐
๒๕๖๑								
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	๘๓	๑๐.๖๐	๒๓	๑๕.๙๗			๘๓	๑๐.๖๐
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	๒๒	๒.๘๑	๓	๒.๐๘			๒๒	๒.๘๑
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	๕	๐.๖๔					๕	๐.๖๔
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ความมั่นคง ชื่อเสียง และการปกครอง	๓	๐.๓๘	๑	๐.๖๙			๓	๐.๓๘
ยาเสพติดให้โทษ	๖๐๔	๗๗.๑๔	๑๐๐	๖๙.๔๔			๖๐๔	๗๗.๑๔
ลักษณะความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด	๒๗	๓.๔๕	๔	๒.๗๘			๒๗	๓.๔๕
อื่นๆ	๓๙	๔.๙๘	๑๓	๙.๐๓			๓๙	๔.๙๘
ไม่ระบุ	-	-	-	-			-	-
รวม	๗๘๓	๑๐๐.๐๐	๑๔๔	๑๐๐.๐๐			๗๘๓	๑๐๐.๐๐
๒๕๖๒								
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	๕๐	๘.๘๐					๕๐	๘.๘๐
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	๒๐	๓.๕๒					๒๐	๓.๕๒
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	๑	๐.๑๘					๑	๐.๑๘
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ความมั่นคง ชื่อเสียง และการปกครอง	๑	๐.๑๘					๑	๐.๑๘
ยาเสพติดให้โทษ	๔๕๔	๗๙.๙๓					๔๕๔	๗๙.๙๓
ลักษณะความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด	๑๕	๒.๖๔					๑๕	๒.๖๔

ฐานความผิด	กระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ)							
	ปีที่ ๑	ร้อยละ	ปีที่ ๒	ร้อยละ	ปีที่ ๓	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
อื่นๆ	๒๖	๔.๕๘					๒๖	๔.๕๘
ไม่ระบุ	๑	๐.๑๘					๑	๐.๑๘
รวม	๕๖๘	๑๐๐.๐๐					๕๖๘	๑๐๐.๐๐
๒๕๕๘-๒๕๖๒								
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	๕๐๗	๑๑.๙๓	๑๒๗	๑๑.๐๐	๕๑	๑๐.๕๘	๕๓๐	๑๑.๕๖
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	๑๘๕	๔.๓๕	๖๓	๕.๔๕	๑๖	๓.๓๒	๒๑๐	๔.๕๘
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	๓๖	๐.๘๕	๑๑	๐.๙๕	๕	๑.๐๔	๕๒	๐.๙๒
. ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ความมั่นคง ชื่อเสียง และการปกครอง	๓๑	๐.๗๓	๙	๐.๗๘	๐	๐.๐๐	๓๕	๐.๗๖
ยาเสพติดให้โทษ	๓,๑๐๑	๗๒.๙๘	๘๓๕	๗๒.๒๙	๓๖๐	๗๔.๖๙	๓,๓๓๒	๗๒.๖๙
ลักษณะความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด	๑๘๙	๔.๔๕	๕๒	๔.๕๐	๑๙	๓.๙๔	๒๑๐	๔.๕๘
อื่นๆ	๑๙๙	๔.๖๘	๕๘	๕.๐๒	๓๑	๖.๔๓	๒๑๒	๔.๖๒
ไม่ระบุ	๑	๐.๐๒	๐	๐.๐๐	๐	๐.๐๐	๑๓	๐.๒๘
รวม	๔,๒๔๙	๑๐๐.๐๐	๑,๑๕๕	๑๐๐.๐๐	๔๘๒	๑๐๐.๐๐	๔,๕๘๔	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๔.๑๖ ร้อยละการกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ) จำแนกตามความผิดพบว่าการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ระหว่างปี ๒๕๕๘-๒๕๖๒ เป็นการกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ) ฐานยาเสพติดให้โทษมากที่สุดจำนวน ๓,๓๓๒ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๖๙ รองลงมาคือกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ) ฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน จำนวน ๕๓๐ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๕๖ และฐานความผิดอื่นๆ จำนวน ๒๑๒ คิดเป็นร้อยละ ๔.๖๒ ตามลำดับ

การกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ) ในปีที่ ๑ เป็นการกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ) ฐานยาเสพติดให้โทษมากที่สุดจำนวน ๓,๑๐๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๙๘ รองลงมาคือฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินจำนวน ๕๐๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๙๓ และฐานความผิดอื่นๆ จำนวน ๑๙๙ คนคิดเป็นร้อยละ ๔.๖๘ ตามลำดับ

กระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ) ในปีที่ ๒ เป็นการกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ) ฐานยาเสพติดให้โทษมากที่สุดจำนวน ๘๓๕ คนคิดเป็นร้อยละ ๗๒.๒๙ รองลงมาคือฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินจำนวน ๑๒๗ คนคิดเป็นร้อยละ ๑๑.๐๐ และฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายจำนวน ๖๓ คนคิดเป็นร้อยละ ๕.๔๕ ตามลำดับ

การกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ) ในปีที่ ๓ เป็นการกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ) ฐานยาเสพติดให้โทษมากที่สุดจำนวน ๓๖๐ คนคิดเป็นร้อยละ ๗๔.๖๙ รองลงมาคือฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินจำนวน ๕๑ คนคิดเป็นร้อยละ ๑๐.๕๘ และฐานความผิดอื่นๆ จำนวน ๓๑ คนคิดเป็นร้อยละ ๖.๔๓ ตามลำดับ

ส่วนที่ ๒ ผลวิเคราะห์ข้อมูลเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำในระบบสารสนเทศที่ได้รับการปล่อยตัว
ปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๖๒ และมีข้อมูลการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นครบถ้วน

ตาราง ๔.๑๗ จำนวนข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ปีงบประมาณ
๒๕๕๘-๒๕๖๒

ข้อมูล	ปีงบประมาณ					รวม
	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	
ข้อมูลทั้งหมดในระบบสารสนเทศ	๑,๒๗๘	๑,๐๓๑	๙๒๔	๗๘๓	๕๖๘	๔,๕๘๔
ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์	๑๖๗	๒๗๐	๕๑๑	๖๕๐	๕๒๑	๒,๑๑๙
ร้อยละ	๑๓.๐๗	๒๖.๑๙	๕๕.๓๐	๘๓.๐๑	๙๑.๗๓	๔๖.๒๓

จากตาราง ๔.๑๗ พบว่าปี ๒๕๖๒ มีข้อมูลครบถ้วนมากที่สุดโดยมีข้อมูลในระบบสารสนเทศจำนวน ๕๖๘ ราย และมีข้อมูลครบถ้วน ๕๒๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๑.๗๓ รองลงมาคือปี ๒๕๖๑ มีข้อมูลในระบบสารสนเทศจำนวน ๗๘๓ ราย และมีข้อมูลครบถ้วนจำนวน ๖๕๐ และปี ๒๕๖๐ มีข้อมูลในระบบสารสนเทศจำนวน ๙๒๔ ราย และมีข้อมูลครบถ้วนจำนวน ๕๑๑ ราย คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๓๐ ตามลำดับ

ตาราง ๔.๑๘ ร้อยละการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ของเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวในปีงบประมาณ
๒๕๕๘-๒๕๖๒

ปีงบประมาณ	เด็กและเยาวชนจนกระทำผิดซ้ำและมีข้อมูลครบถ้วน		กระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ)							
			ปีที่ ๑	ปีที่ ๒	ปีที่ ๓	ซ้ำปีที่ ๑ และ ปีที่๒	ซ้ำปีที่ ๑ และปีที่ ๓	ซ้ำปีที่ ๒ และปีที่ ๓		
๒๕๕๘	๑๖๗	จำนวน	๑๔๑	๖๘	๕๔	๔๒	๔๓	๒๖		
		ร้อยละ	๘๔.๔๓	๔๐.๗๒	๓๒.๓๔	๒๕.๑๕	๒๕.๗๕	๑๕.๕๗		
๒๕๕๙	๒๗๐	จำนวน	๒๗๐	๗๔	๒๑	๗๔	๒๑	๘		
		ร้อยละ	๑๐๐.๐๐	๒๗.๔๑	๗.๗๘	๒๗.๔๑	๗.๗๘	๒.๙๖		
๒๕๖๐	๕๑๑	จำนวน	๕๐๘	๙๙	๖๓	๙๖	๖๓	๕		
		ร้อยละ	๙๙.๔๑	๑๙.๓๗	๑๒.๓๓	๑๘.๗๙	๑๒.๓๓	๐.๙๘		
๒๕๖๑	๖๕๐	จำนวน	๖๕๐	๑๑๙		๑๑๙				
		ร้อยละ	๑๐๐.๐๐	๑๘.๓๑		๑๘.๓๑				
๒๕๖๒	๕๒๑	จำนวน	๕๒๑							
		ร้อยละ	๑๐๐.๐๐							
๒๕๕๘-๒๕๖๒	๒,๑๑๙	จำนวน	๒,๐๙๐	๓๖๐	๑๓๘	๓๓๑	๑๒๗	๓๙		
		ร้อยละ	๙๘.๖๓	๑๖.๙๙	๖.๕๑	๑๕.๖๒	๕.๙๙	๑.๘๔		

จากตาราง ๔.๑๘ ร้อยละการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) พบว่าเด็กและเยาวชนมีการกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ) มากที่สุดในปีที่ ๑ ของทุกปีงบประมาณ โดยมีเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ในปี ที่ ๑ และปีที่ ๒ มากที่สุดในปี ๒๕๕๙ จำนวน ๗๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๔๑ เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ในปี ที่ ๑ และปีที่ ๓ มากที่สุดในปี ๒๕๕๘ จำนวน ๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๗๕ และเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ในปี ที่ ๒ และปีที่ ๓ มากที่สุดในปี ๒๕๕๘ จำนวน ๒๖ คนคิดเป็นร้อยละ ๑๕.๕๗

ตาราง ๔.๑๙ ร้อยละการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ของเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวในปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๖๒ จำแนกตามเพศ (แยกตามปี)

ปีงบประมาณ	เพศ	กระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ)							
		ปีที่ ๑	ร้อยละ	ปีที่ ๒	ร้อยละ	ปีที่ ๓	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
๒๕๕๘	ชาย	๑๓๙	๙๘.๕๘	๖๘	๑๐๐	๕๓	๙๘.๑๕	๒๖๐	๙๘.๘๖
	หญิง	๒	๑.๔๒	-	๐.๐๐	๑	๑.๘๕	๓	๑.๑๔
	ไม่ระบุ	-	-	-	-	-	-	-	๐.๐๐
	รวม	๑๔๑	๑๐๐	๖๘	๑๐๐	๕๔	๑๐๐	๒๖๓	๑๐๐
๒๕๕๙	ชาย	๒๖๗	๙๘.๘๙	๗๓	๙๘.๖๕	๒๑	๑๐๐	๓๖๑	๙๘.๙๐
	หญิง	๓	๑.๑๑	๑	๑.๓๕	-	๐.๐๐	๔	๑.๑๐
	ไม่ระบุ	-	-	-	-	-	-	-	๐.๐๐
	รวม	๒๗๐	๑๐๐.๐๐	๗๔	๑๐๐.๐๐	๒๑	๑๐๐.๐๐	๓๖๕	๑๐๐
๒๕๖๐	ชาย	๔๙๗	๙๗.๘๓	๙๙	๑๐๐.๐๐	๖๐	๙๕.๒๔	๖๕๖	๙๗.๙๑
	หญิง	๑๑	๒.๑๗	-	๐.๐๐	๓	๔.๗๖	๑๔	๒.๐๙
	ไม่ระบุ	-	-	-	-	-	-	-	๐.๐๐
	รวม	๕๐๘	๑๐๐.๐๐	๙๙	๑๐๐	๖๓	๑๐๐.๐๐	๖๗๐	๑๐๐
๒๕๖๑	ชาย	๖๓๓	๙๗.๓๘	๑๑๖	๙๗.๔๘			๗๔๙	๙๗.๔๐
	หญิง	๑๗	๒.๖๒	๓	๒.๕๒			๒๐	๒.๖๐
	ไม่ระบุ	-	-	-	-			-	๐.๐๐
	รวม	๖๕๐	๑๐๐.๐๐	๑๑๙	๑๐๐.๐๐			๗๖๙	๑๐๐
๒๕๖๒	ชาย	๓๙๐	๗๔.๘๖					๓๙๐	๗๔.๘๖
	หญิง	๒๔	๔.๖๑					๒๔	๔.๖๑
	ไม่ระบุ	๑๐๗	๒๐.๕๔					๑๐๗	๒๐.๕๔
	รวม	๕๒๑	๑๐๐.๐๐					๕๒๑	๑๐๐
๒๕๕๘-๒๕๖๒	ชาย	๑,๙๒๖	๙๒.๑๕	๓๕๖	๑๗.๐๓	๑๓๔	๖.๔๑	๒,๔๑๖	๙๓.๓๕
	หญิง	๕๗	๒.๗๓	๔	๐.๑๙	๔	๐.๑๙	๖๕	๒.๕๑
	ไม่ระบุ	๑๐๗	๕.๑๒	๐	๐.๐๐	๐	๐.๐๐	๑๐๗	๔.๑๓
	รวม	๒,๐๙๐	๑๐๐.๐๐	๓๖๐	๑๗.๒๒	๑๓๘	๖.๖๐	๒,๕๘๘	๑๐๐

จากตาราง ๔.๑๙ ร้อยละการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) จำแนกตามเพศ พบว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ ๙๓.๓๕และเพศหญิงร้อยละ ๒.๕๑ไม่ระบุร้อยละ ๔.๑๓ โดยการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ในปีที่ ๑ มีเพศชายกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) จำนวน ๑,๙๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๑๕ และมากที่สุดในปี ๒๕๕๙ ร้อยละ ๙๘.๘๙ รองลงมาคือปี ๒๕๕๘ ร้อยละ ๙๘.๕๘ และปี ๒๕๖๑ ร้อยละ ๙๗.๘๓ ตามลำดับ

การกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ในปีที่ ๒ มีเพศชายกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ) จำนวน ๓๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๐๓ และมากที่สุดในปี ๒๕๕๘ , ๒๕๖๐ ร้อยละ ๑๐๐ รองลงมาคือปี ๒๕๕๙ ร้อยละ ๙๘.๖๕

การกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ในปีที่ ๓ มีเพศชายกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ) จำนวน ๑๓๔ คนคิดเป็นร้อยละ ๖.๔๑และมากที่สุดในปี ๒๕๕๙,๒๕๖๐ ร้อยละ ๑๐๐ รองลงมาคือปี ๒๕๕๘ ร้อยละ ๙๘.๑๕

ตาราง ๔.๒๐ ร้อยละการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ของเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัวในปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๖๒ จำแนกตามฐานความผิด

ฐานความผิด	กระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ)							
	ปีที่ ๑	ร้อยละ	ปีที่ ๒	ร้อยละ	ปีที่ ๓	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
๒๕๕๘								
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	๓๒	๒๒.๗๐	๑๖	๒๓.๕๓	๑๐	๑๘.๕๒	๓๗	๒๒.๑๖
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	๑๔	๙.๙๓	๖	๘.๘๒	๔	๗.๔๑	๑๘	๑๐.๗๘
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	๑	๐.๗๑	-	-	๒	๓.๗๐	๑	๐.๖๐
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ความมั่นคง ชื่อเสียง และการปกครอง	๓	๒.๑๓	๓	๔.๔๑	๓๔	๖๒.๙๖	๔	๒.๔๐
ยาเสพติดให้โทษ	๗๒	๕๑.๐๖	๓๗	๕๑.๔๑	๑	๑.๘๕	๘๖	๕๑.๕๐
ลักษณะความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด	๑๓	๙.๒๒	๔	๕.๘๘	๓	๕.๕๖	๑๕	๘.๙๘
อื่นๆ	๖	๔.๒๖	๒	๒.๙๔	๑๐	๑๘.๕๒	๖	๓.๕๙
ไม่ระบุ	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	๑๔๑	๑๐๐.๐๐	๖๘	๑๐๐.๐๐	๕๔	๑๐๐.๐๐	๑๖๗	๑๐๐.๐๐
๒๕๕๙								
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	๘๐	๒๙.๖๓	๑๖	๒๑.๖๒	๓	๑๔.๒๙	๘๐	๒๙.๖๓
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	๒๔	๘.๘๙	๗	๙.๔๖	-	-	๒๔	๘.๘๙
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	๔	๑.๔๘	๑	๑.๓๕	-	-	๔	๑.๔๘
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ความมั่นคง ชื่อเสียง และการปกครอง	๔	๑.๔๘	๑	๑.๓๕	-	-	๔	๑.๔๘
ยาเสพติดให้โทษ	๑๔๒	๕๒.๕๙	๔๕	๖๐.๘๑	๑๖	๗๖.๑๙	๑๔๒	๕๒.๕๙
ลักษณะความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด	๘	๒.๙๖	๒	๒.๗๐	-	-	๘	๒.๙๖
อื่นๆ	๘	๒.๙๖	๒	๒.๗๐	๒	๙.๕๒	๘	๒.๙๖
ไม่ระบุ	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	๒๗๐	๑๐๐	๗๔	๑๐๐	๒๑	๑๐๐	๒๗๐	๑๐๐
๒๕๖๐								
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	๘๖	๑๖.๙๓	๑๘	๑๘.๑๘	๘	๑๒.๗๐	๘๖	๑๖.๘๓
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	๒๑	๔.๑๓	๔	๔.๐๔	-	-	๒๑	๔.๑๑
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	๘	๑.๕๗	๒	๒.๐๒	-	-	๘	๑.๕๗

ฐานความผิด	กระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ)							
	ปีที่ ๑	ร้อยละ	ปีที่ ๒	ร้อยละ	ปีที่ ๓	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ความมั่นคง ชื่อเสียง และการปกครอง	๑	๐.๒๐	๑	๑.๐๑	-	-	๑	๐.๒๐
ยาเสพติดให้โทษ	๓๕๒	๖๙.๒๙	๖๘	๖๘.๖๙	๕๐	๗๙.๓๗	๓๕๓	๖๙.๐๘
ลักษณะความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด	๒๒	๔.๓๓	๑	๑.๐๑	๓	๔.๗๖	๒๓	๔.๕๐
อื่นๆ	๑๘	๓.๕๔	๕	๕.๐๕	๒	๓.๑๗	๑๙	๓.๗๒
ไม่ระบุ	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	๕๐๘	๑๐๐.๐๐	๙๙	๑๐๐.๐๐	๖๓	๑๐๐.๐๐	๕๑๑	๑๐๐.๐๐
๒๕๖๑								
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	๗๓	๑๑.๒๓	๒๑	๑๗.๖๕			๗๓	๑๑.๒๓
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	๒๐	๓.๐๘	๓	๒.๕๒			๒๐	๓.๐๘
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	๕	๐.๗๗	-	-			๕	๐.๗๗
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ความมั่นคง ชื่อเสียง และการปกครอง	๒	๐.๓๑	๑	๐.๘๔			๒	๐.๓๑
ยาเสพติดให้โทษ	๕๐๖	๗๗.๘๕	๘๔	๗๐.๕๙			๕๐๖	๗๗.๘๕
ลักษณะความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด	๑๙	๒.๙๒	๓	๒.๕๒			๑๙	๒.๙๒
อื่นๆ	๒๕	๓.๘๕	๗	๕.๘๘			๒๕	๓.๘๕
ไม่ระบุ	-	-	-	-			-	-
รวม	๖๕๐	๑๐๐.๐๐	๑๑๙	๑๐๐.๐๐		๖๕๐	๑๐๐.๐๐	
๒๕๖๒								
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	๔๙	๙.๔๐				๔๙	๙.๔๐	
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	๑๙	๓.๖๕				๑๙	๓.๖๕	
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	๑	๐.๑๙				๑	๐.๑๙	
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ความมั่นคง ชื่อเสียง และการปกครอง	๑	๐.๑๙				๑	๐.๑๙	
ยาเสพติดให้โทษ	๔๒๒	๘๑.๐๐				๔๒๒	๘๑.๐๐	
ลักษณะความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุ	๑๒	๒.๓๐				๑๒	๒.๓๐	

ฐานความผิด	กระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ)							
	ปีที่ ๑	ร้อยละ	ปีที่ ๒	ร้อยละ	ปีที่ ๓	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
ระเบิด								
อื่นๆ	๑๗	๓.๒๖						
ไม่ระบุ	-	-						
รวม	๕๒๑	๑๐๐.๐๐						
๒๕๕๘-๒๕๖๒								
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	๓๒๐	๑๕.๓๑	๗๑	๑๙.๗๒	๒๑	๑๕.๒๒	๓๒๔	๑๕.๒๙
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	๙๘	๔.๖๙	๒๐	๕.๕๖	๔	๒.๙๐	๑๐๕	๔.๙๖
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	๑๙	๐.๙๑	๓	๐.๘๓	๒	๑.๔๕	๑๙	๐.๙๐
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ความมั่นคง ชื่อเสียง และการปกครอง	๑๑	๐.๕๓	๖	๑.๖๗	-	-	๑๑	๐.๕๒
ยาเสพติดให้โทษ	๑,๔๙๔	๗๑.๔๘	๒๓๔	๖๕.๐๐	๑๐๐	๗๒.๔๖	๑,๕๐๕	๗๑.๐๒
ลักษณะความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด	๗๔	๓.๕๔	๑๐	๒.๗๘	๔	๒.๙๐	๘๐	๓.๗๘
อื่นๆ	๗๔	๓.๕๔	๑๖	๔.๔๔	๗	๕.๐๗	๙๕	๓.๕๔
ไม่ระบุ	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	๒,๐๙๐	๓.๕๔	๓๖๐	๑๐๐.๐๐	๑๓๘	๑๐๐.๐๐	๒,๑๑๙	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๔.๒๐ ร้อยละการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) พบว่าการกระทำผิดซ้ำ (จับซ้ำ) ระหว่างปี ๒๕๕๘-๒๕๖๒ เป็นการกระทำผิดซ้ำ(จับซ้ำ) ฐานยาเสพติดให้โทษมากที่สุดจำนวน ๑,๕๐๕ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๒๒ รองลงมาคือกระทำผิดซ้ำ(จับซ้ำ)ฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน จำนวน ๓๒๔ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๒๙ และฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย จำนวน ๑๐๕ คิดเป็นร้อยละ ๔.๙๖ ตามลำดับ

การกระทำผิดซ้ำ(จับซ้ำ) ในปีที่ ๑ เป็นการกระทำผิดซ้ำ(จับซ้ำ) ฐานยาเสพติดให้โทษมากที่สุดจำนวน ๑,๔๙๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๔๘ รองลงมาคือฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินจำนวน ๓๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๓๑ และฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย จำนวน ๙๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๖๙ ตามลำดับ

กระทำผิดซ้ำ(จับซ้ำ) ในปีที่ ๒ เป็นการกระทำผิดซ้ำ(จับซ้ำ) ฐานยาเสพติดให้โทษมากที่สุดจำนวน ๒๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๐๐ รองลงมาคือฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินจำนวน ๗๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๗๒ และฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายจำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๕๖ ตามลำดับ

การกระทำผิดซ้ำ(จับซ้ำ) ในปีที่ ๓ เป็นการกระทำผิดซ้ำ(จับซ้ำ) ฐานยาเสพติดให้โทษมากที่สุดจำนวน ๑๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๔๖ รองลงมาคือฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินจำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๒๒ และฐานความผิดอื่นๆ จำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๐๗ ตามลำดับ

ตาราง ๔.๒๑ ผลการประเมินความเสี่ยงของเด็กและเยาวชนกระทำผิดซ้ำที่มีระดับเสี่ยงสูงในแต่ละด้าน จำแนกเฉพาะด้านความเสี่ยง (แยกรายด้านและรายปี)

ปีงบประมาณ		ความเสี่ยง						
		ครอบครัว	ชุมชนและสิ่งแวดล้อม*	ภูมิหลังทางการศึกษา	เพื่อนและบุคคลใกล้ชิด	ประวัติเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	ประวัติการกระทำผิด	ปัญหาพฤติกรรม
๒๕๕๘	จำนวน	๕๐	๑๓๒	๕๓	๔๔	๗๖	๔๘	๔
	ร้อยละ	๒๙.๙๔	๗๙.๐๔	๓๑.๗๔	๒๖.๓๕	๔๕.๕๑	๒๘.๗๔	๒.๔๐
	อันดับที่	๔	๑	๓	๖	๒	๕	๗
๒๕๕๙	จำนวน	๘๐	๒๐๖	๙๕	๘๕	๑๑๑	๖๘	๓
	ร้อยละ	๒๙.๖๓	๗๖.๓๐	๓๕.๑๙	๓๑.๔๘	๔๑.๑๑	๒๕.๑๙	๑.๑๑
	อันดับที่	๕	๑	๓	๔	๒	๖	๗
๒๕๖๐	จำนวน	๑๓๖	๔๐๑	๑๙๒	๑๕๙	๒๖๗	๗๓	๑๓
	ร้อยละ	๒๖.๖๑	๗๘.๔๗	๓๗.๕๗	๓๑.๑๒	๕๒.๒๕	๑๔.๒๙	๒.๕๔
	อันดับที่	๕	๑	๓	๔	๒	๖	๗
๒๕๖๑	จำนวน	๑๖๐	๕๑๖	๒๔๔	๑๕๗	๓๔๖	๗๙	๖
	ร้อยละ	๒๔.๖๒	๗๙.๓๘	๓๗.๕๔	๒๔.๑๕	๕๓.๒๓	๑๒.๑๕	๐.๙๒
	อันดับที่	๔	๑	๓	๕	๒	๖	๗
๒๕๖๒	จำนวน	๑๑๐	๔๑๐	๑๗๒	๑๔๖	๒๙๑	๕๔	๘
	ร้อยละ	๒๑.๑๑	๗๘.๖๙	๓๓.๐๑	๒๘.๐๒	๕๕.๘๕	๑๐.๓๖	๑.๕๔
	อันดับที่	๕	๑	๓	๔	๒	๖	๗
รวมทุกปี	จำนวน	๕๓๖	๑,๖๖๕	๗๕๖	๕๙๑	๑,๐๙๑	๓๒๒	๓๔
	ร้อยละ	๒๕.๒๙	๗๘.๕๗	๓๕.๖๘	๒๗.๘๙	๕๑.๔๙	๑๕.๒๐	๑.๖๐
	อันดับที่	๕	๑	๓	๔	๒	๖	๗

จากตาราง ๔.๒๑ การประเมินความเสี่ยงของเด็กและเยาวชนกระทำผิดซ้ำที่มีระดับเสี่ยงสูงในแต่ละด้าน พบว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) มีความเสี่ยงสูงด้านชุมชนและสภาพแวดล้อมมากที่สุดคือ ๑,๖๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๘.๕๗ รองลงมาคือความเสี่ยงสูงด้านประวัติเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด จำนวน ๑,๐๙๑คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๔๙ และความเสี่ยงสูงด้านภูมิหลังทางการศึกษาและสังคมจำนวน ๗๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๖๘

โดยเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงด้านชุมชนและสภาพแวดล้อมพบมากที่สุดในปี ๒๕๖๑ ,๒๕๕๘,๒๕๖๒ คือ ร้อยละ ๗๙.๓๘ ,ร้อยละ ๗๙.๐๔ และร้อยละ ๘๘.๖๙ ตามลำดับ

เด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงด้านประวัติเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด พบมากที่สุดในปี ๒๕๖๒,๒๕๖๑,๒๕๖๐ คือร้อยละ ๕๕.๘๕ ,ร้อยละ ๕๓.๒๓ และ ร้อยละ ๕๒.๒๕ ตามลำดับ

เด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงด้านภูมิหลังทางการศึกษาและสังคมพบมากที่สุดในปี ๒๕๖๐,๒๕๖๑,๒๕๕๙ คือร้อยละ ๓๗.๕๗ ร้อยละ ๓๗.๕๔ และร้อยละ ๓๕.๑๙ ตามลำดับ

ทั้งนี้ความเสี่ยงด้านชุมชนและสภาพแวดล้อมเป็นการแบ่งกลุ่มความเสี่ยงออกเป็นเพียง ๒ กลุ่มคือ ๑)กลุ่มเสี่ยงสูงและ ๒) กลุ่มเสี่ยงต่ำ ซึ่งส่งผลให้จำนวนเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงในด้านชุมชนและสภาพแวดล้อมจะมีมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับความเสี่ยงด้านอื่นๆ

ส่วนที่ ๓ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ของเด็กและเยาวชนตามฐานกระทำผิด ๗ ฐานในระบบสารสนเทศปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๖๓

การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ)ของเด็กและเยาวชนตามฐานกระทำผิด ๗ ฐาน ปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๖๒ ใช้การวิเคราะห์สถิติการถดถอยโลจิสติกทวิ (binary logistic regression analysis) เพื่อศึกษาระดับความเสี่ยงด้านครอบครัว ด้านชุมชน ด้านภูมิหลังทางการศึกษาฯ ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด ด้านประวัติการกระทำผิด ด้านปัญหาพฤติกรรม ที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ) ของเด็กและเยาวชนตามฐานกระทำผิด ๗ ฐาน

โดยสามารถนำข้อมูลเข้าวิเคราะห์สถิติการถดถอยโลจิสติกทวิ (binary logistic regression analysis) ได้เพียง ๓ ฐานความผิด คือ (๑) ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ (๒) ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย และ(๓) ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ สำหรับอีก ๔ ฐานความผิดคือ (๑) ความผิดเกี่ยวกับเพศ(๒)ความผิดกับความสงบสุข เสรีภาพ ความมั่นคง ชื่อเสียงและการปกครอง (๓) ความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด และ (๔) ความผิดอื่น ๆ ไม่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้เนื่องจากผลการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ (chi-Square) โดยวิธี Omnibus Tests พบว่าค่า p-value >๐.๐๕ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ ซึ่งแสดงว่าสมการถดถอย โลจิสติกของแบบจำลองไม่มีความเหมาะสมซึ่งอาจเกิดจากมีกลุ่มตัวอย่างไม่เพียงพอ

ตาราง ๔.๒๒ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ “การกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ)เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ” จำแนกตามความเสี่ยงปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๖๒

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Wald	Exp.(B)	Sig.
ด้านครอบครัว					
ต่ำ	Referent		๑.๐๐๔		๐.๖๐๕
ปานกลาง	-๐.๐๒๐	๐.๒๐๓	๐.๐๐๙	๐.๙๘๐	๐.๙๒๒
สูง	-๐.๑๓๘	๐.๒๒๐	๐.๓๙๖	๐.๘๗๑	๐.๕๒๙
ด้านชุมชน					
สูง	๐.๐๒๗	๐.๑๓๑	๐.๐๔๓	๑.๐๒๘	๐.๘๓๖
ด้านภูมิหลังทางการศึกษาฯ					
ต่ำ	Referent		๐.๗๐๓		๐.๗๐๔
ปานกลาง	-๐.๒๓๔	๐.๒๙๑	๐.๖๔๔	๐.๗๙๒	๐.๔๒๒
สูง	-๐.๒๐๐	๐.๓๑๒	๐.๔๑๓	๐.๘๑๘	๐.๕๒๐
ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด					
ต่ำ	Referent		๑๑.๙๖๓		๐.๐๐๓
ปานกลาง	๐.๕๗๙**	๐.๑๗๒	๑๑.๓๖๑	๑.๗๘๔	๐.๐๐๑
สูง	๐.๔๑๓*	๐.๑๙๕	๔.๔๙๕	๑.๕๑๒	๐.๐๓๔
ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด					

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Wald	Exp.(B)	Sig.
ต่ำ	Referent		๑๑๖.๘๖๘		๐.๐๐๐
ปานกลาง	๐.๘๖๗**	๐.๑๔๕	๓๕.๘๒๔	๒.๓๗๙	๐.๐๐๐
สูง	๑.๕๗๗**	๐.๑๔๗	๑๑๕.๕๓๘	๔.๘๔๐	๐.๐๐๐
ด้านประวัติการกระทำผิด					
ต่ำ	Referent		๑๐๑.๔๒๓		๐.๐๐๐
ปานกลาง	-๐.๖๓๖**	๐.๑๓๓	๒๓.๐๕๖	๐.๕๒๙	๐.๐๐๐
สูง	-๑.๖๖๖**	๐.๑๖๗	๙๙.๖๒๒	๐.๑๘๙	๐.๐๐๐
ด้านปัญหาพฤติกรรม					
ต่ำ	Referent		๒๒.๒๒๐		๐.๐๐๐
ปานกลาง	-๐.๕๒๘**	๐.๑๑๓	๒๑.๗๘๑	๐.๕๙๐	๐.๐๐๐
สูง	-๐.๕๙๑	๐.๓๙๖	๒.๒๒๒	๐.๕๕๔	๐.๑๓๖
Method	Enter				
-๒loglikelihood	๒,๒๑๑.๑๖๑ ^๑				
Cox& Snell R ^๒	๐.๑๔๘				
Nagelkerke R ^๒	๐.๒๑๒				
Percentage Correct	๗๕.๓๐				

** หมายถึง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑* หมายถึง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตาราง ๔.๒๒ ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ)เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษพบว่ามี ความเสี่ยงทั้ง ๔ ด้านคือ ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด ด้านประวัติการ กระทำผิด และด้านปัญหาพฤติกรรม สามารถทำนายการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับยา เสพติดให้โทษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑และ ๐.๐๕ ซึ่งประสิทธิภาพของสมการถดถอยโลจิสติกในภาพรวม โดยเฉลี่ยสามารถทำนายโอกาสการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษของเด็กและเยาวชนได้ถูกต้อง ร้อยละ ๗๕.๓๐

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมากที่สุดจำแนกตามความเสี่ยง คือความเสี่ยงด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติดระดับสูงโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ ๑.๕๗๗ รองลงมาความเสี่ยง ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติดระดับปานกลางโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ ๐.๘๖๗และความเสี่ยงด้านเพื่อนและ บุคคลใกล้ชิดระดับปานกลางโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ ๐.๕๗๗ ตามลำดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าปัจจัยด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด มี อิทธิพลเชิงบวกต่อการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ

ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด เมื่อเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงระดับสูง และเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงระดับต่ำ พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษเพิ่มขึ้น ๑.๕๑๒ เท่าหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕๑.๒ และเมื่อเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงปานกลางและความเสี่ยงต่ำ พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงปานกลางมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษเพิ่มขึ้น ๑.๗๘๔ เท่าหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๗๘.๔ สะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีเพื่อนและบุคคลใกล้ชิดในระดับปานกลางและระดับสูงมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดให้โทษมากกว่าความผิดอย่างอื่น

ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด เมื่อเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงระดับสูง และเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงระดับต่ำ พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษเพิ่มขึ้น ๔.๘๔๐ เท่าหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๘๔ และเมื่อเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงปานกลางและความเสี่ยงต่ำ พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงปานกลางมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดซ้ำเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษเพิ่มขึ้น ๒.๓๗๙ เท่าหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๓๗.๙ สะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติดในระดับปานกลางและระดับสูงมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดให้โทษมากกว่าความผิดอย่างอื่น

สำหรับด้านประวัติการกระทำผิด และด้านปัญหาพฤติกรรมระดับปานกลางมีอิทธิพลเชิงลบต่อการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ

ด้านประวัติการกระทำผิด เมื่อเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงกับเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงต่ำ พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดให้โทษลดลง ๐.๑๘๙ เท่าหรือลดลงร้อยละ ๘๑.๑ และเมื่อเปรียบเทียบเด็กที่มีความเสี่ยงปานกลางและความเสี่ยงต่ำพบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงปานกลางมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดให้โทษลดลง ๐.๕๒๙ เท่าหรือร้อยละ ๔๗.๑ สะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีประวัติการกระทำผิดที่มีระดับความเสี่ยงสูงและกลางนั้นมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดอย่างอื่นมากกว่าความผิดซ้ำในคดียาเสพติดให้โทษ

ด้านปัญหาพฤติกรรม พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงระดับปานกลางมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษน้อยกว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงระดับต่ำ ๐.๕๙๐ เท่า หรือ ร้อยละ ๔๑

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ
จำแนกรายข้อคำถาม

เมื่อพิจารณารายข้อโดยนำปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมากที่สุด ๓ อันดับคือความเสี่ยงด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติดระดับสูงความเสี่ยงด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติดระดับสูงระดับปานกลางและความเสี่ยงด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิดระดับปานกลางพบว่า

๑) ความเสี่ยงด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติดระดับสูงและระดับปานกลางเรียงลำดับดังนี้

อันดับ ๑ ข้อ ๑ ประวัติการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๗๒.๗๐ เคย/เคยเป็นบางครั้งในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

อันดับ ๒ ข้อ ๒ การใช้ยาเสพติด พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๗๗.๔๙ เป็นผู้เสพ

อันดับ ๓ ข้อ ๓ การจำหน่ายสารเสพติด พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๕๒.๖๖ เคยจำหน่ายสารเสพติด โดยมีรายละเอียดตามตาราง ๔.๒๒.๑

๒) ความเสี่ยงด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิดระดับปานกลาง

อันดับ ๑ ข้อ ๒ พฤติกรรมหรือนิสัยของเพื่อนที่คบ/บุคคลใกล้ชิด พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๗๙.๒๗ ได้คะแนน ๒ คะแนน หมายความว่า มีเพื่อน/บุคคลใกล้ชิดที่มีพฤติกรรมอย่างน้อย ๒ ด้าน จาก ๓ ด้าน ดังนี้ คือ (๑) หนีเรียน เทียวกลางคืน ดื่มสุรา (๒) เกี่ยวข้องกับอบายมุข/สิ่งผิดกฎหมาย (๓) เป็นอาชญากร อันธพาล เข้าร่วมแก๊งหรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

อันดับ ๒ ข้อ ๑ สถานภาพของเพื่อนที่คบ/บุคคลใกล้ชิดของเด็กและเยาวชน พบว่าร้อยละ ๖๙.๕๘ มีเพื่อนว่างงานโดยมีรายละเอียดตามตาราง ๔.๒๒.๒

ตาราง ๔.๒๒.๑ วิเคราะห์ปัจจัยรายชื่อ “ความเสี่ยงด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติดระดับสูงและระดับปานกลาง” ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ อันดับ ๑-๒

๑.ประวัติการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์			๒.การใช้ยาเสพติด			๓.การจำหน่ายสารเสพติด			๔.การรับฝาก รับจ้างซื้อ และ/หรือรับจ้างจำหน่าย		
ไม่เคย	๑๑๒	๘.๓๘	เสี่ยง	๖๑	๔.๕๖	ไม่เคย	๖๓๓	๔๗.๓๔	ไม่เคย	๙๖๖	๗๒.๒๕
เคย/เคยเป็นบางครั้ง	๙๗๒	๗๒.๗๐	ผู้เสพ	๑,๐๓๖	๗๗.๔๙	เคย	๗๐๔	๕๒.๖๖	เคย	๓๗๑	๒๗.๗๕
เคยเป็นประจำสม่ำเสมอ	๒๕๓	๑๘.๙๒	ผู้ที่ติด/ติดรุนแรง	๒๔๐	๑๗.๙๕						

ตาราง ๔.๒๒.๒ วิเคราะห์ปัจจัยรายชื่อ “ความเสี่ยงด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิดระดับปานกลาง” ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ อันดับ ๓

ข้อย่อ	คำอธิบาย	จำนวน	ร้อยละ
๑.สถานภาพของเพื่อนที่คบ/บุคคลใกล้ชิดของเด็กและเยาวชน	กำลังเรียน/ทำงาน	๒๗๔	๒๘.๕๔
	ว่างงาน	๖๖๘	๖๙.๕๘
	อยู่ในกลุ่ม/แก๊งมิจฉาชีพ	๑๗	๑.๗๗
๒.พฤติกรรมหรือนิสัยที่คบ/บุคคลใกล้ชิด	- เพื่อน/บุคคลใกล้ชิดมีนิสัยความประพฤติไม่เหมาะสมเช่น หนีเรียน เทียวกลางคืน ดื่มสุรา - เพื่อน/บุคคลใกล้ชิดมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับอบายมุข/สิ่งผิดกฎหมายเช่น การพนัน ลักลอบขนส่ง/ค้าขายสินค้าหนีภาษีหรือละเมิดลิขสิทธิ์ - การเป็นอาชญากร อันธพาล เข้าร่วมแก๊งหรือเกี่ยวข้องกับยาเสพติด	๐ คะแนน = ๒ ๑ คะแนน = ๑๔๔ ๒ คะแนน = ๗๖๑ ๓ คะแนน = ๕๒	๐.๒๑ ๑๕.๐๐ ๗๙.๒๗ ๕.๔๒

ตาราง ๔.๒๓ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ “การกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ)เกี่ยวกับทรัพย์สิน” จำแนกตามความเสี่ยงปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๖๒

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Wald	Exp.(B)	P-value
ด้านครอบครัว					
ต่ำ	Referent		๑๑.๙๔๔		๐.๐๐๓
ปานกลาง	๐.๖๑๗*	๐.๓๑๐	๓.๙๗๑	๑.๘๕๔	๐.๐๔๖
สูง	๐.๙๘๖**	๐.๓๒๔	๙.๒๗๓	๒.๖๘๐	๐.๐๐๒
ด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม					
สูง	-๐.๑๗๖	๐.๑๖๑	๑.๑๙๓	๐.๘๓๙	๐.๒๗๕
ด้านภูมิหลังทางการศึกษา					
ต่ำ	Referent		๑.๒๕๒		๐.๕๓๕
ปานกลาง	๐.๔๓๑	๐.๓๘๕	๑.๒๕๐	๑.๕๓๙	๐.๒๖๓
สูง	๐.๔๑๙	๐.๔๑๐	๑.๐๔๕	๑.๕๒๑	๐.๓๐๗
ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด					
ต่ำ	Referent		๑๒.๐๓๖		๐.๐๐๒
ปานกลาง	-๐.๗๐๔**	๐.๒๐๓	๑๒.๐๓๖	๐.๔๙๕	๐.๐๐๑
สูง	-๐.๖๐๗**	๐.๒๓๓	๖.๗๗๖	๐.๕๔๕	๐.๐๐๙
ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด					
ต่ำ	Referent		๗๔.๖๔๖		๐.๐๐๐
ปานกลาง	-๐.๗๗๐**	๐.๑๖๘	๒๑.๐๙๙	๐.๔๖๓	๐.๐๐๐
สูง	-๑.๕๓๐**	๐.๑๗๗	๗๔.๕๙๔	๐.๒๑๗	๐.๐๐๐
ด้านประวัติการกระทำผิด					
ต่ำ	Referent		๗๕.๒๕๑		๐.๐๐๐
ปานกลาง	๑.๐๖๕**	๐.๒๐๕	๒๗.๐๙๒	๒.๙๐๐	๐.๐๐๐
สูง	๑.๙๑๙**	๐.๒๒๖	๗๒.๑๑๘	๖.๘๑๔	๐.๐๐๐
ด้านปัญหาพฤติกรรม					
ต่ำ	Referent		๓๓.๘๘๙		๐.๐๐๐
ปานกลาง	๐.๘๐๕**	๐.๑๔๑	๓๒.๕๗๒	๒.๒๓๕	๐.๐๐๐
สูง	๑.๐๒๘*	๐.๔๒๒	๕.๙๒๑	๒.๗๙๕	๐.๐๑๕
Method	Enter				
-๒loglikelihood	๑,๕๑๘.๖๗๓ ^a				
Cox& Snell R ^๒	๐.๑๓๐				
Nagelkerke R ^๒	๐.๒๒๕				
Percentage Correct	๘๕.๘๐				

** หมายถึง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑* หมายถึง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตาราง ๔.๒๓ ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ)เกี่ยวกับทรัพย์สินพบว่ามีความเสี่ยง ๕ ด้านคือ ด้านครอบครัว ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด ด้านประวัติการกระทำผิด และด้านปัญหาพฤติกรรม สามารถทำนายการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับทรัพย์สิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑ และ ๐.๐๕ ซึ่งประสิทธิภาพของสมการถดถอยโลจิสติกในภาพรวมโดยเฉลี่ยสามารถทำนายโอกาสการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) เกี่ยวกับทรัพย์สินของเด็กและเยาวชนได้ถูกต้องร้อยละ ๘๕.๘๐

ลดลง ๐.๒๑๗ เท่าหรือลดลงร้อยละ ๗๘.๓และเมื่อเปรียบเทียบกับเด็กที่มีความเสี่ยงปานกลางและความเสี่ยงต่ำพบว่า เด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงปานกลางมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินลดลง ๐.๔๖๓ เท่าหรือร้อยละ ๕๓.๗ สะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ระดับสูงและกลาง นั้นมีแนวโน้มที่จะทำความผิดอย่างอื่นมากกว่าความผิดซ้ำในคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) เกี่ยวกับทรัพย์สินจำแนกรายข้อคำถาม

เมื่อพิจารณารายข้อโดยนำปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) เกี่ยวกับทรัพย์สินมากที่สุด ๓ อันดับคือ ความเสี่ยงด้านประวัติการกระทำผิดระดับสูง ความเสี่ยงด้านประวัติการกระทำผิดระดับปานกลางและความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรมระดับสูงพบว่า

๑) ความเสี่ยงด้านประวัติการกระทำผิดระดับสูง เรียงลำดับดังนี้

อันดับ ๑ ข้อ ๑ ครั้งนี้ถูกดำเนินคดีในข้อกล่าวหา พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๘๕.๒๕ ถูกดำเนินคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๒๐ ปี

อันดับ ๒ ข้อ ๔ อายุขณะกระทำผิดและถูกจับกุมดำเนินคดีครั้งแรก พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๗๗.๐๕ กระทำผิดครั้งแรกเมื่ออายุ ๑๐ ปี แต่ไม่ถึง ๑๕ ปี

อันดับ ๓ ข้อ ๖ ผลร้ายที่เกิดกับทรัพย์สินผู้เสียหาย พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๗๗.๐๕ ทำทรัพย์สินเสียหาย

อันดับ ๔ ข้อ ๒ ประวัติการถูกดำเนินคดี (นับรวมครั้งปัจจุบัน) พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๖๙.๖๗ เคยถูกดำเนินคดีตั้งแต่ ๓ ครั้งขึ้นไป

อันดับ ๕ ข้อ ๓ ประวัติการฝึกอบรม/จำคุก/คุมประพฤติ/การเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พบว่าเด็กและเยาวชน ร้อยละ ๕๐.๐๐ เคยรับการฝึกอบรม ๒ ครั้งขึ้นไป และร้อยละ ๔๑.๘๐ เคยรับการฝึกอบรม ๑ ครั้งโดยมีรายละเอียดตามตาราง ๔.๒๓.๑

๒) ความเสี่ยงด้านประวัติการกระทำผิดระดับปานกลาง เรียงลำดับดังนี้

อันดับ ๑ ข้อ ๒ ประวัติการถูกดำเนินคดี (นับรวมครั้งปัจจุบัน) พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๗๗.๕๕ เคยถูกดำเนินคดี๒ ครั้ง

อันดับ ๒ ข้อ ๑ อัตราโทษ (ครั้งนี้ถูกดำเนินคดีในข้อกล่าวหา) พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๖๖.๘๔ถูกดำเนินคดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๒๐ ปี

อันดับ ๓ ข้อ ๔ อายุขณะกระทำผิดและถูกจับกุมดำเนินคดีครั้งแรก พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๙๖.๓๙กระทำผิดครั้งแรกเมื่ออายุ ๑๐ ปี แต่ไม่ถึง ๑๕ ปีโดยมีรายละเอียดตามตาราง ๔.๒๓.๒

๓) ความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรมระดับสูง เรียงลำดับดังนี้

อันดับ ๑ ข้อ ๔ เคยทำร้ายร่างกายคน พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๗๕.๐๐ เคยทำร้ายร่างกายตั้งแต่อายุ ๑๐ ปีขึ้นไป

อันดับ ๒ ข้อ ๑๕ มักหนีโรงเรียน พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๗๕.๐๐ เคยหนีโรงเรียนก่อนอายุ ๑๓ ปี

อันดับ ๓ ข้อ ๑๓ ออกนอกบ้านกลางคืนแม้ว่าผู้ปกครองไม่อนุญาต พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๖๖.๖๗ เคยออกนอกบ้านกลางคืนแม้ว่าผู้ปกครองไม่อนุญาตก่อนอายุ ๑๓ ปี

อันดับ ๔ ข้อ ๑ มักวิ่งแกล้ง ช่มชู้ หรือทำให้ผู้อื่นหวาดกลัวพบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๕๘.๓๓ รังแก ช่มชู้ หรือทำให้ผู้อื่นหวาดกลัวตั้งแต่อายุ ๑๐ ปีขึ้นไป

อันดับ ๕ ข้อ ๗ เคยขโมยของที่มีค่าโดยไม่เผชิญหน้าเจ้าของ พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๕๐.๐๐ เคยขโมยของที่มีค่าโดยไม่เผชิญหน้าเจ้าของก่อนอายุ ๑๐ ปี

อันดับ ๖ ข้อ ๑๒ มักพูดปดเพื่อให้ได้สิ่งของ ความสะดวกหรือเลี้ยงกฏเกณฑ์ พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๕๐.๐๐ มักพูดปดเพื่อให้ได้สิ่งของตั้งแต่อายุ ๑๐ ปีขึ้นไป

อันดับ ๗ ข้อ ๑๔ เคยหนีออกจากบ้านไปค้างที่อื่นอย่างน้อย ๒ ครั้งในขณะที่อาศัยกับผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๕๐.๐๐ เคยหนีออกจากบ้านฯ ตั้งแต่อายุ ๑๐ ปีขึ้นไปโดยมีรายละเอียดตามตาราง ๔.๒๓.๓

ตาราง ๔.๒๓.๑วิเคราะห์ปัจจัยรายข้อ “ความเสี่ยงด้านประวัติการกระทำผิดระดับสูง” ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) เกี่ยวกับทรัพย์สินอันดับ ๑

ข้อย่อย	คำอธิบาย	จำนวน	ร้อยละ
๑.ครั้งนี้ถูกดำเนินคดีในข้อกล่าวหา	อัตราจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๓ ปี	๑	๐.๘๒
	อัตราจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๕ ปี	๑๐	๘.๒๐
	อัตราจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๒๐ ปี	๑๐๔	๘๕.๒๕
	อัตราจำคุกอย่างสูงเกิน ๒๐ ปี	๗	๕.๗๔
๒.ประวัติการถูกดำเนินคดี	๑ ครั้ง	๐	๐.๐๐
	๒ ครั้ง	๓๗	๓๐.๓๓
	ตั้งแต่ ๓ ครั้งขึ้นไป	๘๕	๖๙.๖๗
๓.ประวัติการฝึกอบรม/จำคุก/คุมประพฤติ/การเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)	ไม่เคย	๐	๐.๐๐
	ผลการเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดเป็นที่พึงพอใจหรือผลการ คุมประพฤติผ่านด้วยดี	๕	๔.๑๐
	-ผลการเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดไม่เป็นที่พึงพอใจหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขคุมประพฤติหรือเพิกถอนการคุมประพฤติ		
	-อยู่ระหว่างการฝึกอบรม จำคุก คุมความประพฤติ หรือเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด	๔	๓.๒๘
	เคยรับการฝึกอบรม ๑ ครั้ง	๕๑	๔๑.๘๐
	เคยรับการฝึกอบรม ๒ ครั้งขึ้นไป	๖๑	๕๐.๐๐
	จำคุก	๑	๐.๘๒
๔.อายุขณะกระทำผิดและถูกจับดำเนินคดีครั้งแรก	กระทำผิดครั้งแรกเมื่ออายุ ๑๕ ปี แต่ไม่ถึง ๑๘ ปี	๒๘	๒๒.๙๕
	กระทำผิดครั้งแรกเมื่ออายุ ๑๐ ปี แต่ไม่ถึง ๑๕ ปี	๙๔	๗๗.๐๕
	กระทำผิดครั้งแรกเมื่ออายุต่ำกว่า ๑๐ ปี	๐	๐.๐๐

ข้อย่อย	คำอธิบาย	จำนวน	ร้อยละ
๕.ผลร้ายที่เกิดกับชีวิตและร่างกายของผู้เสียหาย	ไม่บาดเจ็บ	๑๐๘	๘๘.๕๒
	บาดเจ็บเล็กน้อย	๖	๔.๙๒
	บาดเจ็บ รักษาไม่เกิน ๒๐ วัน	๒	๑.๖๔
	บาดเจ็บสาหัส/ตาย	๖	๔.๙๒
๖.ผลร้ายที่เกิดกับทรัพย์สินของผู้เสียหาย	ไม่ได้รับความเสียหาย	๒๘	๒๒.๙๕
	ได้รับความเสียหาย	๙๔	๗๗.๐๕
๗.ระดับความรุนแรงของพฤติกรรมในการกระทำผิด (เฉพาะกรณีที่มีการใช้กำลังประทุษร้าย)	ไม่มีการใช้กำลังประทุษร้าย	๑๐๘	๘๘.๕๒
	ไม่รุนแรง	๐	๐.๐๐
	รุนแรง	๑๔	๑๑.๔๘

ตาราง ๔.๒๓.๒วิเคราะห์ปัจจัยรายข้อ“ความเสี่ยงด้านประวัติการกระทำผิดระดับปานกลาง” ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) เกี่ยวกับทรัพย์สินอันดับ ๒

ข้อย่อย	คำอธิบาย	จำนวน	ร้อยละ
๑.ครั้งนี้ถูกดำเนินคดีในข้อกล่าวหา	อัตราจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๓ ปี	๑๓	๖.๖๓
	อัตราจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๕ ปี	๕๐	๒๕.๕๑
	อัตราจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๒๐ ปี	๑๓๑	๖๖.๘๔
	อัตราจำคุกอย่างสูงเกิน ๒๐ ปี	๒	๑.๐๒
๒.ประวัติการถูกดำเนินคดี	๑ ครั้ง	๐	๐.๐๐
	๒ ครั้ง	๑๕๒	๘๔.๕๕
	ตั้งแต่ ๓ ครั้งขึ้นไป	๔๔	๒๒.๔๕
๓.ประวัติการฝึกอบรม/จำคุก/คุมประพฤติ/การเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)	ไม่เคย	๘๒	๔๑.๘๔
	ผลการเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดเป็นที่พึงพอใจหรือผลการ คุมประพฤติพ้นด้วยดี	๑๐	๕.๑๐
	-ผลการเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดไม่เป็นที่พึงพอใจหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขคุมประพฤติหรือเพิกถอนการคุมประพฤติ		
	-อยู่ระหว่างการฝึกอบรม จำคุก คุมความประพฤติ หรือเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด	๒๙	๑๔.๘๐
	เคยรับการฝึกอบรม ๑ ครั้ง	๖๕	๓๓.๑๖
	เคยรับการฝึกอบรม ๒ ครั้งขึ้นไป	๑๐	๕.๑๐
	จำคุก	๐	๐.๐๐
๔.อายุขณะกระทำผิดและถูกจับดำเนินคดีครั้งแรก	กระทำผิดครั้งแรกเมื่ออายุ ๑๕ ปี แต่ไม่ถึง ๑๘ ปี	๑	๐.๕๑
	กระทำผิดครั้งแรกเมื่ออายุ ๑๐ ปี แต่ไม่ถึง ๑๕ ปี	๑๓๖	๖๙.๓๙
	กระทำผิดครั้งแรกเมื่ออายุต่ำกว่า ๑๐ ปี	๕๙	๓๐.๑๐
๕.ผลร้ายที่เกิดกับชีวิตและร่างกายของผู้เสียหาย	ไม่บาดเจ็บ	๑๙๒	๙๗.๙๖
	บาดเจ็บเล็กน้อย	๓	๑.๕๓
	บาดเจ็บ รักษาไม่เกิน ๒๐ วัน	๐	๐.๐๐
	บาดเจ็บสาหัส/ตาย	๑	๐.๕๑
๖.ผลร้ายที่เกิดกับทรัพย์สินของผู้เสียหาย	ไม่ได้รับความเสียหาย	๙๐	๔๕.๙๒
	ได้รับความเสียหาย	๑๐๖	๕๔.๐๘
๗.ระดับความรุนแรงของ	ไม่มีการใช้กำลังประทุษร้าย	๑๙๔	๙๘.๙๘

ข้อย่อย	คำอธิบาย	จำนวน	ร้อยละ
พฤติกรรมในการกระทำผิด (เฉพาะกรณีที่มีการใช้กำลัง ประทุษร้าย)	ไม่รุนแรง	๒	๑.๐๒
	รุนแรง	๐	๐.๐๐

ตาราง ๔.๒๓.๓วิเคราะห์ปัจจัยรายชื่อ“ความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรมระดับสูง” ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) เกี่ยวกับทรัพย์สินอันดับ ๓

รายชื่อ	ไม่เคย		เคยตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป *เคยตั้งแต่อายุ ๑๓ ปีขึ้นไป (*หมายเหตุ :เฉพาะข้อ ๑๓,๑๕)		เคยก่อนอายุ ๑๐ ปี *เคยก่อนอายุ ๑๓ ปี (*หมายเหตุ :เฉพาะข้อ ๑๓,๑๕)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
๑ มักรังแก ข่มขู่ หรือทำให้ผู้อื่น หวาดกลัว	๕	๔๑.๖๗	๗	๕๘.๓๓	๐	๐.๐๐
๒ มักเป็นผู้ริเริ่มการต่อสู้	๖	๕๐.๐๐	๖	๕๐.๐๐	๐	๐.๐๐
๓ เคยใช้อาวุธที่อาจเป็นอันตราย สาหัสต่อร่างกายผู้อื่น	๖	๕๐.๐๐	๖	๕๐.๐๐	๐	๐.๐๐
๔ เคยทำร้ายร่างกายคน	๒	๑๖.๖๗	๙	๗๕.๐๐	๑	๘.๓๓
๕ เคยทำร้ายสัตว์	๙	๗๕.๐๐	๒	๑๖.๖๗	๑	๘.๓๓
๖ เคยขโมยของต่อหน้าเจ้าของ	๙	๗๕.๐๐	๒	๑๖.๖๗	๑	๘.๓๓
๗ เคยขโมยของที่มีค่าโดยไม่ เผชิญหน้าเจ้าของ	๑	๘.๓๓	๕	๔๑.๖๗	๖	๕๐.๐๐
๘ บังคับให้ผู้อื่นมีกิจกรรมทางเพศ ด้วย	๑๒	๑๐๐.๐๐	๐	๐.๐๐	๐	๐.๐๐
๙ จงใจวางเพลิงโดยประสงค์ให้ เกิดความเสียหายรุนแรง	๑๑	๙๑.๖๗	๑	๘.๓๓	๐	๐.๐๐
๑๐ จงใจทำลายทรัพย์สินผู้อื่น	๗	๕๘.๓๓	๔	๓๓.๓๓	๑	๘.๓๓
๑๑ จัดแฉะเข้าบ้าน อาคาร หรือรถ ของคนอื่น	๕	๔๑.๖๗	๕	๔๑.๖๗	๒	๑๖.๖๗
๑๒ มักพุดบดเพื่อให้ได้สิ่งของ ความสะดวกหรือเสี่ยงกฎเกณฑ์	๑	๘.๓๓	๖	๕๐.๐๐	๕	๔๑.๖๗
๑๓ ออกนอกบ้านกลางคืนแม้ว่า ผู้ปกครองไม่อนุญาต	๐	๐.๐๐	๔	๓๓.๓๓	๘	๖๖.๖๗
๑๔ เคยหนีออกจากบ้านไปค้างที่ อื่นอย่างน้อย ๒ ครั้งในขณะที่ อาศัยกับผู้ปกครองหรือผู้ดูแล	๑	๘.๓๓	๖	๕๐.๐๐	๕	๔๑.๖๗
๑๕ มักหนีโรงเรียน	๑	๘.๓๓	๒	๑๖.๖๗	๙	๗๕.๐๐

ตาราง ๔.๒๔ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ “การกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ)เกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย” จำแนกตามความเสี่ยงปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๖๒

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Wald	Exp.(B)	P-value
ด้านครอบครัว					
ต่ำ	Referent		๓.๔๑๐		๐.๑๘๒
ปานกลาง	-๐.๒๒๘	๐.๓๕๘	๐.๔๐๔	๐.๗๙๖	๐.๕๒๕
สูง	-๐.๖๖๑	๐.๔๑๕	๒.๕๓๒	๐.๕๑๖	๐.๑๑๒
ด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม					
สูง	-๐.๑๘๗	๐.๒๔๑	๐.๖๐๖	๐.๘๒๙	๐.๔๓๖
ด้านภูมิหลังทางการศึกษา					
ต่ำ	Referent		๐.๗๖๗		๐.๖๘๒
ปานกลาง	-๐.๔๑๘	๐.๔๗๘	๐.๗๖๔	๐.๖๕๘	๐.๓๘๒
สูง	-๐.๓๙๔	๐.๕๒๒	๐.๕๗๑	๐.๖๗๔	๐.๔๕๐
ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด					
ต่ำ	Referent		๒.๓๗๓		๐.๓๐๕
ปานกลาง	-๐.๐๔๙	๐.๓๓๕	๐.๐๒๑	๐.๙๕๒	๐.๘๘๔
สูง	๐.๓๒๐	๐.๓๗๘	๐.๗๑๘	๑.๓๗๗	๐.๓๙๗
ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด					
ต่ำ	Referent		๙.๐๑๑		๐.๐๑๑
ปานกลาง	-๐.๐๐๖	๐.๒๖๓	๐.๐๐๑	๐.๙๙๔	๐.๙๘๒
สูง	-๐.๖๙๖*	๐.๒๘๘	๕.๘๓๒	๐.๔๙๘	๐.๐๑๖
ด้านประวัติการกระทำผิด					
ต่ำ	Referent		๔๑.๘๔๕		๐.๐๐๐
ปานกลาง	๐.๕๗๔	๐.๓๐๓	๓.๖๐๔	๑.๗๗๖	๐.๐๕๘
สูง	๑.๘๑๖**	๐.๓๒๒	๓๑.๗๙๖	๖.๑๔๗	๐.๐๐๐
ด้านปัญหาพฤติกรรม					
ต่ำ	Referent		๑.๑๔๓		๐.๕๖๕
ปานกลาง	-๐.๑๕๐	๐.๒๒๔	๐.๔๔๘	๐.๘๖๑	๐.๕๐๓
สูง	-๐.๙๕๖	๑.๐๔๙	๐.๘๓๒	๐.๓๘๔	๐.๓๖๒
Method	Enter				
-๒loglikelihood	๗๗๐.๙๓๐ ^๑				
Cox& Snell R ^๒	๐.๐๓๐				
Nagelkerke R ^๒	๐.๐๙๒				
Percentage Correct	๙๕.๐๐				

** หมายถึง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑* หมายถึง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตาราง ๔.๒๔ ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ)เกี่ยวกับชีวิตและร่างกายพบว่ามีความเสี่ยง ๒ ด้านคือ ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติดระดับสูง และด้านประวัติการกระทำผิดระดับสูงสามารถทำนายการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑ และ ๐.๐๕ ซึ่งประสิทธิภาพของสมการถดถอยโลจิสติกในภาพรวมโดยเฉลี่ยสามารถทำนายโอกาสการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) เกี่ยวกับชีวิตและร่างกายของเด็กและเยาวชนได้ถูกต้องร้อยละ ๙๕.๐๐

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) เกี่ยวกับชีวิตและร่างกายมากที่สุดจำแนกตามความเสี่ยง คือ ด้านประวัติการกระทำผิดระดับสูงโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ ๑.๘๑๖ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านประวัติการกระทำผิดระดับสูงมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ) เกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย

ด้านประวัติการกระทำผิด พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงระดับสูงมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) เกี่ยวกับชีวิตและร่างกายมากกว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงระดับต่ำ ๖.๑๔๗ เท่า หรือ ร้อยละ ๕๑๔.๗

สำหรับด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติดมีอิทธิพลเชิงลบต่อการกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ)เกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย

ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงระดับสูงมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) เกี่ยวกับชีวิตและร่างกายน้อยกว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงระดับต่ำ ๐.๔๙๘ เท่า หรือ ร้อยละ ๕๐.๒

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) เกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย จำแนกรายข้อคำถาม

เมื่อพิจารณารายข้อโดยนำปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) เกี่ยวกับชีวิตและร่างกายมากที่สุดเพียงอันดับเดียวคือด้านประวัติการกระทำผิดระดับสูงพบว่า

๑) ความเสี่ยงด้านประวัติการกระทำผิดระดับสูงเรียงลำดับดังนี้

อันดับ ๑ ข้อ ๗ ระดับความรุนแรงของพฤติกรรมในการกระทำผิด พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๕๘.๓๓ กระทำรุนแรง คือ กระทำโดยมีเจตนาและมีการวางแผน หรือเป็นการกระทำมีลักษณะทรมานทารุณ โหดร้าย หรือมีการใช้อาวุธหรือสิ่งเทียมอาวุธ

อันดับ ๒ ข้อ ๒ ประวัติการถูกดำเนินคดี พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๖๔.๕๘ เคยถูกดำเนินคดี ๒ ครั้ง

อันดับ ๓ ข้อ ๑ ครั้งนี้ถูกดำเนินคดีในข้อกล่าวหาพบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๕๒.๓๘ ถูกดำเนินคดีในอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๒๐ ปี

อันดับ ๔ ข้อ ๔ อายุขณะกระทำผิดและถูกจับดำเนินคดีครั้งแรก พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๕๐.๐๐ กระทำผิดครั้งแรกเมื่ออายุ ๑๐ ปีแต่ไม่ถึง ๑๕ ปี

อันดับ ๕ ข้อ ๕ ผลร้ายที่เกิดกับชีวิตและร่างกายของผู้เสียหาย พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๔๓.๗๕ ทำให้ผู้เสียหายบาดเจ็บสาหัส/ตายโดยมีรายละเอียดตามตาราง ๔.๒๔.๑

ตาราง ๔.๒๔.๑วิเคราะห์ปัจจัยรายชื่อ“ความเสี่ยงด้านประวัติการกระทำผิดระดับสูง” ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) เกี่ยวกับชีวิตและร่างกายมากที่สุดเพียงอันดับเดียว

ข้อย่อย	คำอธิบาย	จำนวน	ร้อยละ
๑.ครั้งนี้ถูกดำเนินคดีในข้อกล่าวหา	อัตราจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๓ ปี	๓	๐.๐๐
	อัตราจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๕ ปี	๗	๑๔.๕๘
	อัตราจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๒๐ ปี	๒๕	๕๒.๐๘
	อัตราจำคุกอย่างสูงเกิน ๒๐ ปี	๑๓	๒๗.๐๘
๒.ประวัติการถูกดำเนินคดี	๑ ครั้ง	๐	๐.๐๐
	๒ ครั้ง	๓๑	๖๔.๕๘
	ตั้งแต่ ๓ ครั้งขึ้นไป	๑๗	๒๕.๔๒
๓.ประวัติการฝึกอบรม/จำคุก/คุมประพฤติ/การเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)	ไม่เคย	๖	๐๒.๕๐
	ผลการเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดเป็นที่พึงพอใจหรือผลการ คุมประพฤติพ้นด้วยดี	๐	๐.๐๐
	-ผลการเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดไม่เป็นที่พึงพอใจหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขคุมประพฤติหรือเพิกถอนการคุมประพฤติ		
	-อยู่ระหว่างการฝึกอบรม จำคุก คุมความประพฤติ หรือเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด	๗	๑๔.๕๘
	เคยรับการฝึกอบรม ๑ ครั้ง	๒๔	๕๐.๐๐
	เคยรับการฝึกอบรม ๒ ครั้งขึ้นไป	๑๑	๒๒.๙๒
	จำคุก	๐	๐.๐๐
๔.อายุขณะกระทำผิดและถูกจับดำเนินคดีครั้งแรก	กระทำผิดครั้งแรกเมื่ออายุ ๑๕ ปี แต่ไม่ถึง ๑๘ ปี	๒๕	๕๒.๐๘
	กระทำผิดครั้งแรกเมื่ออายุ ๑๐ ปี แต่ไม่ถึง ๑๕ ปี	๒๓	๔๗.๙๒
	กระทำผิดครั้งแรกเมื่ออายุต่ำกว่า ๑๐ ปี	๐	๐.๐๐
๕.ผลร้ายที่เกิดกับชีวิตและร่างกายของผู้เสียหาย	ไม่บาดเจ็บ	๑๕	๓๑.๒๕
	บาดเจ็บเล็กน้อย	๒	๔.๑๗
	บาดเจ็บ รักษาไม่เกิน ๒๐ วัน	๑๐	๒๐.๘๓
	บาดเจ็บสาหัส/ตาย	๒๑	๔๓.๗๕
๖.ผลร้ายที่เกิดกับทรัพย์สินของผู้เสียหาย	ไม่ได้รับความเสียหาย	๓๑	๖๔.๕๘
	ได้รับความเสียหาย	๑๗	๓๕.๔๒
๗.ระดับความรุนแรงของพฤติกรรมในการกระทำผิด (เฉพาะกรณีที่มีการใช้กำลังประทุษร้าย)	ไม่มีการใช้กำลังประทุษร้าย	๑๒	๒๕.๐๐
	ไม่รุนแรง	๘	๑๖.๖๗
	รุนแรง	๒๘	๕๘.๓๓

๔.๒ ผลการวิเคราะห์รูปแบบการพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำจากข้อมูลความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในระบบสารสนเทศ (Big Data) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ข้อมูลมิติความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนจากนักจิตวิทยา (FCBT) และข้อมูลพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบน

การวิเคราะห์ครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์สถิติการถดถอยโลจิสติก (Logistic regression analysis) เพื่อศึกษาว่า ความเสี่ยง (ด้านครอบครัว, ด้านชุมชน, ด้านภูมิหลังทางการศึกษา, ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด, ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด, ด้านประวัติการกระทำผิด, ด้านปัญหาพฤติกรรม) ผลการประเมิน FCBT พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบน สามารถพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำพร้อมทั้งหาปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนตามฐานกระทำผิด ๗ ฐาน

๔.๒.๑ ผลการวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลทั่วไปของข้อมูล

ส่วนที่ ๑ ลักษณะข้อมูลทั่วไปผู้วิจัยจึงสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) จากแบบสอบถามของเด็กและเยาวชนกระทำผิดครั้งแรกจำนวน ๒๐๐ ฉบับ และใช้แบบสอบถามของเด็กและเยาวชนกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ) ๑๘๔ ฉบับ

ตาราง ๔.๒๕ ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
๑.เพศ		
ชาย	๓๘๔	๑๐๐.๐๐
หญิง	-	-
รวม	๓๘๔	๑๐๐.๐๐
๒.อายุ		
๑๐-๑๕ ปี	๒	๐.๕๒
๑๖-๒๐ ปี	๓๖๙	๙๖.๐๙
มากกว่า ๒๐ ปี	๑๓	๓.๓๙
รวม	๓๘๔	๑๐๐.๐๐

จากตาราง ๔.๒๕ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า กลุ่มตัวอย่างเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำในการวิจัยครั้งนี้เป็นเพศชาย ๓๘๔ คนคิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง ๑๖-๒๐ ปี จำนวน ๓๖๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๐๙ รองลงมาคืออายุมากกว่า ๒๐ ปี จำนวน ๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๓๙ อายุระหว่าง ๑๐-๑๕ ปี จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๒ กระทำผิดครั้งแรกจำนวน ๒๐๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๐๘ รองลงมากระทำผิดครั้งที่ ๒ จำนวน ๑๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๔๒ เมื่อคิดรวมเป็นการกระทำผิดซ้ำจะมีจำนวนเท่ากับ ๑๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๙๒

ตาราง ๔.๒๖ ลักษณะของการกระทำความผิดของกลุ่มตัวอย่าง

การกระทำความผิด	จำนวน	ร้อยละ
๑.จำนวนครั้งการกระทำความผิด		
การกระทำความผิดครั้งแรก	๒๐๐	๕๒.๐๘
การกระทำความผิดครั้งซ้ำ (รวม)	๑๘๔	๔๗.๙๒
กระทำผิดครั้งที่ ๒	๑๓๖	๓๕.๔๒
กระทำผิดครั้งที่ ๓	๓๐	๗.๘๑
กระทำผิดครั้งที่ ๔	๑๐	๒.๖๐
กระทำผิดครั้งที่ ๕	๔	๑.๐๔
กระทำผิดเกินกว่า ๕ ครั้ง	๔	๑.๐๔
รวม	๓๘๔	๑๐๐.๐๐
๒.ฐานความผิดจากการกระทำความผิดครั้งแรก		
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	๒๒	๑๑.๐๐
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	๒๗	๑๓.๕๐
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	๓	๑.๕๐
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ความมั่นคง ชื่อเสียง และการปกครอง	-	-
ยาเสพติดให้โทษ	๑๔๒	๗๑.๐๐
ลักษณะความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุ ระเบิด	๕	๒.๕๐
อื่นๆ	๑	๐.๕๐
รวม	๒๐๐	๑๐๐.๐
๓.ฐานความผิดจากการกระทำความผิดซ้ำ		
ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	๒๕	๑๓.๕๙
ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย	๑๙	๑๐.๓๓
ความผิดเกี่ยวกับเพศ	๒	๑.๐๙
ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ความมั่นคง ชื่อเสียง และการปกครอง	๒	๑.๐๙
ยาเสพติดให้โทษ	๑๓๒	๗๑.๗๔
ลักษณะความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุ ระเบิด	๒	๑.๐๙
อื่นๆ	๒	๑.๐๙
รวม	๑๘๔	๑๐๐

จากตาราง ๔.๒๖ เด็กและเยาวชน ส่วนใหญ่กระทำความผิดครั้งแรก ร้อยละ ๕๒.๐๘ รองลงมา คือ กระทำผิดครั้งที่ ๒ ร้อยละ ๓๕.๔๒ ครั้งที่ ๓ ร้อยละ ๗.๘๑ ครั้งที่ ๔ ร้อยละ ๒.๖๐ ครั้งที่ ๕ ร้อยละ ๑.๐๔ และมากกว่า ๕ ครั้ง ร้อยละ ๑.๐๐ ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาถึงลักษณะของการกระทำความผิด กลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดครั้งแรกได้รับข้อกล่าวหาในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษเกือบสองในสามของความผิดอื่นทั้งหมดคือร้อยละ ๗๑.๐๐ รองลงมา คือ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ร้อยละ ๑๑.๐๐ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ร้อยละ ๑๓.๕๐ ความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด ร้อยละ ๒.๕๐ ความผิดเกี่ยวกับเพศ ร้อยละ ๑.๕๐ และความผิดอื่นร้อยละ ๐.๕๐ ตามลำดับ

เช่นเดียวกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำ ซึ่งพบว่าได้รับข้อกล่าวหาในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมากที่สุดเช่นกันคือร้อยละ ๗๑.๗๔รองลงมา คือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ร้อยละ ๑๓.๕๙ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายร้อยละ ๑๐.๓๓ ความผิดเกี่ยวกับเพศความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิดและความผิดอื่นร้อยละ ๑.๐๙ ตามลำดับ

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบน

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปร ได้แก่ พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบน

- ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์

การวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ๖ ด้าน ได้แก่ การเลียนแบบสื่อสังคมออนไลน์ เนื้อหาสื่อสังคมออนไลน์ไม่เหมาะสม ช่องทางการเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ได้ง่าย ความถี่ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ช่วงเวลาในการเข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์ และวัตถุประสงค์การเข้าใช้ไม่เหมาะสม นำเสนอผลด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง ๔.๒๗

ตาราง๔.๒๗ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์

พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์	$\bar{X}$	SD	ระดับ
การเลียนแบบสื่อสังคมออนไลน์	๓.๔๙	๑.๕๙	ปานกลาง
เนื้อหาสื่อสังคมออนไลน์ไม่เหมาะสม	๔.๒๙	๑.๒๓	ปานกลาง
ช่องทางการเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ได้ง่าย	๕.๓๔	๐.๘๙	สูง
ความถี่ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์	๔.๕๑	๑.๓๐	สูง
ช่วงเวลาในการเข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์	๔.๐๙	๑.๔๑	ปานกลาง
วัตถุประสงค์การเข้าใช้ไม่เหมาะสม	๔.๕๐	๐.๔๓	สูง
รวม	๔.๓๙	๑.๔๗	สูง

จากตาราง ๔.๒๗ พบว่าพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ๔.๓๙ เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้าน“ช่องทางการเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ได้ง่าย” อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ๕.๓๔รองลงมา ด้าน “ความถี่ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์” อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = ๔.๕๑, SD=๑.๓๐$) สำหรับด้าน“การเลียนแบบสื่อสังคมออนไลน์” มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ๓.๔๙ และอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง ๔.๒๘ แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์

รายการ	ระดับของการแสดงพฤติกรรม						N	☐	S.D.
	ไม่จริง เลย	ไม่จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ค่อนข้าง จริง	จริง	จริง ที่สุด			
๑ Facebook คือสื่อสังคมออนไลน์ที่คุณใช้บ่อยมากหรือใช้เป็นประจำ	๒ (๐.๕)	๑ (๐.๓)	๓ (๐.๘)	๒๐ (๕.๒)	๑๑๐ (๒๘.๖)	๒๔๘ (๖๔.๖)	๓๘๔	๕.๕๕	๐.๗๓
๒ ทุกครั้งที่เข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์คุณใช้เวลามากกว่า ๔ ชั่วโมง	๙ (๒.๓)	๒๒ (๕.๗)	๕๓ (๑๓.๘)	๘๕ (๒๒.๑)	๑๑๒ (๒๙.๒)	๑๐๓ (๒๖.๘)	๓๘๔	๔.๕๑	๑.๓๐
๓ ช่วงเวลาที่คุณใช้สื่อสังคมออนไลน์บ่อยมาก คือเวลา ๑๗.๐๐ เป็นต้นไป	๑๙ (๕.๐)	๔๓ (๑๑.๒)	๕๗ (๑๔.๙)	๘๙ (๒๓.๒)	๑๑๓ (๒๙.๕)	๖๒	๓๘๓	๔.๑๐	๑.๔๑
๔ คุณต้องเสียเงินเกี่ยวกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์มากกว่า ๕๐๐ บาท/ต่อเดือน (รวมค่าใช้จ่ายซื้ออุปกรณ์ในเกมออนไลน์ การพนันและอื่นๆ)	๔๓ (๑๑.๒)	๔๗ (๑๒.๒)	๔๑ (๑๐.๗)	๖๑ (๑๕.๙)	๑๐๕ (๒๗.๓)	๘๗ (๒๒.๗)	๓๘๔	๔.๐๔	๑.๖๗
๕ คุณใช้สื่อสังคมออนไลน์ผ่านโทรศัพท์มือถือบ่อยที่สุด	-	๔ (๑.๐)	๑๐ (๒.๖)	๒๐ (๕.๒)	๑๒๗ (๓๓.๑)	๒๒๓ (๕๘.๑)	๓๘๔	๕.๔๕	๐.๘๐
๖ คุณใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่บ้านบ่อยที่สุด	๓ (๐.๘)	๘ (๒.๑)	๑๙ (๔.๙)	๖๒ (๑๖.๑)	๑๔๒ (๓๗.๐)	๑๕๐ (๓๙.๑)	๓๘๔	๕.๐๔	๑.๐๓
๗ วัตถุประสงค์ที่คุณเข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์บ่อยๆคือ “สนทนากับกลุ่มเพื่อน”	๑ (๐.๓)	๑ (๐.๓)	๙ (๒.๓)	๔๔ (๑๑.๕)	๑๕๑ (๓๙.๓)	๑๗๘ (๔๖.๔)	๓๘๔	๕.๒๘	๐.๘๑
๘ คุณเคยเข้าดูสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาไม่เหมาะสม เช่น การทะเลาะวิวาท ลามกอนาจาร การพนันออนไลน์ กลุ่มค้ายาเสพติด กลุ่มรถซิ่งและแข่งรถ	๑๐ (๒.๖)	๗ (๑.๘)	๔๑ (๑๐.๗)	๑๐๐ (๒๖.๐)	๑๔๑ (๓๖.๗)	๘๕ (๒๒.๑)	๓๘๔	๔.๕๙	๑.๑๕
๙ คุณดูเนื้อหาความรุนแรงหรือเนื้อหาไม่	๑๓ (๓.๔)	๓๔ (๘.๙)	๗๗ (๒๐.๑)	๑๑๕ (๒๙.๙)	๑๐๘ (๒๘.๑)	๓๗ (๙.๖)	๓๘๔	๓.๙๙	๑.๒๔

รายการ	ระดับของการแสดงพฤติกรรม						N	$\bar{X}$	S.D.
	ไม่จริงเลย	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด			
เหมาะสมประมาณ ๑-๒ ครั้ง/สัปดาห์									
๑๐ ถ้าคุณมีคลิปวิดีโอที่เป็นข่าว หรือ ได้รับความนิยมนิยมนจะส่งต่อให้เพื่อนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ เช่น FB, Line	๓๘ (๙.๙)	๕๐ (๑๓.๐)	๗๓ (๑๙.๐)	๘๗ (๒๒.๗)	๙๔ (๒๔.๕)	๔๒ (๑๐.๙)	๓๘๔	๓.๗๒	๑.๔๙
๑๑ คุณลอกเลียนแบบพฤติกรรมในสื่อสังคมออนไลน์ เช่น การแต่งกาย การทะเลาะวิวาท คำพูด ฯลฯ	๕๘ (๑๕.๑)	๙๐ (๒๓.๔)	๘๐ (๒๐.๘)	๘๔ (๒๑.๙)	๕๓ (๑๓.๘)	๑๙ (๔.๙)	๓๘๔	๓.๑๑	๑.๔๓
๑๒ คุณลอกเลียนแบบพฤติกรรมในสื่อสังคมออนไลน์จาก Facebook มากที่สุด	๕๘ (๑๕.๑)	๖๙ (๑๘.๐)	๗๙ (๒๐.๓)	๗๙ (๒๐.๖)	๗๒ (๑๘.๘)	๒๗ (๗.๐)	๓๘๔	๓.๓๑	๑.๕๑
รวม							๓๘๔	๔.๓๙	๐.๖๘

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

จากตาราง ๔.๒๘ พบว่าเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ดังนี้ ใช้ Facebook เป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่พบบ่อยมากหรือใช้เป็นประจำ ค่าเฉลี่ย ๕.๕๕ รองลงมา คือ ใช้สื่อสังคมออนไลน์ผ่านโทรศัพท์มือถือบ่อยที่สุด ค่าเฉลี่ย ๕.๔๕ และวัตถุประสงค์ที่เข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์บ่อย ๆ คือ “สนทนากับกลุ่มเพื่อน” ค่าเฉลี่ย ๕.๒๘ ขณะที่พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่ดำเนินการน้อยที่สุด ๓ ลำดับสุดท้าย คือ ลอกเลียนแบบพฤติกรรมในสื่อสังคมออนไลน์ เช่น การแต่งกาย การทะเลาะวิวาท คำพูด ฯลฯ ค่าเฉลี่ย ๓.๑๑ ลอกเลียนแบบพฤติกรรมในสื่อสังคมออนไลน์จาก Facebook ค่าเฉลี่ย ๓.๓๑ และถ้ามีคลิปวิดีโอที่เป็นข่าว หรือได้รับความนิยมนิยมนจะส่งต่อให้เพื่อนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ เช่น FB, Line ค่าเฉลี่ย ๓.๗๒

ตารางที่ ๔.๒๙ แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามชื่อและลำดับของสื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้เป็นประจำ

ชื่อสื่อออนไลน์	ลำดับการใช้งาน								N
	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	
Facebook	๓๔๔	๒๘	๕	๓	-	๑	-	-	๓๘๑
Youtube	๒๑	๒๕๐	๘๐	๑๘	๔	-	๑	-	๓๗๔
Google	๕	๗	๑๑๕	๑๐๑	๕๑	๒๐	๑	-	๓๐๐
Line	๓	๖๗	๙๒	๗๘	๓๘	๒	-	-	๒๘๐
Game online	๘	๑๓	๔๓	๓๔	๔๒	๓๒	๑๘	-	๑๙๐
Instagram	๒	๘	๒๕	๒๗	๒๓	๓๓	๒๘	๑	๑๔๗

ชื่อสื่อออนไลน์	ลำดับการใช้งาน								N
	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	
Twitter	-	๓	๔	๑๓	๑๒	๓๔	๔๐	-	๑๐๖
อื่น ๆ เช่น tictok, snap chat	-	๓	-	-	๒	๑	๑	๓	๑๐

จากตาราง ๔.๒๙ พบว่าประเภทของสื่อสังคมออนไลน์ที่กลุ่มตัวอย่างใช้มากที่สุด พบว่า เฟซบุ๊ก (Facebook) เป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดใช้กันเกือบทุกคน ร้อยละ ๙๙.๒ จากจำนวนผู้ตอบ ๓๘๔ คน และเป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่กลุ่มตัวอย่างเข้าถึงมากที่สุดเป็นอันดับที่ ๑ คือ ๓๔๔ คน หรือร้อยละ ๘๙.๖ รองลงมา คือ ยูทูบ (Youtube) ร้อยละ ๙๗.๔ กูเกิล (Google) ร้อยละ ๗๘.๑ และไลน์ (Line) ร้อยละ ๗๒.๙ ตามลำดับ ขณะที่ทวิตเตอร์ (Twitter) และติ๊กต็อก (Tiktok) เป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่กลุ่มตัวอย่างใช้น้อยที่สุด ร้อยละ ๒๗.๖ และร้อยละ ๒.๖ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓๐ แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามช่วงเวลาที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์

ช่วงเวลาที่ใช้สื่อออนไลน์	ลำดับการใช้งาน								N	อันดับ
	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘		
๐๘.๐๑-๑๑.๐๐ น.	๑๐๙	๒๓	๒๐	๘	๑๑	๑๒	๔	๑๓	๒๐๐	๔
๑๑.๐๑-๑๔.๐๐ น.	๕๗	๕๓	๒๑	๑๕	๑๐	๘	๑๓	๔	๑๘๑	๕
๑๔.๐๑-๑๗.๐๐ น.	๑๔	๕๓	๕๔	๒๒	๑๖	๑๐	๕	๖	๑๘๐	๖
๑๗.๐๑-๒๐.๐๐ น.	๘๘	๔๐	๔๕	๔๑	๑๐	๗	๖	๒	๒๓๙	๒
๒๐.๐๑-๒๓.๐๐ น.	๗๖	๑๐๓	๔๑	๓๓	๓๓	๖	๑	-	๒๙๓	๑
๒๓.๐๑-๐๒.๐๐ น.	๑๙	๔๔	๗๒	๒๐	๒๒	๓๗	๘	๓	๒๒๕	๓
๐๒.๐๑-๐๕.๐๐ น.	๑๕	๑๐	๑๙	๒๖	๙	๑๑	๔๓	๑๓	๑๔๖	๗
๐๕.๐๑-๐๘.๐๐ น.	๗	๑๐	๑๓	๑๐	๑๗	๑๒	๙	๔๓	๑๒๑	๘

จากตาราง ๔.๓๐ พบว่ากลุ่มตัวอย่างใช้เวลากับสื่อสังคมออนไลน์ในช่วงเวลา ๒๐.๐๑-๒๓.๐๐ น. ร้อยละ ๗๖.๓ และยังสังเกตพบว่าเป็นช่วงเวลาของอันดับที่ ๑-๓ นั้นอยู่ในช่วงเวลาที่ต่อเนื่องกัน คือ ตั้งแต่ ๑๗.๐๑-๐๒.๐๐ น. หรือเป็นช่วงเวลาเย็นจนถึงค่ำ ขณะที่ช่วงเวลาระหว่าง ๐๕.๐๑-๐๘.๐๐ น. เป็นช่วงเวลาที่กลุ่มตัวอย่างเข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์น้อยที่สุด ร้อยละ ๓๑.๕

ตาราง ๔.๓๑ แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ในแต่ละครั้ง

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ในแต่ละครั้ง		
น้อยกว่า ๑ ช.ม.	๓๑	๘.๒
๑-๒ ช.ม.	๑๐๓	๒๗.๒
๒-๓ ช.ม.	๘๔	๒๒.๒
มากกว่า ๔ ช.ม.	๑๖๑	๔๒.๕
รวม	๓๗๙	๑๐๐.๐

จากตาราง ๔.๓๑ พบว่า เด็กและเยาวชนในกลุ่มตัวอย่างของการศึกษามักใช้เวลาในสื่อสังคมออนไลน์มากกว่า ๔ ช.ม.ต่อครั้ง ร้อยละ ๔๒.๕ และมีส่วนน้อยที่จะเข้าถึงน้อยกว่า ๑ ช.ม. ต่อครั้ง ร้อยละ ๘.๒

ตาราง ๔.๓๒ แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกค่าใช้จ่ายต่อเดือนเพื่อเข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ค่าใช้จ่ายต่อเดือนเพื่อเข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์		
น้อยกว่า ๕๐๐ บาท	๑๒๗	๓๓.๓
๕๐๐-๑,๐๐๐ บาท	๑๔๔	๓๗.๘
๑,๐๐๑-๑,๕๐๐ บาท	๓๗	๙.๗
๑,๕๐๑-๒,๐๐๐ บาท	๑๔	๓.๗
๒,๐๐๑-๔,๐๐๐ บาท	๒๘	๗.๓
มากกว่า ๔,๐๐๐ บาท	๓๑	๘.๑
รวม	๓๘๑	๑๐๐.๐

จากตาราง ๔.๓๒ พบว่าเมื่อสอบถามเกี่ยวกับภาระค่าใช้จ่ายในการเข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์โดยเฉลี่ยในแต่ละเดือนพบว่า กลุ่มตัวอย่างใช้จ่ายระหว่าง ๕๐๐-๑,๐๐๐ บาทมากที่สุดร้อยละ ๓๗.๘ รองลงมา คือ ใช้จ่ายไปน้อยกว่า ๕๐๐ บาท ร้อยละ ๓๓.๓ หรืออาจกล่าวได้ว่าเด็กและเยาวชนในกลุ่มตัวอย่างมากกว่า ๒ ใน ๓ ใช้จ่ายไปเพื่อเข้าสู่อินเทอร์เน็ตไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาทต่อเดือน

ตาราง ๔.๓๓ แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามช่องทางการเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ที่เข้าบ่อยที่สุด

ช่องทางเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์	ลำดับการใช้งาน				N	อันดับ
	๑	๒	๓	๔		
โทรศัพท์มือถือ	๓๗๑	๑๐	-	-	๓๘๑	๑
คอมพิวเตอร์	๙	๑๕๙	๔๒	๑๗	๒๒๗	๒
โน้ตบุ๊ก	๕	๖๖	๖๔	๑๕	๑๕๐	๓
แท็บเล็ต	-	๓๒	๓๒	๓๗	๑๐๑	๔

ตารางที่ ๔.๓๔ แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานที่ที่เข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์บ่อยที่สุด

สถานที่เข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์	ลำดับการใช้งาน				N	อันดับ
	๑	๒	๓	๔		
บ้าน	๓๖๙	๙	๑	-	๓๗๙	๑
ร้านบริการอินเทอร์เน็ต	๕	๑๑๒	๕๗	๒	๑๗๖	๒
สถานศึกษา	๑	๘๕	๕๓	๒	๑๔๑	๓
อื่น ๆ เช่น บ้านเพื่อน ที่ทำงาน ร้านเหล้า	๗	๓๓	๓	๑	๔๔	๔

ตารางที่ ๔.๓๕ แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวัตถุประสงค์การเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์

วัตถุประสงค์การเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์	ลำดับการใช้งาน									N	อันดับ
	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙		
สนทนากับกลุ่มเพื่อน	๒๑ ๙	๗๒	๓๖	๑๔	๕	๓	-	๒	-	๓๕๑	๑
พักผ่อนหย่อนใจ	๓๙	๖๙	๕๘	๓๐	๑๘	๑๒	๕	-	-	๒๓๑	๒
ค้นหาข้อมูลที่ตรงความสนใจ	๕๑	๓๗	๖๑	๒๕	๒๖	๑๗	๕	๔	-	๒๒๖	๓
ติดต่อสื่อสารทางไกล	๓๑	๗๘	๔๗	๒๕	๒๑	๕	๖	๓	๒	๒๑๘	๔
ฆ่าเวลา	๒๐	๓๙	๒๙	๓๔	๑๕	๑๔	๑๔	๗	-	๑๗๒	๖
ติดตามข่าวสาร	๔	๒๗	๔๒	๔๐	๒๑	๑๖	๑๓	๗	-	๑๗๐	๕
อัปเดตเทรนด์แฟชั่นและความทันสมัย	๗	๒๓	๒๙	๒๗	๒๘	๑๔	๑๑	๑๑	-	๑๕๐	๗
ช่วยทำการบ้าน รายงาน	๘	๙	๑๒	๑๗	๖	๕	๑๒	๑๘	-	๘๗	๘
อื่น ๆ เช่น หาแฟน คุยกับแฟน สั่งยาเสพติด	-	-	๑	-	-	-	-	-	-	๓	๙

จากตาราง ๔.๓๓-๔.๓๕ พบว่าช่องทางการเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ สถานที่ วัตถุประสงค์ และเนื้อหาของสื่อสังคมออนไลน์ที่เข้าถึงนั้น กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ผ่านโทรศัพท์มือถือมากที่สุด ร้อยละ ๙๙.๒รองลงมา คือ คอมพิวเตอร์ ร้อยละ ๕๙.๑ และโน้ตบุ๊ก ร้อยละ ๓๙.๑ ตามลำดับ ส่วนสถานที่ที่เข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์บ่อยที่สุดนั้น กลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลว่า เข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่บ้านมากที่สุด ร้อยละ ๙๘.๗รองลงมา คือ ใช้บริการของร้านบริการอินเทอร์เน็ต ร้อยละ ๔๕.๘ และสถานศึกษา ร้อยละ ๓๖.๗ ตามลำดับ

ส่วนวัตถุประสงค์ของการเข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์นั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างเข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์ เพื่อสนทนากับกลุ่มเพื่อนมากที่สุด ร้อยละ ๙๑.๔ รองลงมา คือเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ ร้อยละ ๖๐.๒ และค้นหาข้อมูลที่ตรงความสนใจ ร้อยละ ๕๘.๙ ตามลำดับ ส่วนการใช้เพราะต้องการอัปเดตเทรนด์แฟชั่นและความทันสมัย หรือช่วยทำการบ้าน/รายงานนั้น เป็นวัตถุประสงค์ที่กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบน้อยที่สุด ร้อยละ ๓๙.๑ และร้อยละ ๒๒.๗ ตามลำดับ

ตาราง ๔.๓๖ แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเนื้อหาของสื่อสังคมออนไลน์ที่ไม่เหมาะสม

เนื้อหาของสื่อสังคมออนไลน์	ลำดับการเข้าถึง							N	อันดับ
	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗		
กลุ่มรั้งและแต่งรถ	๑๖๗	๕๗	๓๑	๓๑	๑๔	๑๑	๖	๓๑๗	๑
การทะเลาะวิวาท ตีทำร้ายร่างกาย เช่น รุมตบกัน ยกพวกตีกัน	๑๖๗	๓๓	๓๖	๙	๘	๑	-	๒๕๓	๒

เนื้อหาของสื่อสังคมออนไลน์	ลำดับการเข้าถึง							N	อันดับ
	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗		
กลุ่มคำและเสพสิ่งเสพติด	๖๐	๔๒	๔๕	๒๕	๑๓	๘	๒	๑๙๕	๔
การพนันออนไลน์	๖๘	๓๙	๓๓	๒๗	๖	๒	๑	๑๗๖	๓
ลามกอนาจาร เช่น การบังคับขืนใจ การทำอนาจารในที่สาธารณะ คลิปแอบถ่าย การเข้าห้องน้ำ	๔๖	๓๐	๓๖	๑๐	๑๖	๔	๑	๑๔๓	๕
พุดจาข่มขู่ด่าทอด้วยถ้อยคำหยาบคาย ทำร้ายโดยการใช้อำนาจหรือภาษาพูดที่ดูถูกเหยียดหยาม	๓๑	๔๐	๑๐	๑๙	๔	๖	-	๑๑๐	๖
ลัทธิความเชื่อต่าง ๆ เช่น ลัทธิบูชาซาตาน ลัทธิบูชายม	๑๔	๔	๕	๔	๗	๖	๗	๔๗	๗

ตาราง ๔.๓๗ แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความถี่ในการดูเนื้อหาที่มีความรุนแรงหรือมีเนื้อหาไม่เหมาะสม

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ความถี่ในการดูเนื้อหาที่มีความรุนแรงหรือมีเนื้อหาไม่เหมาะสม		
ทุกวัน	๑๐๒	๒๗.๓
๑-๒ ครั้ง/สัปดาห์	๑๘๕	๔๙.๕
๓-๔ ครั้ง/สัปดาห์	๖๓	๑๖.๘
๕-๕ ครั้ง/สัปดาห์	๒๔	๖.๔
รวม	๓๗๔	๑๐๐.๐

จากตาราง ๔.๓๖-๔.๓๗ พบว่ากลุ่มตัวอย่างยังให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ส่วนใหญ่พวกเขาเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ที่มีความเสี่ยงต่อความรุนแรงหรือมีเนื้อหาไม่เหมาะสม ได้แก่ กลุ่มรถซิ่งและแต่งรถมากที่สุด ร้อยละ ๘๒.๖ รองลงมา คือการทะเลาะวิวาทตบตีทำร้ายร่างกาย เช่น รมตบกัน ยกพวกตีกัน ร้อยละ ๖๕.๙ กลุ่มคำและเสพสิ่งเสพติดร้อยละ ๕๐.๘และการพนันออนไลน์ ร้อยละ ๔๕.๘ ตามลำดับ ขณะที่เนื้อหาในสื่อสังคมออนไลน์เกี่ยวกับการพุดจาข่มขู่ด่าทอด้วยถ้อยคำหยาบคาย ทำร้ายโดยการใช้อำนาจหรือภาษาพูดที่ดูถูกเหยียดหยาม หรือลัทธิความเชื่อต่าง ๆ เช่น ลัทธิบูชาซาตาน ลัทธิบูชายม นั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนน้อย ร้อยละ ๒๘.๖ และร้อยละ ๑๒.๒ ที่เข้าถึงเนื้อหาดังกล่าว ทั้งนี้เนื้อหาสื่อสังคมออนไลน์ที่รุนแรงและไม่เหมาะสมข้างต้น กลุ่มตัวอย่างกึ่งหนึ่งเข้าถึง ๑-๒ ครั้ง/สัปดาห์มากที่สุด ร้อยละ ๔๙.๕ รองลงมา คือ เข้าถึงทุกวัน ร้อยละ ๒๗.๓และมีเพียงส่วนน้อย ร้อยละ ๖.๔ ที่เข้าถึง ๕-๕ ครั้ง/สัปดาห์

ตารางที่ ๔.๓๘ แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเผยแพร่สื่อสังคมออนไลน์

พฤติกรรมกรเผยแพร่ สื่อสังคมออนไลน์	ลำดับการเข้าถึง							N	อันดับ
	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗		
เปิดให้เพื่อนดู	๑๘ ๖	๖๗	๑๕	-	-	-	-	๒๖๘	๑
ส่งต่อให้เพื่อนผ่านสื่อ สังคมออนไลน์ต่าง ๆ เช่น FB, Line, Mail	๕๗	๘๘	๒๓	๓	-	-	๒	๑๗๓	๓
ลบทิ้ง	๖๘	๓๓	๓๓	๑๓	๔	๑	๘	๑๖๐	๒
เก็บไว้เอง	๕๘	๓๗	๒๗	๑๐	๓	๓	๑	๑๓๙	๔
นำไปโพสต์บน FB Twitter Website	๑๒	๒๑	๓๑	๕	๓	-	-	๗๒	๕
ขายให้เพื่อนหรือคนรู้จัก	๑	๒	๑	๔	๑๐	๓	-	๒๑	๖
ไปขายตามแหล่ง จำหน่ายวีดีโอ	-	-	๓	๒	-	๘	๑	๑๔	๗
อื่น ๆ เช่น โพสต์ลงยูทูบ หรือ Tiktok	-	๑	๑	-	-	-	-	๒	๘

ตารางที่ ๔.๓๙ แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการแสดงพฤติกรรมลอกเลียนแบบ

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
การแสดงพฤติกรรมลอกเลียนแบบ		
เคยแสดงพฤติกรรมลอกเลียนแบบ	๒๑๕	๕๗.๖
ไม่เคยแสดงพฤติกรรมลอกเลียนแบบ	๑๕๘	๔๒.๔
รวม	๓๗๓	๑๐๐.๐

ตารางที่ ๔.๔๐ แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามชื่อและลำดับของสื่อสังคมออนไลน์ที่ลอกเลียนแบบ

ชื่อสื่อออนไลน์	ลำดับการใช้งาน								N
	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	
Youtube	๙๑	๑๒๐	๓๒	๓	๑	-	-	-	๒๔๗
Facebook	๑๖๐	๗๓	๘	๒	๑	-	-	-	๒๔๔
Google	๘	๑๖	๖๕	๒๙	๕	๗	-	-	๑๓๐
Line	๔	๒๐	๒๘	๓๓	๕	๑	๑	-	๙๒
Game online	๑	๒	๑๘	๑๐	๑๗	๔	๙	๑	๖๒
Instagram	-	๕	๑๓	๓	๑๒	๕	๑๑	-	๔๙
Twitter	-	๒	๒	๓	๙	๑๑	๔	-	๓๑
อื่น ๆ เช่น tictok, Jizz, betalk	๑	๑	๑	-	-	-	๑	๑	๕

จากตาราง ๔.๓๘-๔.๔๐ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการเผยแพร่สื่อสังคมออนไลน์ และพฤติกรรมการเลียนแบบ คือถ้าพวกเขามีคัลิปที่เป็นข่าวหรือได้รับความนิยม พวกเขาจะเปิดให้เพื่อนดูมากที่สุด ร้อยละ ๖๙.๘ รองลงมา คือ ส่งต่อให้เพื่อนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ เช่น FB, Line, Mail ร้อยละ ๔๕.๐ และลบทิ้ง ร้อยละ ๔๑.๗ ตามลำดับ ขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่แสดงพฤติกรรมขายคัลิปให้เพื่อนหรือคนรู้จัก และขายตามแหล่งจำหน่ายวีดีโอ เพียงส่วน น้อยเท่านั้น ร้อยละ ๕.๕ และร้อยละ ๓.๖ ตามลำดับ

ส่วนในด้านการแสดงพฤติกรรมเลียนแบบตามสื่อที่ตนเองได้เสพไปนั้น กลุ่มตัวอย่างมากกว่ากึ่งหนึ่งร้อยละ ๕๗.๖ ให้ข้อมูลว่า พวกเขาเลียนแบบพฤติกรรมในสื่อสังคมออนไลน์ ยูทูบ Youtube มากที่สุด ร้อยละ ๖๔.๓ รองลงมา คือ เฟซบุ๊ก Facebook ร้อยละ ๖๓.๕ และกูเกิ้ลร้อยละ ๓๓.๙ มากที่สุดขณะที่สื่อทีวีเตอร์ และติ๊กต็อก เป็นสื่อที่กลุ่มตัวอย่างเลียนแบบพฤติกรรมน้อยที่สุด ร้อยละ ๘.๑ และร้อยละ ๑.๓ ตามลำดับ

- ผลการวิเคราะห์การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ

การวิเคราะห์การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ ๒ ด้าน ได้แก่ ความเข้าใจสื่อเชิงวิพากษ์และการเลือก ช่องทางการสื่อสารผ่านสื่อและสารสนเทศ นำเสนอผลด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง ๔.๔๑

ตาราง ๔.๔๑ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ

การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ	$\bar{x}$	SD	ระดับ
ความเข้าใจสื่อเชิงวิพากษ์	๔.๖๒	๒.๕๔	สูง
การเลือกช่องทางการสื่อสารผ่านสื่อและสารสนเทศ	๔.๘๐	๒.๕๔	สูง
ภาพรวม	๔.๗๑	๒.๔๒	สูง

จากตาราง ๔.๔๑ พบว่าการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ โดยภาพรวม อยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ย ๔.๗๑ ในราย ด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับสูง โดยด้าน “การเลือกช่องทางการสื่อสารผ่านสื่อและสารสนเทศ” มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ๔.๘๐ และด้าน “ความเข้าใจสื่อเชิงวิพากษ์” อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ๔.๖๒

ตาราง ๔.๔๒ แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ

รายการ	ระดับของการรับรู้						N		S.D.
	ไม่จริงเลย	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด			
ความเข้าใจสื่อเชิงวิพากษ์									
๑ ยังมีเนื้อหาบางส่วนจากสื่อสังคมออนไลน์ที่เชื่อถือไม่ได้	๘ (๒.๑)	๑๒ (๓.๑)	๓๐ (๗.๘)	๑๐๒ (๒๖.๖)	๑๕๖ (๔๐.๖)	๗๖ (๑๙.๘)	๓๘๔	๔.๖๐	๑.๑๑
๒ กรณีไม่มั่นใจว่าเนื้อหาที่ได้รับเป็นความจริงหรือไม่ คุณจะค้นหาจากสื่อและสารสนเทศหลายแหล่งเพื่อยืนยันข้อมูลที่ได้รับ	๔ (๑.๐)	๒๕ (๖.๕)	๔๘ (๑๒.๕)	๑๑๔ (๒๙.๗)	๑๕๐ (๓๙.๑)	๔๓ (๑๑.๒)	๓๘๔	๔.๓๓	๑.๑๐
๓ คุณสามารถแยกแยะได้ว่าข่าว ข้อความจากสื่อ	๖ (๑.๖)	๑๐ (๒.๖)	๔๐ (๑๐.๔)	๑๐๒ (๒๖.๖)	๑๕๔ (๔๐.๑)	๗๒ (๑๘.๘)	๓๘๔	๔.๕๗	๑.๐๘

รายการ	ระดับของการรับรู้						N		S.D.
	ไม่จริงเลย	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด			
ใดเป็นข้อเท็จจริง และ ไม่ใช่ข้อเท็จจริง									
๔ สามารถแยกแยะได้ว่า “นั่นเป็นเพียงข้อคิดเห็น ไม่ใช่ข้อเท็จจริง” จากสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ	๓ (๐.๘)	๘ (๒.๑)	๒๗ (๗.๐)	๑๑๖ (๓๐.๓)	๑๗๕ (๔๕.๗)	๕๔ (๑๔.๑)	๓๘๓	๔.๖๐	๐.๙๔
๕ ยอดวิว หรือ ยอดไลก์ ยอดแชร์ เป็นเครื่องยืนยันว่าสื่อที่น่าเชื่อถือหรือเป็นข้อเท็จจริง	๒๓ (๖.๐)	๒๙ (๗.๖)	๕๗ (๑๔.๘)	๑๑๔ (๒๙.๗)	๑๐๐ (๒๖.๐)	๖๑ (๑๕.๙)	๓๘๔	๔.๑๐	๑.๓๗
๖ เนื้อหาในสื่อสังคมออนไลน์มีทั้งข้อเท็จจริง และ ไม่ใช่ข้อเท็จจริง	๒ (๐.๕)	๖ (๑.๖)	๑๙ (๕.๙)	๖๑ (๑๕.๙)	๑๖๔ (๔๒.๗)	๑๓๒ (๓๔.๔)	๓๘๔	๕.๐๒	๐.๙๖
๗ บางเนื้อหาในสื่อสังคมออนไลน์ทำขึ้นเพื่อต้องการยอดไลก์ ยอดแชร์ เท่านั้น	๔ (๑.๐)	๑๕ (๓.๙)	๒๐ (๕.๒)	๙๖ (๒๕.๑)	๑๕๒ (๓๙.๗)	๙๖ (๒๕.๑)	๓๘๓	๔.๗๔	๑.๐๘
การเลือกช่องทางการสื่อสารผ่านสื่อและสารสนเทศ									
๘ คุณจะระมัดระวังในการแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่เปิดเป็นสาธารณะ	๕ (๑.๓)	๑๘ (๔.๗)	๒๖ (๖.๘)	๙๓ (๒๔.๒)	๑๗๙ (๔๖.๖)	๖๓ (๑๖.๔)	๓๘๔	๔.๕๙	๑.๐๗
๙ คุณรับผิดชอบต่อความคิดเห็นของตนเองที่แสดงออกไปในสื่อสังคมออนไลน์	๘ (๒.๑)	๑๓ (๓.๔)	๒๑ (๕.๕)	๘๑ (๒๑.๑)	๑๘๖ (๔๘.๖)	๗๔ (๑๙.๓)	๓๘๓	๔.๖๙	๑.๐๘
๑๐ คุณทราบว่า การนำคลิปหรือข้อความไม่เหมาะสมไปเผยแพร่ในสื่อสังคมออนไลน์จะส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่นตามมา	๕ (๑.๓)	๒๕ (๖.๕)	๒๓ (๖.๐)	๖๗ (๑๗.๔)	๑๔๙ (๓๘.๘)	๑๑๕ (๒๙.๙)	๓๘๔	๔.๗๖	๑.๒๑
๑๑ ควรระมัดระวังการโพสต์ “ข้อความ คลิป” ลงสื่อสังคมออนไลน์เพราะอาจมีบุคคลอื่น Save เก็บไว้	๖ (๑.๖)	๑๕ (๓.๙)	๑๖ (๔.๒)	๗๑ (๑๘.๕)	๑๖๘ (๔๓.๙)	๑๐๗ (๒๗.๙)	๓๘๓	๔.๘๓	๑.๑๐
๑๒ สื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางทำให้บุคคลอื่นรู้จักตัวตนของคุณมากขึ้น	๓ (๐.๘)	๑๒ (๓.๑)	๒๐ (๕.๒)	๗๒ (๑๘.๘)	๑๗๖ (๔๖.๐)	๑๐๐ (๒๖.๑)	๓๘๓	๔.๘๔	๑.๐๒
๑๓ คุณทราบว่าควรจะใช้สื่อสังคมออนไลน์ใดบ้าง	๒ (๐.๕)	๑๐ (๒.๖)	๓๓ (๘.๖)	๘๙ (๒๓.๒)	๑๘๘ (๔๙.๑)	๖๑ (๑๕.๙)	๓๘๓	๔.๖๖	๐.๙๗

รายการ	ระดับของการรับรู้						N	□	S.D.
	ไม่จริงเลย	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด			
เพื่อให้ตรงวัตถุประสงค์ตามต้องการมากที่สุด									
๑๔ คุณทราบการแสดงความคิดเห็นเชิง “การดูหมิ่น ต่ำว่า ประจาน” บุคคลอื่นในสื่อสังคมออนไลน์มีความผิดทางกฎหมาย	๙ (๒.๓)	๒๒ (๕.๗)	๓๔ (๘.๙)	๗๙ (๒๐.๖)	๑๓๑ (๓๔.๑)	๑๐๙ (๒๘.๔)	๓๘๔	๔.๖๔	๑.๒๗
รวม							๓๘๔	๔.๖๔	๐.๖๒

จากตาราง ๔.๔๒ พบว่ากลุ่มตัวอย่างเด็กและเยาวชนมีการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในประเด็นของความเข้าใจสื่อเชิงวิพากษ์นั้น กลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่ามีเนื้อหาในสื่อสังคมออนไลน์มีทั้งข้อเท็จจริง และไม่ใช่วิพากษ์มากที่สุด ค่าเฉลี่ย ๕.๐๒ รองลงมา คือบางเนื้อหาในสื่อสังคมออนไลน์ทำขึ้นเพื่อต้องการยอดไลค์ ยอดแชร์ เท่านั้น ค่าเฉลี่ย ๔.๗๔ และยังมีเนื้อหาบางส่วนจากสื่อสังคมออนไลน์ที่เชื่อถือไม่ได้ รวมถึงสามารถแยกแยะได้ว่า “นั่นเป็นเพียงข้อคิดเห็น ไม่ใช่วิพากษ์” จากสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ ค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ ๔.๖๐ ตามลำดับ ส่วนในด้านการเลือกช่องทางการสื่อสารผ่านสื่อและสารสนเทศนั้น กลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่ามีสื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางทำให้บุคคลอื่นรู้จักตัวตนของคุณมากขึ้น ค่าเฉลี่ย ๔.๘๔ รองลงมา คือ ควรระมัดระวังการโพสต์ “ข้อความ คลิป” ลงสื่อสังคมออนไลน์เพราะอาจมีบุคคลอื่น Save เก็บไว้ ค่าเฉลี่ย ๔.๘๓ และคุณทราบว่าการนำคลิปหรือข้อความไม่เหมาะสมไปเผยแพร่ในสื่อสังคมออนไลน์จะส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่นตามมา ค่าเฉลี่ย ๔.๗๖ ตามลำดับ

- ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบน

ตาราง ๔.๔๓ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทางเปี่ยงเบน

พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทางเปี่ยงเบน	□	SD	ระดับ
เปี่ยงเบนด้านเพศ	๓.๔๕	๑.๗๒	ปานกลาง
เปี่ยงเบนด้านน้อง	๒.๑๖	๑.๖๓	ต่ำ
เปี่ยงเบนด้านยาเสพติด	๓.๘๗	๑.๖๖	ปานกลาง
เปี่ยงเบนด้านความรุนแรง	๔.๔๖	๒.๐๒	สูง
ภาพรวม	๓.๒๘	๒.๐๒	ปานกลาง

จากตาราง ๔.๔๓ พบว่า พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทางเปี่ยงเบน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย ๓.๒๘ ในรายด้าน พบว่าด้าน “พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบนความรุนแรง” อยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๔.๔๖ รองลงมาด้าน “พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบนด้านยาเสพติด” อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย ๓.๘๗ ด้าน “พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบนด้านเพศ” อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ๓.๔๕ และด้าน “พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบนด้านน้อง” อยู่ในระดับต่ำ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ๒.๑๖

ตาราง ๔.๔๔ แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ในทางเบี่ยงเบน

รายการ	ระดับของการแสดงพฤติกรรม						N	$\bar{x}$	S.D.
	ไม่จริงเลย	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด			
๑ คุณเคยมีความสัมพันธ์เชิงชู้สาว (รวมถึงเพศสัมพันธ์) กับบุคคลที่รู้จักกันผ่านทางเครือข่ายสังคมออนไลน์	๒๔ (๖.๓)	๑๘ (๔.๗)	๑๗ (๖.๔๗)	๗๐ (๑๘.๒)	๑๕๗ (๔๐.๙)	๙๘ (๒๕.๕)	๓๘๔	๔.๕๙	๑.๓๗
๒ คุณเคยแชร์ แสดงความเห็น หรือส่งต่อ คลิปวิดีโอ ภาพ ไฟล์เสียง หรือกระทู้ข้อความ (โพสต์) ที่มีเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมเกี่ยวกับเพศ	๕๔ (๑๔.๑)	๗๙ (๒๐.๖)	๖๐ (๑๕.๖)	๘๒ (๒๑.๔)	๗๙ (๒๐.๖)	๓๐ (๗.๘)	๓๘๔	๓.๓๗	๑.๕๔
๓ คุณเคยถ่ายคลิปวิดีโอที่มีเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมเกี่ยวกับเพศ เพื่อโพสต์ลงในสื่อสังคมออนไลน์	๑๗๙ (๔๖.๗)	๑๒๒ (๓๑.๙)	๓๙ (๑๐.๒)	๑๖ (๔.๒)	๑๖ (๔.๒)	๑๑ (๒.๙)	๓๘๓	๑.๙๖	๑.๒๕
๔ คุณเคยพบเห็นภาพไฟล์เสียง หรือกระทู้ข้อความ (โพสต์) ที่มีเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมเกี่ยวกับเพศ	๒๕ (๖.๕)	๕๔ (๑๔.๑)	๒๗ (๗.๐)	๗๘ (๒๐.๓)	๑๕๖ (๔๐.๖)	๔๔ (๑๑.๕)	๓๘๔	๔.๐๙	๑.๔๔
๕ คุณเคยลอกเลียนแบบพฤติกรรมทางเพศเพื่อนำมาแสดงออกกับเพื่อน คู่รัก หรือคนนอน	๕๖ (๑๔.๖)	๗๑ (๑๘.๕)	๕๑ (๑๓.๓)	๗๔ (๑๙.๓)	๘๔ (๒๑.๙)	๔๘ (๑๒.๕)	๓๘๔	๓.๕๓	๑.๖๔
๖ คุณเป็นสมาชิกกลุ่มไลน์ลับที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ มากกว่า ๒ กลุ่ม	๘๗ (๒๒.๗)	๘๖ (๒๒.๕)	๕๑ (๑๓.๓)	๕๙ (๑๕.๔)	๕๙ (๑๕.๔)	๔๑ (๑๐.๗)	๓๘๓	๓.๑๐	๑.๖๙
๗ คุณเคยแสดงข้อความที่เป็นเท็จบนสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ เพื่อหลอกลวงเงินทอง หรือสิ่งของ	๒๐๙ (๕๔.๗)	๘๙ (๒๓.๓)	๒๗ (๗.๑)	๓๓ (๘.๖)	๑๗ (๔.๕)	๗ (๑.๘)	๓๘๒	๑.๙๐	๑.๒๙
๘ คุณเคยปกปิด โทกคนอื่นทั้งต่อหน้าหรือผ่านสื่อต่างๆ เพื่อให้ได้	๑๒๑ (๓๑.๕)	๙๖ (๒๕.๐)	๕๙ (๑๕.๔)	๕๐ (๑๓.๐)	๔๒ (๑๐.๙)	๑๖ (๔.๒)	๓๘๔	๒.๕๙	๑.๕๑

รายการ	ระดับของการแสดงพฤติกรรม						N	$\bar{X}$	S.D.
	ไม่จริงเลย	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด			
ในสิ่งต้องการ									
๙ คุณเคยปกปิดข้อมูลบางส่วนเพื่อให้บุคคลอื่นยินยอมมอบสิ่งของมีค่าให้	๑๖๔ (๔๒.๗)	๑๐๓ (๒๖.๘)	๗๐ (๑๐.๔)	๓๘ (๙.๙)	๒๙ (๗.๖)	๑๐ (๒.๖)	๓๘๔	๒.๒๑	๑.๔๑
๑๐ คุณเคยประกาศชวนเชื่อผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อให้บุคคลอื่นโอนเงินให้	๑๘๗ (๔๘.๘)	๑๐๐ (๒๖.๑)	๓๘ (๙.๙)	๒๕ (๖.๕)	๒๔ (๖.๓)	๙ (๒.๓)	๓๘๓	๒.๐๒	๑.๓๔
๑๑ เมื่อต้องการทรัพย์สินของบุคคลอื่น คุณเคยหลอกลวง หรือ โกหกชวนเชื่อในสื่อสังคมออนไลน์ให้บุคคลนั้นให้ทรัพย์สินด้วยความเต็มใจ	๒๐๕ (๕๓.๔)	๙๕ (๒๔.๗)	๓๑ (๘.๑)	๒๓ (๖.๐)	๑๙ (๔.๙)	๑๑ (๒.๙)	๓๘๔	๑.๙๓	๑.๓๓
๑๒ คุณเคยซื้อ ขาย จัดหา ยาเสพติดชนิดใด ๆ (ยกเว้นเหล้า เบียร์ บุหรี่) ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์	๕๑ (๑๓.๓)	๒๗ (๗.๐)	๒๖ (๖.๘)	๘๑ (๒๑.๑)	๑๑๘ (๓๐.๘)	๘๐ (๒๐.๙)	๓๘๓	๔.๑๒	๑.๖๔
๑๓ คุณเคยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการนัดแนะรวมตัวหรือวางแผนในกลุ่มเพื่อนเพื่อไปเสพสิ่งเสพติดร่วมกัน	๔๐ (๑๐.๔)	๓๓ (๘.๖)	๓๑ (๘.๑)	๗๕ (๑๙.๕)	๑๒๑ (๓๑.๕)	๘๔ (๒๑.๙)	๓๘๔	๔.๑๙	๑.๕๙
๑๔ คุณเคยเข้าดูเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด (เช่น คลิปวีรียาเสพติด คลิปสูบกัญชา) ผ่านทางเครือข่ายสังคมออนไลน์	๕๔ (๑๔.๑)	๔๐ (๑๐.๔)	๔๑ (๑๐.๗)	๗๗ (๒๐.๑)	๑๑๑ (๒๘.๙)	๖๑ (๑๕.๙)	๓๘๔	๓.๘๗	๑.๖๔
๑๕ คุณทราบแหล่งที่จะสามารถซื้อหรือขายยาเสพติดผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์	๕๕ (๑๔.๔)	๕๕ (๑๔.๔)	๓๗ (๙.๗)	๗๓ (๑๙.๑)	๑๐๓ (๒๖.๙)	๖๐ (๑๕.๗)	๓๘๓	๓.๗๗	๑.๖๘
๑๖ คุณใช้ช่องทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการ	๘๓ (๒๑.๖)	๘๑ (๒๑.๑)	๓๙ (๑๐.๒)	๗๖ (๑๙.๘)	๖๘ (๑๗.๗)	๓๗ (๙.๖)	๓๘๔	๓.๒๐	๑.๖๘

รายการ	ระดับของการแสดงพฤติกรรม						N	$\bar{X}$	S.D.
	ไม่จริงเลย	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด			
ประชาสัมพันธ์หรือโฆษณาชักชวนให้บุคคลอื่นซื้อยาเสพติดกับคุณ									
๑๗ คุณเคยพบเห็นการซื้อขายยาเสพติดในเครือข่ายสังคมออนไลน์	๔๐ (๑๐.๕)	๓๔ (๘.๙)	๓๔ (๘.๙)	๙๒ (๒๔.๑)	๑๒๗ (๓๒.๕)	๕๗ (๑๕.๐)	๓๘๑	๔.๐๔	๑.๕๒
๑๘ คุณเคยแชร์คลิปวิดีโอภาพ หรือเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง เช่น การทะเลาะวิวาท ต่อยตี การใช้อาวุธ หรืออื่น ๆ ลงในสื่อสังคมออนไลน์	๓๓ (๘.๖)	๔๖ (๑๒.๐)	๓๖ (๙.๔)	๙๓ (๒๔.๒)	๑๒๗ (๓๓.๑)	๔๙ (๑๒.๘)	๓๘๔	๓.๙๙	๑.๔๘
๑๙ คุณมีความสนใจ หรือชื่นชอบในการดูคลิปวิดีโอ ภาพ หรือเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง เช่น การทะเลาะวิวาท ต่อยตี การใช้อาวุธ หรืออื่น ๆ	๒๗ (๗.๐)	๔๕ (๑๑.๗)	๕๙ (๑๕.๔)	๑๑๔ (๒๙.๗)	๙๙ (๒๕.๘)	๔๐ (๑๐.๔)	๓๘๔	๓.๘๗	๑.๓๘
๒๐ คุณเคยโพสต์ข้อความที่มีลักษณะก่นด่าเหยียดหยาม ประณาม ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นเจ็บช้ำน้ำใจ	๗๐ (๑๘.๒)	๙๔ (๒๔.๕)	๕๕ (๑๔.๔)	๗๘ (๒๐.๔)	๕๙ (๑๕.๔)	๒๗ (๗.๐)	๓๘๓	๓.๑๑	๑.๕๖
๒๑ คุณเคยแสดงหาความคิดเชิงยั่วยุ หรือเห็นข้อความที่ไม่พึงพอใจในสื่อสังคมออนไลน์จนนำไปสู่ที่ทะเลาะวิวาท ต่อสู้ทำร้ายร่างกาย ในชีวิตจริง	๗๒ (๑๘.๘)	๘๖ (๒๒.๔)	๔๕ (๑๑.๗)	๗๕ (๑๙.๕)	๖๘ (๑๗.๗)	๓๘ (๙.๙)	๓๘๔	๓.๒๕	๑.๖๕
๒๒ คุณเคยรู้สึกอารมณ์เสียกับสื่อสังคมออนไลน์จนต้องมาระบายด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น สบดดำ ทำร้ายร่างกายคน	๑๒๒ (๓๑.๙)	๙๗ (๒๕.๓)	๕๑ (๑๓.๓)	๔๒ (๑๑.๐)	๕๓ (๑๓.๘)	๑๘ (๔.๗)	๓๘๓	๒.๖๔	๑.๕๘

รายการ	ระดับของการแสดงพฤติกรรม						N	$\bar{X}$	S.D.
	ไม่จริงเลย	ไม่จริง	ค่อนข้างไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด			
รอบข้าง หรือทำลายข้าวของเพื่อระงับความโกรธหรือไม่									
๒๓ คุณเคยเลียนแบบวิธีการแก่งัดเพื่อนด้วยวิธีรุนแรงจากสื่อสังคมออนไลน์	๗๔ (๑๙.๓)	๙๔ (๒๔.๕)	๔๔ (๑๑.๕)	๖๔ (๑๖.๗)	๘๑ (๒๑.๑)	๒๖ (๖.๘)	๓๘๓	๓.๑๖	๑.๖๒
๒๔ คุณเคยนำวิธีการหรือรูปแบบการทะเลาะวิวาทที่เห็นในสื่อสังคมออนไลน์มาใช้ในชีวิตจริง	๙๗ (๒๕.๓)	๑๐๙ (๒๘.๔)	๕๑ (๑๓.๓)	๕๘ (๑๕.๑)	๕๑ (๑๓.๓)	๑๘ (๔.๗)	๓๘๔	๒.๗๗	๑.๕๓
๒๕ คุณรู้สึกโมโหเมื่อมีคนมาแสดงความเห็นขัดแย้ง ยุยง ทำทนายในโพสต์หรือหน้าโฮมเพจ (เช่น หน้าวอลล์เฟซบุ๊ก) ของคุณ	๓๔ (๘.๙)	๓๘ (๙.๙)	๓๖ (๙.๔)	๖๘ (๑๗.๘)	๑๑๘ (๓๐.๘)	๘๙ (๒๓.๒)	๓๘๓	๔.๒๑	๑.๕๘
รวม							๓๘๔	๓.๒๖	๐.๘๘

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าร้อยละ

จากตาราง ๔.๔๔ เด็กและเยาวชน มีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบนมากที่สุดในเรื่องเคยมีความสัมพันธ์เชิงชู้สาว (รวมถึงเพศสัมพันธ์) กับบุคคลที่รู้จักกันผ่านทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ ค่าเฉลี่ย ๔.๕๙ รองลงมา คือรู้สึกโมโหเมื่อมีคนมาแสดงความเห็นขัดแย้ง ยุยง ทำทนาย ในโพสต์หรือหน้าโฮมเพจ เช่น หน้าวอลล์เฟซบุ๊ก ค่าเฉลี่ย ๔.๒๑ เคยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการนัดแนะรวมตัวหรือวางแผนในกลุ่มเพื่อนเพื่อไปเสพสิ่งเสพติดร่วมกัน ค่าเฉลี่ย ๔.๑๙ และเคยซื้อ ขาย จัดหา ยาเสพติดชนิดใด ๆ (ยกเว้นเหล้า เบียร์ บุหรี่) ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ ค่าเฉลี่ย ๔.๑๒ ตามลำดับ ขณะที่เคยแสดงข้อความที่เป็นเท็จบนสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ เพื่อหลอกลวงเงินทอง หรือสิ่งของหรือการแสดงพฤติกรรมที่เคยหลอกลวง หรือ โกหกชวนเชื่อในสื่อสังคมออนไลน์ให้บุคคลนั้นให้ทรัพย์สินด้วยความเต็มใจ และเคยถ่ายคลิปวิดีโอที่มีเนื้อหาไม่เหมาะสมเกี่ยวกับเพศ เพื่อโพสต์ลงในสื่อสังคมออนไลน์ เป็นพฤติกรรมที่กระทำน้อยที่สุด ร้อยละ ๑.๙๐ ๑.๙๓ และ๑.๙๖ ตามลำดับ

๒) ผลการวิเคราะห์ผลการประเมินความเสี่ยง

ตารางที่ ๔.๔๕ แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความเสี่ยง

รายการ	ระดับความเสี่ยงและความจำเป็น			N	□
	ต่ำ	กลาง	สูง		
๑ ความเสี่ยงด้านครอบครัว	๔๐ (๑๐.๔)	๒๗๙ (๗๒.๗)	๖๕ (๑๖.๙)	๓๘๔	๒.๐๗
๒ ความเสี่ยงด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม	๖๗ (๑๗.๔)	-	๓๑๗ (๘๒.๖)	๓๘๔	๐.๘๓
๓ ความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษา	๒๔ (๖.๓)	๒๔๘ (๖๔.๖)	๑๑๒ (๒๙.๒)	๓๘๔	๒.๒๓
๔ ความเสี่ยงด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด	๔๗ (๑๒.๒)	๒๕๙ (๖๗.๔)	๗๘ (๒๐.๓)	๓๘๔	๒.๐๘
๕ ความเสี่ยงด้านประวัติเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด	๗๒ (๑๘.๘)	๑๑๗ (๓๐.๕)	๑๙๕ (๕๐.๘)	๓๘๔	๒.๓๒
๖ ความเสี่ยงด้านประวัติการกระทำผิด	๑๖๒ (๔๒.๒)	๒๐๒ (๕๒.๖)	๒๐ (๕.๒)	๓๘๔	๑.๖๓
๗ ความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรม	๒๗๐ (๗๐.๓)	๑๑๒ (๒๙.๒)	๒ (๐.๕)	๓๘๔	๑.๓๐

จากตาราง ๔.๔๕ เมื่อทำการวิเคราะห์ระดับความเสี่ยงและความจำเป็น (R&N) ของเด็กและเยาวชนที่อยู่ในกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า เด็กและเยาวชนมีความเสี่ยงระดับสูงด้านชุมชนและสภาพแวดล้อมมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ๒๒.๖๐ รองลงมา คือความเสี่ยงด้านประวัติเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติดคิดเป็นร้อยละ๕๐.๘

๓) ผลการวิเคราะห์ผลมิตความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ (FCBT)

ตารางที่ ๔.๔๖ แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามมิตความเสี่ยงฯ (FCBT)

รายการ	ระดับความเสี่ยง FCBT		N
	ไม่พบ	พบ	
๑ ประวัติการมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม	๓๗๓ (๙๗.๑)	๑๑ (๒.๙)	๓๘๔
๒ รูปแบบบุคลิกภาพต่อต้านสังคม	๒๔๗ (๖๔.๓)	๑๓๗ (๓๕.๗)	๓๘๔
๓ เพื่อนหรือคนรู้จักมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม	๗๗ (๒๐.๑)	๓๐๗ (๗๙.๙)	๓๘๔
๔ ความคิดแบบผู้กระทำผิด	๑๔ (๓.๖)	๓๗๐ (๙๖.๔)	๓๘๔
๕ การศึกษาและการทำงาน	๑๙๗ (๕๑.๓)	๑๘๗ (๔๘.๗)	๓๘๔
๖ ครอบครัว/ชีวิตสมรส ปัจจุบัน	๑๘๑	๒๐๓	๓๘๔

รายการ	ระดับความเสี่ยง FCBT		N
	ไม่พบ	พบ	
	(๔๗.๑)	(๕๒.๙)	
๗ กิจกรรมยามว่าง/นันทนาการ	๙๕ (๒๔.๗)	๒๘๙ (๗๕.๓)	๓๘๔
๘ การเสพสารเสพติด	๓๖ (๙.๔)	๓๔๘ (๙๐.๖)	๓๘๔

จากตาราง ๔.๔๖ ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้วยเครื่องมือ FCBT นั้น ผลการศึกษาพบว่า เด็กและเยาวชนในกลุ่มตัวอย่างมีผลการประเมินในระดับสูงด้านความคิดแบบผู้กระทำผิดโดยสูงสุด คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๔ รองลงมา คือด้านสารเสพติดร้อยละ ๙๐.๖ และเพื่อนหรือคนรู้จักมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมร้อยละ ๗๙.๙ ตามลำดับ

๔.๒.๒ รูปแบบการพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดครั้งแรก จากข้อมูลความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในระบบสารสนเทศ (Big Data) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ข้อมูลมิติความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนจากนักจิตวิทยา (FCBT) และข้อมูลพฤติกรรม การใช้สื่อสังคมออนไลน์ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบน

การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดครั้งแรกจากข้อมูลในระบบสารสนเทศ มิติความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนจากนักจิตวิทยา FCBT พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบน พบว่าสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์สถิติการถดถอยโลจิสติกทวิ (binary logistic regression analysis) ได้เพียง ๒ฐานความผิด คือ (๑) ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ (๓) ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ สำหรับอีก ๕ฐานความผิดคือ (๑) ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย (๒) ความผิดเกี่ยวกับเพศ (๓) ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ความมั่นคง ชื่อเสียง และการปกครอง (๔) ลักษณะความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด และ (๕) ความผิดอื่นๆ ไม่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ เนื่องจากผลการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ (chi-Square) โดยวิธี Omnibus Tests พบว่าค่า p-value > ๐.๐๕ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ ซึ่งแสดงว่าสมการถดถอยโลจิสติกของแบบจำลองไม่มีความเหมาะสมซึ่งอาจเกิดจากมีกลุ่มตัวอย่างไม่เพียงพอ

ตารางที่ ๔.๔๗ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์“การกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ”

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Wald	Exp.(B)	P-value
๑.ความเสี่ยง					
๑.๑ ด้านครอบครัว					
ต่ำ	Referent		๕.๐๑๒		๐.๐๘๒
ปานกลาง	-๒.๕๕๗	๑.๔๑๖	๓.๒๖๒	๐.๐๗๘	๐.๐๗๑
สูง	-๓.๓๐๓*	๑.๔๘๖	๔.๙๓๘	๐.๐๓๗	๐.๐๒๖
๑.๒ ด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม					
สูง	๑.๒๑๒	๐.๙๒๑	๑.๗๓๐	๓.๓๕๙	๐.๑๘๘
๑.๓ ด้านภูมิหลังทางการศึกษา					
ต่ำ	Referent		๑.๘๕๘		๐.๓๙๕
ปานกลาง	-๑.๘๕๒	๑.๘๙๒	๐.๙๕๘	๐.๑๕๗	๐.๓๒๘
สูง	-๒.๕๙๖	๒.๐๗๒	๑.๕๗๑	๐.๐๗๕	๐.๒๑๐
๑.๔ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด					

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Wald	Exp.(B)	P-value
ต่ำ	Referent		๑๐.๑๕๕		๐.๐๐๖
ปานกลาง	-๐.๙๕๕	๑.๓๓๘	๐.๕๑๔	๐.๓๘๓	๐.๔๗๓
สูง	๓.๔๒๘	๑.๙๗๐	๓.๐๒๗	๓๐.๘๐๔	๐.๐๘๒
๑.๕ ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด					
ต่ำ	Referent		๖.๗๒๑		๐.๐๓๕
ปานกลาง	๑.๗๙๙	๐.๙๘๙	๓.๓๐๙	๖.๐๔๓	๐.๐๖๙
สูง	๒.๖๕๑**	๑.๐๒๗	๖.๖๖๔	๑๔.๑๗๔	๐.๐๑๐
๑.๖ ด้านประวัติการกระทำผิด					
ต่ำ	Referent		๓.๘๑๓		๐.๑๔๙
ปานกลาง	-๑.๒๕๗	๐.๖๔๔	๓.๘๑๓	๐.๒๘๕	๐.๐๕๑
สูง	-๒๕.๕๔๗	๙๗๗๐.๖๙๖	๐.๐๐๐	๐.๐๐๐	๐.๙๙๘
๑.๗ ด้านปัญหาพฤติกรรม					
ปานกลาง	-๐.๖๐๓	๐.๗๔๐	๐.๖๖๔	๐.๕๔๗	๐.๔๑๕
๒. FCBT					
๒.๑ ประวัติการมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม					
พบ	-๓.๗๕๘	๑.๙๗๐	๓.๖๓๗	๐.๐๒๓	๐.๐๕๖
๒.๒ รูปแบบบุคลิกภาพต่อต้านสังคม					
พบ	-๒.๐๘๐*	๐.๘๒๘	๖.๓๑๓	๐.๑๒๕	๐.๐๑๒
๒.๓ เพื่อนหรือคนรู้จักมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม					
พบ	-๒.๖๖๒	๑.๗๔๕	๒.๓๒๘	๐.๐๗๐	๐.๑๒๗
๒.๔ ความคิดแบบผู้กระทำผิด					
พบ	๒๒.๘๒๒	๑๙๑๖๑.๒๑๓	๐.๐๐๐	๘,๑๕๗,๙๖๗,๙๙๑.๙๕	๐.๙๙๙
๒.๕ การศึกษาและการทำงาน					
พบ	-๐.๐๑๙	๐.๗๑๔	๐.๐๐๑	๐.๙๘๒	๐.๙๗๙
๒.๖ ครอบครัว/ชีวิตสมรสปัจจุบัน					
พบ	-๐.๓๕๑	๐.๖๗๗	๐.๒๖๙	๐.๗๐๔	๐.๖๐๔
๒.๗ กิจกรรมยามว่าง/นันทนาการ					
พบ	-๐.๑๘๘	๑.๑๐๘	๐.๐๒๙	๐.๘๒๘	๐.๘๖๕
๒.๘ การเสพสารเสพติด					
พบ	๔.๐๘๐**	๑.๕๖๐	๖.๘๓๖	๕๙.๑๓๖	๐.๐๐๙
๓.พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์					
๓.๑ การเลียนแบบสื่อสังคมออนไลน์					
ต่ำ	Referent		๑.๑๑๐		๐.๕๗๔
ปานกลาง	-๐.๓๒๖	๐.๘๙๗	๐.๑๓๒	๐.๗๒๒	๐.๗๑๗
สูง	๐.๖๗๗	๑.๑๔๔	๐.๓๕๐	๑.๙๖๗	๐.๕๕๔
๓.๒ เนื้อหาของสื่อสังคมออนไลน์					
ต่ำ	Referent		๒.๕๖๒		๐.๒๗๘
ปานกลาง	๒.๖๗๓	๑.๖๗๐	๒.๕๖๒	๑๔.๔๘๐	๐.๑๐๙
สูง	๒.๔๕๘	๑.๗๒๒	๒.๐๓๘	๑๑.๖๘๓	๐.๑๕๓
๓.๓ ช่องทางการเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์					
ต่ำ	Referent		๒.๔๒๔		๐.๒๙๘
ปานกลาง	๖.๖๐๗	๔.๓๓๘	๒.๓๒๐	๗๓๙.๙๐๕	๐.๑๒๘

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Wald	Exp.(B)	P-value
สูง	๖.๓๖๓	๔.๑๓๙	๒.๓๖๓	๕๗๙.๘๘๑	๐.๑๒๔
๓.๔ ความถี่ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์					
ต่ำ	Referent		๒.๗๕๗		๐.๒๕๒
ปานกลาง	-๐.๙๕๒	๑.๓๐๕	๐.๕๓๒	๐.๓๘๖	๐.๔๖๖
สูง	-๑.๗๔๐	๑.๒๒๙	๒.๐๐๔	๐.๑๗๖	๐.๑๕๗
๓.๕ ช่วงเวลาที่เข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์					
ต่ำ	Referent		๓.๖๒๑		๐.๑๖๔
ปานกลาง	๑.๔๓๐	๑.๐๓๑	๑.๙๒๓	๔.๑๘๐	๐.๑๖๕
สูง	-๐.๑๗๙	๐.๙๓๓	๐.๐๓๗	๐.๘๓๖	๐.๘๔๘
๓.๖ วัตถุประสงค์ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์					
ต่ำ	Referent		๐.๒๔๑		๐.๘๘๖
ปานกลาง	-๐.๗๗๙	๓.๙๕๖	๐.๐๓๙	๐.๔๕๙	๐.๘๔๔
สูง	-๑.๐๗๗	๓.๙๑๗	๐.๐๗๖	๐.๓๔๑	๐.๗๘๓
๔.การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ					
๔.๑ ความเข้าใจสื่อเชิงวิพากษ์					
ต่ำ	Referent		๐.๐๘๖		๐.๙๕๘
ปานกลาง	๐.๕๘๖	๒.๗๘๓	๐.๐๔๔	๑.๗๙๖	๐.๘๓๓
สูง	๐.๗๙๐	๓.๐๕๗	๐.๐๖๗	๒.๒๐๒	๐.๗๙๖
๔.๒ การเลือกช่องทางสื่อสารฯ					
ต่ำ	Referent		๒.๑๓๙		๐.๓๔๓
ปานกลาง	-๔.๔๒๘	๓.๐๒๙	๒.๑๓๗	๐.๐๑๒	๐.๑๔๔
สูง	-๔.๕๓๖	๓.๒๒๔	๑.๙๘๐	๐.๐๑๑	๐.๑๕๙
๕.พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบน					
๕.๑ ด้านเพศ					
ต่ำ	Referent		๐.๑๖๐		๐.๙๒๓
ปานกลาง	๐.๒๑๕	๐.๙๔๙	๐.๐๕๒	๑.๒๔๐	๐.๘๒๐
สูง	๐.๔๙๙	๑.๒๕๕	๐.๑๕๘	๑.๖๔๘	๐.๖๙๑
๕.๒ ด้านฉ้อโกง					
ต่ำ	Referent		๕.๓๒๙		๐.๐๗๐
ปานกลาง	-๒.๓๒๐	๑.๒๑๖	๓.๖๓๙	๐.๐๙๘	๐.๐๕๖
สูง	-๒.๒๔๐	๑.๓๓๗	๒.๘๐๘	๐.๑๐๖	๐.๐๙๔
๕.๓ ด้านยาเสพติด					
ต่ำ	Referent		๙.๕๒๓		๐.๐๐๙
ปานกลาง	๓.๔๑๑**	๑.๑๐๙	๙.๔๕๙	๓๐.๓๐๐	๐.๐๐๒
สูง	๒.๘๓๑*	๑.๑๔๗	๖.๐๘๘	๑๖.๙๖๔	๐.๐๑๔
๕.๔ ด้านความรุนแรง					
ต่ำ	Referent		๑.๗๘๗		๐.๔๐๙
ปานกลาง	๐.๑๗๒	๐.๗๔๖	๐.๐๕๓	๑.๑๘๘	๐.๘๑๗
สูง	๑.๔๕๔	๑.๑๘๒	๑.๕๑๒	๔.๒๗๙	๐.๒๑๙
Method	Enter				
-๒loglikelihood	๑๐๔.๓๘๙ ^๓				
Cox& Snell R ^๒	๐.๔๙๕				

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Wald	Exp.(B)	P-value
Nagelkerke R ^๒	๐.๗๐๖				
Percentage Correct	๘๗.๐๐				

** หมายถึง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑ * มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตาราง ๔.๔๗ ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษพบว่ามี ๔ ปัจจัย คือ ความเสี่ยงด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด มิตความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนจากนักจิตวิทยา (FCBT) ด้านรูปแบบบุคลิกภาพต่อต้านสังคม มิตความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนจากนักจิตวิทยา (FCBT) ด้านการเสพยาเสพติด พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยง ด้านด้านยาเสพติด และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบนด้านยาเสพติด สามารถทำนายการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑ และ ๐.๐๕ ซึ่งประสิทธิภาพของสมการถดถอยโลจิสติกในภาพรวมโดยเฉลี่ยสามารถทำนายโอกาสการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษของเด็กและเยาวชนได้ถูกต้องร้อยละ ๘๗.๐๐

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมากที่สุด คือ FCBT ด้านการเสพยาเสพติด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ ๔.๐๘๐ รองลงมาคือ พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบนด้านยาเสพติดระดับปานกลางมีค่าสัมประสิทธิ์ ๓.๔๑๑ ความเสี่ยงด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติดระดับสูงโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ ๒.๖๕๑ และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบนด้านยาเสพติดระดับสูงมีค่าสัมประสิทธิ์ ๒.๘๓๑ ตามลำดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑ และ ๐.๐๕

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าปัจจัยด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด FCBTด้านการเสพยาเสพติด และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบนด้านยาเสพติด มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ

ความเสี่ยงด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงระดับสูงมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมากกว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงระดับต่ำ ๑๔.๑๗๔ เท่า หรือ ร้อยละ ๑,๓๑๗.๔

มิตความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนจากนักจิตวิทยา (FCBT) ด้านรูปแบบบุคลิกภาพต่อต้านสังคม พบว่าเด็กและเยาวชนที่พบว่ามี FCBTด้านการเสพยาเสพติดมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมากกว่าเด็กและเยาวชนที่ไม่พบว่ามี FCBTด้านการเสพยาเสพติด ๕๙.๑๓๖ เท่า หรือ ร้อยละ ๕,๘๑๓.๖

พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบนด้านยาเสพติด พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบนด้านยาเสพติดระดับปานกลางมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมากกว่า เด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบนด้านยาเสพติดระดับต่ำ ๓๐.๓๐ เท่า หรือ ร้อยละ ๒,๙๓๐ และเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบนด้านยาเสพติดระดับสูงมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมากกว่าเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบนด้านยาเสพติดระดับต่ำ ๑๖.๙๖๔ เท่า หรือ ร้อยละ ๑,๕๙๖.๔

สำหรับปัจจัยด้านครอบครัว มิตความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนจากนักจิตวิทยา (FCBT) ด้านรูปแบบบุคลิกภาพต่อต้านสังคมมีอิทธิพลเชิงลบต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ

ด้านครอบครัว เมื่อเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงกับเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงต่ำ พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดยาเสพติดให้โทษลดลง ๐.๐๓๗ เท่า หรือร้อยละ ๙๖.๓

เมื่อเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่มี FCBT ด้านรูปแบบบุคลิกภาพต่อต้านสังคม กับเด็กและเยาวชนที่ไม่มี FCBT ด้านรูปแบบบุคลิกภาพต่อต้านสังคม พบว่าเด็กและเยาวชนที่มี FCBT ด้านนี้มีแนวโน้มกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ น้อยกว่า เด็กและเยาวชนที่ไม่พบว่ามี FCBT ด้านนี้ ๐.๑๒๕ เท่า หรือ ร้อยละ ๘๗.๕๐

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ จำแนกรายข้อคำถาม

เมื่อพิจารณารายข้อโดยนำปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมากที่สุด ๔ อันดับคือ FCBTด้านการเสพยาเสพติดพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงด้านยาเสพติดระดับปานกลาง ความเสี่ยงด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติดระดับสูง และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบนด้านยาเสพติดระดับสูงพบว่า

๑) พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบนระดับปานกลางและระดับสูง

เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ร้อยละ ๓๖.๕๙ มีความคิดเห็นในระดับ ๕ คือ “จริง” โดยเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบนเรียงลำดับดังนี้

อันดับ ๑ เคยใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในการนัดแนะรวมตัวหรือวางแผนในกลุ่มเพื่อนเพื่อไปเสพยาเสพติดร่วมกันพบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๔๓.๘๕ เคยใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในการนัดแนะจริง

อันดับ ๒ เคยเข้าดูเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด (เช่น คลิปรีวิวยาเสพติด คลิปสูบกัญชา) ผ่านทางเครือข่ายพบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๔๓.๐๘ เคยเข้าดูเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจริง

อันดับ ๓ เคยซื้อ ขาย จัดหา ยาเสพติด (ยกเว้นเหล้า เบียร์ บุหรี่) ผ่านเครือข่ายฯ พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๔๐.๐๐ เคยซื้อ ขาย จัดหา ยาเสพติดผ่านสื่อสังคมออนไลน์จริง โดยมีรายละเอียดดังตาราง ๔.๔๗.๑

๒) ความเสี่ยงด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติดระดับสูงเรียงลำดับดังนี้

อันดับ ๑ ข้อ ๒ การใช้ยาเสพติด พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๗๓.๙๘ เป็นผู้เสพยาเสพติด

อันดับ ๒ ข้อ ๑ ประวัติการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๖๘.๒๙ เคย/เคยเป็นบางครั้งในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

อันดับ ๓ ข้อ ๓ การจำหน่ายสารเสพติด พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๕๔.๔๗ เคยจำหน่ายสารเสพติดโดยมีรายละเอียดดังตาราง ๔.๔๗.๒

๓) มิติความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนจากนักจิตวิทยา (FCBT) ด้านการเสพติดมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ ๔.๐๘๐

ตาราง ๔.๔๗.๑ วิเคราะห์ปัจจัยรายข้อ “พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบนระดับปานกลางและระดับสูง” ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษอันดับ ๒-๓

คำอธิบายระดับการประเมิน	เคยซื้อ ยาเสพติด (ยกเว้น เหล้า เบียร์ บุหรี่) ผ่านเครือข่ายฯ		เคยใช้เครือข่ายฯในการนัดแนะรวมตัวหรือวางแผนในกลุ่มเพื่อนเพื่อไปเสพยาเสพติดด้วยกัน		เคยเข้าดูเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด (เช่น คลิปวีดิโอ ยาเสพติด คลิปสูบบุหรี่) ผ่านทางเครือข่ายฯ		ทราบแหล่งที่สามารถซื้อหรือขายยาเสพติดผ่านเครือข่ายฯ		ใช้ช่องทางเครือข่ายฯในการประชาสัมพันธ์หรือโฆษณาชักชวนให้บุคคลอื่นซื้อขายยาเสพติดกับคุณ		คุณเคยพบเห็นการซื้อขายยาเสพติดในเครือข่ายฯ		รวม	
ไม่จริงเลย	๕	๓.๘๕	๒	๑.๕๔	๗	๕.๓๘	๙	๖.๙๒	๑๘	๑๓.๘๕	๖	๔.๖๒	๔๗	๖.๐๓
ไม่จริง	๓	๒.๓๑	๖	๔.๖๒	๖	๔.๖๒	๑๓	๑๐.๐๐	๒๖	๒๐.๐๐	๖	๔.๖๒	๖๐	๗.๗๐
ค่อนข้างไม่จริง	๙	๖.๙๒	๑๑	๘.๕๖	๑๕	๑๑.๕๔	๑๔	๑๐.๗๗	๑๐	๗.๖๙	๑๑	๘.๕๖	๗๐	๘.๙๙
ค่อนข้างจริง	๒๘	๒๑.๕๔	๒๕	๑๙.๒๓	๒๗	๒๐.๗๗	๒๙	๒๒.๓๑	๓๓	๒๕.๓๘	๓๘	๒๙.๒๓	๑๘๐	๒๓.๑๑
จริง	๕๒	๔๐.๐๐	๕๗	๔๓.๘๕	๕๖	๔๓.๐๘	๔๐	๓๐.๗๗	๓๑	๒๓.๘๕	๔๙	๓๗.๖๙	๒๘๕	๓๖.๕๙
จริงที่สุด	๓๓	๒๕.๓๘	๒๙	๒๒.๓๑	๑๙	๑๔.๖๒	๒๔	๑๘.๔๖	๑๒	๙.๒๓	๒๐	๑๕.๓๘	๑๓๗	๑๗.๕๙

ตาราง ๔.๔๗.๒ วิเคราะห์ปัจจัยรายข้อ “ความเสี่ยงด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติดระดับสูง” ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ

๑.ประวัติการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์			๒.การใช้ยาเสพติด			๓.การจำหน่ายสารเสพติด			๔.การรับฝาก รับจ้างซื้อ และ/หรือรับจ้างจำหน่าย		
ไม่เคย	๒๖	๒๑.๑๔	เสี่ยง	๕	๔.๐๗	ไม่เคย	๕๖	๔๕.๕๓	ไม่เคย	๘๗	๗๐.๗๓
เคย/เคยเป็นบางครั้ง	๘๔	๖๘.๒๙	ผู้เสพ	๙๑	๗๓.๙๘	เคย	๖๗	๕๔.๔๗	เคย	๓๖	๒๙.๒๗
เคยเป็นประจำสม่ำเสมอ	๑๓	๑๐.๕๗	ผู้ที่ติด/ติดรุนแรง	๒๗	๒๑.๙๕						

ตารางที่ ๔.๔๘ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ “การกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน”

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Wald	Exp.(B)	P-value
๑.ความเสี่ยง					
๑.๑ ด้านครอบครัว					
ต่ำ	Referent		๐.๘๗๔		๐.๖๔๖
ปานกลาง	๐.๑๖๕	๑.๘๗๘	๐.๐๐๘	๑.๑๗๙	๐.๙๓๐
สูง	๑.๐๖๑	๑.๙๑๓	๐.๓๐๘	๒.๘๙๐	๐.๕๗๙
๑.๒ ด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม					
สูง	-๒.๒๖๘	๑.๖๔๗	๑.๘๙๗	๐.๑๐๔	๐.๑๖๘

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Wald	Exp.(B)	P-value
๑.๓ ด้านภูมิหลังทางการศึกษา					
ต่ำ	Referent		๐.๔๖๖		๐.๗๙๒
ปานกลาง	๑๙.๒๖๕	๖,๔๗๙.๐๘๙	๐.๐๐๐	๒๓๒,๖๓๐,๘๓๑.๓๒๘	๐.๙๙๘
สูง	๑๙.๙๖๑	๖,๔๗๙.๐๘๙	๐.๐๐๐	๔๖๖,๖๓๖,๘๐๗.๙๙๔	๐.๙๙๘
๑.๔ ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด					
ต่ำ	Referent		๐.๓๒๓		๐.๘๕๑
ปานกลาง	๕๒.๖๓๓	๘,๖๓๐.๙๖๒	๐.๐๐๐	๗๒,๑๓๑,๙๓๒,๓๘๖,๔๘๕,๗๐๐,๐๐๐,๐๐๐.๐๐	๐.๙๙๕
สูง	๕๑.๘๐๐	๘,๖๓๐.๙๖๑	๐.๐๐๐	๓๑,๓๖๖,๐๙๑,๖๗๖,๓๗๓,๕๐๐,๐๐๐,๐๐๐.๐๐	๐.๙๙๕
๑.๕ ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด					
ต่ำ	Referent		๓.๘๓๕		๐.๑๔๗
ปานกลาง	-๒.๕๗๔	๑.๓๓๖	๓.๗๑๔	๐.๐๗๖	๐.๐๕๔
สูง	-๑.๘๖๘	๑.๒๒๙	๒.๓๐๙	๐.๑๕๔	๐.๑๒๙
๑.๖ ด้านประวัติการกระทำผิด					
ต่ำ	Referent		๐.๕๑๖		๐.๗๗๒
ปานกลาง	๐.๖๕๗	๐.๙๑๔	๐.๕๑๖	๑.๙๒๘	๐.๔๗๒
สูง	-๑๘.๐๖๑	๑๐,๗๙๒.๒๙๗	๐.๐๐๐	๐.๐๐๐	๐.๙๙๙
๑.๗ ด้านปัญหาพฤติกรรม					
ปานกลาง	๒.๘๓๘*	๑.๓๔๑	๔.๔๘๑	๑๗.๐๘๕	๐.๐๓๔
๒. FCBT					
๒.๑ ประวัติการมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม					
พบ	๓๘.๔๐๙	๗,๔๖๗.๘๐๕	๐.๐๐๐	๔๗,๙๗๕,๓๖๔,๖๘๙,๒๗๖,๖๐๐.๐๐๐	๐.๙๙๖
๒.๒ รูปแบบบุคลิกภาพต่อต้านสังคม					
พบ	๐.๒๗๐	๑.๐๗๒	๐.๐๖๔	๑.๓๑๐	๐.๘๐๑
๒.๓ เพื่อนหรือคนรู้จักมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม					
พบ	๐.๗๕๘	๒.๒๗๔	๐.๑๑๑	๒.๑๓๓	๐.๗๓๙
๒.๔ ความคิดแบบผู้กระทำผิด					
พบ	-๖๖.๕๐๕	๕๐,๑๓๙.๐๑๒	๐.๐๐๐	๐.๐๐๐	๐.๙๙๙
๒.๕ การศึกษาและการทำงาน					
พบ	-๐.๙๕๙	๐.๙๖๘	๐.๙๘๓	๐.๓๘๓	๐.๓๒๑
๒.๖ ครอบครัว/ชีวิตสมรสปัจจุบัน					
พบ	๑.๒๕๕	๑.๒๗๗	๐.๙๖๖	๓.๕๐๗	๐.๓๒๖
๒.๗ กิจกรรมยามว่าง/นันทนาการ					
พบ	๑.๓๕๒	๒.๑๘๙	๐.๓๘๒	๓.๘๖๖	๐.๕๓๗
๒.๘ การเสพสารเสพติด					
พบ	-๒.๓๖๖	๑.๗๗๕	๑.๗๗๗	๐.๐๙๔	๐.๑๘๒
๓. พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์					
๓.๑ การเลียนแบบสื่อสังคมออนไลน์					
ต่ำ	Referent		๐.๗๓๔		๐.๖๙๓
ปานกลาง	-๐.๑๙๔	๑.๒๙๗	๐.๐๒๒	๐.๘๒๔	๐.๘๘๑
สูง	-๑.๓๗๒	๑.๗๐๖	๐.๖๔๗	๐.๒๕๔	๐.๔๒๑
๓.๒ เนื้อหาของสื่อสังคมออนไลน์					
ต่ำ	Referent		๒.๙๗๖		๐.๒๒๖

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Wald	Exp.(B)	P-value
ปานกลาง	-๓.๘๗๓	๒.๖๔๘	๒.๑๓๙	๐.๐๒๑	๐.๑๔๔
สูง	-๒.๓๖๔	๒.๕๙๘	๐.๘๒๘	๐.๐๙๔	๐.๓๖๓
๓.๓ ช่องทางการเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์					
ต่ำ	Referent		๐.๐๐๐		๑.๐๐๐
ปานกลาง	-๙๗.๕๑๑	๑๒,๒๖๗.๔๒๐	๐.๐๐๐	๐.๐๐๐	๐.๙๙๔
สูง	-๙๗.๕๐๙	๑๒,๒๖๗.๔๒๐	๐.๐๐๐	๐.๐๐๐	๐.๙๙๔
๓.๔ ความถี่ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์					
ต่ำ	Referent		๑.๕๕๒		๐.๔๖๐
ปานกลาง	๕๖.๗๔๘	๙,๗๘๔.๔๗๕	๐.๐๐๐	๔,๔๑๗,๘๖๙,๕๔๙,๙๗๘,๗๔๐,๐๐๐,๐๐๐,๐๐๐.๐๐	๐.๙๙๕
สูง	๕๕.๔๘๓	๙,๗๘๔.๔๗๕	๐.๐๐๐	๑,๒๔๗,๕๕๘,๐๐๒,๓๗๑,๑๐๐,๐๐๐,๐๐๐,๐๐๐.๐๐	๐.๙๙๕
๓.๕ ช่วงเวลาที่เข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์					
ต่ำ	Referent		๑.๘๓๖		๐.๓๙๙
ปานกลาง	๐.๙๗๐	๒.๐๓๘	๐.๒๒๗	๒.๖๓๙	๐.๖๓๔
สูง	๒.๐๕๒	๑.๗๘๖	๑.๓๒๐	๗.๗๘๕	๐.๒๕๑
๓.๖ วัตถุประสงค์ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์					
ต่ำ	Referent		๑.๙๐๘		๐.๓๘๕
ปานกลาง	๑๐.๓๕๔	๔,๓๕๔.๓๕๘	๐.๐๐๐	๓๑,๓๙๒.๗๙๕	๐.๙๙๘
สูง	๘.๙๖๒	๔,๓๕๔.๓๕๘	๐.๐๐๐	๗,๘๐๐.๑๐๙	๐.๙๙๘
๔. การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ					
๔.๑ ความเข้าใจสื่อเชิงวิพากษ์					
ต่ำ	Referent		๐.๐๖๐		๐.๙๗๑
ปานกลาง	๑๒.๔๑๘	๔,๐๐๖.๖๖๖	๐.๐๐๐	๒๔๗,๑๕๒.๐๑๕	๐.๙๙๘
สูง	๑๒.๑๑๖	๔,๐๐๖.๖๖๗	๐.๐๐๐	๑๘๒,๘๒๗.๘๔๐	๐.๙๙๘
๔.๒ การเลือกช่องทางการสื่อสารฯ					
ต่ำ	Referent		๐.๐๐๕		๐.๙๙๘
ปานกลาง	๒๐.๙๑๒	๑๖,๐๘๒.๖๔๓	๐.๐๐๐	๑,๒๐๗,๔๒๔,๖๘๑.๐๓๓	๐.๙๙๙
สูง	๒๐.๘๒๓	๑๖,๐๘๒.๖๔๓	๐.๐๐๐	๑,๑๐๔,๕๑๔,๕๗๒.๘๑๖	๐.๙๙๙
๕. พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบน					
๕.๑ ด้านเพศ					
ต่ำ	Referent		๒.๐๐๔		๐.๓๖๗
ปานกลาง	-๑.๒๐๘	๑.๓๐๙	๐.๘๕๑	๐.๒๙๙	๐.๓๕๖
สูง	-๓.๐๙๕	๒.๑๙๙	๑.๙๘๑	๐.๐๔๕	๐.๑๕๙
๕.๒ ด้านการฉ้อโกง					
ต่ำ	Referent		๒.๔๔๕		๐.๒๙๔
ปานกลาง	๒.๑๓๙	๑.๓๖๘	๒.๔๔๕	๘.๔๘๘	๐.๑๑๘
สูง	-๑๕.๖๒๔	๔,๗๗๕.๘๖๘	๐.๐๐๐	๐.๐๐๐	๐.๙๙๗
๕.๓ ด้านยาเสพติด					
ต่ำ	Referent		๑.๖๑๖		๐.๔๔๖
ปานกลาง	๐.๔๖๐	๑.๕๓๔	๐.๐๙๐	๑.๕๘๔	๐.๗๖๔
สูง	๑.๘๒๔	๑.๖๙๘	๑.๑๕๔	๖.๑๙๙	๐.๒๘๓
๕.๔ ด้านความรุนแรง					
ต่ำ	Referent		๐.๘๗๙		๐.๖๔๔
ปานกลาง	-๐.๙๒๑	๑.๒๘๗	๐.๕๑๒	๐.๓๙๘	๐.๔๗๔

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Wald	Exp.(B)	P-value
สูง	-0.0334	0.0835	0.000	0.962	0.983
Method	Enter				
-2loglikelihood	56.506 ^a				
Cox& Snell R ²	0.333				
Nagelkerke R ²	0.673				
Percentage Correct	75.00				

** หมายถึง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01* หมายถึง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตาราง 4.48 ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินพบว่ามี 1 ปัจจัย คือความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรม สามารถทำนายการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับทรัพย์สินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยพบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรมระดับปานกลางมีโอกาสกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินมากกว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงระดับต่ำ 17.09 เท่า หรือ ร้อยละ 1,609 ซึ่งประสิทธิภาพของสมการถดถอยโลจิสติกในภาพรวมโดยเฉลี่ยสามารถทำนายโอกาสการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินของเด็กและเยาวชนได้ถูกต้องร้อยละ 75.00

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินจำแนกรายข้อคำถาม

เมื่อพิจารณารายข้อโดยนำปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินมากที่สุดเพียงอันดับเดียวคือ ความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรมระดับปานกลางพบว่า

๑) ความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรมระดับปานกลางเรียงลำดับดังนี้

อันดับ ๑ ข้อ ๔ เคยทำร้ายร่างกายคน พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ 75.00 เคยทำร้ายร่างกายตั้งแต่อายุ ๑๐ ปีขึ้นไป

อันดับ ๒ ข้อ ๑๒ มักพูดปดเพื่อให้ได้สิ่งของ ความสะดวกหรือเสี่ยงกฎหมาย คน พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ 75.00 เคยพูดปดเพื่อให้ได้สิ่งของตั้งแต่อายุ ๑๐ ปีขึ้นไป

อันดับ ๓ ข้อ ๑๓ ออกนอกบ้านกลางคืนแม้ว่าผู้ปกครองไม่อนุญาต พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ 75.00 เคยออกนอกบ้านกลางคืนแม้ว่าผู้ปกครองไม่อนุญาต ตั้งแต่อายุ ๑๓ ปีขึ้นไป

อันดับ ๔ ข้อ ๑๕ มักหนีโรงเรียน พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ 75.00 เคยหนีเรียนตั้งแต่อายุ ๑๓ ปีขึ้นไป และ ๓๗.๕๐ เคยหนีเรียนก่อนอายุ ๑๓ ปีโดยมีรายละเอียดดังตาราง 4.49.๑

ตาราง 4.49.๑ วิเคราะห์ปัจจัยรายข้อ “ความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรมระดับปานกลาง” ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินมากที่สุดเพียงอันดับเดียว

รายข้อ	ไม่เคย		เคยตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป *เคยตั้งแต่อายุ ๑๓ ปีขึ้นไป (*หมายเหตุ :เฉพาะข้อ ๑๓,๑๕)		เคยก่อนอายุ ๑๐ ปี *เคยก่อนอายุ ๑๓ ปี (*หมายเหตุ :เฉพาะข้อ ๑๓,๑๕)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
๑ มักรังแก ข่มขู่ หรือทำให้ผู้อื่นหวาดกลัว	๗	๘๗.๕๐	๑	๑๒.๕๐	๐	๐.๐๐
๒ มักเป็นผู้ริเริ่มการต่อสู้	๖	๗๕.๐๐	๒	๒๕.๐๐	๐	๐.๐๐

รายชื่อ	ไม่เคย		เคยตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป *เคยตั้งแต่อายุ ๑๓ ปีขึ้นไป (*หมายเหตุ :เฉพาะข้อ ๑๓,๑๕)		เคยก่อนอายุ ๑๐ ปี *เคยก่อนอายุ ๑๓ ปี (*หมายเหตุ :เฉพาะข้อ ๑๓,๑๕)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
๓ เคยใช้อาวุธที่อาจเป็นอันตราย สาหัสต่อร่างกายผู้อื่น	๖	๗๕.๐๐	๒	๒๕.๐๐	๐	๐.๐๐
๔ เคยทำร้ายร่างกายคน	๐	๐.๐๐	๖	๗๕.๐๐	๒	๒๕.๐๐
๕ เคยทำร้ายสัตว์	๘	๑๐๐.๐๐	๐	๐	๐	๐.๐๐
๖ เคยขโมยของต่อหน้าเจ้าของ	๘	๑๐๐.๐๐	๐	๐	๐	๐.๐๐
๗ เคยขโมยของที่มีค่าโดยไม่ เผชิญหน้าเจ้าของ	๘	๑๐๐.๐๐	๐	๐	๐	๐.๐๐
๘ บังคับให้ผู้อื่นมีกิจกรรมทางเพศ ด้วย	๘	๑๐๐.๐๐	๐	๐	๐	๐.๐๐
๙ จงใจวางเพลิงโดยประสงค์ให้ เกิดความเสียหายรุนแรง	๘	๑๐๐.๐๐	๐	๐	๐	๐.๐๐
๑๐ จงใจทำลายทรัพย์สินผู้อื่น	๘	๑๐๐.๐๐	๐	๐	๐	๐.๐๐
๑๑ จัดแะเข้าบ้าน อาคาร หรือรถ ของคนอื่น	๘	๑๐๐.๐๐	๐	๐	๐	๐.๐๐
๑๒ มักพูดปดเพื่อให้ได้สิ่งของ ความสะดวกหรือเลี่ยงกฎหมาย	๑	๑๒.๕๐	๖	๗๕.๐๐	๑	๑๒.๕๐
๑๓ ออกนอกบ้านกลางคืนแม้ว่า ผู้ปกครองไม่อนุญาต	๐	๐.๐๐	๖	๗๕.๐๐	๒	๒๕.๐๐
๑๔ เคยหนีออกจากบ้านไปค้างที่ อื่นอย่างน้อย ๒ ครั้งในขณะที่ อาศัยกับผู้ปกครองหรือผู้ดูแล	๔	๕๐.๐๐	๔	๕๐.๐๐	๐	๐.๐๐
๑๕ มักหนีโรงเรียน	๑	๑๒.๕๐	๔	๕๐.๐๐	๓	๓๗.๕๐

๔.๒.๓ รูปแบบการพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) จากข้อมูลความเสี่ยงของเด็กและเยาวชนในระบบสารสนเทศของกรมพินิจฯ ข้อมูลมิติความเสี่ยงจากการประเมินของนักจิตวิทยา (FCBT) พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทางเบี่ยงเบน

การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) จากข้อมูลในระบบสารสนเทศ ข้อมูล FCBT พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบน

จากการแยกวิเคราะห์ตามฐานความผิดทั้ง ๗ ฐาน พบว่าไม่สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์สถิติการถดถอยโลจิสติก (binary logistic regression analysis) เนื่องจากผลการวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ (chi-Square) โดยวิธี Omnibus Tests พบว่าค่า p-value > ๐.๐๕ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ ซึ่งแสดงว่าสมการถดถอยโลจิสติกของแบบจำลองไม่มีความเหมาะสมซึ่งอาจเกิดจากมีกลุ่มตัวอย่างไม่เพียงพอจึงได้วิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ในภาพรวมโดยไม่ได้แยกฐานความผิดมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๔.๔๙ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ของเด็กและเยาวชน

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Wald	Exp.(B)	P-value
๑. ความเสี่ยง					
๑.๑ ด้านครอบครัว					
ต่ำ	Referent		๑.๒๖		๐.๕๓๓
ปานกลาง	-๐.๓๓๙	๐.๔๓	๐.๖๓	๐.๗๑๒	๐.๔๒๗
สูง	-๐.๕๙๖	๐.๕๓	๑.๒๖	๐.๕๕๑	๐.๒๖๓
๑.๒ ด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม					
สูง	-๐.๘๘๑*	๐.๓๘	๕.๒๘	๐.๔๑๔	๐.๐๒๒
๑.๓ ด้านภูมิหลังทางการศึกษา					
ต่ำ	Referent		๖.๐๔		๐.๐๔๙
ปานกลาง	๑.๔๗๑*	๐.๗๐	๔.๔๔	๔.๓๕๔	๐.๐๓๕
สูง	๑.๘๕๒*	๐.๗๖	๕.๙๓	๖.๓๘๕	๐.๐๑๕
๑.๔ ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด					
ต่ำ	Referent		๔.๓๐		๐.๑๑๖
ปานกลาง	๐.๐๘๘	๐.๔๔	๐.๐๔	๑.๐๙๒	๐.๘๔๔
สูง	๐.๗๕๒	๐.๕๓	๒.๐๓	๒.๑๒๒	๐.๑๕๔
๑.๕ ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด					
ต่ำ	Referent		๔.๓๖		๐.๑๑๓
ปานกลาง	-๐.๘๖๔*	๐.๔๑	๔.๓๖	๐.๔๒๒	๐.๐๓๗
สูง	-๐.๖๕๒	๐.๔๑	๒.๕๕	๐.๕๒๑	๐.๑๑๐
๑.๖ ด้านประวัติการกระทำผิด					
ต่ำ	Referent		๘.๐๒		๐.๐๑๘
ปานกลาง	๐.๖๕๒*	๐.๒๗	๕.๘๙	๑.๙๑๙	๐.๐๑๕
สูง	๑.๓๐๘*	๐.๖๔	๔.๑๓	๓.๖๙๙	๐.๐๔๒
๑.๗ ด้านปัญหาพฤติกรรม					
ต่ำ	Referent		๑.๓๐		๐.๕๒๒
ปานกลาง	๐.๓๓๖	๐.๒๙	๑.๓๐	๑.๓๙๙	๐.๒๕๔
สูง	๒๐.๖๐๕	๒๖,๐๕๑.๘๐	๐.๐๐	๘๘๘,๒๘๕,๖๓๙.๕๐	๐.๙๙๙
๒. FCBT					
๒.๑ ประวัติการมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม					
พบ	๐.๗๒๙	๐.๗๗	๐.๙๐	๒.๐๗๔	๐.๓๔๒
๒.๒ รูปแบบบุคลิกภาพต่อต้านสังคม					
พบ	-๑.๔๑๙**	๐.๓๑	๒๐.๔๒	๐.๒๔๒	๐.๐๐๐
๒.๓ เพื่อนหรือคนรู้จักมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม					
พบ	๐.๒๗๒	๐.๓๖	๐.๕๗	๑.๓๑๒	๐.๔๕๐
๒.๔ ความคิดแบบผู้กระทำผิด					
พบ	-๑.๖๙๗*	๐.๘๕	๓.๙๖	๐.๑๘๓	๐.๐๔๗
๒.๕ การศึกษาและการทำงาน					
พบ	-๐.๔๑๔	๐.๒๙	๒.๑๐	๐.๖๖๑	๐.๑๔๗
๒.๖ ครอบครัว/ชีวิตสมรสปัจจุบัน					
พบ	๐.๕๗๑	๐.๓๑	๓.๔๓	๑.๗๗๑	๐.๐๖๔
๒.๗ กิจกรรมยามว่าง/นันทนาการ					

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Wald	Exp.(B)	P-value
พบ	-0.135	0.333	0.17	0.874	0.684
๒.๘ การเสพสารเสพติด					
พบ	0.959	0.52	3.44	2.610	0.064
๓.พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์					
๓.๑ การเลียนแบบสื่อสังคมออนไลน์					
ต่ำ	Referent		2.39		0.302
ปานกลาง	0.34	0.39	0.85	1.425	0.358
สูง	0.73	0.47	2.35	2.072	0.125
๓.๒ เนื้อหาของสื่อสังคมออนไลน์					
ต่ำ	Referent		0.33		0.848
ปานกลาง	-0.22	0.59	0.14	0.803	0.710
สูง	-0.07	0.62	0.01	0.932	0.909
๓.๓ ช่องทางการเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์					
ต่ำ	Referent		2.22		0.329
ปานกลาง	20.70	26,756.43	0.00	๙๘๐,๔๒๗,๗๘๘.๔๕	0.999
สูง	21.65	26,756.43	0.00	๒,๕๒๙,๐๓๗,๖๙๓.๕๘	0.999
๓.๔ ความถี่ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์					
ต่ำ	Referent		0.56		0.756
ปานกลาง	0.16	0.52	0.10	1.178	0.752
สูง	0.32	0.52	0.39	1.380	0.532
๓.๕ ช่วงเวลาที่เข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์					
ต่ำ	Referent		0.47		0.790
ปานกลาง	-0.250	0.39	0.41	0.779	0.522
สูง	-0.244	0.39	0.40	0.784	0.525
๓.๖ วัตถุประสงค์ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์					
ต่ำ	Referent	1.37			0.505
ปานกลาง	-1.293	1.18	1.19	0.275	0.274
สูง	-1.147	1.20	0.92	0.308	0.337
๔.การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ					
๔.๑ ความเข้าใจสื่อเชิงวิพากษ์					
ต่ำ	Referent		1.93		0.381
ปานกลาง	0.834	1.40	0.35	2.303	0.552
สูง	0.448	1.41	0.10	1.565	0.751
๔.๒ การเลือกช่องทางการสื่อสารฯ					
ต่ำ	Referent		2.41		0.300
ปานกลาง	-0.484	1.36	0.13	0.616	0.722
สูง	0.005	1.39	0.00	1.005	0.997
๕ .พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบน					
๕.๑ ด้านเพศ					
ต่ำ	Referent		0.37		0.832
ปานกลาง	-0.094	0.36	0.07	0.911	0.796
สูง	0.139	0.53	0.07	1.159	0.794

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Wald	Exp.(B)	P-value
๕.๒ ด้านการฉ้อโกง					
ต่ำ	Referent		๔.๒๗		๐.๑๑๘
ปานกลาง	๐.๗๒๑*	๐.๓๖	๔.๑๒	๒.๐๕๖	๐.๐๔๒
สูง	๐.๓๕๐	๐.๕๒	๐.๔๖	๑.๔๑๙	๐.๔๙๙
๕.๓ ด้านยาเสพติด					
ต่ำ	Referent		๕.๐๘		๐.๐๗๙
ปานกลาง	-๐.๘๘๙*	๐.๔๑	๔.๗๕	๐.๔๑๑	๐.๐๒๙
สูง	-๐.๙๔๘*	๐.๔๗	๔.๑๒	๐.๓๘๘	๐.๐๔๒
๕.๔ ด้านความรุนแรง					
ต่ำ	Referent		๐.๒๙		๐.๘๖๕
ปานกลาง	-๐.๑๖๖	๐.๓๒	๐.๒๗	๐.๘๔๗	๐.๖๐๔
สูง	-๐.๑๘๗	๐.๔๔	๐.๑๘	๐.๘๒๙	๐.๖๗๒
Method	Enter				
-๒loglikelihood	๔๒๐.๙๕๕ ^๓				
Cox& Snell R ^๒	๐.๒๔๘				
Nagelkerke R ^๒	๐.๓๓๑				
Percentage Correct	๖๙.๕๐				

** หมายถึง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๑* หมายถึง มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

จากตาราง ๕.๔๔ ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ของเด็กและเยาวชนพบว่า มี ๘ ปัจจัย คือ ความเสี่ยงด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม ความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษา ความเสี่ยงด้านประวัติเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติดระดับ ความเสี่ยงด้านประวัติการทำผิด ข้อมูล FCBT ด้านรูปแบบบุคลิกภาพต่อต้านสังคม ด้านความคิดแบบผู้กระทำผิด พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบนด้านการฉ้อโกง และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบนด้านยาเสพติด สามารถทำนายการกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ) ของเด็กและเยาวชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ ซึ่งประสิทธิภาพของสมการถดถอยโลจิสติกในภาพรวมโดยเฉลี่ยสามารถทำนายโอกาสการกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ) ของเด็กและเยาวชนได้ถูกต้องร้อยละ ๖๙.๕๐

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) มากที่สุด คือ ความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษา ระดับสูงโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ ๑.๘๕๒ รองลงมาคือ ความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษาระดับปานกลางโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ ๑.๔๗๑ ความเสี่ยงด้านประวัติการทำผิดระดับสูงโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ ๑.๓๐๘ ตามลำดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าปัจจัยด้านความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษา ความเสี่ยงด้านประวัติการทำผิด และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบนด้านการฉ้อโกง มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ)

ความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษา พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงระดับปานกลางมีโอกาสกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ) มากกว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงต่ำ ๔.๓๕๔ เท่า หรือ ร้อยละ ๓๓๕.๔ และเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงระดับสูงมีโอกาสกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ) มากกว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงต่ำ ๖.๓๕๔ เท่า หรือ ร้อยละ ๕๓๕.๔

ความเสี่ยงด้านประวัติการทำผิด พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงระดับปานกลางมีโอกาสกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) มากกว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงระดับต่ำ ๑.๙๑๙ เท่า (หรือ ร้อยละ ๙๑.๙) และเด็กและ

เยาวชนที่มีความเสี่ยงระดับสูงมีโอกากระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) มากกว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงระดับต่ำ ๓.๖๙๙ เท่า หรือ ร้อยละ ๒๖๙.๙

พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทางเบี่ยงเบนด้านการฉ้อโกง พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทางเบี่ยงเบนด้านการฉ้อโกงระดับปานกลางมีโอกากระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) มากกว่าเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทางเบี่ยงเบนด้านการฉ้อโกงระดับต่ำ ๒.๐๕๖ เท่าหรือ ร้อยละ ๑๐๕.๖

สำหรับความเสี่ยงด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม ประวัติเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด FCBTด้านรูปแบบบุคลิกภาพต่อต้านสังคม ความคิดแบบผู้กระทำความผิด และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบนด้านยาเสพติด มีอิทธิพลเชิงลบต่อการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ)

ด้านชุมชนและสภาพแวดล้อมพบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงระดับสูงมีโอกากระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) น้อยกว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงระดับต่ำ ๐.๔๑๔ เท่า หรือ ร้อยละ ๕๘.๖

ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงระดับปานกลางมีโอกากระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ) น้อยกว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงระดับต่ำ ๐.๔๒๒ เท่า หรือ ร้อยละ ๕๗.๘

FCBTด้านรูปแบบบุคลิกภาพต่อต้านสังคม พบว่าเด็กและเยาวชนที่พบว่ามี FCBTด้านรูปแบบบุคลิกภาพต่อต้านสังคมมีโอกากระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) น้อยกว่า เด็กและเยาวชนที่ไม่พบว่ามี FCBT ด้านรูปแบบบุคลิกภาพต่อต้านสังคม ๐.๒๔๒ เท่า หรือ ร้อยละ ๗๕.๘

FCBTด้านความคิดแบบผู้กระทำความผิด พบว่าเด็กและเยาวชนที่พบว่ามีFCBTด้านความคิดแบบผู้กระทำความผิด มีแนวโน้มจะกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) น้อยกว่า เด็กและเยาวชนที่ไม่พบว่ามีFCBTด้านนี้ ๐.๑๘๓ เท่า หรือ ร้อยละ ๘๑.๗

พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทางเบี่ยงเบนด้านยาเสพติด พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทางเบี่ยงเบนด้านยาเสพติดระดับปานกลางมีโอกากระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) น้อยกว่า เด็กและเยาวชนที่มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทางเบี่ยงเบนด้านยาเสพติดระดับต่ำ ๐.๔๑๑ เท่า หรือ ร้อยละ ๕๘.๙ และเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทางเบี่ยงเบนด้านยาเสพติดระดับสูงมีโอกากระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) น้อยกว่า เด็กและเยาวชนพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ทางเบี่ยงเบนด้านยาเสพติดระดับต่ำ ๐.๓๘๘ หรือ ร้อยละ ๖๑.๒

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ)จำแนกรายข้อคำถาม

เมื่อพิจารณารายข้อโดยนำปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) มากที่สุด ๓ อันดับ คือ ความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษาระดับสูง ความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษาระดับปานกลางและความเสี่ยงด้านประวัติกระทำผิดระดับสูงพบว่า

๑) ความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษาระดับปานกลางและระดับสูงเรียงลำดับดังนี้

อันดับ ๑ ข้อ ๓ การกระทำผิดระเบียบร้ายแรงของโรงเรียน พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๘๘.๒๕ เคยกระทำผิดระเบียบ เรื่องการใช้ยาเสพติด ตีแม่ครู ตีแม่แอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ ทะเลาะวิวาท หนีเรียน ทำร้ายร่างกาย ลักทรัพย์ ชู้สาว พกพาอาวุธ

อันดับ ๒ ข้อ ๑๐ ลักษณะนิสัยของเด็กและเยาวชนพบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๗๐.๒๒ มีลักษณะนิสัยไม่เหมาะสม ๒-๓ ข้อ

อันดับ ๓ ข้อ ๙ การใช้เวลาว่างอื่นๆ ของเด็กและเยาวชน (เป็นข้อคำถามปลายเปิด)พบว่าเด็กและเยาวชน ร้อยละ๗๐.๒๒ มีการใช้เวลาว่างไม่เหมาะสม ๒-๓ กิจกรรม

อันดับ ๔ ข้อ ๑๑ พฤติกรรมทางเพศ พบว่าร้อยละ ๖๖.๘๕ เด็กและเยาวชนเคยมีพฤติกรรมดังนี้อย่างน้อย ๑ ข้อ คือ (๑) เคยสำเร็จความใคร่โดยมีลักษณะผิดปกติ (๒) มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเมื่ออายุ๑๐-๑๘ ปี (๓) เคยมีเพศสัมพันธ์โดยไม่สมัครใจ

อันดับ ๕ ข้อ ๘ การใช้เวลาว่างโดยการใช้เสพติด/สารเสพติด พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๖๒.๙๒ ใช้เวลาว่างโดยการใช้เสพติด/สารเสพติด

อันดับ ๖ ข้อ ๑ ประวัติการศึกษาพบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๕๗.๓๐ ไม่เคยเรียนหรือไม่เคยศึกษาเล่าเรียนหรือออกจากโรงเรียนก่อนจบภาคบังคับ

อันดับ ๗ ข้อ ๔ มาตรการที่โรงเรียนใช้กรณีเด็กและเยาวชนกระทำความผิดระเบียบร้ายแรง พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๕๑.๑๒ เคยโดนทัณฑ์บน/เชิญผู้ปกครองโดยมีรายละเอียดตามตาราง ๔.๔๙.๑

๒) ความเสี่ยงด้านประวัติการกระทำผิดระดับสูง เรียงลำดับดังนี้

อันดับ ๑ ข้อ ๑ ครั้งนี้ถูกดำเนินคดีในข้อกล่าวหา พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๗๒.๗๓ อัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๒๐ ปี

อันดับ ๒ ข้อ๒ ประวัติการถูกดำเนินคดี (นับรวมครั้งปัจจุบัน) พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๖๓.๖๔ กระทำผิดตั้งแต่ ๓ ครั้งขึ้นไป

อันดับ ๓ ข้อ ๔ อายุขณะกระทำผิดและถูกจับกุมดำเนินคดีครั้งแรก พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๕๔.๕๕ กระทำผิดครั้งแรกเมื่ออายุ ๑๕ ปี แต่ไม่ถึง ๑๘ ปี โดยมีรายละเอียดตามตาราง ๔.๔๙.๒

ตาราง ๔.๔๙.๑วิเคราะห์ปัจจัยรายข้อ“ความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษาระดับปานกลางและระดับสูง” ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) อันดับ ๑-๒

ข้อย่อย	คำอธิบาย	จำนวน	ร้อยละ
๑.ประวัติการศึกษา	กำลังศึกษาเล่าเรียนหรือจบการศึกษาภาคบังคับ	๗๖	๔๒.๗๐
	ไม่เคยเรียนหรือไม่ได้ศึกษาเล่าเรียนหรือออกจากโรงเรียนก่อนจบภาคบังคับ	๑๐๒	๕๗.๓๐
๒.ประวัติการเรียนซ้ำชั้น	ไม่เคยซ้ำชั้น	๑๕๔	๘๖.๕๒
	เคยเรียนซ้ำชั้น	๒๔	๑๓.๔๘
๓.การทำผิดระเบียบร้ายแรงของโรงเรียน	ไม่เคย	๒๑	๑๑.๘๐
	เคยทำผิดระเบียบของโรงเรียนในเรื่องการใช้ยาเสพติด/สารเสพติด ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ ทะเลาะวิวาทหนีเรียน ทำร้ายร่างกาย ลักทรัพย์ ขู่สาว พกพาอาวุธปืน/อาวุธ	๑๕๗	๘๘.๒๐

ข้อย่อย	คำอธิบาย	จำนวน	ร้อยละ
๔.มาตรการโรงเรียน ใช้กรณีเด็กและ เยาวชนทำผิดระเบียบ ในข้อ ๓	ไม่เคย/ว่ากล่าวตักเตือน	๗๙	๔๔.๓๘
	ทำทัณฑ์บน/เชิญผู้ปกครอง	๙๑	๕๑.๑๒
	ให้ออก	๘	๔.๔๙
๕.ปัญหาที่เกิดขึ้นใน ระหว่างการศึกษา	ไม่เคยหรือตอบว่าเคยในกรณีที่เคยถูก พุดคำว่าให้ เสียใจกลั่นแกล้ง ให้ได้รับความอับอาย และทำลายสิ่งของส่วนตัว ให้ได้รับความ เสียหาย	๑๕๘	๘๘.๗๖
	เคย	๒๐	๑๑.๒๔
๖.การดำรงชีพด้วย การประกอบมีจมาชีพ	ไม่ใช่	๑๓๔	๗๕.๒๘
	ใช่	๔๔	๒๔.๗๒
๗.การใช้เวลาว่าง โดย การเล่นพนัน	ไม่ใช่	๑๖๖	๙๓.๒๖
	ใช่	๑๒	๖.๗๔
๘.การใช้เวลาว่างโดย การเสพยา/สารเสพติด	ไม่ใช่	๖๖	๓๗.๐๘
	ใช่	๑๑๒	๖๒.๙๒
๙.การใช้เวลาว่างอื่นๆ ของเด็กและเยาวชน (คำถามปลายเปิด ดุลยพินิจของผู้ สอบถาม)	มีการใช้เวลาว่างเหมาะสม	๘	๔.๔๙
	มีการใช้เวลาว่างเหมาะสม ๑ กิจกรรม	๓๑	๑๗.๔๒
	มีการใช้เวลาว่างไม่เหมาะสม ๒-๓ กิจกรรม	๑๒๕	๗๐.๒๒
	มีการใช้เวลาว่างไม่เหมาะสม ๔ กิจกรรมขึ้นไป	๑๔	๗.๘๗
๑๐.ลักษณะนิสัยของ เด็กและเยาวชน	มีลักษณะนิสัยเหมาะสม	๘	๔.๔๙
	มีลักษณะนิสัยไม่เหมาะสม ๑ ข้อ	๓๑	๑๗.๔๒
	มีลักษณะนิสัยไม่เหมาะสม ๒-๓ ข้อ	๑๒๕	๗๐.๒๒
	มีลักษณะนิสัยไม่เหมาะสม ๔ ข้อขึ้นไป	๑๔	๗.๘๗
๑๑.พฤติกรรมทาง เพศ	๑๑.๑ การสำเร็จความใคร่ - เคยสำเร็จความใคร่โดยมีลักษณะปกติ - เคยสำเร็จความใคร่โดยมีลักษณะผิดปกติ ๑๑.๒ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร - มากกว่า ๑๘ ปี - ๑๐-๑๘ ปี - ต่ำกว่า ๑๐ ปี ๑๑.๓ ประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ - ไม่เคย / เคยโดยสมัครใจ - เคย โดยไม่สมัครใจ	○ คะแนน = ๕๙ ๑ คะแนน = ๑๑๙ ๒ คะแนน = ๐ ๓ คะแนน = ๐ ๔ คะแนน = ๐	๓๓.๑๕ ๖๖.๘๕ ๐.๐๐ ๐.๐๐ ๐.๐๐

ตาราง ๔.๔๙.๒วิเคราะห์ปัจจัยรายชื่อ“ความเสี่ยงประวัติการกระทำผิดระดับสูง” ซึ่งมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) อันดับ ๓

ข้อย่อย	คำอธิบาย	จำนวน	ร้อยละ
๑.ครั้งนี้ถูกดำเนินคดีในข้อ กล่าวหา	อัตราจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๓ ปี	๐	๐.๐๐
	อัตราจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๕ ปี	๐	๐.๐๐
	อัตราจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๒๐ ปี	๘	๗๒.๗๓

ชื่อย่อ	คำอธิบาย	จำนวน	ร้อยละ
	อัตราจำคุกอย่างสูงเกิน ๒๐ ปี	๓	๒๗.๗๒
๒.ประวัติการถูกดำเนินคดี	๑ ครั้ง	๐	๐.๐๐
	๒ ครั้ง	๔	๓๖.๓๖
	ตั้งแต่ ๓ ครั้งขึ้นไป	๗	๖๓.๖๔
๓.ประวัติการฝึกอบรม/ จำคุก/คุมประพฤติ/การเข้า รับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยา เสพติด (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)	ไม่เคย	๐	๐.๐๐
	ผลการเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดเป็นที่พึงพอใจหรือผลการ คุมประพฤติพ้นด้วยดี	๐	๐.๐๐
	-ผลการเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดไม่เป็นที่พึงพอใจหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขคุมประพฤติหรือเพิกถอนการคุมประพฤติ		
	-อยู่ระหว่างการฝึกอบรม จำคุก คุมความประพฤติ หรือเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด	๓	๒๗.๒๗
	เคยรับการฝึกอบรม ๑ ครั้ง	๔	๓๖.๓๖
	เคยรับการฝึกอบรม ๒ ครั้งขึ้นไป	๔	๓๖.๓๖
	จำคุก	๐	๐.๐๐
๔.อายุขณะกระทำความผิดและถูก จับดำเนินคดีครั้งแรก	กระทำความผิดครั้งแรกเมื่ออายุ ๑๕ ปี แต่ไม่ถึง ๑๘ ปี	๖	๕๕.๕๕
	กระทำความผิดครั้งแรกเมื่ออายุ ๑๐ ปี แต่ไม่ถึง ๑๕ ปี	๕	๔๕.๔๕
	กระทำความผิดครั้งแรกเมื่ออายุต่ำกว่า ๑๐ ปี	๐	๐.๐๐
๕.ผลร้ายที่เกิดกับชีวิตและ ร่างกายของผู้เสียหาย	ไม่บาดเจ็บ	๘	๗๒.๗๓
	บาดเจ็บเล็กน้อย	๐	๐.๐๐
	บาดเจ็บ รักษาไม่เกิน ๒๐ วัน	๐	๐.๐๐
	บาดเจ็บสาหัส/ตาย	๓	๒๗.๒๗
๖.ผลร้ายที่เกิดกับทรัพย์สิน ของผู้เสียหาย	ไม่ได้รับความเสียหาย	๕	๔๕.๔๕
	ได้รับความเสียหาย	๖	๕๕.๕๕
๗.ระดับความรุนแรงของ พฤติกรรมในการกระทำความผิด (เฉพาะกรณีที่มีการใช้กำลัง ประทุษร้าย)	ไม่มีการใช้กำลังประทุษร้าย	๗	๖๓.๖๔
	ไม่รุนแรง	๐	๐.๐๐
	รุนแรง	๔	๓๖.๓๖

๔.๓ ผลการศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ผ่าน Application Facebook

ผู้วิจัยได้ทำการขอ Facebook Account ของกลุ่มตัวอย่างโดยได้รับความยินยอมทั้งหมด ๔๖ Account และสามารถค้นหาเจอจำนวน ๒๓ Account คิดเป็น ร้อยละ ๕๐

ผู้วิจัยจะเข้าไปดูหน้า Facebook โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

๑) ตรวจสอบหารูปแบบการโพสต์ (ที่ตั้งสาธารณะ)

๒) ค้นหาคำศัพท์ คำสำคัญ ชื่อเรียกเฉพาะ ในการเสพ/ค้ายาเสพติด

ชนิดสารเสพติด	ชื่อที่ใช้เรียก
กัญชา	เนื้อ, ปูนปูน, เป็ด, ใบ
ยาบ้า	ตัวเล็ก, ต้มยา, เม็ด
ยาอี	หนม, คิตตี้
เฮโรอีน	ฟีด, หมูก, แป้ง, โค้ก
กระท่อม	ใบ , ๔X๑๐๐

๓) รูปแบบการโพสต์และการพูดคุยจากหน้า Homepage

๔) จำนวนการติดตามเพจต่างๆ จาก “การถูกใจและการติดตาม”

ผลการเข้าศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ผ่าน Application Facebook ของทั้ง ๒๓ Account จากกลุ่มตัวอย่าง และอีก ๒๑๐ Account ที่กลุ่มตัวอย่าง “ถูกใจและการติดตาม” พบว่า

กลุ่มตัวอย่าง ๑ คนมีการกดติดตาม Facebook Fanpage รูปแบบเนื้อหาในทางเบี่ยงเบนมากกว่า ๑ Fanpage โดยสามารถแสดงรายละเอียดตามตาราง ๔.๕๐

ตาราง ๔.๕๐ แสดงจำนวน Facebook Fanpage ที่มีเข้าชมหรือกดติดตาม

รูปแบบเนื้อหา	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับ
เกี่ยวกับยาเสพติด	๑๙	๙.๐๕	๔
เกี่ยวกับความรุนแรง	๕	๒.๓๘	๕
เกี่ยวกับเพศ	๒๔	๑๑.๔๓	๒
เกี่ยวกับการพนันออนไลน์	๒๓	๑๐.๙๕	๓
เกี่ยวกับการแต่งรถ /รถซิ่ง	๑๓๙	๖๖.๑๙	๑
รวม	๒๑๐	๑๐๐	

จากตาราง ๔.๕๐ จำนวน Facebook Fanpage ที่มีเข้าชมหรือกดติดตามพบว่ากลุ่มตัวอย่างกดติดตามเนื้อหาเกี่ยวกับการแต่งรถ /รถซิ่งมากที่สุดจำนวน ๑๓๙ เพจ คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๑๙ รองลงมาคือเนื้อหาเกี่ยวกับเพศจำนวน ๒๔ เพจ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๔๓ เนื้อหาเกี่ยวกับการพนันจำนวน ๒๓ เพจ คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๙๕

เนื้อหาเกี่ยวกับยาเสพติดจำนวน ๑๙ เพจคิดเป็นร้อยละ ๙.๐๕ และลำดับสุดท้ายเนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรงจำนวน ๕ เพจ คิดเป็นร้อยละ ๒.๓๘

เมื่อพิจารณา Facebook Fanpage ที่เด็กและเยาวชนติดตามมากที่สุด ๓ อันดับ คือ เกี่ยวกับการแต่งรถ/รถซึ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และเกี่ยวกับการพนัน ผู้วิจัยได้รวบรวม Facebook Fanpage เกี่ยวกับยาเสพติด และเกี่ยวกับการพนัน ที่เด็กและเยาวชนติดตามและเป็น Fanpage ที่มีสมาชิกติดตามมากที่สุด ๕ อันดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง ๔.๕๑ แสดง Facebook Fanpage เกี่ยวกับการแต่งรถ/รถซึ่ง ๕ อันดับที่เด็กและเยาวชนติดตาม เรียงตามการมีผู้ติดตามสูงสุด

ชื่อ Facebook Fanpage	จำนวนการกดติดตาม	รูปแบบ
สายซิ่งประเทศไทย	๑,๔๑๙,๙๓๒	ชุมชนออนไลน์พูดคุยข้อมูลการแต่งรถ ขายอุปกรณ์การแต่งรถ และมี Link Youtubeของเพจด้านการแข่งรถ
กลุ่มคันโล		“คันโล” เป็นสกุล Fanpage ที่กระจายไปทุกจังหวัด และส่วนใหญ่เป็นกลุ่มส่วนตัว
- คันโลศรีสะเกษ	๑๑๑,๐๔๗	
- คันโลล้านนา	๑๓๒,๖๐๗	
รถซิ่งสมุทรปราการ	๒๒,๙๔๕	กลุ่มส่วนตัว ต้องเป็นสมาชิก มีLink Youtubeของเพจ
Club คนรักแดร์กไบค์	๑๖,๐๕๕	สโลแกนกลุ่ม คือ “ไม่ซิ่ง ก็ ซี้.....! เพราะ“ชีวิต” คือ การ“แต่งรถ”

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๔

ตาราง ๔.๕๒ แสดง Facebook Fanpage เกี่ยวกับพนันออนไลน์ ๕ อันดับที่เด็กและเยาวชนติดตาม เรียงตามการมีผู้ติดตามสูงสุด

ชื่อ Facebook Fanpage	จำนวนการกดติดตาม	รูปแบบ
สล็อต	๒๑,๖๗๖	แจกเครดิตฟรี
๙๑๘ ROYAL	๑๗,๔๙๑	แจกเครดิตฟรี
เว็บเครดิตฟรี สล็อตฟรี ชัวร์๑๐๐%	๑๗,๓๖๗	แจกเครดิตฟรี ,เชิญชวนเป็นเอเยนต์
Live๒๒ club	๗,๐๔๙	แจกเครดิตฟรี
Bunnygames	๓,๑๘๘	แจกเครดิตฟรี

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๔

ตาราง ๔.๕๓ แสดงตัวอย่าง Facebook Fanpage เกี่ยวกับยาเสพติด ๕ อันดับที่เด็กและเยาวชนติดตาม เรียงตามการมีผู้ติดตามสูงสุด

ชื่อ Facebook Fanpage	จำนวนการกดติดตาม	เกี่ยวข้องกับ
บุญเต็มสายเขียว	๓๐๐,๖๑๒	ชุมชนแลกเปลี่ยนความสนใจบนสังคมออนไลน์ ให้ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกัญชา และผู้ที่เสพกัญชา ซึ่งเพจไม่ขายโดยตรง หากแต่มีสมาชิกเข้ามา แลกเปลี่ยน และค้าขายภายในเพจ
นักศึกษา กัญชา Legalize freedom	๕๕,๗๔๑	ชุมชนแลกเปลี่ยนความสนใจบนสังคมออนไลน์ และ รณรงค์ให้ผู้ใช้กัญชาเสรี ซึ่งเพจไม่ขายโดยตรง หากแต่มีสมาชิกเข้ามา แลกเปลี่ยน และค้าขายภายในเพจ
สมาคมสายเขียว	๓๘,๔๑๘	ชุมชนแลกเปลี่ยนความสนใจบนสังคมออนไลน์และ รณรงค์ให้ผู้ใช้กัญชาเสรี ซึ่งเพจไม่ขายโดยตรง หากแต่มีสมาชิกเข้ามา แลกเปลี่ยน และค้าขายภายในเพจ
กัญชา ไม่ใช่ยาเสพติด	๒๔,๒๒๑	ชุมชนแลกเปลี่ยนความสนใจบนสังคมออนไลน์ ซึ่งเพจไม่ขายโดยตรง หากแต่มีสมาชิกเข้ามา แลกเปลี่ยน และค้าขายภายในเพจค่อนข้างชัดเจน มี ทั้งกัญชา และอุปกรณ์การเสพทุกชนิด
สายเขียว เตียวรู้เรื่อง	๘,๔๘๓	เพจโพสต์เชิญชวนให้มีการซื้อขายกัญชาเสรี ซึ่งเพจไม่ ขายโดยตรง หากแต่มีสมาชิกเข้ามาแลกเปลี่ยน และ ค้าขายภายในเพจค่อนข้างชัดเจน และจะต้องมีการ add line เพื่อการซื้อขาย

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๔

ตาราง ๔.๕๔ รูปแบบ/เนื้อหาที่มีการเข้าชม การโพสต์และกดติดตาม

รูปแบบเนื้อหา	จำนวน (n=๒๓)	ร้อยละ	ลำดับ
เกี่ยวกับยาเสพติด	๖	๒๖.๐๘	๓
เกี่ยวกับความรุนแรง	๔	๑๗.๓๙	๕
เกี่ยวกับเพศ	๙	๓๙.๑๓	๒
เกี่ยวกับการพนัน	๕	๒๑.๗๔	๔
เกี่ยวกับการแต่งรถ /รถซิ่ง	๕	๒๑.๗๔	๔
เกี่ยวกับคำคมชีวิต/ความรัก/กวนๆ	๒๓	๑๐๐.๐๐	๑
โพสต์รูปหรือเปลี่ยนรูปโปรไฟล์เป็น ตัวละคร Joker	๖	๒๖.๐๘	

จากตาราง ๔.๕๔ รูปแบบ/เนื้อหาที่มีการเข้าชม การโพสต์และกดติดตามพบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน ๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ มีการโพสต์และกดติดตามเพจเกี่ยวกับคำคมชีวิต/ความรัก/กวนๆ เป็นอันดับ ๑ โดยมีการโพสต์และกดติดตามเพจอย่างน้อย ๑ เพจหรือโพสต์ ๑ ครั้งทุกคน รองลงมาคือเกี่ยวกับเพศมีเด็กและเยาวชนจำนวน ๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๑๓ มีโพสต์และกดติดตามเพจอย่างน้อย ๑ เพจหรือโพสต์ ๑ ครั้ง เนื้อหาเกี่ยวกับ

ยาเสพติดมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๖ คนหรือคิดเป็นร้อยละ ๒๖.๐๙ มีโพสต์และกดติดตามเพจอย่างน้อย ๑ เพจหรือโพสต์ ๑ ครั้ง เนื้อหาเกี่ยวกับการแต่งรถ /รถซิ่ง และเนื้อหาเกี่ยวกับการพนันมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๕ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๒๑.๗๔ ลำดับสุดท้ายคือเนื้อหาเกี่ยวกับเกี่ยวกับความรุนแรงมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๔ คน หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๗.๓๙ โพสต์และกดติดตามเพจอย่างน้อย ๑ เพจหรือโพสต์ ๑ ครั้ง

ทั้งนี้ยังพบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวน ๖ คนหรือคิดเป็นร้อยละ ๒๖ มีโปรไฟล์ส่วนตัวหรือรูปภาพหน้าปกเป็นรูปตัวละครโจ๊กเกอร์

กรณีศึกษา “พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ผ่าน Application Facebook”

กรณีศึกษาที่ ๑

จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้ Facebook พบว่า เจ้าของ Facebook เป็นเพศชาย ใช้รูปภาพหน้าปกเป็นรูป “The Joker” ซึ่งเป็นตัวละครในภาพยนตร์ The Joker เวอร์ชัน จาเรต เลโต้เคยเปลี่ยนรูปโปรไฟล์ของตนเองเป็น “The Joker” ๑ ครั้ง

เจ้าของ Facebook มีรูปแบบการเขียนโพสต์ลักษณะ “น้อยใจ” อยู่บ่อยครั้ง เช่น ผมเหนื่อยเหลือเกิน พร้อมรูปภาพ “เชือกแขวนคอ” หรือ ไม่ไหวเดียวจากไปเอง ทั้งนี้รูปแบบการโพสต์หรือกดติดตามเพจต่างๆ สามารถแบ่งหมวดหมู่ได้ดังนี้

๑) ความรุนแรง

เจ้าของ Facebook โพสต์รูป Joker พร้อมทั้งเขียนข้อความคำพูดของ Joker ในภาพยนตร์คือ “ฉันจะไม่ฆ่าเธอ แต่ฉันจะทรมานเธอ” โดยหลังจากการโพสต์ครั้งนี้ยังมีการโพสต์เกี่ยวกับ “ความรุนแรง” ตามมา โดยเป็นการโพสต์ข้อความยั่วให้เกิดการทะเลาะวิวาท และมีการนำข้อความของคู่กรณี (ด้านทะเลาะวิวาท) มาโพสต์บนหน้า Facebook โดยสื่อให้เห็นว่า อีกฝั่งจะนำอาวุธมีดและอาวุธปืน มาด้วย จึงชักชวนให้เพื่อนร่วมตัว

๒) รถแข่ง รถซิ่ง

เจ้าของ Facebook แชร์ข้อมูลเกี่ยวกับเพจแต่งรถบ่อยครั้ง เช่น “เพจดันโลโซนสตีก” “เสพติด ๒ ล้อ” “ต้ม ดริมซิ่ง” และกดติดตามเพจเกี่ยวกับการแต่งรถ/รถซิ่ง คือ “Heavy Bike shop” “Katana Exhaust ขอนแก่น ท่อแต่ง อะไหล่แต่ง”

๓) เพศ

เจ้าของ Facebook กดติดตาม “จารย์วี” (ผู้วิจัยไม่ขอเปิดเผยชื่อ Facebook เนื่องจากเป็นชื่อ Facebook ที่มีตัวบุคคลจริง) โดยเป็น Facebook ประเภทปิด ต้องเป็นสมาชิกเท่านั้นและมีผู้ติดตาม ๔,๓๒๗ คน รวมมีการโพสต์รูปภาพที่สื่อไปทางด้านเพศ และการมีเพศสัมพันธ์จำนวนมาก

๔) ยาเสพติด

เจ้าของ Facebook กดติดตาม “เพจ สายเขียว” ซึ่งมีผู้ติดตาม ๓๘,๔๑๖ คน และโพสต์เกี่ยวกับรูปแบบการจับกุมยาเสพติด ๓ ครั้ง โพสต์เกี่ยวกับรูปภาพที่สื่อถึงการใช้ยาเสพติดประเภทกัญชา ๒ ครั้ง

กรณีศึกษาที่ ๒

จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้ Facebook พบว่า เจ้าของ Facebook เป็นเพศชาย มีการแชร์เพจเกี่ยวกับเพศบ่อยครั้ง ทั้งนี้รูปแบบการโพสต์หรือกดติดตามเพจต่างๆ สามารถแบ่งหมวดหมู่ได้ดังนี้

๑) เพศ

เจ้าของ Facebook กดติดตาม ๓ เพจ ดังนี้

(๑) “สายย่อ” มีผู้ติดตาม ๒๑๒,๗๗๑ คน เพจจะรวบรวมรูปภาพอนาจารของผู้หญิงมาลงในเพจ พร้อมทั้งชักชวนให้เล่นการพนันออนไลน์ โดยการแจกโค้ด หรือ Link เพจพนันออนไลน์ โดยเพจ “สายย่อ” มีสถิติการกดไลค์สูงสุด/โพสต์ที่ ๒๓,๐๐๐ ไลค์ และมีสถิติการแชร์สูงสุด/โพสต์ที่ ๓,๔๐๐ แชร์ ซึ่งรูปเนื้อหาที่มีการกดไลค์สูงสุดคือ “คลิปโป๊”

(๒) “นู้.....” (ผู้วิจัยไม่ขอเปิดเผยชื่อ Facebook เนื่องจากเป็นชื่อ Facebook ที่มีตัวบุคคลจริง) โดยเป็น Facebook ประเภทปิด ต้องเป็นสมาชิกเท่านั้นและมีผู้ติดตาม ๓,๗๓๑ คน ซึ่งเพจนี้จะมีการแชร์รูปที่เข้าข่ายอนาจารของตนเอง และผู้หญิงคนอื่นๆ พร้อมทั้งแชร์ Link ของ Application Line เพื่อให้เข้าไปดูเฉพาะสมาชิกเท่านั้น

(๓) “กัน.....” (ผู้วิจัยไม่ขอเปิดเผยชื่อ Facebook เนื่องจากเป็นชื่อ Facebook ที่มีตัวบุคคลจริง) เป็น Facebook เปิดสาธารณะ มีผู้ติดตาม ๖๕,๘๑๐ คน มีการโพสต์รูปอนาจารของตนเอง พร้อมทั้งเชิญชวนให้เล่นการพนันออนไลน์

๒) ความรุนแรง

เจ้าของ Facebook มีการแชร์คลิป “การทะเลาะวิวาท” ๒ ครั้ง และติดตามเพจ “ประมุขมิดราคาถุราราคาส่ง” และเพจ “สนับมือ สนับมิด สนับมือช็อตไฟฟ้า สนับแหวน” ซึ่งมีผู้ติดตาม ๑๔,๘๔ และ ๑๒,๘๓๐ ตามลำดับ ซึ่งเป็นเพจที่ขาย มิดพกขนาดสั้น มิดควง สนับมือมิด สนับปหวน กระบอง

๓) ยาเสพติด

เจ้าของ Facebook กดติดตามเพจ “บุญเต็มสายเขียว” หากแต่ไม่มีการโพสต์ที่สื่อเกี่ยวกับยาเสพติด

กรณีศึกษาที่ ๓

จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้ Facebook พบว่า เจ้าของ Facebook เป็นเพศชาย เคยแชร์รูป “The Joker” ซึ่งเป็นตัวละครในภาพยนตร์ The Joker เวอร์ชัน จาเรต เลโต้ และมีการโพสต์ข้อความที่สื่อถึงความ “น้อยใจ” เช่น “โพสต์รูปร่างกายที่แตกสลาย” พร้อมข้อความว่า “ปล่อย” , “เดินหน้าต่อไปแม้ไม่เหลือใคร” , แชร์คำคม “ท้อวะ เหนื่อยวะ เครียดวะ เรื่องในหัวมีเยอะมาก แต่ต้องเก็บไว้คนเดียว แล้วพูดว่าอดทนนะมึงโตแล้ว” ทั้งนี้รูปแบบการโพสต์หรือกดติดตามเพจต่างๆ สามารถแบ่งหมวดหมู่ได้ดังนี้

๑) รถแข่ง รถชิง

เจ้าของ Facebook กดติดตามเพจเกี่ยวกับตกแต่งรถ เช่น “ดันโล-โซว์เอก” “กูซี่ดริมซูเปอร์คัพ” “เสฟติด ๒ ล้อ” “รถชิงถนนหลวง” โดยเพจ “รถชิงถนนหลวง” มีการเชิญชวนเล่นพนันออนไลน์

๒) ความรุนแรง

เจ้าของ Facebook กดติดตามเพจ “สายนักเลง” ซึ่งมีผู้ติดตาม ๖๓๑,๒๘๑ คน โดยเพจได้ให้คำนิยามเพจไว้ว่า เป็นเพจเกี่ยวกับ คำคมนักเลง คำคมเพื่อชีวิต คำคมในวงเหล้า คำคมคนจริง คำคมเพื่อน คำคมหักหลัง โดยรูปแบบการโพสต์จะเป็นการนำเอา “ตัวละคร” จากละครหรือภาพยนตร์ที่เกี่ยวกับ “การต่อสู้” มาประกอบคำคม เช่น “ขุนพันธ์” “๒๔๙๙ อันธพาลครองเมือง” “ท้าชน” “ตีใหญ่” โดยเพจยังมี YouTube Channel ซึ่งเป็นการแชร์คลิปเกี่ยวกับ “การทะเลาะวิวาท” ทั้งนี้ยังมีแชร์คลิป “รุนแรง” เกี่ยวกับการยกพวกตีกัน บนหน้า Facebook ๒ ครั้ง

กรณีศึกษาที่ ๔

จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้ Facebook พบว่า เจ้าของ Facebook เป็นเพศชาย มี ๒ Account โดย Account แรก ใช้รูปโปรไฟล์ของตัวเองที่กำลังพ่นควัน (ไม่ทราบแน่ชัดว่าเป็นบุหรี่ยี่ห้ออะไร) สำหรับ Account ที่ ๒ ซึ่งเป็น Account ล่าสุด ใช้รูปกลุ่มรถซึ่งเป็นรูปภาพหน้าปก และมีการแชร์รูป “กัญชา” บ่อยครั้งและทั้ง ๒ Account เป็นการปิดการมองเห็นสำหรับบุคคลที่ไม่ใช่เพื่อน ทั้งนี้รูปแบบการโพสต์หรือกดติดตามเพจต่าง ๆ สามารถแบ่งหมวดหมู่ได้ดังนี้

๑) ยาเสพติด

เจ้าของ Facebook กดติดตามเพจ “บุญเต็มสายเขียว” และมีการโพสต์เกี่ยวกับยาเสพติด บ่อยครั้ง

๒) ความรุนแรง

ไม่มีการกดติดตามเพจที่เกี่ยวกับความรุนแรง หากแต่มีการโพสต์และพบเห็นข้อความ “ทำหาย” กันบนหน้า Facebook

กรณีศึกษาที่ ๕

จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้ Facebook พบว่า เจ้าของ Facebook เป็นเพศชายใช้รูปภาพหน้าปกเป็นรูป “The Joker” ซึ่งเป็นตัวละครในภาพยนตร์ The Joker เวอร์ชัน จาเรด เลโต และเคยเปลี่ยนรูปโปรไฟล์เป็น Joker ๒ ครั้ง ทั้งนี้รูปแบบการโพสต์ในเชิงตักเตือนและน้อยใจด้านความรัก ทั้งนี้รูปแบบการโพสต์หรือกดติดตามเพจต่าง ๆ สามารถแบ่งหมวดหมู่ได้ดังนี้

๑) เพศ

เจ้าของ Facebook กดติดตามเพจเกี่ยวกับเพศและอนาจาร

(๑) “พร.....” (ผู้วิจัยไม่ขอเปิดเผยชื่อ Facebook เนื่องจากเป็นชื่อ Facebook ที่มีตัวบุคคลจริง) เป็นเพจที่มีผู้ติดตาม ๑๐๕,๗๐๐ คน เป็นเพจส่วนบุคคล ซึ่งมีรูปแบบการโชว์รูปภาพอนาจารของตนเอง และการขายของออนไลน์

(๒) “Aon....” (ผู้วิจัยไม่ขอเปิดเผยชื่อ Facebook เนื่องจากเป็นชื่อ Facebook ที่มีตัวบุคคลจริง) เป็นเพจที่มีผู้ติดตาม ๑๗๔,๒๓๙ คน โชว์รูปอนาจารของตนเอง และขายโค้ดเกมออนไลน์

(๓) “Lonely” เป็นเพจที่มีผู้ติดตาม ๓๔๕,๗๙๗ คน เป็นเพจที่รวบรวม “ข้อความ” “รูปภาพ” เชิงเพศและอนาจาร และมีการแชร์ Facebook และเพจที่เกี่ยวกับด้านเพศและอนาจาร

๒) ความรุนแรง

โพสต์คลิปเกี่ยวกับ “การทะเลาะวิวาท” เพื่อมีวัตถุประสงค์ข่มขู่ โดยมีข้อความที่ว่า “พวกมากปากเก่ง ถ้านายเจ๋งอย่าเก่งแต่ปาก” และ “หิวแตกข้าว หิวแตกตื่น #ระวังตัวหน่อยนะเพื่อนรัก” หากแต่ไม่มีการกดติดตามเพจที่เกี่ยวกับความรุนแรง

กรณีศึกษาที่ ๖

จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้ Facebook พบว่า เจ้าของ Facebook เป็นเพศชายส่วนใหญ่เป็นการโพสต์ “คำคม” จากเพจต่างๆ

โดยเฉพาะเพจ “โจ๊กเกอร์” ซึ่งเป็นเพจที่รวบรวมคำพูดของโจ๊กเกอร์ในภาพยนตร์จากทุกเวอร์ชันเอาไว้ และมีการนำคำคมอื่นมาใช้ประกอบรูปของโจ๊กเกอร์ โดยลักษณะคำคมจะเป็นของการตักเตือนชีวิต การน้อยใจต่อโชคชะตา ซึ่งเพจนี้มีผู้ติดตามทั้งหมด ๑,๒๘๖,๕๓๑ คน

ทั้งนี้รูปแบบการโพสต์หรือกดติดตามเพจต่าง ๆ สามารถแบ่งหมวดหมู่ได้ดังนี้

๑) รถแข่ง รถชิง

ติดตามเพจเกี่ยวกับการแข่งรถ แต่งรถ และโพสต์รูปและคลิป “แข่งรถ” บนถนนโดยบางเพจที่ติดตามจะมีการแอบแฝง เพจอนาจาร และเพจเกี่ยวกับการพนันออนไลน์อยู่ด้วย

๒) เพศ

ติดตามเพจที่เกี่ยวกับด้านเพศ และสื่อลามกอนาจาร ซึ่งส่วนใหญ่เป็น เพจส่วนตัวที่ไม่เปิดสาธารณะ และเพจสายของเกี่ยวกับการเพิ่มสมรรถนะทางเพศ

(๑) “กูเจียน” มีผู้ติดตาม ๒๓๓,๑๖๗ คน เพจเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ วิธีการ โดยจะแนบ link Youtube เพื่อให้กดเข้าไปดู บางคลิปจำเป็นต้องเป็นสมาชิกหรือจ่ายเงินเพื่อเข้าดูได้ รวมทั้งมีการโพสต์ข้อความที่สื่อไปทางลามกอนาจาร พร้อมทั้งแนะนำ “กลุ่มลับ” สำหรับเข้าไปชมการไลฟ์สดของผู้หญิงได้

(๒) “คลิปเด็ด คลิปดัง” ผู้ติดตาม ๒๗,๒๕๗ คน เพจจะมีการโพสต์คลิป และภาพอนาจาร และมี link Youtube เพื่อให้กดเข้าไปดูคลิปอื่นๆ โดยภายใต้ “Comment” จะมีสมาชิกมาฝากเพจ พนันออนไลน์ และส่ง link ที่เกี่ยวกับสื่อลามก อนาจาร

๓) พนันออนไลน์

ติดตามเพจที่เกี่ยวกับพนันออนไลน์ เช่น “Dummy” “Slave ๔ U” “๙๑๘ ROYAL” “Live๒๒ club”

กรณีศึกษาที่ ๗

จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้ Facebook พบว่า เจ้าของ Facebook เป็นเพศชายรูปแบบการโพสต์สาธารณะส่วนใหญ่เป็นการโพสต์รูปรถแข่ง การแต่งรถ แชร์เพจเกี่ยวกับการแต่งรถ และมีแชร์เพจเกี่ยวกับเพศบ้างบางส่วน และช่วงเวลาสิงหาคม- ตุลาคม ๒๐๑๘ รูปแบบการโพสต์จะเป็นการตัดพ้อ น้อยใจ และการทำร้ายตนเอง รวมทั้งโพสต์รูปภาพ “รูปครอบครัวซึ่งใส่ไว้ในกรอบรูป โดยมีสมาชิก ๑ คนถือปืนคล้ายจะเหนี่ยวไกใส่ผู้ชายอีกคนที่ยืนอยู่นอกกรอบรูป” ทั้งนี้รูปแบบการโพสต์หรือกดติดตามเพจต่าง ๆ สามารถแบ่งหมวดหมู่ได้ดังนี้

๑) รถแข่ง รถชิง

กดติดตามเกี่ยวกับรถแข่ง การแต่งรถ มีการแชร์คลิปการแข่งขันรถ และแชร์เพจที่เกี่ยวกับการรวมตัวแข่งรถ เช่น เพจ “ล'เมอ'ตันโล” หรือ “รถชิงขอนแก่น” ซึ่งในเพจดังกล่าวมีการโพสต์เกี่ยวกับภาพอนาจารบางส่วน

๒) พนันออนไลน์

ติดตามเพจที่เกี่ยวกับพนันออนไลน์ ซึ่งเป็นการเชิญชวนให้เล่นพนันออนไลน์ และแจกโค้ดการเล่น โดยผ่าน “Influencer ที่ใช้ภาพอนาจารของตนเอง” เช่น “อ๊ปป....” (ผู้วิจัยไม่ขอเปิดเผยชื่อ Facebook เนื่องจากเป็นชื่อ Facebook ที่มีตัวบุคคลจริง)

กรณีศึกษาที่ ๘

จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้ Facebook พบว่า เจ้าของ Facebook เป็นเพศชายการโพสต์ส่วนใหญ่เป็นการโพสต์เชิงน้อยใจในโชคชะตา “ไหนๆก็มองกูเหี้ยแล้ว กูจะดีให้ขาดทุนทำไม” “ความดีที่ไม่มีหวัง กับ ความหลังที่ไม่มีค่า” “ผมไม่ใช่ไม้บรรทัด ไม่ต้องเอาผมไปวัดกับใคร” “บทเรียนที่แสนจะธรรมดา” “จงมีความสุขกับชีวิตของตัวเองโดยไม่ต้องไป เปรียบเทียบ” กับชีวิตของใคร”

ทั้งนี้ยังมีการกดติดตามเพจ “โจ๊กเกอร์” ซึ่งเป็นเพจที่รวบรวมคำพูดของโจ๊กเกอร์ในภาพยนตร์จากทุกเวอร์ชันเอาไว้ และมีการนำคำคมอื่นมาใช้ประกอบรูปของโจ๊กเกอร์ โดยลักษณะคำคมจะเป็นของการตัดพ้อชีวิต การน้อยใจต่อโชคชะตา ซึ่งเพจมีผู้ติดตามทั้งหมด ๑,๒๘๖,๕๓๑ คน และเคยเปลี่ยนรูปโปรไฟล์เป็นรูป “โจ๊กเกอร์” ๑ ครั้ง สำหรับรูปแบบการโพสต์หรือกดติดตามเพจต่าง ๆ สามารถแบ่งหมวดหมู่ได้ดังนี้

๑) รถแข่ง รถชิง

ติดตามเกี่ยวกับรถแข่ง การแต่งรถ แต่ไม่พบการโพสต์ การแชร์เกี่ยวกับรถแข่งการแต่งรถ

๒) ยาเสพติด

ติดตามเพจที่มีเนื้อหาสื่อถึงยาเสพติดชนิดชนิดกัญชา “Grower land ดินแดนนักปลูก” โดยเป็นเพจที่ขายอุปกรณ์การเกษตร แต่ยังคงสื่อถึง “กัญชา” และพบเห็นการซื้อขายกัญชาภายใต้คอมเมนต์ ทั้งนี้เจ้าของ Facebook มีการโพสต์เกี่ยวกับการ “ขอโอกาสให้สำหรับคนติดยาเสพติด” บ่อยครั้ง

๓) เพศ

ติดตามเพจที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเพศ สื่อลามก อนาจาร เช่น “สมาคมนิมนางฟ้า” เป็นเพจที่รวบรวม “ผู้หญิงกลุ่มลับ” โดยจะมีการให้ไลน์กลุ่ม หรือไอจีส่วนตัว ในเพจดังกล่าว พร้อมทั้งแชร์คลิปอนาจารมากมาย ซึ่งเป็นเพจที่มีการติดตาม ๕๑๗,๐๒๘ คน ทั้งนี้เจ้าของ Facebook มีการแชร์คลิปเกี่ยวกับเนื้อหาอนาจารเพียงไม่กี่ครั้ง

กรณีศึกษาที่ ๙

จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้ Facebook พบว่า เจ้าของ Facebook เป็นเพศหญิง โดยมีการโพสต์หน้าปกเป็นข้อความว่า “รอการกลับมา กระสุน ไม่มีตา พุดจา ระวังปากด้วยนะจ๊ะ” “เหล้าอะเมา เราอะมัน” โดยลักษณะการโพสต์จะเป็นเนื้อหาที่สื่อถึง “ความรัก และผู้ชาย” สำหรับรูปแบบการโพสต์หรือกดติดตามเพจต่าง ๆ สามารถแบ่งหมวดหมู่ได้ดังนี้

๑) ยาเสพติด

ติดตามเกี่ยวกับยาเสพติด คือ “สหายสี่เขียว” ซึ่งมีการซื้อขาย กัญชาอย่างเปิดเผย รวมทั้งมีการให้ Link ไปยังเพจส่วนบุคคลซึ่งส่วนใหญ่ปรากฏว่า เป็นเพจส่วนตัวต้องเป็นสมาชิกถึงจะเข้าดูเนื้อหาได้

๒) พนันออนไลน์

ติดตามเพจพนันออนไลน์ ซึ่งเป็นการเชิญชวนให้เล่นพนันออนไลน์และมีการแจกโค้ด และแจกรางวัลที่ล่อใจให้มีการเล่นพนันออนไลน์เพิ่มมากขึ้น

กรณีศึกษาที่ ๑๐

จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้ Facebook พบว่า เจ้าของ Facebook เป็นเพศหญิง โดยการโพสต์ส่วนใหญ่จะมีเนื้อหาเบี่ยงเบนทางเพศ พร้อมทั้งมีการโพสต์รูปและคลิปที่เกี่ยวกับการแข่งรถบนท้องถนน โดยมี “แคปชั่น” แสดงความชื่นชมต่อพฤติกรรมนั้น เช่น “สุดละ” “ต้องอย่างนี้”

ทั้งนี้พบว่าเจ้าของ Facebook มีการโพสต์ท้าทายและมีการโต้ตอบใต้คอมเมนต์อย่างดุเดือดโดยอาจนำไปสู่การทะเลาะวิวาท ” สำหรับรูปแบบการโพสต์หรือกดติดตามเพจต่าง ๆ สามารถแบ่งหมวดหมู่ได้ดังนี้

๑) พนันออนไลน์

กดติดตามเพจเกี่ยวกับพนันออนไลน์ จำนวนมาก เช่น “Kiss๙๑๘Th by๘๒๘” “Msxล้อ๑๗-ประเทศไทย” “Partyslot” และบางเพจจะเป็นการไลฟ์สดเล่นเกมออนไลน์ หากแต่เปิดให้มีการพนันบนเพจเช่น Lifestyle Studio

๒) ความรุนแรง

กดติดตามเพจเกี่ยวกับขายมีดพก มีดสั้น มีดจิว และดาบ คือ “มีดอรัญญิกอยุธยา” โดยเพจนี้จะขายมีดและดาบทุกประเภท แต่จะได้รับความนิยมมากสำหรับมีดที่มีขนาดเล็ก และเพจ “สนับมือ สนับมีด สนับมือช็อตไฟฟ้า สนับแหวน”

๓) ยาเสพติด

กดติดตามเพจเกี่ยวกับยาเสพติด คือ “เพจ สายเขียว” และ “Flowz Exclusive สินค้าเพื่อการสังสรรค์” ซึ่งเพจที่ขายสินค้าเพื่อสังสรรค์ จะลงขายอุปกรณ์การเสพ และเปิดโอกาสให้สมาชิกโพสต์ขายกระท่อม กัญชา ใต้คอมเมนต์

๔) รถแข่ง รถแข่ง

กดติดตามเพจเกี่ยวกับการแข่งรถ และกลุ่มเด็กแข่งรถคือ “อีสานตันโล” และ “รถแข่ง ประเทศไทย”

๕) เพศ

กดติดตามเพจเกี่ยวกับเพศหลายเพจ หากแต่ส่วนใหญ่จะเป็น “คำคม” มีลักษณะสื่อทางเพศ ทั้งนี้ มี ๑ เพจ ที่สื่อถึงภาพอนาจารโดยตรงคือ “Cup E” โดยแอตมินเพจเป็นตากล้องที่รับถ่ายรูปนางแบบไว้มากมาย โดยจะมีสมาชิกเข้ามาแสดงความคิดเห็นเชิงลามกอนาจาร และมีการแจก “กลุ่มไลน์” ภายในเพจด้วย โดยเพจนี้มีผู้ติดตามทั้งหมด ๕,๔๐๕,๐๔๒ คน มีช่อง Youtube ในชื่อเดียวกัน โดยบางคลิปมีผู้ดูมากกว่า ๑๐,๐๐,๐๐๐วิว

กรณีศึกษาที่ ๑๑

จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้ Facebook พบว่า เจ้าของ Facebook เป็นเพศชาย มีการปิดการมองเห็น ดังนั้นจะเห็นเฉพาะรูปโปรไฟล์และรูปแบบการกดติดตาม ทั้งนี้พบว่าเจ้าของ Facebook มีการใช้รูปหน้าปกเป็นรูปที่เจ้าของ Facebook ถือก่องกระสุนปืน สำหรับรูปแบบการโพสต์หรือกดติดตามเพจต่าง ๆ สามารถแบ่งหมวดหมู่ได้ดังนี้

๑) เพศ

กดติดตามเพจที่เกี่ยวกับเพศ รูปภาพอนาจาร คือ “สวยขา กับสาวน่ารัก” ซึ่งเป็นเพจที่ขายครีมผิวขาว แต่นางแบบเป็นผู้หญิงที่แต่งตัวโป๊เปลือย และบางภาพเป็นภาพเชิงอนาจาร และเพจ “สมาคมนิยมสาวโสด+เซ็กซี่” โดยเพจนี้มีการให้เบอร์ติดต่อและต่อราคาในหน้าเพจอย่างชัดเจน พร้อมทั้งให้ “ไลน์กลุ่มลับ” สำหรับสมาชิกเท่านั้น

กรณีศึกษาที่ ๑๒

จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้ Facebook พบว่า เจ้าของ Facebook เป็นเพศชาย เคยเปลี่ยนรูปโปรไฟล์เป็น “The Joker” ๑ ครั้ง และมีรูปแบบการโพสต์และแชร์คลิปที่เกี่ยวกับเพศบ่อยครั้ง สำหรับรูปแบบการโพสต์หรือกดติดตามเพจต่าง ๆ สามารถแบ่งหมวดหมู่ได้ดังนี้

๑) เพศ

กดติดตามเพจเกี่ยวกับเพศ รูปภาพอนาจาร เช่น

(๑) “น้อง.....” (ผู้วิจัยไม่ขอเปิดเผยชื่อ Facebook เนื่องจากเป็นชื่อ Facebook ที่มีตัวบุคคลจริง) โดยเป็น Facebook ประเภทปิด ต้องเป็นสมาชิกเท่านั้นและมีผู้ติดตาม ๖๖,๐๓๗ คน ซึ่งเพจนี้จะมีการแชร์รูปที่เข้าข่ายอนาจารของตนเอง พร้อมทั้งแชร์ Link ของ Application Line เพื่อให้เข้าไปดูเฉพาะสมาชิกเท่านั้น

(๒) “ปลาย.....” (ผู้วิจัยไม่ขอเปิดชื่อ Facebook เนื่องจากเป็นชื่อ Facebook ที่มีตัวบุคคลจริง) เป็น Facebook ส่วนตัวเปิดสาธารณะ มีผู้ติดตาม ๗,๘๒๓ คน มีการโพสต์รูปอนาจารของตนเอง และข้อความที่เบี่ยงเบนทางเพศ

(๓) “มุก.....” (ผู้วิจัยไม่ขอเปิดชื่อ Facebook เนื่องจากเป็นชื่อ Facebook ที่มีตัวบุคคลจริง) เป็น Facebook ส่วนตัวเปิดสาธารณะ มีผู้ติดตาม ๑๑,๑๖๐ คน มีการโพสต์รูปอนาจารของตนเอง และรูปอนาจารของผู้หญิงคนอื่น ๆ โดยเปิดให้มีการแสดงความคิดเห็นเชิงอนาจารและเบี่ยงเบนทางเพศ และมีการแจก Link ของ Application Line เพื่อให้เข้าไปดูเฉพาะสมาชิกเท่านั้น

๒) ยาเสพติด

ติดตามเพจ “บุญเต็มสายเขียว” ซึ่งยังมีข้อความสนับสนุนให้เสพ “ช่อดอก” ของกัญชามากกว่า “ใบกัญชา”

๓) ความรุนแรง

กดติดตามเพจ “ประมูลมีดราคาถูก” โดยมีการซื้อขายมีดสั้น มีดพก มีดพับ สนับมือ

กรณีศึกษาที่ ๑๓

จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้ Facebook พบว่า เจ้าของ Facebook เป็นเพศชายปิดการมองเห็น ดังนั้น จะเห็นเฉพาะรูปโปรไฟล์และรูปแบบการกดติดตาม ทั้งนี้พบว่าเจ้าของ Facebook เคยเปลี่ยนรูปโปรไฟล์เป็น “คนสวม หน้ากาก กาย ฟอกส์ ที่กำลังถือมีด” ซึ่งหน้ากาก กาย ฟอกส์ เป็นสัญลักษณ์ที่เกี่ยวกับการต่อต้านรัฐบาล ซึ่งกลับมาโด่งดังอีกครั้งในภาพยนตร์เรื่อง “V for Vendetta”

ทั้งนี้เจ้าของ Facebook มีกดติดตามเพจเกี่ยวกับ “ขายแหวน หวีเข็มขัดสถาบัน” เช่น “ตลาดนัดของรุ่น” “ตลาดของรุ่น” “ขายจี้ แหวนรุ่น” และ “ขายของรุ่นทุกสถาบัน” สำหรับรูปแบบการโพสต์หรือกดติดตามเพจต่าง ๆ สามารถแบ่งหมวดหมู่ได้ดังนี้

๑) รถซิ่ง รถแข่ง

ติดตามเพจเกี่ยวกับอุปกรณ์แต่งรถ เพจกลุ่มรถซิ่ง เช่น “ทุเรียนนนท์ก้านยาว” ซึ่งเป็นเพจที่นัดรวมตัวแข่งรถ และรวมตัวขับรถเพื่อการกุศลอีกด้วย โดยมีผู้ติดตามทั้งหมด ๕๓๐,๗๓๖ คน

๒) พนันออนไลน์

ติดตามเพจเกี่ยวกับพนันออนไลน์ ซึ่งเป็นเพจที่เปิดให้เล่นพนันออนไลน์โดยตรง เพจขายโค้ดสำหรับเล่นพนันออนไลน์ เพจเกมออนไลน์ที่เปิดให้เล่นพนัน

กรณีศึกษาที่ ๑๔

จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้ Facebook พบว่า เจ้าของ Facebook เป็นเพศชายเคยเปลี่ยนโปรไฟล์เป็นรูป “The Joker” มีหน้าปกเป็นรูป “การ์ตูนผู้ชายกำลังร้องไห้” และมีการโพสต์รูป แשרรูปพร้อมข้อความที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ “การน้อยใจ” “ท้อแท้” เช่น “รูปผู้ชายมีแผลเต็มตัวและร้องไห้ พร้อมข้อความ ร้องไห้ไปแล้วไถ่ยังใจเขาก็ไม่สนใจ” สำหรับรูปแบบการโพสต์หรือกดติดตามเพจต่าง ๆ สามารถแบ่งหมวดหมู่ได้ดังนี้

๑) รถซิ่ง รถแข่ง

ติดตามเพจที่เกี่ยวข้องกับการตกแต่งรถเพียง ๑ เพจ หากแต่พบการแชร์คลิปเกี่ยวกับการแข่งรถ และการแต่งรถเป็นจำนวนมาก

๒) เพศและพนันออนไลน์

ติดตามเพจเกี่ยวกับเพศ รูปอนาจาร ที่มีการโฆษณาชักชวนให้มีการเล่นพนันออนไลน์ คือ “มาดูตมกัน” โดยเพจนี้มีการแจกไลน์ “กลุ่มลับ” สำหรับสมาชิกวีไอพี และมีการแจก Link ของ Application ในการเล่นการพนันออนไลน์แบบครบวงจร โดยใช้ข้อความว่า “เว็บคาสีโน เล่นง่าย จ่ายจริง สมัครแอดLine =..... บอล มวย สล็อต คาสีโนไก่ชน ครบวงจร ผาก-ถอนไม่เกิน ๓ นาที บริการ ๒๔ ชั่วโมง เล่นง่ายผ่านแอปมือถือ Android / iOS Lineกลุ่มVip : @.....”

กรณีศึกษาที่ ๑๕

จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้ Facebook พบว่า เจ้าของ Facebook เป็นเพศชายเคยเปลี่ยนรูปโปรไฟล์เป็นรูป “เจ้าของ Facebook กำลังถือปืนเล็งไปข้างหน้า” “เจ้าของ Facebookกำลังบรรจุกระสุนปืน” โดยเขียนข้อความว่า “ผมไม่โหด แต่อยู่ในโหมดอาฆาต แรง!!” ซึ่งมีคนมาแสดงความคิดเห็นโดยการโชว์รูปปืนของตนเองกันมากมาย

ทั้งนี้เจ้าของ Facebook มีการโพสต์ “ยั่วยุ” เพื่อการทะเลาะวิวาทหลายครั้ง เช่น “น้องโดนตีหัวแตกให้กูนั่งดูเฉยๆกูทำไม่ได้หรอก ...เจอหน่อยไอ้เด็ก 'เหี้ย' โดยมีความคิดเห็นแสดงถึง การรวมตัวเพื่อไปล้างแค้นมากมาย พร้อมทั้งแจ้งชื่อบุคคลที่จะไปทำร้าย หรือ โพสต์ข้อความว่า “เก็บปากเอาไว้กินข้าว.ดีกว่ามาห้าว แล้วได้กินตีน!” โดยโพสต์ดังกล่าวมีคนมาแสดงความคิดเห็นเชิง “ยั่วยุ” มากมาย และมีการนัดสถานที่

สำหรับรูปแบบการโพสต์หรือกดติดตามเพจต่าง ๆ สามารถแบ่งหมวดหมู่ได้ดังนี้

๑) ยาเสพติด

ติดตามเพจเกี่ยวกับ กัญชาและอุปกรณ์การเสพ เช่น “เสรีกัญชาเพื่อประชาธิปไตย” “นักศึกษา กัญชา” โดยเป็นเพจให้ความรู้เกี่ยวกับกัญชาหากแต่ยังพบการซื้อขายเมล็ดและดอกกัญชา

๒) รถซิ่ง รถแข่ง

ติดตามเพจเกี่ยวกับ การตกแต่งรถ และกลุ่มรถแข่ง แต่ไม่พบการโพสต์หรือการแชร์เนื้อหาทางด้านดังกล่าว

๓) เพศ

ติดตามเพจเกี่ยวกับรูปภาพอนาจารทั้งเพจประเทศไทยและเพจต่างประเทศ โดยส่วนใหญ่เป็นเพจจากต่างประเทศ ซึ่งมีรูปภาพที่อนาจารกว่า

๔) ไก่ชน

ติดตามเพจเกี่ยวกับซุ้มไก่ชน การเพาะพันธุ์ การแข่งขัน และการพนันไก่ชน จำนวน ๑๑ เพจ

กรณีศึกษาที่ ๑๖

จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้ Facebook พบว่า เจ้าของ Facebook เป็นเพศชาย ปิดการมองเห็น ดังนั้นจะเห็นเฉพาะรูปโปรไฟล์และรูปแบบการกดติดตามบางส่วนทั้งนี้เจ้าของ Facebook เคยใช้ “รูปปืน” เป็นรูปโปรไฟล์ และใช้ชื่อโปรไฟล์ “..... โอธอส สวรรค์”

สำหรับรูปแบบการโพสต์หรือกดติดตามเพจต่าง ๆ สามารถแบ่งหมวดหมู่ได้ดังนี้

๑) ยาเสพติด

ติดตามเพจที่เกี่ยวกับการขายอุปกรณ์การเสพกัญชา “The Green Shop” ซึ่งเนเพจที่นำอุปกรณ์การเสพจากเพจ “บุญเต็ม สายเขียว” มาขาย

กรณีศึกษาที่ ๑๗

จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้ Facebook พบว่า เจ้าของ Facebook เป็นเพศชาย ปิดการมองเห็น ดังนั้นจะเห็นเฉพาะรูปโปรไฟล์และรูปแบบการกดติดตามบางส่วนและพบว่าเจ้าของ Facebook ใช้รูป “การมีเพศสัมพันธ์” เป็นหน้าปก Facebook

สำหรับรูปแบบการโพสต์หรือกดติดตามเพจต่าง ๆ สามารถแบ่งหมวดหมู่ได้ดังนี้

๑) เพศ

ติดตามเพจเกี่ยวกับภาพอนาจาร สีสลามก

(๑) “สมาคมนิยมสาวที่เด็ดแห่งประเทศไทย” โพสต์รูปภาพอนาจารของผู้หญิงหลายคน และ เปิดรับ “กลุ่มลับ” ดังนี้ “คลิกเข้ากลุ่ม ๑๘+ มีสาวๆ นักศึกษา โชว์ไลฟ์สด ทุกวัน ในกลุ่มมีแจกคลิปโป๊ รูป คลิป หลุดมากมาย วิวๆคลิกเข้ากลุ่มกันมานะคะ >> <https://.....>” หรือ “แจกฟรีคลิปเด็ดน้องน้ำ นักศึกษาม.เชียงใหม่ วิวก่อนโดนลบ!!!เด็ดมากๆๆ <http://line.me.....>”

กรณีศึกษาที่ ๑๘

จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้ Facebook พบว่า เจ้าของ Facebook เป็นเพศชาย ปิดการมองเห็น ดังนั้น จะเห็นเฉพาะรูปโปรไฟล์และรูปแบบการกดติดตามบางส่วนทั้งนี้พบว่าเจ้าของ Facebook ใช้รูป “หน้ากาก กาย ฟอกส์” ซึ่งหน้ากาก กาย ฟอกส์ เป็นสัญลักษณ์ที่เกี่ยวกับการต่อต้านรัฐบาล ซึ่งกลับมาโด่งดังอีกครั้งในภาพยนตร์ เรื่อง “V for Vendetta” เป็นรูปโปรไฟล์ และยังพบว่า เพื่อนของเจ้าของ Facebook บางส่วนใช้ “หน้ากาก กาย ฟอกส์” เป็นรูปโปรไฟล์เช่นกัน

สำหรับรูปแบบการโพสต์หรือกดติดตามเพจต่าง ๆ สามารถแบ่งหมวดหมู่ได้ดังนี้

๑) ความรุนแรง

ติดตามเพจ “สายนักเลง” โดยเพจได้ให้คำนิยามเพจไว้ว่า เป็นเพจเกี่ยวกับ คำคมนักเลง คำคมเพื่อชีวิตคำคมในวงเหล้าคำคมคนจริงคำคมเพื่อนคำคมหักหลัง โดยรูปแบบการโพสต์จะเป็นการนำเอา “ตัวละคร” จากละครหรือภาพยนตร์ที่เกี่ยวกับ “การต่อสู้” มาประกอบคำคม เช่น “ขุนพันธ์” “๒๔๙๙ อันธพาลครองเมือง” “ท้าชน” “ตีใหญ่” โดยเพจยังมี YouTube Channel ซึ่งเป็นการแชร์คลิปเกี่ยวกับ “การทะเลาะวิวาท”

ซึ่งพบว่าเจ้าของ Facebook ได้นำคำคมจากเพจ “สายนักเลง” มาโพสต์หลายครั้ง โดยมีบางโพสต์ได้เขียนข้อความเชิง “ยั่วๆ” ให้เกิดการทะเลาะวิวาทเช่น “เอาเหรอไ้หน้าสัตว์” และมีคนมาแสดงความคิดเห็นเชิง “ท้าทาย ยั่วๆ”

๒) รถซิ่ง รถแข่ง

ติดตามเพจเกี่ยวกับ อุปกรณ์การตกแต่งรถ กลุ่มรถแข่ง รถซิ่ง และมีการแชร์คลิปการแต่งรถ และ การแข่งรถ

กรณีศึกษาที่ ๑๙

จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้ Facebook พบว่า เจ้าของ Facebook เป็นเพศชาย เคยเปลี่ยนรูปโปรไฟล์ของตนเองเป็น “The Joker” ๒ ครั้ง

มีการโพสต์ลักษณะ “น้อยใจครอบครัว” บ่อยครั้งเช่น “กูแม่งตัวปัญหาของครอบครัวจริงๆ กูแม่งลูกเหี้ยจริงๆ กูแม่งไม่มีเหี้ยไรดี ในสายตาใครเลย” หรือ “ลูกเหี้ยๆ”

สำหรับรูปแบบการโพสต์หรือกดติดตามเพจต่าง ๆ สามารถแบ่งหมวดหมู่ได้ดังนี้

๑) เพศ

ติดตามเพจเกี่ยวกับภาพลามก อนาจาร

(๑) “บัญชี.....” (ผู้วิจัยไม่ขอเปิดเผยชื่อ Facebook เนื่องจากเป็นชื่อ Facebook ที่มีตัวบุคคลจริง) เป็น Facebook ส่วนตัวเปิดสาธารณะ มีการโพสต์รูปอนาจารของตนเอง และของผู้อื่น พร้อมเชิญชวนให้มีการแอตไลน์ส่วนตัว หรือ “กลุ่มลับ”

(๒) “เม.....” (ผู้วิจัยไม่ขอเปิดเผยชื่อ Facebook เนื่องจากเป็นชื่อ Facebook ที่มีตัวบุคคลจริง) เป็น Facebook ส่วนตัวเปิดสาธารณะ ซึ่งจะมีการรับงานโชว์ตัววีวไลฟ์สด ส่วนใหญ่โพสต์ภาพโป๊ของตนเอง และข้อความเชิงอนาจาร

(๓) “นาย....” (ผู้วิจัยไม่ขอเปิดเผยชื่อ Facebook เนื่องจากเป็นชื่อ Facebook ที่มีตัวบุคคลจริง) เป็น Facebook ส่วนตัวเปิดสาธารณะ โพสต์ภาพโป๊ของตนเอง และข้อความเชิงอนาจารรวมทั้งเชิญชวนให้เล่นพนันออนไลน์ โดยให้กดแอตไลน์พนันจำนวนมาก

กรณีศึกษาที่ ๒๐

จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้ Facebook พบว่า เจ้าของ Facebook เป็นเพศชายปิดการมองเห็น ดังนั้น จะเห็นเฉพาะรูปโปรไฟล์และรูปแบบการกดติดตามบางส่วนเจ้าของ Facebook กดติดตามเพจคำคมที่ใช้ตัวละคร “The Joker” เป็นหลักจำนวน ๒ เพจ คือเพจ “โจ๊กเกอร์.” และ “โจ๊กเกอร์” สำหรับรูปแบบการโพสต์หรือกดติดตามเพจต่าง ๆ สามารถแบ่งหมวดหมู่ได้ดังนี้

๑) ความรุนแรง

ติดตามเพจเกี่ยวกับ “ปืน” เช่นเพจ “ซื้อขายปืนไม่มีทะเบียน” “ปืนเถื่อนไทยประดิษฐ์ ๒” “นักเลง ใจดี” โดยบางเพจขายปืนมีทะเบียน บางเพจเป็นปืนไม่มีทะเบียน และปืนไทยประดิษฐ์

๒) เพศ

ติดตามเพจ “ห้องลับ” ซึ่งเพจจะนำรูปภาพลามก อนาจาร ของผู้หญิงมาโพสต์ โดยสามารถให้สมาชิกเข้าไปแสดงความความเห็นและแลกเปลี่ยนกลุ่มกันได้

กรณีศึกษาที่ ๒๑

จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้ Facebook พบว่า เจ้าของ Facebook เป็นเพศชายปิดการมองเห็น ดังนั้น จะเห็นเฉพาะรูปโปรไฟล์และรูปแบบการกดติดตามบางส่วนพบว่าเจ้าของ Facebook โพสต์เชิญชวนให้เล่นพนันออนไลน์จำนวน ๔ ครั้ง โดยวิธีการ โพสต์ลิงค์การพนันออนไลน์ หรือ โพสต์ข้อความเชิญชวน เช่น “slotxoแตกง่ายจ่ายจริงบริการดีเชื่อถือได้๑๐๐%” หรือ “ บริการดี รวดเร็ว ทันใจ แจกจริง #slotsky “ สำหรับรูปแบบการโพสต์หรือกดติดตามเพจต่าง ๆ สามารถแบ่งหมวดหมู่ได้ดังนี้

๑) พนันออนไลน์

ติดตามเพจเกี่ยวกับพนันออนไลน์ โดยส่วนใหญ่เป็นเพจที่เกี่ยวกับการ “แจกโค้ด” และ “วิธีการเล่น” เพื่อให้ได้เงินเยอะ

กรณีศึกษาที่ ๒๒

จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้ Facebook พบว่า เจ้าของ Facebook เป็นเพศชายปิดการมองเห็น ดังนั้น จะเห็นเฉพาะรูปโปรไฟล์และรูปแบบการกดติดตามบางส่วนสำหรับรูปแบบการโพสต์หรือกดติดตามเพจต่าง ๆ สามารถแบ่งหมวดหมู่ได้ดังนี้

๑) พนันออนไลน์

ติดตามเพจเกี่ยวกับพนันออนไลน์ ซึ่งมีทั้งเพจที่ใช้เล่นพนันออนไลน์โดยตรง และเพจที่แจกโค้ด

กรณีศึกษาที่ ๒๓

จากการศึกษาพฤติกรรมการใช้ Facebook พบว่า เจ้าของ Facebook เป็นเพศชายปิดการมองเห็น ดังนั้น จะเห็นเฉพาะรูปโปรไฟล์และรูปแบบการกดติดตามบางส่วนทั้งนี้มีการติดตามเพจ “FC โจ๊กเกอร์” ซึ่งเป็นเพจคำคมที่ใช้รูป “The Joker” หลายเวอร์ชัน เป็นรูปประกอบ พร้อมทั้งยังมีการเชิญชวนให้เล่นพนันออนไลน์อีกด้วย

๑) พนันออนไลน์

ติดตามเพจเกี่ยวกับพนันออนไลน์ ซึ่งมีทั้งเพจที่ใช้เล่นพนันออนไลน์ บอลออนไลน์ หวยออนไลน์ แคร่ออนไลน์และเจ้าของ Facebook มีการโพสต์เชิญชวนให้มีการเล่นพนันออนไลน์ เช่น “ได้รับเครดิตฟรีแล้ว๘bitx๐ชั่วโมง๑๐๐%”

๒) เพศ

ติดตามเพจเกี่ยวกับสื่อลามกอนาจาร

(๑) “รวมสาวสวยย่อ สาวชอบเด่น” โดยเป็นเพจที่รวบรวม คลิป และรูปภาพของผู้หญิงในเชิงอนาจาร เท่านั้น

(๒) “จุดกางแดด เต็นท์” เป็น Facebook ประเภทปิด ต้องเป็นสมาชิกเท่านั้นจึงจะเข้าถึงข้อมูลได้ มีผู้ติดตามทั้งหมด ๘๔,๐๐๐ คน

๔.๔ ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ (การสนทนากลุ่ม)

ผู้วิจัยได้ศึกษาเชิงคุณภาพ (การสนทนากลุ่ม) จำนวน ๒ กลุ่ม คือ (๑) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ (๒) เจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญ

๔.๔.๑ เด็กและเยาวชน

ผู้วิจัยทำการสนทนากลุ่มกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำที่อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ๔ แห่งในสังกัดของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนคือ (๑) ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุขิตา (๒) ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายสิรินธร (๓) ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านอุเบกขา (๔) ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี รวมจำนวนทั้งสิ้น ๘๐ คนได้ให้ข้อมูลดังนี้

ผู้วิจัยได้สนทนากลุ่ม

๑) ปกติเวลาเข้าใช้อินเทอร์เน็ตจะใช้สื่อใดบ่อยที่สุด และวัตถุประสงค์ในการใช้คืออะไร

ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างเข้าใช้ Facebook , Line ,YouTube ,Messenger ,Google และ เกมออนไลน์ เนื่องจากเข้าถึงง่าย กลุ่มเพื่อนหรือสังคมคนรู้จักมักจะใช้กัน และใช้เพื่อผ่อนคลาย ดูคลิปต่าง ๆ สนทนากับกลุ่มเพื่อน ติดตามไอดอลที่ชอบ

เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่เข้าใช้ Facebook บ่อยที่สุด รองลงมาคือ Line , You tube ,Game Online เนื่องจากสามารถเข้าผ่านโทรศัพท์มือถือได้สะดวก และสามารถเข้าใช้ได้ตลอดเวลา โดยเข้าใช้งานที่บ้านบ่อยที่สุด

โดยมีตัวอย่างบทสนทนาตามคำพูดของเด็กและเยาวชน ดังนี้

“Facebook, Line, Messenger”

“B Talk ,Bigo Live”

“ดู YouTube ฟังเพลง หน้าที่เขาถ่ายออกมาจากโรงหนัง”

“ใช้บ่อยเพราะเคยชิน”

“อยากรู้อะไรก็เข้าไปดู”

“เข้าไปคุยเล่นกัน บางคนก็ไม่รู้จัก บางคนก็รู้จัก”

“ใช้ B Talk เขย่าแล้วเจอ ก็คุยมั่วๆไปเลย”

“ใช้ Facebook บ่อยเพราะคนอื่น เพื่อนๆ ก็ใช้ ติดต่อกง่าย”

“ใช้ Facebook ,IG เอาไว้ check in ตามสถานที่ต่าง ๆ อยากรู้คนอื่นรู้โชว์เพื่อนนิดหนึ่ง”

“ก่อนเข้ามาในนี้เขาชอบเล่น Bigo Live ที่สามารถ live พร้อมกัน ๘ คน มี ๘ ช่อง ก็เข้าไปคุยเล่น เขามีเป็นคลับๆ ด้วย หนูอยู่คลับ หนอนอนน้อย และ น้องสาวเจ้าพ่อปิง ตั้งคลับเพื่อรวมสมาชิกได้มากที่สุด ไปตั้งสมาชิกคลับอื่น ด้วย จะโชว์ว่าเราเป็นแก๊งค์ใหญ่”

“เพจอีจันก็ชอบ พวกคำคมก็ชอบนะ ที่ชอบมากที่สุดคือ เพจมึงอะคิดมาก”

“ตามพวกคลิปที่เขาแต่งรถ เอาไว้มาแต่งรถเรา”

“ผมอยากได้ป็น แต่ไม่มีเงินซื้อเลยเข้า YouTube เขาสอนการประกอบป็นด้วย ผมไปดูแล้วลองทำ”

“ติดตามเป็นกลุ่ม กลุ่มใครกลุ่มมัน ใน Facebook เป็นแหล่งที่เสฟข้อมูลเป็นอย่างดี”

“พวกเพจโคโยตี้ก็ติดตาม เวลาเขาจะเต้นที่ไหนเขาก็อัดมาลง”

“พวกเพจอุปกรณ์แต่งรถก็ตามเยอะ”

ปกติหากต้องสื่อสาร มักใช้สื่อสังคมออนไลน์ประเภทใด

“Line ,Messenger”

“ง่ายสุดแชทคุยกันทาง line กับ Messenger”

ติดต่อสื่อสารกับใครบ้างในสื่อสังคมออนไลน์ และบ่อยแค่ไหน

“ตอนแรกก็เพื่อนคะ แต่เพื่อนคือลูกค้า”

“เพื่อนกับลูกค้าคือคนเดียวกัน”

“เพื่อน แฟน ลูกค้า”

“แรกๆก็คือเพื่อน หลังๆเราคุยกับลูกค้ามากกว่า เราก็เอาเงินไว้ก่อนนะ”

“ลูกค้าติดต่อผ่านสื่อแหละ แต่มักมาหาที่บ้านด้วยถ้าเราไม่ตอบแชท เลยต้องตอบแชท ไม่งั้นมันบุกมาถึงบ้าน”

“เพื่อน แฟน ครบครันสุดท้าย”

วัตถุประสงค์ในการติดต่อผ่านสื่อสังคมออนไลน์ นอกจากใช้ขายยาคืออะไร

“ถ้ามีสาระบ้าง ก็ใช้ปรึกษาปัญหาอกหักบ้าง”

“เคยปรึกษาเรื่อง แม่รู้แล้วนะว่าเงินมาจากขายยา กับเพื่อน”

“อยากรู้อะไรเข้า Google เลยครู”

Website ใดที่คุณเข้าดูบ่อย ๆ

“โตจิน การ์ตูนเถื่อน”

“สื่อลามกก็ดู”

“แต่งรถ”

“YouTube กดดูไปเรื่อย ๆ”

“เช็คผลบอล”

“เข้าพระ บูชาพระ”

“มันมีทุกอย่างใน Facebook ส่วนใหญ่ web พวกนี้มันโผล่มาใน Facebook แล้วเรากดเข้าไปดู”

๒) เคยใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางในการกระทำผิดหรือไม่ เช่น ขายของผิดกฎหมาย ชักชวนยกพวกตีกัน

●ขายยาเสพติดเยอะที่สุด โดยการซื้อขายยาเสพติดจะเป็นการแจ้งให้ทราบว่ามียาเสพติดแล้วผ่าน line หรือ Messenger โดยมีการใช้ศัพท์เฉพาะในการสื่อสาร เช่น เป็ด น้ำ ใบ เนื้อ ปูนูน

●รองลงมาคือรวมกลุ่มแข่งรถโดยเป็นการเข้าไปดูในเพจรถซึ่ง โดยตั้งเป็น Facebook Fanpage ไว้ซึ่งมีค่อนข้างเยอะ เช่น ทุเรียนนนท์ อีสานตันโลง รถถังฝั่งธน รถชิงสมุทรปราการ

●สำหรับภาพอนาจารคลิปปอนาจาร หรือการมีเพศสัมพันธ์ จะมีกลุ่มลับซึ่งต้องมีโค้ดและต้องได้รับการยินยอมจากเจ้าของห้องเพื่อให้เราเข้าไปอยู่ในห้องลับได้ กรณีนี้ส่วนตัวจะเป็นการผ่าน Application ต่างๆ เช่น B talk ,BigoLive

โดยมีตัวอย่างบทสนทนาตามคำพูดของเด็กและเยาวชน ดังนี้

กลุ่มยาเสพติด

“เคยคุยขายยาใน Messenger ถามว่าเอาเท่าไร เมื่อไร นัดกัน ไม่เคยโพสต์หรือขึ้น Story นะ”

“ขายยาทางนี้ง่ายเหมือนขายของออนไลน์ ทำบ่อย บางครั้งส่งยอดไม่ทันก็ขยันโพสต์หน่อย”

“บ่อย แชทขายยา นัดรับยากัน ของมาก็แชทไปถามว่าของมาแล้ว”

“ซื้อขายยาจะจ่ายเงินกันตรง ๆ ถ้าผ่านโทรศัพท์ต้องล็อตใหญ่”

“มีศัพท์แต่ละที่ก็เรียกยาไม่เหมือนกัน แล้วแต่ละที่ ก็ยากี่ เนื่อ ,ปุ่นปุ่น ยาไอซ์ ก็ตัวใหญ่,แข็ง ยาบ้าก็ตัวเล็ก,ต้มยำ,เปิด ยาอีก็ หนม,คิตตี้ ไอ้คิตตี้เป็นยี่ห้อมั่นคง มั่นหลอนกว่า ถ้าเฮโรอีนก็พี๊ด,หมุก,แป้ง,โค้ก ยาแก้ไอผสมก็เขียว เหลือง”

“โพสต์ขายยาแบบสาธารณะก็มีครับ คนไม่รู้จักเราเขาไม่รู้หรือเขาคิดว่าเราโพสต์เล่นๆ มันมีศัพท์เฉพาะซึ่งแล้วแต่ บางที เช่น เปิดหมายถึงกัญชา วันนี้เรามีใบขาย ใบนี้คือกระท่อม”

“เล็กใหญ่เย็นตาโฟ โพสต์แล้วมาเลย เขาจะมาส่งแพทมาว่า กว๊วยตัวยวงหนึ่ง”

“ส่วนใหญ่ไม่โพสต์เท่าไร ไม่โพสต์เปิดเผยจะส่งไปในกลุ่มเพื่อนมากกว่าค่ะ”

“ร้านหนูขายแค่นี้ เขาก็จะรู้ว่าที่โพสต์คืออะไร”

“จอร์จ ๆ มาแล้ว ส่งไปในกลุ่มเพื่อน เขาจะรู้ว่าของมาแล้ว”

“บางคนลง Story มันโผล่แป๊บเดียว”

“เคยนัดเจอคนที่ถูกใจใน Bigo live ด้วย และในนี้เป็นแหล่งรวมพ่อค้ายาเลย มีขายรถเถื่อนด้วย ซึ่งพวกกลุ่ม กลางวันจะไม่มีคนพวกนี้นะ แต่กลางคืนพวกนี้เยอะ”

กลุ่มรถชิง

“นัดรวมแข่งรถ อันนี้โพสต์ หรือเข้าไปในเพจ รถถังฝั่งธน ทูเรียนนนท์ อีสานตันโลง ซึ่งเพจนี้เขาก็โพสต์นัดให้รู้ว่าจะ แข่งที่ไหน ให้มารวมตัวกัน”

“ไปแข่งรถ เข้าไปดูในเพจที่เขานัดรวมตัวกัน พวกเพจทูเรียนนนท์ แล้วเราไปนัดเพื่อนอีกที”

กลุ่มนัดก่อความรุนแรง

“โพสต์ค่าเพื่อน เราให้เพื่อนช่วยแชร์ๆ ให้เขารู้ ซึ่งถ้ามีแชร์ก็ต้องนัดตบ”

“เคยใช้นัดต่อย แต่ก็แล้วแต่ช่วงนะ ช่วงออกหักก็บอย”

“เคยนัดรวมกลุ่มตบกัน”

“บางทีด่ากันในเกม ก็นัดต่อยกัน”

กลุ่มอนาจาร

“เคยได้รับค่ะ พวกต่างชาติชอบส่งมา และให้เราเปิดกล้องเพื่อให้เราโชว์ เราเขาก็โชว์ของเขา หนูตกใจมาก”

“ถ้าภาพอนาจารหนูเคยส่งของเพื่อนผู้ชายไปให้อีกคนหนึ่งเพราะเขาขอให้หนูส่งของหนูให้เขา หนูเลยไปขอของ เพื่อนอีกคนแล้วส่งไป”

“คลิปโป๊โพสต์ไม่ได้ครับ แต่มันมีกลุ่มลับก็ส่งกันโน่นนั่น ผมรับจากกลุ่มลับในไลน์ แล้วค่อยส่งต่อให้เพื่อน Facebook ใน line ส่งบางคลิป บางคลิปไม่เด็ดไม่ส่ง”

“เคยนัดลงแขก แต่ก็ในกลุ่มลับนะ”

“ B Talk ใช้นัดเจอได้เลย Profile สวย แต่ไม่ตรงปก”

“เพื่อนหนูเคยเจอคนนัดมาให้โชว์ของแล้วมันยอมไปมีอะไรกับเขาด้วยนะ

“ใน Bigo มีเต๋นยั่วๆ หรือโชว์นาจาร แล้วขอถั่ว ใน Bigo ๑ บาทเท่ากับ ๑ ถั่ว แต่เอาไปแลกเงินไม่ได้นะ เราเอาไปเปย์คนอื่นต่อ โชว์เหนือ เคยได้ถั่วสูงสุด ๕,๐๐๐ เม็ด แล้วก็เอาไปกระจายต่อ”

๓) ปกติใช้อินเตอร์เน็ตผ่านช่องทางใดหรือ สถานที่ใดบ่อยที่สุด และค่าใช้จ่ายต่อเดือนในการใช้อินเตอร์เน็ตประมาณเท่าไร (รวมค่าใช้จ่าย ซื้อของในเกมส์ การพนันออนไลน์)

●ใช้อินเตอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์มือถือมากที่สุด เนื่องจากสะดวก พกพาไปได้ทุกที่และติดตัวและเป็นการใช้อินเตอร์เน็ตตลอดเวลาโดยเฉพาะช่วงเย็นจนถึงกลางคืนจะใช้บ่อยสุด ซึ่งจะใช้เวลาต่อเนื่องมากกว่า ๑ ชั่วโมง

●โดยประมาณค่าใช้จ่ายต่อเดือน (ที่สามารถคำนวณได้) น้อยสุดคือ ๒๙๙ บาท สูงสุดเกิน ๖๐,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายรวมทั้งค่าซื้อของ ค่าอินเตอร์เน็ตรายวัน/รายเดือน การเล่นเกมพนันออนไลน์ (เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่เคยเล่นเกมพนันออนไลน์)

●เด็กและเยาวชนรู้จักพนันออนไลน์ จาก Youtube , เน็ตไอดอล , เพื่อนแนะนำ

โดยมีตัวอย่างบทสนทนาตามคำพูดของเด็กและเยาวชน ดังนี้

“มือถือนี่ เข้าทุกที่ทุกเวลา”

“เข้าถึงอันไหนก็อันนั้น มือถือบ้าง คอมฯบ้าง”

“มือถือนี่ ตื่นมาคว้าเลย มันติดตัวเลย”

“เอาเงินจากค้ายามาจ่ายรายเดือน ต่อเดือน”

“เติมรายวัน ถ้าคิดค่าใช้จ่ายต่อเดือน โห... อาทิตย์ประมาณ ๑,๐๐๐ เดือนก็ ๔,๐๐๐”

“ให้คนที่คุยเติมให้”

๔) คุณนำเงินจากไหนมาใช้จ่ายค่าอินเตอร์เน็ตและอื่นที่เกี่ยวข้อง

●การขายยาเสพติด

●รายได้จากการประกอบอาชีพทุจริต เช่น ส่งโปย เด็กเฝ้าตู้ หวยปิงปอง

โดยมีตัวอย่างบทสนทนาตามคำพูดของเด็กและเยาวชน ดังนี้

คุณนำเงินจากไหนมาทำธุรกรรมเหล่านี้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการขายยาเสพติดและนำเงินจากการขายยามาใช้จ่ายส่วนตัวรวมทั้งใช้จ่ายเพื่อเข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์ด้วย

“ขายยา เงินไม่ค่อยขาดมือ”

“ทำหลายอย่างคะ ส่งโปย เด็กเฝ้าตู้ หวยปิงปอง เงินก็หมุนไปเรื่อย ๆ”

“ขายยาแล้วเอาเงินมาเล่นพนัน เสียพนันไปขายยา มันวุ่นอย่างนี้แหละครู”

“ผมปล้นแหละ แต่ผมปล้นไปซื้อยาถ้าเหลือก็เอามาเติมตั้งคีมือถือ”

“ขอแม่ และบางส่วนก็ได้มาจากทำงานอื่น และขายยา”

“ขายยาปลดหนี้”

คุณเคยใช้จ่าย หรือ ทำธุรกรรมทางการเงิน เช่น ซื้อของในเกมส์ เติมเงินเล่นเกม การพนันออนไลน์ หรืออื่น ๆ ผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ตไหม ค่าใช้จ่ายต่อเดือนตกประมาณเท่าไร

กลุ่มตัวอย่างเคยใช้จ่ายผ่านอินเทอร์เน็ตโดยส่วนใหญ่เป็นการซื้อของที่ชื่นชอบและการเล่นเกมพนันออนไลน์ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยเล่นเกมพนันออนไลน์ ส่วนการซื้อขายยาเสพติดจะไม่ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต โดยประมาณค่าใช้จ่ายต่อเดือน (ที่สามารถคำนวณได้) น้อยสุดคือ ๒๙๙ บาท สูงสุดเกิน ๖๐,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายรวมทั้งค่าซื้อของ ค่าอินเทอร์เน็ตรายเดือน

“เติมเกม เติม Slot เติม ROV”

“ซื้อเสื้อเกราะในเกมส์ ส่วนพนันนี้บ่อยเลย ให้ตัดเงินใน internet Banking”

“เคยเล่นเกมพนัน เข้าไปที่ ๙๑๘ kiss เสียเงินไปเยอะเสียไปหลักแสนเลย พุดความจริงเลยนะ ก็เงินมาจากขายยา ถ้าเงินหมดก็ไปขายใหม่”

“เราเติมครั้งละ ๑,๐๐๐ เราได้กลับมาเป็นหมื่นนะ แต่เวลาเสียก็เสียเยอะ”

“พนันบอลแล้วส่งโพยเป็นออนไลน์ใหม่ เพราะส่งโพยผ่านไลน์ เคยเล่นแล้วเสียไป ๑๒,๐๐๐ บาท แต่ถ้าพนันเยอะหน่อยก็ได้เยอะ แต่ก็เสียเยอะ”

“ตัดWallet”

“ซื้อเสื้อผ้า กระเป๋า

“ผมจ่ายรายเดือน ๒๙๙”

“ผมเติมรายวัน วันละ ๓๐ บาท เติมทุกวัน”

“อือหือ...เยอะเลย แะ Slot หนูก็เล่นตาละ ๔๐ บาทน้อยสุด บางครั้งตาละ ๑,๐๐ และเล่นทุกวัน”

“ค่าใช้จ่ายในการลงทุนซื้อยามาขาย ก็แล้วแต่ลืตว่ามาเท่าไร หรือหัวหน้าเราจะเอาเท่าไร”

“เติมเงินอย่างเดียวก็ ๔,๐๐๐ แล้วครู ถ้าไปซื้อของอีกก็เยอะ”

“เคยเล่นเกมพนันออนไลน์เสียต่อครั้งเยอะ ร้องไห้เลย แต่ได้จริง โอนไวด้วย ได้เป็นหลักแสน เสียเดือนละเป็นหมื่น”

“เสียไปกับบาคาล่า รู้จักเพราะเพื่อนแนะนำ ใน YouTube เขาก็แนะนำเยอะ มีเน็ตไอดอลรีวิว บอกว่าเป็นช่องทางหาเงิน”

“พนันออนไลน์สร้างมาเพื่อดูดเงิน รู้ตั้งแต่อยากลอง ตอนแรกก็ได้ นานวันเข้ามันดูดกลับ จนเราไม่เหลืออะไรเลย”

“หนูเคยเล่นตาละไม่กี่บาท แล้วได้แจ็คพ็อต เลยเติมหนักเลย หนูเลยติด Slot มาก”

“จ่ายถั่วไปเยอะเลย”

“เคยจ่าย Slot ไปเกือบ ๖๐,๐๐๐ แล้วได้กลับเป็นแสนๆ เลยครู แต่ช่วงแรก ๆ นะ หลัง ๆ เสีย เขาคงไม่ให้เราได้ทุก
ครั้งหรอกครู”

“เคยซื้อของในลาซาด้า ช้อปปี้ ผมซื้อตาชั่งดิจิตอลมาชั่งยา เราจะไม่โกงลูกค้า เราซื้อสัตย์ แต่ลูกค้าจ่ายเงินไม่ค่อย
ตรงทุกที”

“ซื้อขายยาจะจ่ายเงินกันตรง ๆ ถ้าผ่านโทรศัพท์ต้องล็อตใหญ่ หรือซื้อ ๆ กัน แต่ไม่ส่งผ่านไปรษณีย์ เราโอนเงินแล้ว
นัดรับของ”

“ไม่เคยซื้อยาปลูกเชื้อกสิไนต์ เดินไปร้านขายยาเขาก็ขาย”

๕) ช่วงเวลาใดที่ใช้อินเตอร์เน็ตบ่อยที่สุด สาเหตุในการใช้อินเตอร์เน็ตในเวลานั้นบ่อยสุด

- ส่วนใหญ่ใช้อินเตอร์เน็ตตลอดเวลา รองลงมาคือช่วงกลางคืนบ่อยที่สุด เนื่องจาก
- อยู่ในอาการติดยา นอนไม่หลับ
- สัญญาณอินเตอร์เน็ตแรง

โดยมีตัวอย่างบทสนทนาตามคำพูดของเด็กและเยาวชน ดังนี้

“ตลอดเวลา ตื่นมาก็ใช้เลย เข้า Facebook ก่อน”

“ทั้งวัน ถ้าเล่นเกมก็ยาวเลย อยู่ได้เป็นครึ่งวัน ตอนนั้นไปเล่นที่ร้านคอมพิวเตอร์”

“อยากเอาเชือกมาผูกติดกับคอไว้เลย”

“๒๔ ชั่วโมง เพราะบางครั้งติดยา นอนไม่หลับก็เล่นเน็ต”

“หนูมี ๒ เครื่อง ถ้าเครื่องหนึ่งร้อนก็เปลี่ยนเครื่อง และมี Power bank ด้วย เอาพันไว้กับโทรศัพท์เลย”

“ชอบเล่นกลางคืนจะได้ไม่ต้องแย่งสัญญาณเน็ตกับใคร เพราะกลางคืนใช้ wifiแถวบ้าน”

“กลางคืนบ่อย ไม่่วงไง เสพยาเลยติด มันทิด ๓-๔ วันเลย กลางวันก็นอน กลางคืนตื่น”

“ถ้าดูดแรกๆ จะนอนไม่ได้เลย หลังๆ เสพบ่อยร่างกายชิน ก็ได้นอนกลางวัน กลางคืนก็ติด ติดแล้วขยัน อยู่นิ่งไม่ได้
บ้านสะอาดเลยครู แต่ถ้าไม่มีไรทำกลางวันกลางคืน ก็มาเล่นโทรศัพท์”

“ถ้ามีโทรศัพท์อยู่ท่าเดียวได้ ๓-๔ ชั่วโมง ลูกขึ้นเหมือนชาหายเลย มันชา ไล่ทั้ง Facebook ,Youtube, ROV ถ้าได้
เข้า Slot ค่อยาวนั่งท่าไหนเท่านั้น ”

“ใช้กลางวัน ผมตื่นมาก็ทุ่มหนึ่งแล้ว กลางวันผมนอน”

“ตื่นนอนอันดับแรกคว้าโทรศัพท์ก่อน ก่อนแปรงฟันอีก มาดูก่อนใครส่งไรมา มีข้อความใหม่ แล้วค่อยไปอาบน้ำ
แปรงฟัน กินข้าว”

๖) คุณเคยเข้าดู หรือ ได้รับ สื่อออนไลน์ที่ไม่เหมาะสมหรือไม่ ประเภทใด เช่น การพนันออนไลน์ สื่อลามกอนาจาร การกระทำความรุนแรงทำร้ายร่างกาย และเคยเลียนแบบพฤติกรรมแบบใดบ้าง

●ส่วนใหญ่เคยเข้าดูคลิปรุนแรง ฆ่ากัน แต่จะไม่มีการนำมาเลียนแบบทันที หากแต่เป็นการจำวิธีการเอาไว้เมื่อเกิดกรณีทะเลาะวิวาทจะมีการนำเอาวิธีการไปใช้บ้าง หรือกลับมาดูวิธีการอีกครั้งเพื่อนำไปใช้

●การเลียนแบบพฤติกรรมทันทีจะเป็นในรูปแบบแก๊งเพื่อนที่ความรุนแรงน้อย หรือเลียนแบบการแต่งกาย คำพูด ของบุคคลที่มีชื่อเสียงหรือนักร้อง

โดยมีตัวอย่างบทสนทนาตามคำพูดของเด็กและเยาวชน ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยเข้าดูคลิปรุนแรง ฆ่ากัน แต่จะไม่มีการนำมาเลียนแบบทันที โดยการเลียนแบบพฤติกรรมจะเป็นในรูปแบบแก๊งเพื่อนที่ความรุนแรงน้อย หรือเลียนแบบการแต่งกาย คำพูด ของบุคคลที่มีชื่อเสียงหรือนักร้อง

กลุ่มการกระทำความรุนแรง ทำร้ายร่างกาย

“ไม่รู้ว่ามีเว็บอะไร มันเป็นชื่อภาษาอังกฤษ ที่เขาฆ่าคนให้เห็นสดๆ ยิ่งให้เห็นสด ๆ แหงนคอ ปาดคอให้เห็นสด”

“มีเว็บที่เป็นเว็บปีศาจ ที่บูชาปีศาจ แล้วให้ทำรูปดาวครู แล้วให้กรีดข้อมือ”

“มีเว็บที่เขาทำให้เรากรีดข้อมือตัวเอง มันดังขึ้นมาเลย ว่า “คุณกล้ารีเปล่า” เวลาเครียดๆ เคยคิดจะทำตาม แต่ น่าจะเจ็บเลยไม่ไหว เก็บไว้ก่อน”

“มีพวกคลิปกระโดดตึกด้วย ที่กระโดดลงมา แต่ไม่รู้ตอนนั้นเขายกเลิกไปรึยัง มีฆ่าเด็ก”

“เคยดูเหมือนกันที่เขาฆ่าเด็ก เณรแอร์แบบนี้ ก็ชอบดูนะ แต่ก็ร้องไห้ ไม่ชอบให้เขาทำ แต่หนูก็ดู”

“ดูแล้วจะอิน ถ้ามาทำกับเราแบบนี้ละ คงไม่ยอมให้ทำ”

“ชอบดูคลิปตบตี ดูแล้วสะใจ บางทีจำไปใช้ แล้วดูๆอยู่ก็อยากตบ”

“เคยดูคลิปฝรั่งที่ให้หันหลังแล้วยิงหัว หรือ ที่ฟันคอกัน”

“เคยดูแล้วรู้สึก อึ้ง ที่ เสีย”

“พวกคลิปนาทึระทิก พวกอุบัติเหตุ”

“เพื่อนบอกว่าดูคลิปพวกนี้โรคจิต ก็เลยบอกไปว่า ถ้ามาว่าอีกจะเอาמידไปจี้คอ มันก็ไม่ว่าอีกเลย”

กลุ่มลามกอนาจาร

“ผมอยู่กลุ่มลับ ชื่อชายเด็กไซด์ไลน์ พวกเบอร์ตอง”

“ดูโดจินก็มีอารมณ์”

“อนาจารใน B Talk นี่ตัวดีเลย

“มันมีกลุ่มไลน์ที่เขาส่งกันทั้งวัน”

การเลียนแบบ

“แฟนหนูไปดูคลิปจากที่เขาส่งมา แล้วมีอารมณ์เขาก็เลียนแบบ”

“เลียนแบบทำไมพี่ มีสไตล์เป็นของตัวเอง”

“เคยเลียนแบบที่เขาแกล้งเพื่อน เราเอาไปแกล้งต่อ”

“บางคลิปเคยเปิดดูซ้ำ แต่ไม่ทำตามนะ”

“เลียนแบบคำพูด ประโยคที่เขาพูดมากกว่า”

“แต่งรถให้แรงขึ้น กับเสียงดังขึ้น”

“เข้าเพจสัปดาห์ เห็นว่าสวย ก็สัปดาห์ แต่เราอยากสักอยู่แล้วนะ”

“เลียนแบบ แกล้งเพื่อนไรอย่างจี้”

“เคยแกล้งเพื่อน เอาน้ำแข็งเทใส่เพื่อน ”

“ชอบร้องเพลง เลยดูเขาร้องเพลง เราก็เอาไปซ้อมร้องให้เหมือนกัน”

“ดูซูบิน เขากินอร่อย หนูชอบกินอยากรีวิวกิน”

“ดูเขาเต้น อยากเต้นแบบเขาก็ดูแล้วซ้อม ซ้อมให้เหมือนกัน”

“หนูชอบเสริสหา วิถีหาเรื่องทะเลาะกับแฟน ถ้าทะเลาะกับแฟน เราจะได้ออกไปข้างนอก เสริสจเจอเราจะเลียนแบบ แล้วไปหาวิธีจ้อจากในเน็ต มาจ้ออีก”

“เลียนแบบจาก YouTube, Website”

“YouTube เนี่ยทำตามบ่อยสุด”

“ไม่ทำตามหรอก เสียว”

“แกล้งเพื่อน เอาคำพูดไปด่าเพื่อน แต่ต้องรู้จักกันนะ เดียวมันต่อยเอา”

๓) หลังจากคุณได้รับหรือได้ดูแล้วคลิปที่ไม่เหมาะสมแล้ว ทำอย่างไรกับคลิปนั้น

● เมื่อได้รับหรือได้ดูแล้วคลิปที่ไม่เหมาะสมส่วนใหญ่จะมีการส่งต่อให้เพื่อน

โดยมีตัวอย่างบทสนทนาตามคำพูดของเด็กและเยาวชน ดังนี้

“ถ้ารุนแรงไม่ชอบเลย”

“บางคลิปก็ไม่ได้ ไม่ชอบ ทำไปทำไม”

“บางคลิปถ้ามันแรงมาก ๆ ก็ไม่แชร์”

“พวกคลิปตบก็ไม่ได้แชร์นะ”

“แชร์ให้เพื่อน”

“แล้วแต่คลิป แชร์บ้าง ไม่แชร์บ้าง”

“พวกเฟดเฟ ที่ชอบแกล้งกัน อันนี้ก็แชร์”

“คลิปร้องเพลงก็ดู แล้วแชร์”

“แชร์คลิปทำตลกกัน พวก กล้าปาวไปแซะในโองที่มีน้ำแข็ง ถ้ากล้าก็อัดคลิปส่งต่อ”

“ถ้ารู้จักกันจะถามทำไปทำไม หรือ เป็นอะไร”

“เคยเห็นเพื่อนโพสต์ รูปกรีดข้อมือตัว ผมก็ไปเมนต์ว่า ทำไมไม่กรีดคอให้จบๆไป”

“ไม่สนใจ ผมไม่รู้จักเขา”

“ผมเห็นเพื่อนโพสต์เหมือนกัน แต่ผมไป Comment ทำทนายให้ทำอีกหรือให้กรีดคอไปเลย เพื่อยกให้เขาคิดได้
แต่จริง ๆ ยากเตือนเขาอะ”

๘) “เน็ตไอดอล”ที่คุณชื่นชอบ ชอบดู หรือติดตามคือใคร

● “เจ้เอ๋, เนสกาแพ, ดีเจ มะตูม , ขนเพชร, เสี่ยโป้ , บับเบิ้ล , น้ำขิง , ฮาล้าน , เก่ง ลายพราง , มหามุณี”
“ตูน บอดี้สแลม , เก่ง ธชย , เจนนี ได้หมดถ้าสดชื่น”

๙) คุณเคยทำตามพฤติกรรม เลียนแบบการแต่งตัวของ “เน็ตไอดอล” บ้างหรือไม่ เพราะอะไร

● ส่วนใหญ่เลียนแบบคำพูด ประโยคฮิต และแต่งตัวเลียนแบบ

โดยมีตัวอย่างบทสนทนาตามคำพูดของเด็กและเยาวชน ดังนี้

“เคยลอกเลียนแบบเจ้เอ๋ เป็นคำพูด เจ้เอ๋ เขาจะมี คำพูด ประโยคฮิตเยอะๆ ดังมาก”

“แต่งตัวเลียนแบบ”

“ไม่ชอบฉั่นเทรอ ผูกคอตายสิ อันนี้ก็เอามาจากเพจคำคมนะ ไม่ได้คิดเองหรอก แล้วเอาไปเมนต์เพื่อน”

๑๐) คุณคิดว่า “พฤติกรรมในสื่อต่างๆมีผลต่อพฤติกรรมของคนในปัจจุบันหรือไม่” เพราะอะไร

● ส่วนใหญ่คิดว่าสื่อสังคมออนไลน์มีผลต่อพฤติกรรมแต่ไม่ได้ส่งผลโดยตรงต่อการกระทำผิด แต่ละคนอยากทำหรือไม่อยากทำอยู่แล้วแค่สื่อสังคมออนไลน์มันทำให้การกระทำผิดง่ายขึ้น สะดวกขึ้น

โดยมีตัวอย่างบทสนทนาตามคำพูดของเด็กและเยาวชน ดังนี้

“มี เด็กดูคลิปตีกัน ก็อยากลอง อยากดั่ง โข้วพาว มันก็อยากทำอยู่แล้ว”

“มีผลกับเด็ก ๆ นะ เด็กอยากลอง”

“ก็แล้วแต่คนพี่ บางคนดูถ้าไม่อย่างทำก็ไม่ทำ ที่ทำเพราะอยากทำแหละ”

“ผมว่ามีนะ เริ่มจากดูอะไรก่อน ถ้าดูหนังโป๊ อารมณ์ก็มาเหมือนกัน ถ้าอารมณ์มาก็ต้องหาที่ลง ถ้าไม่มีแฟน ไม่มีตั้งค์
ก็ข่มขืน น้องอึ้งมีไม่สนุกแล้ว”

“บางคนอยากถ่ายรูปโป๊นอาจารย์ของตัวเอง อยากอวด อยากโชว์ อยากดัง ดังแล้วก็ได้เงินเยอะ ก็เอาไปลงใน
Facebook แล้วก็มีคนอยากดั่งด้วยก็เลียนแบบ”

“มีครับ หนึ่งปีเวลาดูก็มีอารมณ์ พออารมณ์มาแล้วเราไม่มีแฟน ก็อาจไปชมขึ้น ไปทำอนาจารได้”

“B talk ก็มีอิทธิพล เขย่าแล้วจะเจอคนที่ใกล้ที่สุด ก็อาจโดนหลอกลงได้ พวกผู้หญิงไม่ตรงปก กระเทยเลยพี่ ไปถึง
อ้าว...มีเหมือนเรา”

“ใน Facebook เจอคนสวย ก็ทักไป ก็เขามีแฟนแล้ว ก็ตีกัน ต่อยกัน มีเรื่องกัน”

“ผู้หญิงจะเด่นไปๆ เลียนแบบเยอะ ให้ได้โล้ๆเยอะๆ เขาจะได้ดังๆเยอะๆ พอเขาเห็นว่าได้ดังๆเยอะๆ ก็เลียนแบบกัน”

“พวกฆ่าปาดคอ พวกเขายากเป็นยอดนักฆ่า คิดว่าเขาจะไปดูจากคลิปที่เขาฆ่าโจรนะ หรือทำอะไรให้เขาจับ
ไม่ได้ เขาก็เลียนแบบมาแหละ คิดเองไม่ได้”

“พวกชมขึ้นเด็กอะ ออกข่าวบ่อย ๆ เขาทำตามรีเปล่า ตั้งแต่มาอยู่ที่นี่ได้ยินบ่อยมาก เขาลอกเลียนแบบรีเปล่า”

“ออกข่าวบ่อย ๆ ได้ยินบ่อย ๆ เขาคงอยากดังเหมือนข่าว เขาก็เลียนแบบ”

“คนประเภทนี้เขาไม่มองหรอก ว่าคนข้างนอกคิดยังไง แต่ในกลุ่มตัวเองเขาดังเขาเด่นแล้วนะ เขาชอบออกข่าวนะ”

“บางสื่อก็ตื่นะ ผมเปลี่ยนแนวคิดเพราะ You Tube นะ ผมดูคลิปนี้ แล้วชอบ คลิปของเจ้าของหนังสือ เหนื่อย
ชั่วคราว สบายชั่วคราว”

“คลิปสอนเต้น สอนร้องเพลง ก็เยอะ ให้เราเข้าไปดูแล้วทำตาม ผมก็ดูนะ”

“เรารู้ทุกอย่างจากในนี้แหละครู”

๔.๔.๒ เจ้าหน้าที่

ผู้วิจัยทำการสนทนากลุ่มกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าหน้าที่และผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพ (พ่อบ้าน/แม่บ้าน) พยาบาลวิชาชีพ จากศูนย์ฝึกฯ๘ แห่งในสังกัดของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน คือ (๑) ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุขิตา (๒) ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายสิรินธร (๓) ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านอุเบกขา (๔) ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี (๕) ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านกรรณา (๖) ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๗ จ.เชียงใหม่ (๗) ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต ๔ จ.ขอนแก่น (๘) ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต ๘ จ.สุราษฎร์ธานี จำนวนทั้งสิ้น ๔๐ คน ได้ให้ข้อมูลดังนี้

๑) เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่กระทำผิดซ้ำคืออะไร

- ส่วนใหญ่กระทำผิดซ้ำในฐานยาเสพติด รองลงมาคือฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน
- สำหรับศูนย์ฝึกฯสุราษฎร์ธานี กระทำผิดซ้ำฐานชีวิตและร่างกาย ซึ่งมองว่าเกิดจากวิถีชีวิตและทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันตัว พร้อมทั้งมีข้อพิพาทของคนในพื้นที่มายาวนาน

๒) สถิติ FCBT ด้านใดมีการกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำมากที่สุด

- ส่วนใหญ่เด็กและเยาวชนมี “ความคิดแบบผู้กระทำผิด” ด้านการประเมินสถานการณ์ต่ำเกินไป รองลงมาคือ ต้องการความตื่นเต้นเร้าใจและยกเหตุผลข้ออ้าง
- การกระทำผิดซ้ำของเพศชาย และ เพศหญิงมีความแตกต่างกัน คือ เพศชายมีความมั่นใจและกระทำผิดซ้ำด้วยตนเอง สำหรับเพศหญิงจะเป็นกระทำผิดซ้ำจากการทำตามคูรัก หรือเพื่อน

๓) คิดว่าสื่อสังคมออนไลน์มีผลต่อการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนหรือไม่

●ส่วนใหญ่คิดว่ามีส่วนบ้างแต่ไม่ทั้งหมด โดยสื่อเป็นตัวผลักดันหรือเสริมความมั่นใจในการกระทำผิดมากกว่าที่จะเป็นปัจจัยโดยตรง

●เพศชายมักมีการเลียนแบบพฤติกรรมในทางเปี่ยงเบนจากสื่อสังคมออนไลน์มากกว่าเพศหญิง

●เพศหญิงจะตกเป็นเหยื่อการเลียนแบบพฤติกรรมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบนทางเพศจากเพศชาย

๔. ศูนย์ฝึกฯ มีโปรแกรมการพัฒนาหรืออบรมที่เกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อฯ บ้างหรือไม่ หากมีเป็นรูปแบบเช่นไร

●มีการสอนการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ โดยให้เด็กและเยาวชนวิเคราะห์ข่าวจากสื่อฯ ,Facebook

●มีเครือข่ายเข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้บ้าง เช่น Thai PBS

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผสมผสานทั้งวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ศึกษาการพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดจากข้อมูลปฐมภูมิจำนวนมาก (Big Data) เพื่อมาตรวจการควบคุมการกระทำผิดซ้ำในกลุ่มเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมเพื่อ ๑) วิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีนัยสำคัญอธิบายพฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดกฎหมายอาญาจากข้อมูลสารสนเทศของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และจากข้อมูลบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ปฐมภูมิจำนวนมาก เพื่อนำไปพัฒนาแบบจำลองพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ ๒) วิเคราะห์พฤติกรรมการใช้เครือข่ายออนไลน์ของเยาวชนทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ๓) พัฒนาข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาโปรแกรมบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเพื่อลดจำนวนเยาวชนกระทำผิดซ้ำ รวมถึงพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายในการควบคุมและยับยั้งพฤติกรรมเสี่ยงของเยาวชน โดยมีขอบเขตของการศึกษา ดังนี้ การศึกษาเชิงปริมาณ โดยดำเนินการศึกษาข้อมูลปฐมภูมิจำนวนมาก (Big Data) ประกอบด้วยข้อมูลจากระบบสารสนเทศของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยแบ่งข้อมูลออกเป็น ๒ ชุด (๑) เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘-พ.ศ.๒๕๖๓ จำนวน ๑๔๒,๓๗๗ คน และ (๒) เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ (จับซ้ำ) ในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘-พ.ศ.๒๕๖๒ จำนวน ๒,๑๑๙ คน ๒) ศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ผ่าน Application Facebook ๔๖ ราย โดยเข้าไปตรวจสอบหารูปแบบการโพสต์ (ที่ตั้งสาธารณะ) ค้นหาคำศัพท์ คำสำคัญ ชื่อเรียกเฉพาะ รูปแบบการโพสต์และการพูดคุยจากหน้า Homepage และจำนวนการติดตามเพจต่าง ๆ จาก “การถูกใจและการติดตาม” รวมถึงการศึกษาข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaire) จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กและเยาวชนที่อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในสังกัดของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในช่วงเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๓ ถึง กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ ข้อมูลจากการแจกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำจำนวน ๓๘๔ คน แบ่งออกเป็น (๑) เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรก จำนวน ๒๐๐ คน (๒) เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ จำนวน ๑๘๔ คน และการศึกษาเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นเด็กและเยาวชนที่อยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในสังกัดของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในช่วงเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๓ - กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์/ประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) และบันทึกข้อมูล เพื่อนำกลับไปวิเคราะห์ และเป็นการศึกษาจากเจ้าหน้าที่ในสังกัดของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในช่วงเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๓ - กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์/ประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) และบันทึกข้อมูล เพื่อนำกลับไปวิเคราะห์

สรุปผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น ๗ ตอน ดังนี้
ตอนที่ ๑ การวิเคราะห์รูปแบบการพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำจากฐานข้อมูลความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในระบบสารสนเทศจำนวนมาก (Big Data) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

๑. เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกจากข้อมูลในระบบสารสนเทศปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๖๓

๑.๑ ลักษณะข้อมูลทั่วไปของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรก

เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย และมีอายุ ๑๗ ปีมากที่สุด เมื่อพิจารณาผลการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในภาพรวมพบว่าเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายปีจะพบว่าเด็กและเยาวชนที่มีผลการประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในระดับสูงจะมีมากที่สุดในปี ๒๕๖๐, ๒๕๕๙ และ ๒๕๕๘ ตามลำดับ

เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่กระทำผิดในฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมากที่สุดรองลงมาคือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน และความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายปียังพบว่า ฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินจะมีผู้กระทำผิดเป็นอันดับ ๑ และ อันดับ ๒ ในทุกปี

เด็กและเยาวชนที่มีผลการประเมินความเสี่ยงในระดับสูง เมื่อนำมาพิจารณารายด้านความเสี่ยงพบว่าเด็กและเยาวชนจะมีความเสี่ยงสูงด้านชุมชนและสภาพแวดล้อมมากที่สุด รองลงมาคือความเสี่ยงด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด เมื่อพิจารณาแยกรายปีก็ยังพบว่าความเสี่ยงทั้ง ๒ ด้านยังคงเป็นอันดับ ๑ และอันดับ ๒

๑.๒ ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดครั้งแรกของเด็กและเยาวชนตามฐานกระทำผิด

๗ ฐาน พบว่า

๑) การกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ พบว่าปัจจัยความเสี่ยงทั้ง ๗ ด้านคือ ด้านครอบครัว ด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม ด้านภูมิหลังทางการศึกษาฯ ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด ด้านประวัติการกระทำผิด และด้านปัญหาพฤติกรรม สามารถทำนายโอกาสการกระทำผิดได้ถูกต้องร้อยละ ๗๔.๘๐

ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดมากที่สุด คือปัจจัยความเสี่ยงด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติดระดับปานกลางและสูงและความเสี่ยงด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิดระดับสูง ตามลำดับ โดยเมื่อพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ รายด้านตามข้อคำถาม พบว่า เด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติดระดับปานกลางและสูง มีประสบการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มากถึงร้อยละ ๗๗.๒๘ และเป็นผู้ใช้ยาเสพติด ถึงร้อยละ ๘๐.๗๓ ในส่วนความเสี่ยง ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิดระดับสูง พบว่า เด็กและเยาวชนกว่าร้อยละ ๖๓.๙๐ มีเพื่อนอยู่ในแก๊งมิจฉาชีพ และเพื่อนหรือคนใกล้ชิดเด็กและเยาวชน ส่วนใหญ่ร้อยละ ๕๙.๔๘ มีพฤติกรรมเที่ยวกลางคืน ดื่มสุราและยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขเป็นอันธพาลและเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ในส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกที่มีผลต่อเด็กและเยาวชนในการกระทำผิดยาเสพติดให้โทษ คือด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม ด้านภูมิหลังทางการศึกษาฯ ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด กล่าวคือ จากผลการศึกษา สะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงด้านชุมชนและสภาพแวดล้อมด้านภูมิหลังทางการศึกษาฯ และด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ระดับสูงและปานกลาง มีแนวโน้มที่จะกระทำผิดยาเสพติดให้โทษมากกว่าความผิดอย่างอื่น

๒) การกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน พบปัจจัยความเสี่ยงทั้ง ๗ ด้าน คือ ด้านครอบครัว ด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม ด้านภูมิหลังทางการศึกษาฯ ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด ด้านประวัติการกระทำผิด และด้านปัญหาพฤติกรรม สามารถทำนายโอกาสการกระทำผิดได้ถูกต้องร้อยละ ๘๓.๗๐

โดยปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินมากที่สุดคือ ความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรมระดับสูง ความเสี่ยงด้านประวัติการกระทำผิดระดับปานกลาง และความเสี่ยงด้านครอบครัวระดับสูง ตามลำดับโดยเมื่อพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินรายด้านตามข้อคำถาม พบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรมปานกลางและสูง ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมหนีเรียน ถึงร้อยละ ๘๖.๗๑ และออกจากบ้านโดยไม่ขออนุญาตผู้ปกครองก่อนอายุ ๑๓ ร้อยละ ๖๖.๔๗ ยังพบอีกว่าเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่มีประสบการณ์การต่อสู้และการทำร้ายผู้อื่น ถึงร้อยละ ๔๙.๒๔ เคยขโมยของมีค่าโดยไม่เผชิญหน้าถึงร้อยละ ๔๗.๔๓ ส่วนความเสี่ยงด้านประวัติการกระทำผิดระดับปานกลาง พบว่า เด็กและเยาวชนในคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินส่วนใหญ่กระทำความผิดครั้งแรกเมื่ออายุ ๑๕ ปี ถึงร้อยละ ๕๘.๐๖ และยังพบว่าเด็กและเยาวชน ร้อยละ ๔๑.๘๑ กระทำความผิดครั้งแรกตั้งแต่อายุ ๑๐ ปี แต่ไม่ถึง ๑๕ ปี ในส่วนความเสี่ยงด้านครอบครัวระดับสูง พบว่าเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่บิดา/มารดาถึงแก่กรรม ร้อยละ ๖๒.๖๘ และพักอาศัยอยู่กับบิดาหรือมารดาอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือญาติพี่น้อง/ผู้ปกครอง ถึงร้อยละ ๖๒.๗๐ อีกทั้งยังพบอีกว่าเด็กและเยาวชนที่อาศัยอยู่กับบิดามารดา/ผู้ปกครองไม่มีความสัมพันธ์หรือมีน้อยมาก

ในส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกที่มีผลต่อเด็กและเยาวชนในการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน คือ ด้านครอบครัว ด้านภูมิหลังการศึกษา ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด และด้านปัญหาพฤติกรรม กล่าวคือจากผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงระดับสูงและกลางด้านครอบครัว ด้านภูมิหลังการศึกษา ด้านเพื่อนหรือบุคคลใกล้ชิด และมีปัญหาด้านพฤติกรรมนั้น มีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินมากกว่าความผิดอื่น

๓) การกระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย พบปัจจัยความเสี่ยงทั้ง ๗ ด้านคือ ด้านครอบครัว ด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม ด้านภูมิหลังทางการศึกษาฯ ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด ด้านประวัติการกระทำผิด และด้านปัญหาพฤติกรรม สามารถทำนายโอกาสการกระทำผิดได้ถูกต้องร้อยละ ๘๙.๕๐

ปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือ ความเสี่ยงด้านประวัติการกระทำผิดระดับสูงและปานกลาง โดยเมื่อพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย รายด้านตามข้อคำถามพบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงด้านประวัติการกระทำผิดระดับสูงและปานกลาง ร้อยละ ๘๐.๒๙ กระทำความผิดครั้งแรกเมื่ออายุ ๑๕ ปี แต่ไม่ถึง ๑๘ ปี โดยเป็นการกระทำความผิดที่มีผลร้ายเกิดขึ้นกับชีวิตและร่างกายของผู้เสียหาย ร้อยละ ๕๕.๕๔ ซึ่งเด็กและเยาวชนร้อยละ ๓๙.๙๔ มีพฤติกรรมรุนแรงในการกระทำความผิดคือ กระทำโดยเจตนาและมีการวางแผน หรือเป็นการกระทำที่มีลักษณะทรมานทารุณ โหดร้าย หรือมีการใช้อาวุธหรือสิ่งเทียมอาวุธ

ในส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกที่มีผลต่อเด็กและเยาวชนในการกระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย คือ ด้านประวัติการกระทำผิด ซึ่งจากผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีประวัติการกระทำผิดที่มีความเสี่ยงในระดับสูงและกลางนั้นมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย มากกว่าความผิดอื่น

๔) การกระทำผิดเกี่ยวกับเพศ พบว่ามีปัจจัยความเสี่ยงเพียง ๖ ด้าน คือ ด้านครอบครัว ด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม ด้านภูมิหลังทางการศึกษาฯ ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด และด้านประวัติการกระทำผิด สามารถทำนายโอกาสการกระทำผิดได้ถูกต้อง ร้อยละ ๙๕.๕๐

ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดเกี่ยวกับเพศมากที่สุดคือความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษาและสังคมระดับสูงและปานกลาง โดยเมื่อพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับเพศรายด้านตามข้อคำถาม พบว่า เด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษาและสังคมระดับสูงและปานกลาง เคย

ทำผิดระเบียบร้ายแรงของโรงเรียนในเรื่องการใช้จ่าย/สารเสพติด ต้มเครื่องต้มแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ ทะเลาะวิวาทหนีเรียน ทำร้ายร่างกาย ลักทรัพย์ ชู้สาว พกพาอาวุธปืน/อาวุธ ถึงร้อยละ ๘๓.๑๓ และเคยมีพฤติกรรมทางเพศไม่เหมาะสม ร้อยละ ๘๒.๔๒ และยังพบอีกว่าเด็กและเยาวชนมีการใช้เวลาว่างไม่เหมาะสม ร้อยละ ๕๖.๓๓ รวมทั้งเป็นเด็กและเยาวชนที่ไม่เคยเรียนหรือไม่ได้ศึกษาเล่าเรียนหรือออกจากโรงเรียนก่อนจบภาคบังคับ ถึงร้อยละ ๔๕.๕๒ ร้อย

ในส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกที่มีผลต่อเด็กและเยาวชนในการกระทำผิดเกี่ยวกับเพศ คือ ด้านครอบครัว ด้านภูมิหลังทางการศึกษาและสังคม ด้านประวัติการกระทำผิดระดับปานกลาง ซึ่งจากผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงด้านครอบครัว ด้านภูมิหลังการศึกษา และมีประวัติการกระทำผิด มีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับเพศมากกว่าความผิดอื่น

๕) การกระทำผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ความมั่นคง ชื่อเสียง และการปกครอง พบว่ามีปัจจัยความเสี่ยง ๕ ด้านคือ ด้านภูมิหลังทางการศึกษาฯ ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด ด้านประวัติการกระทำผิด และด้านปัญหาพฤติกรรม สามารถทำนายโอกาสการกระทำผิดได้ถูกต้อง ร้อยละ ๙๗.๔๐

ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดมากที่สุดคือ ความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษา ฯ ระดับปานกลางและความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรมระดับปานกลาง ตามลำดับ โดยเมื่อพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับความสงบสุข ฯ รายด้านตามข้อคำถาม พบว่า เด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษาฯ ระดับปานกลาง เคยทำผิดระเบียบร้ายแรงของโรงเรียนในเรื่องการใช้จ่าย/สารเสพติด ต้มเครื่องต้มแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ ทะเลาะวิวาทหนีเรียน ทำร้ายร่างกาย ลักทรัพย์ ชู้สาว พกพาอาวุธปืน/อาวุธ ถึงร้อยละ ๘๒.๙๕ และร้อยละ ๗๒.๐๒ เคยมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ทั้งนี้ยังค้นพบว่าเด็กและเยาวชน ร้อยละ ๖๒.๐๓ มีลักษณะนิสัยไม่เหมาะสม และ มีการใช้เวลาว่างไม่เหมาะสม ร้อยละ ๕๔.๑๐ และสำหรับความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรมระดับปานกลาง พบว่าเด็กและเยาวชน เคยออกนอกบ้านกลางคืนแม้ว่าผู้ปกครองไม่อนุญาตตั้งแต่อายุ ๑๓ ปี ถึงร้อยละ ๘๓.๐๐ และ เคยพูดปดเพื่อให้ได้สิ่งของ ฯ ตั้งแต่อายุ ๑๐ ปี ร้อยละ ๘๐.๗๓ ทั้งนี้พบว่าเด็กและเยาวชน เคยทำร้ายร่างกายคนอื่นตั้งแต่อายุ ๑๐ ปี ถึงร้อยละ ๗๙.๒๑ อีกทั้งเคยหนีโรงเรียนตั้งแต่อายุ ๑๓ ปี ร้อยละ ๖๒.๖๗

ในส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกที่มีผลต่อเด็กและเยาวชนในการกระทำผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ความมั่นคง ชื่อเสียง และการปกครอง คือ ด้านภูมิหลังทางการศึกษาฯ และด้านปัญหาพฤติกรรม ซึ่งผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงด้านภูมิหลังการศึกษา และมีปัญหาพฤติกรรม มีแนวโน้มที่จะกระทำผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ความมั่นคง ชื่อเสียง และการปกครองมากกว่าความผิดอื่น

๖) ลักษณะความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด พบว่าปัจจัยความเสี่ยงทั้ง ๗ ด้านคือ ด้านครอบครัว ด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม ด้านภูมิหลังทางการศึกษาฯ ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด ด้านประวัติการกระทำผิด และด้านปัญหาพฤติกรรมสามารถทำนายโอกาสการกระทำผิดได้ถูกต้อง ร้อยละ ๙๓.๘๐

ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิดมากที่สุดคือ ความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรมระดับปานกลาง ความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษาฯ ระดับปานกลาง และความเสี่ยงด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิดระดับปานกลาง ตามลำดับ โดยเมื่อพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิดรายด้านตามข้อคำถาม พบว่า เด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรมระดับปานกลาง ส่วนใหญ่เคยออกนอกบ้านกลางคืนแม้ว่าผู้ปกครองไม่อนุญาตตั้งแต่อายุ ๑๐ ปี ถึงร้อยละ ๘๖.๑๗ เคยทำร้ายร่างกายคนอื่นตั้งแต่อายุ ๑๐ ปี ถึงร้อยละ ๘๔.๕๒ ทั้งนี้เด็กและเยาวชน เคยพูดปดเพื่อให้ได้สิ่งของฯ ตั้งแต่อายุ

๑๐ ปี ร้อยละ ๗๙.๙๓ และยังคงพบว่าเด็กและเยาวชนมากถึงร้อยละ ๗๐.๔๒ มักหนีโรงเรียนตั้งแต่อายุ ๑๐ ปี สำหรับความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษา าระดับปานกลาง พบว่า เด็กและเยาวชนร้อยละ ๘๕.๓๒ เคยกระทำความผิดระเบียบร้ายแรงของโรงเรียนในเรื่องการใช้ยาเสพติด ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ ทะเลาะวิวาท หนีเรียน ทำร้ายร่างกาย ลักทรัพย์ ชู้สาว พกพาอาวุธ และ เคยมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม ร้อยละ ๖๐.๓๑ ทั้งนี้ยังพบว่าเด็กและเยาวชนมากกว่ากึ่งหนึ่งคือร้อยละ ๖๑.๘๖ มีลักษณะนิสัยไม่เหมาะสม และมีการใช้เวลาว่างไม่เหมาะสม ร้อยละ ๕๙.๑๓ ส่วนความเสี่ยงด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิดระดับปานกลาง พบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๖๘.๖๙ มีเพื่อน/บุคคลใกล้ชิดที่มีพฤติกรรมทั้ง หนีเรียน เทียวกลางคืน ดื่มสุรา เกี่ยวข้องกับอบายมุข/สิ่งผิดกฎหมาย เป็นอันธพาล และมีเพื่อนอยู่ในกลุ่ม/แก๊งมีฉายาชีพ ถึงร้อยละ ๖๑.๗๕

ในส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกที่มีผลต่อเด็กและเยาวชนในการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด คือ ปัจจัยด้านครอบครัวระดับปานกลาง ด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม ด้านภูมิหลังทางการศึกษา าระดับปานกลาง ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด และด้านปัญหาพฤติกรรมระดับปานกลาง ซึ่งผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงด้านครอบครัว ด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม ด้านภูมิหลังทางการศึกษา ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด และมีปัญหาพฤติกรรม มีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด มากกว่าความผิดอื่น

๓) ความผิดอื่น ๆ พบว่าปัจจัยความเสี่ยงทั้ง ๗ ด้านคือ ด้านครอบครัว ด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม ด้านภูมิหลังทางการศึกษา ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด ด้านประวัติการกระทำความผิด และด้านปัญหาพฤติกรรม สามารถทำนายโอกาสการกระทำความผิดได้ถูกต้องร้อยละ ๘๘.๘๐

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าไม่มีปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดเกี่ยวกับความผิดอื่น ๆ ในเชิงบวก อาจเกิดจากมีข้อมูลรายละเอียดความผิดอื่นๆ ที่หลากหลายในแต่ละความผิด

๒. เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) จากข้อมูลในระบบสารสนเทศที่ได้รับการปล่อยตัว
ปีงบประมาณ ๒๕๕๘-๒๕๖๒

๒.๑ ลักษณะข้อมูลทั่วไปของเด็กและเยาวชนที่กระทำซ้ำ(ถูกจับซ้ำ)

เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่เป็นเพศชายและกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ในปีที่ ๑ หลังการปล่อยตัวมากที่สุด และเป็นการกระทำความผิดซ้ำ(จับซ้ำ) ฐานยาเสพติดให้โทษมากที่สุด รองลงมาคือฐานทรัพย์ และยังคงพบว่าเด็กและเยาวชนมีความเสี่ยงสูงด้านชุมชนและสภาพแวดล้อมมากที่สุด รองลงมาคือความเสี่ยงสูงด้านประวัติเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด เมื่อแยกพิจารณารายปีพบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูงด้านชุมชนและสภาพแวดล้อมมากที่สุด ในปี ๒๕๖๑ และความเสี่ยงสูงด้านประวัติเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติดพบมากที่สุดในปี ๒๕๖๒ และความเสี่ยงด้านประวัติเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติดมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปีตั้งแต่ปี ๒๕๕๙ จนถึงปัจจุบัน

๒.๒ ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ของเด็กและเยาวชนตาม
ฐานกระทำผิด ๗ ฐาน พบว่า

ปัจจัยด้านความเสี่ยงสามารถนำข้อมูลเข้าวิเคราะห์ด้วยสถิติการถดถอยโลจิสติกทวิ (binary logistic regression analysis) ได้เพียง ๓ ฐานความผิด คือ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย และความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ

๑) การกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ พบว่ามีปัจจัยความเสี่ยง ๔ ด้านคือ ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด ด้านประวัติการกระทำความผิด และด้านปัญหาพฤติกรรม สามารถทำนายโอกาสการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ได้ถูกต้องร้อยละ ๗๕.๓๐

ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมากที่สุดคือ ความเสี่ยงด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติดระดับปานกลางและสูง และความเสี่ยงด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิดระดับ

ปานกลาง ตามลำดับ โดยเมื่อพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) เกี่ยวกับยาเสพติด ให้โทษ รายด้านตามข้อคำถาม พบว่า เด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติดระดับ ปานกลางและสูง ส่วนใหญ่เป็นผู้เสพ ถึงร้อยละ ๗๗.๔๙ เคยหรือเคยเป็นบางครั้งในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ ๗๒.๗๐ และยังพบว่า เด็กและเยาวชนเคยจำหน่ายสารเสพติด ถึงร้อยละ ๕๒.๖๖ ส่วนความเสี่ยงด้านเพื่อน และบุคคลใกล้ชิดระดับปานกลาง พบว่า เด็กและเยาวชน มีเพื่อน/บุคคลใกล้ชิดที่มีพฤติกรรม หนีเรียน เที่ยว กลางคืน ดื่มสุรา เกี่ยวข้องกับอบายมุข/สิ่งผิดกฎหมาย เป็นอาชญากร อันธพาล และเข้าร่วมแก๊งหรือเกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด ถึงร้อยละ ๗๙.๒๗ และร้อยละ ๖๙.๕๘ มีเพื่อนว่างงาน

ในส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกที่มีผลต่อเด็กและเยาวชนในการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ คือ ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด ซึ่งผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าเด็กและ เยาวชนที่มีความเสี่ยงด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด และมีประวัติการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มีแนวโน้มที่จะกระทำ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ มากกว่าความผิดอื่น

๒) การกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) เกี่ยวกับทรัพย์สิน พบว่ามีปัจจัยความเสี่ยง ๕ ด้านคือ ด้านครอบครัว ด้าน เพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด ด้านประวัติการกระทำผิด และด้านปัญหา พฤติกรรมสามารถทำนายโอกาสการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ได้ถูกต้องร้อยละ ๘๕.๘๐

ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ)เกี่ยวกับทรัพย์สินมากที่สุดคือ ความเสี่ยงด้านประวัติการ กระทำผิดระดับสูงและระดับปานกลาง และความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรมระดับสูง ตามลำดับ โดย เมื่อพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ)เกี่ยวกับทรัพย์สิน รายด้านตามข้อคำถามพบว่า เด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงด้านประวัติการกระทำผิดระดับปานกลาง ถูกดำเนินคดีในครั้งนี้นี้ที่มีอัตราโทษจำคุก อย่างสูงไม่เกิน ๒๐ ปี ถึงร้อยละ ๘๕.๒๕ โดย เคยถูกดำเนินคดีตั้งแต่ ๓ ครั้งขึ้นไป ร้อยละ ๖๙.๖๗ และยังพบว่า เคยกระทำผิดครั้งแรกเมื่ออายุ ๑๐ ปี แต่ไม่ถึง ๑๕ ปี ถึงร้อยละ ๗๗.๐๕ ทั้งนี้เด็กและเยาวชนที่ถูกจับซ้ำคดี เกี่ยวกับชีวิตร่างกาย ร้อยละ ๕๐ เคยรับการฝึกอบรม ๒ ครั้งขึ้นไป และร้อยละ ๔๑.๘๐ เคยรับการฝึกอบรม ๑ ครั้ง ส่วนความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรมระดับสูง พบว่าเด็กและเยาวชนเคยมีพฤติกรรมเหล่านี้ตั้งแต่อายุ ๑๐ ปี ถึงร้อยละ ๗๕.๐๐ และพบว่าเกินครึ่งของเด็กและเยาวชน หรือ ร้อยละ ๕๘.๓๓ เคยทำร้ายร่างกายคนอื่น รังแก ข่มขู่หรือทำให้ผู้อื่นหวาดกลัว และยังเคยหนีออกจากบ้านไปค้างที่อื่นอย่างน้อย ๒ ครั้งในขณะที่อาศัยกับผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล และมักพูดปดเพื่อให้ได้สิ่งของ ความสะดวกหรือเสี่ยงกฎหมาย ตามลำดับ และยังพบว่าเด็กและเยาวชน เคยหนีโรงเรียนก่อนอายุ ๑๓ ปี ถึงร้อยละ ๗๕.๐๐ รวมถึงเคยออกนอกบ้านกลางคืนแม้ว่าผู้ปกครองไม่อนุญาตก่อน อายุ ๑๓ ปี ร้อยละ ๖๖.๖๗ ทั้งนี้จากการศึกษายังพบข้อมูลเพิ่มเติมว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๕๐ เคยขโมยของที่มี ค่าโดยไม่เผชิญหน้าเจ้าของก่อนอายุ ๑๐ ปี

ในส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกที่มีผลต่อเด็กและเยาวชนในการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน คือ ด้านครอบครัว ด้านประวัติการกระทำผิด และด้านปัญหาพฤติกรรม ซึ่งผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าเด็กและ เยาวชนที่มีความเสี่ยงด้านครอบครัว มีประวัติการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และและมีปัญหาพฤติกรรมมีแนวโน้ม ที่จะกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินมากกว่าความผิดอื่น

๓) การกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ)เกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย พบว่ามีปัจจัยความเสี่ยง ๒ ด้านคือ ด้านประวัติ การเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด และด้านประวัติการกระทำผิดสามารถทำนายโอกาสการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ได้ถูกต้องร้อยละ ๙๕.๐๐

ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) เกี่ยวกับชีวิตและร่างกายมากที่สุดเพียงอันดับเดียว คือด้านประวัติการกระทำผิดระดับสูง โดยเมื่อพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) เกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย รายด้านตามข้อคำถาม พบว่า เด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงด้านประวัติการกระทำผิด

ระดับสูงเคยถูกดำเนินคดี ๒ ครั้ง ถึงร้อยละ ๖๔.๕๘ และถูกจับดำเนินคดีในครั้งนี้อย่างสูงไม่เกิน ๒๐ ปี ร้อยละ ๕๒.๓๘ โดยพบว่าเด็กและเยาวชนกระทำความผิดครั้งแรกเมื่ออายุ ๑๐ ปีแต่ไม่ถึง ๑๕ ปี ร้อยละ ๕๐.๐๐ ทั้งนี้ยังพบอีกว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ร้อยละ ๔๓.๗๕ ทำให้ผู้เสียหายบาดเจ็บสาหัส/ตาย และกระทำความรุนแรง คือ กระทำโดยมีเจตนาและมีการวางแผน หรือเป็นการกระทำความผิดที่มีลักษณะทรมานทารุณ โหดร้าย หรือมีการใช้อาวุธหรือสิ่งเทียมอาวุธ ถึงร้อยละ ๕๘.๓๓

ในส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกที่มีผลต่อเด็กและเยาวชนในการกระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย คือ ด้านครอบครัว ด้านประวัติการกระทำความผิด และด้านปัญหาพฤติกรรม ซึ่งผลการศึกษาสະທ້ອນให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงด้านครอบครัว มีประวัติการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และและมีปัญหาพฤติกรรมมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย มากกว่าความผิดอื่น

ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์รูปแบบการพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำความผิดครั้งแรกและกระทำความผิดซ้ำจากข้อมูลความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในระบบสารสนเทศ (Big Data) ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ข้อมูลมิติความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนจากนักจิตวิทยา (FCBT) และข้อมูลพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบน

๑. ผลการวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลทั่วไปและข้อมูลพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่าง

๑.๑ ลักษณะข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวอย่าง

จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๘๔ คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย โดยแบ่งออกเป็นเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดครั้งแรก ๒๐๐ คน และเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ๑๘๔ คน สำหรับเด็กและเยาวชนที่การกระทำความผิดครั้งแรก ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๑๖-๒๐ ปี เมื่อพิจารณาจากการกระทำความผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) พบว่าเป็นการกระทำความผิดครั้งที่ ๒ มากที่สุด เมื่อพิจารณาถึงลักษณะของการกระทำความผิด กลุ่มเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดครั้งแรกกระทำความผิดฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษเกือบสองในสามของความทั้งหมด รองลงมาคือ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน เช่นเดียวกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำพบว่ากระทำความผิดฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมากที่สุด รองลงมาคือ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

๑.๒ ข้อมูลพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบน

๑) การวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ระดับสูง เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านช่องทางการเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ได้ง่าย ด้านความถี่ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ และด้านวัตถุประสงค์การเข้าใช้ไม่เหมาะสมอยู่ในระดับสูง โดยด้านช่องทางการเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ได้ง่ายมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด โดยเด็กและเยาวชนมีการใช้ Facebook เป็นสื่อสังคมออนไลน์บ่อยที่สุด ซึ่งเป็นการใช้ผ่านโทรศัพท์มือถือและวัตถุประสงค์ที่เข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์บ่อย ๆ คือ “สนทนากับกลุ่มเพื่อน” โดยกลุ่มตัวอย่างใช้เวลากับสื่อสังคมออนไลน์ในช่วงเวลา ๒๐.๐๑-๒๓.๐๐ น. บ่อยที่สุด และยังสังเกตพบว่าเป็นช่วงเวลาของอันดับที่ ๑-๓ นั้นอยู่ในช่วงเวลาต่อเนื่องกัน คือ ตั้งแต่ ๑๗.๐๑-๐๒.๐๐ น. หรือเป็นช่วงเวลาเย็นจนถึงค่ำ ทั้งนี้เป็นการใช้สื่อสังคมออนไลน์ต่อเนื่องกันมากกว่า ๔ ชั่วโมงต่อครั้ง และมีภาระค่าใช้จ่ายในการเข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์โดยเฉลี่ยในแต่ละเดือนระหว่าง ๕๐๐-๑,๐๐๐ บาทมากที่สุด กลุ่มตัวอย่างเข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่บ้านมากที่สุด รองลงมาคือร้านบริการอินเทอร์เน็ต สำหรับเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมพบว่า กลุ่มตัวอย่างเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์กลุ่ม

ซึ่งและแต่งรุ่มมากที่สุด รองลงมา คือการทะเลาะวิวาทตบตีทำร้ายร่างกาย เช่น รุมตบกัน ยกพวกตีกัน ทั้งนี้เนื้อหาสื่อสังคมออนไลน์ที่รุนแรงและไม่เหมาะสมข้างต้น กลุ่มตัวอย่างกึ่งหนึ่งเข้าถึง ๑-๒ ครั้ง/สัปดาห์มากที่สุด หากมีคลิปที่เป็นข่าวหรือได้รับความนิยม กลุ่มตัวอย่างจะเปิดให้เพื่อนดูมากที่สุด รองลงมา คือ ส่งต่อให้เพื่อนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ เช่น FB, Line, Mail ส่วนในด้านการแสดงพฤติกรรมเลียนแบบตามสื่อที่ตนเองได้เสพไปนั้น กลุ่มตัวอย่างมากกว่ากึ่งหนึ่งเลียนแบบจาก Youtube มากที่สุด รองลงมาคือ Facebook

๒) การวิเคราะห์การรู้เท่าทันสื่อสังคมออนไลน์ เด็กและเยาวชนมีการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในระดับสูง โดยในประเด็นของความเข้าใจสื่อเชิงวิพากษ์นั้น กลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่ามีเนื้อหาในสื่อสังคมออนไลน์มีทั้งข้อเท็จจริง และไม่ใช้ข้อเท็จจริงมากที่สุด ส่วนในด้านการเลือกช่องทางสื่อสารผ่านสื่อและสารสนเทศนั้น กลุ่มตัวอย่างรับรู้ว่ามีสื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางทำให้บุคคลอื่นรู้จักตัวตนของคุณมากขึ้น รองลงมาคือควรระมัดระวังการโพสต์ “ข้อความ คลิป” ลงสื่อสังคมออนไลน์เพราะอาจมีบุคคลอื่น Save เก็บไว้

๓) การวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบน เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบนในระดับปานกลาง ทั้งนี้การเบี่ยงเบนด้านความรุนแรงอยู่ในระดับสูง และเบี่ยงเบนด้านฉ้อโกงอยู่ในระดับต่ำ โดยเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบนมากที่สุดในเรื่องเคยมีความสัมพันธ์เชิงชู้สาว (รวมถึงเพศสัมพันธ์) กับบุคคลที่รู้จักกันผ่านทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ รองลงมาคือเด็กและเยาวชนจะมีความรู้สึกโมโหเมื่อมีคนมาแสดงความเห็นขัดแย้ง ยุยง ทำทนาย ในโพสต์หรือหน้าโฮมเพจ เช่น หน้าวอลล์เฟซบุ๊ก และเด็กและเยาวชนเคยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการนัดแนะรวมตัวหรือวางแผนในกลุ่มเพื่อนเพื่อไปเสพสิ่งเสพติดร่วมกัน ตามลำดับ

๑.๓ การวิเคราะห์ผลการประเมินความเสี่ยง

เด็กและเยาวชนมีความเสี่ยงระดับสูงด้านชุมชนและสภาพแวดล้อมมากที่สุด รองลงมาคือความเสี่ยงด้านประวัติเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด และภูมิหลังทางการศึกษา ทั้งนี้ความเสี่ยงด้านชุมชนและสภาพแวดล้อมนั้นเป็นการแบ่งกลุ่มเด็กและเยาวชนเป็นเพียง ๒ กลุ่ม คือกลุ่มเสี่ยงสูงและกลุ่มเสี่ยงต่ำ

๑.๔ การวิเคราะห์ผลมิตความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิด (มิตความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ)

เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่มีผลมิตความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิด (มิตความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ) ในมิติต้านความคิดแบบผู้กระทำผิดเป็นอันดับ ๑ รองลงมาคือ การการเสพสารเสพติด และเพื่อนหรือคนรู้จักมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม

๒. ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดครั้งแรก จากข้อมูลในระบบสารสนเทศ ข้อมูลมิตความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ มิตความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบน

พบว่าสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์สถิติการถดถอยโลจิสติกทวิ (binary logistic regression analysis) ได้เพียง ๒ ฐานความผิด คือ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ และความผิดเกี่ยวกับกัญชา

๑) การกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ พบว่ามีปัจจัยความเสี่ยง ๔ ด้าน คือ ความเสี่ยงด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติดระดับสูง มิตความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำด้านการเสพสารเสพติด พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงด้านยาเสพติดระดับปานกลาง และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์

ในทางเปี่ยงเบนด้านยาเสพติดระดับสูง สามารถทำนายการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ได้ถูกต้องร้อยละ ๘๗.๐๐

ปัจจัยความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมากที่สุด คือ มิติความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ ด้านการเสพยาเสพติด พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบนด้านยาเสพติด ความเสี่ยงด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบนด้านยาเสพติด ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษรายด้านตามข้อคำถามพบว่า เด็กและเยาวชนที่มีมิติความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ ด้านการเสพยาเสพติด มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษที่สัมพันธ์ ๔.๐๘ ส่วนพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบนด้านยาเสพติด พบว่า เด็กและเยาวชนเคยใช้เครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ในการนัดแนะรวมตัวหรือวางแผนในกลุ่มเพื่อนเพื่อไปเสพยาเสพติดร่วมกัน ร้อยละ ๔๓.๘๕ เคยเข้าดูเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด (เช่น คลิปวีรียาเสพติด คลิปสูบกัญชา) ร้อยละ ๔๓.๐๘ และเคยซื้อ ขาย จัดหา ยาเสพติดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ร้อยละ ๔๐.๐๐ และความเสี่ยงด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด พบว่า เด็กและเยาวชนร้อยละ ๖๘.๒๙ เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร้อยละ ๗๓.๘๘ เป็นผู้เสพยาเสพติด และร้อยละ ๕๔.๔๗ เคยจำหน่ายสารเสพติด

ในส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกที่มีผลต่อเด็กและเยาวชนในการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ คือ ด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด มิติความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำด้านการเสพยาเสพติด และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบนด้านยาเสพติด ซึ่งผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนที่มีประวัติและมีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และมีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบนเกี่ยวกับยาเสพติดมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมากกว่าความผิดอื่น

๒) การกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน พบว่ามีปัจจัยความเสี่ยง ๑ ด้านคือความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรม สามารถทำนายการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนเกี่ยวกับทรัพย์สินถูกต้องร้อยละ ๙๕.๐๐

เมื่อพิจารณาปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินรายด้านตามข้อคำถาม พบว่าเด็กและเยาวชนมีปัญหาพฤติกรรมดังนี้ ร้อยละ ๗๕.๐๐ เคยทำร้ายร่างกายคนอื่นตั้งแต่อายุ ๑๐ ปี ร้อยละ ๗๕.๐๐ เคยพูดปดเพื่อให้ได้สิ่งของ ความสะดวกหรือเลี้ยงกฏเกณฑ์ ตั้งแต่อายุ ๑๐ ปี และร้อยละ ๗๕ เคยออกนอกบ้านกลางคืน แม้ว่าผู้ปกครองไม่อนุญาต ตั้งแต่อายุ ๑๓ ปี ทั้งนี้ยังพบว่าร้อยละ ๕๐ เคยหนีเรียนตั้งแต่อายุ ๑๓ ปี และร้อยละ ๓๗.๕๐ เคยหนีเรียนก่อนอายุ ๑๓ ปี

๓.๒ ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ) จากข้อมูลในระบบสารสนเทศ ข้อมูล มิติความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบน

การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) จากข้อมูลในระบบสารสนเทศ ข้อมูล มิติความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบน เป็นการวิเคราะห์โดยรวมทั้ง ๗ ฐานความผิด

พฤติกรรมเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ของเด็กและเยาวชนพบว่ามีปัจจัยเสี่ยง ๘ ปัจจัย คือ ความเสี่ยงด้านชุมชนและสภาพแวดล้อม ความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษาฯ ความเสี่ยงด้านประวัติเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติดระดับ ความเสี่ยงด้านประวัติกระทำผิด ข้อมูล มิติความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำด้านรูปแบบบุคลิกภาพต่อต้านสังคม ด้านความคิดแบบผู้กระทำผิด พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบนด้านการฉ้อโกง และ

พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบนด้านยาเสพติด สามารถทำนายการกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ) สามารถทำนายการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ของเด็กและเยาวชนได้ถูกต้องร้อยละ ๖๙.๕๐

ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) มากที่สุดคือ ความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษา และความเสี่ยงด้านประวัติการกระทำผิด และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบนด้านการฉ้อโกงตามลำดับ

เมื่อพิจารณาปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ด้านรายช้อคำถาม พบว่า เด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษา ร้อยละ ๘๘.๒๕ เคยกระทำผิดระเบียบร้ายแรงของโรงเรียน เรื่องการใช้ยาเสพติด ต้มเครื่องต้มแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ ทะเลาะวิวาท หนีเรียน ทำร้ายร่างกาย ลักทรัพย์ ชู้สาว พกพาอาวุธ และจากความผิดดังกล่าวมีเด็กและเยาวชนร้อยละ ๕๑.๑๒ เคยโดนทัณฑ์บน/เชิญผู้ปกครอง ทั้งนี้ยังพบอีกว่าเด็กและเยาวชน ร้อยละ ๕๗.๓๐ ไม่เคยเรียนหรือไม่เคยศึกษาเล่าเรียนหรือออกจากโรงเรียนก่อนจบภาคบังคับ ซึ่งส่งผลให้เด็กและเยาวชนใช้เวลาว่างดังกล่าวไปกับการการใช้เสพติด/สารเสพติดถึงร้อยละ ๖๒.๙๒ และยังใช้เวลาว่างไม่เหมาะสมอีก ร้อยละ ๗๐.๒๒ ทั้งนี้ยังพบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๖๖.๘๕ มีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม

สำหรับความเสี่ยงด้านประวัติการกระทำผิด พบว่า เด็กและเยาวชน ร้อยละ ๖๓.๖๔ กระทำผิดตั้งแต่ ๓ ครั้งขึ้นไป (นับรวมครั้งปัจจุบัน) และพบว่าเด็กและเยาวชนกระทำผิดครั้งแรกเมื่ออายุ ๑๕ ปี แต่ไม่ถึง ๑๘ ปีร้อยละ ๕๔.๕๕

สำหรับด้านพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบนด้านการฉ้อโกงพบว่าเด็กและเยาวชน ร้อยละ ๔๐.๗๖ เคยปกปิด โกหก คนอื่นทั้งต่อหน้าและผ่านสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ เพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการ

ตอนที่ ๔ ผลการศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ผ่าน Application Facebook

จาก Facebook Account จำนวน ๔๖ Account สามารถค้นหาเจอ ๒๓ Account คิดเป็นร้อยละ ๕๐ และพบว่าเด็กเยาวชนมีการติดตาม Facebook Fan Page ที่มีรูปแบบเนื้อหาเปี่ยงเบนเกี่ยวกับการแต่งรถ/รถซิ่งมากที่สุด รองลงมาคือเกี่ยวกับเพศ เกี่ยวกับการพนันออนไลน์ ตามลำดับ โดย Facebook Fan page ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการแต่งรถ/รถซิ่งที่เด็กและเยาวชนติดตามมากที่สุดคือ “สายซิ่งประเทศไทย” รองลงมาคือ “ตันโล” Facebook Fan Page ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการพนันออนไลน์ที่เด็กและเยาวชนติดตามมากที่สุดคือ “สล๊อต” รองลงมาคือ “๙๑๘ ROYAL” Facebook Fan Page ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับยาเสพติดที่เด็กและเยาวชนติดตามมากที่สุดคือ “บุญเต็มสายเขียว” รองลงมาคือ “นักศึกษากฎหมาย Legalize freedom”

รูปแบบ/เนื้อหาที่เด็กและเยาวชนโพสต์/ติดตามมากที่สุดคือ การโพสต์และกดติดตามเกี่ยวกับคำคมชีวิต/ความรัก/กวนๆ มากที่สุด รองลงมาคือ การโพสต์เกี่ยวกับเพศ

ทั้งนี้ยังพบว่าเด็กและเยาวชนร้อยละ ๒๖.๐๙ เคยโพสต์รูปหรือเปลี่ยนรูปโปรไฟล์เป็น ตัวละคร Joker ซึ่งเป็นตัวละครในภาพยนตร์ The Joker เวอร์ชัน จาเรด เลโต้

จากกรณีศึกษาพบว่า เด็กและเยาวชนมีการโพสต์เนื้อหาที่สื่อถึงการ “น้อยใจ” บ่อยครั้ง และพบว่าเนื้อหาเกี่ยวกับเพศนั้นเด็กเยาวชนส่วนใหญ่จะไม่มีกรกดติดตามแต่จะเป็นรูปแบบของการโพสต์หรือการแชร์บนหน้าโฮมเพจ โดย Facebook ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเพศส่วนใหญ่จะเป็น Facebook กลุ่มส่วนตัวจำเป็นต้องเป็นสมาชิก ซึ่ง Facebook ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเพศนั้นจะมีการเชิญชวนให้มีการเล่นการพนันออนไลน์อีกด้วย เช่นเดียวกับเนื้อหาเกี่ยวกับรถซิ่งและพนันออนไลน์ซึ่งจะเป็นกลุ่มส่วนตัวจำเป็นต้องเป็นสมาชิก

ตอนที่ ๕ ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ (การสนทนากลุ่ม)

๕.๑ ผลการสนทนากลุ่มกับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) พบว่าเด็กและเยาวชนเข้าใช้ Facebook มากที่สุด โดยเป็นการเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ผ่านโทรศัพท์มือถือ ทั้งนี้เพื่อวัตถุประสงค์การขายยาเสพติดมากที่สุดผ่านการส่งข้อความ หรือโพสต์โค้ดลับเพื่อแจ้งให้ทราบว่ามียาเสพติดขาย เด็กและเยาวชนจะเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ช่วงเย็นถึงกลางคืนบ่อยที่สุด โดยจะใช้เวลาต่อเนื่องในการเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์มากกว่า ๑ ชั่วโมงต่อครั้ง กลุ่มตัวอย่างเคยใช้จ่ายผ่านอินเทอร์เน็ต โดยส่วนใหญ่เป็นการซื้อของที่ชื่นชอบ และการเล่นเกมออนไลน์ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยเล่นเกมออนไลน์ โดยประมาณค่าใช้จ่ายต่อเดือน (ที่สามารถคำนวณได้) น้อยสุดคือ ๒๙๙ บาท สูงสุดเกิน ๖๐,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายรวมทั้งค่าซื้อของ ค่าอินเทอร์เน็ตรายเดือน สำหรับรายได้ส่วนใหญ่ได้มาจากการขายยาเสพติด

ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยเข้าคูคลิปรุนแรง ฆ่ากัน แต่จะไม่มี การนำมาเลียนแบบทันที โดยการเลียนแบบพฤติกรรมจะเป็นในรูปแบบแกล้งเพื่อนที่ความรุนแรงน้อย หรือเลียนแบบการแต่งกาย คำพูด ของบุคคลที่มีชื่อเสียง หรือเน็ตไอดอล และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดว่าสื่อสังคมออนไลน์มีผลต่อพฤติกรรมแต่ไม่ได้ส่งผลโดยตรงต่อการกระทำผิด แต่ละคนอยากทำหรือไม่อยากทำอยู่แล้ว เพียงแต่สื่อสังคมออนไลน์ทำให้การกระทำผิดง่ายขึ้นหรือสะดวกขึ้น

๕.๒ ผลการสนทนากลุ่มกับเจ้าหน้าที่ พบว่าเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่าเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่กระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ในฐานยาเสพติดมากที่สุด รองลงมาคือฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ทั้งนี้มีเพียงศูนย์ฝึกฯ สุราษฎร์ธานีให้ข้อมูลว่าเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่กระทำผิดฐานชีวิตและร่างกาย ซึ่งอาจเกิดจากวิถีชีวิตและทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันตัว พร้อมทั้งมีข้อพิพาทของคนในพื้นที่มายาวนาน เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่มี “ความคิดแบบผู้กระทำผิด” ด้านการประเมินสถานการณ์ต่ำเกินไป รองลงมาคือ ต้องการความตื่นเต้นเร้าใจและยกเหตุผลข้ออ้าง ซึ่งเจ้าหน้าที่มองว่านี่อาจเป็นสาเหตุของการกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน ทั้งนี้การกระทำผิดซ้ำของเพศชายและเพศหญิงมีความแตกต่างกันคือ เพศชายมีความมั่นใจและกระทำผิดซ้ำด้วยตนเอง สำหรับเพศหญิงจะเป็นการกระทำผิดซ้ำจากการทำตามคูรัก หรือเพื่อน

เจ้าหน้าที่ให้ความคิดเห็นว่าสื่อสังคมออนไลน์อาจสามารถพยากรณ์การกระทำผิดบางส่วนแต่ไม่ใช่ทั้งหมด โดยสื่อสังคมออนไลน์เป็นตัวผลักดันหรือส่งเสริมความมั่นใจในการกระทำผิดมากกว่าที่จะเป็นปัจจัยโดยตรง และเพศชายมักมีการเลียนแบบพฤติกรรมในทางเปี่ยงเบนจากสื่อสังคมออนไลน์มากกว่าเพศหญิง สำหรับเพศหญิงจะตกเป็นเหยื่อการเลียนแบบพฤติกรรมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบนทางเพศจากเพศชาย

ทั้งนี้ศูนย์ฝึกฯ มีการสอนการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศโดยให้เด็กและเยาวชนวิเคราะห์ข่าวจาก Facebook และจากสื่อต่าง ๆ พร้อมทั้งมีเครือข่ายจากหน่วยงานภายนอกเข้ามาให้ความรู้ทางด้านนี้เพิ่มเติมอีกด้วย

อภิปรายผล

๑. การวิเคราะห์รูปแบบการพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ

เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ จากผลการศึกษาพบว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ในภาพรวมส่วนใหญ่มีการกระทำผิดฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษมากที่สุด รองลงมาคือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ และมีการกระทำผิดซ้ำภายใน ๑ ปีหลังได้รับการปล่อยตัวมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย Alese Wooditch, Liansheng Larry Tang and Faye s.Taxman (๒๐๑๔) ศึกษา Which Criminogenic Need Change are Most Important In Promoting Desistance From Crime and Substance โดยเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ นั้น มีปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดได้เหมือนกัน คือ ความเสี่ยงด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และความเสี่ยงด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ซึ่งจากผลวิจัยพบว่า เด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงด้านประวัติการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เคยมีประสบการณ์การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากถึงร้อยละ ๗๗.๒๘ และร้อยละ ๗๒.๗๐ ตามลำดับ และพบว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกจะเป็นผู้ใช้ยาเสพติดร้อยละ ๘๐.๗๓ แต่พบว่าเมื่อกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ร้อยละของเด็กและเยาวชนที่เป็นเพียงผู้ใช้ยาเสพติดจะน้อยกว่าเหลือเพียงร้อยละ ๗๗.๔๙ แต่อัตราการเป็นผู้นำสูงขึ้นโดยมากกว่าเป็นร้อยละ ๕๒.๖๖ จากการศึกษายังพบว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษจะไม่เคยจำหน่ายสารเสพติด หากแต่เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ส่วนใหญ่เคยจำหน่ายสารเสพติด หมายความว่าเด็กและเยาวชนเปลี่ยนจากผู้เสพกลายเป็นผู้ค้ายา/ยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Toby Seddon (๒๐๐๕) Drugs, Crime and Social Exclusion Social Context And Social :Theory in British Drugs–Crime Research พบว่าผู้ที่ติดเฮโรอีนและโคเคนมีโอกาสสูงมากที่จะกระทำผิดคดีอื่น ๆ รวมถึงการกลายเป็นผู้ค้ารายใหญ่ด้วย

ส่วนความเสี่ยงด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิดพบว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรก มีเพื่อนหรือบุคคลใกล้ชิดอยู่ในแก๊งมิจนาซีฟ ร้อยละ ๖๓.๙๐ โดยมีเพื่อนหรือบุคคลใกล้ชิดที่มีพฤติกรรม เที่ยวกลางคืน ดื่มสุราและ ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข เป็นอันตรายและเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ร้อยละ ๕๙.๔๘ แต่เมื่อเด็กและเยาวชนกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) พบข้อมูลเพิ่มเติมว่ากลุ่มเพื่อนมีพฤติกรรมดังกล่าวเพิ่มสูงขึ้นเป็น ร้อยละ ๗๙.๒๗ อีกทั้งยังพบด้วยว่ากลุ่มเป็นกลุ่มเพื่อนที่ว่างงาน ถึงร้อยละ ๖๙.๕๘ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฟาติมะห์ ชันธศักดิ์ (๒๕๕๘) ศึกษาสาเหตุการกระทำผิดของ เด็กและเยาวชนและกระบวนการพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ พบว่าหนึ่งในปัจจัยสาเหตุการกระทำผิดของ เด็กและเยาวชนคือปัจจัยด้านสังคมคือ เกิดการเลียนแบบความประพฤติที่ไม่ดีจากบุคคลรอบข้าง เมื่อเด็กและเยาวชนขาดความหนักแน่นทางจิตใจจึงอาจถูกครอบงำ ชักจูงจากบุคคลรอบข้างได้ง่าย ทำให้เด็กหรือเยาวชนหลงกระทำผิดและยังสอดคล้องกับงานวิจัย ของ Hoeben, E.M., Osgood, D.W., Siennick, S.E., & Weerman, F.M. (๒๐๒๐) เรื่อง Hanging out with the wrong crowd? The role of unstructured socializing in adolescents' specialization in delinquency and substance use. ซึ่งพบว่า การใช้เวลาที่ไม่เหมาะสมกับเพื่อนที่มีพฤติกรรมลักเล็กขโมยน้อย ทำลายทรัพย์สินให้เสียหาย ก่อความ

รุนแรง ต้มแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ หรือใช้สารเสพติด จะเพิ่มความเสี่ยงที่เด็กและเยาวชนจะมีส่วนร่วมในพฤติกรรมเหล่านี้นั้น โดยพบว่าการใช้เวลากับกลุ่มเพื่อนที่มีความเชี่ยวชาญด้านใดด้านหนึ่ง จะเพิ่มความเสี่ยงที่เยาวชนจะแสดงพฤติกรรมนั้นมากขึ้น รวมถึงพัฒนาความเชี่ยวชาญในด้านนั้นเช่นกัน ในขณะที่เดียวกันการใช้เวลากับกลุ่มเพื่อนที่มีความเชี่ยวชาญที่หลากหลาย (หมายถึง มีการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมด้านเดียวกับเยาวชน อีกทั้งยังแสดงพฤติกรรมอื่นอีกอย่างน้อย ๑ ด้าน) จะเพิ่มจำนวนครั้งที่เยาวชนจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ทำเหมือนกัน

ทั้งนี้ ผลการวิจัยยังพบอีกว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำอยู่ในชุมชนและสภาพแวดล้อมที่มีความเสี่ยงต่อการกระทำผิดมากกว่าเด็กและเยาวชนกระทำผิดครั้งแรก

เมื่อได้ศึกษาเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษลึกลงไปในเรื่องของ มิติความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบน พบว่า เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้มีความเสี่ยงด้านประวัติเกี่ยวข้องกับยาเสพติดสูง มิติความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ ด้านสารเสพติด และมีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบนไปกับเรื่องยาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นการนัดแนะรวมตัวกับเพื่อนเพื่อใช้สารเสพติดในเวลาว่าง หรือการซื้อขายยาเสพติดผ่านทางสื่อโซเชียลมีเดียต่างๆ สอดคล้องกับการสนทนากลุ่มที่ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าเคยใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางที่ผิดจากการขายยามากที่สุด และใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการสนทนากับกลุ่มเพื่อน ลูกค้าและแพน ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Schivinski et al. (๒๐๒๐) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับ Exploring the Role of Social Media Use Motive ,Psychological Well-Being , Self-Esteem, and Affect in Problematic Social Media Use พบว่าผู้ใช้ สื่อสังคมออนไลน์แต่ละคนมีเหตุจูงใจในการใช้ที่ต่างกันไป โดยปัจจัยที่เป็นสาเหตุหลัก ได้แก่ (๑) แรงจูงใจจากภายใน (เช่น เพื่อบันทึกสิ่งที่เคยทำ เพื่อฆ่าเวลา) (๒) เพื่อรักษาความสัมพันธ์ที่มีอยู่ (๓) การสร้างความสัมพันธ์ใหม่ๆ (เช่น บอกข้อมูลเกี่ยวกับตนเองเพื่อให้คนอื่นรู้ การพบเจอคนใหม่ๆ) (๔)การสอดส่องสังคม (เช่น เพื่อให้ทราบกระแสของสังคมในตอนนั้น) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kircaburun et al. (๒๐๑๘) ศึกษาเกี่ยวกับUse and Gratifications of Problematic Social Media Use Among University Students : a Simultaneous Examination of the Big Five of Personality Traits, Social Media Platforms, and Social Media Use Motives พบว่าวัยรุ่นแต่ละคนใช้โซเชียลออนไลน์เพื่อเติมเต็มสิ่งที่ขาดหายไปตามลักษณะบุคลิกของตนเอง (Big ๕ หรือ OCEAN) ตามทฤษฎีการให้รางวัล (Gratification) ที่ได้รับจากโซเชียลสังคมออนไลน์นั้น ๆ ที่ใช้อยู่ เช่น กลุ่มคน extrovert มักใช้สื่อสังคมออนไลน์ ในการรักษาความสัมพันธ์กับคนอื่น

ดังนั้น การเฝ้าระวัง ป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษของเด็กและเยาวชน เพื่อไม่ให้กระทำผิดครั้งแรก ควรมุ่งเน้นให้สถานศึกษามีการให้ความรู้เด็กและเยาวชนในการดูแลตัวเองให้ห่างไกลจากยาเสพติด ผลกระทบเมื่อเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และครอบครัวควรหมั่นสังเกตพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน เพื่อนและบุคคลที่ใกล้ชิด รวมถึงการใช้สื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ และมีวิธีควบคุมพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ในเรื่องการต้มแอลกอฮอล์และการสูบบุหรี่

ในส่วนของการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดให้โทษ ซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนที่อยู่ในความดูแลของกรมพินิจฯ ควรมีการใช้โปรแกรมบำบัดยาเสพติดที่เป็นโปรแกรมเฉพาะทางในการบำบัดยาเสพติดให้เหมาะสมทุกกลุ่ม ควรเน้นการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนให้สามารถคำนึงถึงผลกระทบและปรับเปลี่ยนความคิด และ

ทัศนคติของตนเองที่มีต่อยาเสพติด ควรเสริมทักษะการคบเพื่อน ควบคู่ไปกับการบำบัดยาเสพติด และส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนฝึกอาชีพตามความถนัดและความสนใจเพื่อสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ภายหลังปล่อยตัว

เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเกี่ยวกับกับทรัพย์สิน พบว่าปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินทั้งการกระทำผิดครั้งแรกและการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ที่เหมือนกัน คือปัจจัยความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรมและความเสี่ยงด้านประวัติการกระทำผิด ซึ่งจากผลวิจัยพบว่า เด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรม ทั้งเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำจะมีพฤติกรรมเคยทำร้ายร่างกายคนอื่นตั้งแต่อายุ ๑๐ ปี และเคยขโมยของที่มีค่าโดยไม่เผชิญหน้าเจ้าของก่อนอายุ ๑๐ ปี โดยพบว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ มีอัตราเพิ่มขึ้นจากการกระทำผิดครั้งแรกเพียง ร้อยละ ๔๗.๔๓ แต่เมื่อกระทำผิดซ้ำพบว่า มีอัตราเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๕๐ เช่นเดียวกับ พฤติกรรมเคยหนีออกจากบ้านไปค้างที่อื่นอย่างน้อย ๒ ครั้งในขณะที่อาศัยกับผู้ปกครองหรือผู้ดูแล ร้อยละ ๕๐.๐๐ มักหยุดเพื่อให้ได้สิ่งของร้อยละ ๕๐ ความสะดวกหรือเสี่ยงกฎหมายตั้งแต่อายุ ๑๐ ปี ร้อยละ ๖๖.๖๗ เคยออกนอกบ้านกลางคืนแม้ว่าผู้ปกครองไม่อนุญาตก่อนอายุ ๑๓ ปี และร้อยละ ๗๕.๐๐ เคยหนีโรงเรียนก่อนอายุ ๑๓ ปี ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวจะพบในการกระทำผิดครั้งแรกเกี่ยวกับทรัพย์สิน ในอัตราน้อยกว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) เกี่ยวกับทรัพย์สิน หากพิจารณาจากพฤติกรรมดังกล่าวจะสังเกตได้ว่าเด็กและเยาวชนมีการใช้ชีวิตอยู่นอกบ้าน คือ เคยหนีออกจากบ้านไปค้างที่อื่น เคยออกนอกบ้านแม้ว่าผู้ปกครองไม่อนุญาต ไม่ได้อยู่ในการดูแลของผู้ปกครองจึงไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้ และกลายเป็นโอกาสหรือช่องว่างให้เด็กและเยาวชนสามารถกระทำผิดได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Steketee, M., Marshall, I., Enzman, D., & Killias, M. (๒๐๑๒) โดยศึกษาเกี่ยวกับ The lifestyles of youth and their peers พบว่าระยะเวลาที่เยาวชนใช้เวลาว่างนอกบ้าน ในสถานที่สาธารณะ ช่วงเวลากลางคืนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมต่อต้านสังคม โดยสถิติเผยให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เวลาเที่ยวเล่นนอกบ้านบ่อยครั้งกับการก่อเหตุกระทำผิดกฎหมาย กล่าวคือ หากเยาวชนชอบออกไปเที่ยวนอกบ้านบ่อยครั้ง ก็มักจะมีแนวโน้มในการกระทำผิดมากกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ที่แสดงพฤติกรรมไม่เหมาะสมในระดับสูง มักจะเป็นคนที่ชอบออกไปเที่ยวข้างนอกตอนกลางคืนบ่อยๆ เช่นกัน

ส่วนความเสี่ยงด้านประวัติการกระทำผิด พบว่าการกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำต่างกัน คือเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกเกี่ยวกับทรัพย์สินส่วนใหญ่จะมีประวัติการกระทำผิดครั้งแรกเมื่อเด็กและเยาวชนอายุ ๑๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๐๖ และร้อยละ ๔๑.๘๑ กระทำผิดครั้งแรกตั้งแต่อายุ ๑๐ ปี แต่ไม่ถึง ๑๕ ปี หากแต่เด็กที่กระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) จะมีประวัติการกระทำผิดครั้งแรกเมื่ออายุ ๑๐ ปี แต่ไม่ถึง ๑๕ ปี สูงถึงร้อยละ ๗๗.๐๕ ซึ่งนับว่าเป็นอัตราที่มากกว่าจากการกระทำผิดครั้งแรกค่อนข้างสูง

จากการเปรียบเทียบของเด็กและเยาวชน ที่กระทำผิดครั้งแรกกับกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) มีปัจจัยที่แตกต่างกันที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน คือความเสี่ยงด้านครอบครัว ซึ่งความเสี่ยงด้านครอบครัว พบว่า เด็กและเยาวชนที่ประทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินมีบิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม อาศัยอยู่กับบิดา มารดาอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือมีวิธีการควบคุมพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่ไม่เหมาะสมรวมถึงในครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กัน โดยปัจจัยดังกล่าวมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดครั้งแรกเกี่ยวกับทรัพย์สินของเด็กและเยาวชน หากแต่เป็นปัจจัยที่อิทธิพลเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ในระดับน้อย กล่าวได้ว่าครอบครัวจะเป็นตัวผลักดันให้กระทำผิดในครั้งแรก แต่การกระทำผิดซ้ำ(ถูกจับซ้ำ) เป็นการกระทำจากพฤติกรรมของตัวเด็กและเยาวชนมากกว่า ทั้งนี้เกิดจากการกระทำผิดครั้งแรกของเด็กและเยาวชนเป็นการกระทำผิดขณะที่อายุน้อยอยู่ หากแต่การกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) เกิดขึ้นเมื่อมีอายุมากขึ้น ซึ่งปัจจัยด้านอายุนี้อาจสามารถพยากรณ์พฤติกรรมความใกล้ชิดและการใช้เวลาว่างกับครอบครัว ซึ่งเด็กและเยาวชนที่มีอายุน้อยจะใช้เวลากับครอบครัวมากกว่าทำให้ครอบครัว มีอิทธิพล ต่อพฤติกรรมในทางที่ดีและไม่ดี ซึ่งต่างจากพัฒนาการด้านสังคมของเด็กและเยาวชนที่มีอายุมากขึ้นจะใช้เวลากับครอบครัวน้อยลงและให้เวลากับกลุ่มเพื่อนมากขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ Steketee (๒๐๑๒) ที่พบว่า รูปแบบการใช้เวลา

แบบเดียวกันในกลุ่มตัวอย่างที่อายุต่างกัน พบว่าเด็กและเยาวชนที่อายุมากใช้เวลากับครอบครัวน้อยลงและใช้เวลา
กับเพื่อนมากขึ้น ที่สำคัญ Steketee พบว่าวัยรุ่นที่ใช้ชีวิตแบบมีเพื่อนเป็นศูนย์กลาง เทียบกลางคืนบ่อยๆ และมักใช้
เวลาว่างส่วนใหญ่อยู่กับกลุ่มเพื่อนในสถานที่สาธารณะ มีความเชื่อมโยงกับการแสดงพฤติกรรมที่ผิดกฎหมาย โดย
สามารถอธิบายว่า ความต้องการการยอมรับจากเพื่อนและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม สามารถจูงใจให้เยาวชนยอมแพ้อ
แรงกดดันในการเข้าร่วมกลุ่มแก๊งที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมหรือให้ทำกิจกรรมที่ไม่ถูกกฎหมาย และยังสอดคล้องกับ
งานวิจัยของฟาติมะห์ ชันธศักดิ์ (๒๕๕๘) ศึกษาสาเหตุการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนและกระบวนการ
พิจารณาคดีเด็กและเยาวชน ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและ
ครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ พบว่า สาเหตุการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนสามารถแบ่ง ออกเป็น ๓ ปัจจัยซึ่ง
ปัจจัยด้านครอบครัวคือขาดการทำหน้าที่ดูแล อบรมเลี้ยงดู ปลูกฝังจริยธรรม คุณธรรมให้ถูกต้อง ขาดความรัก การ
ดูแลเอาใจใส่ทั้งในด้านการเรียน ขาดคำปรึกษาที่ดีและคอยแนะนำช่วยเหลือจากพ่อแม่เมื่อมีปัญหาเป็นปัจจัยที่
ส่งเสริมหรือมีอิทธิพลต่อการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน และงานวิจัยของ ชาญณิศา กฤตยา สุริยะมณีและคณะ
(๒๕๕๓) ศึกษาการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ในประเทศไทย แนวทางป้องกัน
และแก้ไขโดยอาศัยปัจจัยที่เป็นตัวทำนายด้านอาชญาวิทยาพบว่าตัวแปรส่วนบุคคลเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุด
ของเด็กและเยาวชน

ศึกษาเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สืกลงไปในเรื่องของ มิติความเสี่ยงต่อการกระทำผิด
ซ้ำ และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบน พบว่า เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ไม่ได้มีปัจจัยในมิติความ
เสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำและพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ร่วมด้วยในการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์

ดังนั้น การเฝ้าระวัง ป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ของเด็กและเยาวชนเพื่อไม่ให้กระทำ
ผิดครั้งแรก ควรให้ครอบครัวและสถานศึกษาหมั่นสังเกตพฤติกรรมและใช้วิธีการจัดการพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของ
เด็กและเยาวชนในเชิงสร้างสรรค์ เช่นการออกจากบ้าน การพูดบด การลักเล็กขโมยน้อย ซึ่งจะทำให้เกิดเป็นความ
เคยชิน อาจจะนำไปสู่การกระทำความผิดกฎหมายได้ต่อไป ในส่วน และกระทำความผิดซ้ำ

ในส่วนการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนที่อยู่ในความดูแลของ
กรมพินิจฯ ควรเน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและไม่เหมาะสม รวมถึงการเสริมทักษะชีวิตให้สามารถ
แก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง และเสริมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวให้กับเด็กและ
เยาวชนที่ยังมีครอบครัว

เด็กและเยาวชนที่การกระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย พบว่าปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิด
เกี่ยวกับชีวิตและร่างกายทั้งการกระทำความผิดครั้งแรกและการกระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ที่เหมือนกัน คือปัจจัย
ความเสี่ยงด้านประวัติการกระทำความผิด ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า เด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงด้านประวัติการกระทำ
ผิด ส่วนใหญ่จะกระทำความผิดครั้งแรกเมื่อ อายุ ๑๕ ปี แต่ไม่ถึง ๑๘ ปี ถึงร้อยละ ๘๐.๒๙ หากแต่เด็กและเยาวชน
ที่กระทำความผิด (ถูกจับซ้ำ) เกี่ยวกับชีวิตและร่างกายจะเริ่มกระทำความผิดครั้งแรกอายุน้อยกว่าคือกระทำความผิดเมื่ออายุ ๑๐ ปี
แต่ไม่ถึง ๑๕ ปี ร้อยละ ๕๐ ทั้งนี้ เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย การใช้ความรุนแรงมาก
ขึ้นโดยทำให้ผู้เสียหายได้รับบาดเจ็บสาหัสหรือตาย และเป็นการกระทำที่มีลักษณะการทรมานและทารุณ โดยพบว่า
เด็กที่กระทำความผิดครั้งแรกกระทำโดยมีเจตนาและมีการวางแผน หรือเป็นการกระทำที่มีลักษณะทรมานทารุณ โหดร้าย
หรือมีการใช้อาวุธหรือสิ่งเทียมอาวุธ เพียง ร้อยละ ๓๙.๙๔ แต่พฤติกรรมดังกล่าวจะมีอัตราสูงขึ้นในเด็กและเยาวชน
กระทำความผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) โดยมากขึ้นเป็นร้อยละ ๕๘.๓๓ จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เด็กและเยาวชนมี
พฤติกรรมกระทำความผิดตั้งแต่อายุน้อยถึงเป็นปัจจัยเสี่ยงที่จะกระทำความผิดที่รุนแรงขึ้นในการกระทำความผิดครั้งถัดไป
ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Eva Mulder, Eddy Brand, Ruud Bullens, and Hjalmar van Marle (๒๐๑๑)

เรื่อง Risk Factors for Overall Recidivism and Severity of Recidivism in Serious Juvenile Offenders ซึ่งพบว่า พฤติกรรมอาชญากรรมในอดีต (อายุน้อยในการกระทำความผิดครั้งแรก ,จำนวนการกระทำความผิดในอดีต) มีความสัมพันธ์ในระดับสูงกับการกระทำผิดซ้ำ และการกระทำผิดซ้ำนั้นเป็นการกระทำผิดซ้ำที่รุนแรงขึ้น ทั้งนี้การกระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายเป็นฐานกระทำผิดเดียวที่ปัจจัยด้านความเสี่ยงด้านประวัติเกี่ยวข้องกับ ยา/ยาเสพติดไม่มีอิทธิพลทางบวกต่อการกระทำผิด เมื่อวิเคราะห์รายข้อพบว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายมีเพียงร้อยละ ๒๗.๓๑ ที่เป็นผู้ใช้ยา/สารเสพติด และมีเพียงร้อยละ ๒.๗๕ ที่เป็นผู้จำหน่ายยา/สารเสพติด

ดังนั้น การเฝ้าระวัง ป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายของเด็กและเยาวชน เพื่อไม่ให้กระทำผิดครั้งแรก ควรให้สถานศึกษาส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้เท่าทันอารมณ์ และการจัดการปัญหาอย่างสร้างสรรค์และไม่ใช้ความรุนแรง โดยเน้นการใช้วินัยเชิงบวกตั้งแต่เด็กๆ และเปิดโอกาสให้ใช้วิธีการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทด้วยวิธีการเชิงสมานฉันท์เมื่อเกิดความขัดแย้ง ในส่วนครอบครัวควรมีการสังเกตพฤติกรรมเด็กและเยาวชน ตั้งแต่เด็ก ว่ามีพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงหรือไม่ หากมีความรู้วิธีการจัดการที่เหมาะสม หรือควรขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ เช่น แพทย์ เพื่อจะได้ปรับพฤติกรรมที่อาจจะส่งผลต่อการใช้ความรุนแรงในอนาคตได้

ในส่วนการป้องกันการกระทำผิดซ้ำความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนที่อยู่ในความดูแลของกรมพินิจฯ ควรเน้นการปรับความคิดและทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรง และเสริมทักษะการจัดการอารมณ์ และการแก้ไขปัญหาโดยไม่ใช้ความรุนแรง

เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเพศ พบว่าปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดเกี่ยวกับเพศมากที่สุด คือความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษาและสังคม และด้านประวัติการกระทำผิด กล่าวคือ พบว่า เด็กและเยาวชนที่มีด้านภูมิหลังทางการศึกษาและสังคม ส่วนใหญ่ไม่จบการศึกษาภาคบังคับหรือไม่ได้ศึกษาเล่าเรียนเคยทำผิดระเบียบโรงเรียนร้ายแรง คือ การใช้ยาเสพติด ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ ทะเลาะวิวาท หนีเรียน ทำร้ายร่างกาย ลักทรัพย์ ชู้สาว พกพาอาวุธปืน ร้อยละ ๘๓.๑๓ และยังพบว่าเด็กและเยาวชนกว่าร้อยละ ๕๐ มีการใช้เวลาว่างและลักษณะนิสัยที่ไม่เหมาะสม รวมทั้งมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมด้วยเช่นกัน ทั้งนี้พบว่าเด็กและเยาวชนกลุ่มนี้มีความเสี่ยงด้านครอบครัวจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศมากขึ้น อีกด้วย โดยพบว่าส่วนใหญ่ของบิดามารดามีรายได้ไม่เพียงพอใช้จ่าย และ/หรือ มีหนี้สิน ซึ่งปัจจัยดังกล่าวสามารถพยากรณ์การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention (OJJDP) โดย Baker, M. L., Sigmon, J. N., & Nugent, M. E. (๒๐๐๑) เรื่อง Truancy Reduction Keeps Children in School พบว่า ปัจจัยที่ทำให้เยาวชนหนีเรียนมี ๔ ปัจจัยคือ ปัจจัยด้านครอบครัว เช่น ผู้ปกครองละเลยหน้าที่การดูแล อบรมสั่งสอน ด้านโรงเรียน เช่น ทัศนคติของครูผู้สอนหรือผู้บริหาร หรือการถูกเพื่อนกลั่นแกล้งด้านเศรษฐกิจ เช่น ครอบครัวฐานะยากจนจึงไม่สามารถจ่ายค่าเทอม หรือการย้ายถิ่นฐานบ่อยครั้ง และด้านตัวบุคคล เช่น ปัญหาด้านสติปัญญา ปัญหาสุขภาพจิต การติดสารเสพติด ทั้งนี้ OJJDP ได้ทำการวิเคราะห์สาเหตุและผลกระทบของการหนีเรียน ซึ่งพบว่า การหนีเรียนเป็นปัจจัยเสี่ยง ที่อาจนำไปสู่การกระทำผิดในคดีลหุโทษและคดีร้ายแรงได้ โดยพบว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวค่อนข้างชัดเจนในกลุ่มเด็กผู้ชาย

ดังนั้น การเฝ้าระวัง ป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดเกี่ยวกับเพศของเด็กและเยาวชน เพื่อไม่ให้กระทำผิดครั้งแรก ควรให้ครอบครัวและสถานศึกษามีแนวทางหรือวิธีการจัดการพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนอย่างเหมาะสม โดยหลีกเลี่ยงการผลักดันให้เด็กออกจากระบบการศึกษา และส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีกิจกรรมเสริมนอกห้องเรียนเพื่อให้เรียนรู้การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รวมถึงเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเรียนรู้เรื่องเพศ พัฒนาการทางเพศตามช่วงวัย และการจัดการอารมณ์ทางเพศ เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีวิธีการแสดงออกทางเพศอย่างเหมาะสม

ในส่วนของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดคดีเกี่ยวกับเพศ ควรเน้นการจัดการศึกษาหรือฝึกวิชาชีพที่ตามความถนัดและความสนใจควบคู่ไปกับการปรับเปลี่ยนทัศนคติเกี่ยวกับการเรียนและทำงาน เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาหรือฝึกวิชาชีพ และให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาวะทางเพศที่ถูกต้อง รวมถึงส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเกี่ยวกับความสงบสุขฯ พบว่า ปัจจัยสามารถพยากรณ์การกระทำผิดเกี่ยวกับความสงบสุขฯ มากที่สุด คือความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษาฯ และความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรมมีอิทธิพลต่อการกระทำผิดมากที่สุด กล่าวคือ เด็กและเยาวชนมีความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษาฯ จะมีพฤติกรรมการกระทำผิดร้ายแรงของโรงเรียนในการใช้ยาเสพติด/สารเสพติด ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สูบบุหรี่ ทะเลาะวิวาทหนีเรียน ทำร้ายร่างกาย ลักทรัพย์ ชู้สาว พกพาอาวุธปืน/อาวุธ ถึงร้อยละ ๘๓ และร้อยละ ๕๔ ใช้เวลาว่าง รวมถึงลักษณะนิสัยและมีพฤติกรรมทางเพศ และจากการวิจัยพบว่า **เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด** มีปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดได้เช่นเดียวกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขฯ จากปัจจัยดังกล่าวสามารถกล่าวได้ว่าเด็กที่มีปัญหาพฤติกรรมในโรงเรียนเป็นกลุ่มเด็กที่กระทำผิดเกี่ยวกับความสงบสุขฯ และอาวุธและวัตถุระเบิด สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราพร เพชรดำ นายไพบูลย์ แยมกสิกร และคณะ (๒๕๕๔) ศึกษาปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการวิจัยครั้งนี้ให้ความหมายของพฤติกรรมเบี่ยงเบนคือ พฤติกรรมที่ผิดปกติไปจากพฤติกรรมของบุคคลส่วนใหญ่หรือความประพฤติที่แตกต่างไปจากบรรทัดฐานของกลุ่มโดยกลุ่มคนในสังคมเห็นว่าผิด พบว่าปัจจัยเสี่ยงที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมเบี่ยงเบนคือ ปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน เกี่ยวกับมวลชนและสารสนเทศ เกี่ยวกับครอบครัว เกี่ยวกับเศรษฐกิจ เกี่ยวกับชุมชน เกี่ยวกับเพื่อน และเกี่ยวกับตัวเอง ตามลำดับ สำหรับความเสี่ยงด้านปัญหาพฤติกรรม พบว่า เด็กและเยาวชนคดีนี้ เคยทำร้ายร่างกายบุคคลอื่นตั้งแต่อายุ ๑๐ ปีขึ้นไป เคยพูดปดเพื่อให้ได้สิ่งของฯ ตั้งแต่อายุ ๑๐ ปีขึ้นไป เคยออกนอกบ้านกลางคืนแม้ได้ได้รับอนุญาตและมักหนีโรงเรียนตั้งแต่อายุ ๑๓ ปีขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Eva Mulder, Eddy Brand, Ruud Bullens, and Hjalmar van Marle (๒๐๑๑) เรื่อง Risk Factors for Overall Recidivism and Severity of Recidivism in Serious Juvenile Offenders ซึ่งพบว่า พฤติกรรมอาชญากรรมในอดีต (อายุน้อยในการกระทำความผิดครั้งแรก ,จำนวนการกระทำความผิดในอดีต) มีความสัมพันธ์ในระดับสูงกับการกระทำผิดซ้ำ และการกระทำผิดซ้ำนั้นเป็นการกระทำผิดซ้ำที่รุนแรงขึ้น และเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมตั้งแต่อายุยังน้อยมีโอกาสกระทำผิดสูง

ดังนั้น การเฝ้าระวัง ป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดเกี่ยวกับความสงบสุขฯ และกระทำความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิดของเด็กและเยาวชนเพื่อไม่ให้กระทำผิดครั้งแรก ควรให้ครอบครัวและสถานศึกษาหมั่นสังเกตพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน เช่น การนัดรวมกลุ่ม การทำกิจกรรมที่ไม่พึงประสงค์ การทำผิดกฎระเบียบต่างๆ ของบ้าน หรือโรงเรียน โดยสถานศึกษาควรส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นหากกระทำผิดระเบียบของโรงเรียน และควรหลีกเลี่ยงการผลักดันให้เด็กออกนอกระบบการศึกษา

ในส่วนของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดคดีเกี่ยวกับความสงบสุขฯ และกระทำความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด ควรเน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและไม่เหมาะสม ควรเสริมทักษะการคบเพื่อน และให้ความรู้ด้านกฎหมายที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน และการเสริมสร้างกิจกรรมที่ต้องอยู่ในกฎระเบียบ

๒. ผลการวิเคราะห์ลักษณะข้อมูลทั่วไปและข้อมูลพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่าง

เด็กและเยาวชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีการกระทำผิดในฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษสูงที่สุด โดยมีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในระดับสูงทั้งนี้พบว่า ด้านช่องทางการเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ได้ง่าย ด้านความถึ

ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ และด้านวัตถุประสงค์การเข้าใช้ไม่เหมาะสมอยู่ในระดับสูง โดยมีการใช้ Facebook มากที่สุด และมีการเข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์ต่อเนื่องกันเกินกว่า ๔ ชั่วโมงต่อครั้ง ในช่วงเวลาเย็นจนถึงค่ำซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุตติภรณ์ คำชาย (๒๕๖๒) ศึกษาอิทธิพลของสื่อสังคมออนไลน์ต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเด็กและเยาวชน พบว่าปัจจัยที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมเบี่ยงเบนพบว่าการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นระยะเวลานานต่อวันจะมีแรงดึงดูดให้กระทำผิดสูง และทำให้มีโอกาสเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนสูงตามไปด้วย

สำหรับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศกลุ่มตัวอย่างมีการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในระดับสูง โดยรู้ว่าเนื้อหาในสื่อสังคมออนไลน์มีทั้งข้อเท็จจริง และไม่ใช่ข้อเท็จจริง สื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางทำให้บุคคลอื่นรู้จักตัวตนของคุณมากขึ้น และ ควรระมัดระวังการโพสต์ “ข้อความ คลิป” ลงสื่อสังคมออนไลน์เพราะอาจมีบุคคลอื่น Save เก็บไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lim and Yin (๒๐๑๐) ศึกษาความตระหนักรู้และความมั่นใจในทักษะการรู้เท่าทันสื่อของเยาวชนสิงคโปร์ พบว่ากลุ่มตัวอย่างระมัดระวังกับเนื้อหาที่แบ่งปันกันทางออนไลน์ และการรับรู้ความสามารถการรู้เท่าทันสื่อด้วยตนเองอยู่ในระดับสูง

ถึงแม้ว่าเด็กและเยาวชนจะมีการระมัดระวังการโพสต์ “ข้อความ คลิป” ลงสื่อสังคมออนไลน์สูง แต่เมื่อนำข้อมูลจากการสนทนากลุ่มมาพิจารณาพบว่าเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ถึงแม้จะระมัดระวังแต่กลับไม่ทราบว่ากรโพสต์ “ข้อความ คลิป” บางประเภทอาจผิดกฎหมาย พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ หรือผิดข้อหาหมิ่นประมาทหรืออื่นๆ ได้เช่นกัน

เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบนในระดับปานกลาง โดยเด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนด้านความรุนแรงอยู่ในระดับสูง พฤติกรรมเบี่ยงเบนด้านฉ้อโกงระดับต่ำ พฤติกรรมเบี่ยงเบนด้านยาเสพติดและด้านเพศระดับปานกลาง หากแต่ด้านเพศนั้นพบว่าเด็กและเยาวชนเคยมีความสัมพันธ์เชิงชู้สาว (รวมถึงเพศสัมพันธ์) กับบุคคลที่รู้จักกันผ่านทางเครือข่ายสังคมออนไลน์มากที่สุดรองลงมาคือเด็กและเยาวชนจะมีความรู้สึกโมโหเมื่อมีคนมาแสดงความเห็นขัดแย้ง ยุยง ทำหาย ในโพสต์หรือหน้าโฮมเพจ เช่น หน้าวอลล์เฟซบุ๊ก ซึ่งสอดคล้องกับการสนทนากลุ่มที่เด็กและเยาวชนให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าความสัมพันธ์เชิงชู้สาว เป็นต้นเหตุหนึ่งของการกระทำผิดเกี่ยวกับการทะเลาะวิวาท เนื่องจากเด็กและเยาวชนที่เจอบนเครือข่ายสังคมออนไลน์บางคนอาจมีคนรักอยู่แล้ว การกระทำดังกล่าวจะกลายเป็นการหยามศักดิ์ศรี การแย่งแฟน การทำหาย การด่าทอด้วยถ้อยคำรุนแรงซึ่งสามารถพยากรณ์การทะเลาะวิวาท และใช้ความรุนแรง ตามมา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศริยา ทองจิตต์ (๒๕๕๘) ศึกษาอิทธิพลของสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง ต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าการแสดงพฤติกรรมความก้าวร้าวขึ้นดัดสันใจกระทำ คือการกระตุ้นให้ทำด้วยการยุยงส่งเสริม หรือชักชวนจากเพื่อนภายในกลุ่ม และแรงกระตุ้นจากเหตุการณ์ รวมทั้งแรงเสริมจากสภาพแวดล้อม ขณะลงมือกระทำ เช่นการด่าทอ และทำหายจากฝ่ายตรงข้าม

ทั้งนี้พบว่าเด็กและเยาวชนมีความเสี่ยงและความจำเป็นระดับสูงด้านชุมชนและสภาพแวดล้อมมากที่สุด รองลงมาคือความเสี่ยงด้านประวัติเกี่ยวข้องกับยา/ยาเสพติด เมื่อพิจารณาจากแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นด้านชุมชนและสภาพแวดล้อมจะพบว่ามีความเสี่ยงข้อคำถามเพียงข้อคำถามเดียวคือ สภาพแวดล้อมของที่พักอาศัยที่เป็นแหล่งปัญหาโดยการให้คะแนนจะเป็นให้ค่าคะแนนเท่ากับ ๑ เท่านั้น แม้เด็กและเยาวชนจะพักอาศัยอยู่แหล่งที่มีปัญหามากกว่า ๑ แห่งก็ตาม ทั้งนี้ยังพบว่าการแบ่งกลุ่มระดับของด้านชุมชนและสภาพแวดล้อมเป็นการแบ่งเพียง ๒ ระดับเท่านั้นคือ เสี่ยงสูงและเสี่ยงต่ำ โดยความเสี่ยงด้านอื่น ๆ จะเป็นการแบ่งระดับความเสี่ยงออกเป็น ๓ ระดับ และจากเหตุผลข้างต้นอาจส่งผลให้เมื่อมีการวิเคราะห์หาความเสี่ยงสูงในแต่ละด้าน ความเสี่ยงด้าน

ชุมชนและสภาพแวดล้อมจึงกลายเป็นความเสี่ยงที่มีค่าร้อยละมากที่สุด แต่กลับกลายเป็นว่าไม่ใช่เป็นปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน

เด็กและเยาวชนมีมิติความเสี่ยงฯ มิติความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ มากที่สุดในด้าน “ความคิดแบบผู้กระทำผิด” ซึ่งสอดคล้องกับการสนทนากลุ่มกับเจ้าหน้าที่ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า เด็กและเยาวชนที่อยู่ในศูนย์ฝึกฯ ส่วนใหญ่มีความคิดแบบผู้กระทำผิด และจะมีมากสุดในหัวข้อ การประเมินสถานการณ์ต่ำเกินไป รองลงมาคือ ต้องการความตื่นเต้นเร้าใจและยกเหตุผลข้ออ้าง สำหรับมิติความเสี่ยงฯ มิติความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ ด้านการเสพสารเสพติดพบมากเป็นอันดับ ๒ เมื่อพิจารณาด้านข้อคำถามด้านยาเสพติดพบว่าการประเมินด้านนี้ให้สำคัญกับความคิดที่เกิดขึ้นก่อนการเสพยาเสพติดแต่ละครั้งและ ทักษะคติทางบวกต่อยาเสพติด ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าหากเด็กและเยาวชนมีทัศนคติเชิงบวกกับยาเสพติดจะส่งผลให้มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการกระทำผิด

การวิเคราะห์แนวโน้มพฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดจากพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ผ่าน Application Facebook

จากการศึกษา Facebook Account จำนวน ๒๓ Account พบว่าเด็กเยาวชนมีการติดตาม Facebook Fan page ที่มีรูปแบบเนื้อหาเบี่ยงเบนเกี่ยวกับการแต่งรถ/รถซึ่งมากที่สุด รองลงมาคือเกี่ยวกับเพศ เกี่ยวกับการพนันออนไลน์ ทั้งนี้ยังพบว่าเด็กและเยาวชนแต่ละคนจะมีการกดติดตาม Facebook Fan page แตกต่างกันไป บางคนจะมีการติดตามเพจเกี่ยวกับรถแต่ง/รถซึ่งมากที่สุด บางคนจะมีการกดติดตามเกี่ยวกับยาเสพติดมากกว่า โดยรูปแบบการติดตามเพจจะสอดคล้องกับรูปแบบการโพสต์หรือการแชร์ข้อมูลบน Facebook ทั้งนี้รูปแบบดังกล่าวจะขึ้นอยู่กับความชื่นชอบส่วนบุคคล และเมื่อพิจารณาจากกลุ่มเพื่อนบน Facebook ของกลุ่มตัวอย่างพบว่า เพื่อนของกลุ่มตัวอย่างจะมีความชื่นชอบรูปแบบการติดตาม Facebook Fan page ไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า รูปแบบการใช้สื่อสังคมออนไลน์ดังกล่าวเป็นไปตามความชื่นชอบของตนเอง และความชื่นชอบของกลุ่มเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Schivinski et al. (๒๐๒๐) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับ Exploring the Role of Social Media Use Motive ,Psychological Well-Being , Self-Esteem, and Affect in Problematic Social Media Use พบว่าผู้ใช้ สื่อสังคมออนไลน์แต่ละคนมีเหตุจูงใจในการใช้ที่ต่างกันไป โดยปัจจัยที่เป็นสาเหตุหลัก ได้แก่ (๑) แรงจูงใจจากภายใน (เช่น เพื่อบันทึกละสิ่งที่เคยทำ เพื่อฆ่าเวลา) (๒) เพื่อรักษาความสัมพันธ์ที่มีอยู่ (๓) การสร้างความสัมพันธ์ใหม่ๆ (เช่น บอกข้อมูลเกี่ยวกับตนเองเพื่อให้คนอื่นรู้ การพบเจอคนใหม่ๆ) (๔) การแสดงออก (เช่น เพื่อให้ทราบกระแสของสังคมในตอนนั้น)

เด็กและเยาวชนมีรูปแบบการเขียนโพสต์ลักษณะ “น้อยใจ” อยู่บ่อยครั้ง ซึ่งการโพสต์แต่ละครั้งจะมีรูปภาพประกอบที่ค่อนข้างหดหู่ เช่น รูปเชือกผูกคอ รูปร่างกายแตกสลาย รูปมืดทึมทึมตามร่างกาย ซึ่งบ่งบอกถึงว่าเด็กและเยาวชนอาจมีช่วงเวลาที่น้อยใจ ซึมเศร้า เมื่อนำข้อมูลจากการสนทนากลุ่มมารวบรวมวิเคราะห์พบว่าเด็กและเยาวชนมีการใช้สื่อสังคมออนไลน์ตลอดเวลาหรือมีการใช้ต่อเนื่องมากกว่า ๑ ชั่วโมง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเด็กและเยาวชนที่ใช้สื่อสังคมออนไลน์ตลอดเวลาหรือใช้เวลาส่วนใหญ่หมดไปกับสื่อสังคมออนไลน์มีแนวโน้มการแสดงออกในลักษณะดัดพ้อ น้อยใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Shensa et al. (๒๐๑๗) ศึกษาเรื่อง Problematic social media use and depressive symptoms among U.S.young adults: A nationally-representative study กับเด็กและเยาวชน ๑,๗๔๙ คน พบว่า ปริมาณการใช้สื่อสังคมออนไลน์สัมพันธ์กับอาการซึมเศร้าของผู้ใช้เนื่องจากการใช้สื่อ สังคมออนไลน์นั้นอาจทำให้ผู้ใช้เพิกเฉยต่อปัจจัยอื่น ๆ ที่มีคุณค่าในชีวิตประจำวันของเขารวมถึงการเปรียบเทียบกับผู้อื่น ที่มากเกินไปเป็นผลทำให้เกิดอาการซึมเศร้าได้

ทั้งนี้ยังพบว่าเด็กและเยาวชนมีการใช้รูป “Joker” ซึ่งเป็นตัวละครในภาพยนตร์ The Joker เวอร์ชัน จาเรด เลโต เป็นรูปภาพหน้าปกและรูปโปรไฟล์ของตนเอง จากคอลัมน์ แพรวจิตบำบัด บางกอกไลฟ์นิวส์ หัวข้อ วิเคราะห์ หน้า ‘JOKER’ ในเชิงจิตวิทยาและสังคมวิทยา, (ม.ม.ป.) กล่าวว่า อาร์เธอร์ (ตัวละคร Joker) อยู่ในยุคที่สังคมมีช่องว่างระหว่างชนชั้นอย่างเห็นได้ชัด บรรดาคนมีเงิน นักการเมือง คนที่ถืออำนาจสื่อ ต่างสนุกกับการพุดจา ถูกเหยียดหยาม ถากถาง ไม่ให้เกียรติ ชนชั้นล่าง และคนที่ปราศจากสถานภาพทางสังคม ประหนึ่งว่าคนเหล่านั้นเป็นของเล่น ไร้ทางสู้ ในทางจิตวิทยา การได้รับความรักจากครอบครัว เป็นส่วนสำคัญที่สุดในการสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจ แต่ อาร์เธอร์ ผู้โชคร้าย เขาไม่มีส่วนนี้เลย นั่นจึงอธิบายได้ว่า ทำไม ความคิดอัตโนมัติ (Automatic thoughts) ของเขาจึงมีแต่เรื่องลบๆ และไม่อาจที่ขจัดออกจากจิตใจเขาได้เลย เขาเชื่อว่า ตนเองนี้เป็นเสมือนคนไร้ตัวตน (nobody) และเชื่อว่าการไม่มีชีวิตอยู่ยังมีค่าเสียกว่าซึ่งจากการวิเคราะห์ข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าเด็กและเยาวชนมองว่า Joker มีลักษณะพื้นฐานชีวิตคล้ายกับตนเอง จึงนำ Joker มาเป็นตัวแทนของตนเอง

จากการสนทนากลุ่มกับเด็กและเยาวชน พบว่าเด็กและเยาวชนเข้าใช้ Facebook มากที่สุด โดยเป็นการเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ผ่านโทรศัพท์มือถือ ทั้งนี้เพื่อวัตถุประสงค์การขายยาเสพติดมากที่สุดผ่านการส่งข้อความหรือโพสต์ไคดลับเพื่อแจ้งให้ทราบว่ามียาเสพติดขาย เด็กและเยาวชนจะเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ช่วงเย็นถึงกลางคืนบ่อยที่สุด โดยจะใช้เวลาต่อเนื่องในการเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์มากกว่า ๑ ชั่วโมงต่อครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุตินันท์ คำชาย (๒๕๖๒) ศึกษาอิทธิพลของสื่อสังคมออนไลน์ต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเด็กและเยาวชน พบว่าปัจจัยที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมเบี่ยงเบน ได้แก่ แรงดึงดูดให้กระทำผิด ระยะเวลาในการใช้สื่อออนไลน์ แรงขัดขวางภายนอก และความถี่ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ตามลำดับ โดย แรงดึงดูดให้กระทำผิด ระยะเวลาในการใช้สื่อสังคมออนไลน์และความถี่ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์มีความสัมพันธ์กับทิศทางบวกของพฤติกรรมเบี่ยงเบน นั่น คือเมื่อเด็กและเยาวชนใช้สื่อสังคมออนไลน์บ่อยครั้งต่อวัน มีการใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นระยะเวลานานต่อวัน และมีแรงดึงดูดให้กระทำผิดสูง จะทำให้มีโอกาสเกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนสูงตามไปด้วย

กลุ่มตัวอย่างเคยใช้จ่ายผ่านอินเทอร์เน็ต โดยส่วนใหญ่เป็นการซื้อของที่ชื่นชอบและการเล่นเกมออนไลน์ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยเล่นเกมออนไลน์ โดยประมาณค่าใช้จ่ายต่อเดือน (ที่สามารถคำนวณได้) น้อยสุดคือ ๒๙๙ บาท สูงสุดเกิน ๖๐,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายรวมทั้งค่าซื้อของ ค่าอินเทอร์เน็ตรายเดือน สำหรับรายได้ส่วนใหญ่ได้มาจากการขายยาเสพติดโดย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยเข้าคูคลิปรุนแรง ฆ่ากัน แต่จะไม่มีการนำมาเลียนแบบทันที โดยการเลียนแบบพฤติกรรมจะเป็นในรูปแบบแกล้งเพื่อนที่ความรุนแรงน้อย หรือเลียนแบบการแต่งกาย คำพูด ของบุคคลที่มีชื่อเสียงหรือเน็ตไอดอล และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดว่าสื่อสังคมออนไลน์มีผลต่อพฤติกรรมแต่ไม่ได้ส่งผลโดยตรงต่อการกระทำผิด แต่ละคนอยากทำหรือไม่อยากทำอยู่แล้วแค่สื่อสังคมออนไลน์มันทำให้การกระทำผิดง่ายขึ้น สะดวกขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กันตภา ศิริวงศ์ (๒๕๕๗) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับสื่อคลิปวิดีโอออนไลน์ที่มีเนื้อหาความรุนแรง ทศนคติ และรูปแบบการเลี้ยงดูของครอบครัวต่อพฤติกรรมการลอกเลียนแบบของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร พบว่า การเปิดรับสื่อคลิปวิดีโอออนไลน์ที่มีเนื้อหาความรุนแรงกับทศนคติในเรื่องความรุนแรงของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกเท่ากับ ๐.๒๑๐ และ ทศนคติที่มีต่อความรุนแรงกับพฤติกรรมการลอกเลียนแบบของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกเท่ากับ ๐.๑๐๖ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ ๐.๐๑

โดยสรุปการศึกษาโครงการการพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดจากข้อมูลปฐมภูมิจำนวนมาก (Big Data) เพื่อมาตรการควบคุมการกระทำผิดซ้ำในกลุ่มเยาวชนในกระบวนการยุติธรรมพบว่าแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น (R&N) สามารถพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงการกระทำผิดครั้งแรกและการกระทำผิดซ้ำแยกตามฐาน

ความผิด ๗ ฐานความผิดได้ โดยปัจจัยความเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดครั้งแรกมากที่สุดคือ ปัจจัยความเสี่ยงด้านภูมิหลังทางการศึกษาซึ่งมีอิทธิพลเป็นอันดับ ๑ และ อันดับ ๒ ของการกระทำผิดครั้งแรกฐานความผิดเกี่ยวกับเพศ ฐานความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข ฯ และฐานความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด

ทั้งนี้เมื่อนำข้อมูล มิติความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบนมาร่วมพิจารณาการกระทำผิดครั้งแรกและการกระทำผิดซ้ำพบว่า มิติความเสี่ยงต่อการกระทำผิดซ้ำ ด้านการเสพสารเสพติด และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบนด้านยาเสพติดสามารถพยากรณ์การกระทำผิดครั้งแรกฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษได้มากกว่าเป็นร้อยละ ๘๗

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาโครงการการพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดจากข้อมูลปฐมภูมิจำนวนมาก (Big Data) เพื่อมาตรการควบคุมการกระทำผิดซ้ำในกลุ่มเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม ผลการวิจัยพบปัจจัยความเสี่ยงที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน และพฤติกรรมเสี่ยงการกระทำผิดซ้ำได้ จึงสามารถเสนอแนะให้จัดทำเป็นแนวทางและมาตรการการป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนครั้งแรก และกระทำผิดซ้ำ ได้ดังนี้

๑. มาตรการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดในเด็กและเยาวชน เพื่อไม่ให้กระทำผิดครั้งแรกมีข้อเสนอแนะดังนี้

๑.๑ แนวทางการเฝ้าระวัง และป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดในเด็กและเยาวชน

๑) พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ควรมุ่งเน้นให้สถานศึกษา ควรมีการให้ความรู้เด็กและเยาวชนในการดูแลตัวเองให้ห่างไกลจากยาเสพติด ผลกระทบเมื่อเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และเป็นທີ່ปรึกษาเรื่องส่วนตัวได้ ควรหมั่นสังเกตพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน หากมีการใช้สารเสพติด ควรรีบให้คำปรึกษาและสร้างแรงจูงใจให้เด็กและเยาวชนเลิกยาเสพติด หรืออาจชักชวนเด็กและเยาวชนให้เข้ารับการบำบัดในสถานพยาบาล และดูแลเด็กและเยาวชนในการคบเพื่อนที่อาจชักจูงไปในทางที่ไม่เหมาะสมโดยเฉพาะเพื่อนที่มีการรวมกลุ่มกัน และนัดแนะออกไปทำกิจกรรมนอกบ้าน รวมถึงการใช้สื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ และมีวิธีควบคุมพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ในเรื่องการดื่มแอลกอฮอล์และการสูบบุหรี่

๒) พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ควรให้ครอบครัวและสถานศึกษาหมั่นสังเกตพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนเช่นการลักเล็กขโมยน้อย การออกจากบ้านโดยไม่ขออนุญาตผู้ปกครอง การหนีโรงเรียน การพูดปด และใช้วิธีการจัดการพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเหล่านั้นในเชิงสร้างสรรค์ ผู้ปกครองและครอบครัวควรให้ความสนใจเด็กและเยาวชน รวมทั้งเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนสามารถพูดคุยและขอคำปรึกษาได้เสมอ

๓) พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ควรให้สถานศึกษาส่งเสริมกิจกรรมการรู้เท่าทันอารมณ์ และการจัดการปัญหาอย่างสร้างสรรค์และไม่ใช้ความรุนแรง โดยเน้นการใช้วินัยเชิงบวกตั้งแต่วัยเด็ก และเปิดโอกาสให้ใช้วิธีการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาทด้วยวิธีการเชิงสมานฉันท์เมื่อเกิดความขัดแย้ง ในส่วนครอบครัวควรมีการสังเกตพฤติกรรมเด็กและเยาวชนตั้งแต่เด็ก ว่ามีพฤติกรรมการใช้ความรุนแรงหรือไม่ และควรมีวิธีการจัดการที่เหมาะสม หรือควรขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ เช่น แพทย์ เพื่อจะได้ปรับพฤติกรรมที่อาจจะส่งผลกระทบต่อการใช้ความรุนแรงในอนาคตได้

๔) พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดเกี่ยวกับเพศ ควรให้ครอบครัวและสถานศึกษามีแนวทางหรือวิธีการจัดการพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนอย่างเหมาะสม โดยหลีกเลี่ยงการผลักดันให้เด็กออกจากระบบการศึกษา และส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีกิจกรรมเสริมนอกห้องเรียนเพื่อให้เรียนรู้การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รวมถึงเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนเรียนรู้เรื่องเพศ พัฒนาการทางเพศตามช่วงวัย และการจัดการอารมณ์ทางเพศ เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีวิธีการแสดงออกทางเพศอย่างเหมาะสม

๕) พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดเกี่ยวกับความสงบสุข และกระทำความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด ควรให้ครอบครัวและสถานศึกษาหมั่นสังเกตพฤติกรรมของเด็กและเยาวชน เช่น การนัดรวมกลุ่ม การทำกิจกรรมที่ไม่พึงประสงค์ การทำผิดกฎระเบียบต่างๆ ของบ้าน หรือโรงเรียน โดยสถานศึกษาควรส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นหากกระทำความผิดระเบียบของโรงเรียน และควรหลีกเลี่ยงการผลักดันให้เด็กออกจากระบบการศึกษา

๑.๒ การป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนสำหรับสถานศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดส่วนใหญ่เป็นเด็กและเยาวชนที่อยู่ในสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาสามารถจัดให้มีโปรแกรมหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถลดความเสี่ยงต่อการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนได้ ดังนี้

๑) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นต้น โดยมุ่งเน้นให้สามารถวิเคราะห์สถานการณ์และวิเคราะห์ข้อกฎหมายได้ว่า สถานการณ์ใดเข้าข่ายความผิดฐานใด รวมถึงบทลงโทษที่จะต้องได้รับหากกระทำความผิดกฎหมาย

๒) การเสริมสร้างความรู้ ทักษะ “การคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหาและตัดสินใจ” เพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถประเมินสถานการณ์ และแก้ปัญหา ตัดสินใจ ในทางที่ถูกต้องได้อย่างเหมาะสม ภายหลังการปล่อยตัว

๓) การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ “พฤติกรรมวัยรุ่น” ให้กับบุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครอง เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงสาเหตุของพฤติกรรม และสามารถสื่อสาร รวมถึงเป็นที่ปรึกษาที่ดีให้กับเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาได้

๔) การเสริมสร้างความรู้ ทักษะ “การรับมือ และการแก้ปัญหาที่จะเจอในวัยรุ่นทุกช่วงวัย” ให้กับเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา โดยมีผู้เชี่ยวชาญจากกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเข้าร่วมเป็นวิทยากรและกิจกรรม เพื่อมุ่งเน้นให้เด็กและเยาวชนรับรู้ถึงแนวทางการรับมือต่อปัญหา และรู้เท่าทันอารมณ์ของตนเอง

๕) จัดให้มีกิจกรรม “เพื่อนช่วยเพื่อน” โดยมุ่งเน้นให้ เพื่อน รุ่นพี่ รุ่นน้อง ภายในโรงเรียนคือบุคคลที่สามารถให้คำแนะนำ เป็นคู่คิดได้ทั้งการเรียน กิจกรรม

๑.๓ การป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

การป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนก่อนจะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ควรมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

๑) กระทรวงศึกษาธิการ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการศึกษา

- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเป็นหน่วยงานที่มีข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยความเสี่ยงของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดที่พบว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดส่วนหนึ่งเกิดจากปัจจัยเรื่องไม่ได้ศึกษาเล่าเรียนหรือออกจากโรงเรียนก่อนจบภาคบังคับ โดยกรมพินิจสามารถร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการศึกษา เพื่อนำข้อมูลปัจจัยความเสี่ยงดังกล่าว มาเป็นข้อมูลในการสร้างแนวทางการเฝ้าระวังและป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดของนักเรียนต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับมัธยมศึกษาที่เด็กและเยาวชนจะมีช่วงอายุประมาณ ๑๓-๑๘ ปี

- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนสามารถให้ความร่วมมือกับทางสถานศึกษา โดยการให้เจ้าหน้าที่มีความรู้ด้านกฎหมาย หรือการปรับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเป็นวิทยากรในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน และอาจจะร่วมออกแบบแนวการปรับ/แก้ไขพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยง รวมทั้งประสานงานและให้ข้อมูลเกี่ยวกับหน่วยงานที่มีความเฉพาะชำนาญเฉพาะด้านตามปัญหาของเด็กที่พบ

- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ให้ความร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการหรือสถานศึกษาต่างๆ เพื่อออกแบบ “แบบประเมินความเสี่ยง ความจำเป็น” ซึ่งเป็นการนำเอาแบบประเมินความเสี่ยงความจำเป็น (Risk & Need) ที่ทางกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีอยู่แล้วนั้น ไปปรับข้อความให้เหมาะสม โดยนำเอา

เฉพาะด้านที่มีผลการวิจัยว่าสามารถพยากรณ์การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนได้คือ ด้านครอบครัว ด้านภูมิหลังทางการศึกษา ด้านเพื่อนและบุคคลใกล้ชิด ด้านประวัติการกระทำผิด ด้านปัญหาพฤติกรรม และนำมาใช้ประเมินเด็กและเยาวชนที่อยู่ในสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางให้กับสถานศึกษาในการออกแบบหลักสูตร กิจกรรม ให้สอดคล้องกับความเสี่ยงของเด็กและเยาวชน รวมทั้งใช้เป็นแนวทางให้กับครูประจำชั้น ครูแนะแนว ในการช่วยดูแลเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงสูง

๒) กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.)

สำหรับด้านครอบครัวที่ผลการวิจัยพบว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดส่วนใหญ่ ไม่มีความสัมพันธ์หรือมีความสัมพันธ์กับผู้ปกครองน้อย กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนควรร่วมมือกับ “บ้านพักเด็กและครอบครัว” กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์โดยวิธีการแลกเปลี่ยนข้อมูลเนื่องจากกรมพินิจฯ มีข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยความเสี่ยงที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในแต่ละภูมิภาคและแต่ละพื้นที่ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวนี้สามารถทำให้กรมพินิจฯและบ้านพักเด็กและครอบครัว สามารถลงพื้นที่เชิงรุกในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงดังกล่าว โดยติดต่อประสานงานกับชุมชน หรือเครือข่าย อื่น ๆ ในพื้นที่ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลบุตรหลาน เช่น การทำ “กิจกรรมครอบครัวเข้มแข็ง” เพื่อให้เด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง มีกิจกรรมทำร่วมกัน สร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัวมากยิ่งขึ้น และจากผลการวิจัยซึ่งพบว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างที่ไม่เหมาะสม ทั้งนี้เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงด้านปัจจัยดังกล่าว กรมพินิจฯ และบ้านพักเด็กและครอบครัวสามารถให้คำแนะนำแก่พื้นที่ที่มีความเสี่ยงเกี่ยวกับการสร้างลานกิจกรรมของชุมชนและเพิ่มกิจกรรมนันทนาการในชุมชนมากขึ้น ซึ่งกรมพินิจฯ สามารถให้ความร่วมมือโดยการนำเสนอรูปแบบกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ เพื่อให้ชุมชนหรือพื้นที่พิจารณาตามความเหมาะสม

๓) สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) เนื่องจากเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำในฐานยาเสพติดให้โทษ ดังนั้นควรมีการประสานงานกับ ปปส. เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่เสี่ยงด้านยาเสพติด ซึ่งกรมพินิจฯ นั้นมีข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ และ ปปส. เองนั้นมีข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่เสี่ยงเกี่ยวกับยาเสพติดและผู้ค้ารายใหญ่และรายย่อยในพื้นที่ จากข้อมูลเบื้องต้นทั้ง ๒ หน่วยงานสามารถทำงานเชิงบูรณาการร่วมกัน โดยวิธีการการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับ “ความสัมพันธ์ของพื้นที่เสี่ยงด้านยาเสพติดกับพฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดฐานยาเสพติดให้โทษของเด็กและเยาวชน” หรือ “เปรียบเทียบปัจจัยที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิด ๗ ฐานความผิดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่เสี่ยงยาเสพติด” เพื่อนำผลการวิจัยดังกล่าวมาพัฒนาแนวทางป้องกันการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อไป

๔) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.)

เนื่องจากกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยเสี่ยงที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในแต่ละพื้นที่ ดังนั้นเพื่อเป็นการป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ดังกล่าว กรมพินิจฯ ควรร่วมมือกับ “ตำรวจชุมชน” และประสานงานกับผู้นำชุมชน เพื่อเฝ้าระวังการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ รวมทั้งให้ความรู้เด็กและเยาวชนเกี่ยวกับข้อกฎหมายต่างๆ ในกลุ่มพื้นที่เสี่ยง เช่น ชุมชนแออัด ชุมชนที่มีสถิติการกระทำผิดสูง

๒. มาตรการการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนที่อยู่ในความดูแลของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีข้อเสนอแนะดังนี้

๒.๑ การป้องกันการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน รายงานความผิด

๑) เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จึงควรแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ดังนี้

- ควรเน้นการใช้โปรแกรมบำบัดยาเสพติดที่เข้มข้น และเป็นโปรแกรมเฉพาะทางในการบำบัดยาเสพติดให้เหมาะสมทั้งกลุ่มผู้ใช้ ผู้เสพ และผู้ติด และนักบำบัดจะต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการใช้โปรแกรม เด็กและเยาวชนควรรับโปรแกรมดังกล่าวมากกว่าการบำบัดในปัญหาอื่นๆ ควรเน้นการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถยับยั้งตนเองไม่ให้ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ไม่ว่าจะเป็นการเสพ หรือเข้าไปเกี่ยวข้องกับรูปแบบต่างๆ เช่น การจำหน่าย เป็นต้น ช่วย让孩子และเยาวชนสามารถปรับเปลี่ยนความคิด และทัศนคติของตนเองที่มีต่อยาเสพติดได้ ซึ่งปัจจุบันกรมพินิจฯ ยังคงใช้วิธีการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนคดียาเสพติดในแบบเดียวกับคดีอื่นๆ

- ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนฝึกอาชีพตามความถนัดและความสนใจเพื่อสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ภายหลังปล่อยตัว และควรเสริมทักษะการคบเพื่อน ซึ่งจากผลวิจัยที่พบว่าเพื่อนและบุคคลใกล้ชิดเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเสริมทักษะการคบเพื่อนควบคู่ไปกับการบำบัดยาเสพติดด้วยโปรแกรมเข้มข้นข้างต้น จะทำให้เด็กมีทักษะทางสังคมที่ดีและส่งผลให้ไม่หวนกลับไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดอีก ควรเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อให้เด็กและเยาวชนตระหนักถึงผลของการกระทำความผิดกฎหมาย และผลกระทบต่อการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด รวมทั้งควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่ถูกต้อง และการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศ เพื่อให้เด็กและเยาวชนไม่ถูกชักจูงเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ได้ง่าย และสามารถเลือกรับสื่อ และสื่อสารต่ออย่างเหมาะสม

๒) เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จึงควรแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน โดยเน้นการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูในโปรแกรมที่สามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและไม่เหมาะสมที่มีความเฉพาะ เช่น การใช้การแก้ไขฟื้นฟูโดยใช้เทคนิค FCBT รวมถึงการเสริมทักษะชีวิตให้สามารถแก้ไขปัญหาดได้ด้วยตนเอง และเสริมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวให้กับเด็กและเยาวชน ที่ยังมีครอบครัว เช่น การใช้โปรแกรมครอบครัวเข้มแข็ง

๓) เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จึงควรแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ควรเน้นการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูในโปรแกรมที่สามารถปรับความคิดและทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรง และเสริมทักษะการจัดการอารมณ์ และการแก้ไขปัญหาโดยไม่ใช้ความรุนแรง รวมถึงการใช้กิจกรรมหรือโปรแกรมการเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy Program) และส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนทำกิจกรรมเอื้อสังคม (Pro-Social) เพื่อทำให้เด็กและเยาวชนเกิดความเห็นใจผู้อื่นมากขึ้นส่งผลทางบวกในการใช้ความรุนแรง

๔) เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเพศ ,ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุข เสรีภาพ ความมั่นคง ชื่อเสียง และการปกครอง และความผิดเกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จึงควรแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย ควรเน้นการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูโดยการจัดการศึกษาหรือฝึกวิชาชีพที่เหมาะสม ควบคู่ไปกับโปรแกรมการปรับเปลี่ยนทัศนคติเกี่ยวกับการเรียนและ

ทำงาน เพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการศึกษาหรือฝึกวิชาชีพ และให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาวะทางเพศที่ถูกต้อง รวมถึงส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ควรเสริมทักษะการคบเพื่อน และให้ความรู้ด้านกฎหมายที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน และการเสริมสร้างกิจกรรมที่ต้องอยู่ในกฎระเบียบ เช่น กิจกรรมวินัยเชิงบวก เพื่อให้เด็กและเยาวชนเคารพกฎระเบียบของสังคมและสามารถอยู่ร่วมกับสมาชิกในสังคมอื่นได้

ทั้งนี้ ข้อเสนอในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนข้างต้น สามารถใช้โปรแกรมหรือกิจกรรมที่กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ใช้ในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูอยู่แล้ว แต่ควรมีการนำโปรแกรมหรือกิจกรรมเฉพาะด้านที่สอดคล้องและเหมาะสมกับลักษณะปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ความเสี่ยงการกระทำผิดเด็กและเยาวชนแต่ละฐานความผิด เพื่อลดปัจจัยความเสี่ยงในการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนได้ อีกทั้งยังเป็นการลดการใช้ทรัพยากรในการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูที่อาจจะไม่ตรงความเสี่ยงของเด็กและเยาวชนแต่ละราย เช่น เวลา และบุคลากร เป็นต้น

๒.๒ แนวทางการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของกรมพินิจและเยาวชน (ภาพรวม)

๑) การพัฒนาเครื่องมือ “การประเมินปัจจัยป้องกัน (Protective Factor)” ซึ่งจากการศึกษาวิจัยของ Shepherd, Luebbers, Ogloff (๒๐๑๖) พบว่าเยาวชนที่มีปัจจัยป้องกัน ๓ ชนิดขึ้นไปจะกระทำผิดซ้ำต่ำกว่าเยาวชนที่ไม่มีปัจจัยป้องกันเลย และ De Vries Robbé, Willis (๒๐๑๗) พบว่าปัจจัยป้องกันสามารถเพิ่มความแม่นยำในการทำนายความเสี่ยงของการกระทำผิดซ้ำได้ และยังสามารถลดการกระทำผิดหากนำมาใช้คู่กับแบบประเมินความเสี่ยง ดังนั้นทางกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนควรพัฒนาแบบประเมินปัจจัยป้องกัน (Protective Factor) ซึ่งสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนสามารถนำไปประเมินเด็กและเยาวชนร่วมกับแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น (Risk & Need) เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาแนวทางการเขียนแผน แก้ไข บำบัด ฟื้นฟูเด็กและเยาวชน รวมทั้งปัจจัยดังกล่าวสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการดูแลเด็กและเยาวชนของผู้ปกครองหลังเด็กและเยาวชนพ้นจากระบบการยุติธรรม สำหรับศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนสามารถนำผลการประเมินดังกล่าวมาช่วยออกแบบพัฒนาโปรแกรมการบำบัด แก้ไข ฟื้นฟู เด็กและเยาวชนร่วมกับปัจจัยความเสี่ยงและความจำเป็น ทั้งนี้ควรมีการประเมินปัจจัยป้องกัน (Protective Factor) อีกครั้งก่อนที่เด็กและเยาวชนจะได้รับการปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกฯ เพื่อเป็นการหาความเสี่ยง ความจำเป็น และปัจจัยป้องกันที่เหลืออยู่สำหรับออกแบบแนวทางในการสงเคราะห์ ช่วยเหลือ ติดตามเด็กและเยาวชนภายหลังออกจากระบบการยุติธรรม

๒) การติดตามสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนหลังได้รับการปล่อยออกจากกระบวนการยุติธรรม เพื่อไม่ให้กระทำผิดซ้ำ สามารถดำเนินการได้ดังนี้

- จัดทำมาตรการและออกแบบรูปแบบติดตามสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนให้สอดคล้องกับความเสี่ยงและความจำเป็นของเด็กและเยาวชนแต่ละราย เพื่อเป็นแนวทางในการช่วยเหลือให้เด็กและเยาวชนไม่หวนกลับมากระทำผิดอย่างมีมาตรฐาน

- ประสานงานกับชุมชนที่มีการปล่อยตัวเด็กและเยาวชนไปอยู่ในชุมชน เช่น หน่วยงานท้องถิ่น ผู้นำชุมชน หรือ ตำรวจชุมชน ในการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมกับชุมชน หรือร่วมมือกับตำรวจชุมชนในการดูแลเด็กและเยาวชนในชุมชน เช่นจัดตั้ง โครงการ “คูใจชุมชน” ซึ่งมีกิจกรรมให้ความรู้ด้านกฎหมายกับเด็กและเยาวชน รวมทั้งผู้ปกครอง พร้อมทั้งความรู้ด้านพลติกรรมวัยรุ่น ทั้งนี้ควรส่งเสริมให้มีบุคลากรที่เชี่ยวชาญด้านการให้คำปรึกษา เพื่อที่จะให้คำปรึกษาด้านเด็กและเยาวชนกับผู้ปกครองและตัวเด็กและเยาวชนเอง ซึ่งวิธีการนี้จะเป็นการเฝ้าระวังเด็กและเยาวชนที่เคยกระทำผิดไม่ให้กระทำผิดซ้ำ และเป็นการนำเอาผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังเด็กและเยาวชนที่อยู่ในชุมชนนั้นๆ

๓) การส่งเสริมอาชีพ จากผลวิจัยพบว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ (ถูกจับซ้ำ) ส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างไม่เหมาะสม ใช้เวลาว่างไปกับการเสพสิ่งเสพติดและอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่ว่างงาน รวมทั้งเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ไม่สามารถกลับไปศึกษาต่อได้ ด้วยปัจจัยดังกล่าวกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนควรส่งเสริมความรู้ ทักษะด้านวิชาชีพเพื่อให้เด็กและเยาวชนสามารถนำกลับไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้หลังได้รับการปล่อยตัว โดยขอความร่วมมือไปยัง มหาวิทยาลัย, วิทยาลัย, ศูนย์ฝึกอาชีพแต่ละท้องถิ่น เพื่อมาให้ความรู้ ทักษะเพื่อนำไปประกอบอาชีพต่อไป

๓. การพัฒนาโปรแกรมบำบัดแก้ไขฟื้นฟู เกี่ยวกับ “การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ”

จากผลการวิจัยพบว่าเด็กและเยาวชนรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศในระดับสูง คือมีความเข้าใจทั้งในเนื้อหา วัตถุประสงค์ และสามารถแยกแยะข้อมูลที่เป็นเท็จและข้อมูลจริงที่มีอยู่ในสื่อฯ ได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้จากการทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เด็กและเยาวชนได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อฯ ว่า พวกเขารู้เท่าทันสื่อเป็นอย่างดี หากแต่ไม่สามารถยับยั้งชั่งใจ ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ หรือบางเหตุการณ์ไม่รู้จะตัดสินใจหรือไม่สามารถหาทางออกของปัญหาได้ อย่างไรก็ตามโลกในยุคดิจิทัลมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาโปรแกรมบำบัดแก้ไขฟื้นฟู ที่สามารถพัฒนาเด็กและเยาวชนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีดังนี้

๓.๑ ควรจัดโปรแกรมที่พัฒนาการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศหากแต่มีการสอดแทรกกระบวนการยับยั้งชั่งใจ การควบคุมอารมณ์ และกระบวนการตัดสินใจร่วมด้วย ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบ “โปรแกรมการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ” ซึ่งประกอบไปด้วยแนวคิดการวิเคราะห์ ประเมินสถานการณ์ การยับยั้งชั่งใจ การรู้เท่าทันอารมณ์และความรู้กฎหมายด้านต่างๆ ซึ่งโปรแกรมฯ ดังกล่าวสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาต่างๆ ได้โดยจะมีรายละเอียดของโปรแกรมในบทที่ ๖ “โปรแกรมการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ”

๓.๒ ควรมีการทดลองใช้โปรแกรมการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศ ในหน่วยงานสังกัดกรมพินิจฯ เพื่อประเมินผลโปรแกรมฯ และปรับปรุงโปรแกรมฯ ให้สามารถใช้ได้จริง

๓.๓ ควรจัดทำคู่มือโปรแกรมการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศ และมีการอบรมเจ้าหน้าที่ในการให้นำโปรแกรมฯ ไปใช้ โดยอาจขยายผลนำโปรแกรมฯ ไปใช้กับเด็กและเยาวชนในการการดูแลของหน่วยงานสังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ

๔. การปรับระบบการเก็บข้อมูลปฐมภูมิจำนวนมาก (Big data) ของเด็กและเยาวชน

๑.๑ การปรับแบบประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น (R&N)

(๑) การปรับข้อคำถามและรูปแบบข้อคำถามให้เป็นแบบรูปแบบข้อคำถามปลายปิด เพื่อลดการใช้ดุลยพินิจของผู้ประเมิน

(๒) ปรับข้อคำถามในแต่ละด้านให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น เช่นด้านชุมชนและสภาพแวดล้อมฯ ซึ่งปัจจุบันมีเพียงข้อคำถามเดียว หรือด้านภูมิหลังทางการศึกษาฯ ซึ่งข้อคำถามบางด้านเป็นการถามเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบน ซึ่งควรนำข้อคำถามชุดนี้ไปไว้ด้านปัญหาพฤติกรรม เพื่อสามารถนำมาวิเคราะห์ได้อย่างแม่นยำยิ่งขึ้น

(๓) รูปแบบการให้คะแนน และการปรับระดับคะแนนเพื่อแบ่งกลุ่ม ปัจจุบันการให้คะแนนของแต่ละข้อและแต่ละด้านจะให้ตามค่าน้ำหนักความสำคัญของข้อนั้น ๆ ซึ่งแต่ละข้อมีค่าน้ำหนักไม่เท่ากัน เมื่อนำมารวมคะแนนรายด้านจะพบว่าข้อใดที่มีค่าน้ำหนักเยอะจะดึงให้คะแนนรวมด้านนั้นสูงตามไปด้วย การรวมคะแนนประเภทนี้จะไม่เป็นปัญหาหากมีการปรับค่าคะแนนให้เป็นมาตรฐานเดียวกันก่อนที่จะมีการแบ่งกลุ่มความ

เสี่ยง แต่ปัจจุบันไม่ได้ปรับฐานคะแนนหากแต่เป็นการนำคะแนนดิบจากแต่ละด้านมาแบ่งกลุ่มเลย และยังพบว่า การช่วงคะแนนของแต่ละกลุ่ม (กลุ่มสูง กลุ่มปานกลาง กลุ่มต่ำ) มีช่วงคะแนนที่ไม่เท่ากัน ซึ่งจากประเด็นข้างต้น ส่งผลให้การจำแนกเด็กและเยาวชนอาจมีความแม่นยำน้อยกว่า ดังนั้นควรมีการปรับวิธีการให้คะแนนและวิธีการ แบ่งกลุ่มคะแนนให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

(๔) ด้านการวิเคราะห์และสรุปผลความเสี่ยงและความจำเป็นควรมีการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ในแต่ละข้อและแต่ละด้าน เช่น ด้านครอบครัว กรณีเด็กและเยาวชนอาศัยอยู่กับครอบครัว (ซึ่งมีความเสี่ยงต่ำ) แต่พบว่าสมาชิกครอบครัวมีการทำร้ายร่างกายหรือติดยาเสพติด (มีความเสี่ยงสูง) ให้นำข้อมูลทั้ง ๒ ข้อ มาวิเคราะห์ร่วมกันก่อนที่จะสรุปว่าเด็กและเยาวชนมีความเสี่ยงสูง ความเสี่ยงปานกลาง หรือความเสี่ยงต่ำ ในด้าน ครอบครัว โดยการพิจารณาความสัมพันธ์ลักษณะนี้เพื่อสามารถนำไปใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดมาตรการในการ ติดตามสงเคราะห์ช่วยเหลือ หรือเพื่อนำไปใช้ในกระบวนการต่าง ๆ ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนต่อไป

ทั้งนี้การปรับข้อคำถาม การปรับรูปแบบการให้คะแนนและการคิดคะแนนในแบบประเมิน ความเสี่ยงและความจำเป็น (Risk&Need) จำเป็นต้องศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบเครื่องมือและสถิติวิเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนา ปรับปรุงและรับรองผลต่อไป

๑.๒ การนำข้อมูลเข้าสู่ระบบ

(๑) การบันทึกข้อมูลของเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในระบบสารสนเทศ จำเป็นต้อง กรอกข้อมูลให้ครบถ้วนดังนั้นควรสร้างเป็น Drop down ให้เลือกตอบ หรือบังคับกรอกข้อมูลในหัวข้อสำคัญ

(๒) ด้านบุคลากร ควรมีการส่งเสริมความรู้ ทักษะให้แก่ผู้ทำหน้าที่ประเมินความเสี่ยงและ ความจำเป็นของเด็กและเยาวชน โดยมุ่งเน้นให้สามารถสอบถามเชิงโครงสร้างเพื่อค้นหาข้อมูลที่แท้จริงจากเด็กและ เยาวชน พร้อมทั้งทักษะการประเมินคำตอบและการให้คะแนน ทั้งนี้การส่งเสริมความรู้ ทักษะดังกล่าวควรมีการฝึก อบรมหรือฝึกปฏิบัติในทุก ๑-๒ ปี

๕.การวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยการหาปัจจัยเชิงสาเหตุอธิบายพฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดครั้งแรก และการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนตามฐานความผิด ๗ ฐาน ซึ่งเป็นการหาปัจจัยแต่ละด้านว่ามีอิทธิพลต่อ การกระทำผิดครั้งแรกหรือกระทำผิดซ้ำ หากแต่ยังขาดการนำปัจจัยแต่ละด้านมาเปรียบเทียบกับเด็กและเยาวชนที่ กระทำผิด ๗ ฐานมีความแตกต่างกันในปัจจัยใดบ้างดังนั้นจึงเสนอว่า

๔.๑ ศึกษารูปแบบพฤติกรรมการกระทำผิดครั้งแรกและการกระทำผิดซ้ำแยกตามฐานความผิด ๗ ฐาน เพื่อศึกษาว่าเด็กและเยาวชนกระทำผิดครั้งแรกในฐานความผิดหนึ่งเมื่อกระทำผิดซ้ำจะกระทำผิดฐานความผิด เดิมหรือฐานความผิดอื่น ๆ และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างฐานความผิดครั้งแรกและฐานความผิดซ้ำ

๔.๒ ศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำของเด็ก และเยาวชน เพื่อศึกษาว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำในฐานความผิดเดียวกันมีความ แตกต่างในปัจจัยด้านใด

๔.๓ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเด็กและเยาวชนที่มีรูปแบบความคิดแบบผู้กระทำผิดกับการกระทำ ผิดทั้ง ๗ ฐาน

๔.๔ ศึกษาเปรียบเทียบเด็กและเยาวชนที่เคยผ่านโปรแกรม/กระบวนการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูด้านยาเสพติด และเด็กและเยาวชนที่ไม่เคยผ่านโปรแกรม/กระบวนการบำบัดแก้ไขฟื้นฟูด้านยาเสพติดกับอัตราการกระทำผิดซ้ำฐานยาเสพติดให้โทษ

๔.๕ ศึกษาปัจจัยภายในและภายนอกที่ลดอัตราการกระทำผิดซ้ำ

๔.๖ พัฒนาแบบจำแนกเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดตั้งแต่เริ่มเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมและแบบจำแนกเด็กและเยาวชนก่อนปล่อยตัว โดยเน้นการศึกษาเรื่องการนำเอา Protective Factor มามีส่วนร่วมในการออกแบบ

๖. ข้อท้าทาย

การศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์พบว่าเด็กและเยาวชนมีการเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ได้ง่าย มีความถนัดในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ และมีวัตถุประสงค์การใช้ไม่เหมาะสมจะอยู่ระดับสูง โดยมีการใช้ Facebook มากที่สุด และจากการศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ผ่าน Application Facebook ของเด็กและเยาวชนพบว่าเด็กและเยาวชนติดตาม Facebook Fanpage ที่มีเนื้อหาเบี่ยงเบนหลายรูปแบบ ทั้งการพนันออนไลน์ ยาเสพติด ความรุนแรง และสื่อลามกอนาจาร ซึ่ง Facebook Fanpage ดังกล่าวนี้อาจมีจำนวนผู้ติดตามสูงมาก ทั้งนี้ Facebook Fanpage ยังมีการแนบลิงค์ไปยังสื่อสังคมออนไลน์อื่น เช่น YouTube , กลุ่ม line ลับที่เปิดให้สมาชิกเท่านั้น ทั้งนี้จากผลการวิจัยและการสนทนากลุ่มยังพบว่าเด็กและเยาวชนใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบนด้านยาเสพติดมากที่สุดคือ มีการ โฆษณา ซื้อ ขาย ยาเสพติดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ จะเห็นได้ว่าเด็กและเยาวชนสามารถเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างสะดวกและง่ายดาย แม้ว่าบางเว็บไซต์จะมีการสอบถามอายุของผู้เข้าชมก็ตาม รวมทั้งผลวิจัยยังพบว่าเด็กและเยาวชนใช้เวลากับสื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบนมากกว่า ๑ ชั่วโมงต่อครั้งและเป็นการใช้ต่อเนื่องช่วงเย็นถึงกลางคืน

จากผลวิจัยข้างต้นยังคงเป็นข้อท้าทายในการหามาตรการป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบนได้อย่างไร ทั้ง ๑) การเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเบี่ยงเบนและ ๒) การควบคุมระยะเวลาการเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาเบี่ยงเบน ซึ่งความท้าทายนี้เกิดขึ้นกับหลายภาคส่วน โดยเฉพาะในยุคสังคมดิจิทัลที่ข้อมูลทุกอย่างสามารถค้นหาได้ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต มาตรการป้องกันการเข้าถึงข้อมูลเบี่ยงเบนจึงมีข้อจำกัดมากยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นความท้าทายของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนด้วยเช่นกัน เนื่องจากสื่อสังคมออนไลน์เป็นปัจจัยโดยอ้อมให้เด็กและเยาวชนกระทำผิด เช่น เด็กและเยาวชนเล่นการพนันออนไลน์และเป็นหนี้ทำให้มาขายยาเสพติดเพื่อหาเงินใช้หนี้ ดังคำพูดของเด็กและเยาวชนที่ว่า “ขายยา ใช้หนี้”

บทที่ ๖

การออกแบบโปรแกรมรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ สำหรับเด็กและเยาวชน

๑. ที่มาและแนวคิด

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจากผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งหมด ๓๘๔ คนและจากการลงพื้นที่ศึกษาด้วยวิธีการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) กับเด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของเด็กและเยาวชน การรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศ และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบนของเด็กและเยาวชน ใน ๔ ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน คือ (๑) ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนบ้านอนุเบกขา (๒) ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนบ้านสิรินธร (๓) ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุกดา และ (๔) ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี เกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบนพบว่า เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์อยู่ในระดับปานกลางหากแต่ทางด้านการเข้าใจ, วัตถุประสงค์การเข้าใช้สื่อที่ไม่เหมาะสม และช่องทางการเข้าใช้ได้ง่ายอยู่ในระดับสูง ซึ่งเด็กและเยาวชนจะเข้าใช้ Facebook เป็นประจำโดยผ่านโทรศัพท์มือถือเนื่องจากเข้าถึงได้ง่าย สะดวก พร้อมทั้งจะเข้าใช้เป็นระยะเวลามากกว่า ๔ ชั่วโมงต่อครั้ง โดยเข้าใช้ช่วงเวลากลางคืนมากที่สุด สำหรับเนื้อหาที่เด็กและเยาวชนเข้าไปสื่อสังคมออนไลน์เป็นกลุ่มแต่งรถ, รถชิง ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ชายถึงร้อยละ ๘๘ รวมทั้งเนื้อหาที่มีการทะเลาะวิวาท, หรือรุนแรง และเนื้อหาเกี่ยวกับพนันออนไลน์ เด็กและเยาวชนมีการเข้าไปดูรองลงมาตามลำดับ

เด็กและเยาวชนเลียนแบบพฤติกรรมจาก Facebook และ Youtube มากที่สุด โดยเป็นการเลียนแบบ ๒ ประเภทคือ (๑)เลียนแบบทันที จะเป็นพฤติกรรมที่ไม่รุนแรง เช่น แกล้งเพื่อน เลียนแบบคำพูดที่ไม่เหมาะสม (๒) สังเกตพฤติกรรมแล้วค่อยนำมาเลียนแบบ จะเป็นพฤติกรรมที่รุนแรง เช่น กรณีทะเลาะกับเพื่อนจะย้อนกลับไปคิดถึงวิธีการทำร้ายร่างกายจากคลิปที่เคยดู เพื่อนมาช่วยๆ ให้โมโหใน Facebook จะไปค้นหาวิธีการแกล้งแค้นจากในคลิปที่เคยดูมา เมื่อพิจารณาจากพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบนร่วมด้วยจะพบว่า เด็กและเยาวชนมีการเข้าดูเนื้อหาเกี่ยวกับขู่สาวมากที่สุดหมายถึงการนัดมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลที่รู้จักกันผ่านเครือข่ายออนไลน์ด้วย รองลงมาคือเด็กและเยาวชนจะรู้สึกโมโหเมื่อมีคนมาแสดงความเห็นขัดแย้ง ยุยงทำลายใน Facebook ซึ่งเมื่อสอบถามเพิ่มเติมจากการสนทนากลุ่ม เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าพฤติกรรมเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงขู่สาวและการขาดความสามารถยับยั้งชั่งใจได้เมื่อมีคนมาแสดงความคิดเห็นยั่วๆ ใน Facebook เป็นอีกหนึ่งสาเหตุของการทะเลาะวิวาท

ทั้งนี้เด็กและเยาวชนมีการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศในระดับสูงคือทราบว่ามีทั้งข้อมูลที่เป็นเท็จและข้อมูลจริง และทราบว่าควรระวังการโพสต์ หรือส่งต่อข้อความต่าง ๆ ในสื่อสังคมออนไลน์ หากแต่จากการสนทนากลุ่มกับเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี กลับพบว่าเด็กและเยาวชนกลุ่มดังกล่าวมีความสามารถในการแยกแยะข้อมูลจริงและข้อมูลเท็จที่อยู่ในสื่อสังคมออนไลน์ได้ค่อนข้างน้อย และเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ถึงแม้จะ

ทราบว่าควรระวังการโพสต์ หรือส่งต่อข้อความต่าง ๆ ในสื่อสังคมออนไลน์หากแต่กลับไม่ทราบว่าหากทำแล้วจะเป็นความผิดทางกฎหมายด้วย

จากข้อมูลข้างต้นจึงเป็นที่มาในการออกแบบโปรแกรมรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ โดยมุ่งเน้นให้เด็กและเยาวชนสามารถแยกแยะข้อมูลจริง ข้อมูลที่เป็นเท็จ และการยับยั้งชั่งใจ โดยการเข้าใจความรู้สึก ความต้องการของตนเองและบุคคลอื่น และการคิดวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจในแต่ละสถานการณ์ได้มากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน ก่อนได้รับการปล่อยตัว ได้มีความรู้ ความเข้าใจ และส่งเสริมทักษะในการวิเคราะห์ถึงประโยชน์ และโทษ ของสื่อและสารสนเทศ ที่มีอยู่อย่างหลากหลาย และสามารถเข้าถึงได้ง่าย เพื่อเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองในการดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข และเป็นเด็กและเยาวชน ที่มีคุณภาพของชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เด็กและเยาวชน วิเคราะห์ได้ถึงเป้าหมาย ประโยชน์ และโทษของสื่อ
๒. เพื่อให้เด็กและเยาวชน รู้เท่าทันอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองในการชมสื่อ
๓. เพื่อให้เด็กและเยาวชน วิเคราะห์ได้ถึงผลกระทบของการกระทำตามแบบอย่าง หรือการเผยแพร่ต่อ
๔. เพื่อพัฒนา Growth Mindset ให้กับเด็กและเยาวชน

๓. กลุ่มเป้าหมาย

๑. เด็กและเยาวชนในสถานแรกรับและศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน
๒. เด็กและเยาวชนเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถอ่านออกและเขียนได้คล่อง หรืออยู่ระหว่างการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นต้นไป
๓. เด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงการติดสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media)

๔. ขั้นตอนการพัฒนาโปรแกรม

๑. การศึกษาข้อมูล ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ จากผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งหมด ๓๘๔ คนและจากการลงพื้นที่ศึกษาด้วยวิธีการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) กับเด็กและเยาวชนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของเด็กและเยาวชน การรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศ และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบนของเด็กและเยาวชน และนำผลการศึกษาออกมาออกแบบโปรแกรม

๒. การออกแบบ โปรแกรมการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ มีรายละเอียด ดังนี้

๒.๑ แนวคิดการออกแบบ มาจาก ๓ กลุ่มแนวคิดและเครื่องมือ คือ

- ๑) พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และตัดสินใจเลือก ให้กับกลุ่มเด็กและเยาวชน
ด้วยการใช้เครื่องมือแนวความคิดแบบหมวก ๖ ใบ (Six Thinking Hats) ของ ดร. เอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน (Dr. Edward de Bono)
- ๒) กระตุ้นแนวคิด และทักษะการคิด เพื่อพัฒนาตนเอง ให้กับกลุ่มเด็กและเยาวชน โดยให้เรียนรู้ความใจกระบวนการคิดแบบ Fixed และ Growth Mindset ด้วยการใช้อารมณ์ความรู้สึก และความต้องการ เป็นเครื่องมือช่วยให้กระตุ้นความคิด
- ๓) ส่งเสริมความรู้ เพื่อประกอบการตัดสินใจ ให้กับกลุ่มเด็กและเยาวชน ในด้านประเภทประโยชน์และโทษของสื่อและสารสนเทศ รวมทั้งวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสื่อและสารสนเทศและความรู้ตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

๒.๒ รูปแบบการเรียนการสอน

- ๑) จัดกลุ่มผู้เรียน Class ประมาณครั้งละ ๑๐ - ๑๕ คน

๒) จัดแบ่งรูปแบบของสื่อ (Clip Video, ภาพนิ่ง, ข้อความ, ข่าว และอื่น ๆ) เพื่อเตรียมการเรียนการสอน

๓) จัดกลุ่มของสื่อเป็น ๓ ประเภท

๑) บวก (กำลังใจ สร้างสรรค์ สร้างพลัง)

๒) กลาง (ข่าว)

๓) ลบ (ความรุนแรง ความผิดต่อร่างกาย เพศ ยาเสพติด สิ่งผิดกฎหมาย)

๔) แบ่งเป็นชุด Series การเรียนรู้ โดยให้ชมสื่อและวิเคราะห์สื่อแต่ละประเภทครั้งละ ๑.๕ - ๒ ชั่วโมง (สลับกัน) ประมาณ ๔-๕ ครั้ง เพื่อสร้างการเรียนรู้ในระยะเวลาที่เหมาะสมกับวัย โดย

๑) แบ่งกลุ่มย่อยกลุ่มละ ๓ - ๕ คน ให้ชมสื่อ และวิเคราะห์ ประโยชน์ และโทษของสื่อที่ได้เรียนรู้ โดยใช้เทคนิคหมวก ๖ ใบ

๒) ให้แต่ละกลุ่มสรุปผลร่วมกันในการนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

๒.๓ เนื้อหา

เนื้อหาในโปรแกรมการเรียนรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ จะประกอบไปด้วย ๕ ส่วนประกอบที่สำคัญ ในการเรียนรู้ ได้แก่

๑) กระบวนการคิดวิเคราะห์

๒) การคิดแบบ Fixed และ Growth Mindset

๓) กระบวนการคิด วิเคราะห์ อย่างรอบด้านโดยใช้หมวก ๖ ใบ

๔) การรู้เท่าทันความรู้สึกและอารมณ์ โดยใช้ การ์ดภาพความรู้สึก ความต้องการ

๕) ประเภท ประโยชน์ และโทษของสื่อและสารสนเทศ และวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสื่อและสารสนเทศ

๖) ฝึกทักษะการคิด วิเคราะห์อย่างรอบด้าน และหาบทสรุปทางความคิดที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว เพื่อน และสังคม

สำหรับเด็กและเยาวชนที่เป็นเพศหญิง สามารถเพิ่มเนื้อหาเพิ่มเติมดังนี้

๑) ความรู้และวิธีการป้องกันการตกเป็นเหยื่อทางเพศ

๒) รู้เท่าทันกลไกการล่อลวงทางเพศจากสื่อสังคมออนไลน์

๒.๔ เครื่องมือ และอุปกรณ์ สื่อ การเรียนการสอน

เครื่องมือ และอุปกรณ์ การเรียนการสอน ของโปรแกรมการเรียนรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยส่งเสริม กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ อย่างสนุกสนาน และเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจ พร้อมทั้งจะมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และติดตามการเรียนอย่างต่อเนื่อง ดังต่อไปนี้

๑) คลิปวิดีโอสั้น ๆ (ประมาณ ๓-๕ นาที), ภาพ, ข่าว, โฆษณา, สื่อสิ่งพิมพ์, ข้อความต่าง ๆ

๒) การ์ดภาพ ความรู้สึก ความต้องการ

๓) หมวกสี ๖ ใบ หรืออุปกรณ์อื่นที่ใช้ทดแทน เช่น กระดาษโปสเตอร์สี ลูกบอลเล็ก ๆ

เป็นต้น

๔) เครื่องฉาย พร้อม Screen หรือ โทรศัพท์ที่สามารถต่อสายสัญญาณได้จากโทรศัพท์ (Smart Phone) หรือเครื่องคอมพิวเตอร์ Notebook เป็นต้น

๕) Flip Chart, กระดาน White Board

๖) กระดาษ แบบฟอร์ม เครื่องเขียน

๒.๕ การประเมินผลหลังการเรียนรู้

๑) ประเมินจากการมีส่วนร่วม และความพึงพอใจในการเข้ารับการอบรม

๒) ประเมินจากผลการคิดวิเคราะห์ได้ถึงเป้าหมาย ประโยชน์ และโทษของสื่อ ในระหว่างการเรียนรู้

การสอน

๓) ประเมินจากความรู้ ความเข้าใจได้ถึงวิธีคิด วิเคราะห์ และผลกระทบของการกระทำตาม

แบบอย่าง หรือการเผยแพร่ต่อ โดยใช้วิธีการ Pre-Post Test

๓. การนำเสนอโปรแกรมรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ สำหรับเด็กและเยาวชนต่อบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เมื่อ วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๔ เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะ และนำเสนอแผนการดำเนินการทดลองโปรแกรมในหน่วยงานที่กำหนด

๔. การทดลองใช้โปรแกรมรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ

หลังจากได้ออกแบบโปรแกรมการเรียนรู้ฯ เรียบร้อยแล้ว ได้นำโปรแกรมไปทดลองทำการเรียนการสอน กับกลุ่มเจ้าหน้าที่และเด็กและเยาวชน และผลการทำประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) กับนักวิชาชีพที่เข้าร่วมทดลอง เพื่อรับทราบให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาโปรแกรมในศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน จำนวน ๓ แห่ง ตามตารางและกำหนดการ ดังนี้

วันที่ เวลา	สถานที่
วันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๓ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.	ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนชาย บ้านอุเบกขา จังหวัดนครปฐม
วันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๓ เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๐๐ น.	ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนชาย บ้านสิริธร จังหวัดนครปฐม
วันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๓ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๖.๐๐ น.	ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนหญิง บ้านปรานี จังหวัดนครปฐม

รายละเอียดขั้นตอนการเรียนการสอนในแต่ละครั้ง (ประมาณ ๑ – ๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที) และบทสรุปในแต่ละขั้นตอน

ตาราง ๖.๑ แสดงขั้นตอน วิธีการ แนวทางการสรุปเนื้อหาและระยะเวลาโปรแกรมรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ

ขั้นตอน/เนื้อหา	วิธีการ/เครื่องมือ/ขั้นตอนการพัฒนา/การสอน	แนวทางการสรุปเนื้อหา ในแต่ละช่วง	ระยะเวลา
๑. ผู้สอน เกริ่นนำ สนทนา พูดคุยกับผู้เรียนถึงการดำรงชีวิตอยู่แบบมีเป้าหมาย การวางแผนชีวิต และการใช้ชีวิตประจำวัน ๒. ผู้สอน สนทนา สอบถาม ถาม-ตอบกับกลุ่มผู้เรียน ถึงสื่อต่าง ๆ ที่เข้ามา และมีผลกระทบอย่างไรกับเรา ๓. กิจกรรมสนุกสนาน เตรียมความพร้อมในการเรียนรู้	- ให้ผู้เรียน แนะนำ/เล่าให้ฟังว่าในช่วง ๒-๓ วันที่ผ่านมา ได้ดูข่าว หรืออ่านข่าว รับสื่ออะไรมาบ้าง รู้สึกรู้สึอย่างไร - กิจกรรมปรบมือเตรียมความพร้อม หรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่ผู้สอนเตรียมมา ตามความถนัดของผู้สอนแต่ละคน	- สื่อต่าง ๆ ที่พวกเราได้รับไปนั้น ต่างก็มีวัตถุประสงค์ในการสื่อสารที่แตกต่างกัน เช่น เพื่อให้ความรู้ เพื่อนำเสนอข่าวสารข้อเท็จจริง เพื่อโฆษณาขายสินค้า เป็นต้น - เราจะต้องวิเคราะห์ให้ได้ว่า สื่อนั้นต้องการให้เรารับรู้อะไร - ในวันนี้เราจะมาเรียนรู้ และวิเคราะห์สื่อต่าง ๆ ไปด้วยกัน	๑๐-๑๕ นาที
๔. เปิดภาพเชิงลบ เช่น ภาพ	- ภาพเชิงลบ	- การคิดเชิงบวก จะทำให้ตนเอง	๑๐-๑๕

ขั้นตอน/เนื้อหา	วิธีการ/เครื่องมือ/ขั้นตอนการพัฒนา/การสอน	แนวทางการสรุปเนื้อหา ในแต่ละช่วง	ระยะเวลา
รดติด ภาพหน้าท่อม ภัยพิบัติ หรืออื่น ๆ ให้ผู้เรียนได้ดู ๕. สอบถามความรู้สึกของผู้เรียน ว่ารู้สึกอย่างไร และหากมองเชิงบวก จะเป็นอย่างไร รู้สึกอย่างไร ๖. เปิดภาพเชิงบวก เช่น ภาพครอบครัวทำกิจกรรมร่วมกัน ภาพการเล่นกีฬา ทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม เป็นต้น ให้ผู้เรียนดู ๗. สอบถามความรู้สึก อย่่างไร เห็นอะไร เกิดประโยชน์อะไรของผู้ทำกิจกรรม หรือในภาพนั้น	- ภาพเชิงบวก	ผ่อนคลายมากกว่าการคิดเชิงลบ - การคิดเชิงบวก ส่งผลดี จะทำให้เรามีพลังความคิดในเชิงสร้างสรรค์ ได้มากขึ้น มีการพัฒนา มีการให้ มีการช่วยเหลือผู้อื่น เพิ่มมากขึ้น - การคิดเชิงลบ มีทั้งในแง่ดี และไม่ดี ในแง่ที่ไม่ดี คือ ทำให้เราจิตใจหดหู่ ท้อแท้ สิ้นหวังหมดพลัง ไม่คิดจะทำสิ่งใดเพื่อสร้างสรรค์ หรือพัฒนาต่อไป ไม่ได้ให้ประโยชน์แก่ผู้ใด - การคิดเชิงลบ ในแง่ดี คือ ทำให้เราระมัดระวัง เป็นการคิดแบบป้องกันความเสี่ยง เช่น อาจมีปัญหา หรือสิ่งใด จะเกิดขึ้นอีกได้บ้าง และเราจะป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นได้อย่างไร เราจะพัฒนาตัวเอง หรือเราจะทำสิ่งใด เพื่อป้องกันสิ่งเหล่านั้น เป็นต้น	นาที
๘. เปิด Clip Video / แจกภาพข่าวต่าง ๆ ที่เตรียมไว้ให้แต่ละกลุ่มดู ๙. กลุ่มระดมสมองเลือกการ์ดภาพแสดงความรู้สึกและความต้องการ ๑๐. นำเสนอ แลกเปลี่ยนในกลุ่ม และในชั้นเรียน ๑๑. ให้แต่ละกลุ่มวิเคราะห์สื่อ โดยใช้เทคนิคหวก ๖ ใบ ๑๒. กลุ่มนำเสนอ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันภายในชั้นเรียน ๑๓. ให้แต่ละกลุ่มระดมสมองสรุปกิจกรรมที่ได้ในวันนี้ และนำเสนอ	- Clip Video / แจกภาพข่าวต่าง ๆ (กรณีไม่ใช่ Clip Video สามารถใช้ภาพเพื่อทำกิจกรรมแทนได้) ๑ - ๒ ตัวอย่าง/กรณีศึกษา - ระดมสมองวิเคราะห์ ตามตารางการวิเคราะห์สื่อ - ใช้การ์ดภาพ เพื่อเลือก/วิเคราะห์ ตัวละครใน clip Video หรือในภาพนั้น ว่าเขา “รู้สึก” และ “ต้องการ” อะไร - ใช้ทฤษฎี แนวคิด หวก ๖ ใบ เพื่อฝึก คิด-วิเคราะห์ ให้ครบทุกมิติ ไม่ผสมปนกัน ซึ่งจะทำให้เราสามารถแยกแยะ	- ให้เราฝึกวิเคราะห์ ความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่น - ความรู้สึก มักจะเป็นสิ่งที่พวกเราสามารถมองเห็นได้ในเบื้องต้น เพราะเราจะรับรู้ได้ว่า เขาแสดงออกมาอย่างไร เราจะรับรู้ได้จากพฤติกรรมที่เขาแสดงออก - แต่ความต้องการนั้น เรามักไม่ค่อยรู้ว่า ที่เขาแสดงพฤติกรรมออกมา นั้น เขาต้องการอะไร ดังนั้น เช่น พ่อ-แม่ ดุด่า ว่ากล่าวเรา เราจะรู้ว่า พ่อ-แม่ รู้สึก โกรธเรา ที่เรากลับบ้านดึก แต่จริงๆ แล้ว หากเราวิเคราะห์ลงไปให้ถึงความต้องการที่อยู่ภายในใจของพ่อ-แม่ แล้วเราจะรู้ว่า	กรณีศึกษา ละ ๒๐ นาที x ๑ หรือ ๒ กรณีศึกษา รวม ๒๐-๔๐ นาที

ขั้นตอน/เนื้อหา	วิธีการ/เครื่องมือ/ขั้นตอนการพัฒนา/การสอน	แนวทางการสรุปเนื้อหา ในแต่ละช่วง	ระยะเวลา
	เพื่อการวิเคราะห์ และตัดสินใจได้ดีขึ้น - หมวกสี ขาว ให้เรามองโดยพิจารณาข้อมูล ข้อเท็จจริงว่าเห็นอะไร มีอะไรเกิดขึ้น - หมวกสี แดง ให้เราวิเคราะห์โดยแสดงความรู้สึก ออกมาว่าเรารู้สึกอะไร อย่างไร - หมวกสี ดำ ให้เราวิเคราะห์ในเชิงลบ ความเสี่ยงว่าจะเกิดอะไร ไม่ดี ขึ้นได้บ้าง - หมวกสี เหลือง ให้เราวิเคราะห์ในเชิงบวก ว่าเห็นอะไร มีสิ่งที่ดีอะไรบ้าง มีโอกาสอะไรบ้าง - หมวกสี เขียว คือการวิเคราะห์ การคิดต่อยอด การขยายผล การเพิ่มเติมให้ดียิ่งขึ้น - หมวกสี ฟ้า คือ การคิดรวบยอด บทสรุป ว่าเราจะตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ เหล่านั้น อย่างไร - การเลือกใช้หมวกแต่ละสีนี้ไม่มีข้อกำหนดการใช้ก่อน-หลัง และจะใช้คิด วิเคราะห์กี่ครั้งก็ได้ เพื่อให้ได้บทสรุปหรือการตกลึกทางความคิดได้ดี หรือมีประสิทธิภาพมากที่สุด - ร่วมกันหาบทสรุปว่า ในวันนี้กิจกรรมเหล่านี้ บอกอะไรเรา และจะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวันได้อย่างไร	จริง ๆ แล้วท่านต้องการให้เราได้กลับบ้านมาพักผ่อน ต้องการให้เราเป็นคนดี หวังดีต่อเรา เป็นต้น - การวิเคราะห์ ถึงความรู้สึก และความต้องการของผู้อื่น จะทำให้เราสามารถรับรู้ได้ถึงวัตถุประสงค์จริง ๆ ของบุคคลที่เราเผชิญหน้าอยู่ จะทำให้เราสามารถหลีกเลี่ยงการคิดเชิงลบ การเข้าใจผิด ซึ่งจะนำไปสู่ความขัดแย้ง และการทะเลาะวิวาทในที่สุด - การวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีหมวก ๖ ใบ - เปิด Clip Video ให้ชมประมาณ ๑-๒ นาที และหยุด เพื่อการวิเคราะห์ (ผู้สอนสามารถเลือกหยุด clip Video ได้ตามความเหมาะสม ตามแผนการเรียนรู้การสอน ที่กำหนดไว้ด้วยตนเอง) - กรณีใช้ภาพ แทนการใช้ clip Video ก็สามารถให้ชมภาพ และกำหนดระยะเวลาในการวิเคราะห์ ตามความเหมาะสมตามที่ผู้สอนกำหนดไว้ - รอบที่ ๑ ใช้หมวกสีขาว ให้สรุปว่าเราเห็นอะไร ข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร เกิดอะไรขึ้น โดยคิด-วิเคราะห์โดยปราศจากความรู้สึกอคติต่าง ๆ - รอบที่ ๒ ใช้หมวกสีแดง ให้ร่วมกันแสดงความรู้สึก ว่ารู้สึกอย่างไรกับ Clip Video / ภาพนั้น ว่าตนเองรู้สึกอย่างไร เช่น	

ขั้นตอน/เนื้อหา	วิธีการ/เครื่องมือ/ขั้นตอนการพัฒนา/การสอน	แนวทางการสรุปเนื้อหา ในแต่ละช่วง	ระยะเวลา
		โกรธ สงสาร เห็นใจ น่ากลัว เป็นต้น - รอบที่ ๓ ใช้หมวกสีดำ ให้ร่วมกันวิเคราะห์ในเชิงลบ ว่าเกิดอะไรขึ้น จะส่งผลกระทบอะไร เช่น ทำให้เกิดการทะเลาะวิวาท เกิดการเจ็บตัวบาดเจ็บ ถูกตำรวจจับ ผิดกฎหมาย พ่อแม่เสียใจ เป็นต้น - รอบที่ ๔ ใช้หมวกสีเหลือง ให้ร่วมกันวิเคราะห์ในเชิงบวก เช่น หากไม่มีการทะเลาะวิวาท แล้วจะเป็นอย่างไร รักกัน ร่วมกันทำกิจกรรมเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น การหารายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การไปประกอบอาชีพมีรายได้ เป็นต้น - รอบที่ ๕ ใช้หมวกสีเขียว คิดสร้างสรรค์ ต่อยอดขยายผล จากสิ่งที่เห็น เช่น จากเหตุการณ์การทะเลาะวิวาทนี้ เมื่อสงบแล้วเคลียร์ปัญหาแล้ว จะทำอย่างไรเพื่อไม่ให้เกิดสิ่งนั้นได้อีก หรือไปร่วมกันบำเพ็ญประโยชน์ หรือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นต้น - รอบที่ ๖ ใช้หมวกสีฟ้า ร่วมกันหาบทสรุปจากการชม Clip Video /ภาพข่าวนี้ ว่าพวกเราได้ประโยชน์อะไรบ้าง เราควรทำอะไรบ้าง เพื่อให้เกิดสิ่งที่ดี ที่เป็นประโยชน์ต่อทั้งตัวเรา ผู้อื่น และสังคมต่อไป เราจะตัดสินใจอย่างไร เป็นต้น - สามารถที่จะใช้หมวกสีแดง ได้อีกครั้ง เช่น เมื่อเราหาบทสรุปได้แล้ว เรารู้สึกอย่างไร ก็จะทำให้	

ขั้นตอน/เนื้อหา	วิธีการ/เครื่องมือ/ขั้นตอนการพัฒนา/การสอน	แนวทางการสรุปเนื้อหา ในแต่ละช่วง	ระยะเวลา
		เราสามารถวิเคราะห์ หรือสรุปได้อีกว่า หากเราตัดสินใจเลือกทบทวนเลือกนั้นแล้ว เราจะรู้สึกอย่างไร หากยังรู้สึกไม่ดี ไม่ปลอดภัย เราก็สามารถที่จะคิดวิเคราะห์ โดยใช้หมวดสีต่าง ๆ ได้อีกรอบหนึ่ง เป็นต้น	
๑๔. แจกแบบประเมินผล และสรุปผลการประเมินเพื่อใช้พัฒนาในลำดับถัดไป	- แบบประเมินการเรียนรู้ - สรุปผลการทำกิจกรรมในชั้นเรียน	- ให้ผู้เรียนสรุปร่วมกัน ว่าได้ประโยชน์อะไรบ้างในการทำกิจกรรมวันนี้ - อาจจะร่วมกันสรุปว่า คราวหน้าอยากจะเรียนรู้ หรือวิเคราะห์สื่อต่าง ๆ ในเรื่องใดที่กำลังเป็นที่สนใจอยู่ในปัจจุบัน - ผู้สอน สามารถนำบทสรุปกิจกรรมนี้ไปพัฒนา และหาเครื่องมือการเรียน การสอน ที่น่าสนใจ มาใช้ในครั้งต่อ ๆ ไป เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด (ยึดผู้เรียน เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้)	๑๐ นาที

ตัวอย่างการ์ดความรู้สึกรู้สึก และความต้องการ

ตัวอย่าง Clip Video ใช้ในการเรียนการสอน

- หนังสือด้านยาเสพติด เรื่องทางเลือก , ๒๐๑๒, ๕.๔๖ นาที
<https://www.youtube.com/watch?v=๗NE๒๗JXusHg>
- ชีวิต ยาเสพติด โอกาส (หนังสือ) , ๒๐๑๓, ๖.๐๔ นาที
<https://www.youtube.com/watch?v=Nuu๐HoKWvzA>
- หนังสือยาเสพติด รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑ เรื่อง DRUG , ๒๐๑๗ , ๔.๔๑ นาที
<https://www.youtube.com/watch?v=HFq๘bomJKSM>
- หนังสือต่อต้านยาเสพติด "หลงผิด", ๒๐๑๙, ๓ นาที
https://www.youtube.com/watch?v=VOvN๘๕KP_fl
- มึงเลิกยาเสพติดไฉฉะ?, ๒๐๑๙, ๕.๐๖ นาที
<https://www.youtube.com/watch?v=LiMoEl๗wE๑U>
- ทุกคำมีความหมาย | Every Mouthful is Meaningful, ๒๐๑๔, ๓ นาที
<https://www.youtube.com/watch?v=๑MG๘KeZluO๔>
- Life is beautiful ทำไมผมต้องกราบยา, ๒๐๑๕, ๔.๓๒ นาที
<https://www.youtube.com/watch?v=eTLeg๒Rfjho>
- บริษัททวงหนี้ซ่อมโหดพนักงานยกยอกเงิน | ๓๐-๑๑-๖๓ | ข้าวเที่ยงไทยรัฐ, ๒๐๑๙, ๒.๔๐ นาที
<https://www.youtube.com/watch?v=kGsv๗lGbgDo>
- เสพยาบ้า ค้ายาบ้า จำคุกกี่ปี กฎหมายล่าสุด ? ทนายพี, ๒๐๑๘, ๓ นาที
<https://www.youtube.com/watch?v=vFOqDVtLT๓g>
- คอนเสิร์ตข้างถนน Street Concert (Official HD) : ไทยประกันชีวิต Thai Life Insurance, ๒๐๑๔, ๓.๕๒ นาที
<https://www.youtube.com/watch?v=koKzquDdSM๘>

ตัวอย่างตารางการวิเคราะห์ “ความรู้สึก” และ “ความต้องการ” โดยใช้การ์ดภาพ

ผู้ถูกกระทำ	ผู้กระทำ
ผู้ถูกกระทำ รู้สึกอย่างไร	ผู้กระทำ รู้สึกอย่างไร
ผู้ถูกกระทำ ต้องการอะไร	ผู้กระทำ ต้องการอะไร

ตัวอย่างตารางการวิเคราะห์ด้วยการคิดหมวด ๖ ใบ

หมวดสีเขียว - ข้อเท็จจริง - เกิดอะไรขึ้น เห็นอะไร	หมวดสีแดง - ตอนนี้รู้สึกอย่างไร
หมวดสีน้ำเงิน - มองแง่ลบ ผลเสีย มีอะไรบ้าง	หมวดสีเหลือง - มองแง่บวก ผลดี มีอะไรบ้าง
หมวดสีฟ้า - คิดสร้างสรรค์ คิดใหม่ จะเห็นอะไร จะทำอะไร แปลกใหม่ ในสิ่งดี	หมวดสีเทา - สรุป รวบรวมความคิด ว่าจะทำอะไร อย่างไร

ผลการทดลองการสอนเด็กและเยาวชน โดยเจ้าหน้าที่

หลังจากที่ปรึกษาฯ ได้ทำการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) และทำการสอนผู้สอน (Train The Trainer) ให้กับเจ้าหน้าที่เรียบร้อยแล้ว ผู้สอน ได้ทำการทดลองสอนให้กับเด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกอบรม เป็นระยะเวลา ๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที โดยใช้เครื่องมือ คลิปวิดีโอ การ์ดความรู้สึก-ความต้องการ ลูกบอล (สำหรับกิจกรรมหมวด ๖ ใบ) ผลการประเมินความคิดเห็น ของเด็กและเยาวชนที่ได้รับการสอน โดยใช้แบบสอบถาม

โดยศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านอุเบกขาและศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี เจ้าหน้าที่เป็นผู้ทดลองสอนโดยใช้ คลิปวิดีโอ การ์ดความรู้สึก-ความต้องการ ลูกบอล เป็นสื่อในการสอน หากแต่ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านสิริธรรมมีผู้วิจัยเป็นผู้สอน โดยเป็นการสอนผ่านการ VDO Conference และใช้เพียง Story Telling และ การ์ดความรู้สึก-ความต้องการ ในการสอนเท่านั้น ทำให้คะแนนการประเมินผลของศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านสิริธรรมมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ ๗๕ โดยมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ทั้งนี้สรุปได้ว่า การเรียนการสอนควรใช้ คลิปวิดีโอ การ์ดความรู้สึก-ความต้องการ ลูกบอล (สำหรับกิจกรรมหมวด ๖ ใบ) และเป็นการสอนแบบ Face to Face มากกว่าเพื่อเป็นการคอยกระตุ้นบรรยากาศในการเรียนรู้

ตาราง ๖.๒ ผลการประเมินความคิดเห็น และความพึงพอใจของเด็กและเยาวชน ต่อโปรแกรมการรู้เท่าทันสื่อ และสารสนเทศ

หัวข้อ	ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านอุเบกขา	ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านสิรินธร	ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี	รวม/เฉลี่ย
๑. กิจกรรมสนุกสนาน ชัดเจน เข้าใจง่าย	๙๐.๖๓	๗๗.๙๔	๙๒.๕๐	๘๗.๐๒
๒. ระยะเวลา เหมาะสมในการเรียนรู้	๗๘.๑๓	๘๐.๘๘	๙๐.๐๐	๘๓.๐๐
๓. อุปกรณ์ สื่อวีดิทัศน์ชัดเจน เหมาะแก่การเรียนรู้เป็นอย่างดี	๘๙.๐๖	๗๐.๕๙	๙๕.๐๐	๘๔.๘๘
๔. เอกสารต่าง ๆ ชัดเจน เหมาะแก่การเรียนรู้เป็นอย่างดี	๘๗.๕๐	๘๒.๓๕	๙๒.๕๐	๘๗.๔๕
๕. สถานที่มีความเหมาะสมในการการเรียนรู้เป็นอย่างดี	๘๕.๙๔	๗๒.๐๖	๙๕.๐๐	๘๔.๓๓
๖. บรรยากาศในชั้นเรียน สนุกสนาน ส่งเสริมการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี	๙๒.๑๙	๗๕.๐๐	๙๕.๐๐	๘๗.๔๐
รวม/เฉลี่ย	๙๒.๑๙	๗๕.๐๐	๙๓.๓๓	๘๕.๖๘
จำนวนเด็กและเยาวชน ที่เข้าร่วมกิจกรรม	๑๖ คน	๑๗ คน	๑๐ คน	๔๓ คน

ตาราง ๖.๓ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรม

ประเด็น	ความถี่
- อยากให้มีขนม เป็นรางวัล กระตุ้นแรงจูงใจ	๕
- กิจกรรมดีมาก จะไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน	๒
- สนุกสนาน กระตุ้นการใช้ความคิด การถอดบทเรียน อยากให้มีกิจกรรมแบบนี้บ่อย ๆ	๖
- กิจกรรม และคลิปวิดีโอ เข้าใจง่ายดี	๔
- อยากให้เนื้อหาง่ายกว่านี้	๑
- อยากให้เพื่อน ๆ ได้เข้ามาเรียนรู้ มีจำนวนมากกว่านี้	๑

ผลการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) กลุ่มเด็กและเยาวชน ภายหลังจากการทดลองสอนโดยเจ้าหน้าที่

ที่ปรึกษาได้ทำการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) กลุ่มเด็กและเยาวชน ภายหลังจากการทดลองสอนโดยเจ้าหน้าที่ ด้วยวิธีการ Video Call และ Face to face ผลสรุปเป็น ดังนี้

ตาราง ๖.๔ สรุปประเด็นการสนทนากลุ่มย่อยภายหลังจากการทดลองสอนโดยเจ้าหน้าที่

ประเด็น	สรุปประเด็นการ Focus Group
๑.เนื้อหาการเรียน การสอน	- เนื้อหาเหมาะสม สนุกสนานดี - Clip Video ทำให้การเรียนรู้ เข้าใจง่าย - ควรมีเกมส์ กระตุ้น ให้สนุกสนานมากกว่า - ทำให้ได้ฝึกคิดวิเคราะห์ ถอดบทเรียน
๒.ระยะเวลาการเรียนรู้	- ระยะเวลาการเรียนรู้ต่อครั้ง ไม่ควรเกิน ๑ ชั่วโมงครึ่ง - สามารถเรียนรู้ได้เป็นซีรีส์ได้ หลาย ๆ ซีรีส์ - ระยะเวลาเหมาะสมดีแล้ว
๓.เครื่องมือการเรียนรู้	- คลิป วีดีโอ เข้าใจง่ายดี ควรให้มีการดู ๑-๒ คลิปต่อครั้ง กำลังดี - การ์ดความรู้สึกร-ความต้องการ ช่วยให้เราเข้าใจง่ายดี นึกออกกว่าเรารู้สึก และต้องการอย่างไร - หมวก ๖ ใบ จำไม่ค่อยได้ แต่ก็ดี ทำให้รู้ว่าต้องคิดก็แบบ - กิจกรรมให้คิดบวก ลบ ดีทำให้มองได้หลายมุม เป็นประโยชน์ในการคิด ฝึกคิด
๔.อื่น ๆ	- ควรมีกิจกรรม ความคิด ความใฝ่ฝันของตัวเอง - การถามตอบ ครูผู้สอน มีส่วนกระตุ้นได้ดี ถามตอบทั่วถึงกันทุกคน - ให้มีขนมแจก เพื่อกระตุ้นการเรียนการสอน การมีส่วนร่วม - อยากให้มีบ่อย ๆ ต่อเนื่อง

ผลการทำการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) เจ้าหน้าที่ และทำการสอนเพื่อให้เจ้าหน้าที่ไปดำเนินการสอนต่อ (Train The Trainer)

ที่ปรึกษาฯ ได้ทำการจัดการประชุมสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) เจ้าหน้าที่ และทำการสอนเพื่อให้เจ้าหน้าที่ไปดำเนินการสอนต่อ (Train The Trainer) ให้กับศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนชาย บ้านอุเบกขา ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนชาย บ้านสิริธร และศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปราณี จำนวนเจ้าหน้าที่ รวม ๑๒ คน (นักจิตวิทยา ๓ คน นักสังคมสงเคราะห์ ๓ คน นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพ ๕ คน และพนักงานพินิจ ๑ คน) ได้ผลการผลการประเมินความพึงพอใจในโปรแกรมการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ โดยใช้แบบสอบถาม เป็นตามตาราง ๖.๕ ดังนี้

ตาราง ๖.๕ ผลการประเมินความพึงพอใจในโปรแกรมการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ ของเจ้าหน้าที่

หัวข้อ	ศูนย์ฝึกอบรม เด็กและ เยาวชนชาย บ้านอุเบกขา	ศูนย์ฝึกอบรม เด็กและ เยาวชนชาย บ้านสิริธร	ศูนย์ฝึกอบรม เด็กและ เยาวชนหญิง บ้านปรานี	รวม/เฉลี่ย
๑. ด้านเนื้อหา	๘๘.๘๙	๘๓.๓๓	๙๓.๓๓	๘๘.๕๒
๒. ด้านระยะเวลา	๗๗.๗๘	๗๕.๐๐	๘๐.๐๐	๗๗.๕๙
๓. อุปกรณ์/สื่อ Clip Video	๗๗.๗๘	๗๕.๐๐	๙๓.๓๓	๘๒.๐๔
๔. อุปกรณ์ การ์ด- ความรู้สึก ความต้องการ	๑๐๐.๐๐	๘๓.๓๓	๙๓.๓๓	๙๒.๒๒
๕. กิจกรรมหมวด ๖ ใบ	๗๗.๗๘	๗๕.๐๐	๘๖.๖๗	๗๙.๘๑
๖. เอกสารอื่น ๆ	๖๖.๖๗	๘๓.๓๓	๘๐.๐๐	๗๖.๖๗
๗. สถานที่การเรียนรู้	๖๖.๖๗	๗๕.๐๐	๘๐.๐๐	๗๓.๘๙
รวม/เฉลี่ย	๗๙.๓๗	๗๘.๕๗	๘๖.๖๗	๘๑.๕๓
จำนวนเจ้าหน้าที่ ที่เข้าร่วม	๓ คน	๔ คน	๕ คน	๑๒ คน

ที่ปรึกษาได้ทำการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) กลุ่มเจ้าหน้าที่ ภายหลังผ่านการทดลองสอน และเยาวชนเรียบร้อยแล้ว ผลสรุปเป็น ดังนี้

ตาราง ๖.๖ การสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) กลุ่มเจ้าหน้าที่

ประเด็น	สรุปประเด็นการ Focus Group
๑. เนื้อหาการเรียนรู้ การสอน	- เนื้อหาเหมาะสม - Clip Video ทำให้การเรียนรู้ เข้าใจง่าย - ควรมีการฝึก/สอน ให้กับครูผู้สอนบ่อย ๆ - ควรมีการแนะนำเกมส์ ให้ผู้สอน เพื่อให้ผู้สอนนำไปเป็นเครื่องมือ ในการกระตุ้นจิตใจเด็กให้มีความอยากเรียนรู้ - เรื่องการคิดวิเคราะห์ สามารถทำหลักสูตร หรือการสอนแยกต่างหากได้ เพราะเป็นเรื่องสำคัญ สามารถเน้นย้ำให้เด็กคิดเป็น อย่างต่อเนื่องได้
๒. ระยะเวลาการเรียนรู้	- ระยะเวลาการเรียนรู้เหมาะสมแล้ว คือ ไม่ควรเกิน ๑ ชั่วโมงครึ่ง/ ครั้ง - ระยะเวลาเหมาะสมดีแล้ว
๓. เครื่องมือการเรียนรู้	- คลิป วีดีโอ เข้าใจง่าย ควรให้มีการดู ๑-๒ คลิป/ครั้ง - ควรสอนการนำเกมส์ และการนำกิจกรรมให้ผู้สอนเพิ่มเติม เพราะเกมส์จะทำให้เด็กสนใจ - การ์ดความรู้สึก-ความต้องการ ช่วยให้เข้าใจง่ายขึ้น - Clip Video ควรเป็นเรื่องใกล้ตัวเด็ก จะได้ช่วยให้เขาได้คิด วิเคราะห์ได้ง่ายขึ้น เช่น การทะเลาะวิวาทการลักขโมย หรือยาเสพติด เพื่อให้เด็กสามารถคิดวิเคราะห์ได้ง่ายขึ้น ใกล้เคียงกับ

ประเด็น	สรุปประเด็นการ Focus Group
	ความเป็นจริง - หมวก ๖ ใบ เป็นเครื่องมือที่ดี แต่ควรแยกการเรียนรู้ร่วมกับเครื่องมืออื่น เพราะจะทำให้เด็กสับสน - กิจกรรมควรแยกเป็น - การคิดเชิงบวก-ลบ (Fixed & Growth Mindset) และการใช้การ์ดความรู้สึก ความต้องการ เพื่อค้นหาความต้องการของตัวเอง - การคิดเชิงบวก-ลบ (Fixed & Growth Mindset) และให้ดูคลิปวิดีโอ และใช้เทคนิคหมวก ๖ ใบ ในการวิเคราะห์เป็นขั้นตอน - การแบ่งกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นซีรีส์ ผู้สอนสามารถกำหนดซีรีส์เองได้ ตามความเหมาะสม และบริบทของผู้เรียน
๔.อื่น ๆ	- ควรจัดทำเป็นคู่มือ เป็นแนวทางการสอนให้กับครูผู้สอนทุกคนสามารถนำไปปรับใช้ตาม style ของตัวเองได้ แต่ให้ยึดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนไว้ - เครื่องมือการเรียนรู้ การสอน สามารถนำเรื่องราวที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ในบ้านๆ ของเรา เพื่อให้เด็กช่วยกันคิดวิเคราะห์ โดยใช้การ์ด และหมวก ๖ ใบ ได้ตามความเหมาะสม เช่น มีการขโมยของกัน ก็นำเรื่องนั้น ๆ มาวิเคราะห์ เรียนรู้ ได้เลย - ต้องให้มีการพัฒนาครูผู้สอน อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เป็นมาตรฐานการสอนในระดับเดียวกันในทุกศูนย์ฯ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- ๑.ควรกำหนดเป็นหลักสูตรสอน Trainer ประจำ
- ๒.ควรเพิ่มระยะเวลาในการสอน Trainer เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญมากขึ้น
- ๓.ควรเพิ่มกิจกรรมเกมส์ ไปด้วยเพื่อให้เด็กไม่เบื่อ
- ๔.ควรจัดทำเป็นคู่มือ เพื่อให้ผู้สอน (Trainer) ได้ศึกษาเครื่องมือต่าง ๆ สำหรับให้นักวิชาชีพอื่น ๆ
- ๕.ควรกำหนดวัตถุประสงค์การสอนให้ชัดเจนมากขึ้น เพื่อให้ผู้สอนได้เลือกใช้สื่อ หรือเครื่องมืออื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสม
- ๖.การปรับปรุงโปรแกรมการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ ที่ได้จากการทดลองใช้และข้อเสนอแนะจากเด็กและเยาวชน และนักวิชาชีพที่เข้าร่วมทดลองใช้
- ๗.การนำเสนอโปรแกรมการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ ต่อผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๔

โปรแกรมรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ สำหรับเด็กและเยาวชน

คำนำ

โปรแกรมรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ สำหรับเด็กและเยาวชน ฉบับนี้ ได้จัดทำขึ้นภายใต้โครงการการพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดจากข้อมูลปฐมภูมิจำนวนมาก (Big Data) เพื่อมาตรการควบคุมการกระทำผิดซ้ำในกลุ่มเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยมีบริษัท อินทิเกรเทด แมเนจเม้นท์ เซ็นเตอร์ จำกัด เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุ ที่มีนัยสำคัญอธิบายพฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดกฎหมายอาญา จากข้อมูลสารสนเทศ ของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และจากข้อมูลบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ปฐมภูมิจำนวนมาก เพื่อนำไปพัฒนาเป็นแบบจำลองพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดครั้งแรกและกระทำผิดซ้ำ เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้เครือข่ายออนไลน์ของเยาวชน ทั้งในมิติเชิงปริมาณและคุณภาพ อาทิ เชิงปริมาณ จำนวนครั้ง จำนวนวัน จำนวนเวลา และงบประมาณที่ใช้ เชิงคุณภาพ เข้าใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ใด ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร วัตถุประสงค์ และเป้าหมายผู้รับสื่อสาร และเพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาโปรแกรมบำบัด แก่ไข ฟันฟู เพื่อลดจำนวนเยาวชนที่กระทำผิดซ้ำ รวมถึงพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายในการควบคุมและยับยั้งพฤติกรรมเสี่ยงของเยาวชน ไม่ให้กระทำผิดกฎหมายโดยเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

และจากผลการศึกษา วิจัยดังกล่าว คณะผู้วิจัย จึงได้ดำเนินการออกแบบและพัฒนา โปรแกรมรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ สำหรับเด็กและเยาวชนฉบับนี้ขึ้นมา เพื่อต้องการที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการเรียน การสอน แก่เด็กและเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน รวมทั้งในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในอันที่จะช่วยส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กและเยาวชน ได้มีแนวทางในการสังเกต มีวิธีการ และกระบวนการในการคิด วิเคราะห์ ในการบริโภคสื่อและสารสนเทศต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะสามารถนำไปปรับใช้ในการเรียนรู้ การสร้างเสริมประสบการณ์ เพื่อความพร้อมที่จะเป็น “เด็กและเยาวชนที่ดี มีคุณภาพ” คือนิสัยที่ดี สังคม ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในการผลักดันให้ประเทศชาติได้เจริญก้าวหน้าได้อย่างมั่นคงต่อไป

คณะผู้จัดทำ ต้องขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เจ้าหน้าที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เจ้าหน้าที่สถาบันสถาบันวิจัยและพัฒนา และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในหน่วยงานต่าง ๆ ภายในกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน รวมทั้งเด็กและเยาวชน ที่ร่วมกันให้ข้อมูล ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ รวมทั้งได้ร่วมทำการทดสอบ ทดลองเรียนรู้ด้วยวิธีการ กิจกรรมต่าง ๆ จนสามารถทำให้โปรแกรมรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ สำหรับเด็กและเยาวชน ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วง สามารถนำมาใช้เป็นคู่มือการเรียน การสอนแก่เด็กและเยาวชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลได้ต่อไป

คณะผู้จัดทำ

กรกฎาคม ๒๕๖๔

สารบัญ

	หน้า
บทนำ	๒๒๘
แนวคิด หลักการ และโครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร	๒๒๙
แผนการสอน	๒๓๗
๑. หลักสูตร Pre Series เครื่องมือเพื่อการคิด วิเคราะห์	๒๔๐
๒. หลักสูตร ๑: กิจกรรม “การเข้าใจผู้อื่น”	๒๖๕
๓. หลักสูตร ๒: กิจกรรม “ผลลัพธ์การทะเลาะวิวาท”	๒๗๗
๔. หลักสูตร ๓: กิจกรรม “ข้าวหรือม้วนินม”	๒๘๕
๔. หลักสูตร ๔: กิจกรรม “เจ็บนี้อีกนาน”	๒๙๖
๕. หลักสูตร ๕: กิจกรรม “สร้างแรงบันดาลใจ”	๓๐๖
ภาคผนวก	
- ตัวอย่าง Clip Video ใช้ในการเรียนการสอน	๓๑๖
- แบบประเมินการใช้สื่อการสอนโครงการ “รู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ”	๓๑๘
- ตัวอย่างรายละเอียด ความรู้สึก และ ความต้องการ	๓๒๖
- ตัวอย่างเกมส์-กิจกรรมเตรียมความพร้อม กระตุ้นผู้เรียน	๓๒๙

บทนำ

จากการศึกษา และวิจัยของโครงการพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดจากข้อมูลปฐมภูมิจำนวนมาก (Big Data) เพื่อมาตรการควบคุมการกระทำผิดซ้ำในกลุ่มเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน พบว่าผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพจากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน ๑,๐๖๐ คน และจากการลงพื้นที่เพื่อทำการหาข้อเท็จจริงและระดมความคิดเห็น ถึงการออกแบบและพัฒนาโปรแกรมการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ สำหรับเด็กและเยาวชน ที่เหมาะสมกับกลุ่มเด็กและเยาวชน ด้วยวิธีการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ใน ๔ ศูนย์ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน คือ (๑) ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านอุเบกขา (๒) ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านสิรินธร (๓) ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายบ้านมุขิตา และ (๔) ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิงบ้านปรานี เกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ และพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบนพบว่า เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์อยู่ในระดับปานกลางหากแต่ทางด้านความถี่ในการเข้าใช้ วัตถุประสงค์การเข้าใช้สื่อที่ไม่เหมาะสม และช่องทางการเข้าใช้ได้ง่ายอยู่ในระดับสูง ซึ่งเด็กและเยาวชนจะเข้าใช้ Facebook เป็นประจำโดยผ่านโทรศัพท์มือถือเนื่องจากเข้าถึงได้ง่าย สะดวก พร้อมทั้งจะเข้าใช้เป็นระยะเวลามากกว่า ๔ ชั่วโมงต่อครั้ง โดยเข้าใช้ช่วงเวลากลางคืนมากที่สุด สำหรับเนื้อหาที่เด็กและเยาวชนเข้าไปสื่อสังคมออนไลน์เป็นกลุ่มแต่งรถ รถซิ่ง ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ชายถึงร้อยละ ๘๘ รวมทั้งเนื้อหาที่มีการทะเลาะวิวาท หรือความรุนแรง และเนื้อหาเกี่ยวกับการพนันออนไลน์ เด็กและเยาวชนมีการเข้าไปดูรองลงมาตามลำดับ

เด็กและเยาวชนเลียนแบบพฤติกรรมจาก Facebook และ YouTube มากที่สุด โดยเป็นการเลียนแบบ ๒ ประเภทคือ (๑) เลียนแบบทันที จะเป็นพฤติกรรมที่ไม่รุนแรง เช่น แกล้งเพื่อน เลียนแบบคำพูดที่ไม่เหมาะสม (๒) สังเกตพฤติกรรมแล้วค่อยนำมาเลียนแบบ จะเป็นพฤติกรรมที่รุนแรง เช่น กรณีทะเลาะกับเพื่อนจะย้อนกลับไปคิดถึงวิธีการทำร้ายร่างกายจากคลิปที่เคยดู เพื่อนมาช่วยไม่ให้โมโหใน Facebook จะไปค้นหาวิธีการแก้แค้นจากในคลิปที่เคยดูมา เมื่อพิจารณาจากพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเบี่ยงเบนร่วมด้วยจะพบว่า เด็กและเยาวชนมีการเข้าดูเนื้อหาเกี่ยวกับขู่สาวมากที่สุด หมายรวมถึงการนัดมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลที่รู้จักกันผ่านเครือข่ายออนไลน์ด้วย รองลงมาคือเด็กและเยาวชนจะรู้สึกโมโหเมื่อมีคนมาแสดงความเห็นขัดแย้ง ยุยงทำลายใน Facebook ซึ่งเมื่อสอบถามเพิ่มเติมจากการสนทนากลุ่มเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าพฤติกรรมเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงขู่สาวและการขาดความสามารถยับยั้งชั่งใจได้ เมื่อมีคนมาแสดงความคิดเห็นขู่ใน Facebook เป็นอีกหนึ่งสาเหตุของการทะเลาะวิวาท

ทั้งนี้เด็กและเยาวชน มีการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศในระดับสูง คือทราบว่าในสื่อสังคมออนไลน์มีทั้งข้อมูลที่เป็นเท็จ และข้อมูลที่เป็นจริง และทราบว่าควรระวังการโพสต์ หรือส่งต่อข้อความต่าง ๆ ในสื่อสังคมออนไลน์ หากแต่จากการสนทนากลุ่มกับเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี กลับพบว่าเด็กและเยาวชนกลุ่มดังกล่าวมีความสามารถในการแยกแยะข้อมูลจริง และข้อมูลเท็จที่อยู่ในสื่อสังคมออนไลน์ได้ค่อนข้างน้อย และเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ ถึงแม้จะทราบว่าควรระวังการโพสต์ หรือส่งต่อข้อความต่าง ๆ ในสื่อสังคมออนไลน์ หากแต่กลับไม่ทราบว่า หากทำแล้วจะเป็นความผิดทางกฎหมายด้วย

แนวคิด หลักการ และโครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร

จากข้อมูลผลการศึกษาวิจัยของโครงการฯ ข้างต้น จึงเป็นที่มาในการออกแบบโปรแกรมรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ โดยมุ่งเน้นให้เด็กและเยาวชนสามารถแยกแยะข้อมูลที่เป็นจริง ข้อมูลที่เป็นเท็จ และการยับยั้งชั่งใจ โดยการเข้าใจความรู้สึก ความต้องการทั้งของตนเองและบุคคลอื่น และความคิดวิเคราะห์เพื่อการตัดสินใจในแต่ละสถานการณ์ได้มากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้คณะผู้วิจัย ได้ทำการออกแบบโปรแกรมการเรียนรู้ “การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ” โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ที่มาและแนวคิด

กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ต้องการที่จะอบรมพัฒนา และเตรียมความพร้อมให้เด็กและเยาวชนในศูนย์พินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน ก่อนได้รับการปล่อยตัว ได้มีความรู้ ความเข้าใจ และส่งเสริมทักษะในการวิเคราะห์ถึงประโยชน์ และโทษ ของสื่อและสารสนเทศ ที่มีอยู่อย่างหลากหลาย และสามารถเข้าถึงได้ง่าย เพื่อเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองในการดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข และเป็นเด็กและเยาวชน ที่มีคุณภาพของชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เด็กและเยาวชน วิเคราะห์ได้ถึงเป้าหมาย ประโยชน์ และโทษของสื่อ
๒. เพื่อให้เด็กและเยาวชน รู้เท่าทันอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองในการชมสื่อ
๓. เพื่อให้เด็กและเยาวชน วิเคราะห์ได้ถึงผลกระทบของการกระทำตามแบบอย่าง หรือการเผยแพร่ต่อ
๔. เพื่อพัฒนา Growth Mindset ให้กับเด็กและเยาวชน

๓. กลุ่มเป้าหมาย

๑. เด็กและเยาวชนในสถานแรกรับและศูนย์พินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน
๒. เด็กและเยาวชนเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถอ่านออกและเขียนได้คล่อง หรืออยู่ระหว่างการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นต้นไป
๓. เด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงการติดสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media)

๔. วิธีการประเมินผลหลังการเรียนรู้

๑. ประเมินจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม และความพึงพอใจในการเข้ารับการอบรม
๒. ประเมินจากผลการคิดวิเคราะห์ได้ถึงเป้าหมาย ประโยชน์ และโทษของสื่อในระหว่างการเรียนการสอน
๓. ประเมินจากความรู้ ความเข้าใจได้ถึงวิธีคิด วิเคราะห์ และผลกระทบของการกระทำตามแบบอย่าง หรือการเผยแพร่ต่อ โดยใช้วิธีการ Pre - Post Test ก่อนและหลังการอบรม

๕. ทฤษฎี และแนวคิดเพื่อการออกแบบการเรียนรู้

ในการออกแบบการเรียนการสอนในโปรแกรมการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ ได้มีการผสมผสานทั้งทฤษฎี และแนวคิด และวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ มีขั้นตอน และง่ายต่อการทำความเข้าใจ ทั้งในมุมมองของผู้สอน และมุมมองของผู้เรียน โดยจะขอสรุปแนวคิดที่นำมาออกแบบ และใช้ในการเรียนการสอน โดยย่อ ๓ แนวทาง ดังต่อไปนี้

๑. พัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์ และการตัดสินใจ ได้แก่ การใช้แนวคิดทฤษฎีการคิดวิเคราะห์แบบหมวก ๖ ใบ (Six Thinking Hat)

๒. พัฒนาทักษะการพัฒนาตนเอง ได้แก่แนวคิดแบบ Fixes & Growth Mindset โดยการใช้เครื่องมือการวัดความรู้สึกรู้สึก-ความต้องการ เป็นเครื่องมือในการเรียนการสอน

๓. พัฒนาความรู้ที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งให้ความรู้ในประเภท ประโยชน์ และโทษของสื่อ และวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสื่อและสารสนเทศ และการให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดต่าง ๆ เช่น ความผิดเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

๔. โดยมีรายละเอียดกรอบแนวคิด ทฤษฎี และเครื่องมือต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๕.๑ กรอบ “วิธีคิด” Mindset

เป็นชุดของความเชื่อ ความคิด หรือวิธีคิดที่ส่งผลถึงพฤติกรรม ท่าที และทัศนคติ เช่น นิสัย การกระทำต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน รวมถึงการตัดสินใจ โดยงานวิจัยของ Dr.Carol S.Dweck นักจิตวิทยาชื่อดังจากมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด เจ้าของผลงานหนังสือขายดีระดับโลก ที่ชื่อว่า “Mindset: : The New Psychology of Success” (หรือในชื่อภาษาไทยว่า “ใช้ความคิด เอาชนะโชคชะตา” โดย สนพ.วีเลิร์น)

๕.๑.๑ Mindset สามารถแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ

๑) Fixed Mindset (กรอบความคิดแบบตายตัว) เป็นความเชื่อที่ว่า คุณสมบัติของตัวเองเป็นสิ่งที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ คนที่มีกรอบความคิดแบบนี้ จะหลีกเลี่ยงความท้าทาย ยอมแพ้ง่าย มองว่าความตั้งใจและความพยายามไม่มีค่า สำคัญน้อยกว่าความสามารถที่มีอยู่ไม่สนใจหรือไม่พอใจคำแนะนำตักเตือนที่มีประโยชน์ และ

๒) Growth Mindset (กรอบความคิดแบบพัฒนาได้) เป็นความเชื่อที่ว่า คุณสมบัติพื้นฐานของคุณคือ สิ่งที่สามารถพัฒนาได้ด้วยความพยายาม เชื่อว่า ถึงแม้ว่าทุกคนอาจจะแตกต่างกันในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นพรสวรรค์ที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ความถนัด ความสนใจ และนิสัยใจคอ แต่ทุกคนสามารถเปลี่ยนแปลงและเติบโตได้ ด้วยความพยายามและประสบการณ์

๕.๑.๒ ผลกระทบต่อพฤติกรรมของคนที่มีกรอบความคิดต่างกัน

คนที่มีกรอบความคิดแตกต่างกันจะมีพฤติกรรมแตกต่างกัน เช่น รูปแบบการเรียนรู้ เป้าหมายในชีวิต การแสดงออกเมื่อเจอกับสถานการณ์ที่ท้าทายหรือเมื่อเกิดปัญหา และปฏิกิริยาเมื่อพบกับความล้มเหลว ซึ่งความแตกต่างต่อการตอบสนองต่อสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะส่งผลต่อการพัฒนาตนเอง อันนำไปสู่การประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ทั้งการเรียน การทำงาน หรือการใช้ชีวิตของแต่ละบุคคลที่ต่างกันออกไป

ดังนั้น หากเราพยายามสร้างเสริม Growth Mindset (กรอบความคิดแบบพัฒนาได้) และพยายามลด Fixed Mindset (กรอบความคิดแบบตายตัว) น่าจะเป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชน มีพื้นฐานกรอบแนวคิดที่เข้มแข็ง ยอมรับสภาพความเป็นจริง มองโลกในแง่บวก พร้อมรับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นต่อตัวเด็กและเยาวชนตลอดเวลา ทั้งในมุมบวก และมุมลบ ซึ่งจะทำให้เด็กและเยาวชนมีความแข็งแกร่งในวิธีและกระบวนการคิด ซึ่งจะเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการใช้ชีวิตได้อย่างดีต่อไป

๕.๒ กระบวนการคิดแบบทฤษฎีหมวก ๖ ใบ

ดร. เอ็ดเวิร์ด เดอ โบ โน (Dr. Edward de Bono) ศาสตราจารย์ด้านการคิดชาวอิตาลี ได้ศึกษาและคิดค้นวิธีคิด (Thinking Method) เพื่อช่วยให้มนุษย์มีการคิดที่มีประสิทธิภาพสร้างสรรค์และครอบคลุมรอบด้านยิ่งขึ้น เขาเสนอวิธีคิดแบบ "Six Thinking Hats" หรือการคิดแบบหมวกหกใบ

"Six Thinking Hats" หรือการคิดแบบหมวกหกใบ เป็นวิธีคิดที่มีมุมมองแบบ "รอบด้าน" คือเน้นการคิดที่ครอบคลุมเพื่อไม่ให้เกิดการตกหล่นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เป็นการจัดระเบียบการคิด ทำให้การคิดมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยใช้หมวก ๖ ใบเป็นตัวนำเสนองานเลือกที่เป็นไปได้ตามมุมมองต่าง ๆ ของปัญหา โดยหมวกแต่ละใบจะแทนพลังของการคิดจะมุ่งเน้นไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งเป็นการเฉพาะ ซึ่งจะทำให้ความเห็นและความคิดสามารถแสดงออกได้อย่างอิสระ มีความครอบคลุม ลดความขัดแย้งที่ไม่จำเป็น และยังสามารถดึงเอาศักยภาพของแต่ละคนมาใช้ได้อย่างเหมาะสมอีกด้วย

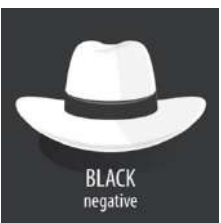
ซึ่งการดำเนินระบบการคิดแบบหมวกหกใบนั้น ผู้ใช้ความคิดจะต้องสมมติตัวเองว่ากำลังสวมหมวกทีละใบ ซึ่งหมวกแต่ละใบนั้นจะแทนมุมมองความคิดที่แตกต่างกัน ซึ่งเมื่อสมมติตัวเองสวมหมวกทั้ง ๖ ใบแล้ว จะทำให้เรื่องที่กำลังพิจารณาได้ข้อสรุปที่เหมาะสมและครอบคลุม โดยหมวกทั้ง ๖ ใบนั้นประกอบด้วย

White Hat หมวกสีขาว หมายถึง ข้อเท็จจริงที่เป็นกลาง การให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผลการศึกษาวิจัย ข้อมูลหรือตัวเลขต่าง ๆ ที่เป็นข้อเท็จจริง การที่ผู้คิดสวมหมวกสีขาวนั้นหมายความว่าผู้คิดกำลังต้องการข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงและเป็นกลางโดยปราศจากความรู้สึก ทศนคติ และความคิดเห็นต่าง ๆ ของผู้ร่วมประชุม

Red Hat หมวกสีแดง หมายถึงการแสดงออกตามอารมณ์และความรู้สึก รวมไปถึงสัญชาตญาณและลางสังหรณ์ต่าง ๆ เมื่อผู้คิดสวมหมวกสีนี้ จะเป็นการกำหนดให้ผู้คิดสามารถแสดงความรู้สึกกับเรื่องดังกล่าว ว่าชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือไม่ดี โดยไม่ต้องคำนึงถึงเหตุผลต่าง ๆ

Black Hat หมวกสีดำ หมายถึงความคิดเชิงลบ การปฏิเสธ เป็นการบอกถึงสิ่งที่ไม่เหมาะสม สิ่งที่ไม่ควรปฏิบัติ จุดด้อย อุปสรรคและข้อจำกัดต่าง ๆ โดยมีเหตุผลประกอบ ซึ่งเมื่อผู้คิดใส่หมวกสีดำ นั้นหมายความว่าผู้คิดจำเป็นต้องชี้ว่าสิ่งใดผิด สิ่งใดไม่สอดคล้อง และสิ่งใดใช้ไม่ได้ เพื่อช่วยให้การปฏิบัติตามแนวคิดไม่เกิดความสูญเสียเปล่า หรือสูญเสียโดยไม่จำเป็น

Yellow Hat หมวกสีเหลือง เป็นตัวแทนของการมองโลกในแง่ดี การคิดถึงจุดเด่นโอกาส สิ่งที่เป็นประโยชน์ ในเชิงบวก ที่ผสมผสานความสงสัยใคร่รู้ ความสุข และความต้องการที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ให้เกิดขึ้น อย่างมีความหวัง เมื่อกำหนดให้ผู้คิดสวมหมวกสีนี้ นั้นหมายความว่าผู้คิดต้องการข้อมูลที่เป็นความหวังในแง่ดี ที่เป็นจุดเด่นและโอกาสที่สามารถนำมาพัฒนาได้

Green Hat หมวกสีเขียว เป็นตัวแทนของความเจริญงอกงาม ความคิดริเริ่มใหม่ ๆ ความคิดสร้างสรรค์ การคิดนอกกรอบ โดยใช้ประสบการณ์ของตนเอง การสวมใส่หมวกสีเขียวของผู้คิด คือการที่ผู้คิดดำเนินความคิดต่อเรื่องราวต่าง ๆ โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความคิดริเริ่มใหม่ ๆ เพื่อนำมาสู่การเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

Blue Hat หมวกสีน้ำเงิน หมายถึงการควบคุม และบริหารกระบวนการคิดต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในเรื่องของความคิดรวบยอด ข้อสรุป การยุติข้อขัดแย้ง การมองเห็นภาพ และการดำเนินการที่มีขั้นตอนเป็นระบบ เมื่อผู้คิดใช้หมวกน้ำเงิน นั้นหมายความว่า ถึงเวลาแล้วที่จะต้องพิจารณาเรื่องนี้อย่างเป็นระบบระเบียบ เพื่อหาข้อสรุปที่ชัดเจน หมวกสีน้ำเงินนี้จึงมีบทบาทของหัวหน้า เพื่อทำหน้าที่ควบคุมบทบาทของสมาชิก ควบคุมการดำเนินการประชุม การอภิปราย รวมถึงควบคุมการใช้กระบวนการคิด การสรุปผล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

จะสังเกตเห็นว่า หมวกทั้ง ๖ ใบนั้น มีรูปแบบของการใช้ความคิดที่แตกต่างกัน ซึ่งการใช้หมวกทั้ง ๖ ใบนี้ จะทำให้การพิจารณาเรื่องต่าง ๆ สามารถหาข้อสรุปได้อย่างรวดเร็วและรอบด้านมากขึ้น

๕.๒.๑ ประโยชน์ของทฤษฎีหมวก ๖ ใบ

ทฤษฎีหมวก ๖ ใบนี้ ได้มีการนำไปประยุกต์ใช้กันอย่างมากมาย เพราะเป็นแนวคิดที่ช่วยลดเวลาการประชุม การพูดคุย การหารือกัน รวมทั้งการเรียนรู้ ลงได้เป็นอย่างดี ซึ่งประโยชน์ของการนำทฤษฎีหมวก ๖ ใบมาประยุกต์ใช้นั้น มีดังนี้

๑. ช่วยให้ทุกคนโฟกัสเรื่องราวแต่ละเรื่องไปในทิศทางเดียวกันซึ่งจะช่วยเพิ่มพลังความคิดมากยิ่งขึ้น
๒. ลดเวลาที่ใช้ในการประชุมร่วมกัน เนื่องจากทุกคนคิดไปในทิศทางเดียวกัน จึงไม่เสียเวลาไปกับการโต้เถียงต่าง ๆ ที่หาจุดจบได้ยาก
๓. ลดอัตรา ซึ่งที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างผู้ร่วมประชุมด้วยกัน
๔. ทำให้มีเวลาสำหรับการคิดหาทางแก้ไขหรือพัฒนาอย่างสร้างสรรค์
๕. ช่วยให้ผู้ที่มีทฤษฎีนี้ไปประยุกต์ใช้ มีกระบวนการคิดที่แยบยลมากขึ้น

๕.๒.๒ การนำทฤษฎีหมวก ๖ ใบมาส่งเสริมการคิดในการเรียนการสอน

๑) การดำเนินกิจกรรม Workshop ประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) โดยใช้แนวคิดแบบหมวก ๖ ใบ เป็นการประชุมโดยนำทฤษฎีหมวก ๖ ใบมาใช้ควบคุมการประชุมจะช่วยให้การประชุมสามารถดำเนินไปได้ด้วยดี และได้รับรายละเอียดครบถ้วนไม่ตกหล่น เช่น เริ่มต้นจากการสวมหมวกสีน้ำเงิน เพื่อบอกถึงสาเหตุและเป้าหมายของการประชุมครั้งนี้ จากนั้นสวมหมวกสีขาวเพื่อให้ข้อมูลต่าง ๆ อย่างเป็นกลาง ใช้สีเหลืองเพื่อหาข้อดีและจุดเด่น และสีดำเพื่อหาข้อจำกัดและอุปสรรค จากนั้นใช้สีเขียว เพื่อหาแนวทางแก้ไขอย่างสร้างสรรค์ และเช็ดความพึงพอใจจากวิธีนั้น โดยใช้สีแดง เป็นต้น

๒) การสร้าง Mind Map นำทฤษฎีหมวก ๖ ใบ มาประยุกต์ใช้เป็นแกนในการคิด Mind Map เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงเรื่องราวต่าง ๆ ได้ครบถ้วน เช่น ในการเขียน Main Map เรื่องการเพาะปลูก สีน้ำเงินคือการกำหนดเป้าหมายของเรื่องว่าเราจะกล่าวถึงเรื่องการเพาะปลูกแบบใดและในลักษณะใด สีขาวคือข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการเพาะปลูก สีแดงคือ ความรู้สึกลอยๆปลูกอะไรบ้าง สีดำคือ ข้อจำกัดและความเสี่ยงต่าง ๆ ในการปลูก

พืช พืชใดปลูกได้ไม่ได้ สีเหลือง บอกถึงประโยชน์ของการเพาะปลูก สีเขียว แนวทางการเพาะปลูกที่สร้างสรรค์ เป็นต้น

๓) การใช้บทบาทสมมติ ลองสุ่มหรือเลือกให้เด็กและเยาวชนแต่ละคนสวมหมวกด้วยสีแตกต่างกัน แล้วลองให้พวกเขาแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่กำหนดนั้นตามสีของหมวก จากนั้นลองให้เด็กและเยาวชนสลับหมวกกัน และแสดงความคิดเห็นตามสีของหมวก วิธีนี้จะช่วยให้เด็กและเยาวชนผู้เรียน มีประสบการณ์ในการใช้กลไกความคิดที่แตกต่าง ๆ กัน ตามสีของหมวก ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการพัฒนากระบวนการคิดของเด็กและเยาวชนผู้เรียนให้แตกฉานและหลากหลายมากยิ่งขึ้น

ทฤษฎีหมวก ๖ ใบนี้ นับว่าเป็นทฤษฎีที่มีประโยชน์อย่างมาก เพราะสามารถนำไปประยุกต์ได้หลากหลาย การให้เด็กและเยาวชนผู้เรียน ได้เรียนรู้เกี่ยวกับแนวคิดหมวก ๖ ใบ จะช่วยให้พวกเขามีกระบวนการคิดที่ดีและรอบคอบ ซึ่งการพัฒนาทักษะนี้เป็นผลดีต่อเด็กและเยาวชน ทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพราะถ้าเขาสามารถใช้ทฤษฎีหมวก ๖ ใบได้อย่างคล่องแคล่ว เรื่องของการคิด วิเคราะห์ แยกแยะที่มีในหลักสูตรการเรียนรู้อื่น ๆ ก็เป็นเรื่องที่ง่ายมากขึ้น

๕.๓) ทฤษฎีและแนวคิดความต้องการ ของ มาสโลว์

ระบบอารมณ์และความรู้สึก นอกจากจะเป็นตัวผลักดันให้คนพัฒนาระดับไอคิวแล้วยังมีบทบาทในการควบคุมพฤติกรรมการแสดงออกตามอารมณ์ความรู้สึกและความต้องการต่าง ๆ เช่น โกรธ ไม่พอใจจะแสดงท่าทีต่อต้าน ก้าวร้าวออกมาทั้งทางวาจาและท่าทาง หรือเมื่อต้องการ หรืออยากทานอาหารก็ต้องแสดงพฤติกรรมโดยการเดินไปโรงอาหารและทานอาหาร หรือต้องการมีแฟนแรงขับทางเพศทำงานก็จะแสดงพฤติกรรมเช่น แต่งสวย แต่งหล่อเพื่อให้เพศตรงข้ามสนใจการเกี้ยวพาราสีเพศตรงข้าม เป็นต้น

มีทฤษฎีทางจิตวิทยาที่สำคัญ และสามารถอธิบายระบบนี้ได้เป็นอย่างดีนั่นคือ ทฤษฎีลำดับความต้องการ ๕ ขั้น ของอับราฮัม มาสโลว์ ซึ่งเป็นนักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยเบรนต์ส์ เขามีแนวคิดเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ ๓ ประการคือ

๑. มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความต้องการอยู่เสมอและไม่มีวันสิ้นสุด และมากขึ้นเรื่อย ๆ สิ่งที่มีมนุษย์ต้องการขึ้นอยู่กับสิ่งที่เขาได้รับ หรือมีอยู่แล้ว เมื่อความต้องการอย่างใดอย่างหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้วก็ยังมีความต้องการนั้นต่อไป เช่น ความต้องการในปัจจุบันที่จำเป็นในการดำรงชีวิต เป็นต้น

๒. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่เป็นสิ่งที่จูงใจพฤติกรรมของมนุษย์อีก แต่ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองจะเป็นสิ่งที่จูงใจต่อไป

๓. ความต้องการของมนุษย์มีลำดับของสำคัญแตกต่างกัน ความต้องการมีหลายด้าน บุคคลมีการแบ่งระดับความสำคัญ ความเร่งด่วนต่อชีวิตแตกต่างกันและจะแสดงพฤติกรรมที่นำไปสู่ความต้องการที่มีความสำคัญมากกว่าก่อนเสมอ

ทฤษฎีของมาสโลว์แบ่งออกเป็น ๕ ขั้น (อเนก สุวรรณบัณฑิต และภาสกร อุดลพัฒน์กิจ, ๒๕๕๐, หน้า ๑๕๖-๑๕๗) ได้แก่

- ๑) ความต้องการทางร่างกาย (physiological needs)
- ๒) ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง (safety and security needs)
- ๓) ความต้องการทางสังคมและความรัก (social and love needs)
- ๔) ความต้องการการยกย่อง (esteem needs)
- ๕) ความต้องการความเป็นจริงในชีวิต (self-actualization needs)

โดยในโปรแกรมการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศนี้ ได้ใช้ทฤษฎีความต้องการ ที่จะเชื่อมโยงถึงความรู้สึก ไปสู่ พฤติกรรมการแสดงออกเมื่อบุคคลอยู่ในภาวะต่าง ๆ มาเป็นเครื่องมือหนึ่งในการเรียน การสอน เพื่อที่จะให้ผู้เรียน ได้รู้เท่าทันถึงอารมณ์ ความรู้สึก พฤติกรรมที่แสดงออก กับความต้องการที่แท้จริงซึ่งเป็นเรื่องที่จะเป็นประโยชน์ อย่างยิ่งในการเรียนรู้ และทำความเข้าใจผู้อื่น รวมทั้งตนเองด้วย

๕.๔) แนวคิดและรูปแบบการประเมินผลการเรียนรู้หลังการพัฒนา

คณะผู้วิจัยได้คัดเลือกรูปแบบการประเมินผลการอบรม ของเคิร์กแพทริก (Kirkpatrick) ซึ่งเป็นรูปแบบการ ประเมินที่นิยมใช้สำหรับโครงการหรือหลักสูตรฝึกอบรม เคิร์กแพทริก ได้เสนอแนะการประเมินผลเป็น ๔ ระดับ ดังนี้

ปิรามิตการประเมินการเรียนรู้ Kirkpatrick's ๔ level of learning evaluation

ระดับที่ ๑ การประเมินปฏิกิริยา (Reaction)

เป็นการประเมินปฏิกิริยาตอบสนองของผู้เข้ารับการอบรมว่ามีความรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับโครงการ เช่น หลักสูตร/เนื้อหาสาระตรงกับความต้องการหรือไม่ ความคิดเห็นต่อเอกสาร สถานที่ สื่อทัศนูปกรณ์ ระยะเวลาของการอบรมเหมาะสมเพียงไร วิทยากรเหมาะสมหรือไม่ ได้รับความรู้-ทักษะในระดับใด มีความคาดหวังอย่างไรต่อการ นำความรู้และทักษะที่ได้รับไปใช้งาน เป็นต้น

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล อาจเป็นมาตราส่วนประมาณค่า การสัมภาษณ์ แบบสอบถามควมมีคำถามแบบ ปลายเปิดไว้ตอนท้าย เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นตามที่ต้องการ

ระดับที่ ๒ การประเมินการเรียนรู้ (Learning)

เป็นการประเมินผลการเรียนที่เกิดขึ้นกับผู้เข้ารับการอบรม เช่น การเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ ก่อน-หลังการ ฝึกอบรม เกี่ยวกับความรู้/ความคิด ทักษะ/ค่านิยม ทักษะ/การปฏิบัติ เป็นต้น

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล อาจเป็นแบบทดสอบ (Test) แบบวัดการปฏิบัติ (Performance Test) การสังเกต พฤติกรรม

ระดับที่ ๓ การประเมินพฤติกรรม (Behavior)

เป็นการประเมินพฤติกรรมเมื่อกลับไปปฏิบัติงานว่าเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่พึงประสงค์หรือไม่ มีการนำ ความรู้และทักษะที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานมากน้อยเพียงไร เป็นต้น

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล อาจเป็นแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกพฤติกรรมของผู้บังคับบัญชา

ระดับที่ ๔ การประเมินผลลัพธ์ (Results)

ที่เกิดต่อองค์กรเป็นการประเมินผลลัพธ์หรือผลกระทบที่เกิดต่อองค์กร อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้ารับการอบรม เช่น การลดลงของปัจจัยเสี่ยง การเพิ่มของประสิทธิภาพการทำงานของหน่วยงาน/องค์กร การลดลงของต้นทุน การเพิ่มกำไร ประโยชน์ต่อเพื่อนร่วมงาน หรือผู้เกี่ยวข้อง/หน่วยงาน/องค์กร/สถาบัน เป็นต้น

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล อาจเป็นแบบบันทึก (รายงาน) การตรวจสอบ แบบสอบถามผู้บังคับบัญชาของหน่วยงาน แบบวิเคราะห์ต้นทุน-ผลกำไร แบบบันทึกค่าสถิติหรือดัชนีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

โดยในการเรียนการสอนตาม โปรแกรมการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศนี้จะใช้การประเมินผลการเรียนรู้ ในระดับที่ ๑ และ ระดับที่ ๒ เพื่อนำมาพัฒนาเนื้อหา และกระบวนการเรียนการสอนในภายหลังต่อไป

๖. เนื้อหา

เนื้อหาในโปรแกรมการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ จะประกอบไปด้วย ๕ ส่วนประกอบที่สำคัญ ในการเรียนรู้ ได้แก่

๑. กระบวนการคิดวิเคราะห์
๒. การคิดแบบ Fixed และ Growth Mindset
๓. กระบวนการคิด วิเคราะห์ อย่างรอบด้านโดยใช้หมวก ๖ ใบ
๔. ประเภท ประโยชน์ และโทษของสื่อและสารสนเทศ และวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสื่อและสารสนเทศ
๕. ฝึกทักษะการคิด วิเคราะห์อย่างรอบด้าน และหาบทสรุปทางความคิดที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว เพื่อน และสังคม

๗. เครื่องมือ และอุปกรณ์ สื่อ การเรียนการสอน

เครื่องมือ และอุปกรณ์ การเรียนการสอน ของโปรแกรมการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศจะเป็นเครื่องมือที่ช่วยส่งเสริม กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ อย่างสนุกสนาน และเป็นเครื่องมือช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจ พร้อมทั้งจะมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และติดตามการเรียนอย่างต่อเนื่อง ดังต่อไปนี้

๑. คลิปวิดีโอสั้น ๆ (ประมาณ ๓ - ๕ นาที) ภาพ เนื้อหาข่าว โฆษณา สื่อสิ่งพิมพ์ โปสเตอร์ หรือข้อความต่าง ๆ
๒. การ์ดภาพ ความรู้สึก ความต้องการ ซึ่งอาจจะเป็นภาพวาดที่ช่วยกันเขียน หรือประดิษฐ์ขึ้นเอง โดยเด็กและเยาวชน
๓. หมวกสี ๖ ใบ หรืออุปกรณ์อื่นที่ใช้ทดแทน เช่น กระดาษโปสเตอร์สี ผ้าสี หรือลูกบอลขนาดเล็ก ๆ เป็นต้น
๔. เครื่องฉาย พร้อม Screen หรือ โทรศัพท์ที่สามารถต่อสายสัญญาณได้จากโทรศัพท์ (Smart Phone) หรือเครื่องคอมพิวเตอร์ Notebook เป็นต้น
๕. Flip Chart, กระดาน White Board
๖. กระดาษ แบบฟอร์ม เครื่องเขียน

๘. วิธีการกระตุ้น และจูงใจเด็กและเยาวชน ผู้เรียน

ในการเรียน การสอนในแต่ละครั้ง ผู้สอนควรเตรียมการ และหาเทคนิค วิธีการต่าง ๆ มากระตุ้น ส่งเสริม และจูงใจในการเรียนรู้ ให้แก่เด็กและเยาวชน โดยมีแนวทางการดำเนินการ ๒ แนวทาง ดังต่อไปนี้

๑. กิจกรรมกระตุ้นพลังก่อนการเรียนรู้ โดยกิจกรรมเกมส์ การปรบมือ การร้องเพลง หรือกิจกรรมกลุ่ม เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น มีความพร้อมในการเรียนรู้ ได้เป็นอย่างดี

๒. การให้รางวัลขอบคุณในการทำกิจกรรม และกระตุ้นให้อยากมาร่วมกิจกรรมอีกอย่างต่อเนื่อง ด้วยการให้รางวัลเป็นของขวัญ ขนม หรือของที่ระลึกเล็ก ๆ น้อย หรือแม้แต่กระทั่งการจับเป็นแต้มหรือ Point ไว้แลกรับรางวัลใหญ่ในระหว่างเดือน หรือปี โดยวิธีนี้สามารถนำไปรวมกับการทำกิจกรรมอื่นได้ด้วย แต่ต้องควรระวังไม่ใช่ใช้ระยะเวลาสะสมนานเกินไป จะทำให้รู้สึกเบื่อ และไม่น่าสนใจ

แผนการสอน

กระบวนการและวิธีการเรียนการสอน

เพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด จึงได้กำหนดรายละเอียดกระบวนการและวิธีการเรียนการสอนโดยได้กำหนดขั้นตอนเพื่อให้ผู้สอนได้รับรู้และนำไปใช้เป็นแนวปฏิบัติการเรียนการสอนตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑. ทำการสอนให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้เครื่องมือการคิดวิเคราะห์ ก่อนการเรียนรู้ เพื่อวิเคราะห์สื่อและสารสนเทศจริง (Pre-Series) จำนวนอย่างน้อย ๒ ครั้ง ๆ ละ ไม่เกิน ๑.๓๐ ชั่วโมง
๒. เข้าสู่กระบวนการเรียนรู้จริง ด้วยการจัดแบ่งเป็น Learning Series โดยจัดแบ่งรูปแบบของสื่อ (Clip Video, ภาพนิ่ง, ข้อความ, ข่าว และอื่น ๆ) เพื่อเตรียมการเรียนการสอนจัดกลุ่มของสื่อเป็น ๓ ประเภท
 - ๒.๑ บวก (กำลังใจ สร้างสรรค์ สร้างพลัง)
 - ๒.๒ กลาง (ข่าว)
 - ๒.๓ ลบ (ความรุนแรง ความผิดต่อร่างกาย เพศ ยาเสพติด สิ่งผิดกฎหมาย)
๓. แบ่งเป็นชุด Series การเรียนรู้ โดยให้ชม-วิเคราะห์สื่อแต่ละประเภท ครั้งละ ๑ - ๑.๕ ชั่วโมง (สลับกัน) ประมาณ ๔ - ๕ ครั้ง เพื่อสร้างการเรียนรู้ในระยะเวลาที่เหมาะสมกับวัย
๔. จัดกลุ่มผู้เรียนต่อครั้ง ประมาณครั้งละ ๑๐ - ๑๕ คน
๕. แบ่งกลุ่มย่อยกลุ่มละ ๓ - ๕ คน ให้ชมสื่อ และวิเคราะห์ ประโยชน์ และโทษของสื่อที่ได้เรียนรู้ โดย
 - ๕.๑ ให้กลุ่มผู้เรียนวิเคราะห์ ความรู้สึก และความต้องการ ของตัวละครในวิดีโอหรือในภาพ โดยใช้การ์ดภาพความรู้สึก-ความต้องการ ช่วยในการวิเคราะห์
 - ๕.๒ ให้กลุ่มผู้เรียนใช้เทคนิคหมวก ๖ ใบ ในการวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามลำดับความคิดของหมวก ๖ ใบ
๖. ให้แต่ละกลุ่มสรุปผลร่วมกันในการนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์	บทสรุปและความรู้ที่เกี่ยวข้อง	ระยะเวลา
Pre-Series				
๑	เครื่องมือการคิดวิเคราะห์ การ์ดความรู้สึก-ความต้องการ	การ์ดความรู้สึก-ความต้องการ	• วิเคราะห์แยกแยะระหว่าง ความรู้สึกและความต้องการ	๑.๓๐ ชั่วโมง
๒	เครื่องมือการคิดวิเคราะห์ หมวก ๖ ใบ	หมวก ๖ ใบ	• วิเคราะห์ ประเมินสถานการณ์ต่างๆ ตามหลักการวิเคราะห์หมวก ๖ ใบ	๑.๓๐ ชั่วโมง
Learning Series				
๑	เข้าใจผู้อื่น (สื่อเชิงบวก)	การ์ดความรู้สึก ความต้องการ	• การวิเคราะห์ความรู้สึกความต้องการ เพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง • การวิเคราะห์ เพื่อสร้างพลังใจด้านบวก	๑.๓๐ ชั่วโมง
๒	การทะเลาะวิวาท	หมวก ๖ ใบ	• การวิเคราะห์รอบด้านเกี่ยวกับการ	๑.๓๐

ครั้งที่	ชื่อกิจกรรม	เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์	บทสรุปและความรู้ที่เกี่ยวข้อง	ระยะเวลา
	(สื่อเชิงลบ)		ทะเลาะวิวาท • ผลลัพธ์ และการตัดสินใจเชิงพฤติกรรมต่อการทะเลาะวิวาท • ความรู้กฎหมายการทะเลาะวิวาท • กฎหมายการเผยแพร่ข้อมูลใน พ.ร.บ. ความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์	ชั่วโมง
๓	ชัวร์ หรือมั่วนี้ม (สื่อลักษณะกลาง ๆ ไม่ใช่เชิงบวก หรือเชิงลบ)	หมวก ๖ ใบ	• การวิเคราะห์รอบด้าน เกี่ยวกับเนื้อหาข่าว และการสรุปผลการวิเคราะห์ในเชิงบวก หรือที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน สังคม และตนเอง • การประเมินข่าว เพื่อเผยแพร่ต่อหรือไม่ • ความรู้ในกฎหมายการเผยแพร่ข้อมูลใน พ.ร.บ.ความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์	๑.๓๐ ชั่วโมง
๔	เจ็บนี้อีกนาน – การทำร้ายร่างกาย (สื่อเชิงลบ)	การ์ดความรู้สึก ความต้องการ	• การวิเคราะห์ความรู้สึกความต้องการ เพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง การกระทำผิด และการก่อเหตุ • ความรู้กฎหมายในความผิดต่อร่างกาย และทรัพย์สิน • กฎหมายการเผยแพร่ข้อมูลใน พ.ร.บ. ความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์	๑.๓๐ ชั่วโมง
๕	สร้างแรงบันดาลใจ (สื่อเชิงบวก)	หมวก ๖ ใบ	• การวิเคราะห์รอบด้าน เพื่อการสรุป และตัดสินใจที่เป็นประโยชน์ • การวิเคราะห์เพื่อสร้างพลังใจด้านบวก	๑.๓๐ ชั่วโมง

การประเมินผล

๑. ให้กลุ่มผู้เรียนทำแบบประเมิน Pre – Test เพื่อประเมินระดับความรู้ ความเข้าใจ และกระบวนการคิดวิเคราะห์ ก่อนการเรียนรู้ตามโปรแกรม

๒. ประเมินความพึงพอใจ ในเครื่องมือ และบรรยากาศการเรียนรู้ หลังจบการเรียนรู้ ในแต่ละครั้งย่อย ๆ เพื่อนำไปปรับปรุง กระบวนการสำหรับการเรียน การสอนครั้งถัดไป

๓. ประเมินผลความรู้ ความเข้าใจจากผลลัพธ์กิจกรรมการคิด วิเคราะห์ หลังการเรียนรู้ (Post Test) เพื่อนำไปเปรียบเทียบกับผลลัพธ์ก่อน และหลังการฝึกอบรม เป็นรายบุคคล โดยการทำแบบทดสอบหลังการเรียนรู้ (Post Test) นี้ ให้ทำภายหลังการเรียนรู้จนครบจำนวนครั้ง หรือตามจำนวนระยะเวลา รวม ที่กำหนดไว้ในโปรแกรม

๔. นำผลการประเมินหลังการเรียนรู้ (Post Test) นี้ ไปเปรียบเทียบกับผลการประเมินก่อนการเรียนรู้ (Pre Test) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อน และหลังการอบรม และนำไปพัฒนาวิธีการเรียน การสอนได้อย่างเป็นรูปธรรมได้ต่อไป

๕. นำผลการประเมินไปปรับใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนในรุ่นต่อ ๆ ไป

หลักสูตร Pre Series เครื่องมือเพื่อการคิด วิเคราะห์

กิจกรรม Pre-Series ที่ ๑ การเรียนรู้เครื่องมือการคิด วิเคราะห์

ด้วยการรู้ความรู้สึก และความต้องการ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจการคิดเชิงบวก และเชิงลบ หรือกระบวนวิธีคิดแบบ Fixes และ Growth Mindset
๒. เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกพัฒนาทักษะการคิดเชิงบวก และเชิงลบ หรือกระบวนวิธีคิดแบบ Fixes และ Growth Mindset
๓. เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้เครื่องมือการรู้ความรู้สึก และความต้องการ

กลุ่มเป้าหมาย เด็กและเยาวชน กลุ่มละประมาณ ๑๐ – ๑๕ คนต่อครั้ง

เครื่องมืออุปกรณ์

๑. ภาพต่าง ๆ ที่จัดเตรียมไว้ เช่น ภาพรถติด ภาพกลุ่มคนไปเที่ยวทะเล ภาพคนทะเลาะเบาะแว้งกัน หรือ ภาพการมอบถ้วยรางวัล การเป็นจิตอาสา เป็นต้น
๒. เนื้อหาข่าว หรือบทความสั้น ๆ เช่น ข่าวการทะเลาะวิวาท ข่าวการมอบรางวัล ข่าวการสื่อสารเทคโนโลยี ข่าวการช่วยเหลือสังคม การเป็นจิตอาสา เป็นต้น
๓. การ์ดแสดงความรู้สึก และแสดงความต้องการ อาจใช้การ์ดภาพที่มีขายตามท้องตลาดทั่วไป เช่น ไข่เม่นน้อย หรือยี่ห้ออื่น ๆ ตามความเหมาะสม ราคาประมาณชุดละ ๓๐๐ – ๕๐๐ บาท โดยการ์ดภาพความรู้สึก และความต้องการนี้ สามารถที่จะจัดทำหรือเขียนขึ้นมาเองได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมตามความรู้ ความสามารถของผู้สอน (ตัวอย่างคำ ที่สื่อถึงความรู้สึก และความต้องการ ตามภาคผนวก)
๔. ใบงานการวิเคราะห์กิจกรรม “ความรู้สึก และความต้องการ”
๕. อุปกรณ์เครื่องเขียน ปากกา ดินสอ ยางลบ กระดาษ A๔

องค์ประกอบของการ์ดภาพ จะมี ๒ กลุ่ม แยกกลุ่มละสี่ เพื่อให้เห็นถึงความแตกต่าง

การ์ดแสดงความรู้สึก

เป็นการ์ดที่แสดงความรู้สึก เช่น หนาว ร้อน กลัว กังวล เบื่อ สนุกสนาน ตื่นเต้น มีความสุข โกรธ หรืออื่น ๆ ซึ่งจะเป็นคำที่แสดงความรู้สึกทั้งหมด

การ์ดแสดงความต้องการ

เป็นการ์ดที่แสดงความต้องการ เช่น การยอมรับ ความเห็นใจ การรับฟัง ความช่วยเหลือ ความรัก ความอบอุ่น ความสำเร็จ การใกล้ชิด หรืออื่น ๆ ซึ่งจะเป็นคำที่แสดงความต้องการทั้งหมด

ตัวอย่างการ์ดภาพ

ไฟเม่นน้อย

เพื่อการเข้าใจตัวเองและผู้อื่น

การประเมินผล

๑. ประเมินผลโดยพิจารณาใบงานของเด็กและเยาวชน ภายหลังจากการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง
๒. ประเมินผลความพึงพอใจ ต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ภายหลังจากการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง

วิธีการและเทคนิคการสอน

ลำดับ	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ที่ต้องการให้เรียนรู้	ระยะเวลา
๑	กล่าวทักทายกลุ่มผู้เรียน ด้วยความเป็นกันเอง สอบถามสารทุกข์สุกดิบ ความเป็นอยู่ต่าง ๆ เป็นต้น กิจกรรมเตรียมความพร้อม และกระตุ้นการ เช่น การปรบมือเตรียมความพร้อม (รายละเอียดตัวอย่างเกมส์ท้ายเล่ม)	เพื่อสร้างความเป็นกันเอง สนุกสนานเตรียมความพร้อมก่อนการเรียนรู้	๕-๑๐ นาที
๒	แบ่งกลุ่ม กลุ่ม ๓-๕ คน ชี้แจงวัตถุประสงค์ในวันนี้ เราจะมาช่วยกันคิดวิเคราะห์ ภาพ ข่าว ต่าง ๆ ภายใต้แนวคิดทั้งเชิงบวกและเชิงลบ	เพื่อช่วยกันเรียนรู้ แบ่งปันภายในกลุ่มผู้เรียน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์เป้าหมายในวันนี้	๑-๒ นาที
๓	เปิดภาพหรือส่งเนื้อหาข่าวให้อ่าน	เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น	๓-๕ นาที
๔	<u>สอบถามกลุ่มผู้เรียน</u> เห็นอะไรในภาพ หรือข่าว เกิดอะไรขึ้น มีใครทำอะไร ที่ไหนอย่างไร	เพื่อให้รู้จักวิเคราะห์ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น มีองค์ประกอบอะไรบ้าง เป็นการฝึกวิเคราะห์ถึงสิ่งที่ตนมองเห็น	๓-๕ นาที
๕	<u>สอบถามกลุ่มผู้เรียน</u> รู้สึกอย่างไร เมื่อเห็นภาพ หรือข่าว หรือบทความนี้	เพื่อค้นหาความรู้สึกของตนเอง ว่าตนเองรู้สึกอย่างไร เป็นการสอนให้ผู้เรียนเข้าใจความรู้สึกของตนเอง	๓-๕ นาที
๖	<u>สอบถามกลุ่มผู้เรียน</u> ถ้ามองในแง่ดี มีประโยชน์อะไรต่อพวกเขา (ผู้ที่อยู่ในภาพ ข่าว หรือกิจกรรมนั้น) ต่อชุมชน สังคม	<u>เพื่อให้ผู้เรียนได้คิดในเชิงบวก</u> การฝึกการคิดเชิงบวกบ่อย ๆ จะส่งผลต่อวิถีคิด และพฤติกรรมเป็นไปในทางบวกหรือในทางที่ดี เช่น ภาพรถติด แ่งดี คือ การได้ใช้เวลาหยุดคิด การใช้เวลาร่วมกับครอบครัวภายในรถ เป็นต้น	๓-๕ นาที
๗	<u>สอบถามผู้เรียน</u> ถ้ามองในแง่ลบ หรือแง่ร้าย จะเกิดอะไรขึ้นกับพวกเขา (ผู้ที่อยู่ในภาพ ข่าว หรือกิจกรรมนั้น) ต่อชุมชน สังคม	<u>เพื่อให้ผู้เรียนได้คิดในเชิงลบ หรือเชิงความเสี่ยง</u> การฝึกการคิดเชิงลบ จะเป็นการฝึกความระมัดระวัง การประเมินความเสี่ยง	๓-๕ นาที

ลำดับ	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ที่ต้องการให้เรียนรู้	ระยะเวลา
		ความสูญเสียที่อาจจะเกิดขึ้น เพื่อเป็นป้องกัน และเตือนตนเอง ให้จดเว้นพฤติกรรม หรือการกระทำที่ไม่ดี ซึ่งจะเกิดผลเสียต่อตนเอง และผู้อื่นได้ เช่น ภาพรถติด แ่งลบ คือ การเสียเวลา การสูญเสียพลังงาน น้ำมัน ความหงุดหงิด ความล่าช้า เป็นต้น	
๘	<u>สอบถามผู้เรียน</u> หากเป็นเรา เราจะทำอย่างไรต่อไปในภาพนี้	เป็นการฝึกการคิดสรุป รวบยอดว่าตนเองจะ ทำอย่างไร หลังจากวิเคราะห์ในเนื้อหาข้อเท็จจริง ประเมิน ทั้งในเชิงบวก และเชิงลบ แล้ว และฝึกการตัดสินใจ เช่น ภาพรถติด อาจสรุปได้ ว่า อย่าออกจากบ้านสาย ต้องเผื่อเวลา จะได้ไปถึงที่หมายทันเวลา ไม่หงุดหงิด และมีความสุขในการเดินทาง เป็นต้น	๓-๕ นาที
๙	<u>เกริ่นนำเข้าสู่การใช้เครื่องมือการวัดความรู้สึก และความต้องการ</u> ผู้สอนเล่า/บรรยาย สรุปว่าความคิดนั้นมีทั้งบวก และลบ เราคิดสิ่งใด ก็จะได้ผลลัพธ์จากสิ่งนั้น ได้แก่ ความสบายใจ ความเครียด ความกังวล เป็นต้น ในชีวิตประจำวัน คนเรามัก มองหน้าไม่รู้ใจ ไม่รู้ว่าเขาคิดอะไร อยู่ เห็นแต่เพียงพฤติกรรมที่เขาแสดงออกเท่านั้น และที่สำคัญ เราไม่รู้ว่าเขาต้องการอะไร ทำให้เกิดการคิดไปเอง และบางครั้ง เกิดการเข้าใจผิด นำไปสู่ความขัดแย้ง และทะเลาะวิวาท เป็นต้น ในวันนี้ เรามีเครื่องมือที่จะมาช่วยให้เราลองมาวิเคราะห์ ความรู้สึก และความต้องการของบุคคลต่าง ๆ	เพื่อแสดงถึงความสำคัญของการวิเคราะห์ความรู้สึก และความต้องการของบุคคลอื่น หรือแม้แต่ของตนเอง เพื่อให้เตรียมการเรียนรู้การใช้เครื่องมือการวัดความรู้สึก และความต้องการ	๒-๓ นาที
๑๐	วางการ์ดภาพ ๑ ชุด ต่อ ๑ กลุ่ม กระจายบนโต๊ะ หรือพื้นที่ที่กำหนด ที่กลุ่มผู้เรียนสามารถเข้าไปร่วมกันค้นหาได้สะดวก เช่น อาจเป็นโต๊ะกลาง หรือบนพื้นห้องที่สะอาด และกลุ่มผู้เรียนก็รวมกลุ่มกันได้อย่างเหมาะสม	ต้องการให้ผู้เรียนช่วยกัน ค้นหา ภาพ ความรู้สึก ความต้องการ	๑ นาที

ลำดับ	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ที่ต้องการให้เรียนรู้	ระยะเวลา
๑๑	เปิดภาพหรือส่งเนื้อหาข่าวให้อ่าน โดยเป็นคนละชุดกับการทำกิจกรรมรอบแรก ที่ไม่มีการ์ตูน	เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น	๑ นาที
๑๒	<u>สอบถามผู้เรียน</u> เห็นอะไรในภาพ หรือข่าว เกิดอะไรขึ้น มีใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร	เพื่อให้รู้จักวิเคราะห์ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น มีองค์ประกอบอะไรบ้าง เป็นการฝึกวิเคราะห์ถึงสิ่งที่ตนมองเห็น	๑-๒ นาที
๑๓	<u>สอบถามผู้เรียน</u> บุคคลที่กระทำพฤติกรรมนั้น ๆ ออกมา <u>รู้สึกอย่างไร</u> เมื่อเห็นภาพ หรือข่าว หรือบทความนี้ โดยให้ค้นหาจากกลุ่มการ์ดภาพความรู้สึก เช่น ภาพที่แม่กำลังดุว่า ลูกว่ากลัวลูก แสดงว่าแม่กำลังรู้สึกโกรธกังวล เป็นต้น	<u>เพื่อค้นหาความรู้สึกบุคคลอื่น</u> ว่าตอนนี้ตามพฤติกรรมที่แสดงออกมาเขาารู้สึกอย่างไร เป็นการสอนให้ผู้เรียนฝึกวิเคราะห์ เพื่อทำความเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น และของตนเองได้อีกด้วย ซึ่งความรู้สึกที่จะเลือกหยิบมาจากการ์ดภาพนี้ แสดงได้หลายความรู้สึกออกมาพร้อม ๆ กัน เช่น รู้สึกโกรธ กังวล เบื่อหน่าย เป็นต้น	๕-๗ นาที
๑๔	<u>สอบถามผู้เรียน</u> บุคคลที่กระทำพฤติกรรมนั้น ๆ ออกมา <u>ต้องการอะไร</u> โดยให้ค้นหาจากกลุ่มการ์ดภาพความต้องการ เช่น ภาพที่แม่กำลังดุว่า ลูกว่ากลัวลูก แสดงว่าแม่กำลังต้องการให้ลูกเป็นคนดี ต้องการการยอมรับ หรือมีความหวังดี เป็นต้น	<u>เพื่อค้นหาความต้องการที่แท้จริง</u> ที่มีอยู่ลึกภายในจิตใจของผู้อื่น เช่น ลึก ๆ แล้ว ที่แม่ดุว่า ว่ากลัวลูก เกิดจากความต้องการที่จะให้ลูกปลอดภัย ไม่เป็นอันตราย หรือหวังดีต่อลูกนั่นเอง แต่พฤติกรรมที่แม่แสดงออกกลับกลายเป็นการทำให้ลูกเกิดความไม่พอใจได้	๕-๗ นาที
๑๕	<u>วิเคราะห์รอบที่ ๓</u> ผู้สอนเปิดภาพ หรือเนื้อหาข่าว ให้วิเคราะห์อีก ๑-๒ รอบ เพื่อฝึกทักษะการใช้เครื่องมือ การ์ดความรู้สึก	เพื่อฝึกฝนทักษะการวิเคราะห์ความรู้สึก และความต้องการ ผ่านเครื่องมือ	๑๐ นาที

ลำดับ	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ที่ต้องการให้เรียนรู้	ระยะเวลา
		การ์ดความรู้สึกฯ อีก ๑-๒ รอบ	
๑๖	<u>สรุปเนื้อหา โดยผู้สอน</u> โดยปกติแล้วพฤติกรรมที่แต่ละคนแสดงออกมานั้นล้วนมีความรู้สึก และความต้องการซ่อนอยู่ภายในใจ หากแต่ถ้าผู้พบเห็นพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้น ไม่ได้คิดวิเคราะห์ หรือไม่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จึงทำให้เกิดความขัดแย้ง เนื่องจากเห็นแต่ภาพความรู้สึกภายนอก แต่ไม่ได้รู้อย่างแท้จริงว่าจริง ๆ แล้วบุคคลผู้นั้นต้องการอะไร เช่น แม่ชอบดุว่าว่ากล่าวลูก ลูกก็จะเห็นพฤติกรรมที่แม่บ่น นั่นคือการรับรู้ว่ามีโกรธเราที่เรากลับบ้านดึก และมาดุว่า ว่ากล่าวเราทำให้เราไม่พอใจ และโกรธตอบกลับ กลายเป็นการเถียง ทะเลาะกับแม่ของเราในที่สุด ซึ่งความจริงแล้ว หากเรามองลงไปให้ลึกภายในใจของแม่ เราจะรู้ได้เลยว่าที่แม่ดุว่าเรา นั่นคือแม่ต้องการให้เราปลอดภัย มีความเป็นห่วงเรา หากแต่แสดงออกมาในพฤติกรรมที่บ่น ดุเราเท่านั้นเอง หากทุกคนสามารถมองข้ามความรู้สึกและวิเคราะห์ลงไปได้ถึงความต้องการที่แท้จริงของคู่กรณีเราแล้ว จะทำให้ความขัดแย้งในสังคมลดลงได้มาก สอบถามกลับไปยังกลุ่มผู้เรียน ว่ามีความคิดเห็นอย่างไร	เพื่อสรุปเนื้อหา และวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ให้ผู้เรียน ได้รับประโยชน์อะไร จากกิจกรรมนี้ ผู้สอนสามารถเปิดภาพ ชุดใหม่ต่อไป เพื่อการเรียนรู้ซ้ำ หรือจะทำการเรียนการสอนในครั้งต่อไปด้วยวิธีนี้ซ้ำอีกก็ได้ โดยพิจารณาตามความเหมาะสม	๕-๗ นาที
	รวมระยะเวลาการเรียนรู้-การสอน		๑ - ๑ .๓๐ ชั่วโมง

กระบวนการ ขั้นตอนที่เราจะมาในเบื้องต้น เป็นเพียงแนวทางที่กำหนดไว้ เพื่อให้ผู้สอนได้วางลำดับการเรียนรู้ การสอน และการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ แต่ทั้งนี้ ผู้สอนสามารถที่จะปรับประยุกต์ได้ตามสไตล์ของตนเอง แต่จะต้องคงรูปแบบการสรุป และเนื้อหาที่ต้องการสื่อสารให้ผู้เรียนทราบไว้เป็นด้านหลัก

การฝึกใช้เครื่องมือการ์ดฯ นี้ ผู้สอนสามารถนำคลิปวิดีโอ มาประยุกต์ใช้แทนภาพถ่าย หรือภาพข่าว ได้ตามความเหมาะสม

ตัวอย่างภาพ หรือสื่อที่ใช้ในการเรียน การสอน

ภาพจิตอาสา

ภาพรถติด

ภาพฉิดหวัง ออกหัก โดดเดี่ยว

ภาพการทะเลาะวิวาท

ภาพแม่ตำหนิ บ่นลูก

ภาพโค้ชตำหนิ บ่นนักกีฬา

ใบความรู้ แนวทางการอธิบายการใช้การ์ดภาพ ความรู้สึก

หลักการและแนวคิด

โดยปกติแล้วพฤติกรรมที่แต่ละคนแสดงออกมานั้นล้วนมีความรู้สึก และความต้องการซ่อนอยู่ภายในใจ หากแต่ถ้าผู้พบเห็นพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้น ไม่ได้คิดวิเคราะห์ หรือไม่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จึงทำให้เกิดความขัดแย้ง เนื่องจากเห็นแต่ภาพความรู้สึกภายนอก แต่ไม่ได้รู้อย่างแท้จริงว่าจริง ๆ แล้วบุคคลผู้นั้นต้องการอะไร เช่น แม่ชอบดุด่า ว่ากล่าวลูก ลูกก็จะเห็นพฤติกรรมที่แม่บ่น นั่นคือการรับรู้ว่าแม่โกรธเราที่เรากลับบ้านดึก และมาดุด่า ว่ากล่าวเราทำให้เราไม่พอใจ และโกรธตอบกลับ กลายเป็นการเถียง ทะเลาะกับแม่ของเราในที่สุด ซึ่งความจริงแล้ว หากเรามองลงไปให้ลึกภายในใจของแม่ เราจะได้รู้ว่าที่แม่ดุด่าเรา นั่นคือแม่ต้องการให้เราปลอดภัย มีความเป็นห่วงเรา หากแต่แสดงออกมาในพฤติกรรมที่บ่น ดุเราเท่านั้นเอง หากทุกคนสามารถมองข้ามความรู้สึก และวิเคราะห์ลงไปได้ถึงความต้องการที่แท้จริงของคู่กรณีเราแล้ว จะทำให้ความขัดแย้งในสังคมลดลงได้มาก

กิจกรรมการ์ดไฟ ความรู้สึก และความต้องการนี้ จึงเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้ในการคิดวิเคราะห์ให้ได้ถึงความรู้สึก และความต้องการที่แท้จริง ทั้งของตนเอง และของผู้อื่น เพื่อที่จะทำให้เราสามารถเข้าใจความคิดทั้งของตนเอง และผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ก่อนที่เราจะตัดสินใจทำอะไรต่อไป ซึ่งก็จะเป็นประโยชน์กับตัวเด็ก และเยาวชนผู้เรียน

ใบงานที่ ๑
วิเคราะห์ “ความรู้สึก” และ “ความต้องการ” โดยใช้การ์ดภาพ

ชื่อ - สกุล วันที่

ผู้ถูกกระทำ	ผู้กระทำ
ผู้ถูกกระทำ รู้สึกอย่างไร	ผู้กระทำ รู้สึกอย่างไร
ผู้ถูกกระทำ ต้องการอะไร	ผู้กระทำ ต้องการอะไร

ใบงานที่ ๒
การเรียนรู้เครื่องมือ การวัดความรู้สึก และความต้องการ

ชื่อ - สกุล วันที่

๑. ความรู้สึก ที่คนเราจะแสดงออกมา มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

๒. ความต้องการ ของคนเรา มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

๓. ถ้าเราได้วิเคราะห์ ลงไปถึงความต้องการของบุคคลต่าง ๆ แล้วจะเกิดผลดี อย่างไร

.....

.....

.....

.....

๔. เราจะนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน อย่างไร

.....

.....

.....

.....

กิจกรรม Pre Series ที่ ๒

การเรียนรู้เครื่องมือการคิดรอบด้าน วิเคราะห์ตัดสินใจเลือกทางเลือก ด้วยหมวก ๖ ใบ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจการคิดอย่างเป็นระบบ ครบทุกมิติ และหาบทสรุปในการคิดวิเคราะห์ และตัดสินใจเลือกทางเลือก
๒. เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกพัฒนาทักษะการคิดคิดอย่างเป็นระบบ ครบทุกมิติ และหาบทสรุปในการคิดวิเคราะห์ และตัดสินใจเลือกทางเลือก
๓. เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้เครื่องมือการคิดวิเคราะห์ด้วยหมวก ๖ ใบ

กลุ่มเป้าหมาย เด็กและเยาวชน กลุ่มละประมาณ ๑๐ – ๑๕ คนต่อครั้ง

หลักการและแนวคิด

ดร. เอ็ดเวิร์ด เดอ โบ โน (Dr. Edward de Bono) ศาสตราจารย์ด้านการคิดชาวอิตาลี ได้ศึกษาและคิดค้น วิธีคิด (Thinking Method) เพื่อช่วยให้มนุษย์มีการคิดที่มีประสิทธิภาพสร้างสรรค์และครอบคลุมรอบด้านยิ่งขึ้น เขาเสนอวิธีคิดแบบ "Six Thinking Hats" หรือการคิดแบบหมวกหกใบ

"Six Thinking Hats" หรือการคิดแบบหมวกหกใบ เป็นวิธีคิดที่มีมุมมองแบบ "รอบด้าน" คือเน้นการคิดที่ครอบคลุมเพื่อไม่ให้เกิดการตกหล่นในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เป็นการจัดระเบียบการคิด ทำให้การคิดมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยใช้หมวก ๖ ใบเป็นตัวนำเสนอทางเลือกที่เป็นไปได้ตามมุมมองต่าง ๆ ของปัญหา โดยหมวกแต่ละใบจะแทนพลังของการคิดจะมุ่งเน้นไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งเป็นการเฉพาะ ซึ่งจะทำให้ความเห็นและความคิดสามารถแสดงออกได้อย่างอิสระ มีความครอบคลุม ลดความขัดแย้งที่ไม่จำเป็น และยังสามารถดึงเอาศักยภาพของแต่ละคนมาใช้ได้อย่างเหมาะสมอีกด้วย

ซึ่งการดำเนินระบบการคิดแบบหมวกหกใบนั้น ผู้ใช้ความคิดจะต้องสมมุติตัวเองว่ากำลังสวมหมวกที่ละใบ ซึ่งหมวกแต่ละใบนั้นจะแทนมุมมองความคิดที่แตกต่างกัน ซึ่งเมื่อสมมุติตัวเองสวมหมวกทั้ง ๖ ใบแล้ว จะทำให้เรื่องที่กำลังพิจารณาได้ข้อสรุปที่เหมาะสมและครอบคลุม

ตัวอย่างการใช้หมวก 6 ใบ Six Hats

สีของหมวก	แนวทางการพูดคุย เพื่อสร้างแนวทาง นวัตกรรมใหม่ ๆ
	นำเสนอข้อมูล ข้อเท็จจริงที่มีอยู่ของทีม
	สำรวจข้อมูล เพื่อนำเสนอทางเลือก แนวทางต่าง ๆ
	พูดคุยเพื่อหาข้อสนับสนุน ข้อดี ในแต่ละทางเลือก
	พูดคุยเพื่อชี้จุดอ่อน จุดด้อย แต่ละทางเลือกที่นำเสนอ
	กระตุ้นให้เกิดความคิดดี ๆ เพื่อแก้ไขจุดอ่อน จุดด้อยอย่างมีเหตุผล และกำหนดทางเลือกใหม่
	หาข้อสรุปของแนวทางที่จะนำมาใช้ และทวนสอบแนวทางที่เลือกตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ
	ทบทวนจุดอ่อน จุดด้อย และประเมินผลขั้นสุดท้าย ก่อนตัดสินใจใช้ทางเลือกนั้น
	บอกเล่าความรู้สึก ความนึกคิดที่มีต่อแนวทางใหม่ที่เกิดขึ้น

เครื่องมืออุปกรณ์

๑. หมวก ๖ ใบ ๖ สี ขาว แดง ดำ เหลือง เขียว ฟ้า โดยผู้สอนสามารถประยุกต์ใช้อุปกรณ์อื่นได้ เช่น ลูกบอล กระดาษโปสเตอร์สี กระดาษ A๔ สี หรือผ้าสีก็ได้ ตามความเหมาะสม
๒. ภาพ ภาพขาว ที่แสดงถึงความขัดแย้ง การทะเลาะวิวาท หรือจะเป็นภาพ ภาพขาว ในเชิงบวก ก็ได้เช่น การแข่งขันกีฬา ชัยชนะ การสร้างกำลังใจ ความสำเร็จ เป็นต้น เพื่อที่จะวิเคราะห์ได้ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ
๓. ใบงานการวิเคราะห์กิจกรรม “การคิดวิเคราะห์ ด้วยหมวก ๖ ใบ”
๔. อุปกรณ์เครื่องเขียน ปากกา ดินสอ ยางลบ กระดาษ A๔

ตัวอย่างหมวก ๖ ใบ การคิดและความหมาย

 หมวกสีขาว ความเป็นกลาง ต้องการข้อเท็จจริง ในการเริ่มต้นกระบวนการคิด เพื่อเป็นพื้นฐาน ของความคิดที่กำลังจะเกิดขึ้น	 หมวกสีแดง แสดงถึงอารมณ์และความรู้สึกสัญชาตญาณ และลางสังหรณ์ การแสดงอารมณ์จะไม่มีเหตุผล ประกอบข้อประสบการณ์ที่สั่งสมมา
 หมวกสีดำ ช่วยชี้ให้เราเห็นว่าสิ่งใดผิด สิ่งใดไม่สอดคล้อง และสิ่งใดใช้ไม่ได้ ช่วยปกป้องเราจากการเสียเงิน หรือเราทำอะไรอย่างโง่เขลาบาปบุญและผิดกฎหมาย หมวกสีดำ เป็นหมวกคิดที่มีเหตุผลเสมอ	 หมวกสีเหลือง การคาดการณ์ในทางบวก ความคิดเชิงบวก เป็นการมองโลกในแง่ดี เมื่อสวมหมวกสีนี้ การคิดเชิงบวกเป็นการเปิดโอกาส ให้พัฒนาและสร้างสรรค์สิ่งใหม่
 หมวกสีเขียว ความอุดมสมบูรณ์ และการเจริญเติบโต เมื่อสวมหมวกสีนี้ จะมีความคิดนอกกรอบ ที่มีความสัมพันธ์กับความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	 หมวกสีน้ำเงิน หมวกนี้เกี่ยวกับการควบคุมการบริหาร กระบวนการคิด หรือการจัดระเบียบการคิด เพื่อให้เกิดความชัดเจน

การประเมินผล

๑. ประเมินผลโดยพิจารณาใบงานของเด็กและเยาวชน ภายหลังจากทำกิจกรรมแต่ละครั้ง
๒. ประเมินผลความพึงพอใจ ต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ภายหลังจากทำกิจกรรมแต่ละครั้ง

วิธีการและเทคนิคการสอน

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ที่ต้องการให้ เรียนรู้	ระยะเวลา
๑	กล่าวทักทายกลุ่มผู้เรียน ด้วยความเป็นกันเอง สอบถามสารทุกข์ สுகดิบ ความเป็นอยู่ต่าง ๆ เป็น ต้น กิจกรรมเตรียมความพร้อม และกระตุ้นการ เช่น การปรบมือเตรียมความพร้อม (รายละเอียด ตัวอย่างเกมส์ท้ายเล่ม)	เพื่อสร้างความเป็นกันเอง สนุกสนานเตรียมความพร้อม ก่อนการเรียนรู้	๕-๑๐ นาที
๒	แบ่งกลุ่ม กลุ่ม ๓-๕ คน	เพื่อช่วยกันเรียนรู้ แบ่งปัน ภายในกลุ่มผู้เรียน	๑-๒ นาที
๓	<u>เกริ่นนำเข้าสู่การใช้เครื่องมือการคิดแบบหมวก ๖</u> <u>ใบ</u> ผู้สอนเล่า/บรรยาย คนที่มีความสุข หรือประสบ ความสำเร็จส่วนใหญ่ จะมีการคิดที่เป็นระบบ มีการ คิดวิเคราะห์ในด้านต่าง ๆ ทั้งบวก ลบ สร้างสรรค์ และสรุปความคิด เพื่อตัดสินใจ ซึ่งเป็น การคิดแบบ รอบด้าน ในวันนี้ เราจะมาฝึกการคิดแบบนี้กัน ด้วยหมวก ๖ ใบ	เพื่อแสดงถึงความสำคัญของ การคิดอย่างเป็นระบบ การคิด รอบด้าน นั้นจะมีผลดี ต่อเรา อย่างไร นำไปสู่ความสุข ความสำเร็จ สู่เป้าหมายที่เรา ฝันไว้ได้ในที่สุด เพื่อแนะนำเครื่องมือการ วิเคราะห์ด้วยหมวก ๖ ใบ	๒-๓ นาที
๔	แจกหมวก ๖ สี ให้แต่ละกลุ่ม (หรืออาจเป็นอุปกรณ์ อื่นที่เตรียมไว้ใช้แทนหมวก เช่น กระดาษโปสเตอร์ สี ผ้าสี ลูกบอลสี เป็นต้น	เพื่อให้แต่ละกลุ่มได้รับอุปกรณ์ การเรียนรู้ที่ครบถ้วน	๑ นาที
๕	<u>ผู้สอนอธิบายความหมายของ</u> <u>หมวกสีขาว</u> หมายถึง ข้อเท็จจริงที่เป็นกลาง การ ให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผลการศึกษาวิจัย ข้อมูล หรือตัวเลขต่าง ๆ ที่เป็นข้อเท็จจริง การที่ผู้คิดสวม หมวกสีขาวนั้นหมายความว่า <u>ผู้คิดกำลังต้องการ</u> <u>ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงและเป็นกลางโดย</u> <u>ปราศจากความรู้สึก ทัศนคติ และความคิดเห็น</u> <u>ต่าง ๆ</u> ของผู้ร่วมกลุ่ม หรือผู้ร่วมประชุม หรือผู้อื่น	ผู้เรียน รู้ เข้าใจความหมาย ของการใช้ หรือการสวมหมวก สีขาว	๑-๒ นาที

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ที่ต้องการให้ เรียนรู้	ระยะเวลา
๖	ผู้สอนอธิบายความหมายของ หมวดสีแดง หมายถึงการแสดงออกตามอารมณ์ และความรู้สึก รวมไปถึงสัญชาตญาณและกลาง สังหรณ์ต่าง ๆ เมื่อผู้คิดสวมหมวดสีแดงนี้ จะเป็น การกำหนดให้ผู้คิดสามารถแสดงความรู้สึกกับ เรื่องดังกล่าว ว่าชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือไม่ดี โดย ไม่ต้องคำนึงถึงเหตุผลต่าง ๆ	ผู้เรียน รู้ เข้าใจความหมาย ของการใช้ หรือการสวมหมวด สีแดง	๑-๒ นาที
๗	ผู้สอนอธิบายความหมายของ หมวดสีดำ หมายถึงความคิดเชิงลบ การปฏิเสธ เป็นการบอกถึงสิ่งที่ไม่เหมาะสม สิ่งที่ไม่ควร ปฏิบัติ จุดด้อย อุปสรรคและข้อจำกัดต่าง ๆ โดย มีเหตุผลประกอบ ซึ่งเมื่อผู้คิดใส่หมวดสีดำ นั้น หมายความว่าผู้คิดจำเป็นต้องเชื่อว่าสิ่งใดผิด สิ่งใดไม่ สอดคล้องและสิ่งใดใช้ไม่ได้ เพื่อช่วยให้การปฏิบัติ ตามแนวคิดไม่เกิดความสูญเปล่า หรือสูญเสียโดยไม่ จำเป็น	ผู้เรียน รู้ เข้าใจความหมาย ของการใช้ หรือการสวมหมวด สีดำ	๑-๒ นาที
๘	ผู้สอนอธิบายความหมายของ หมวดสีเหลือง เป็นตัวแทนของการมองโลกในแง่ดี การคิดถึงจุดเด่นโอกาส สิ่งที่เป็นประโยชน์ ในเชิง บวก ที่ผสมผสานความสงสัยใคร่รู้ ความสุข และ ความต้องการที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ให้เกิดขึ้น อย่างมี ความหวัง เมื่อกำหนดให้ผู้คิดสวมหมวดสีนี้ นั้น หมายความว่าผู้คิดต้องการข้อมูลที่เป็นความหวังใน แง่ดี ที่เป็นจุดเด่นและโอกาสที่สามารถนำมาพัฒนา ได้	ผู้เรียน รู้ เข้าใจความหมาย ของการใช้ หรือการสวมหมวด สีเหลือง	๑-๒ นาที
๙	ผู้สอนอธิบายความหมายของ หมวดสีเขียว เป็นตัวแทนของความเจริญงอกงาม ความคิดริเริ่มใหม่ ๆ ความคิดสร้างสรรค์ การคิด นอกกรอบ โดยใช้ประสบการณ์ของตัวเอง การ สวมใส่หมวดสีเขียวของผู้คิด คือการที่ผู้คิดดำเนิน ความคิดต่อเรื่องราวต่าง ๆ โดยใช้ความคิด สร้างสรรค์ และความคิดริเริ่มใหม่ ๆ เพื่อนำมาสู่ การเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น	ผู้เรียน รู้ เข้าใจความหมาย ของการใช้ หรือการสวมหมวด สีเขียว	๑-๒ นาที
๑๐	ผู้สอนอธิบายความหมายของ หมวดสีน้ำเงิน หมายถึงการควบคุม และบริหาร	ผู้เรียน รู้ เข้าใจความหมาย ของการใช้ หรือการสวมหมวด	๑-๒ นาที

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ที่ต้องการให้ เรียนรู้	ระยะเวลา
	<u>กระบวนการคิดต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในเรื่องของความคิดรวบยอด ข้อสรุป การยุติข้อขัดแย้ง การมองเห็นภาพ และการดำเนินการที่มีขั้นตอนเป็นระบบ</u> เมื่อผู้คิดใช้หมวกน้ำเงิน นั้นหมายความว่า ถึงเวลาแล้วที่จะต้องพิจารณาเรื่องนี้ อย่างเป็นระบบระเบียบ เพื่อหาข้อสรุปที่ชัดเจน หมวกสีน้ำเงินนี้จึงมีบทบาทของหัวหน้า เพื่อทำหน้าที่ควบคุมบทบาทของสมาชิก ควบคุมการดำเนินการประชุม การอภิปราย รวมถึงควบคุมการใช้กระบวนการคิด การสรุปผล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ และเริ่มเข้าสู่การทำกิจกรรม การคิดวิเคราะห์ ด้วยหมวก ๖ ใบ	สีฟ้า	
๑๑	เปิดภาพ หรือส่งเนื้อหาข่าวให้อ่าน	เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น	๓-๕ นาที
๑๒	<u>สอบถามผู้เรียน</u> โดยให้สวม<u>หมวกสีเขียว</u> เห็นอะไรในภาพ หรือข่าว เกิดอะไรขึ้น มีใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร วิเคราะห์ และเล่าถึงข้อเท็จจริงที่เห็นเท่านั้น	เพื่อให้รู้จักวิเคราะห์ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น มีองค์ประกอบอะไรบ้าง เป็นการฝึกวิเคราะห์ถึงสิ่งที่ตนมองเห็น ตามข้อเท็จจริง โดยปราศจากความรู้สึกส่วนตัว หรือการคิดวิเคราะห์อื่น	๓-๕ นาที
๑๓	<u>สอบถามผู้เรียน</u> โดยให้สวม<u>หมวกสีแดง</u> รู้สึกอย่างไร เมื่อเห็นภาพ หรือข่าว หรือบทความนี้จบ ให้แสดงออกความรู้สึกล้วน ๆ โดยไม่จำเป็นต้องมีเหตุผล	เพื่อค้นหาความรู้สึกของตนเองว่าตนเองรู้สึกอย่างไร เป็นการสอนให้ผู้เรียนเข้าใจความรู้สึกของตนเอง	๓-๕ นาที
๑๔	<u>สอบถามผู้เรียน</u> โดยให้สวม<u>หมวกสีเหลือง</u> ถ้ามองในแง่ดี มีประโยชน์อะไรต่อพวกเขา (ผู้ที่อยู่ในภาพ ข่าว หรือกิจกรรมนั้น) ต่อชุมชน หรือต่อสังคม	<u>เพื่อให้ผู้เรียนได้คิดในเชิงบวก</u> การฝึกการคิดเชิงบวกบ่อย ๆ จะส่งผลต่อวิถีคิด และพฤติกรรมเป็นไปในทางบวกหรือในทางที่ดี เช่นภาพรถติด แ่งดี คือ การได้	๓-๕ นาที

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ที่ต้องการให้ เรียนรู้	ระยะเวลา
		ใช้เวลาหยุดคิด การใช้เวลาร่วมกับครอบครัวภายในรถ เป็นต้น	
๑๕	<u>สอบถามผู้เรียน</u> <u>โดยให้สวมหมวกสีดำ</u> ถ้ามองในแง่ลบ หรือแง่ร้าย จะเกิดอะไรขึ้นกับพวกเขา (ผู้ที่อยู่ในภาพ ข้าว หรือกิจกรรมนั้น) ต่อชุมชน ต่อสังคม อย่างไร เพราะอะไร เช่น เพราะผิดกฎหมาย หรือเพราะจะทำให้เกิดความเสี่ยงอันตรายต่าง ๆ เป็นต้น	<u>เพื่อให้ผู้เรียนได้คิดในเชิงลบ หรือเชิงความเสี่ยง</u> การฝึกการคิดเชิงลบ จะเป็น การฝึกความระมัดระวัง การประเมินความเสี่ยง ความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้น เพื่อเป็นป้องกัน และเตือนตนเอง ให้งดเว้นพฤติกรรม หรือการกระทำที่ไม่ดี ซึ่งจะเกิดผลเสียต่อตนเอง และผู้อื่นได้ เช่น ภาพรถติด แ่งลบ คือ การเสียเวลา การสูญเสียพลังงาน น้ำมัน ความหงุดหงิด ความล่าช้า เป็นต้น	๓-๕ นาที
๑๖	<u>สอบถามผู้เรียน</u> <u>โดยให้สวมหมวกสีเขียว</u> ถ้ามองในแง่สร้างสรรค์ คิดหลุดกรอบ เราจะสร้างประโยชน์อะไรต่อพวกเขา (ผู้ที่อยู่ในภาพ ข้าว หรือกิจกรรมนั้น) ต่อชุมชน สังคม อะไรได้บ้าง	<u>เพื่อให้ผู้เรียนได้คิดในเชิงสร้างสรรค์</u> ฝึกการคิดเชิงสร้างสรรค์ต่อยอด สร้างประโยชน์ เช่น ภาพรถติด เราจะสร้างประโยชน์อย่างไร อาจมีการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ให้เกิดขึ้นในระหว่างการจราจรที่ติดขัดก็ว่าได้ เพื่อให้ผู้คน ได้ผ่อนคลาย เป็นต้น	๓-๕ นาที
๑๗	<u>สอบถามผู้เรียน</u> <u>โดยให้สวมหมวกสีฟ้า</u> คือการสรุปความคิดทั้งหมด ๕ แบบที่กล่าวมา และเราจะทำอย่างไร ที่เป็นจริง และเป็นประโยชน์ต่อตัวเรา ชุมชน สังคมได้ เป็นต้น	เป็นการฝึกการคิดสรุป รวบรวม ยอมรับว่าตนเองจะทำอย่างไร หลังจากวิเคราะห์หาคำในเนื้อหาข้อเท็จจริง ประเมินทั้งในเชิงบวก และเชิงลบแล้ว และฝึกการตัดสินใจ เช่น ภาพรถติด อาจสรุปได้ว่าอย่าออกจากบ้านสาย ต้องเผื่อ	๓-๕ นาที

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ที่ต้องการให้ เรียนรู้	ระยะเวลา
		เวลา จะได้ไปถึงที่หมาย ทันเวลา ไม่หงุดหงิด และมี วิธีการผ่อนคลาย สร้าง ความสุขในระหว่างการเดินทางได้อย่างไร เป็นต้น	
๑๘	ให้ผู้เรียน คิดแบบใส่หมวกสีแดง อีกรอบ หลังจาก สรุปแล้ว ว่ากลุ่มผู้เรียนรู้สึกอย่างไร หรืออาจใส่สีอื่น เพิ่มเติมอีกก็ได้ เพื่อให้สรุปการคิดในเรื่องให้เสร็จ สิ้นสมบูรณ์มากขึ้น	ใช้หมวกสีแดงอีกรอบ เพื่อให้ เกิดความรู้สึกว่า หากเราเลือก ทำตามวิธีการนี้แล้ว จะรู้สึก สบายขึ้น ผ่อนคลาย หรืออาจ มีความรู้สึกอื่น ๆ อย่างไรบ้าง	๑-๒ นาที
๑๙	<u>วิเคราะห์รอบที่ ๓</u> ผู้สอนเปิดภาพ หรือเนื้อหาข่าว ให้วิเคราะห์อีก ๑- ๒ รอบ เพื่อฝึกทักษะการใช้เครื่องมือหมวก ๖ ใบ	เพื่อฝึกฝนทักษะการวิเคราะห์ การคิดรอบด้านด้วยหมวก ๖ ใบ อีก ๑-๒ รอบ	๑๕-๒๐ นาที
๒๐	<u>สรุปเนื้อหา โดยผู้สอน</u> ว่าการที่เราพบเจอเรื่องต่าง ๆ เราจะต้องเรียง กระบวนการคิดทั้ง ๖ แบบ ซึ่งส่วนใหญ่ คน ส่วนมากจะคิดและสรุปอย่างไม่เป็นขั้น เป็นตอน ลืมนองข้อเท็จจริง ใช้แต่อารมณ์และความรู้สึกของ ตัวเองเป็นที่ตั้ง ทำให้เกิดการขัดแย้งในสังคมได้ โดย ๑. ต้องวิเคราะห์ข้อเท็จจริง เกิดอะไรขึ้น เรา สามารถที่จะมีความรู้สึกต่อสิ่งนั้นได้ทั้งใน แง่บวก และแง่ร้าย ๑. คิดในเชิงบวก ๒. คิดในเชิงลบ ความเสี่ยง และสรุปผลให้ได้ว่าจะต้องตัดสินใจอย่างไรต่อไป คิดในเชิงบวก จะส่งผลดีต่อเรามากกว่า เพราะจะ ทำให้เกิดกำลังใจที่ และการคิดในแง่ร้ายนั้นก็ เพื่อที่จะช่วยเตือนสติให้เราได้ระมัดระวัง ป้องกัน ไม่ให้เกิดพฤติกรรม หรือผลกระทบในเชิงลบที่ อาจจะเกิดขึ้นได้ โดยการคิดแบบหมวก ๖ ใบนี้ จะเริ่มจากการคิด จากสีใดก่อนก็ได้ และจะใช้หลายสี ซ้ำไปมาก็ได้ เพื่อหาทางออกในการตัดสินใจที่ดีที่สุด	เพื่อสรุปเนื้อหา และ วัตถุประสงค์ที่เปิดภาพ ภาพ ข่าว หรือนำบทความมาให้ อ่าน ว่าต้องการที่จะให้ผู้เรียน ได้รับประโยชน์อะไร จาก กิจกรรมนี้	๓-๕ นาที
	รวมระยะเวลาการเรียนรู้-การสอน		๑ – ๑.๓๐ ชั่วโมง

กระบวนการ ขั้นตอนที่กำลังมาในเบื้องต้น เป็นเพียงแนวทางที่กำหนดไว้ เพื่อให้ผู้สอนได้วางลำดับการเรียนรู้ การสอน และการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ แต่ทั้งนี้ ผู้สอนสามารถที่จะปรับประยุกต์ได้ตามสไตล์ของตนเอง แต่จะต้องคงรูปแบบการสรุป และเนื้อหาที่ต้องการสื่อสารให้ผู้เรียนทราบไว้เป็นด้านหลัก

การฝึกใช้เครื่องมือการคิดรอบด้าน เพื่อการวิเคราะห์ และตัดสินใจเลือกทางเลือกด้วยหมวก ๖ ใบนี้ ผู้สอนสามารถนำคลิปวิดีโอ มาประยุกต์ใช้แทนภาพถ่าย หรือภาพข่าว ได้ตามความเหมาะสม

ตัวอย่างภาพ ภาพข่าว ที่ใช้ในกิจกรรม

ภาพข่าวสั้น

เดลินิวส์ Daily News Circulation: 770,000 Est. Since: 1935	Section: First Section/สายปฐมฤกษ์ วันที่: พุธ 16 ตุลาคม 2562 ปีที่: ฉบับที่: 25570 Col Inch: 6.28 Ad Value: 13.188 คอลัมน์: ข่าวในวงโลก: เพื่อสุขภาพ	หน้า: 11(ข่าว) #PNews (x3): 00.564 คอลัมน์: 11

● **เพื่อสุขภาพ**

บริษัทอาลีบาบา ผู้ให้บริการด้านอี-คอมเมิร์ซรายใหญ่ที่สุดของโลกจากจีน ประกาศเมื่อสัปดาห์ที่แล้ว ว่าจะมีการจำหน่ายซูเปอร์ไฟฟ้าในตลาดสหรัฐ หลังมีผู้เสียชีวิตเกือบ 30 คน และล้มป่วยอีกมากกว่า 1,000 คน เฉพาะในอเมริกา ตั้งแต่ต้นปีนี้ ด้วยอาการผิดปกติที่ระบบทางเดินหายใจ และทุกคนมีประวัติการใช้ซูเปอร์ไฟฟ้าติดต่อกันเป็นเวลานาน ความเคลื่อนไหวดังกล่าวของอาลีบาบาเกิดขึ้นไม่นานหลังวอลมาร์ต เครื่องซูเปอร์มาร์เก็ตใหญ่ที่สุดของสหรัฐ ประกาศระงับจำหน่ายซูเปอร์ไฟฟ้า

ภาพข่าวการทะเลาะวิวาท

ใบงานที่ ๑
ตารางการคิด วิเคราะห์รอบด้าน ด้วยการคิดแบบหมวก ๖ ใบ

ชื่อ - สกุล วันที่

หมวกสีขาว - ข้อเท็จจริง - เกิดอะไรขึ้น เห็นอะไร	หมวกสีแดง - ตอนนี้อยู่สภาวะอย่างไร
หมวกสีดำ - มองแง่ลบ ผลเสีย ความเสี่ยง อันตราย มีอะไรบ้าง	หมวกสีเหลือง - มองแง่บวก ผลดี มีอะไรบ้าง
หมวกสีเขียว - คิดสร้างสรรค์ คิดใหม่ จะเห็นอะไร จะทำอะไร แปลกใหม่ ในสิ่งดี	หมวกสีฟ้า - สรุป รวบรวมความคิด ว่าทำอะไร อย่างไร

ใบงานที่ ๒

การเรียนรู้เครื่องมือการคิดรอบด้าน ด้วยหมวก ๖ ใบ

ชื่อ - สกุล วันที่

๑. การคิดด้วยการสวมหมวก สีขาว หมายถึงอะไร

.....

๒. การคิดด้วยการสวมหมวก สีแดง หมายถึงอะไร

.....

๓. การคิดด้วยการสวมหมวก สีดำ หมายถึงอะไร

.....

๔. การคิดด้วยการสวมหมวก สีเหลือง หมายถึงอะไร

.....

๕. การคิดด้วยการสวมหมวก สีเขียว หมายถึงอะไร

.....

๖. การคิดด้วยการสวมหมวก สีฟ้า หมายถึงอะไร

.....

๗. การคิดรอบด้าน ส่งผล “ดี” อย่างไร

.....

.....

.....

๘. เราจะนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน อย่างไร

.....

.....

.....

ชุดหลักสูตรเพื่อการเรียนรู้ (Learning Series)

โปรแกรมรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ

สำหรับเด็กและเยาวชน

หลักสูตรที่ ๑ - กิจกรรม “การเข้าใจผู้อื่น”

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ความรู้สึก และความต้องการ เพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ การยับยั้งชั่งใจ ในการประพฤติ ปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม อันอาจก่อให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ
๒. เพื่อให้ความรู้ด้านกฎหมาย และด้านอื่น ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชน ในการคิด วิเคราะห์ ซึ่งจะส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนสามารถเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อชุมชน สังคม และ ประเทศชาติต่อไป

กลุ่มเป้าหมาย เด็กและเยาวชน กลุ่มละประมาณ ๑๐ – ๑๕ คนต่อครั้ง

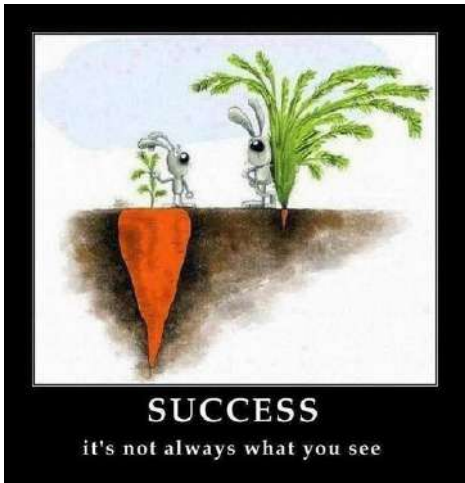
เครื่องมืออุปกรณ์

๑. ภาพข่าว เนื้อหาข่าว หรือบทความสั้น ๆ หรือคลิปสั้น ๆ เช่น ข่าวการทะเลาะวิวาท ข่าวการมอม บารวม ข่าวการสื่อสารเทคโนโลยี ข่าวการช่วยเหลือสังคม การเป็นจิตอาสา เป็นต้น
๒. Clip Video: Prudential Life Thailand Short film ๒๐๑๕ "The Last Gift" ของขวัญชิ้นสุดท้าย (<https://www.youtube.com/watch?v=vpCOomsLObs>)
๓. การ์ดแสดงความรู้สึก และแสดงความต้องการ โดยการ์ดภาพความรู้สึก และความต้องการนี้ สามารถที่จะจัดทำหรือเขียนขึ้นเองได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม ตามความรู้ ความสามารถของผู้สอน
๔. ใบความรู้ ด้านกฎหมาย หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ที่จะสื่อสารให้เด็กและเยาวชนรับรู้ ในแต่ละ Series
๕. ใบงานการวิเคราะห์กิจกรรม “โปรแกรมการเรียนรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ” ตามแต่ละ Series
๖. อุปกรณ์เครื่องเขียน ปากกา ดินสอ ยางลบ กระดาษ A๔

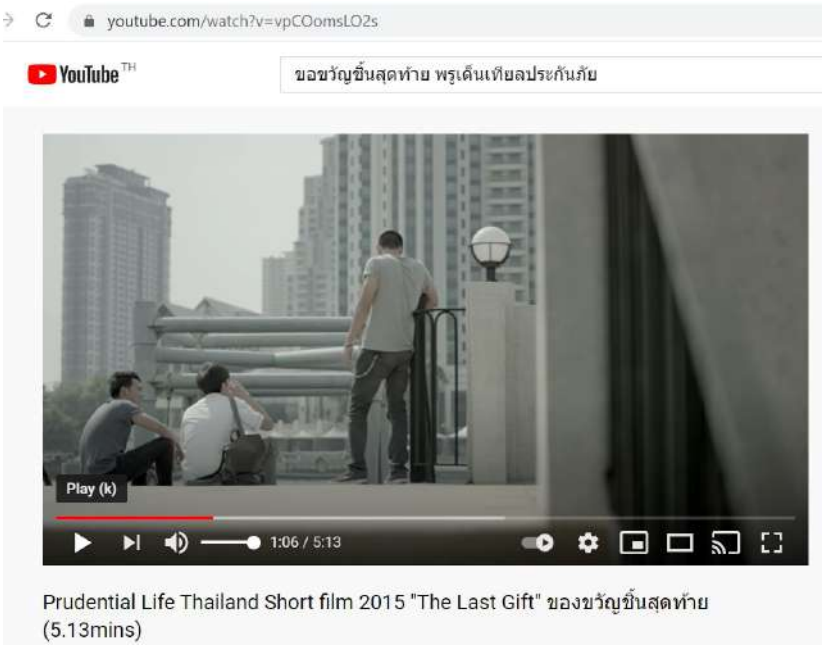
การประเมินผล

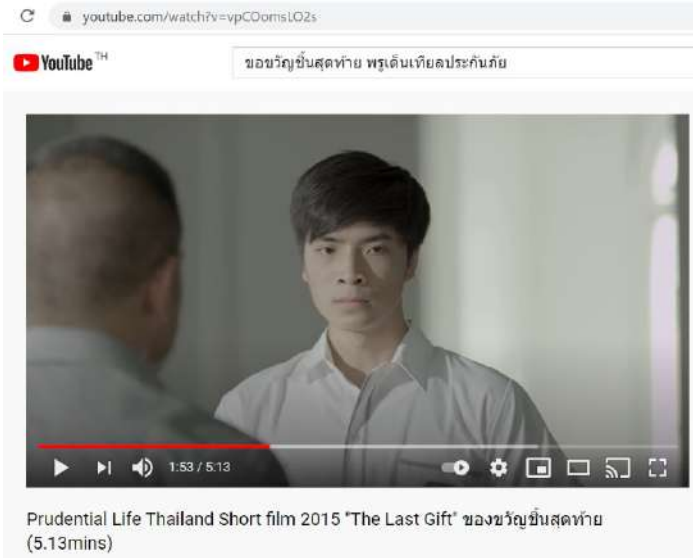
๑. ประเมินผลโดยพิจารณาใบงานของเด็กและเยาวชน ภายหลังจากทำกิจกรรมแต่ละครั้ง
๒. ประเมินผลความพึงพอใจ ต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ภายหลังจากทำกิจกรรมแต่ละครั้ง
๓. ประเมินผลในภาพรวมต่อการเรียนรู้ของชุดโปรแกรมการเรียนรู้ (Series Learning) โดยการใช้แบบทดสอบ (Pre Test) ก่อนการเรียนรู้ชุดโปรแกรมการเรียนรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ

วิธีการและเทคนิคการสอน

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ที่ต้องการ ให้เรียนรู้	ระยะเวลา
๑	กล่าวทักทายกลุ่มผู้เรียน ด้วยความเป็นกันเอง สอบถามสารทุกข์ สுகดิบ ความเป็นอยู่ต่าง ๆ เป็นต้น กิจกรรมเตรียมความพร้อม และกระตุ้นการ เช่น การ ปรบมือเตรียมความพร้อม (รายละเอียดตัวอย่างเกมส์ท้าย เล่ม)	เพื่อสร้างความเป็น กันเอง สนุกสนานเตรียม ความพร้อมก่อนการ เรียนรู้	๕-๑๐ นาที
๒	แบ่งกลุ่ม กลุ่ม ๓-๕ คน ชี้แจงวัตถุประสงค์ ในวันนี้ เราจะ มาช่วยกันคิดวิเคราะห์ ภาพ ข่าว ต่าง ๆ ภายใต้แนวคิดทั้ง เชิงบวก และเชิงลบ	เพื่อช่วยกันเรียนรู้ แบ่งปันภายในกลุ่ม ผู้เรียน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ เป้าหมายในวันนี้	๑-๒ นาที
๓	แจกแบบประเมินการ “รู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ” ก่อน การอบรมชุดโปรแกรมการเรียนรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (Pre Test)	เพื่อประเมินผลก่อนการ เรียนรู้ (Before)	๑-๒ นาที
๔	เปิดภาพที่ ๑ เพื่อให้กลุ่มผู้เรียนวิเคราะห์ ว่าเห็นสิ่งใด	เพื่อให้ทดลองประเมิน ว่า “สิ่งที่เห็นอาจจะ ไม่ใช่สิ่งที่เห็น” ก็ได้ ภาพ ๑ ต้นแครอท ที่ โผล่พ้นพื้นดินต้นใหญ่ กว่าอีกต้นหนึ่ง แต่ ภายใต้พื้นดิน อาจจะมี เนื้อแครอทจริง น้อย กว่า ต้นที่โผล่พ้นดิน ต้น เล็ก ๆ ก็เป็นไปได้	๑-๒ นาที
๕	ภาพที่ ๑ 		

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ที่ต้องการ ให้เรียนรู้	ระยะเวลา
	สรุปได้ว่า ภาพที่เห็น อาจจะไม่เป็นไปตามที่เราคิด ก็เป็นไปได้ จะต้องวิเคราะห์ลงไป รายละเอียด ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น		
๖	เปิดภาพที่ ๒ และสอบถามผู้เรียนว่าเห็นอะไร 		๑-๒ นาที
๗	แจกการ์ดภาพ ๑ ชุด ต่อ ๑ กลุ่ม ให้วางกระจายบนโต๊ะ หรือพื้นที่ที่กำหนด ที่กลุ่มผู้เรียนสามารถเข้าไปร่วมกัน ค้นหาได้สะดวก เช่นอาจเป็นโต๊ะกลาง หรือบนพื้นห้องที่ สะอาด และกลุ่มผู้เรียนก็รวมกลุ่มกันได้อย่างเหมาะสม	ต้องการให้ผู้เรียน ช่วยกันค้นหาภาพ ความรู้สึก ความต้องการ	๑ นาที
๘	เปิดภาพ ๓ ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ ฝ่ายชาย รู้สึกอะไร โดยเลือกจากการตีความรู้สึก ต้องการอะไร โดยเลือกจากการตีความต้องการ ฝ่ายหญิง รู้สึกอะไร โดยเลือกจากการตีความรู้สึก ต้องการอะไร โดยเลือกจากการตีความต้องการ แล้วถ้าเป็นเรา เราจะทำอย่างไร ให้แต่ละกลุ่มคุยกัน และนำเสนอ ไปที่ละ step 		๓-๕ นาที
๙	เกริ่นนำ เพื่อเข้าเนื้อเรื่อง	ต้องการให้ผู้เรียนฝึก	

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ที่ต้องการ ให้เรียนรู้	ระยะเวลา
	ผู้สอน เกริ่นนำ เพื่อเข้าเนื้อหา และช่วยผู้เรียนในการพิจารณา โดยเล่า “คลิปนี้ จะให้พวกเราได้เห็นมุมมองของครู ที่มองลูกศิษย์ (ชายช่อพู) โดยครูเห็นว่า ลูกศิษย์ ประพฤติไม่ดี.... เปิดคลิปวิดีโอ : Prudential Life Thailand Short film ๒๐๑๕ "The Last Gift" ของขวัญชิ้นสุดท้าย (https://www.youtube.com/watch?v=vpCOomsLO2s)	ทักษะ การวิเคราะห์ ความรู้สึก และความ ต้องการ	
๑๐	<u>หยุดคลิปที่เวลา ๑.๐๖ นาที</u> <u>สอบถามผู้เรียน</u> ครูเห็นอะไร รู้สึกอย่างไร ต้องการอะไร โดยพิจารณาจากการ์ดความรู้สึก และความ ต้องการ Prudential Life Thailand Short film 2015 "The Last Gift" ของขวัญชิ้นสุดท้าย (5.13mins) ผู้สอนยังไม่ต้องสรุป และ เปิด Clip ต่อ		๓-๕ นาที
๑๑	<u>หยุดคลิปที่เวลา ๑.๕๓ นาที</u> <u>สอบถามผู้เรียน</u> <u>ที่ครูพูดออกไปอย่างนั้น รู้สึกอย่างไร ต้องการอะไร</u> <u>โดยพิจารณาจากการ์ดความรู้สึก และความต้องการ</u>		๓-๕ นาที

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ที่ต้องการ ให้เรียนรู้	ระยะเวลา
	 ผู้สอนยังไม่ต้องสรุป และเปิดคลิปต่อ		
๑๒	หยุดคลิปที่เวลา ๒.๐๕ นาที สอบถามผู้เรียน ที่นักเรียน (พ) พูดออกไปอย่างนั้น รู้สึกอย่างไร ต้องการอะไร โดยพิจารณาจากการ์ด <u>ความรู้สึก และความต้องการ</u> 		๓-๕ นาที
๑๓	ผู้สอนสอบถามผู้เรียนแต่ละว่า <u>ตอนนี้เห็นอะไร</u> <u>ครูรู้สึกอะไร ต้องการอะไร</u> <u>นักเรียน (พ) รู้สึกอะไร ต้องการอะไร</u>	เรียนรู้ต่อเนื่อง	๑-๒ นาที

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ที่ต้องการ ให้เรียนรู้	ระยะเวลา
	นี่คือสิ่งที่พวกเรามองเห็น และเราได้วิเคราะห์ความรู้สึก และความต้องการของแต่ละฝ่าย ซึ่งตอนนี้ได้ทะเลาะกัน เถียงกัน		
๑๔	ผู้สอนเล่าต่อว่า คุณครูเห็นพฤติกรรมดังกล่าว จึงไปหาผู้ปกครองของนักเรียน (พู่) จึงได้ รู้ความจริงว่า..... เปิด Clip Video ต่อ หยุด Clip ที่เวลา ๔.๒๓ นาที สอบถามผู้เรียน ณ เวลานี้ นักเรียน (พู่) รู้สึกอย่างไร ต้องการอะไร และเวลานี้ ครู รู้สึกอย่างไร ต้องการอะไร Prudential Life Thailand Short film 2015 "The Last Gift" ของขวัญขึ้นสุดท้าย (5.13mins)		๓-๕ นาที
๑๔	เปิด Clip Video ต่อจนจบ-(หยุด Clip ที่เวลา ๕.๐๑ นาที)	ดูผลลัพธ์สุดท้ายของ เรื่องราวในคลิปวิดีโอ	๑ นาที
๑๕	ผู้สอนให้ผู้เรียน แต่ละกลุ่ม สรุปการเรียนรู้ จาก Clip Video ชุด “ของขวัญขึ้นสุดท้าย” ว่าได้เรียนรู้อะไร จาก การดู Clip และการวิเคราะห์ความรู้สึก และความต้องการ ของตัวละครแต่ละคน และนำเสนอ	สรุปผลการเรียนรู้ โดย กลุ่มผู้เรียน	๓-๕ นาที
๑๖	ผู้สอนชวนคุย	สรุปกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	๓-๕ นาที

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ที่ต้องการ ให้เรียนรู้	ระยะเวลา
	รู้มีการ ดูว่ากล่าวกัน ผิดกฎหมายหรือไม่ อย่างไร <u>ผู้สอนสรุป</u> การดู ว่ากล่าวกันด้วยถ้อยคำรุนแรง ผิดกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๓ ผู้ใดดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ <u>สอบถามผู้เรียน</u> หากจะแชร์ Clip Video นี้ต่อ จะทำได้หรือไม่ ผู้สอนเฉลย ทำได้ไม่ผิดกฎหมาย เพราะเป็นเรื่องที่ดี เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น แต่หาเรามีคอมเมนต์ หรือใส่ข้อคิดเห็นในเชิงลบ หรือไม่ดีของเราใส่ลงไปด้วย ก็อาจมีความผิดต่อผู้ทำ Clip Video หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่นนักแสดง ได้ (พิจารณารายละเอียดความรู้ด้านกฎหมายเพิ่มเติม ได้จาก ใบความรู้)	เพื่อให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ และตระหนักผลลัพธ์ของการกระทำ เป็นความผิดตามกฎหมาย	
๑๗	<u>สรุปเนื้อหา โดยผู้สอน</u> โดยปกติแล้วพฤติกรรมที่แต่ละคนแสดงออกมานั้นล้วนมีความรู้สึก และความต้องการซ่อนอยู่ภายในใจ หากแต่ถ้าผู้พบเห็นพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้น ไม่ได้คิดวิเคราะห์ หรือไม่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จึงทำให้เกิดความขัดแย้ง เนื่องจากเห็นแต่ภาพความรู้สึกภายนอก แต่ไม่ได้รู้อย่างแท้จริงว่าจริง ๆ แล้วบุคคลผู้นั้นต้องการอะไร และเกิดอะไรขึ้นเกี่ยวกับตัวเขาที่ผ่านมา ดังนั้นพวกเราจะต้องไม่ด่วนสรุปจากสิ่งที่เราเห็น หรือพฤติกรรมที่เขาแสดงออก และตัดสินเขาโดยทันที ซึ่งอาจจะนำไปสู่การขัดแย้งกัน ด่าทอกัน ทะเลาะวิวาทกันที่สุดในคลิบวิดีโอนี้ ทำให้เราารู้ และเข้าใจมากขึ้นในการวิเคราะห์ เพื่อเข้าใจความรู้สึก และความต้องการของผู้อื่นได้เป็นอย่างดี สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ จะเป็นเสน่ห์ต่อผู้ที่เราพบปะ พูดคุยด้วย เพราะหากเราฟัง ไม่ด่วนสรุป และวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ แล้วเราจะไม่มีโอกาสที่จะไปทะเลาะกับใครได้โดยง่าย ในทางตรงกันข้ามกลับเป็นการสร้างมิตร สร้างมิตรได้อีกด้วย	เพื่อสรุปเนื้อหา และ วัตถุประสงค์ที่ต้องการที่จะให้ผู้เรียน ได้รับประโยชน์อะไร จากกิจกรรมนี้ ผู้สอนสามารถเปิดภาพชุดใหม่ต่อไป เพื่อการเรียนรู้ซ้ำ หรือจะทำการเรียนการสอนในครั้งต่อไปด้วยวิธีนี้ซ้ำอีกก็ได้ โดยพิจารณาตามความเหมาะสม	๕-๗ นาที

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ที่ต้องการ ให้เรียนรู้	ระยะเวลา
	สอบถามกลับไปยังกลุ่มผู้เรียน ว่ามีความคิดเห็นอย่างไร		
๑๘	แจกใบงาน ให้ผู้เรียนกรอก เพื่อสรุปทเรียนสำหรับ กิจกรรมวันนี้	เพื่อให้ผู้เรียนสรุปผลการ เรียนรู้ในมุมมองของ ตนเอง เป็นรายบุคคล	๓-๕ นาที
๑๙	แจกแบบประเมินการเรียนรู้ (ตามที่ระบุไว้ในภาคผนวก) และความพึงพอใจของกิจกรรมการเรียนรู้ Series ๑ ของชุด การเรียนรู้โปรแกรม “รู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ” ครั้งที่ ๑ ให้ผู้เรียนทำการประเมิน และจัดเก็บ เพื่อสรุปรายงาน สำหรับการเรียน การสอนในครั้งถัดไป	เพื่อประเมินผลการ เรียนรู้ และความพึง พอใจในกระบวนการ และวิธีการเรียนรู้ใน หลักสูตรย่อยวันนี้	๑-๒ นาที
	รวมระยะเวลาการเรียนรู้-การสอน		๑ – ๑.๓๐ ชั่วโมง

ใบความรู้ กิจกรรมหลักสูตรที่ ๑

การแสดงความคิดเห็นของเราสามารถที่จะกระทำได้นี้เนื่องจากเป็นสิทธิส่วนบุคคลของเรา หากแต่การแสดงความคิดเห็น หรือแม้แต่การแสดงออกเชิงพฤติกรรม หรือการกระทำนั้น จะต้องไม่กระทบถึงสิทธิของผู้อื่นด้วย เพื่อป้องกันความขัดแย้ง และเพื่อความสงบเรียบร้อย กฎหมายจึงได้กำหนดถึงพฤติกรรมที่พึงกระทำ และไม่พึงกระทำ เพื่อการจัดระเบียบให้กับสังคม ทั้งยังช่วยรักษาความมั่นคงให้รัฐ ระงับข้อพิพาท ประสานผลประโยชน์ทั้งส่วนบุคคลและส่วนรวม ช่วยพัฒนาสังคมให้ก้าวหน้า และเป็นกฎเกณฑ์ความประพฤติที่มีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจน แน่นนอน

จากเจตนารมณ์ดังกล่าวข้างต้น ผู้สอนจะต้องให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนผู้เรียน เพื่อที่จะได้เป็นส่วนประกอบหนึ่งในการพิจารณาไปยังซึ่งใจ ไม่ให้เกิดการประพฤติที่ไม่เหมาะสม เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนได้เป็นอย่างดี

เมื่อพิจารณาถึงบทบัญญัติของกฎหมายต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้ตามกิจกรรมที่ผ่านมา คือ การใช้ถ้อยคำรุนแรง กล่าวหา ให้อายผู้อื่นทั้งต่อหน้า และเผยแพร่ผ่านสื่อโซเชียล สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือระบบคอมพิวเตอร์ สามารถอ้างอิงได้ถึงฐานความผิด ตามรายละเอียดของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้ต่อไปนี้

ความผิดฐานดูหมิ่นผู้อื่น ตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๓๒๖ “ผู้ใดใส่ความผู้อื่นต่อบุคคลที่สาม โดยประการที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น หรือถูกเกลียดชัง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานดูหมิ่นประมาท ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปีหรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

มาตรา ๓๔๓ ผู้ใดดูหมิ่นผู้อื่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.๒๕๖๐

เพื่อการใช้ออนไลน์อย่างถูกกฎหมาย สำหรับสาระสำคัญที่หลายคนควรพึงระวังใน พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. การฝากร้านใน Facebook, IG ถือเป็นสแปม ปรับ ๒๐๐,๐๐๐ บาท
๒. ส่ง SMS โฆษณา โดยไม่ได้รับความยินยอม ให้ผู้รับสามารถปฏิเสธข้อมูลนั้นได้ ไม่เช่นนั้นถือเป็นสแปม ปรับ ๒๐๐,๐๐๐ บาท
๓. ส่ง Email ขายของ ถือเป็นสแปม ปรับ ๒๐๐,๐๐๐ บาท
๔. กด Like ได้ไม่ผิด **ยกเว้นการกดไลค์** เป็นเรื่องเกี่ยวกับสถาบัน เสี่ยงเข้าข่ายความผิดมาตรา ๑๑๒ หรือมีความผิดร่วม
๕. กด Share ถือเป็นการเผยแพร่ หากข้อมูลที่แชร์มีผลกระทบต่อผู้อื่น อาจเข้าข่ายความผิด โดยเฉพาะที่กระทบต่อบุคคลที่ ๓
๖. พบข้อมูลผิดกฎหมายอยู่ในระบบคอมพิวเตอร์ของเรา แต่ไม่ใช่สิ่งที่เจ้าของคอมพิวเตอร์กระทำได้ สามารถแจ้งไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบได้ หากแจ้งแล้วลบข้อมูลออกเจ้าของก็จะเป็นความผิดตามกฎหมาย เช่น ความเห็นในเว็บไซต์ต่าง ๆ รวมไปถึงเฟซบุ๊ก ที่ให้แสดงความคิดเห็น หากพบว่าการแสดงความเห็นผิดกฎหมาย เมื่อแจ้งไปที่หน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อลบได้ทันที เจ้าของระบบเว็บไซต์ จะไม่มีความผิด

๗. สำหรับ แอดมินเพจ ที่เปิดให้มีการแสดงความเห็น เมื่อพบข้อความที่ผิดตามพระราชบัญญัติ ฉบับนี้ เมื่อลบออกจากพื้นที่ที่ตนดูแลแล้ว จะถือเป็นผู้พ้นผิด
๘. ไม่โพสต์สิ่งลามกอนาจาร ที่ทำให้เกิดการเผยแพร่สู่ประชาชนได้
๙. การโพสต์เกี่ยวกับเด็ก เยาวชน ต้องปิดบังใบหน้า ยกเว้นเมื่อเป็นการเชิดชู ชื่นชม อย่างให้เกียรติ
๑๐. การให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เสียชีวิต ต้องไม่ทำให้เกิดความเสื่อมเสียชื่อเสียง หรือถูกดูหมิ่น เกลียดชัง ญาติสามารถฟ้องร้องได้ตามกฎหมาย
๑๑. การโพสต์ตำหนิผู้อื่น มีกฎหมายอาญาอยู่แล้ว ไม่มีข้อมูลจริง หรือถูกตัดต่อ ผู้ถูกกล่าวหา เอาผิด ผู้โพสต์ได้ และมีโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี ปรับไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท
๑๒. ไม่ทำการละเมิดลิขสิทธิ์ผู้ใด ไม่ว่าข้อความ เพลง รูปภาพ หรือวิดีโอ
๑๓. ส่งรูปภาพแชร์ของผู้อื่น เช่น สิวสติ อวยพร ไม่ผิด เว้นแต่ เป็นการเอาภาพไปใช้ในเชิงพาณิชย์ หา รายได้ ผิด จะต้องได้รับอนุญาต จากเจ้าของภาพเสียก่อน

นี่เป็นเพียงส่วนหนึ่งของ พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ ซึ่งยังมีอีกหลายประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ ดังนั้นจึงควรรู้จักพฤติกรรมการใช้งานไว้ก่อน ก็จะช่วยป้องกันไม่ให้เราเสี่ยงต่อการทำผิดกฎหมายได้ (อ้างอิงข้อมูลจาก ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ กองบัญชาการตำรวจสันติบาล)

<https://www.sbpolicethailand.go.th/news/%E0%B8%AA%E0%B8%A3%E0%B8%B8%E0%B8%B1%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%AA%E0%B8%B3%E0%B8%B4%E0%B8%B1%E0%B8%B4%E0%B8%B3%E0%B8%B7%E0%B8%B7%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%B6%E0%B8%9E%E0%B8%A3%E0%B8%9A%E0%B8%B4%E0%B8%AD%E0%B8%A1%E0%B8%9E%E0%B8%B4%E0%B8%A7%E0%B8%B0%E0%B8%95%E0%B8%AD%E0%B8%A3%E0%B8%9C%E0%B8%9C.html>

ความผิดฐานหมิ่นประมาท ตามกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๓ และตามพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ มาตรา ๑๔(๑)

ความผิดตามมาตรา ๑๔(๑) มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี ปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ขณะที่ความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๓ มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี ปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท และหากความผิดฐานหมิ่นประมาทโดยการโฆษณา มีอัตราโทษจำคุกสูงสุดไม่เกิน ๒ ปี ปรับไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อนำพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ มาตรา ๑๔(๑) มาใช้ฟ้องร้องในประเด็นการหมิ่นประมาทจึงทำให้จำเลยต้องแบกรับอัตราโทษที่หนักขึ้น

ยอมความไม่ได้ คดีหมิ่นประมาทเป็นความผิดต่อส่วนตัว คดีจำนวนไม่น้อยเมื่อขึ้นสู่ชั้นศาลแล้วสามารถตกลงชดเชยค่าเสียหาย หรือกล่าวขอโทษกัน ก็ทำให้คดีความจบกันไปได้ แต่ความผิดพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ มาตรา ๑๔(๑) ไม่ใช้ความผิดที่ยอมความได้ แม้ผู้เสียหายกับจำเลยตกลงกันได้จนคดีหมิ่นประมาทจบลงแล้ว ความผิดตามมาตรา ๑๔(๑) ก็ยังต้องดำเนินคดีต่อไป

(อ้างอิงจาก PMC-Thailand และ freedom.ilaw.or.th)

<https://www.pmc-thailand.com/article/%E0%B8%A7%E0%B8%B8%E0%B8%B2%E0%B8%B4%E0%B8%B4%E0%B8%A7%E0%B8%A2%E0%B8%9E%E0%B8%A3%E0%B8%9A%E0%B8%B4%E0%B8%AD%E0%B8%A1%E0%B8%9E%E0%B8%B4%E0%B8%A7%E0%B8%B0%E0%B8%95%E0%B8%AD%E0%B8%A3%E0%B8%9C/>

ข้อยกเว้นของกฎหมายหมิ่นประมาท

กฎหมายอาญา ได้กำหนด 'ข้อยกเว้น' สำหรับความผิดหมิ่นประมาทอยู่หลายกรณี เพื่อคุ้มครองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคล ดังนี้

"มาตรา ๓๒๙ ผู้ใดแสดงความคิดเห็นหรือข้อความใดโดยสุจริต

- (๑) เพื่อความชอบธรรม ป้องกันตนหรือป้องกันส่วนได้เสียเกี่ยวกับตนตามคลองธรรม
- (๒) ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติการตามหน้าที่
- (๓) ดิชมด้วยความเป็นธรรม ซึ่งบุคคลหรือสิ่งใดอันเป็นวิสัยของประชาชนย่อมกระทำ
- (๔) ในการแจ้งข่าวด้วยความเป็นธรรมเรื่องการดำเนินการอันเปิดเผยในศาล หรือในการประชุม ผู้นั้นไม่มีความผิดฐานหมิ่นประมาท"

"มาตรา ๓๓๐ ในกรณีหมิ่นประมาท ถ้าผู้ถูกกล่าวหาว่า กระทำความผิด พิสูจน์ได้ว่าข้อที่หาว่าเป็นหมิ่นประมาทนั้นเป็นความจริง ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ แต่ห้ามไม่ให้พิสูจน์ ถ้าข้อที่หาว่า เป็นหมิ่นประมาทนั้นเป็นการใส่ความในเรื่องส่วนตัว และการพิสูจน์จะไม่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน"

ใบงานกิจกรรมหลักสูตรที่ ๑
การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ
การวิเคราะห์เพื่อเข้าใจความรู้สึก ความต้องการของผู้อื่น

ชื่อ - สกุล วันที่

๑. ความรู้สึก ที่คนเราจะแสดงออกมา มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

๒. ความต้องการ ของคนเรา มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

๓. ถ้าเราได้วิเคราะห์ ลงไปถึงความต้องการของบุคคลต่าง ๆ แล้วจะเกิดผลดี อย่างไร

.....

.....

.....

.....

๔. เราจะนำไปปรับใช้ในชีวิตรประจำวัน อย่างไร

.....

.....

.....

.....

หลักสูตร ที่ ๒ - กิจกรรม “ผลลัพธ์การทะเลาะวิวาท”

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์แบบรอบด้าน เพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ การยับยั้งชั่งใจในการประพฤติ ปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม อันอาจก่อให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ
๒. เพื่อให้ความรู้ด้านกฎหมาย และด้านอื่น ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชน ในการคิด วิเคราะห์ แบบรอบด้าน ซึ่งจะส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนสามารถเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป

กลุ่มเป้าหมาย เด็กและเยาวชน กลุ่มละประมาณ ๑๐ – ๑๕ คนต่อครั้ง

เครื่องมืออุปกรณ์

๑. ภาพข่าว เนื้อหาข่าว หรือบทความสั้น ๆ หรือคลิปสั้น ๆ เช่น ข่าวการทะเลาะวิวาท ข่าวการมอมราชวัล ข่าวการสื่อสารเทคโนโลยี ข่าวการช่วยเหลือสังคม การเป็นจิตอาสา เป็นต้น
๒. Clip Video : เก่ง Vs สองแถว! หัวร้อนระดับ ๑๐ โต้เถียงเกือบมีเรื่อง.....(๐.๕๐ นาที) (<https://seeme.me/ch/social/๙nzJz๙>)
๓. หมวก ๖ ใบ ๖ สี ขาว แดง ดำ เหลือง เขียว ฟ้า โดยผู้สอนสามารถประยุกต์ใช้อุปกรณ์อื่นได้ เช่น ลูกบอล กระดาษโปสเตอร์สี กระดาษ A๔ สี หรือผ้าสีก็ได้ ตามความเหมาะสม
๔. ใบความรู้ด้านกฎหมาย หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ที่จะสื่อสารให้เด็กและเยาวชนรับรู้ ในแต่ละ Series
๕. ใบงานการวิเคราะห์กิจกรรม “โปรแกรมการเรียนรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ” ตามแต่ละ Series
๖. อุปกรณ์เครื่องเขียน ปากกา ดินสอ ยางลบ กระดาษ A๔

การประเมินผล

๑. ประเมินผลโดยพิจารณาใบงานของเด็กและเยาวชน ภายหลังจากทำกิจกรรมแต่ละครั้ง
๒. ประเมินผลความพึงพอใจ ต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ภายหลังจากทำกิจกรรมแต่ละครั้ง

วิธีการและเทคนิคการสอน

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ที่ต้องการ ให้เรียนรู้	ระยะเวลา
๑	กล่าวทักทายกลุ่มผู้เรียน ด้วยความเป็นกันเอง สอบถามสาร ทุกข์ สุขดิบ ความเป็นอยู่ต่าง ๆ เป็นต้น กิจกรรมเตรียมความพร้อม และกระตุ้นการ เช่น การ ปรบมือเตรียมความพร้อม (รายละเอียดตัวอย่างเกมส์ท้าย เล่ม)	เพื่อสร้างความเป็น กันเอง สนุกสนานเตรียม ความพร้อมก่อนการ เรียนรู้	๕-๑๐ นาที
๒	แบ่งกลุ่ม กลุ่ม ๓-๕ คน ชี้แจงวัตถุประสงค์ ในวันนี้ เราจะ มาช่วยกันคิดวิเคราะห์ ภาพ ข่าว ต่าง ๆ ภายใต้แนวคิดทั้ง เชิงบวก และเชิงลบ	เพื่อช่วยกันเรียนรู้ แบ่งปันภายในกลุ่ม ผู้เรียน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ เป้าหมายในวันนี้	๑-๒ นาที
๓	แจกหมวก ๖ ใบ (๖ สี) ให้แต่ละกลุ่ม และอธิบาย ความหมายของแต่ละสี ให้กลุ่มทราบ โดยให้คิด วิเคราะห์ ตามความหมายของหมวกแต่ละใบ เช่น หมวกสีขาว – หมายถึงให้ทุกคนวิเคราะห์ข้อเท็จจริง โดยไม่ ต้องนำความคิดเห็น หรือความรู้สึกอื่นใด เข้ามาเกี่ยวข้อง หมวกสีแดง – ให้แต่ละคนแสดงความรู้สึกลึกซึ้งของตนออกมา อย่างเต็มที่ หมวกสีดำ – หมายถึงให้มองในแง่ลบ ความเสี่ยงที่อาจ เกิดขึ้น ผลกระทบในทางที่ไม่ดี เป็นต้น หมวกสีเหลือง - หมายถึงให้มองในแง่บวก ผลประโยชน์ สิ่ง ดี ๆ ที่จะเกิดขึ้น หมวกสีเขียว – หมายถึงให้คิดสร้างสรรค์ ขยายผล ทำให้ดี ขึ้นอย่างไร้ขีดจำกัด หมวกสีฟ้า - หมายถึงการคิดรวบยอด วิเคราะห์ภาพรวม ทั้งหมด หาทางออก และตัดสินใจเลือกทางเลือก	เพื่อเตรียมอุปกรณ์ และ ทำความเข้าใจการใช้ เครื่อง	๒-๓ นาที
๔	ทดลองคิดวิเคราะห์รอบด้านผ่านภาพ แจกภาพให้แต่ละกลุ่ม ทดลองใช้การคิดวิเคราะห์รอบด้าน แบบหมวก ๖ ใบ โดยแจกครั้งละ ๑ ภาพ	ฝึกการใช้เครื่องมือ	๕-๑๕ นาที

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ที่ต้องการ ให้เรียนรู้	ระยะเวลา
	ภาพที่ ๑ ภาพน้ำท่วม ภัยพิบัติ ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอ ตามหลักการหมวด ๖ ใบ		
	ภาพที่ ๒ การทะเลาะวิวาท ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอ ตามหลักการหมวด ๖ ใบ		
๕	ผู้สอนสรุป ตามแนวทาง ดังนี้ <u>ภาพน้ำท่วม</u> หมวดสีขาว ข้อเท็จจริง : คือภาพน้ำท่วมใหญ่ ส่งผลต่อการ เดินทางของประชาชน หมวดสีแดง ความรู้สึก : รู้สึกหดหู่ สงสารประชาชน คนใน	สรุปแนวทาง ชี้ให้ผู้เรียน เห็นประเด็นต่าง ๆ ใน การใช้เครื่องมือ แบบ เป็นขั้น เป็นตอน เพื่อ ส่งเสริมการคิดรอบด้าน	๓-๕ นาที

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ที่ต้องการ ให้เรียนรู้	ระยะเวลา
	รูป อยากให้น้ำหยุดท่วม หมวกสีดำ แง่ลบ : การเดินทางโดยเกาะท้ายรถ อาจตกลง มาเกิดอันตรายได้ น้ำท่วมเกิดจากการทำลายป่าไม้ หมวกสีเหลือง แงบวก : ในสถานการณ์แบบนี้ คนไทยจะ ช่วยเหลือกัน หมวกสีเขียว สร้างสรรค์ คิดนอกกรอบ : น่าจะมีบริการเรือ เร็ว สก๊อตเตอร์ในการรับ-ส่ง ประชาชน หมวกสีฟ้า สรุป และตัดสินใจ : น้ำท่วมหลีกเลี่ยงไม่ได้ ต้อง พยายามปรับตัว แต่น้ำท่วมมาจากการตัดไม้ทำลายป่า ต่อไปนี่เราจะต้องอนุรักษ์ป่าไม้ รวมทั้งไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม อื่น ๆ ด้วย เป็นต้น ความผิดตามกฎหมาย การตัดต้นไม้ ทำลายป่าไม้ มีความผิดตาม พ.ร.บ.ป่าไม้ จำคุก ๓ เดือน และมีโทษปรับด้วย ภาพทะเลาะวิวาท หมวกสีขาว ข้อเท็จจริง : คือมีกลุ่มนักเรียนกำลังทะเลาะ วิวาทกัน ๒ คน เริ่มชกต่อย ทำร้ายร่างกายกัน หมวกสีแดง ความรู้สึก : รู้สึกหดหู่ สงสาร ทะเลาะกันทำไม เจ็บปวด อยากลงไปร่วมชกต่อยด้วย แก่แค้น เป็นต้น หมวกสีดำ แง่ลบ : อาจมีการใช้อาวุธ บาดเจ็บ เสียชีวิต ตำรวจมา โดนจับ ขึ้นโรงพัก พ่อแม่เสียใจ หมวกสีเหลือง แงบวก : ก็ดีนะ จะได้ clear กันให้จบ ๆ แบบลูกผู้ชาย และจะได้ไม่ต้องมาทะเลาะกันอีก หมวกสีเขียว สร้างสรรค์ คิดนอกกรอบ : น่าจะมีการนัดต่อย กันเป็นประจำ แบบชกมวยประเพณีไปเลย ทุกเดือน เพื่อให้ ได้ระบาย หมวกสีฟ้า สรุป และตัดสินใจ : การทะเลาะวิวาทเป็น อารมณ์ชั่ววูบ มีแต่เสียกับเสีย อันตราย บาดเจ็บ อาจพิการ ควรหลีกเลี่ยง หรือไม่ก็หาวิธีอื่น Clear กันดีกว่า เช่น แข่ง กีฬา เป็นต้น ความผิดตามกฎหมาย ความผิดของการทะเลาะวิวาท ปรับ ๕,๐๐๐ บาท ทำร้ายร่างกาย ปรับ ๔๐,๐๐๐ บาท จำคุก ๒ ปี ส่ง เผยแพร่ภาพต่อ ผิด พรบ.คอมพิวเตอร์ ทำให้ผู้อื่น	ของเด็กและเยาวชน	

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ที่ต้องการ ให้เรียนรู้	ระยะเวลา
	เสียหาย จำคุกไม่เกิน ๕ ปี ปรับไม่เกิน ๑ แสนบาท (รายละเอียดกฎหมายเพิ่มเติม ตามใบความรู้)		
๖	เปิด clip เก่ง Vs สองแถว! หัวร้อนระดับ ๑๐ โต้เถียงเกือบ มีเรื่อง.....(๐.๕๐ นาที) (https://seeme.me/ch/social/๙nzJz๙) ให้ผู้เรียนดูจนจบ และให้ผู้เรียนระดมสมองในกลุ่มตามวิธีคิด ของหมวก ๖ ใบ 		๑-๒ นาที
๗	แต่ละกลุ่มวิเคราะห์ และนำเสนอ ตามแนวคิด หมวก ๖ ใบ ให้กลุ่มแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น กันและกัน	ระดมสมองร่วมกัน ภายในกลุ่ม	๑๐-๒๐ นาที
๘	ผู้สอนสรุปบทเรียน อาจใช้ตามแนวทาง ดังนี้ หมวกสีขาว ข้อเท็จจริง : คือมีรถสองแถวจอดขวางหน้ารถ เก๋ง ซึ่งกำลังจะออกจากซอย และเห็นคนขับรถเก๋ง มาดูด่า ว่ากล่าว จะเอาเรื่อง และจะวิ่งไปทำร้ายร่างกาย แต่ คนขับรถสองแถวคว้าอาวุธออกมาโชว์ ทำให้ไม่มีอะไร เกิดขึ้น และคนขับรถสองแถวพูดด้วยว่า ขอโทษแล้วนะ... และทั้งสองฝ่าย ก็แยกจากกันโดยไม่มีการทะเลาะวิวาท หรือทำร้ายร่างกายกันแต่อย่างใด หมวกสีแดง ความรู้สึก : รู้สึกหดหู่ น่ากลัว สงสาร ทะเลาะ กันทำไม กังวลว่าจะถึงขั้นเสียชีวิตมัย หมวกสีดำ แง่ลบ : อาจมีการใช้อาวุธ บาดเจ็บ เสียชีวิต ตำรวจมา โดนจับ ขึ้นโรงพัก พ่อแม่ ญาติพี่น้องเสียใจ หมวกสีเหลือง แง่บวก : ก็ดีนะ จะได้ clear กันให้จบ ๆ จะได้มีการพูดคุยกัน ขอโทษกัน	เพื่อเป็นแนวทาง และ หลักคิด ให้กับผู้เรียน	๕-๑๕ นาที

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ที่ต้องการ ให้เรียนรู้	ระยะเวลา
	หมวกสีเขียว สร้างสรรค์ คิดนอกกรอบ : ชาวบ้านแถวนี้ หรือผู้โดยสารในรถสองแถวอาจจะลงมาช่วยพูดคุย เกิดการ ประนีประนอม กันได้ หมวกสีฟ้า สรุป และตัดสินใจ : การทะเลาะวิวาทเป็น อารมณ์ชั่ววูบ มีแต่เสียกับเสีย อันตราย บาดเจ็บ อาจพิการ ควรหลีกเลี่ยง เราจะต้องค่อย ๆ พูดคุยกัน ผีกล่าวก้าวคำขอ โทษ และการให้อภัย ให้เป็นนิสัย ความผิดตามกฎหมาย ตามกรณีนี้ ความผิดของการทะเลาะวิวาท ปรับ ๕,๐๐๐ บาท ทำร้ายร่างกาย ปรับ ๔๐,๐๐๐ บาท จำคุก ๒ ปี ส่ง เผยแพร่ภาพต่อ ผิด พรบ.คอมพิวเตอร์ ทำให้ผู้อื่น เสียหาย จำคุกไม่เกิน ๕ ปี ปรับไม่เกิน ๑ แสนบาท (รายละเอียดกฎหมายเพิ่มเติม ตามใบความรู้)		
๙	สอบถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับกลุ่มผู้เรียน	เพื่อเตรียมสรุปจบ บทเรียนในวันนี้ และ แลกเปลี่ยน ซักถาม ตอบข้อสงสัยต่าง ๆ	๓-๕ นาที
๑๐	แจกใบงาน ให้ผู้เรียนกรอก เพื่อสรุปบทเรียนสำหรับ กิจกรรมวันนี้	เพื่อให้ผู้เรียนสรุปผลการ เรียนรู้ในมุมมองของ ตนเอง เป็นรายบุคคล	๓-๕ นาที
๑๑	แจกแบบประเมินการเรียนรู้ (ตามที่ระบุไว้ในภาคผนวก) และความพึงพอใจของกิจกรรมการเรียนรู้ Series ๑ ของชุด การเรียนรู้โปรแกรม “รู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ” ครั้งที่ ๒ ให้ผู้เรียนทำการประเมิน และจัดเก็บ เพื่อสรุปรายงาน สำหรับการเรียน การสอนในครั้งถัดไป	เพื่อประเมินผลการ เรียนรู้ และความพึง พอใจในกระบวนการ และวิธีการเรียนรู้ใน หลักสูตรย่อยวันนี้	๑-๒ นาที
	รวมระยะเวลาการเรียนรู้-การสอน		๑ – ๑.๓๐ ชั่วโมง

ใบความรู้ กิจกรรมหลักสูตรที่ ๒

พฤติกรรม หรือการกระทำต่าง ๆ ทั้งการแสดงความคิดเห็น รวมทั้งการกระทำอื่นใด ของเราสามารถที่จะกระทำได้เนื่องจากเป็นสิทธิส่วนบุคคลของเรา หากแต่การแสดงความคิดเห็น หรือแม้แต่การแสดงออกเชิงพฤติกรรม หรือการกระทำนั้น จะต้องไม่กระทบถึงสิทธิของผู้อื่นด้วย เพื่อป้องกันความขัดแย้ง และเพื่อความสงบเรียบร้อย กฎหมายจึงได้กำหนดถึงพฤติกรรมที่พึงกระทำ และไม่พึงกระทำ เพื่อการจัดระเบียบให้กับสังคม ทั้งยังช่วยรักษาความมั่นคงให้รัฐ ระวังข้อพิพาท ประสานผลประโยชน์ทั้งส่วนบุคคลและส่วนรวม ช่วยพัฒนาสังคมให้ก้าวหน้า และเป็นกฎเกณฑ์ความประพฤติที่มีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจน แน่นนอน

จากเจตนารมณ์ดังกล่าวข้างต้น ผู้สอนจะต้องให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนผู้เรียน เพื่อที่จะได้เป็นส่วนประกอบหนึ่งในการพิจารณาไปยังชี้แจง ไม่ให้เกิดการประพฤติดิที่ไม่เหมาะสม เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนได้เป็นอย่างดี

เมื่อพิจารณาถึงบทบัญญัติของกฎหมายต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้ตามกิจกรรมที่ผ่านมา คือการใช้ถ้อยคำรุนแรง กล่าวหา ให้ร้ายผู้อื่นทั้งต่อหน้า และเผยแพร่ผ่านสื่อโซเชียล สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งการกระทำดังกล่าว ได้กล่าวถึงความผิดตามบทบัญญัติของกฎหมายไว้แล้วในใบความรู้ กิจกรรมที่ ๑ ดังนั้นพฤติกรรมความผิดเกี่ยวกับการทะเลาะวิวาท การทำร้ายร่างกายผู้อื่น รวมทั้งการทำให้เสียทรัพย์สินนั้น สามารถอ้างอิงได้ถึงฐานความผิด ตามรายละเอียดของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพิ่มเติมได้ ดังต่อไปนี้

ความผิดฐานการทะเลาะวิวาท และทำร้ายร่างกาย ตามกฎหมายอาญา

มาตรา ๓๗๒ ผู้ใดทะเลาะกันอย่างอื้ออึงในทางสาธารณะหรือสาธารณสถาน หรือกระทำโดยประการอื่นใด ให้เสียความสงบเรียบร้อยในทางสาธารณะหรือสาธารณสถาน ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท หากมีการทำร้ายร่างกาย จะมีความผิดและโทษ เพิ่มเติม ดังนี้

๑. หากตอบตี ถีบหน้า ธรรมดาโดย "ไม่เป็นเหตุให้เป็นอันตรายแก่กายหรือจิตใจ" ก็อาจเป็นความผิดลหุโทษ ตาม ป.อาญา ๓๙๑ ผู้ใดใช้กำลังทำร้ายผู้อื่น โดยไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑ หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
๒. แต่หากตอบตี จนพกซ้ำต้องกินน้ำใบบัวบก คือเป็นการทำร้ายร่างกายผู้อื่นโดยเจตนา จนเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ กรณีนี้จะเป็นการทำร้ายร่างกายตาม ป.อาญา มาตรา ๒๙๕ ผู้ใดทำร้ายผู้อื่น จนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจของผู้อื่นนั้น ผู้นั้นกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๔ หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
๓. หากสาหัส ถึงขั้นใส่เฝือก หรือหยุดชั่วคราว นอนโรงพยาบาลกว่ายี่สิบวัน ก็เป็นความผิดฐานทำร้ายร่างกาย จนเป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำร้ายรับอันตรายสาหัส ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๖ เดือน ถึง ๑๐ ปี และปรับตั้งแต่ ๑ หมื่นบาทถึง ๒ แสนบาท ตาม ป.อาญา มาตรา ๒๙๗

สำหรับการยอมความในคดีทำร้ายร่างกายกัน ความผิดฐานทำร้ายร่างกายนั้นแม้ผู้เสียหายจะยอมความ แต่ก็ไม่ส่งผลให้คดียุติ เพราะการกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกายตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๙๕ และ ๒๙๗ เป็นความผิดอาญาแผ่นดิน ยอมความไม่ได้

โดยคดีความผิดต่อแผ่นดินนั้นเป็นความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย และเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อย และศีลธรรมอันดีของประชาชน ซึ่งคู่ความจะไปทำความตกลงยอมความกันไม่ได้ แม้ว่าคู่ความจะได้ทำการยอม

ความหรือถอนฟ้องคดีไปแล้ว พนักงานสอบสวนยังอาจดำเนินคดีเอาผิดกับผู้ต้องหาได้ สามารถศึกษาเพิ่มเติมคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๑๙๒/๒๕๕๓, ๗๒๖๙/๒๕๕๓, ๒๙๐/๒๕๕๔, ๕๗๔๔/๒๕๕๕, ๕๐๘๗/๒๕๕๑ (อ้างอิงจากไทยรัฐออนไลน์)

<https://www.thairath.co.th/news/society/๑๔๒๙๓๙๓>

ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๕๘ ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่าหรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์ของผู้อื่นหรือผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วย ผู้นั้นกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๕๙ ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๓๕๘ ได้กระทำต่อ

(๑) เครื่องกลหรือเครื่องจักรที่ใช้ในการประกอบกิจการหรืออุตสาหกรรม

(๒) ปศุสัตว์

(๓) ยวดยานหรือสัตว์พาหนะที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะหรือในการประกอบกิจการหรืออุตสาหกรรม หรือ

(๔) พืชหรือพืชผลของกสิกร

ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๖๐ ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่าหรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์ที่ใช้หรือมีไว้เพื่อสาธารณประโยชน์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๖๑ ความผิดตามมาตรา ๓๕๘ และมาตรา ๓๕๙ เป็นความผิดอันยอมความได้

ใบงานกิจกรรมหลักสูตรที่ ๒
การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ
การวิเคราะห์แบบรอบด้าน ของการทะเลาะวิวาท

ชื่อ - สกุล วันที่

๑. การทะเลาะวิวาท มีผลเสียอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

๒. กฎหมายที่เราได้เรียนรู้ในวันนี้ มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

๓. ถ้าเราได้วิเคราะห์รอบด้านแล้ว เราจะนำเรื่องนี้ ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

.....

.....

.....

.....

๔. ข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็นอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

หลักสูตร ที่ ๓ - กิจกรรม “ซัวร์ หรือมั่วนี้ม”

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์แบบรอบด้าน ในสิ่งที่เห็นผ่านสื่อและสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ การยับยั้งชั่งใจในการประพฤติ ปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม อันอาจก่อให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ
๒. เพื่อให้ความรู้ด้านกฎหมาย และด้านอื่น ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชน ในการคิด วิเคราะห์ แบบรอบด้าน ซึ่งจะส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนสามารถเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป

กลุ่มเป้าหมาย เด็กและเยาวชน กลุ่มละประมาณ ๑๐ – ๑๕ คนต่อครั้ง

เครื่องมืออุปกรณ์

๑. ภาพข่าว เนื้อหาข่าว หรือบทความสั้น ๆ หรือคลิปสั้น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องต่าง ๆ เพื่อการวิเคราะห์ ข้อเท็จจริง ความน่าเชื่อถือของสื่อและสารสนเทศนั้น เช่น ข่าวการทะเลาะวิวาท ข่าวการโฆษณา เชิญชวนต่าง ๆ ข่าวการสื่อสารเทคโนโลยี ข่าวการช่วยเหลือสังคม การเป็นจิตอาสา เป็นต้น
๒. Clip Video....รีวิวล้าง! กิน ๗ วันหายโควิด #.....#room๔๔ (๑.๔๒ นาที) (<https://www.youtube.com/watch?v=gOJEjnxnmrc>)
๓. หมวก ๖ ใบ ๖ สี ขาว แดง ดำ เหลือง เขียว ฟ้ำ โดยผู้สอนสามารถประยุกต์ใช้อุปกรณ์อื่นได้ เช่น ลูกบอล กระดาษโปสเตอร์สี กระดาษ A๔ สี หรือผ้าสีก็ได้ ตามความเหมาะสม
๔. ใบความรู้ด้านกฎหมาย หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ที่จะสื่อสารให้เด็กและเยาวชนรับรู้ ในแต่ละ Series
๕. ใบงานการวิเคราะห์กิจกรรม “โปรแกรมการเรียนรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ” ตามแต่ละ Series
๖. อุปกรณ์เครื่องเขียน ปากกา ดินสอ ยางลบ กระดาษ A๔

การประเมินผล

๑. ประเมินผลโดยพิจารณาใบงานของเด็กและเยาวชน ภายหลังการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง
๒. ประเมินผลความพึงพอใจ ต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ภายหลังการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง

วิธีการและเทคนิคการสอน

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ที่ต้องการ ให้เรียนรู้	ระยะเวลา
๑	กล่าวทักทายกลุ่มผู้เรียน ด้วยความเป็นกันเอง สอบถามสารทุกข์ สுகดิบ ความเป็นอยู่ต่าง ๆ เป็นต้น กิจกรรมเตรียมความพร้อม และกระตุ้นการ เช่น การ ปรบมือเตรียมความพร้อม (รายละเอียดตัวอย่างเกมส์ท้าย เล่ม)	เพื่อสร้างความเป็น กันเอง สนุกสนานเตรียม ความพร้อมก่อนการ เรียนรู้	๕-๑๐ นาที
๒	แบ่งกลุ่ม กลุ่ม ๓-๕ คน ชี้แจงวัตถุประสงค์ ในวันนี้ เราจะ มาช่วยกันคิดวิเคราะห์ ภาพ ข่าว ต่าง ๆ ภายใต้แนวคิดทั้ง เชิงบวก และเชิงลบ	เพื่อช่วยกันเรียนรู้ แบ่งปันภายในกลุ่ม ผู้เรียน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ เป้าหมายในวันนี้	๑-๒ นาที
๓	แจกหมวก ๖ ใบ (๖ สี) ให้แต่ละกลุ่ม และอธิบาย ความหมายของแต่ละสี ให้กลุ่มทราบ โดยให้คิด วิเคราะห์ ตามความหมายของหมวกแต่ละใบ เช่น หมวกสีขาว – หมายถึงให้ทุกคนวิเคราะห์ข้อเท็จจริง โดยไม่ ต้องนำความคิดเห็น หรือความรู้สึกอื่นใด เข้ามาเกี่ยวข้อง หมวกสีแดง – ให้แต่ละคนแสดงความรู้สึกของตนออกมา อย่างเต็มที่ หมวกสีดำ – หมายถึงให้มองในแง่ลบ ความเสี่ยงที่อาจ เกิดขึ้น ผลกระทบในทางที่ไม่ดี เป็นต้น หมวกสีเหลือง - หมายถึงให้มองในแง่บวก ผลประโยชน์ สิ่ง ดี ๆ ที่จะเกิดขึ้น หมวกสีเขียว – หมายถึงให้คิดสร้างสรรค์ ขยายผล ทำให้ดี ขึ้นอย่างไร้ขีดจำกัด หมวกสีฟ้า - หมายถึงการคิดรวบยอด วิเคราะห์ภาพรวม ทั้งหมด หาทางออก และตัดสินใจเลือกทางเลือก และสามารถใช้หมวกสีต่าง ๆ ได้หลายรอบ จนกว่าเราจะ สรุป ตกลง และตัดสินใจทางเลือกใด	เพื่อเตรียมอุปกรณ์ และ ทำความเข้าใจการใช้ เครื่อง	๒-๓ นาที
๔	ทดลองคิดวิเคราะห์รอบด้านผ่านภาพ แจกภาพให้แต่ละกลุ่ม ทดลองใช้การคิดวิเคราะห์รอบด้าน แบบหมวก ๖ ใบ โดยแจกครั้งละ ๑ ภาพ	ฝึกการใช้เครื่องมือ	๕-๑๕ นาที

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ที่ต้องการ ให้เรียนรู้	ระยะเวลา
	ภาพที่ ๑ ภาพอาหารเสริม “กลูต้า...” 		
	ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอ ตามหลักการหมวก ๖ ใบ		
	ภาพที่ ๒ ภาพแมลงในอาหาร 		
	ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอ ตามหลักการหมวก ๖ ใบ		
๕	ผู้สอนสรุป ตามแนวทาง ดังนี้ ภาพ ๑ ภาพโฆษณา “กลูต้า...” <u>หมวกสีขาว</u> ข้อเท็จจริง : คือมีภาพโฆษณา กลูต้า ฟีดิบ กินแล้วผิวขาวไว ราคา ๖๕๐ บาท	สรุปแนวทาง ชี้ให้ผู้เรียนเห็นประเด็นต่าง ๆ ในการใช้เครื่องมือแบบเป็นขั้น เป็นตอน เพื่อ	๓-๕ นาที

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ที่ต้องการ ให้เรียนรู้	ระยะเวลา
	<u>หมวดสีแดง</u> ความรู้สึก : รู้สึกไม่ปลอดภัย น่ากลัว อันตราย ไม่กล้ากิน กลัวแพ้ กลัวเข้าโรงพยาบาล / บางคนรู้สึกดี มั่นใจ อยากซื้อ อยากทดลอง เพราะตอนนี้ตัวเองผิวไม่ขาว อยากขาวกว่านี้ <u>หมวดสีดํา</u> แง่ลบ : คนกินอาจเจ็บป่วย เข้าโรงพยาบาล ท้องเสีย ตายได้ <u>หมวดสีเหลือง</u> แง่บวก : เรื่องนี้จะทำให้ทุกคนขาวสวยนะ ถ้าเป็นเรื่องจริง เราควรที่จะมาพิสูจน์กัน <u>หมวดสีเขียว</u> สร้างสรรค์ คิดนอกกรอบ : น่าจะมีคนมาทดลองทานให้ดู และบันทึกออกมาเป็นวิดีโอเลย ว่าขาวภายในกี่วัน แบบ YouTuber <u>หมวดสีฟ้า</u> สรุป และตัดสินใจ : ไม่เชื่อ ไม่มีการรับรอง อันตราย ไม่แชร์ต่อ เพราะกลัวผู้อื่นหลงผิดไปซื้อ และจะเป็นอันตรายกับพวกเขาเหล่านั้น <u>ความผิดตามกฎหมาย ตามกรณีนี้</u> ส่ง เผยแพร่ภาพต่อ ผิด พรบ.คอมพิวเตอร์ เผยแพร่ข่าวปลอม ส่งผลกระทบต่อประชาชนทั่วไป ต้องได้รับโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี ปรับไม่เกิน ๑ แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (รายละเอียดความผิดตามกฎหมายเพิ่มเติม ตามใบความรู้) <u>ภาพ ๒ ขาวพบแมลงในอาหาร</u> <u>หมวดสีขา</u> ข้อเท็จจริง : คือมีหนอนพบแมลงในอาหาร และโพสต์ข้อความบนโลกโซเชียล ทำให้เจ้าของต่อมาขอโทษ แต่ก็เริ่มสงสัยว่าถูกกลั่นแกล้ง และเริ่มโต้ตอบกัน <u>หมวดสีแดง</u> ความรู้สึก : รู้สึกไม่ปลอดภัย น่ากลัว อันตราย ไม่กล้ากิน อาหารต่าง ๆ สงสารเจ้าของ สงสารหนอนที่กิน สงสารลูกจ้างอาจตกงาน <u>หมวดสีดํา</u> แง่ลบ : คนกินอาจเจ็บป่วย เข้าโรงพยาบาล ท้องเสีย ตายได้ ร้านก็จะเจ๊ง เจ้าของร้านขาดทุน ลูกจ้างตกงาน ทุกฝ่ายทะเลาะกัน <u>หมวดสีเหลือง</u> แง่บวก : เรื่องนี้จะทำให้ทุกคน ะมัดระวังในการกินมามากขึ้น ดูให้ทั่วจาน ก่อนตักอาหารเข้าปาก เป็นต้น <u>หมวดสีเขียว</u> สร้างสรรค์ คิดนอกกรอบ : คนสั่ง อาจต้องไปช่วยก๊วกในการทำอาหารเลย เพื่อความปลอดภัย หรือมีการ	ส่งเสริมการคิดรอบด้านของเด็กและเยาวชน	

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ที่ต้องการ ให้เรียนรู้	ระยะเวลา
	ติดกล้องวงจรปิดที่ในครัว เพื่อค้นหาข้อเท็จจริงได้ง่าย และถูกต้อง มีหลักฐานชัดเจน <u>หมวกสีฟ้า</u> สรุปลง และตัดสินใจ : ก่อนทานอาหารทุกครั้งต้องรอบคอบ ตรวจสอบอาหาร และสิ่งแปลกปลอมในจานของเรา ก่อนทุกครั้ง ไม่แชร์ต่อ เพราะไม่แน่ใจว่าเป็นเรื่องจริงหรือไม่ สรุปลงไม่ได้ <u>ความผิดตามกฎหมาย</u> ตามกรณีนี้ ส่ง เผยแพร่ภาพต่อ ผิด พรบ.คอมพิวเตอร์ เผยแพร่ข่าวปลอม ส่งผลกระทบต่อประชาชนทั่วไป ต้องได้รับโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี ปรับไม่เกิน ๑ แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (รายละเอียดความผิดตามกฎหมายเพิ่มเติม ตามใบความรู้)		
๖	เปิด Clip Video....วีวียอลัง! กิน ๗ วันหายโควิด #.....#room๔๔ (๑.๔๒ นาที) (https://www.youtube.com/watch?v=gQJEj7xnmrc) ให้ผู้เรียนดูจนจบ และให้ผู้เรียนระดมสมองในกลุ่มตามวิธีคิดของหมวก ๖ ใบ		๑-๒ นาที
			
๗	แต่ละกลุ่มวิเคราะห์ และนำเสนอ ตามแนวคิด หมวก ๖ ใบ ให้กลุ่มแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น กันและกัน	ระดมสมองร่วมกัน ภายในกลุ่ม	๑๐-๒๐ นาที
๘	ผู้สอนสรุปบทเรียน อาจใช้ตามแนวทาง ดังนี้ <u>หมวกสีขาว</u> ข้อเท็จจริง : คือมีผู้หญิง ๒ นั่งคุยกัน โดยคนที่ที่ ๑ เล่าให้ฟังถึงการกินอาหารเสริม แล้วทำให้ไม่ติดโควิดได้ ให้ผู้หญิงอีกคนหนึ่งฟัง แสดงถึงสรรพคุณต่าง ๆ <u>หมวกสีแดง</u> ความรู้สึก : รู้สึกน่าสนใจ อยากกินบ้าง อยาก	เพื่อเป็นแนวทาง และ หลักคิด ให้กับผู้เรียน	๕-๑๕ นาที

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ที่ต้องการ ให้เรียนรู้	ระยะเวลา
	ได้มาป้องกันโรคโควิด อยากนำไปให้พ่อแม่ ญาติพี่น้องกิน <u>หมวกสีดำ</u> แง่ลบ : ราคาจะแพง หรือเปล่า กินแล้วจะอันตรายมั้ย โดนหลอกกรีเปล่า โอนเงินไปทางไหน จะได้รับของมั้ย ยาหรืออาหารเสริมนี้ผ่านการรับรองหรือเปล่า ช่วยแก้ไขป้องกันโรคโควิด ได้จริงหรือ <u>หมวกสีเหลือง</u> แง่บวก : ถ้าเป็นจริงก็ดีนะ จะได้ช่วยคนทั้งโลก จะได้หายป่วยทั้งประเทศ <u>หมวกสีเขียว</u> สร้างสรรค์ คิดนอกกรอบ : หากเป็นจริงรัฐบาลน่าจะทดลอง และซื้อแจกชาวบ้านแถวเลย <u>หมวกสีฟ้า</u> สรุป และตัดสินใจ : แต่ก็ไม่แน่ใจ เพราะยังไม่มีใครออกมารับรอง ไม่ซื้อดีกว่า และไม่แชร์ต่อด้วยเพราะไม่แน่ใจว่าเป็นเรื่องจริงหรือไม่ <u>หมวกสีแดง</u> : สวมหมวกสีแดง อีกรอบ เมื่อตัดสินใจแบบนี้แล้ว รู้สึกว่าสบายใจ ไม่โดนหลอกง่าย ๆ นะเรา สบายใจละ <u>ความผิดตามกฎหมาย</u> ตามกรณีนี้ ส่ง เผยแพร่ภาพต่อ ผิด พรบ.คอมพิวเตอร์ เผยแพร่ข่าวปลอม ส่งผลกระทบต่อประชาชนทั่วไป ต้องได้รับโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี ปรับไม่เกิน ๑ แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (รายละเอียดความผิดตามกฎหมายเพิ่มเติม ตามใบความรู้)		
๙	สอบถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับกลุ่มผู้เรียน	เพื่อเตรียมสรุปจบ บทเรียนในวันนี้ และแลกเปลี่ยน ชักถาม ตอบข้อสงสัยต่าง ๆ	๓-๕ นาที
๑๐	แจกใบงาน ให้ผู้เรียนกรอก เพื่อสรุปบทเรียนสำหรับกิจกรรมวันนี้	เพื่อให้ผู้เรียนสรุปผลการเรียนรู้ในมุมมองของตนเอง เป็นรายบุคคล	๓-๕ นาที
๑๑	แจกแบบประเมินการเรียนรู้ (ตามที่ระบุไว้ในภาคผนวก) และความพึงพอใจของกิจกรรมการเรียนรู้ Series ของชุดการเรียนรู้โปรแกรม “รู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ” ครั้งที่ ๓ ให้ผู้เรียนทำการประเมิน และจัดเก็บ เพื่อสรุปรายงานสำหรับการเรียน การสอนในครั้งถัดไป	เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ และความพึงพอใจในกระบวนการ และวิธีการเรียนรู้ในหลักสูตรย่อยวันนี้	๑-๒ นาที
	รวมระยะเวลาการเรียนรู้-การสอน		๑ - ๑.๓๐ ชั่วโมง

ใบความรู้ กิจกรรมหลักสูตรที่ ๓

การเผยแพร่ข่าวสาร หรือความรู้ต่าง ๆ ซึ่งไม่แน่ใจว่าเป็นความจริง หรือความเท็จ ซึ่งจะมีผลต่อผู้อื่น หรือประชาชน รวมทั้งการโฆษณาชวนเชื่อ และการโฆษณาเกินจริง ทำให้ผู้อื่นหลงเชื่อ การกระทำความผิดอาจผิดกฎหมาย หลายบท ตามการกระทำ และเจตนาของผู้กระทำความผิด โดยการให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนผู้เรียน เพื่อที่จะได้เป็นส่วนประกอบหนึ่งในการพิจารณาไปยังผู้บังคับ ไม่ให้เกิดการประพฤติดังกล่าวที่ไม่เหมาะสม เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาการกระทำความผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนได้

เมื่อพิจารณาถึงบทบัญญัติของกฎหมายต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้ตามกิจกรรมที่ผ่านมา คือการโฆษณาชวนเชื่อ และการเผยแพร่ผ่านสื่อโซเชียล สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือระบบคอมพิวเตอร์ สามารถอ้างอิงได้ถึงฐานความผิด ตามรายละเอียดของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้ต่อไปนี้

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.๒๕๖๐

เพื่อการใช้ออนไลน์อย่างถูกกฎหมาย สำหรับสาระสำคัญที่หลายคนควรพึงระวังใน พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. การฝากร้านใน Facebook, IG ถือเป็นสแปม ปรับ ๒๐๐,๐๐๐ บาท
๒. ส่ง SMS โฆษณา โดยไม่ได้รับความยินยอม ให้ผู้รับสามารถปฏิเสธข้อมูลนั้นได้ ไม่เช่นนั้นถือเป็นสแปม ปรับ ๒๐๐,๐๐๐ บาท
๓. ส่ง Email ขยายของ ถือเป็นสแปม ปรับ ๒๐๐,๐๐๐ บาท
๔. กด Like ได้ไม่ผิด ยกเว้นการกดไลค์ เป็นเรื่องเกี่ยวกับสถาบัน เสี่ยงเข้าข่ายความผิดมาตรา ๑๑๒ หรือมีความผิดร่วม
๕. กด Share ถือเป็นการเผยแพร่ หากข้อมูลที่แชร์มีผลกระทบต่อผู้อื่น อาจเข้าข่ายความผิด โดยเฉพาะที่กระทบต่อบุคคลที่ ๓
๖. พบข้อมูลผิดกฎหมายอยู่ในระบบคอมพิวเตอร์ของเรา แต่ไม่ใช่สิ่งที่เจ้าของคอมพิวเตอร์กระทำได้ สามารถแจ้งไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบได้ หากแจ้งแล้วลบข้อมูลออกเจ้าของก็จะเป็นความผิดตามกฎหมาย เช่น ความเห็นในเว็บไซต์ต่าง ๆ รวมไปถึงเฟซบุ๊ก ที่ให้แสดงความคิดเห็น หากพบว่าการแสดงความคิดเห็นผิดกฎหมาย เมื่อแจ้งไปที่หน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อลบได้ทันที เจ้าของระบบเว็บไซต์ จะไม่มีความผิด
๗. สำหรับ แอดมินเพจ ที่เปิดให้มีการแสดงความคิดเห็น เมื่อพบข้อความที่ผิดตามพระราชบัญญัติ ฉบับนี้ เมื่อลบออกจากพื้นที่ที่ตนดูแลแล้ว จะถือเป็นผู้พ้นผิด
๘. ไม่โพสต์สิ่งลามกอนาจาร ที่ทำให้เกิดการเผยแพร่สู่ประชาชนได้
๙. การโพสต์เกี่ยวกับเด็ก เยาวชน ต้องปิดบังใบหน้า ยกเว้นเมื่อเป็นการเชิดชู ชื่นชม อย่างให้เกียรติ
๑๐. การให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เสียชีวิต ต้องไม่ทำให้เกิดความเสื่อมเสียชื่อเสียง หรือถูกดูหมิ่น เกลียดชังญาติสามารถฟ้องร้องได้ตามกฎหมาย
๑๑. การโพสต์ด่าว่าผู้อื่น มีกฎหมายอาญาอยู่แล้ว ไม่มีข้อมูลจริง หรือถูกตัดต่อ ผู้ถูกกล่าวหา เอาผิดผู้โพสต์ได้ และมีโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี ปรับไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท
๑๒. ไม่ทำการละเมิดลิขสิทธิ์ผู้ใด ไม่ว่าข้อความ เพลง รูปภาพ หรือวิดีโอ

หากการกระทำดังกล่าวนี้ เจ้าของประกอบความผิดฐานฉ้อโกง ก็จะต้องรับโทษหนักขึ้นเนื่องจากการโฆษณาผ่านสื่อสังคมออนไลน์นั้น ถือเป็นการหลอกลวงประชาชน ซึ่งต้องรับโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๑ ประกอบมาตรา ๓๔๓ เบื้องต้นมีโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การจำหน่ายสินค้าอย่างตรงไปตรงมา จริงใจกับลูกค้า แก้ปัญหาที่เกิดจากการใช้ผลิตภัณฑ์ ดีกว่าการฟอกลูกค้า ซึ่งจะทำให้มี "ชื่อเสียง" มากกว่า "ชื่อเสียง" และเผยแพร่ข้อมูลสินค้า โดยมีข้อมูลอ้างอิงที่ได้รับรองมาตรฐานจากหน่วยงานของรัฐ จะเป็นการป้องกันตัวท่านเอง รวมไปถึงทำให้สินค้านั้นมีมูลค่าเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย (อ้างอิงจาก ไทยรัฐออนไลน์)

<https://www.thairath.co.th/news/local/๑๐๗๖๙๔๗>

ใบงานกิจกรรมหลักสูตรที่ ๓
การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ
การวิเคราะห์แบบรอบด้าน “ชัวร์ หรือมั่วนิ่ม”

ชื่อ - สกุล วันที่

๑. เราใช้หמק “สี่” อะไรบ้าง ในการวิเคราะห์ ข่าว ว่า “จริง” หรือ “ปลอม” อย่างไร อธิบาย

.....

.....

.....

.....

.....

๒. กฎหมายที่เราได้เรียนรู้ในวันนี้ มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

๓. ถ้าเราได้วิเคราะห์รอบด้านแล้ว เราจะนำเรื่องนี้ ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

.....

.....

.....

.....

๔. ข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็นอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

หลักสูตร ที่ ๔ - กิจกรรม “เจ็บนี้อีกนาน”

วิเคราะห์ผลลัพธ์ของการทะเลาะวิวาท

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ความรู้สึก และความต้องการ เพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ การยับยั้งชั่งใจ ในการประพฤติ ปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม อันอาจก่อให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ
๒. เพื่อให้ความรู้ด้านกฎหมาย และด้านอื่น ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชน ในการคิด วิเคราะห์ ซึ่งจะส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนสามารถเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อชุมชน สังคม และ ประเทศชาติต่อไป

กลุ่มเป้าหมาย เด็กและเยาวชน กลุ่มละประมาณ ๑๐ – ๑๕ คนต่อครั้ง

เครื่องมืออุปกรณ์

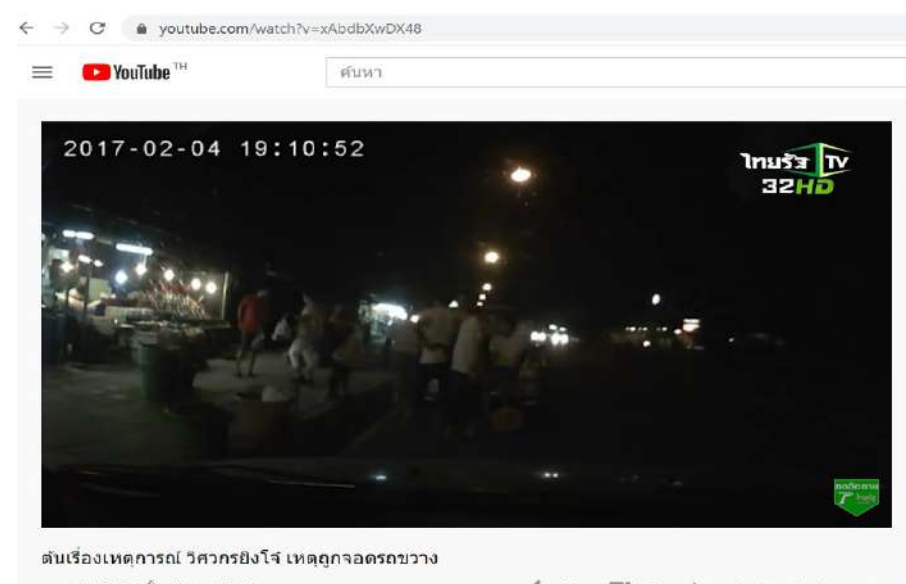
๑. ภาพข่าว เนื้อหาข่าว หรือบทความสั้น ๆ หรือคลิปสั้น ๆ เช่น ข่าวการทะเลาะวิวาท ข่าวการมอม รางวัล ข่าวการสื่อสารเทคโนโลยี ข่าวการช่วยเหลือสังคม การเป็นจิตอาสา เป็นต้น
๒. Clip Video: ...ต้นเรื่องเหตุการณ์ วิศกรยิงโจ้ เหตุถูกจอดรถขวาง..... (๓.๐๕ นาที)
<https://www.youtube.com/watch?v=xAbdbXwDX๔๘>
๓. การ์ดแสดงความรู้สึก และแสดงความต้องการ โดยการถ่ายภาพความรู้สึก และความต้องการนี้ สามารถที่จะจัดทำหรือเขียนขึ้นมาเองได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม ตามความรู้ ความสามารถของผู้สอน
๔. ใบความรู้ด้านกฎหมาย หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ที่จะสื่อสารให้เด็กและเยาวชนรับรู้ ในแต่ละ Series
๕. ใบงานการวิเคราะห์กิจกรรม “โปรแกรมการเรียนรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ” ตามแต่ละ Series
๖. อุปกรณ์เครื่องเขียน ปากกา ดินสอ ยางลบ กระดาษ A๔

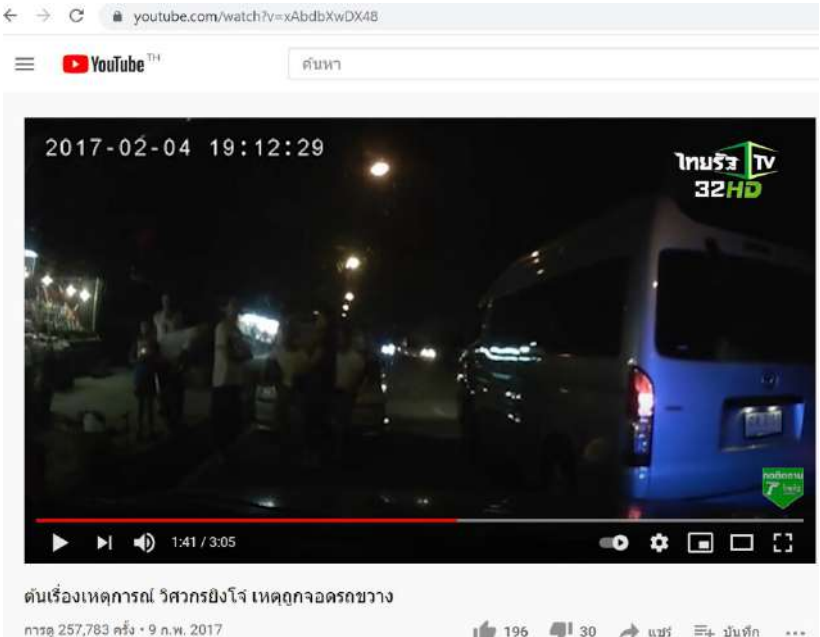
การประเมินผล

๑. ประเมินผลโดยพิจารณาใบงานของเด็กและเยาวชน ภายหลังจากทำกิจกรรมแต่ละครั้ง
๒. ประเมินผลความพึงพอใจ ต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ภายหลังจากทำกิจกรรมแต่ละครั้ง

วิธีการและเทคนิคการสอน

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ที่ต้องการ ให้เรียนรู้	ระยะเวลา
๑	กล่าวทักทายกลุ่มผู้เรียน ด้วยความเป็นกันเอง สอบถามสารทุกข์ สுகดิบ ความเป็นอยู่ต่าง ๆ เป็นต้น กิจกรรมเตรียมความพร้อม และกระตุ้นการ เช่น การปรบมือ เตรียมความพร้อม (รายละเอียดตัวอย่างเกมส์ท้ายเล่ม)	เพื่อสร้างความเป็น กันเอง สนุกสนาน เตรียมความพร้อมก่อน การเรียนรู้	๕-๑๐ นาที
๒	แบ่งกลุ่ม กลุ่ม ๓-๕ คน ชี้แจงวัตถุประสงค์ ในวันนี้ เราจะมา ช่วยกันคิดวิเคราะห์ ภาพ ข่าว ต่าง ๆ ภายใต้แนวคิดทั้งเชิง บวก และเชิงลบ	เพื่อช่วยกันเรียนรู้ แบ่งปันภายในกลุ่ม ผู้เรียน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ เป้าหมายในวันนี้	๑-๒ นาที
๓	แจกการ์ดภาพ ๑ ชุด ต่อ ๑ กลุ่ม ให้วางกระจายบนโต๊ะ หรือ พื้นที่ที่กำหนด ที่กลุ่มผู้เรียนสามารถเข้าไปร่วมกันค้นหาได้ สะดวก เช่นอาจเป็นโต๊ะกลาง หรือบนพื้นห้องที่สะอาด และ กลุ่มผู้เรียนก็รวมกลุ่มกันได้อย่างเหมาะสม	ต้องการให้ผู้เรียน ช่วยกันค้นหาภาพ ความรู้สึก ความ ต้องการ	๑ นาที
๔	เปิดภาพที่ ๑ ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ คุณแม่ รู้สึกอะไร โดยเลือกจากการความรู้สึก ต้องการอะไร โดยเลือกจากการความต้องการ คุณลูก รู้สึกอะไร โดยเลือกจากการความรู้สึก ต้องการอะไร โดยเลือกจากการความต้องการ แล้วถ้าเป็นเรา เราจะทำอย่างไร ให้แต่ละกลุ่มคุยกัน และนำเสนอ ไปทีละ step		๕-๑๐ นาที
			
แจกภาพที่ ๒-๓ ตามที่ผู้สอนเตรียมไว้ และดำเนินการเช่นเดียวกับกิจกรรมเช่นเดียวกับภาพที่ ๑			
๕	เกริ่นนำ เพื่อเข้าเนื้อเรื่อง ผู้สอน เกริ่นนำ เพื่อเข้าเนื้อหา และช่วยผู้เรียนในการ พิจารณา โดยเล่า เหตุการณ์เมื่อปี ๒๕๖๐ มีคดีวิศวกรอาย	ต้องการให้ผู้เรียนฝึก ทักษะ การวิเคราะห์ ความรู้สึก และความ	๓-๕ นน นาที

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ที่ต้องการ ให้เรียนรู้	ระยะเวลา
	๕๐ ปี ชักปืนยิงกลุ่มวัยรุ่นที่มาจากรถตู้ ลงไปรุมที่รถยนต์ของตนเอง ตนเองจึงชักปืนยิงไป ๑ นัดใส่กลุ่มวัยรุ่น ทำให้วัยรุ่นอายุ ๑๗ ปี เสียชีวิต ๑ คน และตนเองถูกจับ ศาลสั่งจำคุก ๑๐ ปี คดีอยู่ระหว่างการอุทธรณ์ในศาล เรามาดูต้นเหตุ ของเรื่องราว คือ รถแก๊งของวิศวกร จอดซื้อของที่ร้านสะดวกซื้อ และกำลังจะขับออกไป แต่รถตู้ของกลุ่มวัยรุ่น ขับมาจอดซ้อนคัน ขวางอยู่ เพื่อลงไปซื้อของ และโดนต่อว่าโดยวิศวกรผู้ขับรถแก๊ง เกิดการด่ากัน เกียงกัน และขับรถบีบแตรใส่กัน จนมาถึงที่เกิดเหตุ.... เรามาวิเคราะห์กันว่า คนขับรถแก๊ง รู้สึกอย่างไร และต้องการอะไร คนขับรถตู้ที่ลงมาซื้อของ รู้สึกอย่างไร และต้องการอะไร เปิดคลิปวิดีโอ : ต้นเรื่องเหตุการณ์ วิศวกรยิงโจ้ เหตุถูกจอดรถขวาง..... (๓.๐๕ นาที) https://www.youtube.com/watch?v=xAbdbXwDX48 	ต้องการ	
๖	<u>หยุดคลิปที่เวลา ๒.๐๐ นาที</u> <u>สอบถามผู้เรียน</u> คนขับรถแก๊ง รู้สึกอย่างไร ที่พูดออกไปอย่างนั้น โดยพิจารณาเลือกจากการ์ดความรู้สึก ต้องการอะไร โดยพิจารณาเลือกจากการ์ดความต้องการ		๕-๗ นาที

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ที่ต้องการ ให้เรียนรู้	ระยะเวลา
	ผู้หญิงที่อยู่ในรถเก๋ง รู้สึกอย่างไร ที่พุดออกไปอย่างนั้น โดยพิจารณาเลือกจากการตัดสินใจ ต้องการอะไร โดยพิจารณาเลือกจากการตัดสินใจ คนขับรถตู้ รู้สึกอย่างไร ที่พุดออกไปอย่างนั้น โดยพิจารณาเลือกจากการตัดสินใจ ต้องการอะไร โดยพิจารณาเลือกจากการตัดสินใจ 		
	ผู้สอนยังไม่ต้องสรุป และ เปิด Clip ต่อ		
๗	<u>เปิดคลิปต่อจนจบ</u> <u>สอบถามผู้เรียน</u> ที่คนขับรถเก๋ง แสดงพฤติกรรมบีบแตร และพุดออกไปแบบนั้น เขาารู้สึกอย่างไร ต้องการอะไร โดยพิจารณาจากการตัดสินใจ และความต้องการ		๕-๗ นาที
๘	ผู้สอนให้ผู้เรียน แต่ละกลุ่ม สรุปการเรียนรู้ จาก Clip Video ชุดนี้ ว่าได้เรียนรู้อะไร จากการดู Clip และการวิเคราะห์ ความรู้สึก และความต้องการ ของตัวละครแต่ละคน และ นำเสนอ	สรุปผลการเรียนรู้ โดย กลุ่มผู้เรียน	๓-๕ นาที
๙	<u>ผู้สอนชวนคุย</u> รู้มั๊ยการ ดุด่าว่ากล่าวกัน ผิดกฎหมายหรือไม่ อย่างไร <u>ผู้สอนสรุป</u> คดีนี้ ศาลจังหวัดชลบุรี ได้พิพากษาตัดสินลงโทษจำเลยสถาน	สรุปกฎหมายที่ เกี่ยวข้อง	๓-๕ นาที

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ที่ต้องการ ให้เรียนรู้	ระยะเวลา
	เบา ฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา จำคุก ๑๕ ปี ลดโทษให้หนึ่งในสาม คงจำคุก ๑๐ ปี ฐานพาอาวุธปืนฯ ปรับ ๔,๐๐๐ บาท ลดโทษให้กึ่งหนึ่งคงปรับ ๒,๐๐๐ บาท รวมจำคุก ๑๐ ปี และปรับ ๒,๐๐๐ บาท ให้จำเลยชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจำนวน ๓๔๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับตั้งแต่วันยื่นคำร้องขอเป็นต้นไป ซึ่งจำเลยอยู่ระหว่างการยื่นอุทธรณ์ <u>สอบถามผู้เรียน</u> หากจะแชร์ Clip Video นี้ต่อ จะทำได้หรือไม่ ผู้สอนเฉลย ทำได้ไม่ผิดกฎหมาย เพราะเป็นเรื่องที่ดี เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น แต่หาเรามีคอมเมนต์ในเชิงลบ หรือไม่ดีของเราใส่ลงไปด้วย ก็อาจมีความผิดต่อผู้ทำ Clip Video หรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้		
๑๐	<u>สรุปเนื้อหา โดยผู้สอน</u> โดยปกติแล้วพฤติกรรมที่แต่ละคนแสดงออกมานั้นล้วนมีความรู้สึก และความต้องการซ่อนอยู่ภายในใจ หากแต่ถ้าผู้พบเห็นพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้น ไม่ได้คิดวิเคราะห์ หรือไม่มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จึงทำให้เกิดความขัดแย้ง เนื่องจากเห็นแต่ภาพความรู้สึกภายนอก แต่ไม่ได้รู้อย่างแท้จริงว่าจริง ๆ แล้วบุคคลผู้นั้นต้องการอะไร และเกิดอะไรขึ้นเกี่ยวกับเขาที่ผ่านมา ดังนั้นพวกเราจะต้องไม่ด่วนสรุปจากสิ่งที่เราเห็น หรือพฤติกรรมที่เขาแสดงออก และตัดสินเขาโดยทันที ซึ่งอาจจะนำไปสู่การขัดแย้งกัน ด่าทอกัน ทะเลาะวิวาทกันที่สุดในคลิบวิดีโอนี้ ทำให้เราได้รู้ และเข้าใจมากขึ้นในการวิเคราะห์ เพื่อเข้าใจความรู้สึก และความต้องการของผู้อื่นได้เป็นอย่างดี สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ จะเป็นเสน่ห์ต่อผู้ที่เราพบปะ พูดคุยด้วย เพราะหากเราฟัง ไม่ด่วนสรุป และวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ แล้วเราจะไม่มีโอกาสที่จะไปทะเลาะกับใครได้โดยง่าย ในทางตรงกันข้ามกลับเป็นการสร้างมิตร สร้างมิตรได้อีกด้วย การพูดจา หรือสื่อสารกันด้วยถ้อยคำที่สุภาพอ่อนหวาน หรือเป็นการขอร้องให้ผู้อื่นช่วยเหลือ โดยปกติแล้วผู้ถูกขอมักจะไม่ปฏิเสธ และยินดี อย่างในกรณีนี้ หากผู้ขับรถเก๋ง ได้พูดคุยดี ๆ กับคนขับรถตู้แล้วละก็ เรื่องเศร้านี้ก็ไม่น่าที่จะเกิดขึ้น	เพื่อสรุปเนื้อหา และ วัตถุประสงค์ที่ต้องการที่จะให้ผู้เรียน ได้รับประโยชน์อะไร จากกิจกรรมนี้ ผู้สอนสามารถเปิดภาพชุดใหม่ต่อไป เพื่อการเรียนรู้ซ้ำ หรือจะทำการเรียนการสอนในครั้งต่อไปด้วยวิธีนี้ซ้ำอีกก็ได้ โดยพิจารณาตามความเหมาะสม	๕-๗ นาที

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ที่ต้องการ ให้เรียนรู้	ระยะเวลา
	สอบถามกลับไปยังกลุ่มผู้เรียน ว่ามีความคิดเห็นอย่างไร		
๑๑	แจกใบงาน ให้ผู้เรียนกรอก เพื่อสรุปบทเรียนสำหรับกิจกรรม วันนี้	เพื่อให้ผู้เรียนสรุปผล การเรียนรู้ในมุมมอง ของตนเอง เป็น รายบุคคล	๓-๕ นาที
๑๒	แจกแบบประเมินการเรียนรู้ (ตามที่ระบุไว้ในภาคผนวก) และ ความพึงพอใจของกิจกรรมการเรียนรู้ Series ของชุดการ เรียนรู้โปรแกรม “รู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ” ครั้งที่ ๔ ให้ ผู้เรียนทำการประเมิน และจัดเก็บ เพื่อสรุปรายงานสำหรับ การเรียนรู้ การสอนในครั้งถัดไป	เพื่อประเมินผลการ เรียนรู้ และความพึง พอใจในกระบวนการ และวิธีการเรียนรู้ใน หลักสูตรย่อยวันนี้	๑-๒ นาที
	รวมระยะเวลาการเรียนรู้-การสอน		๑ – ๑.๓๐ ชั่วโมง

ใบความรู้ กิจกรรมหลักสูตรที่ ๔

พฤติกรรม และการกระทำตามกิจกรรมที่ ๔ นี้ มีความผิดที่รุนแรง เพราะมีการพกพาอาวุธปืน การใช้อาวุธปืน การทำร้ายร่างกาย การฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา จนผู้อื่นถึงแก่ความตาย รายละเอียดพฤติกรรมความผิดดังกล่าว ผู้สอนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชน เพื่อที่จะสร้างให้เด็กและเยาวชนได้มีความตระหนักถึงความผิดที่ร้ายแรง ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้เกิดการยับยั้งชั่งใจ ไม่ให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำขึ้นอีกได้

รายละเอียดความผิดต่าง ๆ มีข้อมูลด้านกฎหมาย เพื่อประกอบการเรียนการสอน และการให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชน พอสังเขป ได้ดังต่อไปนี้

ความผิดเกี่ยวกับอาวุธ

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๗๑ บัญญัติว่า “ผู้ใดพาอาวุธไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยเปิดเผยหรือโดยไม่มีเหตุสมควร หรือพาไปในชุมนุมชนที่ได้จัดให้มีขึ้นเพื่อ นมัสการ การรื่นเริงหรือการอื่นใด ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท และให้ศาลมีอำนาจ สั่งให้ริบอาวุธนั้น”

พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐

มาตรา ๗ ห้ามมิให้ผู้ใดทำ ซื้อ มี ใช้ สั่ง หรือนำเข้า ซึ่งอาวุธปืน หรือเครื่องกระสุนปืน เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียนท้องที่

มาตรา ๗๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๗ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึง สิบปี และปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท

ความผิดฐานฆ่าผู้อื่น

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๘ ระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่ ๑๕ ปี ถึง ๒๐ ปี ส่วนโทษในข้อหา “ฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน” บัญญัติอยู่ในมาตรา ๒๘๙ (๔) ระวางโทษประหารชีวิต

สาระสำคัญของคดีความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยไม่เจตนา

๑. ความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยไม่เจตนา มีบัญญัติอยู่ตามประมวลกฎหมายอาญา ภาค ๒ ลักษณะ ๑๐ ว่าด้วยเรื่อง ความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย หมวด ๑ ความผิดต่อชีวิต
 ๒. ผู้ใดมิได้มีเจตนาฆ่า แต่ทำร้ายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้นั้นถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๓ ปี ถึง ๑๕ ปี ตามมาตรา ๒๙๐ วรรคหนึ่ง
 ๓. ถ้าความผิดนั้นมีลักษณะประการหนึ่งประการใดดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๘๙ ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่ ๓ ปีถึงยี่สิบปี ตามมาตรา ๒๙๐ วรรคสอง ความผิดที่มีลักษณะประการหนึ่งประการใดดังที่บัญญัติในมาตรา ๒๘๙ พอนำมาปรับใช้ได้ดังต่อไปนี้ คือ
- ผู้ใด
- (๑) ทำร้ายบุพการี
 - (๒) ทำร้ายเจ้าพนักงาน ซึ่งกระทำการตามหน้าที่ หรือเพราะเหตุที่จะกระทำ หรือได้กระทำการตามหน้าที่

- (๓) ทำร้ายผู้ช่วยเจ้าเหลือเจ้าพนักงาน ในการที่เจ้าพนักงานนั้นกระทำตามหน้าที่หรือเพราะเหตุที่บุคคลนั้น จะช่วย หรือได้ช่วยเจ้าพนักงานดังกล่าวแล้ว
 - (๔) ทำร้ายผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน
 - (๕) ทำร้ายผู้อื่นโดยทรมานหรือโดยกระทำทารุณโหดร้าย
 - (๖) ทำร้ายผู้อื่นเพื่อเตรียมการ หรือเพื่อความสะดวกในการที่จะกระทำความผิดอื่น หรือ
 - (๗) ทำร้ายผู้อื่นเพื่อจะเอา หรือเอาไว้ซึ่งผลประโยชน์อันเกิดแต่การที่ตนได้กระทำความผิดอื่น เพื่อปกปิด ความผิดอื่นของตน หรือ เพื่อหลีกเลี่ยงให้พ้นอาญาในความผิดอื่นที่ตนได้กระทำได้
๔. ผู้กระทำความผิดต้องมีการกระทำและกระทำโดยเจตนาไม่ว่าจะเป็นเจตนาประสงค์ต่อผลหรือย่อมเล็งเห็นผลได้ตาม มาตรา ๕๙ วรรคหนึ่งถึงวรรคสาม แต่ตามความผิดฐานนี้ ผู้กระทำไม่มีเจตนาฆ่าผู้อื่นเลย เพียงแต่มีเจตนา ทำร้าย คือ รู้ว่าการกระทำของตนเป็นการทำร้ายร่างกายผู้อื่นเท่านั้น แต่ผลกลับเกิดแก่บุคคลอื่นผู้ถูกกระทำนั้น จนถึงแก่ความตายนั่นเอง

(อ้างอิงจาก Ratchada Law Firm)

<https://ratchadalawfirm.com/th/cases-th/attorney-to-criminal-law-case-th/attorney-to-crime-for-killing-others-withers-without-intent/>

ใบงานกิจกรรมหลักสูตรที่ ๔
การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ
การวิเคราะห์เพื่อเข้าใจความรู้สึก ความต้องการของผู้อื่น และการยับยั้งชั่งใจ

ชื่อ - สกุล วันที่

๑. ความรู้สึก ที่คนเราจะแสดงออกมา ส่วนใหญ่จะเป็นความรู้สึกอะไร เป็นประโยชน์ หรือเป็นโทษกับตัวเราหรือไม่ อย่างไร (เช่น อาจทำให้ฝ่ายตรงข้ามเห็นใจ หรือโกรธ เป็นต้น)

.....

.....

.....

.....

๒. กฎหมาย ที่ได้เรียนรู้ในวันนี้ คืออะไร

.....

.....

.....

.....

๓. เราจะฝึกระงับความรู้สึก เพื่อไม่ก่อให้เกิดการแสดงพฤติกรรม ที่ไม่เหมาะสม ได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

๔. เราจะนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน อย่างไร

.....

.....

.....

.....

หลักสูตร ที่ ๕ - กิจกรรม “สร้างแรงบันดาลใจ”

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์แบบรอบด้าน ในสิ่งที่เห็นผ่านสื่อและสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ การยับยั้งชั่งใจในการประพฤติ ปฏิบัติที่ไม่เหมาะสม อันอาจก่อให้เกิดการกระทำผิดซ้ำ
๒. เพื่อให้ความรู้ด้านกฎหมาย และด้านอื่น ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชน ในการคิด วิเคราะห์ แบบรอบด้าน ซึ่งจะส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนสามารถเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป

กลุ่มเป้าหมาย เด็กและเยาวชน กลุ่มละประมาณ ๑๐ – ๑๕ คนต่อครั้ง

เครื่องมืออุปกรณ์

๑. ภาพข่าว เนื้อหาข่าว หรือบทความสั้น ๆ หรือคลิปสั้น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องต่าง ๆ เพื่อการวิเคราะห์ ข้อเท็จจริง ความน่าเชื่อถือของสื่อและสารสนเทศนั้น เช่น ข่าวการทะเลาะวิวาท ข่าวการโฆษณา เชิญชวนต่าง ๆ ข่าวการสื่อสารเทคโนโลยี ข่าวการช่วยเหลือสังคม การเป็นจิตอาสา เป็นต้น
๒. Clip Video...เงินติดล้อ – ชีวิตที่น่าจดจำคือชีวิตที่ทำเพื่อคนอื่น..... (๓.๒๒ นาที)
<https://www.youtube.com/watch?v=KcSHxCttenw>
๓. หมวก ๖ ใบ ๖ สี ขาว แดง ดำ เหลือง เขียว ฟ้ำ โดยผู้สอนสามารถประยุกต์ใช้อุปกรณ์อื่นได้ เช่น ลูกบอล กระดาษโปสเตอร์สี กระดาษ A๔ สี หรือผ้าสีก็ได้ ตามความเหมาะสม
๔. ใบความรู้ด้านกฎหมาย หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ที่จะสื่อสารให้เด็กและเยาวชนรับรู้ ในแต่ละ Series
๕. ใบงานการวิเคราะห์กิจกรรม “โปรแกรมการเรียนรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ” ตามแต่ละ Series
๖. อุปกรณ์เครื่องเขียน ปากกา ดินสอ ยางลบ กระดาษ A๔

การประเมินผล

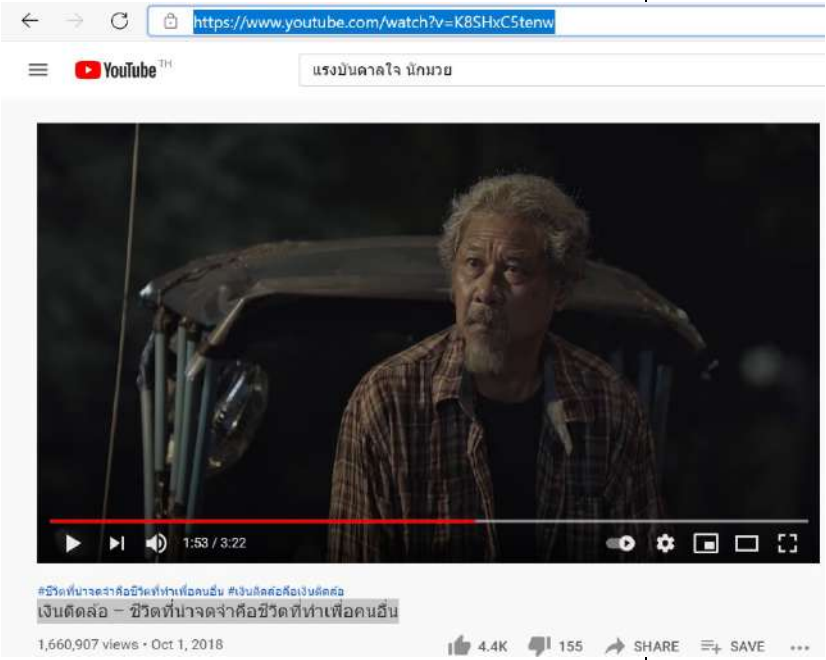
๑. ประเมินผลโดยพิจารณาใบงานของเด็กและเยาวชน ภายหลังการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง
๒. ประเมินผลความพึงพอใจ ต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ภายหลังการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง
๓. ประเมินความรู้หลังการอบรมโปรแกรมการเรียนรู้ในภาพรวม ด้วยแบบประเมินผลหลังการอบรม Post Test

วิธีการและเทคนิคการสอน

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ที่ต้องการ ให้เรียนรู้	ระยะเวลา
๑	กล่าวทักทายกลุ่มผู้เรียน ด้วยความเป็นกันเอง สอบถามสารทุกข์ สுகดิบ ความเป็นอยู่ต่าง ๆ เป็นต้น กิจกรรมเตรียมความพร้อม และกระตุ้นการ เช่น การ ปรบมือเตรียมความพร้อม (รายละเอียดตัวอย่างเกมส์ท้าย เล่ม)	เพื่อสร้างความเป็น กันเอง สนุกสนานเตรียม ความพร้อมก่อนการ เรียนรู้	๕-๑๐ นาที
๒	แบ่งกลุ่ม กลุ่ม ๓-๕ คน ชี้แจงวัตถุประสงค์ ในวันนี้ เราจะ มาช่วยกันคิดวิเคราะห์ ภาพ ข่าว ต่าง ๆ ภายใต้แนวคิดทั้ง เชิงบวก และเชิงลบ	เพื่อช่วยกันเรียนรู้ แบ่งปันภายในกลุ่ม ผู้เรียน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ เป้าหมายในวันนี้	๑-๒ นาที
๓	แจกหมวก ๖ ใบ (๖ สี) ให้แต่ละกลุ่ม และอธิบาย ความหมายของแต่ละสี ให้กลุ่มทราบ โดยให้คิด วิเคราะห์ ตามความหมายของหมวกแต่ละใบ เช่น หมวกสีขาว – หมายถึงให้ทุกคนวิเคราะห์ข้อเท็จจริง โดยไม่ ต้องนำความคิดเห็น หรือความรู้สึกอื่นใด เข้ามาเกี่ยวข้อง หมวกสีแดง – ให้แต่ละคนแสดงความรู้สึกของตนออกมา อย่างเต็มที่ หมวกสีดำ – หมายถึงให้มองในแง่ลบ ความเสี่ยงที่อาจ เกิดขึ้น ผลกระทบในทางที่ไม่ดี เป็นต้น หมวกสีเหลือง - หมายถึงให้มองในแง่บวก ผลประโยชน์ สิ่ง ดี ๆ ที่จะเกิดขึ้น หมวกสีเขียว – หมายถึงให้คิดสร้างสรรค์ ขยายผล ทำให้ดี ขึ้นอย่างไร้ขีดจำกัด หมวกสีฟ้า - หมายถึงการคิดรวบยอด วิเคราะห์ภาพรวม ทั้งหมด หาทางออก และตัดสินใจเลือกทางเลือก และสามารถใช้หมวกสีต่าง ๆ ได้หลายรอบ จนกว่าเราจะ สรุป ตกลง และตัดสินใจทางเลือกใด	เพื่อเตรียมอุปกรณ์ และ ทำความเข้าใจการใช้ เครื่อง	๒-๓ นาที
๔	ทดลองคิดวิเคราะห์รอบด้านผ่านภาพ แจกภาพให้แต่ละกลุ่ม ทดลองใช้การคิดวิเคราะห์รอบด้าน แบบหมวก ๖ ใบ โดยแจกครั้งละ ๑ ภาพ	ฝึกการใช้เครื่องมือ	๕-๑๕ นาที

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ที่ต้องการ ให้เรียนรู้	ระยะเวลา
	ภาพที่ ๑ ภาพคนทำกิจกรรมร่วมกันที่ชายหาด 		
	ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอ ตามหลักการคิดแบบหมวก ๖ ใบ		
	ภาพที่ ๒ ภาพการแบ่งปัน บริจาค จิตอาสา 		
	ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอ ตามหลักการคิดแบบหมวก ๖ ใบ		
๕	ผู้สอนสรุป ตามแนวทาง ดังนี้ <u>ภาพ ๑ ภาพคนทำกิจกรรมร่วมกันที่ชายหาด</u> <u>หมวกสีขาว</u> ข้อเท็จจริง : คือมีกลุ่มคน ๘ คน ร่วมทำ	สรุปแนวทาง ชี้ให้ผู้เรียน เห็นประเด็นต่าง ๆ ใน การใช้เครื่องมือ แบบ	๓-๕ นาที

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ที่ต้องการ ให้เรียนรู้	ระยะเวลา
	กิจกรรมโบกผ้า ถ่ายรูปร่วมกันด้วยใบหน้าที่มีรอยยิ้ม <u>หมวดสีแดง</u> ความรู้สึก : รู้สึกผ่อนคลาย มีความสุข รู้สึก สุขภาพดี แข็งแรง อยู่กับทะเลแล้วมีความสุข <u>หมวดสีดํา</u> แง่ลบ : แดดน่าจะแรง ต้องทาครีมแดด ไม่งั้นแสบ ผิวแน่ และจะดำอีกด้วย <u>หมวดสีเหลือง</u> แง่บวก : เรื่องนี้ทำให้ทุกคนผ่อนคลาย มี ความสุข ทำกิจกรรมร่วมกัน ทำงานเป็นทีม สบายทุกคน <u>หมวดสีเขียว</u> สร้างสรรค์ คิดนอกกรอบ : น่าจะนำเรื่องนี้ มา ใช้กับทีมพวกเรานะ ไปเที่ยวทะเลกัน และถ่ายรูปสวย ๆ ร่วมกัน นั่งคุยกัน สร้างกำลังใจให้กันและกัน จะทำให้ทุกคน มีความสุข และมีความพร้อมในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ใน ชีวิตได้ <u>หมวดสีฟ้า</u> สรุป และตัดสินใจ : เราจะชวนเพื่อน ๆ ไปเที่ยว ทะเลกัน เพื่อชาร์ตแบตเตอรี่ให้ตนเอง แต่ต้องไม่ลืมนำ ครีมกันแดดไปด้วยนะ.... <u>ภาพ ๒ การแบ่งปัน บริจาค จิตอาสา</u> <u>หมวดสีขาว</u> ข้อเท็จจริง : กลุ่มวัยรุ่นหญิงกำลังถือกล่องรับ บริจาคในพื้นที่สวนแห่งหนึ่ง ภายใต้รอยยิ้ม หัวเราะ สนุกสนาน <u>หมวดสีแดง</u> ความรู้สึก : รู้สึกผ่อนคลาย รู้สึกเป็นผู้ให้ ได้มา ช่วยงานสังคม มีความสุข <u>หมวดสีดํา</u> แง่ลบ : อากาศน่าจะร้อน ต้องเดินขอบริจาค นานมัย ไกลมัย ผู้คนจะมองเราอย่างไร เขาจะช่วยบริจาค หรือสนับสนุนเรามัย งานหรือการบ้านที่เราค้างอยู่ จะ กลับไปทำทันมัยเนี่ย โอ้ย... <u>หมวดสีเหลือง</u> แง่บวก : เรื่องนี้จะทำให้เราได้ฝึกความอดทน ได้ช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันเวลาว่างของเรามาช่วยเหลือสังคม นำสิ่งดี ๆ มาให้แก่ผู้คนที่พบเห็น <u>หมวดสีเขียว</u> สร้างสรรค์ คิดนอกกรอบ : น่าจะรับบริจาค ทางโซเชียล เลยมัย จะได้ช่วยเหลือสังคมได้อย่างทั่วถึง <u>หมวดสีฟ้า</u> สรุป และตัดสินใจ : การที่เรามาช่วยสังคม มา แบ่งปันสิ่งต่าง ๆ เป็นเรื่องที่ดีนะ ทำให้เรามีความสุข แต่ ต้องไม่ทำให้เราเดือนร้อนด้วย ดังนั้นต้องวางแผนให้ดี โดย เราจะทำแบบนี้เดือนละ ๑ ครั้ง	เป็นชั้น เป็นตอน เพื่อ ส่งเสริมการคิดรอบด้าน ของเด็กและเยาวชน	

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ที่ต้องการ ให้เรียนรู้	ระยะเวลา
	<u>ความผิดตามกฎหมาย</u> ตามกรณีนี้ มีมัย ให้ผู้เรียนลองคิดดู การขอรับบริจาคเงิน <u>หากมีการหลอกลวงหรือมีเจตนาใน</u> <u>การฉ้อโกง</u> หรือฉ้อโกงประชาชน ก็จะมีผลผิด ตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๑ หรือมาตรา ๓๔๓ แล้วแต่กรณี รวมไปถึงมีความผิดตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการ กระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ มาตรา ๑๔ (๑) มีโทษ จำคุกไม่เกิน ๕ ปี ปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท		
๖	เปิด Clip Video....เงินติดล้อ – ชีวิตที่น่าจดจำคือชีวิตที่ทำ เพื่อคนอื่น..... (๓.๒๒ นาที) https://www.youtube.com/watch?v=K8SHxC5tenw ให้ผู้เรียนดู	เพื่อฝึกการคิดแบบรอบ ด้าน ในการสร้างพลัง ชีวิต	๑-๒ นาที
๗	หยุดคลิปที่นาที ๑.๕๓ และให้ผู้เรียนระดม สมองในกลุ่มตามวิธีคิดของหมวก ๖ ใบ 	เพื่อฝึกการคิดแบบรอบ ด้าน ในการสร้างพลัง ชีวิต จากข้อมูล ข้อจำกัด ข้อเท็จจริง ที่ ได้พบ	
๘	แต่ละกลุ่มวิเคราะห์ และนำเสนอ ตามแนวคิด หมวก ๖ ใบ ให้กลุ่มแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น กันและกัน	ระดมสมองร่วมกัน ภายในกลุ่ม	๕-๑๐ นาที
๙	เปิดคลิปต่อจนจบ	ฝึกการมีเป้าหมายชีวิต	๑-๒ นาที

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ที่ต้องการ ให้เรียนรู้	ระยะเวลา
	ให้ผู้เรียนวิเคราะห์การคิดแบบหมวก ๖ ใบ ว่าเราจะดำเนินชีวิต แบบไหน สิ่งไหนคือสิ่งที่มีค่าของชีวิตเรา	และสร้างแรงบันดาลใจ	
๑๐	แต่ละกลุ่มวิเคราะห์ และนำเสนอ ตามแนวคิด หมวก ๖ ใบ ให้กลุ่มแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น กันและกัน	ระดมสมองร่วมกัน ภายในกลุ่ม	๕-๑๐ นาที
๑๑	ผู้สอนสรุปบทเรียน อาจใช้ตามแนวทาง ดังนี้ <u>หมวกสีขาว</u> ข้อเท็จจริง : คือมีตัวละคร หลายคน เริ่มจากเด็กหญิงที่อยู่กับแม่ และมีลุงขับรถสามล้อ มารับ-ส่งไปโรงเรียนอยู่เป็นประจำ ต่อมาแม่ของเด็กหญิงได้เสียชีวิต คงเหลือแต่ลุงขับรถสามล้อขับ ทำหน้าที่รับ-ส่ง เด็กผู้หญิงอย่างต่อเนื่อง ตามสัญญา ที่ลุงขับสามล้อขับได้ให้ไว้กับเด็กหญิง ต่อมาเด็กหญิงโตขึ้น มีกลุ่มเพื่อน จึงไม่ได้สนใจลุง ขับสามล้อ ทำให้ลุงฯ เสียใจ ครั้งหนึ่งผู้หญิงโดนเพื่อนชายทำร้าย ลุงฯ ไปช่วยไว้ ทำให้เด็กหญิงสำนึกได้ และตั้งใจเรียน จนจบสำเร็จการศึกษาในที่สุด <u>หมวกสีแดง</u> ความรู้สึก : รู้สึกน่าสนใจ สงสารเด็ก และลุง แต่ทำให้รู้สึกว่ามันมีพลัง ถึงแม่ลุงแค่ขับสามล้อขับฯ ยังทำหน้าที่ของตนเองได้เป็นอย่างดี ตามคำสัญญา เราก็ต้องทำได้ <u>หมวกสีดำ</u> แง่ลบ : การคบเพื่อนที่ไม่ได้แยกแยะ หรือดูสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ อาจทำให้เรามีปัญหาเรียนไม่จบ หรืออาจมีปัญหาคืออื่น ๆ ได้ <u>หมวกสีเหลือง</u> แง่บวก : ถ้าหากเรื่องนี้เกิดขึ้นกับเราจริง ๆ เราก็จะใช้เรื่องนี้เป็นอุทาหรณ์สอนใจตัวเองให้ตั้งใจเรียน เพื่อกลับมาช่วยเหลือลุง และครอบครัวได้ในอนาคต <u>หมวกสีเขียว</u> สร้างสรรค์ คิดนอกกรอบ : ลุงฯ และเพื่อน ๆ ของลุง ควรจะรับเด็กทั้งหมดในชุมชนเลยก็ได้นะ จะได้ช่วยผู้ปกครองด้วยในการดูแลลูก หลาน <u>หมวกสีฟ้า</u> สรุป และตัดสินใจ : ดูแล้วสงสารลุง เราจะต้องตั้งใจทำงาน หรือเรียนให้ดีที่สุด และต้องรักษาสัญญา ที่เคยให้ไว้กับทุกคน การรักษาสัญญาเป็นสิ่งที่ดี เราควรจะต้องมีสัญญากับตัวเอง และจะต้องทำให้ได้ตามสัญญานั้น และ <u>สัญญานั้น จะมีความหมายมากยิ่งขึ้น ถ้าเป็นการทำเพื่อผู้อื่น...</u> <u>ความผิดตามกฎหมาย</u> ตามกรณีนี้ มีอะไรบ้าง	เพื่อเป็นแนวทาง และ หลักคิด ให้กับผู้เรียน	๕-๑๕ นาที

ลำดับ ที่	กิจกรรม	วัตถุประสงค์ที่ต้องการ ให้เรียนรู้	ระยะเวลา
	การมั่วสุม ผิดกฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ ผู้ใดมั่วสุมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ใช้กำลังประทุษร้าย ชูเหตุว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ การทำร้ายร่างกายผู้อื่น ผิดกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙๕ ผู้ใดทำร้ายผู้อื่น จนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจของผู้นั้น ผู้นั้นกระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ		
๑๒	สอบถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับกลุ่มผู้เรียน	เพื่อเตรียมสรุปจบบทเรียนในวันนี้ และแลกเปลี่ยน ชักถามตอบข้อสงสัยต่าง ๆ	๓-๕ นาที
๑๓	แจกใบงาน ให้ผู้เรียนกรอก เพื่อสรุปบทเรียนสำหรับกิจกรรมวันนี้	เพื่อให้ผู้เรียนสรุปผลการเรียนรู้ในมุมมองของตนเอง เป็นรายบุคคล	๓-๕ นาที
๑๔	แจกแบบประเมินการเรียนรู้ (ตามที่เราได้ไว้ในภาคผนวก) และความพึงพอใจของกิจกรรมการเรียนรู้ Series ของชุดการเรียนรู้โปรแกรม “รู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ” ครั้งที่ ๓ ให้ผู้เรียนทำการประเมิน และจัดเก็บ เพื่อสรุปรายงานสำหรับการเรียน การสอนในครั้งถัดไป	เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ และความพึงพอใจในกระบวนการ และวิธีการเรียนรู้ในหลักสูตรย่อยวันนี้	๑-๒ นาที
๑๕	แจกแบบประเมินความรู้หลังการอบรมโปรแกรมการเรียนรู้ในภาพรวม ด้วยแบบประเมินผลหลังการอบรม Post Test	เพื่อประเมินผลการเรียนรู้ เท่าทันสื่อ หลังการอบรมครบจบทุกโปรแกรมการเรียนรู้แบบ Series	๑-๒ นาที
	รวมระยะเวลาการเรียนรู้-การสอน		๑ – ๑.๓๐ ชั่วโมง

ใบความรู้ กิจกรรมหลักสูตรที่ ๕

กิจกรรมที่ ๕ นี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ ให้เด็กและเยาวชนผู้เรียน มีความฝัน มีเป้าหมายชีวิต ด้วยแรงบันดาลใจที่ดี หากแต่ในกิจกรรมนี้ มีเนื้อหาบางส่วน ที่สามารถจะแนะนำได้ถึงความผิดในฐานต่าง ๆ ได้ อาทิเช่น การมั่วสุม การล่อลวงโดยการขอรับบริจาค หรืออื่น ๆ ตามที่ผู้สอนต้องการที่จะสื่อให้เด็กและเยาวชนผู้เรียนได้ตระหนักรู้ ถึงความผิดต่าง ๆ เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดและเยาวชน หวนกลับไปทำพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมซึ่งอาจจะก่อให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำเกิดขึ้นได้ ซึ่งผู้สอนก็จำเป็นจะต้องเตรียมองค์ความรู้ หรือเนื้อหาเกี่ยวกับความผิดนั้น ๆ มาชี้แจงให้เด็กและเยาวชนได้รับรู้ มีความเข้าใจต่อไป

ฐานความผิดที่อาจเกิดขึ้นได้ในกิจกรรมนี้ คือความผิดฐานมั่วสุม และการล่อลวงหรือมีเจตนาในการฉ้อโกง หรือฉ้อโกงประชาชน ซึ่งจะมีรายละเอียดความผิด ตามกฎหมาย ดังนี้

ความผิดฐานมั่วสุม

กฎหมายอาญา มาตรา ๒๑๕ ผู้ใดมั่วสุมกันตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ใช้กำลังประทุษร้าย ชูเชิญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เกิดการวุ่นวายขึ้นในบ้านเมือง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ความผิดฐานทำร้ายร่างกาย

ผิดกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙๕ ผู้ใดทำร้ายผู้อื่น จนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจของผู้อื่นนั้น ผู้ที่กระทำความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ความผิดฐานล่อลวง หรือฉ้อโกง

มาตรา ๓๔๑ ผู้ใดโดยทุจริต ล่อลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง และโดยการล่อลวงดังว่านั้นได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม หรือทำให้ผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม ทำ ถอน หรือทำลายเอกสารสิทธิ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฉ้อโกง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๔๒ ถ้าในการกระทำความผิดฐานฉ้อโกง ผู้กระทำ

(๑) แสดงตนเป็นคนอื่น หรือ

(๒) อาศัยความเบาปัญญาของผู้ถูกหลอกลวงซึ่งเป็นเด็ก หรืออาศัยความอ่อนแอแห่งจิตของผู้ถูกหลอกลวง

ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๔๓ ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา ๓๔๑ ได้กระทำด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จต่อประชาชน หรือด้วยการปกปิดความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งแก่ประชาชน ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวในวรรคแรก ต้องด้วยลักษณะดังกล่าวในมาตรา ๓๔๒ อนุมาตราหนึ่ง อนุมาตราใดด้วย ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนสี่หมื่นบาท

ความผิดเกี่ยวกับโฆษณาหลอกลวง หรือฉ้อโกง ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

มีความผิดตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ มาตรา ๑๔ (๑) นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือน หรือปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหาย แก่ประชาชน อันมิใช่การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา ไม่เกิน ๕ ปี ไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท

ใบงานหลักสูตรกิจกรรมที่ ๕
การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ
การวิเคราะห์แบบรอบด้าน “กิจกรรมการสร้างแรงบันดาลใจ”

ชื่อ - สกุล วันที่

๑. เราใช้หมวก “สี” อะไรบ้าง ในการวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ เพื่อสร้างพลัง หรือแรงบันดาลใจ ให้เรา อย่างไร
อธิบาย

.....

.....

.....

.....

.....

๒. กฎหมายที่เราได้เรียนรู้ในวันนี้ มีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

๓. ถ้าเราได้วิเคราะห์รอบด้านแล้ว เราจะนำเรื่องนี้ ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร

.....

.....

.....

.....

๔. ข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็นอื่น ๆ

.....

.....

.....

ภาคผนวก

ตัวอย่าง Clip Video ใช้ในการเรียนการสอน

- หนังสือต้านยาเสพติด เรื่องทางเลือก , ๒๐๑๒, ๕.๔๖ นาที
<https://www.youtube.com/watch?v=๗NE๒๗JXusHg>
- ชีวิต ยาเสพติด โอกาส (หนังสือ) , ๒๐๑๓, ๖.๐๔ นาที
<https://www.youtube.com/watch?v=Nuu๐HoKWvzA>
- หนังสือยาเสพติด รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑ เรื่อง DRUG , ๒๐๑๗ , ๔.๔๑ นาที
<https://www.youtube.com/watch?v=HFq๘bomJKSM>
- หนังสือต่อต้านยาเสพติด "หลงผิด", ๒๐๑๙, ๓ นาที
https://www.youtube.com/watch?v=VOvN๘๕KP_fl
- มึงเลิกยาเสพติดไฉฉะ?, ๒๐๑๙, ๕.๐๖ นาที
<https://www.youtube.com/watch?v=LiMoEl๗wE๑U>
- ทุกคำมีความหมาย | Every Mouthful is Meaningful, ๒๐๑๔, ๓ นาที
<https://www.youtube.com/watch?v=๑MG๘KeZluO๔>
- Life is beautiful ทำไมผมต้องกราบยาม, ๒๐๑๕, ๔.๓๒ นาที
<https://www.youtube.com/watch?v=eTLeg๒Rfjho>
- บริษัททวงหนี้ซุ่มโหดพนักงานยกยอกเงิน | ๓๐-๑๑-๖๓ | ข้าวเที่ยงไทยรัฐ, ๒๐๑๙, ๒.๔๐ นาที
<https://www.youtube.com/watch?v=kGsv๓lGbgDo>
- เสพยาบ้า ค้ายาบ้า จำคุกกี่ปี กฎหมายล่าสุด ? ทนายพี, ๒๐๑๘, ๓ นาที
<https://www.youtube.com/watch?v=vFOqDVtLT๓g>
- คอนเสิร์ตข้างถนน Street Concert (Official HD) : ไทยประกันชีวิต Thai Life Insurance, ๒๐๑๔, ๓.๕๒ นาที
<https://www.youtube.com/watch?v=koKzquDdSM๘>
- Prudential Life Thailand Short film ๒๐๑๕ "The Last Gift" ของขวัญชิ้นสุดท้าย (๕.๑๓mins)
<https://www.youtube.com/watch?v=vpCOomsLQ๒s>

แบบประเมิน
การใช้สื่อการสอนโครงการ “รู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ”

แบบประเมินความพึงพอใจการเข้ารับการอบรมการ “รู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ”
ประเมินการเรียนรู้เครื่องมือ การวัดความรู้สึก และความต้องการ
(สำหรับเด็กและเยาวชน)

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลส่วนตัว (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับตนเองมากที่สุด)

เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

อายุ ปี

การศึกษา ☐ สูงกว่า ปวช. ☐ ปวช. ☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย
☐ มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ ประถมศึกษา ☐ ต่ำกว่า

ส่วนที่ ๒ : การประเมินความพึงพอใจการเข้ารับการอบรมการ “รู้เท่าทันสื่อ”

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของตนเองมากที่สุด

ที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ			
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย
๑	กิจกรรมสนุกสนาน ชัดเจน เข้าใจง่าย				
๒	ระยะเวลา เหมาะสมในการเรียนรู้				
๓	อุปกรณ์ ภาพ หรือ สื่อวีดิทัศน์ชัดเจน เหมาะแก่การเรียนรู้เป็นอย่างดี				
๔	อุปกรณ์การวัดความรู้สึก และความต้องการ ชัดเจน เหมาะแก่การเรียนรู้เป็นอย่างดี				
๕	เอกสารต่าง ๆ ชัดเจน เหมาะแก่การเรียนรู้เป็นอย่างดี				
๖	สถานที่มีความเหมาะสมในการเรียนรู้เป็นอย่างดี				
๗	บรรยากาศในชั้นเรียนสนุกสนาน ส่งเสริมการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี				

ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

.....

.....

ขอขอบคุณ โปรดส่งคืนเจ้าหน้าที่

แบบประเมินความพึงพอใจการเข้ารับการอบรมการ “รู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ”
ประเมินการเรียนรู้เครื่องมือ ความคิดรอบด้านด้วยหมวก ๖ ใบ
(สำหรับเด็กและเยาวชน)

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลส่วนตัว (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับตนเองมากที่สุด)

เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

อายุ ปี

การศึกษา ☐ สูงกว่า ปวช. ☐ ปวช. ☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย
☐ มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ ประถมศึกษา ☐ ต่ำกว่า

ส่วนที่ ๒ : การประเมินความพึงพอใจการเข้ารับการอบรมการ “รู้เท่าทันสื่อ”

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของตนเองมากที่สุด

ที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ			
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย
๑	กิจกรรมสนุกสนาน ชัดเจน เข้าใจง่าย				
๒	ระยะเวลา เหมาะสมในการเรียนรู้				
๓	อุปกรณ์ ภาพ หรือ สื่อวีดิทัศน์ชัดเจน เหมาะแก่การ เรียนรู้เป็นอย่างดี				
๔	อุปกรณ์การคิดแบบรอบด้าน ด้วยหมวก ๖ ใบ ชัดเจน เหมาะแก่การเรียนรู้เป็นอย่างดี				
๕	เอกสารต่าง ๆ ชัดเจน เหมาะแก่การเรียนรู้เป็นอย่างดี				
๖	สถานที่มีความเหมาะสมในการเรียนรู้เป็นอย่างดี				
๗	บรรยากาศในชั้นเรียนสนุกสนาน ส่งเสริมการเรียนรู้ได้ เป็นอย่างดี				

ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

.....

.....

ขอขอบคุณ โปรดส่งคืนเจ้าหน้าที่

แบบประเมินความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการ “รู้เท่าทันสื่อ”
(สำหรับเด็กและเยาวชน) ก่อนการอบรมชุดการเรียนรู้ (Pre Test)

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลส่วนตัว (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับตนเองมากที่สุด)

เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

อายุ ปี

การศึกษา ☐ สูงกว่า ปวช. ☐ ปวช. ☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย
☐ มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ ประถมศึกษา ☐ ต่ำกว่า

ส่วนที่ ๒ : การประเมินความรู้ ความเข้าใจในการวิเคราะห์สื่อและสารสนเทศ

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับตนเองมากที่สุด

ที่	รายการ	ใช่	ไม่ใช่
๑	การคิดวิเคราะห์ คือการคิดเพื่อหาผลสรุปในเชิงบวก		
๒	ทุกครั้งที่เราได้รับสื่อต่าง ๆ เราต้องวิเคราะห์ว่าเรื่องนั้นเป็นเรื่องจริง หรือเป็นเรื่องเท็จ เสมอ		
๓	สื่อและสารสนเทศต่าง ๆ ที่เชื่อถือได้มีเฉพาะข่าวทางโทรทัศน์ และวิทยุเท่านั้น		
๔	สื่อต่าง ๆ ที่เราได้รับนั้น ผู้ส่งสื่อต่าง ๆ มีวัตถุประสงค์ที่จะเชิญชวน จูงใจให้เราหลงเชื่อ และคล้อยตามเป็นหลัก		
๕	การคิดวิเคราะห์ เราควรหลีกเลี่ยงการคิดเชิงลบ หรือคิดในแง่ร้าย เพื่อให้สามารถเข้าใจสื่อได้อย่างถูกต้อง		
๖	กระบวนการคิดที่ดี คือการคิดเชิงบวก		
๗	เราสามารถที่จะเผยแพร่สื่อและสารสนเทศที่เราได้รับ ไปได้โดยอิสระ เพราะเราไม่มีวัตถุประสงค์ร้ายต่อใคร		
๘	การกระทำที่รุนแรง เหยียดหยามศักดิ์ศรี และรังแกผู้อื่น เราจะต้องรีบทำการเผยแพร่ เพื่อให้เป็นที่รู้กันมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้ที่กระทำความรุนแรงนั้นได้รับการประณามและลงโทษ		
๙	การโพสต์ข้อความที่เป็นความเห็นของเรา สามารถที่จะทำได้บนแอปพลิเคชัน หรือโซเชียลมีเดียต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ ถึงแม้จะไปกระทบผู้อื่นบ้างก็ตาม		
๑๐	คลิปวิดีโอ ที่เผยแพร่กันต่อ ๆ มานั้น น่าเชื่อถือได้ โดยพิจารณาจากยอดไลค์ และยอดวิว		

ส่วนที่ ๓ : การประเมินความสามารถในการวิเคราะห์สื่อและสารสนเทศ

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความสามารถและความมั่นใจของตนเองมากที่สุด

ที่	รายการ	ระดับความสามารถ			
		มั่นใจมาก	มั่นใจ	ไม่มั่นใจ	ไม่มั่นใจที่สุด
๑	ฉันสามารถวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เข้ามาในชีวิตประจำวันได้				
๒	ฉันสามารถวิเคราะห์สื่อและสารสนเทศ ที่ได้รับว่ามีประโยชน์กับฉันหรือไม่				
๓	สื่อและสารสนเทศต่าง ๆ ที่ฉันได้รับ ฉันรับรู้และประเมินได้ว่าผู้ส่งสาร มีวัตถุประสงค์อะไร				
๔	ฉันสามารถประเมินได้ว่า หากฉันเผยแพร่สื่อและสารสนเทศที่มีพฤติกรรมรุนแรง และผิดกฎหมายออกไป จะส่งผลอย่างไรกับตัวฉัน				
๕	ฉันสามารถรักษาอารมณ์ให้สงบได้ ถึงแม้สื่อที่ฉันดู จะมีพฤติกรรมที่ก้าวร้าว และกระทำต่อผู้อื่นอย่างรุนแรง				
๖	ฉันสามารถทำความเข้าใจกับสื่อและสารสนเทศต่าง ๆ ที่ได้รับ และให้คำปรึกษาผู้อื่นได้ หากเขาต้องการ				
๗	ฉันสามารถวิเคราะห์สื่อและสารสนเทศต่าง ๆ ออกมาอย่างสร้างสรรค์ได้ แม้สื่อฯ นั้นจะเป็นเชิงลบก็ตาม				
๘	ถึงแม้การวิเคราะห์ว่าสื่อและสารสนเทศต่าง ๆ ที่ส่งกันต่อ ๆ มานั้นจะเป็นเรื่องจริงหรือไม่ เป็นเรื่องที่ยาก แต่ฉันก็สามารถประเมินได้ว่าเป็นข้อมูลจริงหรือเท็จ				
๙	ฉันสามารถที่จะหาข้อมูลสื่อและสารสนเทศต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์กับฉัน และกับผู้อื่น ได้จากแหล่งต่าง ๆ ได้อย่างไม่ยากเย็น				
๑๐	ฉันสามารถที่จะสร้างกำลังใจให้กับตนเองได้ ด้วยการดูสื่อและสารสนเทศต่าง ๆ				

ขอขอบคุณ โปรดส่งคืนเจ้าหน้าที่

แบบประเมินความพึงพอใจการเข้ารับการอบรมการ “รู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ”
ในแต่ละครั้งของการเรียนรู้ หรือการทำกิจกรรม
(สำหรับเด็กและเยาวชน)

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลส่วนตัว (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับตนเองมากที่สุด)

เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

อายุ ปี

การศึกษา ☐ สูงกว่า ปวช. ☐ ปวช. ☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย
☐ มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ ประถมศึกษา ☐ ต่ำกว่า

ส่วนที่ ๒ : การประเมินความพึงพอใจการเข้ารับการอบรมการ “รู้เท่าทันสื่อ”

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของตนเองมากที่สุด

ที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ			
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย
๑	กิจกรรมสนุกสนาน ชัดเจน เข้าใจง่าย				
๒	ระยะเวลา เหมาะสมในการเรียนรู้				
๓	อุปกรณ์ ภาพ หรือ สื่อวีดิทัศน์ชัดเจน เหมาะแก่การ เรียนรู้เป็นอย่างดี				
๔	อุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในการเรียนรู้ เช่น การ์ด ความรู้สีกฯ หรือการคิดแบบหมวก ๖ ใบ มีความชัดเจน เหมาะสมแก่การเรียนรู้เป็นอย่างดี				
๕	เอกสารต่าง ๆ ชัดเจน เหมาะแก่การเรียนรู้เป็นอย่างดี				
๖	สถานที่ที่มีความเหมาะสมในการเรียนรู้เป็นอย่างดี				
๗	บรรยากาศในชั้นเรียนสนุกสนาน ส่งเสริมการเรียนรู้ได้ เป็นอย่างดี				

ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

.....

ขอขอบคุณ โปรดส่งคืนเจ้าหน้าที่

**แบบประเมินความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการ “รู้เท่าทันสื่อ”
(สำหรับเด็กและเยาวชน) ภายหลังจบโครงการอบรมชุดเรียนรู้ (Post Test)**

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลส่วนตัว (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับตนเองมากที่สุด)

เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

อายุ ปี

การศึกษา ☐ สูงกว่า ปวช.

☐ ปวช.

☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย

☐ มัธยมศึกษาตอนต้น

☐ ประถมศึกษา

☐ ต่ำกว่า

ส่วนที่ ๒ : การประเมินความรู้ ความเข้าใจในการวิเคราะห์สื่อและสารสนเทศ

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับตนเองมากที่สุด

ที่	รายการ	ใช่	ไม่ใช่
๑	การคิดวิเคราะห์ คือการคิดเพื่อหาผลสรุปในเชิงบวก		
๒	ทุกครั้งที่เราได้รับสื่อต่าง ๆ เราต้องวิเคราะห์ว่าเรื่องนั้นเป็นเรื่องจริง หรือเป็นเรื่องเท็จ เสมอ		
๓	สื่อและสารสนเทศต่าง ๆ ที่เชื่อถือได้มีเฉพาะข่าวทางโทรทัศน์ และวิทยุเท่านั้น		
๔	สื่อต่าง ๆ ที่เราได้รับนั้น ผู้ส่งสื่อต่าง ๆ มีวัตถุประสงค์ที่จะเชิญชวน จูงใจให้เราหลงเชื่อ และคล้อยตามเป็นหลัก		
๕	การคิดวิเคราะห์ เราควรหลีกเลี่ยงการคิดเชิงลบ หรือคิดในแง่ร้าย เพื่อให้สามารถเข้าใจสื่อได้อย่างถูกต้อง		
๖	กระบวนการคิดที่ดี คือการคิดเชิงบวก		
๗	เราสามารถที่จะเผยแพร่สื่อและสารสนเทศที่เราได้รับ ไปได้โดยอิสระ เพราะเราไม่มีวัตถุประสงค์ร้ายต่อใคร		
๘	การกระทำที่รุนแรง เหยียดหยามศักดิ์ศรี และรังแกผู้อื่น เราจะต้องรีบทำการเผยแพร่ เพื่อให้เป็นที่รู้กันมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้ที่กระทำความรุนแรงนั้นได้รับการประณามและลงโทษ		
๙	การโพสต์ข้อความที่เป็นความเห็นของเรา สามารถที่จะทำได้บนแอปพลิเคชัน หรือโซเชียลมีเดียต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ ถึงแม้จะไปกระทบผู้อื่นบ้างก็ตาม		
๑๐	คลิปวิดีโอ ที่เผยแพร่กันต่อ ๆ มานี้ น่าเชื่อถือได้ โดยพิจารณาจากยอดไลค์ และยอดวิว		

ส่วนที่ ๓ : การประเมินความสามารถในการวิเคราะห์สื่อและสารสนเทศ

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความสามารถและความมั่นใจของตนเองมากที่สุด

ที่	รายการ	ระดับความสามารถ			
		มั่นใจมาก	มั่นใจ	ไม่มั่นใจ	ไม่มั่นใจที่สุด
๑	ฉันสามารถวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เข้ามาในชีวิตประจำวันได้				
๒	ฉันสามารถวิเคราะห์สื่อและสารสนเทศ ที่ได้รับว่ามีประโยชน์กับฉันหรือไม่				
๓	สื่อและสารสนเทศต่าง ๆ ที่ฉันได้รับ ฉันรับรู้และประเมินได้ว่าผู้ส่งสาร มีวัตถุประสงค์อะไร				
๔	ฉันสามารถประเมินได้ว่า หากฉันเผยแพร่สื่อและสารสนเทศที่มีพฤติกรรมรุนแรง และผิดกฎหมายออกไป จะส่งผลอย่างไรกับตัวฉัน				
๕	ฉันสามารถรักษาอารมณ์ให้สงบได้ ถึงแม้สื่อที่ฉันดู จะมีพฤติกรรมที่ก้าวร้าว และกระทำต่อผู้อื่นอย่างรุนแรง				
๖	ฉันสามารถทำความเข้าใจกับสื่อและสารสนเทศต่าง ๆ ที่ได้รับ และให้คำปรึกษาผู้อื่นได้ หากเขาต้องการ				
๗	ฉันสามารถวิเคราะห์สื่อและสารสนเทศต่าง ๆ ออกมาอย่างสร้างสรรค์ได้ แม้สื่อฯ นั้นจะเป็นเชิงลบก็ตาม				
๘	ถึงแม้การวิเคราะห์ว่าสื่อและสารสนเทศต่าง ๆ ที่ส่งกันต่อ ๆ มานั้นจะเป็นเรื่องจริงหรือไม่ เป็นเรื่องที่ยาก แต่ฉันก็สามารถประเมินได้ว่าเป็นข้อมูลจริงหรือเท็จ				
๙	ฉันสามารถที่จะหาข้อมูลสื่อและสารสนเทศต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์กับฉัน และกับผู้อื่น ได้จากแหล่งต่าง ๆ ได้อย่างไม่ยากเย็น				
๑๐	ฉันสามารถที่จะสร้างกำลังใจให้กับตนเองได้ ด้วยการดูสื่อและสารสนเทศต่าง ๆ				

ขอขอบคุณ โปรดส่งคืนเจ้าหน้าที่

**ตัวอย่างรายละเอียด
ความรู้สึก และ ความต้องการ**

ตัวอย่าง “คำ” แสดงถึง “ความรู้สึก” และ “ความต้องการ”

ตามพจนานุกรมในไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 (2526 :323) กล่าวถึง “ความต้องการ” ว่าหมายถึง ความอยากได้ ใครได้หรือประสงค์จะได้ และเมื่อเกิดความรู้สึกดังกล่าวจะทำให้ร่างกายเกิดการความขาดสมดุลเนื่องมาจากมีสิ่งรบกวนกระตุ้น มีแรงขับภายในเกิดขึ้น ทำให้ร่างกายไม่อาจอยู่นิ่งต้องพยายามดิ้นรน และแสวงหาเพื่อตอบสนองความต้องการนั้น ๆ ส่วน “ความรู้สึก” หมายถึง สิ่งที่อยู่ลึกในฐานของตัวเรา ซึ่งแปรเปลี่ยนออกมาเป็นพฤติกรรม

ในกระบวนการเรียนการสอนตามโปรแกรมการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ สำหรับเด็กและเยาวชนนี้ ได้มีการใช้เครื่องมือการวัดความรู้สึก และความต้องการ เข้ามาช่วยในการวิเคราะห์อารมณ์ ความรู้สึก และความต้องการทั้งของผู้อื่น และของตนเอง คณะผู้จัดทำ จึงได้รวบรวม “คำ” ที่สื่อถึง “ความรู้สึก” และ “ความต้องการ” ซึ่งเป็นเพียงตัวอย่างส่วนหนึ่งเท่านั้น เพื่อให้ผู้สอนสามารถที่จะนำไปจัดทำการ์ดความรู้สึก ความต้องการ เพื่อใช้ในการเรียนรู้ได้ต่อไป ตามความเหมาะสม

ความรู้สึก	ความต้องการ
● มีกำลังใจ ● สงบ ● ตลก ● อบอุ่น ● สนุกสนานภูมิใจ ● ขอบคุณ ● มั่นใจ ● เห็นอกเห็นใจ ● มีความสุข ● สนใจ ● ตื่นเต้น ● ปลอดภัย ● รัก / ชอบ ● ดีใจ ● หمدแรง ● เศร้า ● คิดถึง	● ความชัดเจน ● ฟังตนเอง ● ความหวัง ● ความสบายใจ ● มิตรภาพ ● การยอมรับ ● ความปลอดภัย ● ความไวใจ ● ความช่วยเหลือ ● กำลังใจ ● ความอบอุ่น ● ความสบาย ● ความจริงใจ ● พื้นที่ส่วนตัว ● ความเห็นใจ ● การปกป้อง ● การรับฟัง

ความรู้สึก	ความต้องการ
● กังวล ● น้อยใจ ● รำคาญ ● อาย ● โกรธ ● เสียใจ ● สับสน ● เครียด ● อึดอัด ● เหงา ● งง ● เกลียด ● เปื่อ / เซ็ง ● เหนื่อย ● ผิดหวัง ● ตกใจ ● กลัว ● หงุดหงิด	● ความรัก ● การชื่นชม ● การเล่น ● ความใกล้ชิด ● ความเท่าเทียม ● การดูแลเอาใจใส่ ● การสื่อสาร ● การเติบโต ● ความสนุกสนาน ● อาหาร / น้ำ ● ความเคารพ ● การมีส่วนร่วม ● ความมั่นใจ ● การเรียนรู้ ● การพักผ่อน ● อิสระ ● เป็นตัวของตัวเอง ● ทางเลือก ● ความมั่นคงภายใน ● การช่วยเหลือผู้อื่น ● ความคิดสร้างสรรค์ ● สุขภาพ

ตัวอย่างเกมส์-กิจกรรมเตรียมความพร้อม
กระตุ้นผู้เรียน

ตัวอย่างเกมส์-กิจกรรมเตรียมความพร้อม กระตุ้นผู้เรียน

(อ้างอิงจาก <http://farmsookicecream.blogspot.com/๒๐๑๗/๑๒/blog-post.html>)

เกมเตรียมความพร้อม

คือ เกมที่เล่นง่ายๆ ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ซึ่งไม่ได้ใช้วัสดุอุปกรณ์ แต่ใช้มือ และเสียงของผู้เข้าร่วม เป็นองค์ประกอบสำคัญ ยังไม่มีการเคลื่อนไหวมากนัก โดยมุ่งหวังให้ผู้เข้าร่วมมีการตื่นตัว เกิดความสนใจ สร้างบรรยากาศความสนุกสนาน และเป็นกันเองให้เกิดขึ้น ซึ่งถือเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนจะนำเข้าสู่กิจกรรมอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้เตรียมความพร้อมก่อนเริ่มกิจกรรมต่าง ๆ
๒. เพื่อกระตุ้นผู้เข้าร่วมให้มีการตื่นตัว และเกิดความสนใจ
๓. เพื่อสร้างบรรยากาศความสนุกสนาน และเป็นกันเองให้เกิดขึ้น

๑. เกมส์ที่ใช้ในการฝึกอบรม เกมนั่งล้อมวง แท็บ เป็นเกม "เช็คสติ

ให้ทุกคนหยิบของมาคนละ ๑ ชิ้น เป็นของอะไรก็ได้ที่ยืนได้ แตกหักเสียหายได้ (เช่น ที่มัดผม ของใส่ดินสอ ของใส่มือถือ นมๆ ประมาณนั้น) แล้วส่งของวนไปเรื่อย ๆ ตามจังหวะ

"แท็บ แท็บ แท็บทะเลแล็บแท็บแท็บ"

แท็บแรกส่งของ แท็บที่สองก็ส่งของ แต่แท็บทะเลแล็บแท็บ ต้องเอาของเคาะลงกับพื้นตรงที่ตัวเองนั่งสลับซ้ายขวา เป็นจังหวะ ก่อนที่จะส่งอีกครั้งเป็นคนที่สาม ซึ่งจังหวะนี้จะทำให้คนที่สติไม่ดีพอไขว่เขวและสับสนว่าเมื่อไหร่จะส่งอะไรประมาณนี้

เวลาจับคนפק็ดูว่าข้าวของของใครมากองอยู่ตรงหน้ามากที่สุด เพราะถ้าส่งไม่ทันจังหวะของจะยังมียู่ที่ตัวเองไม่ได้ส่งไป และคนที่ส่งของวนมาให้อีก ของก็จะติดแหว่งอยู่ข้างหน้านี้แหละ แรกๆ ก็ช้าๆ ก่อน หลังๆ ค่อยเร่งจังหวะเร็วขึ้น แล้วจะสนุก

๒. เกมส์จำชื่อ

นั่งล้อมวงแล้วจำชื่อเพื่อนให้ได้ทุกคน ให้คนเริ่มพูดชื่อตัวเอง คนที่สองก็พูดชื่อของคนแรกและชื่อตัวเอง คนที่สามก็พูดชื่อคนแรกและคนที่สองและชื่อตัวเอง เพิ่มจำนวน วนไปเรื่อย ๆ เคราะห์กรรมจะตกอยู่กะคนสุดท้ายที่ต้องจำให้รอบวง แต่เล่นจริง ๆ พอไปสัก ๖-๗ คนก็เริ่มไขว่เขว

๓. เกม “รหัสปรบมือ”

ขั้นตอนกิจกรรม

- ให้ผู้เข้าร่วม นั่งรวมกันเป็นแถว หรือวงกลม แล้วแต่กรณี
- ผู้นำกิจกรรม หาคำสำคัญหลัก (Key words) ในการเล่นเกมนี้ ๓ คำ ซึ่งอาจเป็นชื่อโครงการ ชื่อค่ายอบรม หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ตัวอย่างเช่น เมื่อผู้นำกิจกรรมพูดคำว่า “แกนนำ” ให้ผู้เข้าร่วมปรบมือที่บริเวณหน้าขาตัวเอง ๒ ครั้ง เมื่อพูดคำว่า “ป้องกัน” ให้ปรบมือปกติ ระดับอก ๒ ครั้ง และเมื่อพูดคำว่า “ยาเสพติด” ให้ชู

มือขึ้นสูงๆ แล้วปรบมือ ๒ ครั้ง ซึ่งสามารถพูดสลับคำ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมเกิดความสับสน ก็จะเพิ่มความสนุกสนานมากยิ่งขึ้น

- เล่นในลักษณะอย่างนี้ไปเรื่อย ๆ ซึ่งอาจให้ปรบมือเฉพาะผู้ชายหรือผู้หญิง หรือให้ปรบมือเป็นกลุ่ม เพื่อแข่งขันกันก็ได้

จุดเด่นของเกมนี้

จะช่วยทำให้ผู้เข้าร่วมสามารถจดจำชื่อของโครงการ หรือชื่อย่ออบรมได้เป็นอย่างดี และมองเห็นถึงความสำคัญของคนอื่น ๆ ที่ต้องเรียนรู้ร่วมกัน สามารถเล่นได้ทุกช่วงตลอดระยะเวลาของการอบรม เพื่อให้ผู้เข้าร่วมตั้งใจฟังผู้นำ เกิดความตื่นตัวหรือในกรณีที่ผู้เข้าร่วมเริ่มคุยกันและเสียงดังมากขึ้น

๔. เกม “ปรบมือชุดใหญ่”

ขั้นตอนกิจกรรม

- ผู้นำกิจกรรมอธิบายว่าการปรบมือชุดใหญ่นั้นมีอยู่ ๔ รอบ ดังนี้ (ควรมีพี่เลี้ยงสาธิตให้ดูเป็นตัวอย่าง)
 - รอบแรก : ๑๒/๑๒๓/๑๒/๑๒/๑
 - รอบที่สอง : ๑๒/๑๒๓/๑๒/๑๒/ปรบมือแบบไขว้กัน
 - รอบที่สาม : ๑๒/๑๒๓/๑๒/๑๒/เฮ้ ! ดังๆ พร้อมชูกำปั้นข้างขวาขึ้น
 - รอบสุดท้าย : ๑๒/๑๒๓/๑๒/๑๒/ส่งรอยยิ้มให้ทุกคนโดยกวาดมือทั้งสองออกจากริมฝีปาก
- ให้ผู้เข้าร่วมทำตามพี่เลี้ยงทีละรอบ จากนั้นจึงทำต่อเนื่องกันทั้ง ๔ รอบ โดยผู้นำกิจกรรมจะพูดประโยคที่ว่า “ปรบมือชุดใหญ่ ๓ ๔” อาจจะให้ปรบมือพร้อมกันทั้งห้องประชุม หรือทีละกลุ่มแล้วแต่กรณี

จุดเด่นของเกมนี้

เมื่อมีการแบ่งกลุ่ม สามารถกระตุ้นให้เกิดความพร้อมเพรียงกันภายในกลุ่มได้ และยังสามารถเล่นได้ตลอดระยะเวลาของการอบรม เพื่อให้ผู้เข้าร่วมตั้งใจฟังผู้นำ เกิดความตื่นตัว หรือในกรณีที่ผู้เข้าร่วมเริ่มคุยกันหรือส่งเสียงดัง ที่สำคัญผู้นำกิจกรรมสามารถพูดเชื่อมโยงจากท่าทางในรอบสุดท้ายว่า เราจะส่งมอบรอยยิ้มและมิตรภาพให้แก่กันและกันเพื่อให้ทุกคนมีความสุข และสนุกสนานร่วมกัน

๕. กิจกรรมจับกลุ่ม/แบ่งกลุ่ม

วิธีเล่น

- ตามเดือนเกิด(ลักษณะร่วมของคนเกิดเดือนเดียวกัน), นิสัย(ข้อคิดการอยู่ร่วมกับคนอื่น), วันเกิด(ลักษณะร่วมของคนเกิดวันเดียวกัน), สภาพสมรส(สรุปข้อคิดการใช้ชีวิตสมรส), ลูกคนที่เท่าไร(ความรู้สึกของการเป็นลูกคนที่)

๖. เกมสรีภาพแห่งความทรงจำ

วิธีเล่น

- วาดหน้าคู่ของตัวเอง จ้องตากัน ห้ามมองกระดาด

๗. เกมสโบลวิเศษ

วิธีเล่น

- ให้รวมกันเป็นวงกลมใหญ่ ๑ วง โดยผู้นำกิจกรรมยืนอยู่ตรงกลาง พร้อมกับถือบอลไว้ ๑ ลูก
- ผู้นำกิจกรรมตั้งคำถาม โดยเริ่มจากคำถามง่ายๆ ที่ทุกคนสามารถตอบได้ เช่น ชื่ออะไร มาจากโรงเรียน/ชุมชนอะไร ชอบสัตว์เลี้ยงชนิดใด ชอบทานอาหารชนิดใด อยากไปเที่ยวที่ไหน เป็นต้น
- ผู้นำกิจกรรมถามผู้เข้าร่วม พร้อมกับโยนลูกบอลให้คนใดคนหนึ่ง เมื่อรับลูกบอลแล้วให้ตอบคำถาม ตอบเสร็จจึงโยนลูกบอลคืนให้กับผู้นำกิจกรรม จากนั้นผู้นำกิจกรรมโยนให้คนอื่นต่อไปเรื่อย ๆ โดยใช้คำถามเดิมประมาณ ๕-๖ คน หรือ ตามความเหมาะสมเล่นในลักษณะเช่นเดียวกัน แต่เปลี่ยนคำถามไปเรื่อย ๆ ซึ่งผู้นำกิจกรรมควรโยนลูกบอลให้กับผู้เข้าร่วมอย่างทั่วถึง จนกว่าผู้นำกิจกรรมเห็นสมควร จึงยุติการเล่น

จุดเด่นของเกม

ทุกคนมีโอกาสได้พูด แม้แต่ผู้เข้าร่วมที่มีความเขินอายก็จะได้มีส่วนร่วม ที่สำคัญสามารถเชื่อมโยงสู่เนื้อหาของการอบรมได้ คือ เมื่อผู้เข้าร่วมเริ่มคุ้นเคยจากการตอบคำถามง่ายๆ แล้วอาจปิดท้ายด้วยคำถามที่เกี่ยวข้องกับการอบรม เช่น เมื่อพูดถึงคำว่าโรคเอดส์นี่ถึงอะไร ให้บอกชนิดของยาเสพติด เราจะช่วยลดภาวะโลกร้อนได้อย่างไรบ้าง เป็นต้น

เกมสละลายพฤติกรรม

คือ เกมที่มีการใช้วัสดุอุปกรณ์บ้าง แต่ไม่มาก เน้นการเคลื่อนไหว และเคลื่อนไหว โดยมุ่งหวังให้ผู้เข้าร่วมมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เกิดความคุ้นเคย และกล้าแสดงออก รวมทั้งเป็นการเสริมสร้างบรรยากาศแห่งความสนุกสนาน ที่เอื้อต่อการเปิดใจสู่การเรียนรู้อย่างไม่มีขีดจำกัด สร้างความเป็นมิตร ความเป็นกันเอง ซึ่งส่งผลให้ผู้เข้าร่วมได้มีส่วนร่วมในการกิจกรรมต่าง ๆ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้มีโอกาสรู้จักชื่อและเกิดความคุ้นเคยกันมากขึ้น
๒. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้สร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน
๓. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้ฝึกทักษะการฟัง ความไว และปฏิภาณไหวพริบ

๘. เกมส - กอด

วิธีเล่น

- แบ่งกลุ่ม (หรือครอบครัว) เปิดเพลง พอปิดให้ยืนบนกระดาน ห้ามเท้าแตะพื้น พับกระดานให้เล็กลงเรื่อย ๆ

๙. นับเลขยกเว้น

วิธีเล่น

- นับไล่ไปเรื่อย ๆ ยกเว้น ๐ กับ ๕ ตกที่ใคร ให้พูดตามกำหนด (ข้อคิด ต้องตั้งใจฟังผู้อื่น)

๑๐. ทำอะไรดีจ๊ะ

วิธีเล่น

- ผู้นำกิจกรรมพูดว่า “ทำอะไรดีจ๊ะ?” ให้ผู้เข้าร่วมที่เป็นผู้ชายถามกลับว่า “ทำอะไรดีครับ ?” ส่วนผู้หญิงถามกลับว่า “ทำอะไรดีคะ ?” พร้อมกับปรบมือเป็นจังหวะ
- จากนั้นผู้นำกิจกรรมบอกให้ทำอะไร ผู้เข้าร่วมต้องทำตามด้วยความรวดเร็ว เช่น ให้เอามือไปแตะฝาผนังห้อง เอามือไปจับสิ่งของภายในห้องที่เป็นสี่เหลี่ยม หรือจับกลุ่ม ๕ คน เป็นต้น
- หากคนไหนทำช้า จะถูกเชิญออกมาด้านหน้าเพื่อสัมภาษณ์ หรือเต้นประกอบเพลงสนุกๆ หลังจากหยุดเล่นเกมแล้ว
- เล่นในลักษณะเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนกว่าผู้นำกิจกรรมเห็นสมควร จึงยุติการเล่น

จุดเด่นของเกมนี้

เล่นได้ทุกช่วง เพื่อกระตุ้นผู้เข้าร่วมให้มีการเคลื่อนไหว ยังสามารถใช้ในการแบ่งกลุ่ม หรือจัดแถว ซึ่งจะทำให้เกิดความรวดเร็ว และสนุกสนานควบคู่กันไปด้วย

๑๑. คุณรักใคร

วิธีเล่น

- ให้ผู้เข้าร่วมนั่งเป็นวงกลมใหญ่ ๑ วง
- ให้แต่ละคนบอกชื่อของตัวเองดังๆ เพื่อให้เพื่อนคนอื่น ๆ ได้รู้จักชื่อ ซึ่งแต่ละคนต้องจดจำชื่อของเพื่อนๆ ให้ได้มาก ๆ หากมีป้ายชื่อให้ปิดป้ายชื่อไว้ด้วย
- ผู้นำกิจกรรมถามผู้เข้าร่วมคนหนึ่งว่าคุณรักใคร? โดยต้องเอ่ยชื่อด้วย และคนที่ถูกถามต้องตอบว่าฉันรัก (ชื่อของเพื่อนเป็นใครก็ได้ที่ไม่ใช่คนข้างๆ)
- จากนั้นคนที่นั่งทางซ้ายมือและขวามือของคนที่ถูกถาม และคนที่ถูกบอกว่ารัก ต้องวิ่งสลับที่นั่งกับเพื่อนในขณะเดียวกันผู้นำกิจกรรม ก็จะต้องเข้าไปแย่งที่นั่งด้วย
- เมื่อผู้นำกิจกรรมสามารถเข้าไปแย่งที่นั่งได้แล้ว จะทำให้มีผู้เข้าร่วมเหลือหนึ่งคนอยู่ตรงกลางวง แล้วจึงถามต่อว่า รักใคร ? เช่นเดิม ก็จะเกิดการแย่งที่นั่งขึ้นอีกครั้ง
- เล่นในลักษณะเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนกว่าผู้นำกิจกรรมเห็นสมควร จึงยุติการเล่น

จุดเด่นของเกมนี้

จะทำให้ผู้เข้าร่วมรู้จักชื่อของเพื่อนและคุ้นเคยกันได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้นำกิจกรรมยังสามารถนำเอาเรื่องการบอกรักมาให้แฉ่คิดแฉ่ผู้เข้าร่วมได้อีกด้วย กล่าวคือความรักเป็นสิ่งที่มีความสำคัญค่าเราสามารถบอกรักทุก ๆ คนได้ ทั้ง พ่อแม่ พี่น้อง และเพื่อนๆ เป็นต้น

๑๒. รถไฟฟ้ามาหานะเธอ

วิธีเล่น

- ผู้นำกิจกรรมอธิบายว่ารถไฟ ๑ ขบวน ประกอบด้วยหลายโบกี้ ให้ผู้เข้าร่วมหนึ่งคนแทนด้วย ๑ โบกี้
- เมื่อผู้นำกิจกรรมบอกให้ต่อกันเป็น ๔ โบกี้ ผู้เข้าร่วมก็ต้องต่อแถวกัน ๔ คน โดยผู้นำกิจกรรมต้องกำหนดเพิ่มเติม ว่าหัวขบวนต้องเป็นคนลักษณะใด โดยเปรียบเทียบกับคนในขบวนของตนเอง เช่น

คนที่สูงที่สุด ผอมยาวที่สุด ต้องเป็นผู้หญิง หรือน่ารักที่สุด เป็นต้น ซึ่งต้องกำหนดเวลาด้วยอาจจะรอบละ ๓๐ วินาที เมื่อหมดเวลาก็เป่าสัญญาณนกหวีด และขบวนใดที่ช้า หรือทำไม่ถูกต้องก็อาจจะมีการคัดออกเพื่อหาผู้ชนะต่อไป

- เล่นในลักษณะเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ โดยเปลี่ยนคำสั่ง เป็น ๕ โบกี้ หรือ ๖ โบกี้ รวมทั้งต้องบอกถึงลักษณะพิเศษของคนที่จะเป็นหัวขบวนด้วยจนกว่าผู้นำกิจกรรมเห็นสมควรจึงยุติการเล่น

จุดเด่นของเกม

อยู่ที่ความวุ่นวายของผู้เข้าร่วมที่จะต้องวิ่งวุ่นต่อแถวเป็นรถไฟกับเพื่อนๆ แล้วยังต้องหาคนที่มีความลักษณะตามที่ผู้นำกิจกรรมกำหนดให้ เป็นหัวขบวนอีกด้วย และเงื่อนไขของเวลาที่กำหนดก็จะช่วยเพิ่มความสนุกสนานมากยิ่งขึ้น ที่สำคัญผู้นำต้องสามารถควบคุมความวุ่นวายที่เกิดขึ้น โดยการใช้นกหวีด

๑๓. เกม “จุดศูนย์กลาง”

ขั้นตอนกิจกรรม

- ให้ผู้เข้าร่วมรวมกลุ่มๆ ละ ๓-๕ คน แล้วนั่งลงเป็นวงกลมโดยให้หัวเข่าชนกัน (อาจจะเล่นต่อจากเกมทำอะไรดีจ๊ะ ? โดยบอกให้ผู้เข้าร่วมจับกลุ่ม ซึ่งจะทำให้เกิดความรวดเร็ว)
- จากนั้นให้แต่ละกลุ่มหาจุดศูนย์กลางของวง แล้วให้ผู้เข้าร่วมเอามือซ้ายไขว้ไปด้านหลัง และมีขวาจับตึงหูซ้าย
- ผู้นำกิจกรรมเล่านิทานให้ฟังเรื่องหนึ่ง และขณะเล่านิทาน ถ้าผู้นำกิจกรรมพูดคำว่า “ว้ายรุ่น” ให้ผู้เข้าร่วมเอามือที่จับตึงหูซ้ายตะบลงไปตรงจุดศูนย์กลางของวง ถ้ามีคนใดอยู่บนสุด แสดงว่าทำช้า ผู้นำกิจกรรมอาจจะเชิญให้ออกมาเต้นประกอบเพลง
- โดยคำที่จะใช้พูดควรเกี่ยวข้องกับโครงการ หรือการอบรมนั้น ๆ และไม่ควรเกิน ๒-๓ พยางค์ ซึ่งต้องบอกให้กับผู้เข้าร่วมรับทราบ ก่อนที่จะเริ่มเล่านิทาน
- เล่นในลักษณะเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ สัก ๒-๓ รอบ โดยเปลี่ยนคำด้วย

จุดเด่นของเกมนี้

จะขึ้นอยู่กับผู้นำกิจกรรมเป็นสำคัญ หากผู้นำเล่านิทานได้อรรถรส มีลูกเล่น ชื่นเชิง น่าเสียน่าตื่นเต้น รู้จังหวะหลอกล้อด้วยคำที่ขึ้นต้นเหมือนกัน เช่น ว้ายรุ่น ก็อาจจะพูดคำว่า ว้ายเยาว์ เป็นต้น นอกจากนี้ที่เล่า ถ้าเป็นเรื่องราวที่น่าเข้าสู่การอบรมได้ ก็จะเป็นการเพิ่มคุณค่าของเกมนี้ได้อีกด้วย

๑๔. เกม “ช่องว่างในหัวใจ”

วัสดุ/อุปกรณ์

เครื่องดนตรี ประกอบด้วย กีตาร์ กลองบองโก แทมบูลิน ฯลฯ หรือเครื่องเล่นซีดี และนกหวีด

ขั้นตอนกิจกรรม

- ให้ผู้เข้าร่วมนั่งเป็นวงกลมใหญ่ ๑ วง โดยเว้นช่องว่างไว้ ๑ ช่อง
- ผู้นำกิจกรรมชี้แจงว่า ให้ผู้เข้าร่วมสังเกตดูว่าถ้าข้างๆ เรามีช่องว่างเกิดขึ้นให้จับมือกับเพื่อนอีกคนไปหาเพื่อน ๑ คน มานั่งเพื่อเติมช่องว่างให้เต็ม เมื่อเกิดช่องว่างตรงไหนก็ให้หาเพื่อนมาเติมข้างตัวเองให้เต็มอย่างรวดเร็ว ซึ่งในขณะที่เล่นควรจะชวนผู้เข้าร่วมร้องเพลงด้วยกัน หรือเปิดซีดี ก็ได้

- เมื่อผู้นำกิจกรรมเป่านกหวีด ผู้เข้าร่วมคู่ไหนที่ยังหาเพื่อนอีกคนมาเติมลงในช่องว่างไม่ได้ หรือเข้ายังวิ่งกลับไม่ถึงที่ ผู้นำกิจกรรมก็ให้ออกไปอยู่นอกวง
- เล่นในลักษณะเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนกว่าผู้นำกิจกรรมเห็นสมควร จึงยุติการเล่น
- จากนั้นผู้นำกิจกรรมจึงเชิญให้ผู้ที่ยอยู่นอกวงกลมใหญ่ออกมาสัมภาษณ์ และเต้นประกอบเพลงสนุกๆ

จุดเด่นของเกมนี้

ผู้เข้าร่วมจะรู้สึกตื่นเต้นและรีบวิ่งเมื่อขำๆ ตนเองเกิดช่องว่าง ที่สำคัญต้องวิ่งไปพร้อมกับเพื่อนอีกคน ก็จะทำให้เกิดความคุ้นเคยกันในบรรยากาศของความสนุกกับเสียงเพลง และเงื่อนไของเวลาจะทำให้เกิดความตื่นเต้นมากยิ่งขึ้น ที่สำคัญเพลงที่ใช้ร้องหรือเปิดซีดี ต้องเป็นจังหวะเร็ว

๑๕. เกม "๔ ห้องหัวใจ"

วัสดุ/อุปกรณ์

กระดาษสีชมพูตัดเป็นรูปหัวใจ (เท่ากับจำนวนผู้เข้าร่วม) ปากกา หรือสีเมจิก

ขั้นตอนกิจกรรม

- แจกรูปหัวใจให้กับผู้เข้าร่วมคนละ ๑ ดวง พร้อมปากกา หรือสีเมจิก
- ให้ผู้เข้าร่วมแบ่งหัวใจออกเป็น ๔ ช่อง และเขียนหมายเลขกำกับไว้ ซึ่งแล้วแต่การออกแบบของแต่ละคน
- ผู้นำกิจกรรม กล่าวว่า หัวใจของคนเรามี ๔ ห้อง แล้วในวันนี้เราจะมอบหัวใจให้กับเพื่อนใหม่ของเราซึ่งเราจะต้องเข้าไปพูดคุยเพื่อสร้างความสัมพันธ์ แล้วเขียนชื่อพร้อมกับชื่อหมู่บ้าน โรงเรียน หรือหน่วยงานของเพื่อน ซึ่งเพื่อนก็ต้องเขียนชื่อเราด้วย ลงในหัวใจช่องเดียวกัน ซึ่งจะต้องหาให้ครบทั้ง ๔ ช่อง ตามเวลาที่กำหนดโดยยกเว้นคนที่มาจากที่เดียวกัน
- ผู้นำกิจกรรมสุ่มถาม ๑ คนแล้วให้คนนั้นบอกชื่อเพื่อนพร้อมกับชื่อหมู่บ้าน โรงเรียน หรือหน่วยงาน ซึ่งต้องทายด้วยว่าเป็นใครแล้วก็ให้คนที่ถูกเอ่ยชื่อนั้น บอกชื่อเพื่อนอีก ๑ คน
- ถามในลักษณะเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนกว่าผู้นำกิจกรรมเห็นสมควรจึงยุติการถาม

จุดเด่นของเกม

ทำให้ผู้เข้าร่วมได้มีโอกาสพูดคุยใกล้ชิดกัน และจดจำชื่อกับที่มาของเพื่อนๆ ได้ อย่างน้อย ๔ คน ซึ่งสามารถร้องเพลงหรือเปิดเพลงระหว่าง กิจกรรมได้ เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศ

เกมเสริมสร้างทักษะชีวิต

คือ เกมที่เน้นการเล่นเป็นทีม มีความซับซ้อนบ้าง อาจจะต้องอาศัยการอธิบายเกมให้เข้าใจและชัดเจน โดยมุ่งหวังให้ผู้เข้าร่วมได้รับการเสริมสร้างและพัฒนาทักษะชีวิตในด้านต่างๆ ซึ่งถือเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาบุคลิกภาพของตน และเสริมสร้างความมั่นใจในการอยู่ร่วมกันในสังคม นอกจากนี้ยังได้รับความสนุกสนาน และข้อคิดจากการเล่นเกมอีกด้วย

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้เรียนรู้ความสามัคคี และการทำงานเป็นทีม
๒. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
๓. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้ฝึกทักษะการคิด การฟัง การวางแผน และการจับประเด็น
๔. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมได้ฝึกทักษะการแก้ไขปัญหา และการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

๑๖. พายูเฮอริเคน

วิธีเล่น

- ให้ผู้เข้าร่วมแบ่งเป็น ๒ กลุ่มๆ ละเท่าๆ กัน (ไม่ควรเกิน ๑๕ คน ขึ้นอยู่กับสถานที่ด้วย) จัดแถวเรียงหน้ากระดานจับมือกันไว้ โดยมีระยะห่างพอประมาณ
- ให้ผู้เข้าแข่งขันนับหมายเลข จากคนแรกถึงคนสุดท้าย แล้วจำหมายเลขของตนเองไว้
- ถ้าผู้นำกิจกรรม พูดหมายเลขขึ้นมา ๒ หมายเลข เช่น หมายเลข ๕ กับ ๖ ให้คนที่นับหมายเลข ๕ กับ ๖ ชูมือข้างที่จับกันไว้แล้วยกขึ้นสูงๆ
- จากนั้นคนที่อยู่หัวแถวและท้ายแถว ต้องวิ่งมาลอดแขนแล้วกลับไปอยู่ที่เดิมอย่างรวดเร็ว โดยห้ามปล่อยมือ ส่วนคนที่นับหมายเลข ๕ กับ ๖ ก็หมุนตัวกลับด้วย
- เมื่อทุกคนกลับสู่ที่เดิมแล้ว ก็ให้นั่งลงพร้อมกับส่งเสียง เฮ้! ดังๆ ถือว่าเป็นฝ่ายชนะ แต่ถ้ามือที่จับกันไว้หลุด ให้ถือว่าอีกกลุ่มเป็นผู้ชนะ แต่ถ้ามือหลุดทั้ง ๒ กลุ่ม ก็ให้เล่นใหม่
- เล่นในลักษณะเช่นนี้ ๓ รอบ ถ้ากลุ่มใดชนะ ๒ ใน ๓ ถือว่าเป็นฝ่ายชนะ แล้วอาจจะไปแข่งชิงชนะเลิศกับกลุ่มอื่น ๆ ต่อไป

จุดเด่นของเกมนี้

คือ การที่ผู้เข้าร่วมทุกคนจะต้องต้นตัวอยู่เสมอ เพื่อตั้งใจฟังว่าผู้นำจะพูดถึงหมายเลขอะไร ทำให้เกิดการลุ้น ตื่นเต้น แล้วทุกคนในกลุ่มยังได้เคลื่อนไหวด้วยกันทั้งหมด แต่มีข้อควรระวัง เนื่องจากผู้เล่นจะต้องวิ่ง ดังนั้น ต้องดูบริเวณโดยรอบว่ามีขนาดกว้างเพียงพอ พื้นไม่ลื่น และไม่มีสิ่งกีดขวางใดๆ ที่จะทำให้เกิดอันตรายได้ รวมทั้งถ้าผู้เล่นสวมใส่กระโปรงคงไม่สะดวกในการเล่นเกมนี้นะ

๑๗. เกม “ไข่มังกรที่รัก”

วัสดุ/อุปกรณ์

ลูกโป่ง (เท่าจำนวนกลุ่มที่เล่น) กระบอกสูบลูกโป่ง ยางรัด นกหวีด และเก้าอี้ (เท่าจำนวนกลุ่มที่เล่น)

ขั้นตอนกิจกรรม

- ให้ผู้เข้าร่วมแบ่งเป็น ๒-๔ กลุ่มๆ ละเท่าๆ กัน ตั้งแถวตอนเรียงลึกแล้วนั่งลง จากนั้นเอาเก้าอี้วางไว้ท้ายแถว กลุ่มละ ๑ ตัว
- พี่เลี้ยงถือลูกโป่งยืนอยู่หน้าแถว โดยที่ผู้เข้าที่อยู่อันดับหัวแถวชูมือเพื่อเตรียมรับลูกโป่งจากพี่เลี้ยง
- เมื่อผู้นำกิจกรรมเป่านกหวีด คนหัวแถวรับลูกโป่งจากพี่เลี้ยง แล้วส่งข้ามศีรษะต่อให้กับคนที่อยู่ข้างหลังโดยห้ามหันไปมอง เมื่อลูกโป่งส่งไปถึงคนสุดท้าย ให้คนสุดท้ายขึ้นไป ยืนบนเก้าอี้ แล้วส่งลูกโป่งกลับมายังด้านหน้า เมื่อส่งมาถึงคนแรก ก็ให้คนแรกยืนขึ้นพร้อมกับส่งเสียง เฮ้! ดังๆ ถือว่าเป็นฝ่ายชนะ
- ถ้ากลุ่มไหนหันหลังไปมองเพื่อนขณะที่ส่งลูกโป่ง ถือว่ากลุ่มนั้นทำผิดกติกา ปรับแพ้ในรอบนี้ แต่ถ้าลูกโป่งหลุดออกจากแถวก็ให้คนที่ทำหลุดนั้นเก็บคืนมา แล้วจึงส่งต่อได้
- เล่นในลักษณะเช่นนี้ ๓ รอบ ถ้ากลุ่มใดชนะ ๒ ใน ๓ ถือว่าเป็นฝ่ายชนะ แล้วอาจจะไปแข่งชิงชนะเลิศกับกลุ่มอื่น ๆ ต่อไป

จุดเด่นของเกมนี้

ที่ชัดเจนที่สุด คือ ความตื่นเต้น และสนุกสนาน โดยเฉพาะเมื่อมีทีมแข่งขันมากกว่า ๒ ทีม เพราะต้องลุ้นให้ลูกโป่งของกลุ่มตนเองกลับมาถึงคนแรกก่อน แล้วยังต้องลุ้นไม่ให้ลูกโป่งแตกอีกด้วย ซึ่งผู้นำต้องพูดเชียร์กระตุ้นตลอดการแข่งขันเพื่อเป็นการสร้าง บรรยากาศ ข้อสังเกต ผู้นำและทีมงานต้องช่วยกันดูว่ามีกลุ่มใดทำผิดกติการึเปล่า หากมีก็จะให้แพ้ในรอบนั้น ๆ ซึ่งต้องสังเกตดี ๆ เพราะการเล่นจะเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ไม่ได้ถือเป็นการจับผิด แต่จะปลุกฝั่งให้ผู้เข้าร่วมรักษากติกาในสังคม และไม่เป็นคนชี้โกงเพื่อให้ได้มาซึ่งชัยชนะ

๑๘. เกม “ผู้ชนะสิบทิศ”

วัสดุ/อุปกรณ์

- เครื่องดนตรี ประกอบด้วย กีตาร์ กลองบองโก แทมบูลิน ฯลฯ หรือเครื่องเล่นซีดี
- ป้ายบัตรคำ ๖-๘ ป้าย (เป็นคำที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาการอบรม) ฉลากตามป้ายบัตรคำ พร้อมกล่องใส่
- กระดาษขาว และนกหวีด

ขั้นตอนกิจกรรม

- นำป้ายบัตรคำ (เป็นคำที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาการอบรม) ไปติดตามเสา หรือฝาผนัง รอบๆ ห้องประชุมโดยให้มีระยะห่างประมาณ ๓-๔ เมตร
- ให้ผู้เข้าร่วมร้องเพลง หรือเปิดซีดี และเดินไปด้วยกัน เมื่อเพลงหยุดให้รีบไปอยู่ตามจุดที่ติดบัตรคำไว้ซึ่งอาจไปกันเป็นกลุ่ม หรือกระจายกันไปอยู่ก็ได้ (ขึ้นอยู่กับការวางแผนของผู้เข้าร่วมแต่ละกลุ่ม)
- ผู้นำกิจกรรมเป่าสัญญาณนกหวีด ซึ่งผู้เข้าร่วมไม่สามารถเปลี่ยนไปอยู่บัตรคำอื่นได้

- ผู้นำกิจกรรมจับฉลากขึ้นมา ๑ ใบ แล้วอ่าน เช่น คำในฉลากเป็นคำว่า “ดนตรี” กลุ่มที่อยู่ป้ายบัตรคำดนตรีก็ถูกรอให้ออกไปอยู่ด้านนอกของการแข่งขัน
- เล่นในลักษณะเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนเหลือผู้เข้าแข่งขันน้อยที่สุด จึงจะยุติการแข่งขัน แล้วให้คะแนนแต่ละกลุ่มตามจำนวนคนที่เข้ารอบ

จุดเด่นของเกมนี้

อยู่ที่การดึงเอาคำที่เกี่ยวข้องกับการอบรมมาใช้ในการเล่น เพื่อเชื่อมโยงสู่เนื้อหา หรือสร้างความคุ้นเคยกับคำต่าง ๆ เช่น อบรมเกี่ยวกับยาเสพติด ก็เขียนบัตรคำเป็นประเภทของยาเสพติด ได้แก่ สุรา บุหรี่ ยาบ้า กัญชา เป็นต้น หรือ อบรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ก็เขียนบัตรคำ ได้แก่ ป่าไม้ ภูเขา ทะเล เป็นต้น นอกจากนี้ยังโดดเด่นในเรื่องการวางแผนที่จะกระจายสมาชิกในกลุ่มให้ไปอยู่ตามจุดต่างๆ ข้อสังเกต หากในแต่ละรอบ มีคนตกรอบน้อย อาจจะเพิ่มการจับฉลากเป็นครั้งละ ๒ ใบก็ได้ เพื่อกิจกรรมจะได้กระชับ

๑๙. เกม “Yes / No / OK”

วัสดุ/อุปกรณ์

กระดาษ A๔ พร้อมเขียนข้อความ

ขั้นตอนกิจกรรม

- ให้ผู้เข้าร่วมนั่งเป็นวงกลมตามกลุ่ม
- ผู้นำกิจกรรมเขียนคำตอบลงในกระดาษ A๔ จากนั้นพับเก็บไว้ โดยไม่ให้ผู้เข้าร่วมทราบ
- ผู้นำกิจกรรมชี้แจงวิธีการเล่น โดยให้ผู้เข้าร่วมตั้งคำถามขึ้นมา ซึ่งผู้นำจะสามารถตอบได้แค่ คำว่า YES หรือ NO เท่านั้น เช่น หากผู้เข้าร่วมถามว่า “เป็นสิ่งของที่กินได้ใช่ไหม” ถ้าผู้นำตอบ YES ก็จะได้สิทธิ์ในการถามต่อ แต่ถ้าผู้นำตอบ NO ก็จะเป็นโอกาสของกลุ่มถัดไป
- ตั้งคำถามเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะมีกลุ่มไหนมั่นใจจึงขอตอบ ถ้าเป็นคำตอบที่ถูกต้อง ผู้นำก็ต้องพูดว่า OK เพื่อให้คะแนน หรือรางวัล แต่ถ้าเป็นคำตอบที่ผิด กลุ่มนั้นหมดสิทธิ์ในการแข่งขัน
- แต่ถ้าใช้เวลาพอสมควรแล้ว ไม่มีกลุ่มใดที่สามารถตอบได้ ผู้นำกิจกรรมอาจมีคำใบ้ให้ แล้วเล่นต่อไปจนกว่าจะมีกลุ่มที่ตอบได้
- เล่นในลักษณะเช่นนี้สัก ๒-๓ รอบ (ขึ้นอยู่กับเวลาที่มี) และเปลี่ยนป้ายคำตอบในแต่ละครั้ง

จุดเด่นของเกมนี้

คือ การฝึกทักษะการคิด จับประเด็น และการตั้งคำถาม ไม่ต้องใช้อุปกรณ์ หรืออาศัยการเตรียมใด ๆ เพียงแต่คำตอบที่ผู้นำเขียนลงบนกระดาษนั้น ควรจะเป็นสิ่งที่ป็นรูปธรรมจับต้องได้ และไม่ยากจนเกินไป ข้อสังเกต หากกลุ่มใดตั้งคำถามซ้ำจะทำให้บรรยากาศดูน่าเบื่อ ดังนั้นผู้นำต้องกระตุ้นให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มช่วยกัน

๒๐. เกม “เรียกชื่อ”

ขั้นตอนกิจกรรม

- ให้ผู้เข้าร่วมแบ่งกลุ่มเท่าๆ กัน ประมาณ ๕-๑๒ คน ขึ้นอยู่กับจำนวนผู้เข้าร่วมทั้งหมด
- ให้ทุกกลุ่มตั้งชื่อ (ตามกรอบของประเด็นการอบรม) โดยต้องมี ๒ พยางค์ เช่น อบรมเรื่องยาเสพติด ก็ให้ตั้งชื่อยาเสพติด เช่น บุหรี่ สุรา กัญชา และยาบ้า เป็นต้น
- ผู้นำกิจกรรมให้แต่ละกลุ่มขานชื่อของกลุ่มตนเองดังๆ เพื่อให้กลุ่มอื่นได้รับทราบ และทุกคนในกลุ่มต้องช่วยกันจำ
- เมื่อผู้นำกิจกรรมชี้ไปยังกลุ่มใด ให้กลุ่มนั้นจับมือกันยืนขึ้นพร้อมกับเรียกชื่อกลุ่มตนเอง ๒ ครั้ง แล้วโยนให้กับกลุ่มอื่นโดยเรียกชื่อกลุ่มนั้น ๒ ครั้ง ส่วนกลุ่มที่ถูกเรียกก็ทำเช่นเดียวกัน และโยนต่อไปให้กลุ่มใดก็ได้ หากกลุ่มใด ที่ลุกขึ้นช้า เรียกชื่อไม่พร้อมกัน หรือเสียงไม่ดังและชัดเจน ก็ให้กลุ่มนั้นตรอบ และออกจากการแข่งขันไปก่อน
- เล่นในลักษณะเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ จนเหลือ ๒ กลุ่มสุดท้าย จึงเป็นผู้ชนะ

จุดเด่นของเกมนี้

อยู่ที่การดึงเอาคำที่เกี่ยวข้องกับการอบรมมาใช้ในการเล่น เพื่อเชื่อมโยงสู่เนื้อหา หรือสร้างความคุ้นเคยกับคำต่าง ๆ ซึ่งแต่ละกลุ่มต้องคิดชื่อเอง แล้วความสนุกสนานจะมาจากการโยนชื่อกลุ่มกันไปมา บางกรณีก็จะโยนกันซ้ำ ๆ ไปมา ๒ กลุ่ม ทุกกลุ่มจึงต้องมีความสามัคคี และปฏิภาณไหวพริบ ข้อสังเกต ความสนุกจะเพิ่มมากขึ้นเมื่อจำนวนกลุ่มลดลง ส่วนผู้นำก็มีความสำคัญในการควบคุมเกมเพื่อไม่ให้เกิดความวุ่นวายระหว่างการเล่น

๒๑. เกมสืต่อภาพ

วัตถุประสงค์

๑ การวางแผน ๒ ความสามัคคีของกลุ่ม

อุปกรณ์

- ๑.กระดาษ(ตัดให้เป็นชิ้นๆ) สำหรับเป็นแม่แบบ ๕-๖ ชิ้นและทุกกลุ่ม
- ๒.กระดาษให้คะแนน ปากกาสี

วิธีการเล่น

- แบ่งกลุ่ม ๕- ๑๐ กลุ่มขึ้นไป
- อธิบายเกี่ยวกับกติกา
- ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมา ๑ คน/ครั้ง ๕-๖ ครั้ง เพื่อบอก ใช้เวลา ๑ นาที แล้วกลับไปทีกลุ่ม โดยคนแรก ห้ามพูดห้ามทำ คนที่ ๒ ห้ามทำ แต่บอกได้ คนที่ ๓ ห้ามพูดแต่ทำได้ คนที่ ๔ ทำได้พูดได้ คนต่อไปอาจให้มาดู ๒ คนหรือทั้งหมด

๒๒. ผีงแดกรั๊ว

วัตถุประสงค์

๑ ความสนุกสนาน รู้จักรู้จักกันมากขึ้น

วิธีการเล่น

- แบ่งกลุ่มละ ๓ คน
- อธิบายเกี่ยวกับกติกาและความปลอดภัย เช่น ระวังเรื่องวิ่ง, เพศ
- ๒ คนให้จับมือกัน เป็นรังผึ้ง ๑ คนอยู่ตรงกลาง เป็นผึ้ง

- การเล่น มี ๓ อย่างคือ อาจเปลี่ยน ๑. ผีงแตกรัง (ตัวผีงไปหารังใหม่) ๒. รังแตกผีง (ตัวรังไปหาผีงใหม่) ๓. รังแตก (ทุกคนที่เป็นมด, แมว เป็นทั้งรังและผีงต้องไปสร้างกลุ่มใหม่) นางพญา (ผู้นำเตรียมเข้าไปแทรก) กิ้งก่า ฯลฯ
- ระหว่างมีการเปลี่ยนในแต่ละครั้งให้แต่ละกลุ่มถามชื่อ, อาหาร, ว/ด/ป เกิด ฯลฯ

๒๓. ดนตรีส่งของ

วัตถุประสงค์ ๑ สนุกสนาน ๒ การแสดงออก

อุปกรณ์ แป้งหรือลูกบอล, ลิปสติค, มาม่า, ขนม, ลูกโป่งใส่น้ำ, ลูกโป่งใส่แป้ง วิทย์เทพ/ซีดี

วิธีการเล่น

- นั่งเป็นวงกลมหรือยืน
- อธิบายเกี่ยวกับกติกา เช่น ส่งไปข้างหน้าหรือย้อนกลับได้, ห้ามโยน
- การเล่นเมื่อมีเสียงร้องเพลง/เปิดเพลงให้ผู้เล่นที่มีอุปกรณ์รับส่งของ ถ้าได้ยินเสียง นกหวีดให้หยุดเล่นทันที ของอยู่ที่ใครอาจทำโทษหรือแนะนำตัวหรือออกมาหน้าห้อง
- การทำโทษอยู่ที่ผู้นำจะพลิกเพลงเองให้สนุกสนาน

๒๔. เป่ายิงฉุบ

วัตถุประสงค์ ๑ สนุกสนาน ๒ รู้จักกัน

วิธีการเล่น

- จับคู่ ๒ คน
- อธิบายกติกา เช่น แข่ง เป่า ๓ ครั้ง ต้องชนะ ๒ ใน ๓
- การเล่นให้จับคู่กันแล้วเป่ายิงฉุบ ๒ ใน ๓ กระดาษ ค้อน กรรไกร (อาจใช้ แลปลิ้น หัวเราะ ประบมือ)
- คนแพ้ให้จับเอาคนชนะต่อแถว
- คนชนะให้ไปหาคนชนะ แล้วเป่า ๒ ใน ๓ ทำต่อไปเรื่อย ๆ ก็จะได้แถวยาว ๆ ๆ ๆ
- คนที่อยู่หัวแถวคือผู้ชนะ

๒๕. เหยียญกับกระปุก

วัตถุประสงค์ ๑ ผนรงค์เรื่องการออมทรัพย์ ๒ สนุกสนาน สร้างความสัมพันธ์

วิธีการเล่น

- กำหนดผู้ชาย เป็น กระปุก ผู้หญิง เป็น เหยียญ
- ผู้นำบอกว่ากระปุก ๓ เหยียญ ๒ หมายถึง ผู้ชาย ๓ คนจับมือกันเป็นวงกลม ผู้หญิง ๒ คน เข้าไปอยู่ในวงกลม
- เมื่อเข้าไปแล้วอาจให้ถามชื่อหรืออาหารที่ชอบ ผู้นำก็จะทำไปเรื่อย ๆ สลับ ชายมาหรือหญิงมากก็ได้

๒๖. ปลาทุ-ปลาบึก

วัตถุประสงค์ ๑ สนุกสนาน ๒

วิธีการเล่น

- จับคู่กัน ๒ คน เลือกใครเป็นปลาทุ...ปลาบึก
- เอามือซ้ายมาแตะกัน(แบบจับมือ) เอามือขวาวางที่ตัก
- ถ้าผู้นำพูดคำว่าปลาทุ คนเป็นปลาทุใช้มือขวาตีมือปลาบึก ส่วนคนเป็นปลาบึก ต้องรีบเอามือออกให้เร็วที่สุดอย่าถูกตี ผู้นำบอกปลาบึก ก็ให้ทำแบบปลาทุ คนถูกตีให้เปลี่ยนคู่ หรือเปลี่ยนทั้งหมด

๒๗. ใครกันนะ

วัตถุประสงค์ ๑ รู้จักกัน ๒ สนุกสนาน

อุปกรณ์ กระดาษ ปากกา/สี

วิธีการเล่น

- แจกกระดาษคนละ ๑ แผ่น ให้พับ ๘ ช่อง
- ให้ไปล่าซื้อเพื่อนที่อยู่บนรถให้ครบทุกช่อง ผู้นำจะตั้งคำถามให้ไปล่า เช่น อาหาร,สิ่งที่ชอบ,บ้านอยู่ที่ไหน ,หรือเล่าเรื่องที่เป็นแรงจูงใจอยากจะต้องตอบ อาจจะเฉยเป็นบางคนที่แปลกๆ

๒๘. YWCA ทำชน

วัตถุประสงค์ ความสามัคคี ๑ การวางแผน ๒ ความพร้อมเพียงกัน

อุปกรณ์ กระดาษเขียนลงคะแนน ปากกาสี

วิธีการเล่น

- แบ่งกลุ่มอาจมากกว่า ๕-๑๐ กลุ่ม อยู่ที่จำนวนเด็ก
- อธิบายเกี่ยวกับกติกา เช่นความพร้อมเพียง,ท่าทาง,เสียงและอื่น ๆ
- วิธีเล่น ๓ วิธี ๑.กอดคอ พุด คำว่า เฮ เฮ เฮ (๓รอบ) ๒.กระต๊อบเท้า ทำเสียง ฮู้ ๆ ๆ (คนป่า) ๓. ปรบมือ ๑๒๓ ๔๕ เฮ (๒ ครั้ง) กอดคอขณะปรบมือขณะกระต๊อบเท้าขณะกอดคอ ๔ ใช้วิธีแข่งเป็นคู่ จนถึงคู่ชิง (แข่ง ๒ ใน ๓) มีการเก็บคะแนน ชนะ ได้ ๕ คะแนน

๒๙. จำยตลาด

วัตถุประสงค์ ให้เด็กแสดงออกทางความคิด

๑ มีความรู้เรื่องอาหาร,ผัก,ผลไม้,เครื่องครัว,ของใช้ในบ้าน อื่น ๆ

๒ การช่วยเหลือกัน

อุปกรณ์ กระดาษลงคะแนน ปากกา

วิธีการเล่น

- แบ่งกลุ่มละ ๑๐-๒๐ คน
- อธิบายเกี่ยวกับกติกาการเล่นเช่น ห้ามพูดซ้ำกัน,ให้เวลา นับ ๑-๑๐ /คน เป็นต้น
- วิธีการเล่นให้ผู้นำตั้งชื่อเรื่อง เช่น อาหารประเภทแกง,ต้ม,ทอด ฯลฯ
- แข่งพร้อมกัน ๒ กลุ่ม มีผู้นำ ๒ คน ชี้ตัวเด็กทีละคนจากคนแรกจนถึงสุดท้าย คนสุดท้าย ยืนขึ้นแล้วพูด เฮ เป็นผู้ชนะ ให้คะแนน ๑ คะแนน

๓๐. ตะขาบ

วัตถุประสงค์ ๑ ความสามัคคี ๒ ความพร้อมเพียง

อุปกรณ์ กระดาษหนังสือพิมพ์เจาะรู ๒ รูสำหรับใส่ขา

วิธีการเล่น

- แบ่งกลุ่ม ๕-๑๐ คน
- อธิบายเกี่ยวกับกติกา เช่น ให้เข้าแถว , จับเอวกันไว้ ฯลฯ
- วิธีการเล่น เข้าแถวตอนลึก ให้ทุกคนนำกระดาษหนังสือพิมพ์ใส่ไว้ที่เท้า มือจับเอว เดิน กระดาษห้ามฉีก กลุ่มไหนถึงเส้นชัยเป็นผู้ชนะ

๓๑. กระซิบกระซาบ

วัตถุประสงค์ ๑ ความสนิทสนมกัน ๒ สนุกสนาน

อุปกรณ์ กระดาษข้อความเขียนเป็นคำยาวๆ ใช้วิธีพูดแทนการเขียนข้อความ

วิธีการเล่น

- แบ่งกลุ่ม ละ ๑๐-๒๐ คน อาจใช้กระดาษ
- อธิบายเกี่ยวกับกติกา เช่น ห้ามพูดเสียงดัง ห้ามพูดแก้งเพื่อน ม้วนแล้วพูด
- เข้าแถวตอนลึก ส่งตัวแทนมาหาผู้นำ นำข้อความไปบอกเพื่อนแล้วบอกต่อกันไปจน ถึงคนสุดท้ายเป็นผู้ชนะ
- สลับตัวแทนไปเรื่อย ๆ หรือสลับคนในกลุ่ม

๓๒. เท้าล่าซื้อ/มือล่าลายเซ็น

วัตถุประสงค์ ๑ รู้จักเพื่อนใหม่ อุปกรณ์ ปากกาสีชนิดลบไม่ออก

วิธีการเล่น

- นั่งหรือยืนเป็นวงกลม
- อธิบายเกี่ยวกับกติกาและความปลอดภัย เช่น ระวังเรื่องการวิ่ง, สีเขียนเสื้อ
- แจกสีให้ทุกคน ให้ไปหาเพื่อนเขียนชื่อเขาบนเท้า/มือเราให้ได้มากที่สุด ต้องอ่านออก จับเวลาจากนั้นกลับไปนั่งที่เดิม เรียกออกมาทีละคนหรือสุ่มเรียก ๑๐-๒๐ คน ถามชื่อคนนี้คือใครให้ชี้หรือไปเอาตัวมา สัก ๒-๓ คน

๓๓. พลังกลุ่มลุ่มเสียง

วัตถุประสงค์ ๑ ความสามัคคีของกลุ่ม ๒ การยอมรับฟังเสียงผู้อื่น

วิธีการเล่น

- แบ่งกลุ่ม ๕-๑๐ กลุ่มละ ๕-๑๐ คน
- อธิบายกติกากลุ่มการเล่น
- ให้แต่ละกลุ่มตั้งชื่อกลุ่มเช่น เกี่ยวกับผลไม้ เสียงของสัตว์ ดารา อาหาร ฯลฯ อาจมีท่าทางประกอบด้วย ให้กลุ่มเรียกชื่อกลุ่ม ๒ ครั้งแล้วเรียกชื่อกลุ่มอื่น ๑ ครั้ง เช่น มะม่วง มะม่วง (ทำท่า)... แดงโม กลุ่มโดนเรียกให้ทำเหมือนกลุ่มแรก

๓๔. ลงทะเล

วัตถุประสงค์ ๑ ความสามัคคี ๒ สนุกสนาน

อุปกรณ์ กระดาษหมายเลข หรือผลไม้ หรือสัตว์ เป็นแผ่นเล็ก ๆ

วิธีการเล่น

- จะแบ่งกลุ่มหรือจับมือทำวงกลมวงใหญ่วงเดียว
- อธิบายกติกาและความปลอดภัย
- ผู้นำจะแจกหมายเลขหรือชื่อสัตว์ ผลไม้ ให้กับทุกคน ซึ่งแต่ละคนต้องเก็บเป็นความลับ เมื่อผู้นำเอ่ยชื่ออะไร ให้คนที่มียื่อนั้น ๆ ล้มตัวลงไป เพื่อนๆ ที่อยู่ทั้งสองข้างจับอย่าให้เขาล้ม หรือให้เขาเอากันแต่พื้นได้ เอ่ยชื่อไปเรื่อย ๆ จนเหลือหมายเลข ที่มีมากที่สุด

๓๕. YW

วัตถุประสงค์ ๑ กล้าแสดงออก ๒ สนุกสนาน

อุปกรณ์ ป้ายคะแนน

วิธีการเล่น

- นั่งเป็นวงกลม ผู้ชายครึ่ง ผู้หญิงครึ่ง
- อธิบายกติกา
- ส่งตัวแทนมาเปิดป้าย ถ้าพบ Y คือ ผู้ชาย W คือ ผู้หญิง คนที่ได้คำนั้นจะต้อง บอกชื่อฝ่ายตรงข้าม ๓- ๕ คนหรือ...ผู้นำจะเป็นคนออกคำสั่ง ถ้าทำได้ ได้ ๑ คะแนน ส่งตัวแทนสลับกันออกมาจับป้าย ทำตามคำสั่งไปเรื่อย ๆ

๓๖. ไฟช็อต

วัตถุประสงค์ ๑ สนุกสนาน ๒ การเป็นผู้ตามที่ดี

วิธีการเล่น

- ยืนวงกลมหรือนั่ง
- อธิบายกติกา
- ผู้นำมีคำว่า ไฟช็อต คือ ให้จับมือกัน ๒ คน(ห้ามซ้ำ) / ไฟดูด คือ ให้จับมือ ชาย หญิง / ไฟรั่ว คือ ปลอ่ยมือ ให้ปรบมือ ๑ ครั้งแล้ว (เปลี่ยนรูปแบบไปเรื่อย ๆ)

๓๗. ชุปเปอร์ฮีโร่ ๑

วัตถุประสงค์ ๑ การแสดงความคิดเห็นร่วมกัน ๒ การทำงานเป็นทีม

อุปกรณ์ กระดาษขาว-เทา สีเทียน สีชอล์ก ดินสอ ยางลบ

วิธีการเล่น

- แบ่งกลุ่ม ๕- ๑๐ กลุ่ม
- อธิบายกติกา
- ให้แต่ละกลุ่มวาดรูปฮีโร่ในความคิดของตนเอง เขียนเหตุผลและตั้งชื่อข้างล่างภาพ เสร็จแล้วระบายสีให้สวยงาม เลือกตัวแทนออกมาพูด ๑ คนและผู้ถือภาพ ๒ คน ออกมานำเสนอกับเพื่อนๆ

๓๘. ชุปเปอร์ฮีโร่ ๒

วัตถุประสงค์ ๑ จินตนาการ ๒ ทำงานเป็นกลุ่ม

อุปกรณ์ กระดาษหนังสือพิมพ์ หรือของที่อยู่ใกล้ตัว สี เทปขาว

วิธีการเล่น

- แบ่งกลุ่ม ๕-๑๐ กลุ่ม
- อธิบายกติกาทั้งก่อนและหลังทำกิจกรรม
- ตัวแทนกลุ่มหรือพี่ประจำกลุ่ม เลือกมา ๑ คน ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันตกแต่ง โดยสรุป แล้วว่าคือฮีโร่ที่จะต้องตกแต่งตัวให้สวยและเหมือนที่สุด เสร็จแล้ว ให้ฮีโร่พากลุ่ม ทำกิจกรรมเรื่องความดี ๑ อย่าง

๓๙. เล่าความดี

วัตถุประสงค์ ๑ ศิลปะการพูด ๒ การยอมรับ

อุปกรณ์ กระดาษเป็นแผ่นเล็ก ๆ ดินสอ

วิธีการเล่น

- แบ่งกลุ่ม ๑๐-๒๐ กลุ่มๆละ ๓-๕ คน
- อธิบายกติกา ระวังเรื่องยอมรับไม่ได้
- ให้แต่ละกลุ่มได้เล่าความดีของตนเองทีละคน เมื่อเสร็จแล้วให้โหวตออก ๑ คน แล้วเล่าต่ออีกทีละคนแล้วโหวตออกอีก ๑ คน จนเหลือ ๑ คนสุดท้าย เป็นตัวแทน ของกลุ่มออกมาเล่าความดี ให้คะแนนแต่ละกลุ่มหรือโหวตออก

๔๐. โดเรมอน

วัตถุประสงค์ เพื่อความสนุกสนานและความร่วมมือกันเป็นทีม

วิธีการเล่น

- แบ่งกลุ่ม ๔-๕ กลุ่มละ ๑๐ คน
- อธิบายกติกา
- ผู้นำออกคำสั่งให้เอาอะไร เช่น เสื้อ ๑ ตัว แต่ละกลุ่มต้องรีบเอามาให้เร็วที่สุด ผู้นำจะนับ ๑-๑๐ จะได้ ๑ คะแนน

๔๑. ลูกโป่งสวรรค์

วัตถุประสงค์ ๑ ทำงานเป็นทีม ๒ สนุกสนาน

อุปกรณ์ ลูกโป่ง

วิธีการเล่น

- แบ่งกลุ่มละ ๑๐-๒๐ คน
- อธิบายกติกา
- ให้แต่ละกลุ่มเข้าแถวตอนลึก แยกขาออก ๖๐ ซม.คนแรกถือลูกโป่งแล้วลอดใต้ขา ใครมาถึงก่อนชนะ หรือ ให้ขาหนีบลูกโป่ง ห้ามจับ แล้วส่งต่อ หรือใช้ท่อนส่ง

๔๒. โมเซสส์

วัตถุประสงค์ ๑ การแสดงออก ๒ สนุกสนาน

อุปกรณ์ ข้อมูลคำสั่ง

วิธีการเล่น

- แบ่งกลุ่มละ ๑๐ คน
- อธิบายกติกา
- ผู้นำให้พูดคำว่า "โมเซสส์" เด็ก ๆ พูด "สั่งอะไร" ๔ ผู้นำสั่งให้แต่ละกลุ่มทำกิจกรรมต่างกัน เช่น กลุ่ม ๑ ทำความไถนา กลุ่ม ๒ ทำเครื่อง พิมพ์ดีด โดยใช้คนในกลุ่มทำ ห้ามใช้อุปกรณ์

๔๓. รถไฟลอดถ้ำ

วัตถุประสงค์ ๑ ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ๒ สนุกสนาน

วิธีการเล่น

- แบ่งกลุ่มละ ๒๐-๓๐ คน
- อธิบายกติกา
- ให้จับคู่กัน ยืนเป็นแถวตอนลึก จับมือกันยกขึ้น คู่ที่อยู่ด้านหน้าให้จับมือกันธรรมดา เสียงนกหวีดให้คู่หน้าจับมือกันวิ่งลอดไปถึงคู่สุดท้ายแล้วจับมือกันยกขึ้นคู่ที่สอง ให้ทำแบบคู่แรก ทีมไหนลอดเสร็จก่อนชนะ(สังเกตคู่แรกขึ้นมาอยู่หัวแถว)

๔๔. รถไฟขึ้นถ้ำ

วัตถุประสงค์ ๑ ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ๒ สนุกสนาน

วิธีการเล่น

- แบ่งกลุ่มละ ๒๐-๓๐ คน
- อธิบายกติกา
- ให้จับคู่กัน นั่งเป็นแถวตอนลึก จับมือกันวางบนเข่า คู่ที่อยู่ด้านหน้าให้จับมือกันธรรมดา เสียงนกหวีดให้คู่หน้าจับมือกันวิ่งข้ามไปถึงคู่สุดท้ายแล้วจับมือกันยกขึ้น คู่ที่สอง ให้ทำแบบคู่แรก ทีมไหนข้ามเสร็จก่อนชนะ(สังเกตคู่แรกขึ้นมาอยู่หัวแถว)

๔๕. รถไฟอ้อมถ้ำ

วัตถุประสงค์ ๑ ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ๒ สนุกสนาน

วิธีการเล่น

- แบ่งกลุ่มละ ๒๐-๓๐ คน
- อธิบายกติกา
- ให้จับคู่กัน นั่งเป็นแถวตอนลึก จับมือกันวางบนเข่า คู่ที่อยู่ด้านหน้าให้จับมือกันธรรมดา เสียงนกหวีดให้คู่หน้าจับมือกันวิ่งอ้อมด้านนอกไปถึงคู่สุดท้ายแล้วจับมือกันยกขึ้น คู่ที่สอง ให้ทำแบบคู่แรก ทีมไหนอ้อมเสร็จก่อนชนะ(สังเกตคู่แรกขึ้นมาอยู่หัวแถว)

๔๖. สัตว์บิน

วัตถุประสงค์ ๑ สนุกสนาน ๒ ความรู้เรื่องสัตว์

วิธีการเล่น

- นั่งเป็นแถวหน้ากระดานหรือตอนลึก
- อธิบายกติกา
- ผู้นำสั่ง นกบิน เป็ดบิน ไก่บิน (สัตว์ที่บินได้ให้ทำท่าบิน) แต่ถ้าเป็นช้างบิน ม้าบิน (ไม่ต้องทำท่าหรือทำท่าวิ่งอยู่กับที่แทน)ใครทำผิดออกมาทำแทนผู้นำ

๔๗. เกลियวเชือก

วัตถุประสงค์ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม

วิธีการเล่น

- แบ่งกลุ่มคู่ เช่น ๖-๑๒ คน
- อธิบายกติกา
- ให้กลุ่มจับวงกลม จับคู่ที่อยู่ตรงหน้าเอามือซ้ายไปจับมือขวา เอามือขวาไปจับใครก็ได้ จนทุกคนมีมือประสานกันทั้งหมด จากนั้นให้ถอดมือออกเป็นรูปวงกลม โดยมีมือห้ามหลุด ออกจากกัน จะข้ามจะลอด จะอ้อม ได้หมด

๔๘. จัง เก้ง ปง

วัตถุประสงค์ สนุกสนาน

วิธีการเล่น

- แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม ละ ๑๐-๒๐ (แล้วแต่)
- คนแรกแถวหน้าของ๒ กลุ่ม หันหน้าเข้าหากัน กำมือไว้ด้านหลังแล้วพูดคำว่า จัง เก้ง ปง (เป่า ยิง ชุ่ม) ออกกรรไกร ชนะ กระต่าย ชนะค้อนชนะกรรไกร ผู้ชนะจะชี้ ๔ ทิศ คือบน ล่าง ซ้าย ขวา ผู้แพ้ ให้หันหน้าไปตามมือผู้ชี้ให้หัน ห้ามซ้ำ ถ้าหันหน้าหันให้เป่ายิงชุ่มใหม่ ถ้าไม่หันให้คนที่ ๒ มาเล่นต่อ ชนะให้ทำแบบที่พูดมา

๔๙. แต่งนิทาน

วัตถุประสงค์ ๑ ฝึกการพูด,การใช้คำ ๒ กล้าแสดงออก,จินตนาการ

อุปกรณ์ ประโยคคำ เช่น กาลครั้งหนึ่ง,มีแมวกับหมาอยู่คู่หนึ่ง

วิธีการเล่น

- แบ่งกลุ่มละ ๔-๕ คน
- ผู้นำเริ่มต้นประโยค ๑ ประโยค แล้วให้แต่ละกลุ่มช่วยกันแต่งต่อไป ๑ ประโยค โดยผู้นำจะบอกให้กลุ่มไหนเริ่มก่อน-หลัง เมื่อจบก็ให้นำมาเล่าให้ฟังอีกรอบ

๕๐. รถไฟเหาะ

วัตถุประสงค์ ๑ ความพร้อมเพียง ๒ สนุกสนาน

วิธีการเล่น

- แบ่งกลุ่ม ๑๐-๑๕ คน
- นั่งเป็นแถวตอนลึก คนที่อยู่ด้านหลังกอดคอคนที่อยู่ด้านหน้า ผู้นำส่งโดยการชี้นิ้ว ไปทางไหนให้ผู้เล่นเกมเอนตัวตาม หรืออาจให้กอดคอกันยืนขึ้นก็ได้ การเคลื่อนไหว อาจตรงกันข้ามกับผู้นำก็ได้

๕๑. สามรู้มถาม

วัตถุประสงค์ ๑ ไหวพริบ ๒ การฟัง การตอบ

วิธีการเล่น

- แบ่งกลุ่ม ๗-๙ คน
- ให้คนแรกเป็น คนตอบ ที่เหลือเป็น คนถาม โดยถามพร้อมกันเรื่องอะไรก็ได้ คนที่ตอบให้ตอบคำถามใดๆ จากนั้นให้สลับคนที่ ๒ ๓ ๔ ๕ มาเป็นผู้ตอบ-ถามบ้าง จนหมดทุกคน

๕๒. หัว ไหล่ เอว

วัตถุประสงค์ ๑ เตรียมความพร้อม ๒ ไหวพริบ

วิธีการเล่น

- จัดเป็นวงกลมหรือแถวหน้ากระดาน
- ให้ทำตาม ๑ หัว ๒ ไหล่ ๓ เอว ๔ ไหล่ ๕ หัว ๖ ไหล่ ๗ เอว ๘.ปรบมือ
- จากนั้นไล่จาก ๗ มา ๖ มา ๕ มา ๔ มา ๓ มา ๒ มา ๑ ปรบมือ เริงจังหวะจากซ้าย ไปเร็ว ๆ ๆ ๆ

๕๓. สัตว์ก็ขา

วัตถุประสงค์ ๑ เตรียมความพร้อม ๒ ไหวพริบ

วิธีการเล่น

- ผู้นำจะเอ่ยชื่อสัตว์เป็นภาษาอังกฤษ ๑ คำ
- ผู้เล่นจะต้องจับกลุ่มกัน ๓ คน
- เมื่อผู้นำบอกว่า Pig ผู้เล่นให้จับกันแล้วยกเท้าขึ้นให้เท่าๆกับ Pig ห้ามเอาเท้าลงแตะพื้น จนกว่าผู้นำจะบอกให้เอวลง

๕๔. ชี้นิ้ว

วัตถุประสงค์ ๑ เตรียมความพร้อม ๒ ไหวพริบ ๓ บริหารสมองทั้งซีกซ้ายและซีกขวา

วิธีการเล่น

- เล่นเป็นกลุ่มใหญ่ หรือแข่งกันเป็นกลุ่มย่อยก็ได้
- ผู้นำจะชี้นิ้วไปด้านซ้าย ขวา บน ล่าง ๑ หรือ ๒ อย่างก็ได้
- ผู้เล่นให้ชี้นิ้วแต่ต้องตรงข้ามกับผู้นำ

๕๕. กระจกบานนี้ส่องแล้วหล่อ/สวย

วัตถุประสงค์ ๑ เตรียมความพร้อม ๒ ไหวพริบ ๓ สะท้อนอารมณ์

วิธีการเล่น

- ให้จับคู่กัน แล้วตกลงกันว่าใครจะเป็นกระจก อีกคนหนึ่งเป็นคนส่อง
- เมื่อคนส่องทำหน้าที่ ทำท่าทาง อย่างไร คนที่เป็นกระจกจะต้องทำหน้าที่ ทำท่าทางให้เหมือนคนส่องด้วย (เมื่อทุกคนเล่นจบ อาจให้ตัวแทนมาทำหน้าที่ ห้างด้วยก็ได้)

ข้อคิด เวลาเรายิ้ม กระจกก็ยิ้มให้ รู้สึกแฮปปี้ใช่ไหม แต่เวลาเราหน้าบึ้ง หงิกงอ กระจกก็หน้าหงิกงอใส่เราเช่นกัน ฉะนั้นเราต้องทำตัวให้สดใสน่ารักทุกวัน คนรอบข้างก็จะมองเราสดใสยิ้มแย้มให้เช่นกัน

บรรณานุกรม

- กนิษฐา ไทยกล้า.(๒๕๕๙).การติดตามความเคลื่อนไหวด้านอุปสงค์ อุปทาน สารเสพติดบนโลกออนไลน์.กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ.
- กมลลักษณ์ อินทร์เอก.(๒๕๖๐).การศึกษาพฤติกรรมการใช้โซเชียลมีเดียของนักเรียนโรงเรียนลาดทิพรพิทยาคม อำเภอตาคลี จังหวัดนครสวรรค์.การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน .(ม.ป.ป.).คู่มือประเมินความเสี่ยงและความจำเป็น กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.กรุงเทพฯ: กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.
- กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (๒๕๖๓). รายงานสถิติคดีประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒. กรุงเทพฯ: กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.
- กาญจนา แก้วเทพ.(๒๕๕๕).สื่อสารมวลชน : ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา(พิมพ์ครั้งที่ ๓).กรุงเทพฯ.สำนักพิมพ์ศาลาแดง.
- กันตภา ศีรีวงศ์.(๒๕๕๗).ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับสื่อคลิปวิดีโอออนไลน์ที่มีเนื้อหารุนแรงทัศนคติและรูปแบบการเลี้ยงดูของครอบครัวต่อพฤติกรรมการลอกเลียนแบบของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เกวลี นาควิโรจน์.(๒๕๕๕). ความสัมพันธ์ระหว่าง ทัศนคติการใช้ความรุนแรง รูปแบบการเลี้ยงดูและการปฏิบัติของเพื่อน กับพฤติกรรมรุนแรงของวัยรุ่น.วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยมหิดล
- เกียรติกูมิ วงศ์จิต และคณะ.(๒๕๕๒).การพัฒนาแบบประเมินความเสี่ยงต่อพฤติกรรมรุนแรงในนักเรียนอาชีวศึกษา,โรงพยาบาลศรีธัญญา กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- จำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์ และคณะ.(๒๕๕๐). สังคมวิทยา.กรุงเทพฯ: ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จิราพร เพชรดำไพบูลย์ แยมกสิกร และคณะ.(๒๕๕๔). ปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กรณีศึกษา จังหวัดนครนายก.สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครนายก.นครนายก.
- จินดารัตน์ บวรบริหาร.(๒๕๕๘).ความรู้เท่าทันสื่ออินเทอร์เน็ต การประเมินความเสี่ยงและพฤติกรรมการป้องกันตัวเองของนักเรียนชั้นมัธยมปลายในเขตกรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต,จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุฑารัตน์ สมจริง.(๒๕๕๗). การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศกับเยาวชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงในจังหวัดตรัง.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชาญคณิต กฤตยา สุริยะมณีและคณะ.(๒๕๕๓).การกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในคดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ในประเทศไทย แนวทางป้องกันและแก้ไขโดยอาศัยปัจจัยที่เป็นตัวทำนายด้านอาชญาวิทยา,มหาวิทยาลัยมหิดล
- ชุตินันท์ คำชาย.(๒๕๖๒). อิทธิพลของสื่อสังคมออนไลน์ต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเด็กและเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร.วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.ปีที่ ๒๗, ฉบับที่ ๒.(กรกฎาคม-ธันวาคม);๑๙๔-๒๒๗.
- ชูลีรัตน์ สุวรรณทะ.(๒๕๕๖).การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมด้วยหลักเหตุผลการเห็นคุณค่าในตนเองและพฤติกรรมการควบคุมตนเองของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ชื่นจิตร วาณิชยสุวรรณ.(๒๕๕๔) . ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครอง
เด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
รัฐชัย หงษ์ยันตรชัย. (๒๕๕๐). SPSS for windows (Statistical Package for Social Science).

กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, คณะศึกษาศาสตร์, ภาควิชาจิตวิทยา.
ณัฐนันท์ ศิริเจริญ. (๒๕๕๗). การสื่อสารเพื่อการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศจากสื่ออินเทอร์เน็ตของ
นักศึกษาระดับปริญญาตรี. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
ณัฐพร มั่งกุดมลาภ (๒๕๕๔). ความหมายของเครือข่ายสังคมออนไลน์ [เว็บไซต์]. เข้าถึงได้จาก
<http://anachan๒๕๓๓.blogspot.com/๒๐๑๖/๐๗/๕-๕.html>.

ดารณี พานทอง พาลุสุข และ สุรเสกข์ พงษ์หาญยุทธ. (๒๕๔๕). ทฤษฎีการจูงใจ. (พิมพ์ครั้งที่ ๖). กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ทัศนีย์ ประธาน.(๒๕๖๑).พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์และจิตลักษณะที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ด้วยการนำ
ตนเองของเยาวชน ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้,มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

ทัศนียา ทองจิตต์.(๒๕๕๓).ศึกษาอิทธิพลของสื่อที่มีเนื้อหารุนแรง ต่อพฤติกรรมความก้าวร้าวของเยาวชนในสถาน
พินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่.ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

นงลักษณ์ วิรัชชัย.(๒๕๔๒).ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น:สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และ
พฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ,จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นวลจันทร์ ทศนชัยกุล. (๒๕๕๓). อาชญากรรมการป้องกัน:การควบคุม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นิติ กาญจนวนิชย์.(๒๕๕๕).ศึกษาผลกระทบทางความคิดและพฤติกรรมจากการใช้สื่อทางเพศของเยาวชนผู้กระทำ
ผิดทางเพศบ้านเมตตาและบ้านกรุณา.วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

นิลุบล รูปหมอก.(๒๕๖๑).การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดสุพรรณบุรี:การ
ทดสอบความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลการวัด.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ปัทมกร ปรีตาชัชวาล.(๒๕๕๖). การยอมรับและพฤติกรรมการเล่นแบบทางวัฒนธรรมจากสื่อบันเทิงเกาหลีของ
วัยรุ่นไทย.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ปิยะณัฐ แยมสรวล.(๒๕๕๓). ประสบการณ์การกระทำผิดซ้ำของเยาวชนชายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน
การศึกษารายกรณี.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เพ็ญพักตร์ เตียวสมบูรณ์กิจ. (๒๕๕๗). ความรู้เท่าทันสื่อของผู้ใช้สื่อโทรทัศน์ไทยภายใต้ภูมิทัศน์สื่อโทรทัศน์ที่
เปลี่ยนไป.นิเทศศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พาติมะห์ ชันธศักดิ์.(๒๕๕๘).สาเหตุการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนและกระบวนการพิจารณาคดีเด็กและ
เยาวชน.สำนักงานอัยการคดีเยาวชนและครอบครัวจังหวัดยะลา.

ภัทรวดี แก้วเทศ.(๒๕๕๘). ศึกษาความคิดเห็นต่อความรุนแรงเชิงวัฒนธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
ในกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาเนื้อหาความรุนแรงบนสื่อออนไลน์.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.
วิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

มานิช ขาบรา.(๒๕๕๐).ศึกษาการจัดการตัวตนในโลกเสมือนจริงกับโลกที่เป็นจริง กรณีศึกษาวัยรุ่นติดเกมออนไลน์.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ.(๒๕๓๔). การวิเคราะห์ผู้รับสาร. กรุงเทพฯ :จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เลอพร ศุภสร. (๒๕๖๒). การเปิดรับข่าวอาชญากรรมของเด็กและเยาวชน ศึกษากรณีเฉพาะกรณี สถานพินิจและคุ้มครอง
เด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี. วารสารวิชาการอาชีวศึกษาและนิติวิทยาศาสตร์.ปีที่ ๕,ฉบับที่ ๒.(
กรกฎาคม-ธันวาคม);๑๕๐-๑๖๕.

- ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๕๔). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔ เฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคล ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔. กรุงเทพฯ:
นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- เรื่องชัย เรื่องไพศาล.(๒๕๕๓).ปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชน :ศึกษากรณีสถานฝึก
และอบรมเด็กและเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต,จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- รุ่งรวี รัตนดำรงอักษร.(๒๕๔๐).ศึกษาภูมิหลังทางครอบครัว กระบวนการสังคมกรรม และการเปิดรับรายการ
โทรทัศน์ประเภทสารคดีเชิงสืบสวน ของเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน.วิทยานิพนธ์นิติศาสตร
มหาบัณฑิต,จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ลักขณา สรวิวัฒน์.(๒๕๔๕).สุขจิตวิทยาและการปรับตัว.กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- วรมน บุญศาสตร์. (๒๕๕๙) .การสื่อสารการตลาดสู่กลุ่มผู้บริโภคเจนเนอร์เรชั่น ซี ในยุคดิจิทัล. วารสารการสื่อสาร
และการจัดการ นิต้า. ปีที่๑,ฉบับที่ ๑. (มกราคม-เมษายน) ;๑๔-๓๐.
- วิสาลักษณ์ สิทธิขุนทด. (๒๕๕๑). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ใน
โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยการศึกษา,
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภมาส อังสุโชติ และคณะ.(๒๕๔๘).การใช้โปรแกรมลิสเรล:โปรแกรมทางสถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์
และสังคมศาสตร์ รุ่นที่ ๗. เอกสารประกอบการสอน.กรุงเทพมหานครมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศูนย์วิจัยมหาวิทยาลัยกรุงเทพ(กรุงเทพโพล).(๒๕๕๖). ชีวิตประจำวันของเยาวชนในยุคสื่อสังคมออนไลน์.สืบค้น
เมื่อ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๓.จาก <http://bangkokpoll.bu.ac.th/poll/result/>
- ศูนย์วิจัยและพัฒนาด้านอาชญาวิทยา.(๒๕๔๙).เบื้องหลังชีวิตของอาชญากรมืออาชีพ.สำนักวิจัยและพัฒนา
ระบบงานราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์.
- สิริภิญญา อินทรประเสริฐ.(๒๕๕๖).ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอิทธิพลของสื่อกับพฤติกรรมความรุนแรงของเด็กและ
เยาวชนในกรุงเทพมหานคร.มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สิริลักษณ์ รัตนวิทยาภรณ์.(๒๕๕๓).องค์ประกอบของการทำความผิดของเด็กและเยาวชน ในสถานพินิจและคุม
ครองเด็กและเยาวชน จังหวัดชลบุรี.วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สิริวรรณ ปัญญาภาศ.(๒๕๕๑).ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรุนแรงในสื่อเกมออนไลน์กับพฤติกรรมก้าวร้าวของ
เด็กวัยรุ่นตอนปลายในจังหวัดเชียงใหม่.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุชา จันทรเฒ.(๒๕๔๑).จิตวิทยาเด็กเกร.กรุงเทพฯ :ไทยวัฒนาพานิช.
- สุภัทรา ปากสิทธิ์.(๒๕๕๑). การศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ครอบครัว และสังคมของวัยรุ่นชายที่กระทำผิด
ครั้งแรก วัยรุ่นชายที่กระทำผิดซ้ำ และวัยรุ่นชายทั่วไป.จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพัตรา สุภาพ.(๒๕๓๙). ปัญหาสังคม.พิมพ์ครั้งที่ ๑๓.กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุพรรณิ นอบน้อม.(๒๕๔๒). พฤติกรรมเบี่ยงเบนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ
หอวัง นนบุรี.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุพิศวง ธรรมพันทา.(๒๕๕๓). มนุษย์กับสังคม.พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ:ภูมิไทย.
- สุธินี รัตนวราห. (๒๕๓๑).กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุวรรณ ใจคลองแคล้ว.(๒๕๔๖).สาเหตุการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังเรือนจำพิเศษธนบุรี.สารนิพนธ์ศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุดสงวน สุธีสร.(๒๕๔๗).อาชญาวิทยา.กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- โสภา ขปิลมันน์.(๒๕๓๖).บุคลิกภาพและพัฒนาการ : แนวโน้มสู่พฤติกรรมปกติและการมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนของ
เด็กและเยาวชน โครงการอาชีวการกรมวิทยาและงานยุติธรรม .คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์โอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮาส์
- เสกสิทธิ์ สวรรยาธิปติ.(๒๕๕๔).การกระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ยาเสพติด และชีวิตร่างกาย (คดีร้ายแรง) ของเด็กและ
เยาวชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล.วิทยานิพนธ์ปริญญาโท(อาชีววิทยา การ
บริหารงานยุติธรรมและสังคม).มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สัมพันธ์ ศิริมา.(๒๕๔๔). ปัจจัยที่มีผลต่อการก่ออาชญากรรมของเด็กและเยาวชน กรณีศึกษาสถานพินิจและ
คุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ .
- สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชนและสถาบันวิจัยและพัฒนา กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.
(๒๕๕๙).Forensic CBT การบำบัดความคิดและพฤติกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม
,กรุงเทพฯ :กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.
- อมรากุล อินโอชานนท์.(๒๕๓๒).ความเครียดในการทำงาน.วารสารสุขภาพจิต ๑๒,กรุงเทพฯ.
- อมรรัตน์ วงศ์โสภา.(๒๕๕๘).ศึกษาพฤติกรรมการใช้และผลกระทบของสื่อสังคมออนไลน์ประเภทเฟซบุ๊กต่อการ
ดำเนินชีวิตของนักศึกษา กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.วารสารวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏ
เลย.Vol. ๑๐ No. ๓๓ (๒๐๑๕): กรกฎาคม - กันยายน ๒๕๕๘.
- อรสม สุทธิสาร.(๒๕๕๓).อาชญากรรมเด็ก.กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์สารคดี.
- อรอุมา วชิรประดิษฐ์พร.(๒๕๕๕).สาเหตุการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนกับมาตรการแก้ไขในเชิงรุก.
รายงานการอบรมหลักสูตร “ผู้พิพากษาผู้บริหารในศาลชั้นต้น” รุ่นที่ ๑๐ สถาบันพัฒนาข้าราชการฝ่ายตุลา
การ ศาลยุติธรรมสำนักงานศาลยุติธรรม.หน้า ๘.
- อัจฉรา ทองอยู่.(๒๕๕๐).การเปิดรับสื่อโทรทัศน์กับวัฒนธรรมการแต่งกายของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อัจฉรา ทองตัน. (๒๕๓๖).การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาอาชีววิทยาและงานยุติธรรม.มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Alic.Y.Lee.(๒๕๕๘).ประสบการณ์ MIL กับภาคการศึกษา.การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ (MIL) ในยุคดิจิทัล,๔๘-
๕๒.
- Baker, M. L., Sigmon, J. N., & Nugent, M. E. (๒๐๐๑). Truancy Reduction Keeps Children in School.
Office of Juvenile Justice and Delinquency Prevention.
- Bandura A.(๑๙๙๗). *Social Learning Theory*. New Jersey: Englewood Cliffs.
- Bangkoklifenews.(ม.ป.ป.).วิเคราะห์หนังสือ ‘JOKER’ ในเชิงจิตวิทยาและสังคมวิทยา.สืบค้นเมื่อ ๒๕ ธันวาคม
๒๕๖๓,จาก <https://www.bangkoklifenews.com/>
- Bonta, J., & Andrews, D. A. (๒๐๐๗). Risk-need-responsivity model for offender assessment and
rehabilitation. Ottawa, Ontario: Public Safety Canada.
- Dennis Reineck, & Lublinski, J. (๒๐๑๕). Media and Information Literacy: A human rights-based
approach in developing countries. สืบค้นเมื่อ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๓,จาก
www.dw.com/downloads/๒๙๘๗๕๒๐๓/media-information-literacy.pdf
- De Vries Robb , Willis.(๒๐๑๗). Assessment of protective factors in clinical practice. Aggression and
Violent Behavior. ๓๒,๑-๘๘.

- Diana R. Clarke.(๒๐๑๗). *The Effect of Risk Factors on Recidivism Among Juveniles from the Perspectives of Juvenile Justice Professionals*. Walden University.
- Elena Ortega-Campos,Juan García-García, Maria José Gil-Fenoy, Flor Zaldívar-Basurto.(๒๐๑๖). Identifying Risk and Protective Factors in Recidivist Juvenile Offenders: A Decision Tree Approach. *Journal of Public Library of Science* (September ๙, ๒๐๑๖).
- Fabelo, T., Thompson, M. D., Plotkin, M., Carmichael, D., Marchbanks III, M. P., & Booth, E. A. (๒๐๑๑). *Breaking Schools’ Rules: A Statewide Study of How School Discipline Relates to Students’ Success and Juvenile Justice Involvement*. The Public Policy Research Institute & Council of State Governments Justice Center.
- Harry Willbach.(๑๙๔๒).What Constitutes Recidivism. *Journal of Criminal Law and Criminology*. Volume ๓๓,๓๓-๓๗.
- Hoeben, E.M., Osgood, D.W., Siennick, S.E., & Weerman, F.M. (๒๐๒๐). Hanging out with the wrong crowd? The role of unstructured socializing in adolescents’ specialization in delinquency and substance use. *Journal of Quantitative Criminology*.๓๗,๑๔๑-๑๗๗(๒๐๒๑).
doi.org/๑๐.๑๐๐๗/s๑๐๙๔๐-๐๑๙-๐๙๔๔๗-๔
- Kircaburun et al.(๒๐๑๘). Uses and Gratifications of Problematic Social Media Use Among University Students: a Simultaneous Examination of the Big Five of Personality Traits, Social Media Platforms, and Social Media Use Motives.*International Journal of Mental Health and Addiction*.๕๒๕-๕๔๗.
- Lawrence S. Wrightsman, Michael T. Nietzel and William H. Fortune.(๑๙๘๗).*Psychology and Legal System*. (๓rd ed.).California: Brooks/cole.
- LimHuay,L. and LengTheng, Y. (๒๐๑๐). Are YouthsToday Media Literate? A Singapore Study on Youth’s Awareness and Perceived Confidence in Media Literacy Skills. School of Communication and information, Nanyang Technological University.Singapore.
- Livingstone,S.,& Bober,M.(๒๐๐๕).UK Children Go Online: Final report of key project finding. Available from : <http://children-go-online.net>
- Marino et al. (๒๐๒๐). Social norms and e-motions in problematic social media use among Adolescents. *Addictive Behaviors Reports*,๑๑(๒๐๒๐). doi.org/๑๐.๑๐๑๖/j.abrep.๒๐๒๐.๑๐๐๒๕๐.
- Marketing Oops.(๒๐๑๙). “ล้วง Insight การใช้งาน “ดิจิทัล” ทั่วโลก ๒๐๑๙ “คนไทย” ใช้เน็ต ๙ ชั่วโมงต่อวัน-มือถือมี ๙๙ แอปฯ!!”สืบค้นเมื่อ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.จาก
<https://www.marketingoops.com/reports/global-and-thailand-digital-trend-๒๐๑๙/>
- MGRonline.(๒๕๕๖). “อึ้ง! เด็กต้นนอนคว่ำมือถือ เล่นเฟซบุ๊ก-ไลน์” สืบค้นเมื่อ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๓.จาก
<https://mgronline.com/qol/detail/๙๕๖๐๐๐๐๖๘๑๖๒>
- National Association for media Literacy education (NAMLE). (๒๐๑๕). *Media Literacy Defined*.Accessed. สืบค้นเมื่อ ๕ สิงหาคม ๒๕๖๓ from
<https://namle.net/publications/media-literacy-definitions/>

<http://oteamwork.blogspot.com/၂၀၁၆/၀၈/၁.html>

<https://www.gotoknow.org/posts/၂၈၈၈၂၆>

<https://www.gotoknow.org/posts/၈၄၆၈၈၈>

<https://sites.google.com/site/thvsdihmwkbbi/prayoch-n-khxng-kar-khid-baeb-hmwk-၁-bi>

<http://www.pisitzhong.com/%E0%B8%84%E0%B8%B4%E0%B8%84%E0%B8%84%E0%B8%A%E0%B8%A%E0%B8%AB%E0%B8%A%E0%B8%A%E0%B8%84%E0%B8%84%E0%B8%A/>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามการวิจัย

แบบสอบถาม

โครงการการพยากรณ์พฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดจากข้อมูลปฐภูมิจำนวนมาก (Big Data) เพื่อมาตรการควบคุมการกระทำผิดซ้ำในกลุ่มเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม

คำชี้แจง :

๑. แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารวบรวมข้อมูลและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุข้อมูลปฐภูมิจำนวนมาก (Big Data) พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบน การรู้ทันสื่อและสารสนเทศ กับพฤติกรรมเสี่ยงกระทำผิดครั้งแรกและการกระทำผิดซ้ำของเด็กและเยาวชนในสังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน การตอบแบบสอบถามฉบับนี้ไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อท่านแต่ประการใด

โดยแบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด ๔ ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ส่วนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์

ส่วนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ

ส่วนที่ ๔ แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบน

๒. นิยามศัพท์เฉพาะ

สื่อสังคมออนไลน์ หมายถึง เครือข่ายสังคมที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลในการติดต่อสื่อสาร ผ่านโปรแกรมประยุกต์หรืออินเทอร์เน็ต ซึ่งมีการแบ่งเป็น แลกเปลี่ยน การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาอย่างใดอย่างหนึ่งระหว่างกัน เช่น Facebook ,line ,Google ,Instagram ,Twitter, Game Online ,YouTube , Webpage ,Websiteต่าง ๆ

ส่วนที่ ๑ แบบสอบถามส่วนบุคคล

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่เป็นจริงหรือเติมคำลงในช่องว่าง (ข้อมูลจะถูกเก็บเป็นความลับและไม่สามารถพยากรณ์ผู้ตอบแบบสอบถามแต่ประการใด)

๑.๑ เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง ☐ อื่น ๆ

๑.๒ อายุ ☐ ๑๐-๑๕ ปี ☐ ๑๖-๒๐ ปี ☐ มากกว่า ๒๐ ปี

๑.๓ รูปแบบการกระทำผิด ☐ กระทำผิดครั้งแรก ☐ กระทำผิดครั้งที่ ๒ ☐ กระทำผิดครั้งที่ ๓
☐ กระทำผิดครั้งที่ ๔ ☐ กระทำผิดครั้งที่ ๕ ☐ กระทำผิดเกินกว่า ๕ ครั้ง

๑.๔. ข้อกล่าวหาจากการกระทำครั้งแรก.....

๑.๕. ข้อกล่าวหาจากการกระทำผิดซ้ำ(ครั้งล่าสุด).....

ส่วนที่ ๒ แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์

	ข้อความ	ไม่ จริง เลย (๑)	ไม่ จริง (๒)	ค่อนข้าง ไม่ จริง (๓)	ค่อนข้าง จริง (๔)	จริง (๕)	จริง ที่สุด (๖)
๑	Facebook คือสื่อสังคมออนไลน์ที่คุณใช้บ่อยมากหรือใช้เป็นประจำ						
๒	ทุกครั้งที่เข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์คุณใช้เวลา <u>มากกว่า ๔ ชั่วโมง</u>						
๓	ช่วงเวลาที่คุณใช้สื่อสังคมออนไลน์ <u>บ่อยมาก</u> คือเวลา ๑๗.๐๐ เป็นต้นไป						
๔	คุณต้องเสียเงินเกี่ยวกับการใช้สื่อสังคมออนไลน์มากกว่า ๕๐๐ บาท/ต่อเดือน (รวมค่าใช้จ่ายซื้ออุปกรณ์ในเกมออนไลน์ การพนันและอื่นๆ)						
๕	คุณใช้สื่อสังคมออนไลน์ผ่านโทรศัพท์มือถือบ่อยที่สุด						
๖	คุณใช้สื่อสังคมออนไลน์ที่บ้านบ่อยที่สุด						
๗	วัตถุประสงค์ที่คุณเข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์บ่อย ๆ คือ “สนทนากับกลุ่มเพื่อน”						
๘	คุณเคยเข้าดูสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหาไม่เหมาะสม เช่น การทะเลาะวิวาท ลามกอนาจาร การพนันออนไลน์ กลุ่มค้า ยาเสพติด กลุ่มรถซิ่งและแต่งรถ						
๙	คุณดูเนื้อหาความรุนแรงหรือเนื้อหาไม่เหมาะสมประมาณ ๑-๒ ครั้ง/สัปดาห์						

	ข้อคำถาม	ไม่จริงเลย (๑)	ไม่จริง (๒)	ค่อนข้างไม่จริง (๓)	ค่อนข้างจริง (๔)	จริง (๕)	จริงที่สุด (๖)
๑๐	ถ้าคุณมีคลิปวิดีโอที่เป็นข่าว หรือ ได้รับความนิยมนิคม จะส่งต่อให้เพื่อนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ เช่น FB, Line						
๑๑	คุณลอกเลียนแบบพฤติกรรมในสื่อสังคมออนไลน์ เช่น การแต่งกาย การทะเลาะวิวาท คำพูด ฯลฯ						
๑๒	คุณลอกเลียนแบบพฤติกรรมในสื่อสังคมออนไลน์จาก Facebook มากที่สุด						

๑๓. สื่อสังคมออนไลน์ที่คุณใช้บ่อยมากหรือใช้เป็นประจำ (หากมีมากกว่า ๑ คำตอบให้เรียงลำดับจากมากไปน้อย ลำดับที่ ๑ คือบ่อยสุด)

_____ Facebook _____ Line _____ YouTube
 _____ Twitter _____ Google _____ Game online
 _____ Instagram _____ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

๑๔. ระยะเวลาในการเข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์ในแต่ละครั้ง (ให้กาเครื่องหมายระยะเวลาที่เลือก)

☐ น้อยกว่า ๑ ชม. ☐ ๑-๒ ชม. ☐ ๒-๓ ชม.
☐ มากกว่า ๔ ชม.

๑๕. ช่วงเวลาที่คุณใช้สื่อสังคมออนไลน์บ่อยมากเป็นช่วงเวลาใด (หากมีมากกว่า ๑ คำตอบให้เรียงลำดับจากมากไปน้อย ลำดับที่ ๑ คือบ่อยสุด)

_____ ๐๘.๐๑-๑๑.๐๐ น. _____ ๑๑.๐๑-๑๔.๐๐ น. _____ ๑๔.๐๑-๑๗.๐๐ น.
 _____ ๑๗.๐๑-๒๐.๐๐ น. _____ ๒๐.๐๑-๒๓.๐๐ น. _____ ๒๓.๐๑-๐๒.๐๐ น.
 _____ ๐๒.๐๑-๐๕.๐๐ น. _____ ๐๕.๐๑-๐๘.๐๐ น.

๑๖. ค่าใช้จ่ายต่อเดือนสำหรับการเข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์ (รวมค่าใช้จ่ายซื้ออุปกรณ์ในเกมออนไลน์ การพนันและอื่น ๆ)

☐ น้อยกว่า ๕๐๐ บาท ☐ ๕๐๐-๑,๐๐๐ บาท ☐ ๑,๐๐๑-๑,๕๐๐ บาท
☐ ๑,๕๐๑-๒,๐๐๐ บาท ☐ ๒,๐๐๑-๔,๐๐๐ บาท ☐ มากกว่า ๔,๐๐๐ บาท

๑๗. คุณใช้สื่อสังคมออนไลน์ผ่านช่องทางใดบ่อยที่สุด (หากมีมากกว่า ๑ คำตอบให้เรียงลำดับจากมากไปน้อย ลำดับที่ ๑ คือบ่อยสุด)

_____ คอมพิวเตอร์ _____ แท็บเล็ต _____ โน้ตบุ๊ก
_____ โทรศัพท์มือถือ _____ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

๑๘. สถานที่ที่เข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์บ่อยที่สุด (หากมีมากกว่า ๑ คำตอบให้เรียงลำดับจากมากไปน้อย ลำดับที่ ๑ คือบ่อยสุด)

_____ บ้าน _____ สถานศึกษา
_____ ร้านบริการอินเทอร์เน็ต _____ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

๑๙. วัตถุประสงค์ที่คุณเข้าใช้สื่อสังคมออนไลน์ (หากมีมากกว่า ๑ คำตอบให้เรียงลำดับจากมากไปน้อย ลำดับที่ ๑ คือบ่อยสุด)

_____ ค้นหาข้อมูลที่ตรงความสนใจ _____ ช่วยทำการบ้านรายงาน _____ ติดต่อสื่อสารทางไกล
_____ ฆ่าเวลา _____ พักผ่อนหย่อนใจ _____ สนทนากับกลุ่มเพื่อน
_____ อัปเดตเทรนด์แฟชั่นและความทันสมัย _____ ติดตามข่าวสาร
_____ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

๒๐. คุณเคยเข้าดูหรือเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเนื้อหา จากตัวเลือกล่างนี้ บ้างหรือไม่ (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)

_____ การทะเลาะวิวาทตบตีทำร้ายร่างกาย เช่น รุมตบกัน ยกพวกตีกัน
_____ พุดจาข่มขู่ด่าทอด้วยถ้อยคำหยาบคาย ทำร้ายโดยใช้คำพูด หรือภาษาพูดที่ดูถูกเหยียดหยาม
_____ ลามกอนาจาร เช่น การบังคับขืนใจ การทำอนาจารในที่สาธารณะ คลิปแอบถ่ายการเข้าห้องน้ำ
_____ การพนันออนไลน์ _____ ลัทธิความเชื่อต่าง ๆ เช่น ลัทธิบูชาซาตาน ลัทธิบูชายักษ์
_____ กลุ่มคำและเสพสิ่งเสพติด _____ กลุ่มรักร้างและแต่งรถ
_____ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

๒๑. ความถี่ที่คุณดูเนื้อหาความรุนแรงหรือเนื้อหาไม่เหมาะสมบ่อยครั้งเพียงใด (ให้กาเครื่องหมายความถี่ที่เลือก)

☐ ทุกวัน ☐ ๑-๒ ครั้ง/สัปดาห์ ☐ ๓-๔ ครั้ง/สัปดาห์
☐ ๕-๕ ครั้ง/สัปดาห์

๒๒. ถ้าคุณมีคลิปวิดีโอที่เป็นข่าว หรือ ได้รับความนิยม คุณจะอย่างไร (หากมีมากกว่า ๑ คำตอบให้เรียงลำดับจากมากไปน้อย ลำดับที่ ๑ คือบ่อยสุด)

_____ เปิดให้เพื่อนดู _____ ส่งต่อให้เพื่อนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ เช่น FB, Line, Mail
_____ นำไปโพสต์บน FB Twitter Website _____ ไปขายตามแหล่งจำหน่ายวิดีโอ
_____ ขายให้เพื่อนหรือคนรู้จัก _____ เก็บไว้เอง
_____ ลบทิ้ง _____ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

๒๓.คุณเคยลอกเลียนแบบพฤติกรรมในสื่อสังคมออนไลน์หรือไม่

☐เคย

☐ไม่เคย

๒๔.กรณี “เคยลอกเลียนแบบ” พฤติกรรมในสื่อสังคมออนไลน์ คุณลอกเลียนแบบจากสื่อสังคมออนไลน์ใดบ่อยที่สุด
ประจำ (หากมีมากกว่า ๑ คำตอบให้เรียงลำดับจากมากไปน้อย ลำดับที่ ๑ คือบ่อยสุด)

_____Facebook

_____Line

_____YouTube

_____Twitter

_____Google

_____Game online

_____Instagram

_____อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ส่วนที่ ๓ แบบสอบถามการรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ

	ข้อคำถาม	ไม่ จริง เลย (๑)	ไม่ จริง (๒)	ค่อนข้าง ไม่ จริง (๓)	ค่อนข้าง จริง (๔)	จริง (๕)	จริง ที่สุด (๖)
ความเข้าใจสื่อเชิงวิพากษ์							
๑	ยังมีเนื้อหาบางส่วนจากสื่อสังคมออนไลน์ที่เชื่อถือไม่ได้						
๒	กรณีไม่มั่นใจว่าเนื้อหาที่ได้รับเป็นความจริงหรือไม่ คุณจะค้นหาจากสื่อและสารสนเทศหลายแหล่งเพื่อยืนยันข้อมูลที่ได้รับ						
๓	คุณสามารถแยกแยะได้ว่าข่าว ข้อความจากสื่อใดเป็นข้อเท็จจริง และไม่ใช่ข้อเท็จจริง						
๔	สามารถแยกแยะได้ว่า “นั่นเป็นเพียงข้อคิดเห็น ไม่ใช่ข้อเท็จจริง” จากสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ						
๕	ยอดวิว หรือ ยอดไลก์ ยอดแชร์ เป็นเครื่องยืนยันว่าสื่อนั้นน่าเชื่อถือหรือเป็นข้อเท็จจริง						
๖	เนื้อหาในสื่อสังคมออนไลน์มีทั้งข้อเท็จจริง และ ไม่ใช่ข้อเท็จจริง						
๗	บางเนื้อหาในสื่อสังคมออนไลน์ทำขึ้นเพื่อต้องการยอดไลก์ ยอดแชร์ เท่านั้น						
การเลือกช่องทางการสื่อสารผ่านสื่อและสารสนเทศ							
๘	คุณจะมีมติระงับในการแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่เปิดเป็นสาธารณะ						

	ข้อคำถาม	ไม่ จริง เลย (๑)	ไม่ จริง (๒)	ค่อนข้าง ไม่ จริง (๓)	ค่อนข้าง จริง (๔)	จริง (๕)	จริง ที่สุด (๖)
๙	คุณรับผิดชอบต่อความคิดเห็นของตนเองที่แสดงออกไปในสื่อสังคมออนไลน์						
๑๐	คุณทราบว่าการนำคลิปหรือข้อความไม่เหมาะสมไปเผยแพร่ในสื่อสังคมออนไลน์จะส่งผลกระทบในทางลบต่อตนเองและผู้อื่นตามมา						
๑๑	ควรระมัดระวังการโพสต์ “ข้อความ คลิป” ลงสื่อสังคมออนไลน์เพราะอาจมีบุคคลอื่น Save เก็บไว้						
๑๒	สื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางทำให้บุคคลอื่นรู้จักตัวตนของคุณมากขึ้น						
๑๓	คุณทราบว่าควรจะใช้สื่อสังคมออนไลน์ใดบ้างเพื่อให้ตรงวัตถุประสงค์ตามต้องการมากที่สุด						
๑๔	คุณทราบการแสดงความคิดเห็นเชิง “การดูหมิ่น ตำหนิ ประจาน” บุคคลอื่นในสื่อสังคมออนไลน์มีความผิดทางกฎหมาย						

ส่วนที่ ๔.แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในทางเปี่ยงเบน

	ข้อคำถาม	ไม่ จริง เลย (๑)	ไม่ จริง (๒)	ค่อนข้าง ไม่ จริง (๓)	ค่อนข้าง จริง (๔)	จริง (๕)	จริง ที่สุด (๖)
๑	คุณเคยมีความสัมพันธ์เชิงชู้สาว (รวมถึงเพศสัมพันธ์) กับบุคคลที่รู้จักกันผ่านทางเครือข่ายสังคมออนไลน์						
๒	คุณเคยแชร์ แสดงความเห็น หรือส่งต่อคลิปวิดีโอ ภาพ ไฟล์เสียง หรือกระทู้ข้อความ (โพสต์) ที่มีเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมเกี่ยวกับเพศ						
๓	คุณเคยถ่ายคลิปวิดีโอที่มีเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมเกี่ยวกับเพศเพื่อโพสต์ลงในสื่อสังคมออนไลน์						
๔	คุณเคยพบเห็นภาพ ไฟล์เสียง หรือกระทู้ข้อความ (โพสต์) ที่มีเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมเกี่ยวกับเพศ						
๕	คุณเคยลอกเลียนแบบพฤติกรรมทางเพศเพื่อนำมาแสดงออกกับ เพื่อน คู่รัก หรือคนนอน						

ข้อคำถาม	ไม่ จริง เลย (๑)	ไม่ จริง (๒)	ค่อนข้าง ไม่ จริง (๓)	ค่อนข้าง จริง (๔)	จริง (๕)	จริง ที่สุด (๖)
๖ คุณเป็นสมาชิกกลุ่มไลน์ลับที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ มากกว่า ๒ กลุ่ม						
๗ คุณเคยแสดงข้อความที่เป็นเท็จบนสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อหลอกลวงเงินทอง หรือสิ่งของ						
๘ คุณเคยปกปิด โทกโก คนอื่นทั้งต่อหน้าหรือผ่านสื่อต่าง ๆ เพื่อให้ได้ในสิ่งที่ต้องการ						
๙ คุณเคยปกปิดข้อมูลบางส่วนเพื่อให้บุคคลอื่นยินยอมมอบสิ่งของมีค่าให้						
๑๐ คุณเคยประกาศชวนเชื่อผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อให้บุคคลอื่นโอนเงินให้						
๑๑ เมื่อต้องการทรัพย์สินของบุคคลอื่น คุณเคยหลอกลวง หรือ โทกโกชวนเชื่อในสื่อสังคมออนไลน์ให้บุคคลนั้นทรัพย์สินให้ด้วยความเต็มใจ						
๑๒ คุณเคยซื้อ ขาย จัดหา ยาเสพติดชนิดใด ๆ (ยกเว้นเหล้า เบียร์ บุหรี่) ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์						
๑๓ คุณเคยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในการนัดแนะรวมตัวหรือวางแผนในกลุ่มเพื่อนเพื่อไปเสพสิ่งเสพติดร่วมกัน						
๑๔ คุณเคยเข้าดูเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด (เช่น คลิปวีดิโอ ยาเสพติด คลิปสื่อบุคคล) ผ่านทางเครือข่ายสังคมออนไลน์						
๑๕ คุณทราบแหล่งที่จะสามารถซื้อหรือขายยาเสพติดผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์						
๑๖ คุณใช้ช่องทางเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์ หรือ โฆษณาชักชวนให้บุคคลอื่นซื้อยาเสพติดกับคุณ						
๑๗ คุณเคยพบเห็นการซื้อขายยาเสพติดในเครือข่ายสังคมออนไลน์						
๑๘ คุณเคยแชร์คลิปวิดีโอ ภาพ หรือเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง เช่น การทะเลาะวิวาท ต่อยตี การใช้อาวุธ หรืออื่น ๆ ลงในสื่อสังคมออนไลน์						
๑๙ คุณมีความสนใจ หรือชื่นชอบในการดูคลิปวิดีโอ ภาพ หรือเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง เช่น การทะเลาะวิวาท ต่อยตี การใช้อาวุธ หรืออื่น ๆ						
๒๐ คุณเคยโพสต์ข้อความที่มีลักษณะก่นด่า เหยียดหยาม ประณาม ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นเจ็บช้ำน้ำใจ						

ข้อคำถาม	ไม่ จริง เลย (๑)	ไม่ จริง (๒)	ค่อนข้าง ไม่ จริง (๓)	ค่อนข้าง จริง (๔)	จริง (๕)	จริง ที่สุด (๖)
๒๑ คุณเคยแสดงความคิดเห็นขี้ขลาด หรือเห็นข้อความที่ไม่พึงพอใจในสื่อสังคมออนไลน์จนนำไปสู่การทะเลาะวิวาท ต่อสู้ ทำร้ายร่างกาย ในชีวิตจริง						
๒๒ คุณเคยรู้สึกอารมณ์เสียกับสื่อสังคมออนไลน์จนต้องมาระบายด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น สบถคำ ทำร้ายร่างกายคนรอบข้าง หรือทำลายข้าวของเพื่อระบายความโกรธหรือไม่						
๒๓ คุณเคยเลียนแบบวิธีการแกล้งเพื่อนด้วยวิธีรุนแรงจากสื่อสังคมออนไลน์						
๒๔ คุณเคยนำวิธีการหรือรูปแบบการทะเลาะวิวาทที่เห็นในสื่อสังคมออนไลน์มาใช้ในชีวิตจริง						
๒๕ คุณรู้สึกโมโหเมื่อมีคนมาแสดงความเห็นขัดแย้ง ยุยง ทำลายในโพสต์หรือหน้าโฮมเพจ (เช่น หน้าวอลเฟซบุค) ของคุณ						

ภาคผนวก ข

แบบประเมินการใช้สื่อการสอนโครงการ “รู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ”
เพื่อพัฒนาโปรแกรม “การรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ”

แบบประเมินการใช้สื่อการสอนโครงการ “รู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ”
(เฉพาะเจ้าหน้าที่ เพื่อปรับปรุงโปรแกรม ให้เหมาะสม)

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลส่วนตัว (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับตนเองมากที่สุด)

เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง อายุ ปี

ตำแหน่ง

ส่วนที่ ๒ : การประเมินความพึงพอใจการใช้สื่อการสอน “รู้เท่าทันสื่อ”

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของตนเองมากที่สุด

หัวข้อ	ความพึงพอใจ			เหตุผล
	มาก	ปานกลาง	น้อย	
๑.เนื้อหา				
๒.ระยะเวลา				
๓.อุปกรณ์ สื่อ Clip Video				
๔.อุปกรณ์ การ์ดความรู้สึกรัก ความต้องการ				
๕.กิจกรรมหมวก ๖ ใบ				
๖.เอกสารอื่น ๆ				
๗.สถานที่การเรียนรู้				
๘.อื่น ๆ				

ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

.....

.....

ขอขอบคุณ โปรดส่งคืนเจ้าหน้าที่

**แบบประเมินความพึงพอใจการเข้ารับการอบรมการ “รู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศ”
(สำหรับเด็กและเยาวชน)**

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลส่วนตัว (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับตนเองมากที่สุด)

เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

อายุ ปี

การศึกษา ☐ สูงกว่า ปวช. ☐ ปวช. ☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย
☐ มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ ประถมศึกษา ☐ ต่ำกว่า

ส่วนที่ ๒ : การประเมินความพึงพอใจการเข้ารับการอบรมการ “รู้เท่าทันสื่อ”

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของตนเองมากที่สุด

ที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ			
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย
๑	กิจกรรมสนุกสนาน ชัดเจน เข้าใจง่าย				
๒	ระยะเวลา เหมาะสมในการเรียนรู้				
๓	อุปกรณ์ สื่อวีดิทัศน์ชัดเจน เหมาะแก่การเรียนรู้เป็นอย่างดี				
๔	เอกสารต่าง ๆ ชัดเจน เหมาะแก่การเรียนรู้เป็นอย่างดี				
๕	สถานที่มีความเหมาะสมในการเรียนรู้เป็นอย่างดี				
๖	บรรยากาศในชั้นเรียนสนุกสนาน ส่งเสริมการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี				

ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

.....

.....

ขอขอบคุณ โปรดส่งคืนเจ้าหน้าที่

